

รายงาน

วัดพระงาม

โครงการขุดแต่ง ขุดค้นและออกแบบเพื่อการบูรณะ
โบราณสถานกลุ่มมณฑลพระแก้ว

เสนอ

โครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์ นครศรีธรรมราช

โดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด

ปีงบประมาณ 2542

รายงาน

วัดพระงาม

โครงการขุดแต่ง ขุดค้นและออกแบบเพื่อการบูรณะ
โบราณสถานกลุ่มคลองสระบัว

เสนอ

โครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา

โดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด

ปีงบประมาณ 2542

อธิบดีกรมศิลปากร
อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

29 ธ.ค. 2551

คำนำ

โครงการชุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค เป็นโครงการหนึ่งในโครงการชุดแต่งและชุดค้น เพื่อออกแบบบูรณะโบราณสถานในกลุ่มคลองสระบัว ซึ่งกรมศิลปากรได้ว่าจ้างบริษัท มรดกโลก จำกัด ให้ดำเนินการตามสัญญาเลขที่ 9/2542 ซึ่งทางบริษัทได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2542 งานได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2543 คณะบุคคลที่ปฏิบัติงาน วัดพระงาม ประกอบไปด้วย

1. นางสาวเกษมา	เกาไสยานนท์	นักโบราณคดีและผู้จัดการโครงการ
2. นายบัณฑิต	ทองอร่าม	นักโบราณคดี ผู้ควบคุมงานวัดพระงาม
3. นางสาวทิพารัตน์	ภูพลับ	นักโบราณคดี ผู้ควบคุมงานวัดเจ้าย่า
4. นายสุภากร	อังกูรวัฒน์อนุกุล	นักโบราณคดี ผู้ควบคุมงานวัดแค
5. นางสาวเบญจวรรณ	บุญประเสริฐ	นักประวัติศาสตร์ศิลปะ
6. นางสาวปัฐยารัช	ธรรมวงษา	นักประวัติศาสตร์ศิลปะ
7. นางสาวอุดมลักษณะ	สุนทรระกูล	ผู้ช่วยนักโบราณคดี
8. นายชำนาญ	อบอารีย์	ผู้ช่วยนักโบราณคดี
9. นายวรกานต์	วงศ์สุวรรณ	นักวิชาการ
10. นายจิโรจน์	ตันติธรรม	วิศวกรโยธา
11. นายกฤษฏา	ตะก้อง	ช่างโยธา
12. นายบุญยงค์	พานิชกุล	นักวิชาการช่างศิลป์
13. นายสุรศักดิ์	หิรัญวิญญู	นายช่างศิลปกรรม
14. นายวินัย	พรหมสะอาด	นักวิชาการช่างศิลป์
15. นายสุรศักดิ์	พันธ์บุตร	นักวิชาการช่างศิลป์
16. นายสัมพันธ์	บุญจี้	ช่างศิลปกรรม
17. นายบุญส่ง	สุวรรณรัตน์	ผู้ควบคุมแรงงานชุดแต่ง
18. นางลำเพียร	สุวรรณรัตน์	ผู้ควบคุมแรงงานชุดแต่ง
19. นางสาวสุพรรณษา	ศรีธิ	ผู้ช่วยวิเคราะห์โบราณวัตถุ
20. นางสาวจรัสรัตน์	ศรีธิ	ผู้ช่วยวิเคราะห์โบราณวัตถุ
21. นางสาวเสาวนีย์	สิงห์ล้ำ	ผู้ช่วยวิเคราะห์โบราณวัตถุ

คณะผู้จัดทำรายงานในนามบริษัท ขอขอบคุณ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม อาจารย์มาสุข อินทาวุธ อาจารย์สุรพล นาคะพินธุ อาจารย์รุ่งโรจน์ ภิรมย์อนุกุล ที่ได้ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการ และขอขอบคุณคณะกรรมการผู้ควบคุมงาน และคณะกรรมการตรวจการจ้างที่ได้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน และขอขอบคุณบุคคลท่านอื่นที่ไม่ได้กล่าวชื่อ ในการทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี

คณะทำงาน

กุมภาพันธ์ 2543

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญแผนผัง	ก
สารบัญภาพถ่าย	ข-ช
สารบัญภาพลายเส้น	ช-ญ
สารบัญตาราง	ฎ
บทนำ	จ
บทที่ 1 การดำเนินงานชุดแต่งโบราณสถานและการขุดค้นทางโบราณคดี	1 – 5
1.1 ที่ตั้ง	1
1.2 ประวัติการทำงานที่ผ่านมา	1
1.3 สภาพปัจจุบันของโบราณสถาน	2
1.4 การวางผังหลุมขุดค้น ชุดแต่งทางโบราณคดี	3
1.5 เทคนิคการขุดแต่งโบราณสถาน	4
1.6 เทคนิคการขุดค้นทางโบราณคดี	4
1.7 การเก็บหลักฐานและการบันทึกข้อมูล	5
บทที่ 2 สภาพของโบราณสถานหลังการขุดแต่ง	6 – 22
2.1 สภาพทั่วไปและแผนผัง	6
2.2 ลักษณะของโบราณสถานหลังขุดแต่ง	22
บทที่ 3 โบราณวัตถุที่พบจากกการขุดแต่ง	23 – 108
3.1 โบราณวัตถุที่เป็นส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม	23
3.2 โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา	29
3.3 โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้	36
3.4 ภาชนะดินเผาในประเทศไทย	37
3.5 ภาชนะดินเผาต่างประเทศ	43
3.6 โบราณวัตถุอื่น ๆ	46
บทที่ 4 การขุดค้นทางโบราณคดี	109 – 134
4.1 หลุมขุดค้นที่ 1	109
บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ	135 –148
5.1 การลำดับยุคสมัยโบราณสถานในวัดพระงาม	135
5.2 การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางสถาปัตยกรรม	142
5.3 การกำหนดอายุสมัยของโบราณสถานจากผลการศึกษาเปรียบเทียบ	147
บทสรุป	149 –157

หลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์	149
หลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรม	149
หลักฐานทางด้านโบราณคดี	150
หลักฐานประเภทโบราณวัตถุ	150
การลำดับยุคสมัยของโบราณสถาน	152

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- สัญญาจ้าง รายการประกอบแบบ และรายละเอียด
- รายละเอียดคำอ่านที่จารึกบนก้อนอิฐ
- ทะเบียนถุงโบราณวัตถุทั้งหมด (Find List) ชุดแต่ง
- ทะเบียนถุงโบราณวัตถุชิ้นพิเศษ (Special Find List)
- แบบบันทึกภาพถ่าย (Photo Record)
- สารบัญแผนผังโบราณสถาน วัดพระงาม หลังชุดแต่ง แบบบูรณะ และแบบสันนิษฐาน และรายการประกอบแบบบูรณะโบราณสถาน

สารบัญแผนผัง

- แผนผังที่ 1 ผังแสดงสภาพของโบราณสถาน วัดพระงาม ก่อนขุดแต่ง
- แผนผังที่ 2 ผังแสดงหลุมขุดแต่งโบราณสถาน วัดพระงาม หลังขุดแต่ง
- แผนผังที่ 3 ผังแสดงสภาพของโบราณสถาน วัดพระงาม หลังขุดแต่ง
- แผนผังที่ 4 ผังแสดงรูปด้านของเจดีย์ประธานหมายเลข 1 และพระอุโบสถ สมัยที่ 1,2,3 และ 4
- แผนผังที่ 5 ผังแสดงภาพตัดอาคาร (วิหาร) สมัยที่ 1,2,3 และพระอุโบสถ สมัยที่ 4
 ขุดตรวจที่ฐานและผนังอาคารทางด้านใต้
- แผนผังที่ 6 ผังแสดงภาพตัดแนวขวางของพระอุโบสถ สมัยที่ 2,3 และ 4 ของวัด
- แผนผังที่ 7 ผังแสดงรูปแปลน รูปด้าน และรูปตัด อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3 ของวัด
- แผนผังที่ 8 ผังแสดงรูปแปลน รูปด้าน และรูปตัด อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 4 ของวัด
- แผนผังที่ 9 ผังแสดงสภาพของมุมกำแพงด้านตะวันออกเฉียงใต้ สมัยที่ 2 ของวัด
- แผนผังที่ 10 ผังแสดงสภาพของมุมกำแพงด้านตะวันออกเฉียงเหนือ สมัยที่ 2 ของวัด
- แผนผังที่ 11 ผังแสดงสภาพของซุ้มด้านทิศตะวันออก สมัยที่ 2 ของวัด
- แผนผังที่ 12 ผังแสดงสภาพของซุ้มด้านทิศเหนือ สมัยที่ 2 ของวัด
- แผนผังที่ 13 ผังแสดงสภาพของซุ้มประตูและแนวทางเดินด้านทิศใต้ สมัยที่ 2 ของวัด
- แผนผังที่ 14 ผังชั้นดินหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม
- แผนผังที่ 15 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามในสมัยที่ 1
- แผนผังที่ 16 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามในสมัยที่ 2
- แผนผังที่ 17 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามในสมัยที่ 3
- แผนผังที่ 18 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามในสมัยที่ 4

สารบัญภาพถ่าย

- ภาพที่ 1 สภาพทั่วไปก่อนการขุดแต่ง
- ภาพที่ 2 สภาพเจดีย์ประธานด้านทิศใต้ ก่อนการขุดแต่ง
- ภาพที่ 3 สภาพเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตก ก่อนการขุดแต่ง
- ภาพที่ 4 สภาพทั่วไปและเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตก ก่อนขุดแต่ง
- ภาพที่ 5 สภาพเนินโบราณสถานด้านทิศใต้ ก่อนขุดแต่ง
- ภาพที่ 6 สภาพเนินโบราณสถานด้านทิศเหนือ ก่อนขุดแต่ง
- ภาพที่ 7 สภาพของเนินโบราณสถานด้านทิศตะวันออก ภายหลังจากที่ถ่างวัชพืชออก
- ภาพที่ 8 สภาพขุมประตูด้านทิศตะวันออก ก่อนการขุดแต่ง
- ภาพที่ 9 สภาพของโบราณสถาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 10 ฐานเชิงสี่เหลี่ยมด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธานที่มีการพอกทับเพื่อเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง
- ภาพที่ 11 ฐานเชิงด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 12 เรือนธาตุด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 13 องค์ระฆังด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน
- ภาพที่ 14 บัลลังก์และปล้องไฉนด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน
- ภาพที่ 15 ฐานเชิงด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 16 เรือนธาตุด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 17 องค์ระฆังด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 18 บัลลังก์และปล้องไฉนของเจดีย์ประธาน ด้านทิศเหนือ
- ภาพที่ 19 ฐานเชิงด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 20 เรือนธาตุด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 21 องค์ระฆังด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 22 บัลลังก์และปล้องไฉนด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน
- ภาพที่ 23 ฐานเชิงด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 24 เรือนธาตุด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 25 องค์ระฆังด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 26 บัลลังก์และปล้องไฉนด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน
- ภาพที่ 27 แนวอิฐที่เป็นผนังด้านทิศตะวันออกของอุโบสถสมัยที่ 1
- ภาพที่ 28 เสาพาไลรูปสี่เหลี่ยมที่รองรับชายคาปีกนกของอุโบสถในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 29 พื้นปูอิฐของอุโบสถในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 30 พื้นลาดปูนของชานหน้าอุโบสถในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 31 สภาพของอุโบสถ หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 32 ประตูทางเข้าอุโบสถที่มี 3 ช่องทางด้วยกัน คือ ช่องตรงกลางและช่องด้านข้าง

- ภาพที่ 33 พื้นฐานหน้าอุโบสถที่ใช้เสากลม 2 ต้น รองรับหลังคามุขด้านหน้า
- ภาพที่ 34 เสากลมและเอ็นของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4
- ภาพที่ 35 เสากลมและเอ็นของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4
- ภาพที่ 36 สภาพของพระประธาน ? และฐานชุกชีภายในอุโบสถ
- ภาพที่ 37 บันไดขึ้นฐานไฟที่บัวในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 38 บันไดทางขึ้นด้านหน้า (ทิศตะวันออก) ลานประทักษิณบนฐานไฟที่ต่อเติมในสมัยที่ 3
- ภาพที่ 39 ฐานไฟที่หน้ากระดานด้านทิศตะวันออกที่รองรับพระอุโบสถและเจดีย์ประธาน
- ภาพที่ 40 สภาพของเจดีย์หมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 41 สภาพของเจดีย์หมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 42 สภาพของเจดีย์หมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 43 สภาพของเจดีย์หมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 44 สภาพของเจดีย์หมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 45 สภาพของเจดีย์หมายเลข 6 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 46 สภาพของเจดีย์หมายเลข 7 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 47 สภาพของเจดีย์หมายเลข 8 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 48 สภาพของเจดีย์หมายเลข 9 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 49 สภาพหลังการขุดแต่งของเจดีย์หมายเลข 10
- ภาพที่ 50 สภาพของเจดีย์หมายเลข 11 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 51 สภาพของเจดีย์หมายเลข 12 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 52 สภาพของเจดีย์หมายเลข 13 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 53 สภาพของเจดีย์หมายเลข 14 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 54 ฐานไฟที่รองรับเจดีย์หมายเลข 1, 2, 3, 4, 5 และ 14
- ภาพที่ 55 เจดีย์หมายเลข 6, 7 และ 8 มีการก่ออิฐให้ฐานเจดีย์ทั้งหมดเชื่อมต่อกัน
- ภาพที่ 56 เจดีย์หมายเลข 9, 10 และ 11 มีการก่ออิฐให้ฐานเจดีย์ทั้งหมดเชื่อมต่อกัน
- ภาพที่ 57 แท่นบูชาของเจดีย์หมายเลข 12
- ภาพที่ 58 สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 59 สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 60 สภาพของอาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 61 สภาพของอาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 62 แนวกำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 63 แนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 64 แนวกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2 ซึ่งถูกกำแพงวัดในสมัยที่ 4 สร้างทับ
- ภาพที่ 65 แนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 66 มุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2

- ภาพที่ 67 มุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 68 แนวกำแพงและพื้นวัด ด้านทิศใต้มุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 69 ชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2 ซึ่งสร้างเชื่อมต่อกับทางเดินปูลูกธูปตัววาย (Y)
- ภาพที่ 70 ชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 71 ชุมประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 72 ชุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 73 ทางเดินจากชุมประตูด้านทิศใต้เพื่อขึ้นไปยังลานประทักษิณบนฐานโพธิ์ในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 74 แนวฐานรากของกำแพงวัด ด้านทิศตะวันออกเฉียง
- ภาพที่ 75 แนวกำแพงและพื้นวัด ด้านทิศใต้
- ภาพที่ 76 แนวกำแพงและพื้นวัด ด้านทิศตะวันตก
- ภาพที่ 77 แนวฐานรากของกำแพงวัด ด้านทิศตะวันตก
- ภาพที่ 78 สภาพของชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 79 สภาพของชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 80 ชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้และทางเดินจากชุมประตูเข้ามาภายในวัด
- ภาพที่ 81 สภาพของชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 82 สภาพของชุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 83 สภาพของโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)
- ภาพที่ 84 กระเบื้องเชิงชายลายเส้นโค้งประกบกันเป็นรูปสามเหลี่ยมกำหนดอายุได้ในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 21
- ภาพที่ 85 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22
- ภาพที่ 86 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20
- ภาพที่ 87 กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 23
- ภาพที่ 88 กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22
- ภาพที่ 89 อิฐกลม (แกนในของปล้องไฉน ?) มีจารึกภาษาไทย
- ภาพที่ 90 อิฐกลม (แกนในของปล้องไฉน ?) มีจารึกภาษาไทย
- ภาพที่ 91 ปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา ?) พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 11
- ภาพที่ 92 ปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา ?) พบบริเวณชุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 93 ปูนปั้นทับหลังกำแพงรูปเทพพนมประทับนั่งในชุ่มเรือนแก้วโบราณ 2 ด้าน
- ภาพที่ 94 ปูนปั้นรูปดอกจอกออกมาจากใบไม้ 3 แฉก กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20
- ภาพที่ 95 ปูนปั้นรูปพญานาค พบบริเวณชุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพที่ 96 พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ (พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพที่ 97 พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ (พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพที่ 98 พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางมารวิชัย (พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพที่ 99 พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ (พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพที่ 100 ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขลุ่ยทรงเทริด (พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

- ภาพที่ 101 ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูปสำริด ไม่สวมศิราภรณ์ กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพที่ 102 ชิ้นส่วนลำตัวและหน้าตัก พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ (พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพที่ 103 เศียรพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1
- ภาพที่ 104 ลำตัวพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1
- ภาพที่ 105 พระบาทพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1
- ภาพที่ 106 แกนพระพุทธรูปดินเผา พบบริเวณเจดีย์ประธาน
- ภาพที่ 107 พระพิมพ์โลหะ (ชิน) ปางมารวิชัย หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ พระปรุหนัง ”
- ภาพที่ 108 พระพิมพ์ดินเผาปางสมาธิ (พระโคนสมอ) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ภาพที่ 109 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางมารวิชัยกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ภาพที่ 110 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางปรีณิพพานกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ภาพที่ 111 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางห้ามพระแก่นจันทน์กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ภาพที่ 112 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางรำพึงกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ภาพที่ 113 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางถวายเนตร กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ภาพที่ 114 ผอบโลหะบรรจุกระดูก พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13
- ภาพที่ 115 ภาชนะดินเผาเนื้อดิน (ภาชนะใบที่ 16) ประเภทไหปากผายลำตัวตกแต่งเป็นลายกลีบบัว
- ภาพที่ 116 ภาชนะบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 8) เป็นภาชนะเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง
- ภาพที่ 117 ภาชนะบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 30) เป็นภาชนะเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง
- ภาพที่ 118 ชิ้นส่วนภาชนะเนื้อดิน เป็นส่วนของโถงขนาดเล็ก จากเตาพื้นเมือง
- ภาพที่ 119 ตะคันดินเผา
- ภาพที่ 120 ภาชนะเนื้อดิน ส่วนของไหเท้าข้าง ครก ขนาดเล็ก
- ภาพที่ 121 ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน เนื้อดิน
- ภาพที่ 122 ลวดลายที่ตกแต่งภาชนะเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล หม้อทะนง
- ภาพที่ 123 ลวดลายที่ตกแต่งภาชนะดินเผาเนื้อดิน
- ภาพที่ 124 ส่วนของปากภาชนะเนื้อดิน ประเภทชามอ่างมีสัน หม้อดิน กระปุกขนาดเล็ก
- ภาพที่ 125 ส่วนของไหเนื้อดิน หูภาชนะปั้นแปะ
- ภาพที่ 126 ชิ้นส่วนหูภาชนะเคลือบขาว จากแหล่งเตาสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 20 - 22
- ภาพที่ 127 ชิ้นส่วนของชามเคลือบสีเขียวจากเตาสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 20 - 22
- ภาพที่ 128 ชิ้นส่วนโคมไฟ เคลือบสีน้ำตาล จากเตาสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 20 - 22
- ภาพที่ 129 ชิ้นส่วนชามเคลือบเขียวเซลาดอน เซาะร่องด้านในและด้านนอกจากเตาศรีสังขาลย์ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22
- ภาพที่ 130 ส่วนของกระปุกขนาดเล็กเคลือบสีเขียว สีน้ำตาล จากเตาศรีสังขาลย์ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22
- ภาพที่ 131 ชิ้นส่วนฝาตลับเคลือบ 2 สี และส่วนของภาชนะเขียนสีดำใต้เคลือบจากเตาศรีสังขาลย์ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22
- ภาพที่ 132 ชิ้นส่วนชามเคลือบสีเขียวเซลาดอน จากเตาศรีสังขาลย์ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22

- ภาพที่ 133 ชิ้นส่วนภาชนะเนื้อแกร่งจากเตาแม่น้ำน้อย เป็นส่วนของขามอ่าง แบบเคลือบและไม่เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 20 - 23
- ภาพที่ 134 ชิ้นส่วนขามอ่าง จากเตาแม่น้ำน้อย
- ภาพที่ 135 ส่วนของภาชนะเนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน ตกแต่งด้วยลายขูดขีดและลายกดประทับ พุทธศตวรรษที่ 19 - 23
- ภาพที่ 136 ส่วนของภาชนะเนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน ตกแต่งด้วยลายกดประทับ และภาชนะทรงคนที พุทธศตวรรษที่ 19 - 23
- ภาพที่ 137 ส่วนของไหเนื้อแกร่ง จากเตาบ้านบางปูน ตกแต่งด้วยการปั้นแปะภาชนะ
- ภาพที่ 138 ภาชนะบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 33) ไหปากผายทรงสูง จากเตาแม่น้ำน้อย
- ภาพที่ 139 เศษเครื่องถ้วยจีน สมัยราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 - 22 (ตัวภาชนะด้านใน)
- ภาพที่ 140 เศษเครื่องถ้วยจีน สมัยราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 - 22 (ตัวภาชนะด้านนอก)
- ภาพที่ 141 ชิ้นส่วนภาชนะเขียนสีบนเคลือบ สมัยราชวงศ์หมิงตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 - 23
- ภาพที่ 142 ชิ้นส่วนถ้วยหรือชาม เขียนลายครามได้เคลือบ ระหว่างสมัยราชวงศ์หมิง และชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 23
- ภาพที่ 143 ชิ้นส่วนของถ้วย เขียนลายยู่อี และลายกลีบบัว ระหว่างสมัยราชวงศ์หมิง และชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 23
- ภาพที่ 144 ชิ้นส่วนตลับ เขียนลายดอกไม้ ระหว่างสมัยราชวงศ์หมิง และชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 23
- ภาพที่ 145 ชิ้นส่วนถ้วย ก้นด้วยตกแต่งด้วยเครื่องหมายสัญลักษณ์ สมัยราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 25
- ภาพที่ 146 ชิ้นส่วนถ้วยและชาม ตกแต่งด้วยลวดลายดอกไม้ ทิวทัศน์ สมัยราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 25
- ภาพที่ 147 ชิ้นส่วนถ้วย เขียนภาพเล่าเรื่อง สมัยราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 24
- ภาพที่ 148 ส่วนของขามที่แกะลายนูนรูปดอกไม้ สมัยราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 24
- ภาพที่ 149 ชิ้นส่วนของขามเคลือบสีนวล จากเตาเวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 20 - 21
- ภาพที่ 150 ชิ้นส่วนเครื่องถ้วยญี่ปุ่น เขียนลายครามได้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22 - 23
- ภาพที่ 151 ภาชนะดินเผา ประเภทกระปุกบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 1) เขียนลายครามได้เคลือบ จากเตาเวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 20 - 21
- ภาพที่ 152 ภาชนะดินเผา ประเภทตลับบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 28) เคลือบสีเขียว จากเตาเวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 20 - 21
- ภาพที่ 153 สภาพของหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) ตั้งอยู่มุมด้านตะวันออกเฉียงใต้ของพระอุโบสถ
- ภาพที่ 154 สภาพผิวดินของหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1)
- ภาพที่ 155 สภาพภายในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติ 200 cm.dt
- ภาพที่ 156 กลุ่มภาชนะดินเผาและกระดูกเผาไฟที่พบในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติที่ 6(240 - 250 cm.dt)
- ภาพที่ 157 สภาพภายในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติ 430 cm.dt
- ภาพที่ 158 สภาพภายในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติ 530 cm.dt ซึ่งเป็นชั้นดิน sterile
- ภาพที่ 159 ผังชั้นดินด้านทิศใต้ภายในหลุม TP.1
- ภาพที่ 160 ผังชั้นดินด้านทิศตะวันตกภายในหลุม TP.1
- ภาพที่ 161 ผังชั้นดินด้านทิศเหนือภายในหลุม TP.1

ภาพที่ 162 ผนังชั้นดินด้านทิศตะวันออกภายในหลุม TP.1

ภาพที่ 163 ส่วนของปากภาชนะเคลือบสีขาว สมัยราชวงศ์หยวน พุทธศตวรรษที่ 19 – 20 และเศษภาชนะจากเตาบ้าง บางปูน พบในชั้นดินระดับ 380 – 390 cm.dt.

ภาพที่ 164 ส่วนของปากภาชนะทรงสาม จากเตาศรีสีชนาลัย พุทธศตวรรษที่ 19 – 20 พบในชั้นดินระดับ 290 – 310 cm.dt.

ภาพที่ 165 ส่วนของเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หมิงตอนปลาย และราชวงศ์ชิงตอนต้น พุทธศตวรรษที่ 22 – 23 พบในระดับ 240 – 270 cm.dt.

ภาพที่ 166 ส่วนของภาชนะจากเตापิ่นเมือง ตกแต่งด้วยลายกดประทับ พบในชั้นดินระดับ 220 – 230 cm.dt.

ภาพที่ 167 สภาพขององค์เจดีย์และพระอุโบสถวัดพระงาม ที่มีลักษณะคล้ายวัดจวงกลม

ภาพที่ 168 สภาพของวิหารที่ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน วัดจวงกลม

ภาพที่ 169 สภาพของวัดกระซ่าย ที่มีอาคารโบราณสถานอยู่ด้านหน้า อาจจะเป็นวิหาร

ภาพที่ 170 สภาพของเจดีย์และวิหารวัดตะไกร ที่วิหารตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน ซึ่งมีเจดีย์รายล้อมรอบเจดีย์และวิหาร

ภาพที่ 171 สภาพของเจดีย์วัดจวงกลม ทางทิศเหนือของวัดพระงาม

ภาพที่ 172 สภาพของเจดีย์ วัดกระซ่าย ตั้งอยู่นอกเมือง บริเวณทุ่งประเทศ

ภาพที่ 173 สภาพของเจดีย์วัดร้าง จ.สุพรรณบุรี ที่เป็นเจดีย์ 8 เหลี่ยม และมีการพอกเปลี่ยนชุดฐานบัวลูกแก้วกลมเป็นชุดมาลัยลูกแก้ว

ภาพที่ 174 สันกำแพงรูปเทพพนมประทับในซุ้มเรือนแก้วใบระกา (ศิลาลง) ที่วัดมหาธาตุ จ.ราชบุรี ลักษณะคล้ายปูนปั้นที่วัดพระงาม

สารบัญภาพลายเส้น

- ภาพลายเส้นที่ 1 กระเบื้องเชิงชายลายเส้นโค้งประกบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม กำหนดอายุได้ในราวต้น ทศตวรรษที่ 21
- ภาพลายเส้นที่ 2 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22
- ภาพลายเส้นที่ 3 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20
- ภาพลายเส้นที่ 4 กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 23
- ภาพลายเส้นที่ 5 กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22
- ภาพลายเส้นที่ 6 ปูนปั้นลายดอกจอกสลักสีเหลืองชนมเบี่ยงปูน (ประจำยาม) ส่วนมุมเจดีย์รายหมายเลข 5
- ภาพลายเส้นที่ 7 ชิ้นส่วนปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา ?) พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 11 เปรียบเทียบ ด้กับปูนปั้นที่ขุมจรมันที่ปราสาทประธาน วัดพระศรีรัตนมหาธาตุเขลียง
- ภาพลายเส้นที่ 8 ชิ้นส่วนปูนปั้นรูปบุคคล (นางอัปสร ?) พบบริเวณขุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพลายเส้นที่ 9 ทับหลังกำแพงปูนปั้นลายเทพพนมประทับนั่งในขุมเรือนแก้วโบราณ
- ภาพลายเส้นที่ 10 ปูนปั้นลายดอกจอกสลักกับสีเหลืองชนมเบี่ยงปูน (ประจำยาม) กำหนดอายุได้ ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นที่วัดส้ม พระนครศรีอยุธยา
- ภาพลายเส้นที่ 11 ปูนปั้นลายดอกจอกสลักกับสีเหลืองชนมเบี่ยงปูน (ประจำยาม) กำหนดอายุได้ ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นที่วัดส้ม พระนครศรีอยุธยา
- ภาพลายเส้นที่ 12 ปูนปั้นลายดอกจอกสลักกับสีเหลืองชนมเบี่ยงปูน (ประจำยาม) กำหนดอายุได้ ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ลพบุรี
- ภาพลายเส้นที่ 13 ปูนปั้นรูปบัวจกล สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นส่วนหัวเสาประดับกรอบประตู
- ภาพลายเส้นที่ 14 กลีบขนุนลายพันธุ์พฤกษา พบบริเวณขุมประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2
- ภาพลายเส้นที่ 15 กลีบขนุนลายดอกจอก กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับ ลวดลายปูนปั้นบนปราสาทประธานวัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา
- ภาพลายเส้นที่ 16 กลีบขนุนลายดอกจอก กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับ ลวดลายปูนปั้นบนปราสาทประธานวัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา
- ภาพลายเส้นที่ 17 ปูนปั้นประดับขุมประตูรูปพญานาค พบบริเวณขุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2
- ภาพลายเส้นที่ 18 พระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล) ปางสมาธิ กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพลายเส้นที่ 19 พระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล) ปางสมาธิ กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพลายเส้นที่ 20 พระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล) ปางมารวิชัย กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพลายเส้นที่ 21 เศียรพระพุทธรูปสำริดที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม
- ภาพลายเส้นที่ 22 ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด ทรงเครื่องน้อย กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง
- ภาพลายเส้นที่ 23 ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 4
- ภาพลายเส้นที่ 24 เศียรพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1
- ภาพลายเส้นที่ 25 ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1

- ภาพถ่ายเส้นที่ 26 พระพิมพ์เนื้อชินปางมารวิชัย พระพิมพ์ลักษณะนี้พบเช่นกันที่วัดไชยวัฒนารามและวัดราชบูรณะ
- ภาพถ่ายเส้นที่ 27 ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทโถงขนาดเล็ก
- ภาพถ่ายเส้นที่ 28 ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทโถงขนาดเล็ก
- ภาพถ่ายเส้นที่ 29 ชิ้นส่วนฐานภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล
- ภาพถ่ายเส้นที่ 30 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาลมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ
- ภาพถ่ายเส้นที่ 31 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาลมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ
- ภาพถ่ายเส้นที่ 32 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาลมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ
- ภาพถ่ายเส้นที่ 33 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาลมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ
- ภาพถ่ายเส้นที่ 34 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาลมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ
- ภาพถ่ายเส้นที่ 35 ชิ้นส่วนฝาของภาชนะดินเผาเนื้อดิน
- ภาพถ่ายเส้นที่ 36 ชิ้นส่วนฝาคว่ำของภาชนะดินเผาเนื้อดิน
- ภาพถ่ายเส้นที่ 37 ชิ้นส่วนฐานของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง มีแหล่งผลิตจากกลุ่มเตาบ้านป่ายาง
- ภาพถ่ายเส้นที่ 38 ชิ้นส่วนปากของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง มีแหล่งผลิตจากเตาแม่น้ำน้อย
- ภาพถ่ายเส้นที่ 39 ชิ้นส่วนลำตัวและฐานของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง มีแหล่งผลิตจากเตาบ้านบางปูน
- ภาพถ่ายเส้นที่ 40 ชิ้นส่วนลำตัวและฐานของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง มีแหล่งผลิตจากเตาบ้านบางปูน
- ภาพถ่ายเส้นที่ 41 ชิ้นส่วนลำตัวของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง มีแหล่งผลิตจากเตาบ้านบางปูน

สารบัญตาราง

- ตารางที่ 1 ตารางแสดงกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง
- ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น
- ตารางที่ 3 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากโลหะที่พบจากการขุดแต่ง
- ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะที่พบจากการขุดแต่ง
- ตารางที่ 5 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภทดิน หิน และปูนปั้น
- ตารางที่ 6 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากธรรมชาติ
- ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง
- ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายละเอียดภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง
- ตารางที่ 9 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่พบจากหลุมขุดค้น TP-1
- ตารางที่ 10 ตารางแสดงปริมาณภาชนะดินเผาเนื้อดิน เนื้อแกร่ง เนื้อละเอียด และกระเบื้องมูหลังคาจากหลุมขุดค้นที่ 1 (TP-1)
- ตารางที่ 11 ตารางแสดงเศษภาชนะดินเผาที่พบในหลุมขุดค้นที่ 1 (TP-1)
- ตารางที่ 12 ตารางแสดงแหล่งผลิตของเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง และเนื้อละเอียด ที่พบในหลุมขุดค้นที่ 1 (TP-1)

บทนำ

กรุงศรีอยุธยา เป็นทั้งศูนย์กลางทางการเมือง การปกครอง และการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคนี้ ในเกาะเมืองอยุธยา ปรากฏหลักฐานจำนวนมาก ทั้งซากโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี ที่มีความสำคัญ และบ่งบอกถึงสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอยุธยา

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์มักกล่าวถึงการติดต่อค้าขายกับชุมชนอื่น และต่างประเทศ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ประเภทหม้อดิน เตาเชิงกราน ภาชนะดินเผา ต่างๆ รวมทั้งอิฐ กระเบื้องมุงหลังคาแบบต่างๆ สำหรับสร้างวัด เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นใช้เอง มีแหล่งผลิตใหญ่อยู่ที่คลองสระบัว ทางด้านเหนือของเกาะเมือง ซึ่งเป็นคลองขนาดใหญ่เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำลพบุรีเดิม บริเวณด้านหน้าพระราชวัง และไปเชื่อมต่อกับแม่น้ำโพธิ์สามต้น ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีลักษณะคล้ายเกาะ

ชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ เป็นกลุ่มที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผา มีเอกสารทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงกลุ่มชาวบ้านที่ประกอบอาชีพต่างๆ เช่นบ้านหม้อ ผลิตหม้อ บ้านกระเบื้องผลิตกระเบื้อง บ้านวัดครุฑทำนางเลิ้ง (โอ่ง) บ้านคนตีทำตุ๊กตา หมู่บ้านเหล่านี้ ตั้งอยู่ริมคลองสระบัว คลองบางขวด และอยู่ในบริเวณทุ่งแก้วและทุ่งขวัญ ชุมชนเหล่านี้ เป็นกลุ่มชนขนาดใหญ่ ที่มีการอยู่อาศัยต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน พบหลักฐานมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น ต่อเนื่องมาจนถึงกรุงศรีอยุธยา และการทิ้งร้างช่วงหนึ่ง แล้วมีการเข้ามาอยู่อาศัยอีกครั้งในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ปัจจุบันโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นวัดร้าง ไม่มีพระสงฆ์เข้ามาจำพรรษา หรือมีช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วต่อมาทิ้งร้างไป เช่น วัดเจ้าย่า วัดตะไกร วัดจงกลม เป็นต้น บางวัดยังมีพระสงฆ์จำพรรษา ต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ เช่น วัดพระเมรุ วัดครุฑ วัดศรีโพธิ์ วัดวงษ์ฆ้อง วัดแม่นางปลัด เป็นต้น โบราณสถานที่มีความสำคัญคือ วัดพระเมรุ เนื่องจากเป็นวัดขนาดใหญ่ ที่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน สภาพของโบราณสถานยังอยู่ในสภาพที่ดี เนื่องจากมีการบูรณะ ปฏิสังขรณ์สืบต่อมา ตัวอาคารที่ยังเหลืออยู่ เป็นหลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรมที่สำคัญ เนื่องจากไม่มีการดัดแปลงสภาพอาคารเดิมมากนัก ส่วนวัดที่เป็นวัดร้าง ถูกขุดรื้อทำลาย จนโบราณสถานส่วนใหญ่พังเสียหายค่อนข้างมาก บางวัดเหลือหลักฐานมาก บางวัดแทบไม่ปรากฏหลักฐานเลย เนื่องจากในช่วงระยะเวลาหลังสงครามโลก วัดร้างที่อยู่ใกล้คลอง จะถูกลักลอบขุดรื้ออิฐเอามาขายที่กรุงเทพฯ เป็นจำนวนมาก

ถึงแม้โบราณสถานต่างๆบางแห่งถูกขุดรื้อมาก แต่ยังมีปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีจำนวนมากค่อนข้างมากที่แสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องกับชุมชนอื่นทั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง และชุมชนอื่นที่อยู่ห่างออกไป คือ กลุ่มชนล้านนา ที่น่าจะมีแหล่งอยู่อาศัยในบริเวณวัดแค ซึ่งปรากฏหลักฐานที่แสดงถึงวัฒนธรรมล้านนา คือ เจดีย์ทรงล้านนา และอาจจะเป็นคนกลุ่มเดียวกับชุมชนบริเวณวัดบางกะจะ วัดนางกุย ที่อยู่ทางด้านทิศใต้ของเกาะเมือง ซึ่งมีเจดีย์ทรงล้านนาลักษณะเดียวกันเป็นเจดีย์ประธาน และเจดีย์รายของวัด

หลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และความสัมพันธ์กับกลุ่มชนหลายกลุ่ม เช่นกลุ่มชนล้านนา กลุ่มชนชาวอยุธยาที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนผสมผสานวัฒนธรรมกัน ซึ่งในปัจจุบันไม่ปรากฏชุมชนชาวล้านนาแล้ว ชุมชนที่เหลืออาจจะเป็นชุมชนที่มีการประสานวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน จนกลายมาเป็นชุมชนคลองสระบัวในปัจจุบัน ซึ่งยังคงมีการประกอบอาชีพเดิมสืบต่อมา

บทที่ 1

การดำเนินงานขุดแต่งโบราณสถาน และการขุดค้นทางโบราณคดี

1.1 ที่ตั้ง

วัดพระงาม หรือวัดชะราม ตั้งอยู่นอกเกาะเมืองทางด้านทิศเหนือในเขตพื้นที่ ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พิกัดกริดที่ 683884 แผนที่ทหาร มาตราส่วน 1:50,000 ระบุ 5137 IV ลำดับชุด L7017 พิมพ์ครั้งที่ 1 - RTSD จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของวัดศรีโพธิ์ทางด้านทิศตะวันตกของคลองสระบัว สามารถเข้าไปถึงตัววัดได้โดยทางถนนคอนกรีตเข้าทางหน้าวัดศรีโพธิ์ทะลุออกไปทางหลังวัดไปตามถนนคอนกรีตก็จะถึงวัดพระงาม หรือไปตามถนนด้านหน้าวัดศรีโพธิ์ ทางด้านขวาเป็นถนนคอนกรีต และมีทางแยกทางด้านซ้ายมือ เข้าไปถึงวัดพระงาม

ขอบเขตของโบราณสถานมีดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดกับแนวคูน้ำของวัด ถัดไปเป็นบ้านหลายหลัง ปลุกชิดกับคูน้ำ ถัดไปเป็นที่ตั้งวัดจวงกลม
ทิศใต้	ติดกับแนวคูน้ำของวัด ถัดไปเป็นบ้านปลูกอยู่ 1 หลัง ติดกับคูน้ำ ถัดไปเป็นที่ลุ่มที่นา
ทิศตะวันออก	ติดกับที่ลุ่ม เป็นหนองน้ำขนาดเล็ก ชาวบ้านใช้เลี้ยงเป็ด ถัดไปเป็นบ้านปลูกอยู่หลายหลัง
ทิศตะวันตก	ติดกับที่นา เป็นพื้นที่ลุ่ม ถัดไปเป็นเจดีย์ภูเขาทอง พื้นที่บริเวณนี้เรียกว่า ทุ่งขวัญ ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มโดยรอบเกาะเมืองอยุธยา

1.2 ประวัติการทำงานที่ผ่านมา

วัดพระงามได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 56 วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 โดยมีชื่อว่า *วัดชะราม*

วัดพระงาม ไม่ปรากฏหลักฐานในเอกสารทางประวัติศาสตร์ แต่ปรากฏชื่อในหนังสือของอาจารย์ น.ณ. ปากน้ำ ที่ได้เดินทางไปสำรวจวัดภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา และไม่ปรากฏชื่อในแผนที่ที่พระยาโบราณราชธานินทร์สำรวจไว้ในราวสมัยรัชกาลที่ 6 แต่ปรากฏชื่อในแผนที่ที่หน่วยศิลปากรที่ 1 สำรวจไว้

ในหนังสือ "ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา" กล่าวถึงวัดพระงามเพียงเล็กน้อยคือ "จากวัดศรีโพธิ์ เราเดินตัดออกไปหลังวัดทางทิศตะวันตก ได้พบวัดอันตั้งอยู่กลางทุ่งขวัญเรียงรายไปตลอด เห็นเจดีย์สูงเด่นแต่ไกล วัดแรกที่เรานุกทุ่งนาเข้าไปพบคือ *วัดพระราม มีลำคูสี่เหลี่ยมล้อมรอบ เจดีย์แปดเหลี่ยมทรงลังกา ขนาดสูงใหญ่กว่าวัดกระซาย ขนาดอิฐที่พบวัดได้ 31.5 x 15.5 x 4 ซม. พบซากวิหารและพระพุทธรูปหินทรายขาว ไม่มีเศียรหลายองค์*" นอกจากนี้ยังมีการอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า "ไปตรวจดูภายหลังอีก 2 ครั้ง พบว่าเป็นเจดีย์เก่าก่อนอยุธยา และก่ออิฐไม่สอปูน ตาม

¹ ประยูร อุลลาภาวะ ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2540 หน้า 299

แนวนี้มีโบราณสถานสมัยก่อนอยุธยาเรียงรายอยู่ เช่น วัดหัตถาวาส วัดจกกลม และวัดพระราม เป็นเจดีย์แปดเหลี่ยม ข้างในกลวง ก่ออิฐไม่สอปูน แปลกกว่าเจดีย์อยุธยาทั่วไป² “

1.3 สภาพปัจจุบันของโบราณสถาน

เนินดินที่ตั้งวัดเป็นดินถมทั้งเนิน เนื่องจากสภาพพื้นที่ทั้งบริเวณเป็นที่ลุ่ม จึงต้องถมดินเป็นเนินเพื่อสร้างวัดอยู่ด้านบน โดยดินที่ถมเป็นดินที่ขุดมาจากคูน้ำรอบวัด สภาพโดยรอบวัดแต่เดิมเป็นที่ลุ่ม และพื้นที่ป่ารกชัฏ มีต้นไม้ขึ้นหนาทึบ ไม่มีบ้าน วัดนี้เป็นวัดร้าง ไม่เคยมีพระสงฆ์มาจำพรรษา วัดที่อยู่ใกล้ที่สุดคือ วัดศรีโพธิ์ ซึ่งมีพระสงฆ์จำพรรษามาตลอด ต่อมาเพิ่มมีชาวบ้านเข้ามาปลูกบ้านเรือนเพื่อพักอาศัยในปี พ.ศ. 2526 หรือเมื่อประมาณ 16 ปีที่ผ่านมามานี้เอง

ตัววัดตั้งอยู่บนเนินดินในผังสี่เหลี่ยมผืนผ้า (ภาพที่ 1) ขนาดกว้างประมาณ 50 เมตร ยาวประมาณ 105 เมตร ล้อมรอบด้วยคูน้ำทางด้านเหนือ ใต้และตะวันตก คูน้ำกว้างประมาณ 14.6 เมตร เดิมเคยมีคูน้ำล้อมรอบทุกด้าน แต่ในภายหลังคูน้ำทางด้านตะวันออกตื้นเขิน กลายเป็นหนองน้ำขนาดเล็กและที่ลุ่ม ตัววัดหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ซึ่งมีถนนทางเข้าบ้าน เป็นถนนลูกรังรอยกรวดขนาดกว้างประมาณ 3 เมตร ตัดผ่านเนินดินทางด้านหน้าวัดห่างจากชุมชนประตูด้านหน้าวัดประมาณ 5 เมตร ตัดไปเป็นหนองน้ำขนาดเล็กซึ่งน่าจะเป็นคูน้ำเดิม มีบ้านเรือนของราษฎรปลูกอยู่หลายหลัง และปลูกชิดกับคูน้ำด้านทิศเหนือและทิศใต้ ด้านละ 1 หลัง และมีบ้านปลูกอยู่ทางด้านตะวันออกหลายหลัง เป็นกลุ่มชุมชนโดยรอบวัดศรีโพธิ์ ส่วนทางทิศตะวันตกของวัดเป็นพื้นที่ลุ่มใกล้กับทุ่งภูเขาทองเรียกว่าทุ่งขวัญ พื้นที่ภายในวัดอยู่ในสภาพรกชัฏมีวัชพืชขนาดเล็กและไม่ยืนต้นขึ้นปกคลุมอยู่โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นต้นตะโก, ต้นพุทรา และต้นกระถิน (ดูแผนผังที่ 1)

สภาพทั่วไปของโบราณสถานทั้งหมด มีสภาพชำรุดมาก เนื่องจากถูกขุดหรือเกือบทั้งหมด จนไม่ปรากฏซากของโบราณสถานอื่น ๆ บนผิวดิน ซากโบราณสถานที่ยังปรากฏสภาพบนผิวดินคือ เจดีย์ประธาน เนินโบราณสถานหมายเลข 1 และชุมชนประตูด้านหน้าวัด

สภาพของโบราณสถานแต่ละแห่งมีดังนี้คือ

1. เจดีย์ประธาน

เป็นเนินดินรูปร่างค่อนข้างกลมมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 8 เมตร สูงจากพื้นที่โดยรอบประมาณ 4 เมตร เนินดินตั้งอยู่ทางด้านหลังของวัด คือทางด้านทิศตะวันตก เนินดินด้านหน้าต่อเนื่องกับเนินดินโบราณสถานหมายเลข 2 ซึ่งตั้งอยู่ด้านหน้า จากสภาพที่พังจากเนินดินขึ้นมา เป็นเจดีย์ทรงระฆังตั้งอยู่บนฐาน 8 เหลี่ยม สภาพขององค์เจดีย์พังลงค่อนข้างมาก โดยเฉพาะส่วนของฐานเจดีย์ ขุดฐานบัว 8 เหลี่ยมรองรับองค์ระฆัง องค์ระฆังถูกขุดหรือเป็นโพรง ทำให้อิฐที่ก่อพอกขึ้นนอกหลุดร่วงลงมาเกือบครึ่ง องค์บัลลังก์มีร่องรอยการกะเทาะ บิ่น ปล้องไฉนปรากฏร่องรอยการสร้างพอกทับ 1 ชั้น สภาพหักพังลงมาเกือบครึ่ง ส่วนที่เหลืออดหักหายไป (ภาพที่ 2, 3, 4)

2. เนินโบราณสถาน

เป็นเนินดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน ในตำแหน่งช่วงด้านหน้าวัด มีขนาดกว้างประมาณ 25 เมตร ยาวประมาณ 55 เมตร สูงประมาณ 2 เมตร จากพื้นที่โดยรอบ บนเนินดินมีวัชพืชขึ้นปกคลุมทั่วทั้งเนินและมีไม้

² เรื่องเดียวกัน หน้า 320

กำหนดให้เป็นส่วนของวัดและตัวเลข เช่น กริด SE 1 , NW 18 , SW 6 เป็นต้น รวมพื้นที่การขุดแต่งทั้งหมด 9,100 ตารางเมตร และจำนวนหลุมขุดแต่งทั้งหมด 364 หลุม (แผนผังที่ 2)

การวางผังหลุมขุดแต่งกำหนดให้อยู่ในพื้นที่ด้านหน้าเนินโบราณสถาน ทางมุมด้านตะวันออกเฉียงใต้ ห่างจากตัวเนินประมาณ 8.5 เมตร ในกริด SE 24 หลุมขุดแต่งมีขนาดกว้าง 3 x 3 เมตร กำหนดจุดระนาบสมมติ (datum point) ไว้ที่ต้นไม้กลางเนินโบราณสถาน ในกริด SW 1 กำหนดระนาบสมมติ (datum line) ที่ 0.00 เซนติเมตร (0.00 cm.dt.) แล้วถ่ายทระดับมายังตำแหน่งอื่น ๆ เป็นระยะ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน

1.5 เทคนิคการขุดแต่งโบราณสถาน

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษารูปแบบที่แท้จริงทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถาน
- เพื่อศึกษาร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ในอดีตครั้งหลังสุดก่อนการทิ้งร้างไป
- เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์สำหรับการออกแบบเพื่อการบูรณะอย่างถูกต้องต่อไป

วิธีดำเนินการ

1. ก่อนการขุดแต่งจะบันทึกสภาพของโบราณสถานอย่างละเอียด ก่อนดำเนินการ โดยการถ่ายภาพ การบันทึกข้อมูล การสำรวจทำผัง

2. ก่อนขุดแต่งให้เก็บก้อนอิฐ และเศษขยะออกไปจากบริเวณโบราณสถานที่จะทำการขุดแต่งถ่ายภาพ แล้วจึงได้เริ่มดำเนินการขุดแต่งเป็นแนวยาว (Trench) ความกว้างประมาณ 1 เมตร ส่วนความลึกแล้วแต่สภาพพื้นที่ จำนวน 2 หลุมตัดกันเป็นรูปกากบาทตามแนวทิศเหนือ - ใต้ และทิศตะวันออก - ตะวันตก ยาวไปจนสุดพื้นที่วัด เพื่อตรวจสอบตำแหน่งและลักษณะของโบราณสถานที่ไม่ปรากฏบนผิวดิน เพื่อเป็นแนวทางในการขุดแต่งต่อไป

3. ในระหว่างการขุดแต่ง ได้บันทึกขั้นตอนการทำงานในแต่ละวันลงในสมุดบันทึกประจำวัน (dairy record) รวมทั้งมีการถ่ายภาพการทำงานแต่ละขั้นตอน ถ่ายภาพแนวซากโบราณสถาน และโบราณวัตถุที่พบในหลุมขุดแต่งไว้เป็นหลักฐานประกอบการเขียนรายงานอีกด้วย

4. หลังจากขุดแต่งแล้วเสร็จ ได้บันทึกสภาพ ลักษณะ และรายละเอียดต่าง ๆ ของโบราณสถาน เพื่อใช้ประกอบการเขียนรายงานต่อไป

5. หลังจากเก็บโบราณวัตถุเรียบร้อยแล้ว นำมาทำความสะอาดเพื่อการวิเคราะห์ตามขั้นตอนทางโบราณคดีต่อไปในภายหลัง

1.6 เทคนิคการขุดค้นทางโบราณคดี

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาลักษณะการทับถมของชั้นดินทางธรรมชาติ ภายในและบริเวณโดยรอบวัด
- เพื่อศึกษาถึงร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ในอดีต ภายในบริเวณวัด
- เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการก่อสร้างฐานรากอาคารต่าง ๆ ที่สำคัญภายในวัด

วิธีการดำเนินการ

ยื่นต้นประเภท ตะโก , สะเดาและไม้ยืนอยู่บ้างเล็กน้อย (ภาพที่ 5 , 6 , 7) และปรากฏร่องรอยของหลุมที่ลักลอบขุดหรือขากโบราณสถาน ทั้งทั้งเนินดิน เพื่อหาขอมมีค่า และพบชิ้นส่วนหน้าตักพระพุทธรูปหินทรายขนาดใหญ่ 1 องค์ แต่อยู่ในสภาพชำรุด ในบริเวณที่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นฐานชุกชี

โบราณสถานที่อยู่ในเนินดินแห่งนี้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอุโบสถ เนื่องจากพบชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน และเศษกระเบื้องดินเผาฝังหลังคาอยู่บนผิวดินเป็นจำนวนหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏร่องรอยของซากโบราณสถานบนเนินดิน

3. ชุมประตู่

ยังปรากฏสภาพของชุมประตู่ด้านหน้าวัด 1 ชุม บริเวณชายเนินดินทางด้านตะวันออก สภาพของชุมประตู่ค่อนข้างสมบูรณ์ เนื่องจากมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่บนชุมประตู่ รากของต้นโพธิ์ได้ยึดอิฐที่ก่อชุมประตู่ไว้ ทำให้ชุมประตู่อยู่ในสภาพที่ค่อนข้างแข็งแรง เพราะรากของต้นโพธิ์ช่วยรักษาสภาพของชุมประตู่ไว้ได้ ชุมประตู่มีขนาดกว้าง 1.40 เมตร ยาวประมาณ 6.50 เมตร สูงประมาณ 3.10 เมตร มีช่องทางเข้ารูปเกือกม้ากว้างประมาณ 1.59 เมตร สูงประมาณ 3.07 เมตร (ภาพที่ 8) ด้านข้างชุมประตู่ยังปรากฏสภาพของแนวกำแพงวัด มีขนาดกว้างประมาณ 61 เมตร สูงประมาณ 1.20 เมตร มีดินปกคลุมฐานชุมสูงประมาณ 10 ซม. ส่วนแนวกำแพงไม่ปรากฏสภาพบนผิวดิน

ส่วนพื้นที่โดยรอบวัด มีลักษณะเป็นที่เนินเล็กน้อย มีวัชพืชขึ้นปกคลุมทั่วไป พื้นที่ด้านหน้าวัดเป็นลานกว้าง ไม่ปรากฏซากเนินโบราณสถาน พบแต่เพียงชุมประตู่และแนวกำแพงวัด ถัดจากแนวชุมประตู่ออกมา เป็นถนนรอยกรวด ที่ชาวบ้านทำให้เป็นทางเดิน กว้างประมาณ 5 - 6 เมตร ถัดจากแนวถนนเป็นที่ลุ่ม มีน้ำท่วมขังเป็นหนองน้ำขนาดเล็กซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคูน้ำเดิม แต่ในปัจจุบันชาวบ้านใช้เป็นที่เลี้ยงเป็ด ส่วนคูน้ำรอบวัดด้านเหนือ และใต้ ยังมีสภาพเป็นแนวคูน้ำชัดเจน แต่ดินเขินบ้าง ส่วนคูน้ำทางด้านตะวันตก ไม่ปรากฏสภาพชัดเจนนัก แต่มีลักษณะเป็นที่ลุ่ม ที่น้ำ มีน้ำท่วมขังบ้างเล็กน้อย

1.4 การวางผังหลุมขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี

พื้นที่ภายในบริเวณวัดทั้งหมด อยู่ในขอบเขตของคูน้ำรอบวัด มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างประมาณ 57.5 เมตร ยาวประมาณ 110 เมตร คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด 6,325 ตารางเมตร กำหนดแผนผังสำหรับการดำเนินงาน ตามระบบกริด (grid system) ด้วยการขีดเส้นแบ่งกริดบนแผนผังบริเวณวัดได้วางผังหลุมขุดแต่งครอบคลุมพื้นที่โบราณสถานทั้งหมด ตลอดทั้งเนินดินรวมไปถึงครอบคลุมคูน้ำด้วย โดยวางเส้นแกนทิศแบ่งกึ่งกลางโบราณสถานที่เป็นประธานของวัดคือเจดีย์ประธานและเนินโบราณสถาน ในแนวแกนยาวและแนวแกนขวาง กำหนดจุดตายตัว (fixed point) โดยใช้จุดตัดกัน จุดที่ตัดกันตรงกับพื้นที่บริเวณกลางเนินโบราณสถาน เพื่อแบ่งพื้นที่โบราณสถานออกเป็น 4 ส่วนตามแนวทิศ คือ

ส่วนทางตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดให้เป็นส่วน NE

ส่วนทางตะวันออกเฉียงใต้ กำหนดให้เป็นส่วน SE

ส่วนทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ กำหนดให้เป็นส่วน NW

และส่วนทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ กำหนดให้เป็นส่วน SW

จากนั้นได้ขีดเส้นตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 5 X 5 เมตร ลงบนแผนผังทุกส่วน กำหนดเป็นขนาดของหลุมขุดแต่งกว้าง 5 x 5 เมตร ครอบคลุมบริเวณทั่วทั้งวัด โดยกำหนดชื่อของหลุมขุดแต่งตามแนวทิศที่ได้แบ่งเอาไว้แล้ว ส่วนหมายเลขของหลุมขุดแต่ง ได้เรียงลำดับ 1,2,3,4,5... 20.จนถึงกรอบของผัง จึงขึ้นต้นตัวเลขใหม่ต่อเนื่องกันไป ชื่อของหลุมขุดแต่ง

1. ได้วางผังหลุมขุดค้น ขนาดกว้าง 3 x 3 เมตร ที่บริเวณชายเนินด้านหน้าเนินโบราณสถานทางมุมด้านตะวันออกเฉียงใต้

2. การขุดค้นเริ่มตั้งแต่การบันทึกสภาพของผิวดินก่อนการขุดค้น โดยใช้เส้นระนาบสมมติวัดความสูง ต่ำ ของผิวดินในหลุมขุดค้นทั้ง 4 มุม และจุดกึ่งกลางของหลุมขุดค้น แล้วจึงเริ่มขุดค้น

3. การขุดค้นได้แบ่งพื้นที่หลุมขุดค้นออกเป็น 4 ส่วนเท่า ๆ กัน (quadrant) แต่ละส่วนมีขนาด 1.5 X 1.5 เมตร เรียกชื่อส่วนตามแนวทิศ คือ NEQ, SEQ, NWQ, SWQ แล้วจึงขุดค้นแต่ละส่วน โดยขุดครั้งละ 10 เซนติเมตร ตลอดเท่ากันทั้งหลุม เป็นการขุดแบบระดับสมมติ (level) ลงไปจนถึงชั้นดินธรรมชาติที่สิ้นสุดชั้นดินทางวัฒนธรรม ซึ่งไม่พบโบราณวัตถุและหลักฐานทางโบราณคดี (sterile) จึงยุติการขุดค้น

4. ทำการแบ่งชั้นดินในพื้นหลุมขุดค้นทุกด้าน โดยแบ่งจากลักษณะความแตกต่างของดิน คือ สีดิน ลักษณะของดิน ซากโบราณสถาน โบราณวัตถุที่พบในชั้นดิน แล้วบันทึกเป็นผังชั้นดิน (soil profile) เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์หลักฐาน และข้อมูลด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการอยู่อาศัยในบริเวณโบราณสถาน

1.7 การเก็บหลักฐานและการบันทึกข้อมูล

การขุดแต่งโบราณสถาน

1. การเก็บหลักฐานเก็บตามกริด ขนาด 5 X 5 เมตร โดยกำหนดหมายเลขทะเบียนถ่วงเรียงต่อกันตาม ลำดับตั้งแต่หมายเลข 1, 2, 3, 4, 5 เป็นต้นไป หมายเลขถ่วง (bag logs) ที่ให้จะกำหนดเป็นหมายเลขประจำของแต่ละกริดเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น ถ่วงหมายเลข 1 ประจำกริด NE 1 เป็นต้น

2. โบราณวัตถุที่ได้จากการดำเนินงาน เก็บใส่ถ่วงตามหมายเลขที่กำหนด คือตามหมายเลขประจำกริด ถ้าพบโบราณวัตถุหลายประเภทให้เก็บแยกชนิดโบราณวัตถุ ได้แก่ เศษภาชนะดินเผา พระพิมพ์ดินเผา พระพุทธรูปสำริด เป็นต้น แล้วนำมาแยกถ่วงและให้หมายเลขย่อยในภายหลัง หากพบโบราณวัตถุชนิดพิเศษเก็บแยกต่างหากไม่ปะปนกัน ด้วยหมายเลขเดิม และเพิ่มลำดับทะเบียนโบราณวัตถุชนิดพิเศษ

3. บันทึกรายการโบราณวัตถุลงในแบบบันทึกโบราณวัตถุ (find lists) และบันทึกลงแบบ บันทึกโบราณวัตถุชนิดพิเศษ (special find list) สำหรับโบราณวัตถุชนิดพิเศษ

4. การบันทึกข้อมูล บันทึกลงในสมุดบันทึกประจำวัน (diary record)

5. บันทึกด้วยการถ่ายภาพทั้งฟิล์มสี และฟิล์มสไลด์ บันทึกการถ่ายภาพลงในแบบบันทึกภาพถ่าย (photo record)

การขุดค้นทางโบราณคดี

1. ในระหว่างการขุดค้น จะได้มีการบันทึกลักษณะของดิน โบราณวัตถุ และร่องรอยต่าง ๆ ที่พบลงในบันทึกประจำวัน (diary record) เพื่อใช้ประกอบการตีความหลักฐานทางโบราณคดีต่อไป

2. โบราณวัตถุที่พบจะเก็บใส่ถ่วงพลาสติก มีหมายเลขถ่วง (bag logs) กำกับซึ่งแต่ละถ่วงจะเขียนชื่อของแหล่งตามด้วยชื่อหลุมขุดค้น, ระดับชั้นดินสมมติ, quadrant ชื่อโบราณวัตถุที่พบ เช่น sherds, วันที่ และหมายเลขถ่วง ข้อมูลเหล่านี้จะบันทึกลงในแบบบันทึกโบราณวัตถุ (find lists)

3. โบราณวัตถุประเภทอื่นที่มีลักษณะพิเศษ พบน้อยหรือมีความสำคัญ จะมีแบบบันทึกแยกออกอีกชุดหนึ่ง คือแบบบันทึกโบราณวัตถุชนิดพิเศษ (Special find lists) ให้หมายเลขกำกับโบราณวัตถุชิ้นนั้นๆ ต่างหาก เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์หลักฐานชิ้นนั้นต่อไป

บทที่ 2

สภาพของโบราณสถานหลังการขุดแต่ง

2.1 สภาพทั่วไปและลักษณะแผนผัง

โบราณสถานวัดพระงามเป็นโบราณสถานขนาดใหญ่มาก ตั้งอยู่บนเนินดิน ล้อมรอบด้วยที่ลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่นา และมีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก เนินดินที่ตั้งวัดอยู่สูงกว่าระดับพื้นดินโดยรอบประมาณ 1.5 – 2 เมตร

ภายหลังจากการขุดแต่ง พบว่าดินทับถมหนาโดยเฉลี่ยประมาณ 30 – 50 ซม. วัดพระงามมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า วางตัวในแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก มีขนาดกว้างประมาณ 43 เมตร ยาวประมาณ 93.5 เมตร (ตามขนาดของกำแพงวัด) ตัววัดหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ภายในวัดประกอบไปด้วยโบราณสถานดังนี้คือ (แผนผังที่ 3)

เจดีย์ประธานทรงระฆังบนชุกฐาน 8 เหลี่ยม 1 องค์ และ อุโบสถ 1 หลัง มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทั้งเจดีย์และอุโบสถตั้งอยู่บนฐานไพทีหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างประมาณ 29 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ทั้งเจดีย์และอุโบสถอยู่ในส่วนหลังของวัด ซิดกับแนวกำแพงด้านหลังวัด โดยมีทางเดินรูปปูอิฐเป็นรูปตัววาย (Y) เชื่อมต่อจากชุ้มประตูทางเข้าวัดทางด้านทิศตะวันออก ซึ่งมีทางเดินปูอิฐต่อเนื่องมาจากชุ้มประตูเข้ามายังตัวอาคาร พบเจดีย์ราย 14 องค์ อยู่รอบอุโบสถด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก มีอาคารอีก 1 หลัง ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพที ตรงกลางทางดินที่เข้ามายังอาคาร โบราณสถานทั้งหมดตั้งอยู่ภายในขอบเขตกำแพงวัด ในผังสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีทางเข้าหลักคือ ทางด้านหน้า ซึ่งเป็นชุ้มประตูทางเข้าหลัก และมีชุ้มประตูอีก 2 ชุ้ม ทางด้านข้างคือด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้และมีบันไดทางขึ้นฐานไพทีทางด้านหลังเจดีย์อีก 1 ทาง ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นชุ้มประตูหรือเป็นทางเข้า และด้านหน้ากำแพง มีซากฐานอาคารอีก 2 หลัง เป็นอาคารสร้างในแนวยาวขนานกับแนวกำแพงด้านนอก ทั้ง 2 ข้าง พื้นที่ระหว่างชุ้มประตูด้านหน้าวัดและตัวอาคาร เป็นพื้นที่ลานกว้าง ประมาณ 20.7 เมตร (ภาพที่ 9) ไม่พบซากโบราณสถาน พบแต่พื้นปูอิฐเป็นผืนกว้างประมาณ 3.30 เมตร ยาวประมาณ 3.97 เมตร ในระดับที่ต่ำกว่าพื้นลานวัดประมาณ 40 ซม. ทางมุมด้านตะวันออกเฉียงใต้ ด้านหน้าอาคาร

นอกจากนี้ยังพบชุ้มประตูวัดเดิมอีก 3 ชุ้ม คือ ทางด้านหน้า ก่อนถึงตัวอาคาร 1 ชุ้ม และชุ้มประตูทางด้านเหนือและใต้ อีก 2 ชุ้ม ส่วนกำแพงวัดเดิมส่วนใหญ่ถูกรื้อออกจนเกือบหมด กำแพงวัดเดิมมีขอบเขตที่แคบกว่ากำแพงวัดในสมัยหลังประมาณ 30 เมตรทางทิศตะวันออกและ 1.47 เมตรทางทิศเหนือ แต่ไม่พบแนวกำแพงและชุ้มประตูด้านหลังวัด แนวกำแพงและชุ้มประตูวัดเดิมเหล่านี้ถูกรื้อและถมดินปิด เมื่อในคราวที่สร้างวัดในสมัยหลัง

2.2 ลักษณะของโบราณสถานหลังขุดแต่ง

โบราณสถานที่พบภายในวัดมีสภาพหลังการขุดแต่งดังนี้คือ

1. เจดีย์ประธาน

องค์เจดีย์สมัยที่ 1

เจดีย์ประธานสร้างมาตั้งแต่แรกสร้างวัด เป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมบนชุกฐานบัว 8 เหลี่ยม ลักษณะขององค์เจดีย์ประกอบไปด้วย ฐานเจดีย์ชั้นล่างเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ 14.2 เมตร รองรับองค์เจดีย์ 1 ชั้น มีชุก

ฐานเชียง 8 เหลี่ยมซ้อนลดหลั่นกัน 2 ชั้น รองรับฐานบัวลูกแก้ว 8 เหลี่ยม อีก 2 ชั้น รองรับองค์ระฆังกลมรูปทรงค่อนข้างสูง บัลลังก์ 8 เหลี่ยม ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรกลมและปล้องไฉน ลักษณะของเจดีย์ทรงระฆังกลมตั้งอยู่บนฐาน 8 เหลี่ยม มีรูปทรงค่อนข้างสูงเพรียว เป็นเจดีย์ที่นิยมในภาคกลาง ราวสมัยอยุธยาตอนต้น กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20

ฐานเชียงสี่เหลี่ยมของเจดีย์ ซึ่งมีความสูงประมาณ 2.20 เมตร มีร่องรอยการพอกขยายฐานเชียงสี่เหลี่ยมออกมาอีก กว้างประมาณ 30 ซม. เนื่องจากแนวฐานเดิมแยกออก จึงก่ออิฐฐานเชียงเพิ่มความหนาเข้าไปอีก แล้วฉาบปูนด้านนอกของฐานลงไปถึงระดับพื้นการใช้งานของวัด แต่ฐานเชียงที่พอกเข้าไปใหม่ ก็มีสภาพที่ไม่แข็งแรง บางส่วนเริ่มแยกออกจากกัน จึงได้สร้างแนวคั่นอิฐกว้างประมาณ 60 ซม. ลึกประมาณ 30 ซม. ขนาบข้างฐานล่างของฐานเชียงไว้ พบแนวอิฐนี้ทางด้านเหนือ แต่ทางด้านตะวันตกไม่พบหลักฐาน อาจจะเป็นเพราะฐานเชียงทางด้านตะวันตก มีสภาพที่มั่นคงกว่า จึงได้ถมดินแล้วก่ออิฐฐานไฟที่เชื่อมเจดีย์กับอุโบสถเข้าด้วยกัน เพื่อหุ้มฐานเชียงที่แยกออกด้วย (ภาพที่ 10 และแผนผังที่ 4)

องค์เจดีย์สมัยที่ 2 และ 3

ฐานเชียงสี่เหลี่ยมถูกถมปิด เมื่อสร้างฐานไฟที่ล้อมรอบเจดีย์ประธานและอาคาร แต่ไม่พบร่องรอยการซ่อมแซมหรือดัดแปลงองค์เจดีย์

องค์เจดีย์สมัยที่ 4

ในสมัยที่ 2 และ 3 ของวัดไม่พบร่องรอยการซ่อมแซมองค์เจดีย์แต่อย่างใด เพิ่งมาปรากฏหลักฐานการซ่อมแซมในสมัยที่ 4 นี้เอง ซ่อมแซมโดยการก่อพอกองค์เจดีย์ให้มีรูปทรงเป็นชั้น แต่รูปแบบทางสถาปัตยกรรมยังคงเหมือนเดิมคือเป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมบนฐานบัว 8 เหลี่ยม องค์เจดีย์เหลือความสูงประมาณ 16.75 เมตร จากพื้นที่โดยรอบวัด ลักษณะขององค์เจดีย์ประกอบไปด้วย ฐานเจดีย์ชั้นล่างเป็นฐานเชียงเดิมรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้างด้านละ 13.9 เมตร 1 ชั้น ฐานเชียงมีร่องรอยการก่ออิฐพอกขยายฐานออกมาอีกประมาณ 30 ซม. ทำให้ฐานกว้างประมาณ 1.42 เมตร แต่ปัจจุบันถูกถมดินจนกลายเป็นลานประทักษิณรอบเจดีย์ ทำให้เห็นว่องค์เจดีย์ตั้งอยู่บนฐานเชียง 8 เหลี่ยมซ้อนลดหลั่นกัน 2 ชั้น ฐานชั้นล่างกว้างประมาณ 9 เมตร สูงประมาณ 2.5 เมตร รองรับฐานบัวลูกแก้ว 8 เหลี่ยม อีก 2 ชั้น กว้าง 5.20 เมตร สูง 2.40 เมตร ฐานบัวมีร่องรอยการพอกทับ 1 ชั้น ถัดขึ้นมาเป็นชุดบัวปากระฆัง รองรับองค์ระฆังกลมรูปทรงค่อนข้างสูง กว้างประมาณ 3.8 - 4 เมตร สูงประมาณ 3.5 เมตร ซึ่งองค์ระฆังมีร่องรอยการพอกซ่อม 1 ครั้ง มีบัลลังก์ 8 เหลี่ยมเป็นชุดบัวลูกแก้วอกไก่กว้างประมาณ 2.20 เมตร สูงประมาณ 1.45 เมตร ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรกลมและปล้องไฉนที่มีร่องรอยการพอกซ่อม 1 ครั้ง กว้างตั้งแต่ 1 - 2.10 เมตร เหลือความสูงประมาณ 4.5 เมตร พบหลักฐานการบูรณะเจดีย์ในสมัยนี้คือ พบส่วนของอิฐที่ก่อปล้องไฉนที่มีจารึก อักษรไทย มีข้อความเกี่ยวกับการสร้างเจดีย์และพระวิหาร ซึ่งน่าจะเป็นการบูรณะเจดีย์และสร้างพระอุโบสถแทนวิหารหลังเดิม¹ ซึ่งสามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 23 ลงมา (ภาพที่ 11 - 26)

มีฐานไฟที่ล้อมรอบเจดีย์และอุโบสถ ทำให้พื้นที่โดยรอบเจดีย์ถูกถมดินเป็นลานกว้าง 6.50 เมตร ใช้เป็นลานประทักษิณ มีกำแพงแก้วล้อมรอบเจดีย์ ในผังรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้าง 16 เมตร กำแพงก่ออิฐกว้าง 60 ซม. เหลือความสูงจากพื้นลานประทักษิณประมาณ 25 ซม. ด้านหลัง (ทิศตะวันตก) ของเจดีย์พบบันไดทางขึ้นลานประทักษิณขนาดความ

¹ คำอ่านจารึกดูในภาคผนวก

กว้าง 1.03 เมตร ยาว 70 ซม. และสูงจากพื้นวัดเดิมประมาณ 34 ซม. สันนิษฐานว่ามีชั้นบันได 3 ชั้นแต่เนื่องจากอยู่ในสภาพชำรุด จึงพบเพียง 1 ชั้นเท่านั้น

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐของค์เจดีย์เป็นการก่ออิฐสอดดินทั้งองค์ แล้วฉาบปูนหนาประมาณ 5 ซม. การเรียงอิฐเป็นแบบ English Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หนาประมาณ 4.5 ซม. การก่ออิฐโครงสร้างเจดีย์ ข้างในกลวง มีโครงสร้างเป็นเอ็นคากบาท ระหว่างช่องเอ็นคากบาทอัดแน่น

2. พระอุโบสถ

อาคารสมัยที่ 1

พบหลักฐานเพียงเล็กน้อย คือ พบส่วนผนังของอาคาร ทางด้านหน้าอาคารหลังปัจจุบัน ในระดับความลึกลงไปจากระดับพื้นชานด้านหน้าอุโบสถสมัยที่ 4 ลงไปประมาณ 1.3 เมตร พบแนวฐานก่ออิฐสอดดินสูงประมาณ 96 ซม. ก่ออิฐแบบ Stretcher Bond ด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 15.5 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. เป็นแนวยาวขนานไปกับแนวผนังอาคารด้านหน้า ด้านตะวันออก (ภาพที่ 27) พบเศษอิฐจำนวนมากที่รองอยู่ใต้ฐานรากของอาคารอุโบสถหลังเดิม (อุโบสถ สมัยที่ 2) ในระดับความลึกจากพื้นชานอุโบสถสมัยที่ 4 ลงไปประมาณ 2 เมตร รวมทั้งพบเศษอิฐเสี้ยนที่เป็นส่วนของเสาอิฐกลม ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเสาอิฐกลมกลางอาคารในสมัยที่ 2,3,4 หลักฐานเกี่ยวกับลักษณะของอาคารหลังนี้ไม่ปรากฏแน่ชัด เนื่องจากถูกรื้อและถมดินปิดหมดและเอาอิฐบางส่วนมาสร้างอุโบสถหลังใหม่ ในคราวที่สร้างอุโบสถในสมัยที่ 2 (ดูแผนผังที่ 4,5 และ 6)

อาคารสมัยที่ 2

สร้างทับไปบนอาคารเดิมที่ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ ซึ่งได้รื้ออาคารเดิมออกทั้งหมด แล้วนำอิฐบางส่วนมาใช้กับอาคารที่สร้างใหม่ เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 7 ห้อง ตัวอาคารหันหน้าไปทางทิศตะวันออก กว้างประมาณ 11 เมตร ยาวประมาณ 23.3 เมตร ฐานอุโบสถก่ออิฐแบบ Cross Bond ตัวอุโบสถยกพื้นขึ้นสูงจากพื้นฐานไพทีประมาณ 90 ซม. มีเสานางเรียงทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดกว้างประมาณ 40 ซม. รองรับชายคาปีกนกของอาคาร (ภาพที่ 28) และมีระเบียงปูอิฐรอบอุโบสถกว้างประมาณ 2 เมตร ก่อปิดฐานเสานางเรียง สันนิษฐานว่าอาจจะมีทางเข้า 3 ทาง คือทางด้านหน้าเช่นเดียวกับทางเข้าปัจจุบัน (ดูแผนผังที่ 1 และ 2) ผนังอุโบสถกว้างประมาณ 90 ซม. ก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูน ก่ออิฐแบบ Stretcher Bond ภายในอุโบสถปูพื้นด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 16 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หนาประมาณ 3.7 ซม. เรียงกันประมาณ 3 ก้อน อยู่ต่ำกว่าพื้นอุโบสถในสมัยที่ 4 ประมาณ 69 ซม. (ภาพที่ 29 , 30)

ไม่พบร่องรอยของฐานชุกชี เสาติดผนังและเสาภายในอุโบสถเนื่องจากถูกถมปิดไปเมื่อครั้งที่สร้างอุโบสถในสมัยที่ 4 แต่สันนิษฐานว่าเสานางจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับอุโบสถในสมัยที่ 4 คือเสาดังกล่าวจะห่างกันประมาณ 2.50 เมตร หลังคาอาคารมุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วย ประดับชายหลังคาด้วยกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัวและลายเทพนมยกช่อฟ้า ซึ่งกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 แต่อย่างไรก็ตามอาคารหลังนี้อาจจะเป็นอาคารประเภทวิหารก็ได้ เนื่องจากไม่พบร่องรอยของฐานเสมาและใบเสมา อาคารหลังนี้ยังคงใช้งานต่อเนื่องในสมัยที่ 3 ของวัด จนกระทั่งในสมัยที่ 4 จึงได้ถมปิดแล้วสร้างอาคารหลังใหม่ (อุโบสถ) ขึ้นมาใช้แทน

อาคารสมัยที่ 3

ไม่ปรากฏหลักฐานการเปลี่ยนแปลง

อาคารสมัยที่ 4

ได้ถมปรับพื้นขึ้นมาอีกประมาณ 69 ซม. แล้วสร้างอาคารหลังใหม่ เป็นอาคารในผังสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดความกว้าง 6 ห้อง กว้างประมาณ 15 เมตร ยาวประมาณ 34.3 เมตร สูงประมาณ 95 ซม.จากพื้นบนฐานไพบี ตัวอาคารตั้งอยู่บนฐานไพบีที่ยกสูง ในผังสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งเป็นฐานเดียวกับฐานไพบีเจดีย์ประธาน มีความกว้างประมาณ 29 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร (ภาพที่ 31) อุโบสถเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน มุงหลังคาด้วยกระเบื้องดินเผา หลังคาเป็นแบบปีก นกกลดชั้น 1 ชั้น มีชานทางเดินรอบอาคาร ด้านหน้ามีมุขหลังคายื่นออกมาด้านหน้า มีทางเข้าอาคารเพียงทางเดียว คือทางเข้าด้านหน้า จากมุขด้านหน้าอาคาร มีประตูทางเข้า 3 ทางคือ ตรงกลาง และด้านข้างอีก 2 ข้าง (ภาพที่ 32)

ฐานอาคารเป็นฐานก่ออิฐ แบบฐานหน้ากระดาน ไม่มีการตกแต่งเป็นฐานบัว แล้วลดชั้นเป็นผนังอาคาร พบหลักฐานว่ามีการฉาบปูนและตกแต่งด้วยลายกรวยเชิง พื้นที่โดยรอบอาคารเป็นชานปูด้วยอิฐยกพื้นสูงจากพื้นฐานไพบีประมาณ 95 ซม.พื้นชานด้านข้างและด้านหลังอาคาร กว้างประมาณ 2.2 เมตร ส่วนพื้นด้านหน้าอาคารเป็นชานกว้างประมาณ 5.5 เมตร มีเสากลม 1 คู่ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 60 ซม. รองรับหลังคามุขด้านหน้าอาคาร (ภาพที่ 33) ซึ่งพบหลักฐานว่ามีการทำปูนปั้นเป็นบัวหัวเสา ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับบัวหัวเสาพาไลของวัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา

ผนังอาคารก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2 ซม. มีความหนาประมาณ 90 ซม. เหลือความสูงประมาณ 30 - 50 ซม. พบร่องรอยของเสาดัดผนังที่ผนังด้านใน ช่วงด้านหน้าอาคาร เป็นเสาก่ออิฐทรงสี่เหลี่ยม กว้างประมาณ 54 ซม. ส่วนผนังด้านหลังไม่พบหลักฐาน. และพบเสาก่ออิฐกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 60 ซม.จำนวน 5 คู่ (ภาพที่ 34 , 35) เสาแต่ละคู่ตั้งอยู่ห่างกันประมาณ 2.5 เมตร ต่อม่อของเสาก่ออิฐเป็นฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้างประมาณ 87 ซม. สูงประมาณ 93 ซม. และมีขอบอิฐก่อมาชนกับฐานของผนังโบสถ์ด้านใน มีลักษณะเป็นฐานรากของเสา กว้างประมาณ 49 ซม. ยาวประมาณ 1.22 เมตร. หนาประมาณ 75 ซม. (ดูแผนผังที่ 2 และ 3)

พื้นอาคารปูด้วยอิฐ ขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. แล้วลาดปูน แล้วต่อมามีการซ่อมแซมด้วยการปูอิฐแล้วปูกระเบื้องดินเผาปูสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้าง 30 x 30 ซม.แล้วลาดปูนหนาประมาณ 2 ซม.

ฐานชุกชีตั้งอยู่ด้านหลังอาคาร ระหว่างเสาก่ออิฐคูที่ 4 และ 5 มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างประมาณ 5.4 เมตร ยาวประมาณ 6 เมตร ด้านหลังฐานชุกชีมีพื้นที่ห่างจากผนังด้านหลังประมาณ 1.6 เมตร พบชุดฐานบัวเฉพาะส่วนบัวคว่ำภายในฐานชุกชีห่างจากผนังอุโบสถด้านหลังประมาณ 3.21 เมตร เหลือความสูงประมาณ 54 ซม. พบหลักฐานว่าฐานชุกชีมีการประดับลวดลายปูนปั้นลายกรวยเชิง , ลายกลีบบัวและลายประจำยาม ฐานชุกชี (ภาพที่ 36) มีการซ่อมแซมต่อเติมทั้งสิ้น 3 ครั้งด้วยกัน คือ ในครั้งแรกนั้นฐานชุกชีมีลักษณะเป็นฐานบัวก่อไปชนผนังด้านหลังกว้างประมาณ 5.5 เมตร กว้างประมาณ 3.21 เมตร แต่ต่อมาถูกรื้อ แล้วสร้างฐานชุกชีหน้ากระดานครอบเอาไว้ แล้วขยับฐานชุกชีออกไปทางทิศตะวันออกเพื่อเว้นช่องว่างเป็นทางเดินหลังฐานชุกชีใหม่ประมาณ 2 เมตร ทำให้ฐานชุกชีใหม่นี้มีขนาดกว้างประมาณ 5.5 เมตร ยาวประมาณ 6 เมตร และพบร่องรอยการซ่อมแซมต่อเติมขยายฐานหน้ากระดานด้านหน้าฐานชุกชีออกไปอีก 1 แถว (ประมาณ 46 ซม.)

ซุ้มโอบเสมาตั้งเรียงรายอยู่โดยรอบฐานอาคาร ตั้งอยู่บนพื้นฐานไพบี ซึ่งเป็นพื้นลานกว้างประมาณ 3.8 เมตร ฐานเสมาก่ออิฐลดชั้นฉาบปูนหนาประมาณ 2 ซม. ในผังรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างประมาณ 1.68 X 1.68 เมตร สูงประมาณ 18 - 32 ซม. มีจำนวน 8 ฐาน อยู่รอบอุโบสถทั้ง 8 ทิศ ฐานเสมาประจำทิศตะวันออกเฉียงเหนือ , ตะวันออกเฉียงใต้,

ตะวันตกเฉียงเหนือ , ตะวันตกเฉียงใต้ วางตัวเป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ส่วนฐานเสมาประจำทิศตะวันออก , ตะวันตก , เหนือ , ใต้ วางตัวเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

เทคนิคการก่อสร้าง ผังอาคารก่ออิฐสอดิน แล้วฉาบปูน ก่ออิฐหนา 98 ซม. ฉาบปูนหนาประมาณ 3 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณกว้างประมาณ 16 ซม. ยาวประมาณ 31 ซม. กว้างประมาณ 6 ซม. ฐานอาคารก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 3 ซม. ก่ออิฐแบบ Header Bond เสาอาคารก่ออิฐสอดิน ใช้อิฐกลมที่แบ่งออกเป็น 8 เลี้ยว ก่ออิฐสูงประมาณ 18 ซม. ใช้อิฐขนาดหนาประมาณ 6 ซม.

ฐานชุกชีก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 17.5 ซม. ยาวประมาณ 33.5 ซม. กว้างประมาณ 6 ซม. มีโครงสร้างรองรับฐานชุกชีเป็นเอ็นคากบาทขนาดกว้างประมาณ 46 ซม. ลึกประมาณ 37 ซม.

3. ฐานไฟทีของเจดีย์ประธานและอุโบสถ

ฐานไฟทีสมัยแรก

สร้างในสมัยที่ 2 ของวัด มีลักษณะเป็นชุกฐานบัวคว่ำ บัวหงาย ขอบฐานมีความกว้างประมาณ 96 ซม. ยกสูงจากพื้นวัดเดิมประมาณ 93 ซม. ทำให้เกิดลานประทักษิณกว้างประมาณ 3.44 เมตร บนพื้นฐานไฟที ตัวฐานไฟทีมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างประมาณ 25 เมตร ยาวประมาณ 58 เมตร ด้านหน้าย่อมุม 2 มุม แล้วทำบันไดทางขึ้นขนาด 4 ขั้นกว้างประมาณ 90 ซม. ทางด้านหน้าอาคาร 2 ทาง พบเพียง 1 ด้านใกล้มุมด้านตะวันออกเฉียงเหนือ แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมีอีก 1 ด้าน แต่เมื่อขุดตรวจแล้วพบว่าแนวบันไดถูกขุดรื้อไปแล้ว ต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้นฐานไฟทีมีทางเดินที่เชื่อมต่อมาจากเข้าและทางเดินรูปตัววาย (Y) ขนาดกว้างประมาณ 75 ซม. (ภาพที่ 37) จากพื้นวัดไปยังฐานไฟทีเพื่อขึ้นสู่อุโบสถต่อไป พื้นบนฐานไฟทีไม่พบหลักฐานว่ามีการปูพื้นหรือไม่ เนื่องจากถูกรื้อเมื่อคราวที่สร้างฐานไฟทีหน้ากระดานในสมัยที่ 4 ก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14.5 ซม. ยาวประมาณ 29 ซม. หนาประมาณ 4 ซม.

ฐานไฟทีสมัยที่ 2

ในสมัยที่ 3 ของวัด มีการซ่อมแซมต่อเติมโดยถมปิดมุขหน้าและทางเดินรูปตัววาย (Y) ไปเพื่อขยายขนาดของฐานไฟทีออกมาอีกประมาณ 1.7 เมตร โดยทำการต่อฐานบัวย่อมุมออกมาในลักษณะเดิมและทำบันไดทางขึ้นในลักษณะเดิมแต่ตำแหน่งยื่นออกมาจากตำแหน่งเดิม (ภาพที่ 38) แต่ถึงแม้จะมีการถมปิดทางเดินรูปตัววาย (Y) ไปบางส่วนแต่ก็น่าจะยังมีการใช้งานทางเดินนี้อยู่ ฐานไฟทีที่ต่อเติมใหม่นี้ ก่ออิฐสอดินโดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28 ซม. หนาประมาณ 3.5 ซม. ซึ่งมีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 2,3,4,5, 10 และ 12

ฐานไฟทีสมัยที่ 3

สร้างในสมัยที่ 4 ของวัด ได้ขยายฐานไฟทีออกไปอีก ก่ออิฐเป็นฐานหน้ากระดานหนาประมาณ 80 ซม. มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าปิดทับย่อมุมเดิมและทางเดินรูปตัววาย (Y) เดิมด้านหน้า มีขนาดกว้างประมาณ 29 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร แล้วถมฐานไฟทีเดิม ให้ยกสูงจากพื้นวัดขึ้นมาประมาณ 80 ซม. จึงทำให้เกิดลานประทักษิณ ขนาดกว้างประมาณ 3.8 เมตร รอบอุโบสถ แล้วจึงสร้างฐานเสมาก่อด้วยอิฐแล้วฉาบปูนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสไม่มีการย่อมุม ขนาดกว้าง

ประมาณ 1.68 X 1.68 เมตร จำนวน 8 ฐาน อยู่รอบอุโบสถทั้ง 8 ทิศ ด้านหน้าอุโบสถทำทางเดินปูอิฐอาบปูน มีขนาดกว้างประมาณ 1.02 เมตร ปูขึ้นมาจากลานวัดแล้วแยกออกเป็นรูปตัววาย (Y) เข้าสู่บันไดขึ้นไปยังอุโบสถ (ภาพที่ 39)

เทคนิคการก่อสร้าง ฐานหน้ากระดานของฐานไพทีก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15.5 ซม. ยาวประมาณ 31 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. ฐานก่ออิฐหนาประมาณ 68 ซม. ภายในฐานถมดินเหนียวอัดแน่น แล้วสร้างอุโบสถอยู่ด้านบน

4.เจดีย์รายและแท่นบูชา

4.1 เจดีย์ราย

พบเจดีย์รายทั้งสิ้น 14 องค์ตั้งเรียงอยู่โดยรอบฐานไพทีทางด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออก ส่วนใหญ่เป็นเจดีย์ขนาดเล็ก ไม่ปรากฏสภาพบนผิวดิน สภาพเท่าที่พบส่วนใหญ่ถูกขุดรื้อจนแทบไม่ปรากฏสภาพองค์เจดีย์ เจดีย์รายที่พบทั้งหมดมีสภาพดังนี้

เจดีย์รายหมายเลข 1

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ของวัด ตั้งอยู่ด้านข้างฐานไพทีด้านทิศเหนือ บริเวณช่วงกลางอุโบสถ อยู่ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.74 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.30 เมตร ยาวประมาณ 2.32 เมตร เหลือความสูงประมาณ 83 ซม. ยังคงมีร่องรอยการอาบปูนหลงเหลือให้เห็นอยู่บ้าง ฐานรากลึกลงจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 68 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม (ภาพที่ 40) เนื่องจากพบปูนปั้นลายกลีบบัว , ดอกจอก และพันธุ์พฤกษา จึงสันนิษฐานว่าน่าจะมีการประดับองค์เจดีย์ด้วยลวดลายปูนปั้นเหล่านี้

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Cross Bond ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 16 ซม. ยาวประมาณ 32 ซม. หนาประมาณ 3.5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 5 , 6 , 14

เจดีย์รายหมายเลข 2

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ของวัด ตั้งอยู่ด้านข้างฐานไพทีด้านทิศเหนือ บริเวณช่วงกลางอุโบสถ อยู่ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.62 เมตรและอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 1 ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 1.61 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐาน ฐานเป็นฐานเขียง 8 เหลี่ยมลดชั้น 1 ชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 1.66 เมตร ยาวประมาณ 1.72 เมตร เหลือความสูงประมาณ 34 ซม. ฐานรากลึกลงจากระดับพื้นปัจจุบัน 28 ซม. ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 41)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 13 ซม. ยาวประมาณ 25 ซม. หนาประมาณ 3 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 3 , 4 , 5, 10, 12

เจดีย์รายหมายเลข 3

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านข้างฐานไพทีด้านทิศเหนือของอุโบสถ บริเวณช่วงกลางของอุโบสถ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.26 เมตรและอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 14 ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 2.61 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐาน พบเพียงฐานเขียง 8 เหลี่ยมบนฐานเขียงสี่เหลี่ยมลดชั้น 2 ชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.50 เมตร ยาวประมาณ 3.02 เมตร เหลือความสูงประมาณ 80 ซม. ฐานรากลึกลงจากระดับพื้นปัจจุบัน 53 ซม. ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 42)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 13.5 ซม. ยาวประมาณ 27. ซม. หน้าประมาณ 3 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 2,4 , 5 ,10 ,12

เจดีย์รายหมายเลข 4

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านข้างฐานไพทีด้านเหนือ บริเวณมุมอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 89 ซม. และอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 3 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 2.22 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เหลือเพียงฐาน 8 เหลี่ยมตั้งอยู่บนฐานเขียงสี่เหลี่ยมลดชั้น 2 ชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 3.52 เมตร ยาวประมาณ 3.53 เมตร เหลือความสูงประมาณ 78 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 60 ซม. ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 43) พบปูนปั้นส่วนมุมเจดีย์เป็นลายดอกจอกกลับประจายามกำมปู

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 13.5 ซม. ยาวประมาณ 27.5 ซม. หน้าประมาณ 3 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 2 , 3 , 5 ,10 ,12

เจดีย์รายหมายเลข 5

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านข้างฐานไพทีด้านเหนือ บริเวณมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนืออุโบสถ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.82 เมตร และอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 4 ประมาณ 98 ซม. อยู่ในสภาพชำรุด พบแต่ฐานเขียงสี่เหลี่ยม และยังมีร่องรอยการฉาบปูนภายนอกด้วย มีขนาดกว้างประมาณ 1.58 เมตร ยาวประมาณ 1.75 เมตร เหลือความสูงประมาณ 19 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 31 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยมลดชั้นลด 1 ชั้น ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 44) แต่สามารถสันนิษฐานได้ว่าไม่ใช่เจดีย์ทรงปราสาทอย่างแน่นอน เนื่องจากพบส่วนในของปล้องโถงในทำจากดินเผาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 12 ซม.

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 13 ซม. ยาวประมาณ 27 ซม. หน้าประมาณ 3 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 2,3 , 4 ,10 ,12

เจดีย์รายหมายเลข 6

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ของวัด ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของ บริเวณมุมอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 2.22 เมตร และอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 5 ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 90 ซม. อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้าเขียงสี่เหลี่ยมมีความสูงจากพื้นวัดประมาณ 43 ซม. มีร่องรอยการฉาบปูนหน้าประมาณ 2 ซม. มีขนาดกว้างประมาณ 3.31 เมตร ยาวประมาณ 3.32 เมตร ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบัน 68 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 45)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 16 ซม. ยาวประมาณ 32.5 ซม. หน้าประมาณ 4 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 7 ,14

เจดีย์รายหมายเลข 7

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณมุมอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.81 เมตร และอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 6 ทางทิศใต้ประมาณ 1.62 เมตร โดยในพื้นที่ว่างระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 6 กับหมายเลข 7 มีการก่ออิฐเพื่อเชื่อมฐานเจดีย์รายทั้ง 2 องค์นี้เข้าด้วยกัน โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 32 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. องค์เจดีย์อยู่ในสภาพชำรุด เหลือเพียงฐาน 8 เหลี่ยม ตั้งอยู่บนฐานเขียงสี่เหลี่ยม เจดีย์รายองค์นี้มีขนาดกว้างประมาณ 3.47 เมตร ยาวประมาณ 3.50 เมตร เหลือความสูงประมาณ 58 ซม. ฐานรากลึกลงจากระดับพื้นปัจจุบัน 72 ซม. ลักษณะฐาน เป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม สามารถสันนิษฐานได้ว่าเจดีย์รายองค์นี้เป็นทรงลังกา เนื่องจากพบชิ้นส่วนปูนปั้นส่วนของกระสังและประดับและปูนปั้นลายดอกจอกซึ่งสันนิษฐานว่าใช้ประดับองค์เจดีย์ แต่ไม่สามารถศึกษารายละเอียดทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 46)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 3 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 17 ซม. ยาวประมาณ 32.5 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 6 , 14

เจดีย์รายหมายเลข 8

สร้างขึ้นในสมัยที่ 4 ซึ่งเป็นสมัยสุดท้ายที่มีการใช้งานวัดพระงามเป็นศาสนสถาน ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.91 เมตร และอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 7 ทางทิศใต้ประมาณ 1.06 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เมตร โดยในพื้นที่ว่างระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 8 กับหมายเลข 7 มีการก่ออิฐเพื่อเชื่อมฐานเจดีย์รายทั้ง 2 องค์นี้เข้าด้วยกัน จึงทำให้เจดีย์รายหมายเลข 6 , 7 และ 8 ตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน สภาพขององค์เจดีย์พบเพียงส่วนของฐานเขียงสี่เหลี่ยมมีขนาดกว้างประมาณ 2.69 เมตร ยาวประมาณ 3.41 เมตร เหลือความสูงประมาณ 27 ซม. ฐานรากลึกลงจากระดับพื้นปัจจุบัน 5 ซม. เป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 47)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดดิน ก่ออิฐแบบ Stretcher Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 17.5 ซม. ยาวประมาณ 35 ซม. หนาประมาณ 6 ซม. ขนาดอิฐที่ใช้ไม่มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายองค์อื่น ๆ แต่มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของซุ้มประตูทางด้านทิศตะวันออก

เจดีย์รายหมายเลข 9

สร้างขึ้นในสมัยที่ 4 ตั้งอยู่ด้านข้างฐานไพทีด้านทิศตะวันออก บริเวณด้านหน้าของอุโบสถ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.77 เมตร และอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 8 ทางด้านทิศใต้ประมาณ 6.22 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานเขียงสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.78 เมตร ยาวประมาณ 3.76 เมตร เหลือความสูงประมาณ 36 ซม. ฐานรากลึกลงจากระดับพื้นปัจจุบัน 7 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเขียงหน้ากระดานสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพ (ภาพที่ 48)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 1.9 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15.5 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หนาประมาณ 4.5 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 11 , 13

เจดีย์รายหมายเลข 10

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศตะวันออก บริเวณมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอุโบสถ อยู่ติดกับเจดีย์รายหมายเลข 9 ทางด้านทิศใต้ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.71 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดส่วนบนของเจดีย์พังทลายหมดแล้ว เป็นเจดีย์รายที่มีฐานเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 3.5 เมตร ยาวประมาณ 3.65 เมตร เหลือความสูงประมาณ 53 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 53 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพ แต่สันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่าไม่ใช่เจดีย์ทรงปรางค์และองค์เจดีย์มีการประดับลายดอกจอก เนื่องจากพบชิ้นส่วนปล้องไฉนและปูนปั้นลายดอกจอก (ภาพที่ 49)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2.5 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 13 ซม. ยาวประมาณ 27 ซม. หนาประมาณ 3 ซม. ซึ่งอิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 2, 3, 4, 5

เจดีย์รายหมายเลข 11

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณมุมอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.61 เมตรและอยู่ถัดจากเจดีย์รายหมายเลข 10 ไปทางทิศใต้ประมาณ 97 ซม. โดยมีการก่ออิฐเป็นฐานเชื่อม โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 16 ซม. ยาวประมาณ 32.5 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. จึงทำให้เจดีย์รายหมายเลข 9, 10 และ 11 ตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานเขียงสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 3.47 เมตร ยาวประมาณ 3.44 เมตร เหลือความสูงประมาณ 44 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 54 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพ (ภาพที่ 50)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14.5 ซม. ยาวประมาณ 29 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. โดยอิฐที่ใช้นั้นมีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 9 และ 12

เจดีย์รายหมายเลข 12

สร้างขึ้นในสมัยที่ 4 อยู่ในบริเวณพื้นวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของฐานไพที ห่างจากฐานไพทีประมาณ 12 เมตรและอยู่ถัดจากเจดีย์รายหมายเลข 13 ทางทิศตะวันออกประมาณ 2.17 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานเขียงสี่เหลี่ยมสูงประมาณ 13 ซม. มีขนาดกว้างประมาณ 2.62 เมตร ยาวประมาณ 2.62 เมตร มีการต่อ मुखรูปสี่เหลี่ยมออกไปทางด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ มีขนาดกว้างประมาณ 60 ซม. ยาวประมาณ 70 ซม. สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นแท่นสำหรับวางเครื่องบูชา ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 25 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเขียงหน้ากระดานสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพ (ภาพที่ 51)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14.5 ซม. ยาวประมาณ 29.5 ซม. หนาประมาณ 4.5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับเจดีย์รายหมายเลข 9

เจดีย์รายหมายเลข 13

สร้างขึ้นในสมัยที่ 4 ทับลงไปบนกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ ห่างจากฐานไพทีประมาณ 6.5 เมตร และอยู่ถัดจากเจดีย์รายหมายเลข 7 ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 1.96 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานเชิงสี่เหลี่ยม ส่วนอื่น ๆ ของเจดีย์พังทลายไปหมดแล้ว มีขนาดกว้างประมาณ 3.43 เมตร ยาวประมาณ 3.77 เมตร เหลือความสูงประมาณ 68 ซม. ฐานรากลึกจากพื้นวัดประมาณ 61 ซม. (ภาพที่ 52) เจดีย์รายองค์นี้พบกลุ่มพระพิมพ์ดินสมอที่สามารถกำหนดอายุได้ในช่วงอยุธยาตอนปลายด้วย และเนื่องจากพบปูนปั้นส่วนของครุระรัง จึงสามารถสันนิษฐานได้ว่าเป็นเจดีย์ทรงลังกา

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond อิฐที่ใช้สร้างเจดีย์มี 2 ขนาด คือ ส่วนฐานรากใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 30.5 ซม. หนาประมาณ 7 ซม. และอิฐที่มีขนาดกว้างประมาณ 12.5 ซม. ยาวประมาณ 24.5 ซม. หนาประมาณ 3 ซม. สำหรับส่วนอื่น ๆ ของเจดีย์

เจดีย์รายหมายเลข 14

สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ตั้งอยู่ด้านหน้าฐานไพทีด้านทิศเหนือ บริเวณกลางอุโบสถด้านทิศเหนือของอุโบสถ อยู่ระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 2 และ 3 โดยอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 2 ทางทิศตะวันออก 98 ซม. ห่างจากฐานไพทีประมาณ 1.53 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่โครงสร้างส่วนเอ็นกากบาท และฐานเชิงสี่เหลี่ยมของเจดีย์เท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.86 เมตร ยาวประมาณ 2.98 เมตร เหลือความสูงประมาณ 14 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบันประมาณ 30 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานเชิงสี่เหลี่ยม ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากเจดีย์ถูกขุดรื้อจนหมดสภาพเดิม (ภาพที่ 53)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดดิน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 31 ซม. หนาประมาณ 3 ซม.

เจดีย์รายเหล่านี้มีบางกลุ่มที่ตั้งอยู่บนฐานไพทีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า คือ เจดีย์รายหมายเลข 1, 14, 2 และ 3 ตั้งอยู่บนฐานไพทีเดียวกัน ฐานไพทีมีขนาดกว้างประมาณ 5.5 เมตร ยาวประมาณ 12 เมตร มีบันไดทางขึ้นขนาดกว้างประมาณ 50 ซม. อยู่ทางด้านทิศเหนือของฐานไพที และเจดีย์รายหมายเลข 4, 5 ตั้งอยู่บนฐานไพทีเดียวกัน ขนาดกว้างประมาณ 4.5 เมตร ยาวประมาณ 9 เมตร ได้พบร่องรอยของบันไดทางขึ้นขนาดกว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 1.1 เมตร (ภาพที่ 54)

กลุ่มเจดีย์รายหมายเลข 6, 7, 8 ไม่มีฐานไพทีแต่มีการก่ออิฐเป็นฐานเชื่อมเจดีย์รายทั้ง 3 องค์เข้าด้วยกัน จึงทำให้ดูคล้ายกับว่าเจดีย์รายทั้ง 3 องค์นี้ตั้งอยู่บนฐานไพทีขนาดกว้างประมาณ 3.4 เมตร ยาวประมาณ 14 เมตร (ภาพที่ 55) ส่วนเจดีย์รายหมายเลข 9, 10, 11 ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับกลุ่มเจดีย์รายหมายเลข 6, 7, 8 คือไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานไพที แต่สร้างติดกันเป็นแถว จึงทำให้คล้ายกับว่าเจดีย์รายทั้ง 3 องค์นี้ตั้งอยู่บนฐานไพทีเดียวกัน ภาพที่ 56) จะเห็นได้ว่าเจดีย์รายที่ตั้งอยู่บนฐานไพทีหรือมีการสร้างฐานเชื่อมกันนั้นเป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นในหรือสมัยแรกหรือสร้างต่อเติมจากเจดีย์รายในสมัยแรกทั้งสิ้น ส่วนเจดีย์รายหมายเลข 12 และ 13 ซึ่งเป็นเจดีย์รายที่สร้างขึ้นในสมัยหลังนั้น ไม่มีฐานไพทีและไม่มี การสร้างฐานเชื่อมกันแต่อย่างใด ซึ่งก็อาจจะเนื่องจากมาจากความนิยมในแต่ละสมัยก็ได้

เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวเจดีย์รายทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ(เจดีย์รายหมายเลข 6, 7, 8, 9, 10 และ 11) มีฐานรากที่มีความลึก - ตื้นสลับกันไป ดังนี้ เจดีย์รายหมายเลข 6, 7, 10 และ 11 มีฐานรากลึกประมาณ 52 - 68 ซม. ส่วน

เจดีย์รายหมายเลข 8 และ 9 ที่ตั้งอยู่สลับนันนั้นมีฐานดินเพียงประมาณ 6 – 10 ซม. เท่านั้นเจดีย์รายที่มีฐานลึก คือ เจดีย์ที่สร้างลงบนพื้นวัดเดิม ได้แก่ เจดีย์รายหมายเลข 1,2,3,4,5,6 7,10,11 และ 14 ส่วนเจดีย์รายที่มีฐานดินนั้นเป็นเจดีย์รายที่สร้างต่อเติมระหว่างเจดีย์รายองค์เดิมบนระดับพื้นวัดที่มีการใช้งานครั้งสุดท้าย

4.2 แทนบูชา

พบแทนบูชาทั้งหมด 4 แทน โดยทั้งหมดสร้างขึ้นในสมัยที่ 4 ของวัด ดังนี้

แทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12

ตั้งอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 12 ไปทางทิศเหนือประมาณ 1.60 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมเท่านั้น ฐานรากลึกประมาณ 20 ซม. เหลือความสูงจากพื้นวัดประมาณ 8 ซม. มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างประมาณ 70 ซม. ยาวประมาณ 1.8 เมตร

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสอดปูนโดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28 ซม. หน้าประมาณ 5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 13 และแทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12

แทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 13

อยู่ระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 13 และ 12 ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 13 ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 57 ซม. มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมไม้สิบสอง มีความกว้างประมาณ 91 ซม. ยาวประมาณ 1.51 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เหลือความสูงจากพื้นวัดประมาณ 9 ซม. ฐานรากอยู่ลึกจากพื้นวัดในสมัยล่าสุดประมาณ 19 ซม. (ภาพที่ 57)

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสอดดินด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 27 ซม. หน้าประมาณ 5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 13 และแทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12

แทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 6

ตั้งอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 6 ทางทิศตะวันออกประมาณ 2.48 เมตร มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดกว้างและยาวประมาณ 93 ซม. อยู่ในสภาพชำรุดเหลือเพียงฐานรากลึกกว่าระดับพื้นวัดประมาณ 11 ซม.

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสอดดินด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 33 ซม. หน้าประมาณ 5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 6 และ 7

แทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 8

ตั้งอยู่ห่างจากเจดีย์รายหมายเลข 8 ทางทิศตะวันออกประมาณ 1.10 เมตร มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดกว้างและยาวประมาณ 92 ซม. อยู่ในสภาพชำรุดเหลือความสูงจากพื้นดินประมาณ 4 ฐานรากลึกกว่าระดับพื้นวัดประมาณ 14 ซม.

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสอดปูนด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 15.5 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หน้าประมาณ 3.5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 9 และ 14 พบร่องรอยการฉาบปูนหนาประมาณ 2 ซม.

5. อาคาร

5.1 อาคารหมายเลข 1

อาคารสมัยที่ 1

อาคารหลังนี้สร้างขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยที่ 3 ของวัด ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ ห่างจากฐานไฟที่ประมาณ 9 เมตร เป็นอาคารที่ดัดแปลงมาจากทางเดินเข้าสู่ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก โดยสร้างขึ้นติดกับซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก มีลักษณะเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีขนาดกว้างประมาณ 5.54 เมตร ยาวประมาณ 7.58 เมตร ฐานเป็นฐานบัวคว่ำสูงประมาณ 23 ซม. ตรงกลางอาคารทำเป็นทางเดินกว้างประมาณ 2.02 เมตร ไปสู่ซุ้มประตู โดยยกขอบด้านข้างทางเดินทั้ง 2 ข้างขึ้นสูงประมาณ 21 ซม. บนขอบที่ก่อกองสูงชันมีเสาสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 40 x 40 ซม. 5 คู่ แต่ละคู่ห่างจากกันประมาณ 1 เมตร (ดูแผนผังที่ 7 และ 8)

อาคารสมัยที่ 2

ต่อมาในสมัยที่ 4 ของวัด ก็ได้ขยายขนาดอาคารออกมาทางทิศตะวันตกประมาณ 1.10 เมตร ต่อมุขด้านหน้าออกมาประมาณ 1.69 เมตร พร้อมทั้งเพิ่มเสากลางในอาคารขึ้นอีก 1 คู่ และมีการก่ออิฐปิดช่องทางเดินนี้ให้อาคารมีพื้นเสมอกันทั้งหลัง เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานในพื้นที่วัดสมัยล่าสุดซึ่งมีการถมพื้นวัดให้มีความสูงขึ้นมาประมาณ 30 - 40 ซม. (ดูแผนผังที่ 5) สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคารประเภทศาลาสำหรับพุทธศาสนิกชนใช้พักผ่อนหรือที่จะขึ้นไปประกอบศาสนกิจบนอุโบสถ (ภาพที่ 58 , 59)

เทคนิคการก่อสร้าง การก่ออิฐเป็นแบบก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 1.5 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. ส่วนหลังคามุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วย อิฐที่ใช้สร้างอาคารหลังนี้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐที่ใช้สร้างฐานไฟที่บัว และส่วนบนของเจดีย์รายหมายเลข 13

5.2 อาคารหมายเลข 2

สร้างขึ้นในสมัยสุดท้ายที่มีการใช้วัดพระงามเป็นศาสนสถานคือสมัยที่ 4 ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ นอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกห่างจากกำแพงวัดประมาณ 54 ซม. อยู่ในสภาพชำรุดเหลือเพียงแนวอิฐมีความกว้างประมาณ 51 ซม. สูงจากพื้นประมาณ 51 ซม. มีลักษณะเป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 6.7 เมตร ยาวประมาณ 14.9 เมตร พื้นเป็นดินอัดไม่พบร่องรอยการปูอิฐและเสาอาคาร ลักษณะของพื้นอาคารลาดเฉียงไปทางทิศตะวันออก ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่อยู่ติดกับคูน้ำจึงทำให้ดินในบริเวณนั้นเกิดการทรุดตัว สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคารประเภทศาลาทำน้ำที่มีลูกทรงติดผนัง เนื่องจากพบลูกทรงดินเผาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6 ซม. แต่อย่างไรก็ดีลูกทรงดินเผานี้ก็อาจจะเป็นของที่ถูกรื้ออานามาจากที่อื่นก็ได้ เพราะพบเพียงแค่ 1 ชิ้นเท่านั้น (ภาพที่ 60)

เทคนิคการก่อสร้าง ตัวอาคารก่ออิฐสอดดินด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 17 ซม. ยาวประมาณ 33 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond อิฐที่ใช้สร้างอาคารมีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของอาคารหมายเลข 3 , เจดีย์รายหมายเลข 7 และ 8 เนื่องจากไม่พบร่องรอยของเสาจึงสันนิษฐานว่าน่าจะใช้เสาไม้รองรับเครื่องหลังคา หลังคามุงด้วยกระเบื้องเก็ดเต่า, กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม, ลายดอกบัวและกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิง

5.3 อาคารหมายเลข 3

สร้างขึ้นในสมัยที่ 4 เช่นเดียวกับอาคารหมายเลข 2 อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอุโบสถ นอกกำแพง วัดด้านทิศตะวันออกห่างจากกำแพงวัดประมาณ 1.26 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือเพียงแนวอิฐขนาดกว้างประมาณ 36 ซม. เหลือสูงจากพื้นประมาณ 50 ซม. มีลักษณะเป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 6.24 เมตร ยาวประมาณ 12.57 เมตร พื้นเป็นดินอัดไม่พบร่องรอยการปูอิฐและเสาอาคาร ลักษณะของพื้นอาคารลาดเอียงไปทางทิศ ตะวันออก ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่อยู่ติดกับคูน้ำจึงทำให้ดินในบริเวณนั้นเกิดการทรุดตัว สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคาร ประเภทศาลาท่าน้ำ (ภาพที่ 61)

เทคนิคการก่อสร้าง ตัวอาคารก่ออิฐสอดิน ก่ออิฐแบบ Stretcher Bond $\frac{1}{4}$ Lap ด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 17 ซม. ยาวประมาณ 33 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐที่ใช้สร้างอาคารหมายเลข 2, เจดีย์ราย หมายเลข 7 และ 8 เนื่องจากไม่พบร่องรอยของเสาจึงสันนิษฐานว่าน่าจะใช้เสาไม้รองรับค้ำของหลังคา มุงหลังคาด้วย กระเบื้องเกล็ดเต่า, กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม, ลายดอกบัวและกระเบื้องเชิงชายทรงกระຈ

6. กำแพงวัดและซุ้มประตู

กำแพงวัดและซุ้มประตูสมัยที่ 2

ไม่พบหลักฐานของกำแพงวัดในสมัยที่ 1 แต่สันนิษฐานว่าคงจะมีเช่นกัน พบแต่ร่องรอยของกำแพงวัดในสมัย ที่ 2 เพียงเล็กน้อยแต่ก็สามารถกำหนดขอบเขตได้ว่ากำแพงวัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างประมาณ 42.5 เมตร ยาว ประมาณ 74.6 เมตร มีพื้นที่ใช้งานภายในวัดประมาณ 3,170.5 ตารางเมตร กำแพงวัดที่พบส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุด มาก มีสภาพดังนี้

กำแพงวัดด้านทิศเหนือ อยู่ห่างจากฐานไพทีบัวประมาณ 8.97 เมตร มีขนาดกว้างประมาณ 1.09 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดมาก เหลือสูงจากพื้นวัดประมาณ 24 ซม. ก่ออิฐสอดินโดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 16 ซม. ยาว ประมาณ 32 ซม. และหนาประมาณ 4 ซม. พบร่องรอยปูนฉาบหนาประมาณ 4 ซม. แต่เนื่องจากอยู่ในสภาพที่ชำรุดมาก จึงไม่สามารถศึกษารูปแบบวิธีเรียงอิฐได้ (ภาพที่ 62)

กำแพงวัดด้านทิศตะวันออก อยู่ห่างจากฐานไพทีบัวประมาณ 10.35 เมตร มีขนาดกว้างประมาณ 101 ซม. อยู่ในสภาพชำรุด เหลือความสูงจากพื้นวัดประมาณ 35 ซม. ก่ออิฐสอดินแบบ Stretcher Bond โดยใช้อิฐขนาด กว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 31 ซม. และหนาประมาณ 4 ซม. พบร่องรอยปูนฉาบหนาประมาณ 2 ซม. (ภาพที่ 63)

กำแพงวัดด้านทิศใต้ อยู่ห่างจากฐานไพทีบัวประมาณ 9.37 เมตร มีขนาดกว้างประมาณ 106 ซม. เหลือความสูงจากพื้นวัดประมาณ 42 ซม. เพราะถูกแนวกำแพงวัดในสมัยที่ 4 สร้างทับ ก่ออิฐสอดินแบบ Stretcher Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 16 ซม. ยาวประมาณ 32 ซม. และหนาประมาณ 4 ซม. ไม่พบร่องรอยปูนฉาบ (ภาพที่ 64)

กำแพงวัดด้านทิศตะวันตก อยู่ห่างจากกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4 ทางทิศตะวันตก ประมาณ 11.6 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เหลือความสูงจากพื้นวัดประมาณ 20 ซม. ขาดหายไปเป็นจำนวนมากแต่ยังพบร่อง รอยของกำแพงวัดขนาดกว้างประมาณ 1.10 เมตร ก่ออิฐสอดินแบบ Stretcher Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28 ซม. และหนาประมาณ 4 ซม. (ภาพที่ 65)

กำแพงวัดที่พบนั้นอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ขาดหายไปเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากถูกรื้อไปเมื่อคราวที่สร้างกำแพงวัดในสมัยที่ 4 แต่จากร่องรอยที่ยังเหลืออยู่ก็สามารถกำหนดขอบเขตวัดได้เช่นกัน กำแพงวัดในสมัยที่ 2 นี้มีการประดับสันกำแพงด้วยปูนปั้นลายเทพนมประทับนั่งในซุ้ม 2 ด้าน เหมือนกับในสมัยที่ 4

นอกจากนี้ยังพบมุกำแพงวัด อีก 3 จุดคือ

มุกำแพงด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นมุกของแนวกำแพงไม่มีการตกแต่งเป็นย่อมุมยี่สิบ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเนื่องจากมุกำแพงด้านนี้อยู่ท้ายวัดทางด้านหลัง จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำให้สวยงามเหมือนกับมุกำแพงด้านหน้า (ภาพที่ 66)

มุกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ในสภาพถูกรื้อ เหลือเพียงบางส่วนของปูนฉาบย่อมุมยี่สิบ และอิฐที่ก่อเหลือสภาพที่ไม่เป็นระเบียบ สูงจากพื้นวัดประมาณ 20 ซม. ลักษณะก่ออิฐย่อมุมยี่สิบคล้ายซุ้มประตู แต่เป็นส่วนมุมของกำแพง และไม่มีช่องทางเข้า กว้างประมาณ 1.68 เมตร ยาวประมาณ 3.20 เมตร ก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 4 - 6 ซม. ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 15.5 ซม. ยาวประมาณ 32 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. (ภาพที่ 67 และผังแผนที่ 9) พบหลักฐานว่ามีการตกแต่งมุกำแพงด้วยปูนปั้นลายเฟืองอุบะ

มุกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นอิฐภายในมุกำแพงถูกรื้อออกทั้งหมดแล้ว เหลือแต่ขอบปูนฉาบย่อมุมยี่สิบหนาประมาณ 2 - 6 ซม. ลักษณะก่ออิฐย่อมุมยี่สิบคล้ายซุ้มประตู แต่เป็นส่วนมุมของกำแพง และไม่มีช่องทางเข้า มีขนาดกว้างประมาณ 2.76 เมตร ยาวประมาณ 2.90 เมตร (ภาพที่ 68 และผังแผนที่ 10)

นอกจากนี้แล้วยังพบซุ้มประตูทางเข้าวัดทั้งสิ้น 3 ซุ้ม ดังนี้

ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก เป็นซุ้มประตูทางเข้าวัดที่เชื่อมต่อระหว่างทางเดินตรงเข้ามาจากพื้นที่ภายนอกวัดเชื่อมต่อกับทางเดินรูปตัววาย (Y) เข้าสู่อุโบสถ (ภาพที่ 69) อยู่ในสภาพถูกรื้อเหลือเพียงมุมด้านเดียวเท่านั้น คือมุมทางด้านเหนือ มีลักษณะเป็นซุ้มในผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมยี่สิบ เหลือแต่ส่วนของฐานหน้ากระดานสูงจากพื้นวัดประมาณ 38 ซม. กว้างประมาณ 1.30 เมตร ยาวประมาณ 2.36 เมตร เนื่องจากอยู่ในสภาพชำรุดจึงไม่เห็นร่องรอยช่องทางเข้า ส่วนเครื่องบนของซุ้มประตูถูกรื้อไปหมดแล้ว แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมีลักษณะเป็นหน้าจั่วขนาดเล็กซ้อนลดหลั่นกัน และพบชิ้นส่วนปูนปั้นประดับอาคารที่มีลักษณะคล้ายกลีบขนุนลายดอกจอกและลายพันธุ์พฤกษา ก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2 - 6 ซม. ใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 16.5 ซม. ยาวประมาณ 32.5 เมตร หนาประมาณ 4 ซม. (ภาพที่ 70 และผังแผนที่ 11)

ซุ้มประตูด้านทิศเหนือ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นทางเข้าจากคูน้ำทางด้านทิศเหนือ ถูกรื้อแต่ยังอยู่ในสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มีขนาดกว้างประมาณ 2.94 เมตร ยาวประมาณ 4.56 เมตร ช่องทางเข้าตรงกลางกว้างประมาณ 81 ซม. เหลือแต่ส่วนของฐานหน้ากระดานสูงจากพื้นวัดประมาณ 42 ซม. ยังคงเห็นร่องรอยปูนฉาบย่อมุมยี่สิบอยู่ทั้งสามมุม โดยมีเพียงมุมเดียวเท่านั้นที่ชำรุดเสียหายไป มีทางเดินปูอิฐขนาดกว้างประมาณ 80 ซม. จากชานน้ำเข้ามายังซุ้มประตูแล้วทอดยาวต่อไปยังฐานไพทีบัวเพื่อขึ้นสู่ลานประทักษิณต่อไป การสร้างซุ้มก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนและมีการประดับด้วยลวดลายปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา?) ลายประจำยามและลายเฟืองอุบะ สันนิษฐานว่าน่าจะมีเสาประดับกรอบประตูด้วย เนื่องจากพบปูนปั้นหัวเสาคล้ายกลีบบัว ก่ออิฐสร้างใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 32 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. (ภาพที่ 71 และผังแผนที่ 12)

ซุ้มประตูด้านทิศใต้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นทางเข้าจากคูน้ำทางด้านทิศใต้ มีลักษณะเป็นประตูทางเข้าขนาดกว้างประมาณ 4.55 เมตร มีซุ้มประตูขนาดกว้างขนาดกว้างข้างละประมาณ 1.5 เมตร ช่องทางเข้าตรงกลางกว้าง

ประมาณ 1.5 เมตร เหลือแต่ฐานหน้ากระดานสูงจากพื้นวัดประมาณ 27 ซม. ก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2 – 6 ซม. ฐานซุ้มมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมยี่สิบ และมีการประดับซุ้มด้วยลวดลายปูนปั้นต่าง ๆ เช่น นางอัปสรและพญานาค เป็นต้น (ภาพที่ 72) ต่อจากซุ้มประตูเป็นทางเดินเข้าสู่อุโบสถอุโบสถขนาดกว้างประมาณ 1.5 เมตร ต่อเนื่องไปถึงฐานไพทีหมายเลข 3 แล้วมีบันไดเป็นขั้นสูงประมาณ 45 ซม. เพื่อขึ้นไปบนพื้นฐานไพทีรอบอุโบสถ (ลานประทักษิณ) (ภาพที่ 73 และผังแผ่นที่ 13)

กำแพงวัดและซุ้มประตูทางเข้าเหล่านี้ยังคงใช้งานต่อเนื่องมาในสมัยที่ 3 จนกระทั่งถูกรื้อและกลบทับไปทั้งหมด เมื่อครั้งที่มีการถมปรับพื้นวัดในสมัยที่ 4 โดยพื้นวัดเดิมอยู่ลึกกว่าพื้นวัดสมัยล่าสุดประมาณ 34 ซม.

กำแพงวัดและซุ้มประตู สมัยที่ 3

กำแพงวัดและซุ้มประตูทางเข้าเหล่านี้ยังคงใช้งานต่อเนื่องมาในสมัยที่ 3

กำแพงวัดและซุ้มประตู สมัยที่ 4

ในสมัยนี้มีการถมปรับพื้นวัดขึ้นมาประมาณ 30 – 40 ซม. พร้อมทั้งรื้อกำแพงและซุ้มประตูเดิมแล้วสร้างกำแพงวัดขึ้นมาใหม่ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีขนาดกว้างประมาณ 93.5 เมตร ยาวประมาณ 43 เมตร มีพื้นที่ใช้งานภายในวัดประมาณ 4,020.5 ตารางเมตร พบหลักฐานว่ามีการรื้อซุ้มประตูและกำแพงวัดเดิม เพื่อสร้างแนวกำแพงและประตูวัดใหม่ กำแพงวัดในสมัยหลังสุดแต่ละด้านมีสภาพดังนี้คือ

กำแพงวัดด้านทิศเหนือ มีการขยายพื้นที่วัดออกไปทางทิศเหนืออีกประมาณ 1.47 เมตร แล้วสร้างกำแพงตามแนวทิศตะวันออก – ตะวันตก ขนานกับแนวกำแพงวัดเดิม อยู่ห่างจากฐานไพทีทางด้านทิศเหนือประมาณ 10.09 เมตร มีขนาดกว้างประมาณ 58 ซม. ยาวประมาณ 93 เมตร อยู่ในสภาพชำรุด เหลือความสูงจากพื้นดินประมาณ 12-16 ซม. ที่มุมกำแพงทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือพบร่องรอยของหัวเม็ดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างประมาณ 96 ซม. ยาวประมาณ 88 ซม. เหลือความสูงประมาณ 10 ซม. พบทับหลังกำแพงทำด้วยปูนปั้นเป็นลายเทพนม 2 ด้าน ประทับนั่งบนฐานดอกบัวคว่ำบัวหงายในซุ้มเรือนแก้วใบระกา ขนาดกว้างประมาณ 17 ซม. สูงประมาณ 18.5 ซม. หนาประมาณ 9 ซม. มีลักษณะคล้ายกับกำแพงแก้ววัดมหาธาตุ จ.ราชบุรี (กำหนดอายุในราวพุทธศตวรรษที่ 20 – 21) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากศิลปะขอมสมัยบาเยน ²

เทคนิคการก่อสร้าง แนวกำแพงก่ออิฐสอดิน ไม่พบร่องรอยการฉาบปูน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 9, 11 และ 13

กำแพงวัดด้านทิศตะวันออก สร้างตามแนวทิศเหนือ – ใต้ โดยมีการขยายพื้นที่วัดออกไปทางทิศตะวันออกประมาณ 30 เมตร อยู่ห่างจากฐานไพทีทางด้านทิศตะวันออกประมาณ 38.49 เมตร มีความกว้างประมาณ 65 ซม. ยาวประมาณ 44 เมตร เหลือความสูงประมาณ 8 – 25 ซม. ที่มุมกำแพงทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้พบร่องรอยของหัวเม็ดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างประมาณ 1.01 เมตร ยาวประมาณ 94 ซม. เหลือความสูงประมาณ 8 ซม.

²หม่อมราชวงศ์สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ ปราสาทเมืองสิงห์ เมืองโบราณ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ), พ.ศ. 2526 หน้า

เทคนิคการก่อสร้าง แนวกำแพงก่ออิฐสองชั้น ไม่พบร่องรอยการฉาบปูน ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 13 ซม. ยาวประมาณ 27.5 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. อิฐที่ใช้ไม่มีขนาดใกล้เคียงกับสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ในวัด (ภาพที่ 74)

กำแพงวัดด้านทิศใต้ สร้างขึ้นตามแนวทิศตะวันตก - ตะวันตก ทับแนวกำแพงเดิม อยู่ห่างจากฐานไพทีทางด้านทิศใต้ประมาณ 8.31 เมตร มีความกว้างประมาณ 62 ซม. ยาวประมาณ 93 เมตร และมีกำแพงเสริมกำแพงวัดบางส่วนให้มีขนาดหน้าชั้นประมาณ 70 ซม. หนาข้างแนวกำแพง เหลือสูงจากพื้นดินประมาณ 5 - 9 ซม. ที่มุมกำแพงทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้พบร่องรอยของหัวเม็ดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างประมาณ 1.29 เมตร ยาวประมาณ 1.32 เมตร เหลือความสูงประมาณ 11 ซม. (ภาพที่ 75)

เทคนิคการก่อสร้าง แนวกำแพงก่ออิฐสองชั้น ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28.5 ซม. หนาประมาณ 4.5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตก เจดีย์รายหมายเลข 9 ,11 และ 12

กำแพงวัดด้านทิศตะวันตก มีการลดขนาดพื้นที่ทางทิศตะวันตกของวัดเข้ามา 11.6 เมตร สร้างตามแนวทิศเหนือ - ใต้ อยู่ด้านหลังเจดีย์ประธาน ห่างจากฐานเจดีย์ประธานประมาณ 4.22 เมตร กว้างประมาณ 64 ซม. ยาวประมาณ 43.10 เมตร ที่กึ่งกลางของกำแพงมีบันไดทางเข้าวัดกว้างประมาณ 10.03 ซม. ขึ้นสู่ลานประทักษิณโดยรอบเจดีย์ และที่มุมกำแพงทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้พบร่องรอยของหัวเม็ดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างประมาณ 1.29 เมตร ยาวประมาณ 1.32 เมตร เหลือความสูงประมาณ 11 ซม. (ภาพที่ 76)

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสองชั้น ก่ออิฐแบบ Flemish Bond ด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 31 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของกำแพงวัดด้านทิศใต้ , เจดีย์รายหมายเลข 9 ,11 และ 12 (ภาพที่ 77)

พบซุ้มประตูทางเข้าวัดทั้งหมด 3 ซุ้ม ดังนี้

ซุ้มประตูทางด้านทิศตะวันออก อยู่บริเวณกึ่งกลางของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก เป็นซุ้มประตูทางเข้าหลักของวัด ซุ้มประตูตั้งอยู่ในสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ บนซุ้มมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ 2 ต้นขึ้นอยู่บนซุ้มประตู มีร่องรอยของการติดวงกบของบานประตูไม้ขนาดกว้างประมาณ 12 ซม. ซุ้มประตูมีขนาดหน้า 1.40 เมตร กว้าง 6.50 เมตร สูง 3.10 เมตร ซุ้มประตูมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมไม้สิบสอง ชั้นล่างสุดเป็นฐานหน้ากระดาน สูงประมาณ 50 ซม. ถัดขึ้นไปเป็นซุ้มบัวลูกแก้วอกไก่ สูงประมาณ 80 ซม. จากนั้นก็ขึ้นเป็นหน้ากระดานไปจนสุดความสูงของซุ้มประตู ด้านนอกซุ้มประตูนี้มีช่องทางเข้ารูปเกือกม้าขนาดกว้าง 1.59 เมตร สูง 3.07 เมตร ทางด้านตะวันออกของซุ้มประตูนอกกำแพงมีลานปูอิฐเป็นพื้นติดกับซุ้มประตูขนาดกว้างประมาณ 3 เมตร ยาวประมาณ 7 เมตร ที่ยังมีร่องรอยการฉาบปูนอยู่ (ภาพที่ 78 , 79)

มีทางเดินยกขอบอิฐมาจากซุ้มประตูตรงมายังด้านหน้าอุโบสถ ซึ่งน่าจะเชื่อมต่อกับทางเดินรูปตัววาย(Y) ที่ขึ้นสู่อุโบสถด้วย มีความกว้างประมาณ 1.54 เมตร เหลืออิฐเฉพาะขอบทางเดินเท่านั้น ตรงกลางเป็นทรายถม ส่วนตรงพื้นทางเดินนั้นอิฐถูกรื้อออกไปหมดแล้ว ทางเดินนี้สร้างด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28.5 ซม. หนาประมาณ 4.5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 13 (ภาพที่ 80)

เทคนิคการก่อสร้าง ชุ่มประตูก่ออิฐสอดินแล้วฉาบปูนหนาประมาณ 2 ซม. ก่ออิฐแบบ Flemish Bond โดยใช้ อิฐขนาดกว้างประมาณ 17.5 ซม. ยาวประมาณ 35 ซม. หนาประมาณ 5 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์ราย หมายเลข 8

ชุ่มประตูทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นส่วนหนึ่งของกำแพงวัดด้านทิศใต้ อยู่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ของวัด ห่างจากมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 17 เมตร อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่เพียงพื้น อิฐรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสูงจากพื้นดินประมาณ 7 ซม.เท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2 เมตร ยาวประมาณ 3.5 เมตร (ภาพ ที่ 81)

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสอดินด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 31 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. อิฐที่ใช้มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐของเจดีย์รายหมายเลข 6,7 และ 14

ชุ่มประตูทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงเหนือของวัด เป็นส่วนหนึ่งของกำแพงวัดด้านทิศเหนือ อยู่ในสภาพชำรุดมีไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ขึ้นคลุมอยู่ ซึ่งอาจจะเนื่องจากถูกรากไม้ต้น จึงทำให้เหลือชุ่มประตูสูงจากพื้นวัดประมาณ 30 ซม. ชุ่มประตูมีขนาดกว้างประมาณ 2 เมตร ยาวประมาณ 4.2 เมตร ยังคงพบร่องรอยปูนฉาบอยู่บ้างเล็กน้อย (ภาพที่ 82)

เทคนิคการก่อสร้าง ก่ออิฐสอดินด้วยอิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. ยังคงพบร่องรอยปูนฉาบหนาประมาณ 2 ซม.

7. ลานอิฐด้านหน้าอาคาร

อยู่บริเวณพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ลึกกว่าระดับพื้นวัดในสมัยล่าสุดประมาณ 40 ซม.ห่างจาก กำแพงวัดด้านทิศตะวันออกประมาณ 12 เมตร เนื่องจากพบก้อนปูนดิบเป็นจำนวนมากในบริเวณนี้ จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นสถานที่สำหรับเก็บก้อนปูนดิบก่อนที่จะนำไปหมักเพื่อใช้ทำปูนฉาบหรือปูนสอ และไม่พบร่องรอยของหลุมเสาและ กระเบื้องมุงหลังคาแต่อย่างใด (ภาพที่ 83)

เทคนิคการก่อสร้าง เป็นพื้นปูอิฐเพียงก้อนเดียวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 3.30 เมตร ยาว ประมาณ 3.97 เมตร อิฐที่ใช้ปูมีขนาดกว้างประมาณ 15 ซม. ยาวประมาณ 30.5 ซม. หนาประมาณ 4 ซม.

สรุป

โบราณสถานที่ยังพบภายในวัดพระงามทั้งหมด เป็นโบราณสถานที่สร้างในระยะเวลาไล่เรียงกัน และมีการสร้าง และบูรณะตลอดระยะเวลา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สมัยใหญ่ๆ โบราณสถานที่สร้างตั้งแต่สมัยแรกคือ เจดีย์ประธาน และซากอาคารที่พบอยู่ใต้อุโบสถหลังปัจจุบัน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบและกำหนดอายุของเจดีย์ประธานได้ในราวสมัย อยุธยาตอนต้น ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 ลงมา สามารถเปรียบเทียบลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้กับเจดีย์องค์อื่น เช่น เจดีย์วัดกระซาย เจดีย์วัดจกกลม เป็นต้น

ต่อมาได้มีการสร้างอาคารด้านหน้าเจดีย์ประธาน แล้วสร้างฐานไพทีล้อมรอบเจดีย์ประธานและอุโบสถ ได้พบ หลักฐานการบูรณะ เจดีย์ประธาน อุโบสถ เจดีย์ราย อาคาร กำแพงวัดและชุ่มประตูหลายครั้ง ซึ่งมีความต่อเนื่องกันมา ตลอดระยะเวลาที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และถูกทิ้งร้างเมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 หลังจากนั้นก็ไม่พบหลักฐานการ เข้ามาใช้โบราณสถานอีกเลย จากหลักฐานที่พบทั้งหมด สามารถกำหนดอายุโบราณสถานได้ตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษ ที่ 19 - 20 ลงมาจนถึงประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 - 24 หลังจากนั้นไม่พบหลักฐานการเข้ามาใช้งานโบราณสถานอีก

บทที่ 3

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่ง

หลังจากที่ทำการขุดแต่งและขุดค้นเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้นำโบราณวัตถุทั้งหมดที่ได้จากการขุดแต่งและขุดค้นในแต่ ละกรณีมาวิเคราะห์ เพื่อนำมากำหนดอายุร่วมกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถาน อีกทั้งยังช่วยบ่งชี้ถึง ลักษณะการใช้งานของพื้นที่ภายในวัดพระงามได้ โบราณวัตถุที่พบสามารถแบ่งประเภทออกได้ตามประเภทการใช้งานได้ ดังนี้

3.1 โบราณวัตถุที่เป็นส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม

3.1.1 ประเภทดินเผา

3.1.2 ประเภทปูนปั้น

3.1.3 ประเภทโลหะ

3.2 โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา

3.2.1 พระพุทธรูปประจำศาสนสถาน

3.2.2 พระพุทธรูปบูชา

3.2.3 พระพิมพ์

3.3 โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

3.3.1 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากโลหะ

3.4 ภาชนะดินเผาในประเทศ

3.4.1 เศษภาชนะดินเผา

3.4.2 ภาชนะดินเผาเต็มใบ

3.5 ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

3.5.1 เศษภาชนะดินเผา

3.5.2 ภาชนะดินเผาเต็มใบ

3.6 โบราณวัตถุอื่น ๆ

3.1 โบราณวัตถุที่เป็นส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม

3.1.1 ประเภทดินเผา โบราณสถานภายในวัดพระงามมีการใช้ดินเผาประกอบสถาปัตยกรรมทั้งหมด 6 ประเภทดังนี้

3.1.1.1 กระเบื้องเชิงชาย พบทั้งสิ้น 10 ชนิด ดังนี้ (ดูตารางที่ 1)

1. กระเบื้องเชิงชายลายเส้นโค้งประกบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม กำหนดอายุได้ในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 21 มี ลวดลายเป็นเส้นโค้งนูนประกบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม ลักษณะเส้นโค้งไปโค้งมา และม้วนปลายแบบสายก้านขดล้อมตาย

ตอกบัวตูมเอาไว้ข้างใน แต่พบเพียงชิ้นเดียวเท่านั้นบริเวณอุโบสถด้านทิศเหนือ จึงสันนิษฐานว่าอาจจะถูกเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่น โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ วัดอุโบสถ เป็นต้น¹ (ภาพที่ 84 และภาพลายเส้นที่ 1)

2. กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22 ลวดลายเป็นลายกระหนกที่คลี่คลายมาจากลายพันธุ์พฤกษา ซึ่งรองรับเทวดาครึ่งตัวพนมมือ ซึ่งลวดลายทั้งหมดนี้อยู่ในกรอบเส้นตรงและเส้นโค้งที่ประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม 2 ชั้น พบทั้งหมด 76 ชิ้น ส่วนมากพบบริเวณบริเวณพระอุโบสถ ซึ่งแสดงว่าครั้งหนึ่งพระอุโบสถต้องมุงหลังคาด้วยกระเบื้องกาบกล้วย แล้วประดับหลังคาด้วยกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ วัดวรเชษฐ เป็นต้น² (ภาพที่ 85 และภาพลายเส้นที่ 2)

3. กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม กำหนดอายุได้ในสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ลวดลายบนกระเบื้องค่อนข้างนูนหนาและหยาบ เป็นลายตอกบัวรองรับเทพนมครึ่งตัว อยู่ในกรอบนูน 3 ชั้น สอดกับรูปทรงของกระเบื้อง พบเพียงชิ้นเดียวบริเวณอุโบสถ สันนิษฐานว่าอาจจะเป็นกระเบื้องเชิงชายที่ประดับชายหลังคาของอุโบสถในสมัยแรก ๆ ที่ยังคงเหลืออยู่ โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ บ้านโปรตุเกส เป็นต้น³ (ภาพที่ 86 และภาพลายเส้นที่ 3)

4. กระเบื้องเชิงชายลายตอกบัว กำหนดอายุได้ในพุทธศตวรรษที่ 21 ลวดลายตอกบัวมีลักษณะเรียวยาวไม่เหมือนธรรมชาติ และเริ่มมีหยักตามรอยกลีบ พบทั้งหมด 31 ชิ้น บริเวณอุโบสถและอาคารหมายเลข 3 โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ วัดพระกามน เป็นต้น⁴

5. กระเบื้องเชิงชายลายตอกบัว กำหนดอายุได้ในสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 23 เป็นกระเบื้องเชิงชายสำหรับกระเบื้องเกล็ดเต่า มีลายใบไม้ 3 แถบเรียงกันเป็นรูปตอกบัว ซึ่งถือเป็นวิวัฒนาการสุดท้ายของลวดลายตอกบัวในสมัยอยุธยา พบทั้งสิ้น 43 ชิ้นบริเวณอาคารหมายเลข 2 และ 3 โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ พระที่นั่งบรมยงค์รัตนาสน์ เป็นต้น⁵ (ภาพที่ 87 และภาพลายเส้นที่ 4)

6. กระเบื้องเชิงชายทรงกระจิง กำหนดอายุได้ในสมัยต้นพุทธศตวรรษที่ 22 เป็นกระเบื้องเชิงชายสำหรับกระเบื้องเกล็ดเต่า มีรูปทรงค่อนข้างเพรียวแหลมตรงกลางเป็นแกนประธานขนานข้างด้วยกระหนกทั้งซ้ายและขวา พบทั้งหมด 43 ชิ้นบริเวณอาคารหมายเลข 2 และ 3 โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ วัดกุฎีดาวและวัดไชยวัฒนาราม เป็นต้น⁶

7. กระเบื้องเชิงชายทรงกระจิง กำหนดอายุได้ในสมัยต้นพุทธศตวรรษที่ 23 เป็นกระเบื้องเชิงชายสำหรับกระเบื้องเกล็ดเต่า พบเพียงชิ้นเดียวบริเวณอาคารหมายเลข 3 มีลักษณะเหมือนกับกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิงในปลายพุทธศตวรรษที่ 22 เพียงแต่มีการตกแต่งลวดลายมากขึ้นเท่านั้น สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการซ่อมแซมหลังคาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โบราณสถานแห่งนี้ ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ได้แก่ เนินโบราณสถานใกล้วัดเตวิจ เป็นต้น⁷

¹ ประทีป เพ็งตะโก กระเบื้องเชิงชายสมัยอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2540 หน้า 108

² เรื่องเดียวกัน หน้า 88

³ เรื่องเดียวกัน หน้า 82

⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 68

⁵ เรื่องเดียวกัน หน้า 74

⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 110

⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 111

8. กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมยกช่อฟ้า กำหนดอายุได้ในสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 22 มีลักษณะกับกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมในปลายพุทธศตวรรษที่ 22 คือเป็นลวดลายเป็นลายกระหนกที่คลี่คลายมาจากลายพันธุ์พฤกษา ซึ่งรองรับเทวดาครึ่งตัวพนมมือ ซึ่งลวดลายทั้งหมดนี้อยู่ในกรอบเส้นตรงและเส้นโค้งที่ประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม 2 ชั้น แต่มีลักษณะพิเศษ คือ จะต่อยอดออกไปคล้ายกับช่อฟ้า พบทั้งสิ้น 15 ชิ้น บริเวณอุโบสถ โบราณสถานแห่งอื่น ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ ได้แก่ พระที่นั่งเย็น จ.ลพบุรี⁸

9. กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว กำหนดอายุได้ในสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 22 กลีบดอกบัวเริ่มเปลี่ยนไปเป็นกระหนกและลายใบไม้สามแฉก อยู่ในเส้นกรอบนูน 2 ชั้น พบทั้งสิ้น 19 ชิ้น บริเวณอุโบสถ โบราณสถานแห่งอื่น ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ ได้แก่ วัดสุวรรณเจดีย์ เป็นต้น⁹ (ภาพที่ 88 และภาพลายเส้นที่ 5)

10. กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม กำหนดอายุได้ในสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 23 ลวดลายเป็นเทพนมทรงเครื่องใหญ่ มีแถวเม็ดประจำล้อมรอบ พบ 4 ชิ้น บริเวณอุโบสถ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการซ่อมแซมอุโบสถในสมัยหลังเพียงเล็กน้อย โบราณสถานแห่งอื่น ๆ ที่พบกระเบื้องเชิงชายชนิดนี้ ได้แก่ วัดกุฎีดาว เป็นต้น¹⁰

3.1.1.2 กระเบื้องกนกกล้วย

หรือกระเบื้องกนก เป็นกระเบื้องชนิดที่พบมากที่สุดในวัด เนื่องจากอุโบสถและอาคารหมายเลข 1 ล้วนแต่มีด้วยกระเบื้องกนกกล้วยทั้งสิ้น จึงทำให้พบเศษกระเบื้องกนกกล้วยกระจัดกระจายอยู่ทั่ววัด ดังนั้นการเก็บหลักฐานประเภทนี้จึงเลือกเก็บเฉพาะชั้นที่มีขนาดใหญ่เกิน 10 ซม.เท่านั้น แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบตัวผู้และตัวเมีย 5,811 ชิ้น และ 8,813 ชิ้น ตามลำดับ

3.1.1.3 กระเบื้องเกล็ดเต่า

คือ กระเบื้องแผ่นเรียบปลายโค้งแหลมมีปุ่มเล็ก ๆ ไว้เกี่ยวกับไม้ระแนง¹¹ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด เช่นเดียวกับกระเบื้องกนกกล้วย ส่วนมากพบบริเวณนอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก เนื่องจากอาคารหมายเลข 2 และ 3 มุงหลังคาต่างก็ด้วยกระเบื้องชนิดนี้ พบทั้งหมด 10,073 ชิ้น

3.1.1.4 กระเบื้องดินขอ

คือ กระเบื้องแผ่นราบปลายตัดตรง มีปลายด้านหนึ่งหักงอเป็นมุมฉากสำหรับเกี่ยวไม้ระแนง¹² แบ่งออกเป็น 2 ชนิด เช่นเดียวกับกระเบื้องกนกกล้วย เป็นกระเบื้องชนิดที่พบน้อยที่สุด พบทั้งหมด 3,825 ชิ้นสันนิษฐานว่าเป็นเพียงการซ่อมแซมหรือมุงหลังคาเฉพาะส่วนชายคาปีกนกเท่านั้น

3.1.1.5 ท่อน้ำดินเผา

พบทั้งสิ้น 7 ชิ้นบริเวณรอบ ๆ อุโบสถ และอาคารหมายเลข 1 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 6 – 14 ซม. การพบท่อน้ำดินเผาเหล่านี้ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านชลประทานในวัดพระงามได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากพบในปริมาณน้อยจึงสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นเพียงท่อระบายน้ำจากอาคารเท่านั้น (ดูตารางที่ 2)

⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 92

⁹ เรื่องเดียวกัน หน้า 69

¹⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า 96

¹¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 23

¹² เรื่องเดียวกัน หน้า 24

3.1.1.6 ชิ้นส่วนดินเผาประดับอาคาร

ส่วนมากที่พบอยู่ในสภาพชำรุดจนไม่สามารถระบุชนิดและรูปแบบการใช้งานได้ แต่ยังคงมีบางชิ้นที่ยังคงเหลือลวดลายอยู่บ้าง พบลวดลายต่าง ๆ ดังนี้ (ดูตารางที่ 2)

- ลายกระจัง พบ 1 ชิ้น บริเวณฐานชุกชี
- ฐานบัว พบ 1 ชิ้น บริเวณระเบียงอุโบสถด้านทิศเหนือ
- แกนในของปล้องไฉน มีจารึกภาษาไทย พบบริเวณเจดีย์ประธาน 4 ชิ้น อยู่ในสภาพชำรุดมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 43 ซม. และ 12 ซม. ตามลำดับ¹³ คำอ่านในจารึกเกี่ยวกับการสร้างพระเจดีย์และพระวิหาร สันนิษฐานว่าเป็นการบูรณะเจดีย์ประธาน และสร้างพระอุโบสถหลังใหม่แทนหลังเดิม สามารถกำหนดอายุตัวอักษรได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ราวพุทธศตวรรษที่ 23 (ภาพที่ 89,90)

- ชิ้นส่วนฐานสอปจำลอง พบ 2 ชิ้น บริเวณฐานชุกชี
- ลายรูปหกเหลี่ยมสลักับลายดอกจอก พบ 2 ชิ้นบริเวณฐานชุกชี
- ลายกลีบบัว พบ 5 ชิ้นบริเวณฐานชุกชีและเจดีย์รายหมายเลข 10 และ 14
- ลายกรวยเชิง พบ 1 ชิ้น บริเวณระเบียงอุโบสถด้านทิศตะวันตก
- ลายดอกประจายามสลักับลายกลีบบัว พบ 3 ชิ้น ภายในอุโบสถ
- ลายกลีบบัวซ้อน พบ 2 ชิ้น ฐานไฟที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้
- ลายเพ็ชรวงูบะหลายชั้น พบ 1 ชิ้น บริเวณฐานไฟที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้
- ชิ้นส่วนลูกทรงดินเผา พบเพียง 1 ชิ้น บริเวณอาคารหมายเลข 2

3.1.2 ประเภทปูนปั้น

ปูนปั้นประดับอาคารที่พบในวัดพระงามนั้น ถึงแม้จะพบในปริมาณมากแต่มักจะเป็นเศษปูนที่ไม่ปรากฏลวดลาย ทั้งนี้เนื่องจากปูนปั้นที่พบส่วนใหญ่จะเป็นปูนที่กะเทาะหลุดออกมาจากโบราณสถาน บางชิ้นยังคงสามารถระบุลวดลายและหน้าที่การใช้งานได้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 2)

- ลายกลีบบัว พบ 11 ชิ้น บริเวณระเบียงอุโบสถด้านทิศเหนือ เจดีย์รายหมายเลข 3 และฐานไฟที่ด้านทิศใต้และทิศเหนือ

- ลายประจายาม พบ 31 ชิ้น บริเวณฐานชุกชี ชุ่มประตูดิมด้านทิศเหนือ และระเบียงอุโบสถด้านทิศเหนือ

- ลายประจายามที่ตกอยู่บริเวณฐานเจดีย์รายหมายเลข 5 เป็นส่วนของมุมฐาน ลวดลายเป็นลานดอกไม้ทรงกลม (ลายดอกจอก) สลักับลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนในกรอบสี่เหลี่ยม สามารถนำไปเปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นที่ประดับฐานเจดีย์ทรงปรางค์ หมายเลข 8 วัดมหาธาตุ จ.พระนครศรีอยุธยา กำหนดอายุได้ราว พ.ศ. 1917 ประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ 20¹⁴

¹³ ส่วนของแกนอิฐปล้องไฉนนี้ มีการจารเป็นตัวอักษรไทย ที่ส่วนบนของแผ่นอิฐ ได้ส่งอิฐเหล่านี้ไปให้ อาจารย์เทิม มีเต็ม ที่หอสมุดวชิรญาณอ่าน คำอ่านดูในส่วนภาคผนวก

¹⁴ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม กระหนกในดินแดนไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน) , 2539 หน้า 87

- ลายดอกจอก พบ 13 ชิ้น บริเวณระเบียงอุโบสถด้านทิศใต้ ชุ่มประตูดิมด้านทิศตะวันออก ชุ่มประตูดิมด้านทิศเหนือ และบริเวณเจดีย์หมายเลข 1, 7, 10

- ลายพันธุ์พุกษา พบ 17 ชิ้น บริเวณฐานไพทีด้านทิศใต้และชุ่มประตูดิมด้านทิศเหนือ

- ประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปบุคคล พบ 3 ชิ้น บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 11 อยู่ในสภาพชำรุดเป็นประติมากรรมนูนสูงรูปบุคคล (เทวดา ?) ประทับนั่งขัดสมาธิราบอยู่ในกรอบกระหนกสี่เหลี่ยม พระหัตถ์ขวายกขึ้นเสมอพระอุระเหมือนกับถือสิ่งของเขาไว้ พระหัตถ์ซ้ายวางไว้ที่พระชานุ มีพระอังสะกว้างและบันพระองค์เล็ก ลักษณะเป็นศิลปะอยุธยาที่ได้รับอิทธิพลศิลปะสุโขทัย เครื่องแต่งกายมีชายผ้าสามเหลี่ยมเชิดสูงขึ้น (ภาพที่ 91 และภาพลายเส้นที่ 7) คล้ายกับประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปเทวดาบริเวณชุ่มจรมด้านทิศเหนือของปราสาทประธานที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุเขลียง จ. สุโขทัย ซึ่งตัวพระปราสาทสามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 17 - 18 ต่อมาได้มีการบูรณะอีกหลายครั้งในสมัยสุโขทัย และอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้เสด็จขึ้นไปตีเมืองเขลียง เมื่อ พ.ศ. 2017 พระองค์ทรงโปรดให้บูรณะพระปราสาทด้วย อันทำให้ลวดลายเดิมมีการปรับเปลี่ยนจากที่มีอิทธิพลศิลปะขอมแบบบายน ทำให้ลวดลายต่างๆคลี่คลายลง¹⁵ ดังนั้นลักษณะของท่าทาง ลวดลายที่พบ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน ทำให้สามารถกำหนดอายุได้เบื้องต้นว่า น่าจะอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 ลงมา

ส่วนอีก 2 ชิ้น เป็นประติมากรรมนูนสูงรูปบุคคล (นางอัปสร ?) พบบริเวณชุ่มประตูดิมด้านทิศใต้และทิศเหนือ อยู่ในสภาพชำรุด พระกรขวายกขึ้นเสมอพระอุระ พระกรซ้ายชำรุดหักไปแล้ว ลักษณะมีผ้าถุงมีชายผ้ายาวห้อยมาด้านข้าง ซึ่งเป็นอิทธิพลศิลปะขอมแบบบายน ซึ่งคล้ายกับปูนปั้นรูปนางอัปสร ที่ประดับส่วนฐานปราสาทเพ็ญเหนือประตูกำแพง วัดพระศรีรัตนมหาธาตุเขลียง จ. สุโขทัย¹⁶ น่าจะสามารถกำหนดอายุได้ในระยะเวลาเดียวกันหรือก่อนประติมากรรมชิ้นก่อนหน้าเล็กน้อย เนื่องจากลักษณะของผ้าถุงยังมีอิทธิพลของศิลปะขอมมากกว่า อาจจะมีอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 (ภาพที่ 92 และภาพลายเส้นที่ 8)

- ลายเพ็ญอุบะ พบ 7 ชิ้น บริเวณชุ่มประตูดิมด้านทิศเหนือ มุมกำแพงเดิมด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้และฐานไพทีด้านทิศเหนือ ไม่สามารถกำหนดอายุได้เนื่องจากลวดลายชำรุดจนไม่เห็นลายละเอียดแล้ว

- ลายเทพนมประทับนั่งบนฐานดอกบัวคว่ำบัวหงาย ในชุ่มเรือนแก้วใบระกา มีขนาดกว้างประมาณ 17 ซม. สูงประมาณ 18.5 ซม. หนาประมาณ 9 ซม. พบทั้งสิ้น 32 ชิ้น ลวดลายปูนปั้นชนิดนี้ใช้เป็นทับหลังกำแพงมาตั้งแต่สมัยแรกที่สร้างวัดไปจนถึงสมัยสุดท้ายที่มีการใช้งานวัดพระงามเป็นศาสนสถาน (ภาพที่ 93 และภาพลายเส้นที่ 9) กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีลักษณะคล้ายหรือได้รับอิทธิพลมาจากทับกำแพงแก้วของวัดมหาธาตุ จ. ราชบุรี ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะขอมสมัยบายน (ราวพุทธศตวรรษที่ 18-) มาอีกทีหนึ่ง¹⁷ แต่อย่างไรก็ตามปูนปั้นรูปเทพนมเหล่านี้อาจจะใช้ประดับเหนือบัลลังก์ของเจดีย์ประธานเหมือนกับที่วัดพระแก้ว สิงห์บุรี¹⁸ ก็เป็นไปได้

- ลวดบัว พบ 1 ชิ้น ภายในอุโบสถ

¹⁵ กรมศิลปากร การอนุรักษ์ประติมากรรมวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเขลียง จังหวัดสุโขทัย (กรุงเทพฯ : กลุ่มอนุรักษ์ศิลปกรรม สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) , 2540 หน้า 23, 32, 102, 142

¹⁶ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม ศิลปะสุโขทัย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2540 หน้า 82

¹⁷ หม่อมราชวงศ์ สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ ปราสาทเมืองสิงห์ เมืองโบราณ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2526 หน้า 99

¹⁸ ประยูร อุสุชาภาะ ลายปูนปั้น มณฑลศิลปอันเลิศแห่งสยาม (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2532 หน้า 18 - 19

- ลายประจำยามสลักกับลายดอกจอก พบทั้งหมด 13 ชิ้นบริเวณซุ้มประตูเดิมด้านทิศเหนือ ซุ้มประตูเดิมด้านทิศตะวันออก ซุ้มประตูเดิมด้านทิศใต้ (สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นที่วัดส้ม (ภาพลายเส้นที่ 10 และ 11) วัดมหาธาตุ จ.พระนครศรีอยุธยา และวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ลพบุรี (ภาพลายเส้นที่ 12) ที่กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20¹⁹ และเจดีย์รายหมายเลข 5

- ลายกระจัง พบ 3 ชิ้นบริเวณระเบียงอุโบสถด้านทิศตะวันตก

- ชิ้นส่วนบัวหัวเสา เป็นบัวจก²⁰ (ภาพลายเส้นที่ 13) มีร่องรอยการทาสีสีแดง พบ 1 ชิ้น บริเวณชานหน้าอุโบสถ แต่เมื่อพิจารณาจากขนาดแล้ว สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นหัวเสาประดับกรอบประตูมากกว่าเสารองรับชายคาด้านหน้าอุโบสถ

- ลายกรวยเชิง พบ 1 ชิ้นบริเวณผนังอุโบสถด้านทิศตะวันออก

- กลีบขนุนลายพันธุ์พฤกษา พบ 4 ชิ้น บริเวณซุ้มประตูเดิมด้านทิศตะวันออก อยู่ในสภาพชำรุด เป็นลายใบไม้สามแฉก อยู่ในกรอบด้านล่างเป็นแถวเม็ดประจำ ส่วนกรอบด้านบนเป็นลายพันธุ์พฤกษา (ภาพลายเส้นที่ 14)

- ปูนฉาบส่วนยอดมุมของมุมกำแพงเดิม พบบริเวณมุมกำแพงวัดเดิมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในสภาพชำรุด เป็นส่วนฐานยอดมุมนีลิมและบัวคว่ำ

- กลีบขนุนลายดอกจอก (ภาพที่ 94 และภาพลายเส้นที่ 15 และ 16) มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม กรอบล่างเป็นแถวเม็ดประจำ กรอบบนเป็นลายพันธุ์พฤกษา ลวดลายในกรอบเป็นลายดอกจอกติดอยู่บนลายใบไม้สามแฉก พบ 5 ชิ้น บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 10 ซุ้มประตูเดิมด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือ สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นบนปรังค์ประธานวัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา¹

- ลายดอกบัวเถา พบ 1 ชิ้น พบบริเวณซุ้มประตูเดิมด้านทิศตะวันออก

- ชิ้นส่วนซุ้มโค้ง มีลักษณะเป็นซุ้มโค้งประดับด้วยลายกระจัง พบ 2 ชิ้น บริเวณฐานเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ แต่ไม่ใช่ซุ้มจระนม เนื่องจากไม่พบร่องรอยการเจาะช่องเพื่อทำซุ้มจระนมบนองค์เจดีย์ สันนิษฐานว่าแต่เดิมคงเป็นซุ้มบริเวณฐานซุกซี แล้วต่อมาถูกรื้อและเคลื่อนย้ายมายังบริเวณฐานเจดีย์ประธาน

- ลายดอกชีกดอกช้าน พบ 1 ชิ้นบริเวณซุ้มประตูเดิมด้านทิศเหนือ สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นบนเจดีย์ทรงยอดกลีบมะเฟืองที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ลพบุรี²²

- ประติมากรรมปูนปั้นรูปพญานาค พบเพียง 1 ชิ้นบริเวณซุ้มประตูเดิมด้านทิศใต้ มีขนาดกว้างประมาณ 32 ซม. ยาวประมาณ 33 ซม. อยู่ในสภาพชำรุด เหลือเพียง 4 ตัวเท่านั้น สันนิษฐานว่าเดิมคงมี 5 ตัว เนื่องจากตัวที่อยู่ตรงกลางมีขนาดใหญ่ที่สุดและตัวที่อยู่รอบ ๆ มีขนาดเล็กลดหลั่นกันไป ส่วนเศียรชำรุดเสียหาย 2 เศียร เหลือแต่ของ 2 เศียร ด้านซ้าย โดยเฉพาะนาคตัวซ้ายสุดนั้นยังคงเหลือส่วนกระจังบนเศียรอยู่บ้าง ลักษณะใบหน้าคล้ายกับหมูซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะขอม (ภาพที่ 95 และภาพลายเส้นที่ 17)

3.1.3 ประเภทหิน

¹⁹ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม กระหนกในดินแดนไทย หน้า 87 - 88

²⁰ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม เรื่องเดิม หน้า 64

²¹ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม วิวัฒนาการของชั้นประดับลวดลาย และลวดลายสมัยอยุธยาตอนต้น (กรุงเทพฯ : มุลนิธิเจมส์ ทอมป์สัน) , 2522 หน้า 23

²² ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม กระหนกในดินแดนไทย หน้า 97

โบราณสถานในวัดพระงามใช้หินประดับน้อยมาก พบเพียงเล็กน้อย ดังนี้ (ดูตารางที่ 2)

1. ใบเสมา พบชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวนบนผิวดินรอบ ๆ เนินโบราณสถานหมายเลข 1 ทั้งหมด 22 ชิ้น อยู่ในสภาพชำรุดทั้งสิ้น มีขนาดกว้างตั้งแต่ประมาณ 36 - 53.5 ซม. ยาวประมาณ 48 - 112 ซม. เป็นใบเสมาที่ไม่มีการตกแต่งลวดลายหรืออาจจะเคยมี แต่ลวดลายลบเลือนหมดแล้ว นอกจากนี้ชิ้นส่วนใบเสมาที่พบบนผิวดินแล้วยังพบชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวนเหล่านี้จากการขุดแต่งอีก 104 ชิ้น แต่เป็นเศษหินชนวนชิ้นเล็ก ๆ เท่านั้น ใบเสมาที่พบในวัดพระงามนี้มีลักษณะคล้ายกับใบเสมาที่วัดป่าแก้ว พุ่งประเซด จ.พระนครศรีอยุธยา ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน วัดมเหยงคณ์ พระนครศรีอยุธยาและวัดปราสาทหลวง จ.นนทบุรี²³ ซึ่งเป็นวัดที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นเช่นกัน

2. ชิ้นส่วนหัวเสา พบเพียง 1 ชิ้น บริเวณฐานชุกชีเป็นหินทรายแกะสลักเป็นรูปดอกบัว อยู่ในสภาพชำรุด สันนิษฐานว่าเป็นหัวเสาประดับฐานชุกชี

3.1.4 ประเภทโลหะ

โบราณวัตถุในกลุ่มนี้ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างโบราณสถานภายในวัดพระงาม ซึ่งพบทั้งหมด 2 ชนิด คือ (ดูตารางที่ 3)

3.1.4.1 ตะปู

ตะปูที่พบภายในวัดพระงามพบเพียงชนิดเดียวเท่านั้น คือ ตะปูจีน ใช้สำหรับตอกเย็บหน้าไม้ มีลักษณะเป็นแท่งสี่เหลี่ยม ปลายแหลม ส่วนอีกด้านหนึ่งมีวนสำหรับใช้เป็นส่วนหัวของตะปู มีขนาดต่าง ๆ กันตามความเหมาะสมของขนาดหน้าไม้²⁴ พบตะปูจีนในวัดพระงามทั้งหมด 6 ตัว มีขนาดยาวตั้งแต่ 7 ซม. - 15 ซม. การที่พบตะปูจีนบริเวณอุโบสถ อาคารหมายเลข 1 และอาคารหมายเลข 3 จึงเป็นหลักฐานที่สามารถยืนยันว่าอาคารทั้ง 3 หลังนี้มีหลังคาเป็นเครื่องไม้

ส่วนตะปูชนิดอื่น ๆ เช่น ตะปูลิงและตะปูสังฆวานร นั้นไม่พบเลย สำหรับตะปูสังฆวานรนั้นอาจจะถูกขโมยลักตัดออกไปแล้ว เนื่องจากเป็นที่เชื่อกันในหมู่นักเล่นของเก่าว่าเป็นเครื่องรางของขลังที่สามารถป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ได้

3.1.4.2 ปลอกเหล็ก

พบเพียงชิ้นเดียวบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6 ซม. สูงประมาณ 6.5 ซม. มีสนิมขึ้นอยู่ทั่วทั้งชิ้น สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นปลอกหุ้มแกนไม้ หรือดินเผาที่เป็นโครงสร้างภายในของยอดเจดีย์ราย

3.2 โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา

3.2.1 พระพุทธรูปประจำศาสนสถาน

หนังสือ "ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา" หน้า 299 กล่าวถึงพระพุทธรูปประจำศาสนสถานวัดพระงามไว้ว่า "จากวัดศรีโพธิ์ เราเดินตัดออกไปหลังวัดทางทิศตะวันตก ได้พบวัดอันตั้งอยู่กลางทุ่งขวัญเรียงรายไปตลอด เห็นเจดีย์สูงเด่นแต่ไกล วัดแรกที่เรานึกมุ่งหน้าเข้าไปพบคือ วัดพระราม มีลำคูสี่เหลี่ยมล้อมรอบ เจดีย์แปดเหลี่ยมทรงลังกา ขนาดสูงใหญ่กว่าวัดกระซ่าย ขนาดอิฐที่พบวัดได้ 31.5 x 15.5 x 4 ซม. พบซากวิหารและพระพุทธรูปหินทรายขาว ไม่มีเศียร

²³ ประยูร อุลุชาฎะ ศิลปบนใบเสมา (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ) , 2524 หน้า 113 และ 118

²⁴ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม (กรุงเทพฯ : หจก.ไอเดียสแควร์) กรมศิลปากรจัดพิมพ์ , 2537 หน้า 130

หลายองค์ (วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2510)²⁵ “ จากการสำรวจก่อนทำการขุดแต่งในครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2541 หรืออีกประมาณ 31 ปีต่อมาก็ไม่พบพระพุทธรูปหินทรายขาวเหล่านั้นแล้ว พบแต่เพียงชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูป ทำจากหินทรายประทับนั่งขัดสมาธิราบ ขนาดกว้างไม่เกิน 1 เมตร 2 ชิ้น ทำจากปูนปั้นอีก 1 ชิ้น พระพาหาหินทราย 1 ชิ้น และหน้าตักพระหินทรายขนาดใหญ่ ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นพระประธาน 1 ชิ้น ขนาดกว้างประมาณ 1.45 เมตร

แต่เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นวันที่เริ่มทำการขุดแต่งเป็นวันแรก พระพุทธรูปหินทรายที่พบก็เหลือเพียงหน้าตักพระประธานเพียงองค์เดียวเท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 50 ซม. ยาวประมาณ 1.45 เมตร และหนาประมาณ 49 ซม. อยู่ในสภาพชำรุด เหลือเพียงหน้าตักบางส่วนเท่านั้น ยังเหลือร่องรอยปูนฉาบอยู่เล็กน้อยบริเวณพระซงฆ์ หนาประมาณ 2.5 ซม. ลักษณะการประทับนั่งเป็นแบบขัดสมาธิราบ ยังคงเหลือร่องรอยฝาพระหัตถ์ข้างซ้ายซึ่งยังคงเห็นร่องนิ้วพระหัตถ์กว้างหางยออยู่บนพระเพลลา จึงสามารถระบุได้ว่าเป็นปางมารวิชัย เพราะเนื่องจากว่าหากเป็นปางสมาธิแล้วจะไม่เห็นร่องนิ้วพระหัตถ์ข้างซ้ายเนื่องจากถูกพระหัตถ์ขวาทับ ดังนั้นพระพุทธรูปที่สันนิษฐานว่าเป็นพระประธานของวัดพระงามจึงเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย

ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรได้ลงไปสำรวจภายในองค์เจดีย์ประธาน เพื่อนำเศียรพระพุทธรูปซึ่งทางเจ้าหน้าที่เข้าใจว่าเป็นของที่ขโมยมาซ่อนไว้ เป็นเศียรพระพุทธรูปหินทรายสีขาวซึ่งสอดคล้องกับบันทึกในหนังสือ “ ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา ” มีขนาดกว้างประมาณ 32 ซม. ยาวประมาณ 53 ซม. อยู่ในสภาพชำรุดแตกตกลาและอุษณิษะถูกตัดไป เมื่อดพระตกเป็นปมละเอียดเล็ก พระกรรณและพระพักตร์ถูกถากออกไปแล้ว

3.2.2 พระพุทธรูปบูชา

พระพุทธรูปบูชาที่พบภายในวัดพระงาม สามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้(ดูตารางที่ 4 และ 9)

3.2.2.1 พระชัยมงคล²⁶

เป็นประติมากรรมลอยตัว มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับอยู่บนฐานแสดงปางต่าง ๆ สร้างขึ้นตามคติความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์หรือการแก้บน ชาวบ้านเรียกกันว่า “ พระนั่ง ” สำหรับพระพุทธรูปที่อยู่ในสภาพค่อนข้างสมบูรณ์นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

AAAF²⁷ 1. พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย สวมชฎาทรงเทริด มีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูมประทับนั่งขัดสมาธิราบบนฐานหน้ากระดานเรียบ 2 ด้าน มีความสูงประมาณ 17 ซม. ฐานกว้างประมาณ 10 ซม. หน้าตักกว้างประมาณ 7.8 ซม. พบทั้งหมด 1 องค์ บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 4 (ภาพที่ 96 และภาพลายเส้นที่ 18)

AAAF 2. พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย ครองจีวรเรียบห่มคลุม สวมชฎาทรงเทริด มีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูมประทับนั่งขัดสมาธิราบบนฐานหน้ากระดานเรียบ 2 ด้าน มีความสูงประมาณ 9.9 – 13.5 ซม. ฐานกว้างประมาณ 5.5 – 7.5 ซม. หน้าตักกว้างประมาณ 5.5 – 6.5 ซม. พบทั้งสิ้น 5 องค์ บริเวณพื้นวัด

²⁵ ประยูร อุดชาฎะ ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ..2540 หน้า 299

²⁶ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม หน้า 127

²⁷ ตัวอักษรภาษาอังกฤษเหล่านี้ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนรูปแบบต่าง ๆ ของแต่ละชิ้นส่วนของพระพุทธรูป และเครื่องหมายดอกจันหมายถึงไม่พบชิ้นส่วนนั้น โปรดดูภาคผนวก

ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ 1 องค์ บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 2 อีก 3 องค์ และที่เจดีย์รายหมายเลข 4 อีก 1 องค์ (ภาพที่ 97 และภาพลายเส้นที่ 19)

FAAD 3. พระพุทธรูปปางมารวิชัย ทรงจักรเรียบหม่อมคลุม ไม่สวมศิราภรณ์ มีเม็ดพระศก อุษณีระ และมีเกตุมาลาเป็นรูปบัวตูม ประทับนั่งขัดสมาธิราบบนฐานสิงห์ 2 ด้าน มีความสูงประมาณ 18.2 ซม. ฐานกว้างประมาณ 6.7 ซม. หน้าตักกว้างประมาณ 7.8 ซม. พบทั้งหมด 1 องค์ บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13 (ภาพที่ 98 และภาพลายเส้นที่ 20)

CAAF 4. พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย ทรงจักรเรียบหม่อมคลุม สวมชฎาทรงเทริด มีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูม ประทับนั่งขัดสมาธิราบบนฐานหน้ากระดานที่เจาะสามเหลี่ยมด้านเดียว มีความสูงประมาณ 13.5 ซม. ฐานกว้างประมาณ 6.8 ซม. หน้าตักกว้างประมาณ 5.4 ซม. พบทั้งหมด 3 องค์ ที่บริเวณด้านหน้าฐานไฟที่ด้านทิศตะวันออกทั้งหมด (ภาพที่ 99)

BABF 5. พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย ทรงจักรเรียบหม่อมคลุม สวมชฎาทรงเทริด มีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูม ประทับนั่งขัดสมาธิราบบนฐานหน้ากระดานที่เจาะสามเหลี่ยม 2 ด้าน ความสูงประมาณ 9.7 ซม. ฐานกว้างประมาณ 4.4 ซม. หน้าตักกว้างประมาณ 3.5 ซม. พบทั้งหมด 1 องค์ บริเวณแท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12

BAAF 6. พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย ทรงจักรเรียบหม่อมคลุม สวมชฎาทรงเทริด มีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูม ประทับนั่งขัดสมาธิราบบนฐานหน้ากระดานที่เจาะสามเหลี่ยม 2 ด้าน มีความสูงประมาณ 12.4 ซม. ฐานกว้างประมาณ 6.2 ซม. หน้าตักกว้างประมาณ 5.1 ซม. พบเพียง 1 องค์ บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13

นอกจากนี้แล้วยังพบชิ้นส่วนอื่น ๆ ที่อยู่ในสภาพชำรุด ชิ้นส่วนพระพุทธรูปเหล่านี้บางชิ้นก็ยังคงเหลือหลายส่วนที่เชื่อมต่อกัน เช่น พบส่วนฐานและส่วนหน้าตัก เป็นต้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 17 ประเภท ดังนี้คือ

***F 7.เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมชฎาทรงเทริด มีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูม มีขนาดกว้างประมาณ 1.9 - 2.8 ซม. ยาวประมาณ 3.7 - 6.5 ซม. พบทั้งสิ้น 24 ชิ้น (ภาพที่ 100)

***D 8. เศียรพระพุทธรูปสำริด ไม่สวมศิราภรณ์ มีเม็ดพระศกกลม อุษณีระ และมีเกตุมาลาเป็นรูปดอกบัวตูม มีขนาดกว้างประมาณ 2.7 - 3.5 ซม. ยาวประมาณ 5.4 - 6.4 ซม. พบทั้งหมด 4 ชิ้น (ภาพที่ 101 และภาพลายเส้นที่ 21)

***J 9. เศียรพระพุทธรูปสำริด ไม่สวมศิราภรณ์ มีเม็ดพระศกกลม อุษณีระ และมีเกตุมาลาเป็นเปลว มีขนาดกว้างประมาณ 2.9 ซม. ยาวประมาณ 5.6 ซม. พบเพียง 1 ชิ้น

**A* 10. ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด ทรงจักรเรียบหม่อมคลุม บางชิ้นที่พบก็ยังคงเหลือส่วนเศียรหรือฐานอยู่ด้วย มีขนาดกว้างประมาณ 2.9 ซม. ยาวประมาณ 3.2 ซม.

**B* 11. ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด ทรงจักรเรียบหม่อมเฉียง มีชายสังฆาฏิยาวลงมาถึงพระนาภี

**C* 12. ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด ทรงเครื่องน้อย สวมสร้อย, กำไลและสังวาลย์ มีขนาดกว้างประมาณ 5.8 ซม. ยาวประมาณ 6.3 ซม. (ภาพที่ 102 และภาพลายเส้นที่ 22)

*A** 13. ชิ้นส่วนหน้าตักพระพุทธรูปสำริด ประทับนั่งขัดสมาธิราบ หน้าตักกว้างประมาณ 8.3 ซม. สูงประมาณ 6.5 ซม.

- A*** 14. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานหน้ากระดานเรียบทั้ง 2 ด้าน มีขนาดกว้างประมาณ 4.8 ซม. สูงประมาณ 1.5 ซม.
- B*** 15. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานหน้ากระดานที่เจาะสามเหลี่ยมด้านเดียว ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นฐานหน้ากระดานเรียบธรรมดา มีความกว้างประมาณ 4.4-7.6 ซม. สูงประมาณ 1.7 - 3.6 ซม.
- C*** 16. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานหน้ากระดานที่เจาะสามเหลี่ยม 2 ด้าน และมีฐาน (อาสนะ) รองรับองค์พระอีกชั้นหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 6.8 - 7.1 ซม. สูงประมาณ 2.5 - 2.6 ซม.
- F*** 17. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานสิงห์ทั้งด้านหน้า และด้านหลังและมีฐาน(อาสนะ) รองรับองค์พระอีกชั้นหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 6.5 - 7.8 ซม. สูงประมาณ 3.5 - 4.2 ซม.
- G*** 18. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานสิงห์รองรับฐานบัวคว่ำบัวหงาย ซึ่งรองรับองค์พระอีกทีหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 6.7 ซม. สูงประมาณ 2.8 ซม.
- H*** 19. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริดมีลักษณะเป็นฐานสิงห์ทั้งด้านหน้าและด้านหลังแต่ไม่มีฐาน(อาสนะ) รองรับองค์พระอีกชั้นหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 6.6 - 8.1 ซม. สูงประมาณ 2.5 - 4.3 ซม.
- I*** 20. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานหน้ากระดานเรียบทั้ง 2 ด้าน และมีฐาน(อาสนะ) รองรับองค์พระอีกชั้นหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 9.3 ซม. สูงประมาณ 5.9 ซม. พบเพียง 1 ชิ้น
- J*** 21. ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะเป็นฐานเชิงกลม 2 ชั้นรองรับฐานบัวหงายสำหรับพระพุทธรูปประทับยืน พบเพียง 1 ชิ้นเท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 6.5 ซม. สูงประมาณ 4.7 ซม. (ภาพลายเส้นที่ 23)

พระพุทธรูปสำริดเหล่านี้มีแกนในเป็นดินเผาสีดำ หล่อด้วยวิธีแทนที่ขี้ผึ้ง (Lost Wax) บางองค์ยังคงเป็นร่องรอยการลงรักปิดทอง สามารถกำหนดอายุได้ในช่วงอยุธยาตอนกลาง พบโดยทั่วไปตามแหล่งโบราณคดีในสมัยอยุธยา เช่น วัดไชยวัฒนาราม , วัดหลังคาขาว และวัดท่าแค เป็นต้น

3.2.2.2 พระพุทธรูปสำริด

พระพุทธรูปสำริดที่พบในที่นี้หมายถึงประติมากรรมรูปเคารพทางพุทธศาสนา (พระพุทธรูปแบบอื่นๆที่นอกเหนือไปจากกลุ่มพระชัยมงคลที่ได้กล่าวมาแล้ว) พระพุทธรูปที่พบอยู่ในสภาพชำรุดทั้งสิ้น พบทั้งหมด 4 ชิ้น ดังนี้

1. เศียรพระพุทธรูปสำริด พบเพียง 1 ชิ้น อยู่ในสภาพชำรุดผิวพระพักตร์และพระศกบางส่วนกระเทาะหลุดหายไปและมีดินเกาะซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้องค์พระเสื่อมสภาพ เกิดมาลาหักหายไปแล้วแต่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเปลว มีขนาดกว้างประมาณ 6.7 ซม. ยาวประมาณ 11.5 ซม. พระพักตร์ค่อนข้างเรียวเป็นรูปไข่และพระศกมีลักษณะคล้ายหนามขนุน ซึ่งเป็นลักษณะของอิทธิพลศิลปะสุโขทัย ไม่สวมชฎาทรงเทริด มีพระกรรณยาวและอุษณีษะอันเป็นลักษณะของมหาบุรุษ (ภาพที่ 103 และภาพลายเส้นที่ 24)

2. ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด พบเพียง 1 ชิ้น อยู่ในสภาพชำรุดเหลือเพียงตั้งแต่ต้นพระศอกลงมาจนถึงพระอุระ พระหัตถ์ข้างซ้ายหักหายไปตั้งแต่ข้อพระหัตถ์แล้ว ส่วนพระหัตถ์ขวาก็หักหายไปตั้งแต่ช่วงพระกำปเปะ (ข้อศอก) เนื้อสำริดที่องค์พระบางส่วนกระเทาะหลุดหายไปบ้างแล้ว มีขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. สูงประมาณ 25 ซม. ครองจีวรเรียบห่มคลุม เนื่องจากพบว่าพระกำปเปะทั้ง 2 ข้างขยับไปข้างหน้าแต่ไม่พบส่วนพระหัตถ์จึงสามารถสันนิษฐานได้ว่าต้องเป็นปางใดปางหนึ่งระหว่างปางห้ามสมุทร (ยกพระหัตถ์ทั้ง 2 ข้าง และหงายฝ่าพระหัตถ์ทั้งสองยื่นออกไปข้างหน้า) กับปาง

เสด็จลงจากดาวดึงส์ (ยกพระหัตถ์ทั้ง 2 ข้าง และแสดงวิตรวงระมุทราทั้ง 2 ข้าง) ²⁸ (ภาพที่ 104 และภาพลายเส้นที่ 25)

3. พระบาทพระพุทธรูปสำริด พบ 2 ข้าง ทั้งซ้ายและขวา อยู่ในสภาพชำรุดเหลืออยู่เพียงแต่ตั้งแต่ขั้วพระบาทลงมา ทั้ง 2 ข้างมีขนาดใกล้เคียงกันมากคือกว้างประมาณ 2.8 ซม. ยาวประมาณ 8.1 ซม. พระบาทมีรูปร่างค่อนข้างยาวและมีนิ้วพระบาทยาวเท่ากันทุกนิ้ว ซึ่งเป็นลักษณะของมหาบุรุษ ที่ด้านในของพระบาทข้างขวาพบร่องรอยการทำแกนเชื่อมระหว่างพระบาททั้ง 2 ข้างเข้าด้วยกัน (ภาพที่ 105)

เนื่องจากชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริดที่มีขนาดที่สมดุลและมีเนื้อโลหะที่ใกล้เคียงกัน จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชิ้นส่วนของพระพุทธรูปองค์เดียวกัน กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21 จากลักษณะของพระพุทธรูปที่มีพระพักตร์เป็นรูปไข่ เมื่อดูพระศกเป็นรูปหนามขนุนและครองจีวรเรียบนั้นเป็นอิทธิพลศิลปะสุโขทัย ²⁹

3.2.2.4 พระพุทธรูปดินเผา

พระพุทธรูปดินเผาที่พบภายในวัดพระงามมี 2 ประเภท ดังนี้

1. แกนพระพุทธรูปดินเผา อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐาน บางชิ้นยังคงเหลือส่วนหน้าตัก แสดงปางมารวิชัย ทำจากดินเผาข้างในมีร่องรอยของไม้ที่ใช้เป็นแกน มีขนาดกว้างประมาณ 3 - 4 ซม. ยาว 5 - 9.6 ซม. เหลือความสูงประมาณ 5.5 - 9 ซม. มีลักษณะเป็นฐานสูงประกอบด้วยชั้นล่างสุดเป็นฐานหน้ากระดานถัดขึ้นมาเป็นฐานสิงห์แล้วจึงเป็นฐานดอกบัวหงายที่รองรับเศียรพระ แกนพระพุทธรูปเหล่านี้น่าจะเป็แกนของพระบุเงิน แต่ไม่พบชิ้นส่วนแผ่นเงินที่ใช้ได้เลย สันนิษฐานว่าคงชำรุดหายไปหมดแล้ว แต่บางองค์เป็นแกนของพระพุทธรูปลงรักปิดทอง เนื่องจากยังพบร่องรอยของการลงรักปิดทองอยู่บนแกนพระ พบทั้งสิ้น 57 ชิ้น พบเฉพาะบริเวณรอบเจดีย์ประธานเท่านั้น สันนิษฐานว่าน่าจะใช้ประดับหรือบรรจุอยู่ในองค์เจดีย์ประธาน แล้วต่อมาเมื่อเจดีย์ประธานพังทลายลงหรือถูกขุดรื้อ จึงทำให้แกนพระดินเผาเหล่านี้กระจัดกระจายออกมารอบ ๆ เจดีย์ประธาน (ภาพที่ 106)

2. พระพุทธรูปดินเผา หมายถึงพระพุทธรูปดินเผาแบบอื่น ๆ ที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม สามารถแบ่งออกตามชิ้นส่วนที่พบ ดังนี้

2.1 ฐานพระพุทธรูป พบทั้งสิ้น 20 ชิ้น อยู่ในสภาพชำรุดทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ไม่สามารถระบุรูปแบบและลวดลาย แต่ยังคงมีบางชิ้นที่เหลือร่องรอยให้เห็นรูปแบบและลวดลายบนฐานอยู่บ้าง ดังนี้

- ฐานลายแข่งสิงห์ สันนิษฐานว่าถ้าอยู่ในสภาพสมบูรณ์คงเป็นฐานสิงห์ แต่เนื่องจากอยู่ในสภาพชำรุด จึงเหลือเฉพาะส่วนแข่งสิงห์เท่านั้น พบทั้งหมด 7 ชิ้น

- ฐานแปดเหลี่ยม พบเพียง 1 ชิ้น

- ฐานลายดอกบัวหงาย เป็นฐานของพระพุทธรูปประทับยืน แต่ไม่สามารถระบุปางได้ เนื่องจากส่วนอื่น ๆ ชำรุดไปหมดแล้ว พบ 2 ชิ้นเท่านั้น

- ฐานกลม ยังคงมีร่องรอยการทาสีแดงติดอยู่ที่ฐาน พบ 2 ชิ้น

²⁸ ผศ.ผาสุข อินทรวุฒิ พุทธศาสนาและประติมานวิทยา (นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์) , 2530 หน้า 74 และ 78

²⁹ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม ศิลปะสุโขทัย หน้า 80

2.2 หน้าตัก พบเพียง 1 ชิ้น เป็นชิ้นส่วนพระพุทธรูปปางสมาธิครองจีวรเวียนห่มคลุม ประทับนั่งขัดสมาธิราบ

2.3 พระบาท พบ 1 ชิ้น เป็นพระบาทของพระพุทธรูปประทับยืน

2.4 พระเศียร พบ 3 ชิ้น เป็นเศียรพระพุทธรูป ภาพที่มีเม็ดพระศกเป็นหนามขนุนและมีอุษณีย์ระ 2 ชิ้น ส่วนอีกชิ้นหนึ่งเป็นเศียรของพระสาวกไม่มีเกตุมาลาและเม็ดพระศก

3.2.2.5 พระพุทธรูปปูนปั้น

สามารถแบ่งออกได้ตามชิ้นส่วนดังนี้

1. ฐานพระพุทธรูป พบทั้งสิ้น 2 ชิ้น อยู่ในสภาพชำรุดไม่สามารถระบุรูปแบบหรือลวดลายได้
2. พระบาท พบเพียง 1 ชิ้น เป็นพระบาทข้างขวาของพระพุทธรูปประทับยืน
3. ส่วนลำตัวพระพุทธรูป พบ 2 ชิ้นเป็นชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปห่มเฉียง
4. ส่วนแขนพระพุทธรูป พบ 4 ชิ้น เป็นส่วนแขนและไหล่ขวาของพระพุทธรูป มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5.5- 45 ซม.
5. เศียรพระพุทธรูป พบ 2 ชิ้นบริเวณฐานชุกชี ไม่สามารถระบุรูปแบบได้เนื่องจากอยู่ในสภาพชำรุด
6. เม็ดพระศก เป็นปูนปั้นวงเป็นรูปก้นหอย ใช้ประดับบนเศียรพระพุทธรูป พบทั้งสิ้น 47 ชิ้น มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณประมาณ 3.5 ซม.

3.2.2.6 พระพุทธรูปหินทราย

พระพุทธรูปหินที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงามล้วนแต่ทำจากหินทรายทั้งสิ้น อยู่ในสภาพชำรุดจนบางชิ้นไม่สามารถระบุรายละเอียดได้ แบ่งออกตามชิ้นส่วนได้ ดังนี้

1. พระกรรณ พบเพียง 2 ชิ้นบริเวณฐานชุกชีภายในอุโบสถ มีขนาดกว้างประมาณ 5 ซม. ยาวประมาณ 8 ซม.
2. ส่วนแขนพระพุทธรูปหินทราย พบ 3 ชิ้น บนอุโบสถด้านทิศเหนือและบริเวณฐานชุกชี
3. พระหัตถ์ พบ 1 ชิ้นบริเวณฐานชุกชี อยู่ในสภาพชำรุด
4. พระเกตุมาลา มีลักษณะเป็นเปลว อยู่ในสภาพชำรุด พบ 1 ชิ้นบริเวณฐานชุกชี
5. ส่วนขาพระพุทธรูป พบเพียงชิ้นเดียวบริเวณฐานชุกชี

เป็นที่น่าสังเกตว่า พระพุทธรูปหินทรายที่พบในวัดพระงามทั้งหมดอยู่บนอุโบสถหรือฐานชุกชี จึงสันนิษฐานว่าแต่เดิมพระพุทธรูปที่ประดิษฐานบนอุโบสถวัดพระงามคงเป็นพระพุทธรูปหินทราย ทั้งพระประธานและพระอันดับลดหลั่นกันไปตามลำดับ

3.2.3 พระพิมพ์

พระพิมพ์ที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงามแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.2.3.1 พระพิมพ์โลหะ

พระพิมพ์โลหะที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดพระงามนั้น เป็นพระพิมพ์เนื้อชิน (ตีบุกผสมกับ ตะกั่ว) เนื้อค่อนข้างบางแสดงถึงความรู้ความชำนาญของช่างในด้านโลหะวิทยา พระพิมพ์ลักษณะนี้ชาวบ้านเรียกกันว่า " พระปู่

หนึ่ง³⁰ซึ่งก็คงจะเนื่องมาจากเนื้อที่บางและการตกแต่งลวดลายที่เป็นการเจาะรูทะลุเป็นเส้นเล็ก ๆ คล้ายกับการฉลุ ทำให้ดูคล้ายกับตัวหนังสือและตัวหนังสือสูง พบทั้งสิ้น 5 องค์ ดังนี้

1. พระพิมพ์ปางมารวิชัย พบทั้งหมด 3 องค์ อยู่ในสภาพชำรุดแต่ยังสามารถนำมาต่อกันได้เป็นบางส่วน มีความสูงประมาณ 5.7 ซม. ฐานกว้างประมาณ 3.9 ซม. หน้าที่กว้างประมาณ 2.4 ซม. หนาประมาณ 1.5 มม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ครองจีวรห่มเฉียง นั่งขัดสมาธิราบในชุ่มเรือนแก้ว มีฐาน 3 ชั้น คือ ชั้นล่างสุดเป็นฐานหน้ากระดานประดับลายดอกกลอย ถัดขึ้นไปเป็นฐานสิงห์ ซึ่งมีพระสาวก 2 องค์ (พระโมคคัลลานะและพระสารีบุตร?) ยืนถือดอกไม้หันหน้าเข้าหาพระพุทธรองค์ ฐานสิงห์นี้รองรับฐานดอกบัวที่รองรับองค์พระ มีชายผ้าทิพย์ห้อยลงมา พระพิมพ์หินปางมารวิชัยรูปแบบนี้พบที่วัดไชยวัฒนาราม และนอกจากนี้ยังพบในวัดที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนต้นซึ่งมีอายุร่วมสมัยกับวัดพระงาม เช่น วัดพุทธไสสวรรคและกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ³¹ เป็นต้น (ภาพที่ 107 และภาพลายเส้นที่ 26)

2. พระพิมพ์ปางลีลา พบทั้งหมด 2 องค์ อยู่ในสภาพชำรุด ส่วนเศียร พระบาท พระหัตถ์ข้างขวาและชุ่มเรือนแก้วชำรุดไปหมดแล้ว เหลือความสูงประมาณ 4.5 ซม. กว้างประมาณ 1.3 ซม. หนาประมาณ 1.2 มม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืน ครองจีวรเรียบห่มเฉียง มีชายสังฆาฏียวาว พระหัตถ์ซ้ายยกขึ้นเกือบถึงพระอุระป้องไปเบื้องหน้าเป็นกิริยาเดิน พระพิมพ์ปางนี้ไม่ได้มีมาแต่เดิมในอินเดีย เป็นปางที่เพิ่งจะมีการทำในไทยเป็นที่แรก³²

3.2.3.2 พระพิมพ์ดินเผา

พระพิมพ์ดินเผาที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงามเรียกกันว่า “พระโคตมอ” เป็นพระพิมพ์ที่พุทธศาสนิกชนสร้างถวายในพุทธศาสนา³³ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียในพุทธศตวรรษที่ 6 - 7 ที่สร้างขึ้นเพื่อแจกหรือจำหน่ายแก่ผู้ไปนมัสการสังเวชนียสถานทั้ง 8 แห่ง แล้วต่อมาได้แพร่ขยายความนิยมเข้ามาในวัฒนธรรมทวารวดีในดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งก็ได้รับความนิยมสืบเนื่องมาจนถึงสมัยอยุธยาและสมัยปัจจุบัน พบเป็นกลุ่มใหญ่ที่บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13 และพบบ้างเล็กน้อยบริเวณฐานชุกชีและรอบ ๆ อุโบสถ ส่วนมากอยู่ในสภาพชำรุด พบทั้งสิ้น 344 ชิ้น กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มักพบทั่วไปตามแหล่งโบราณคดีสมัยอยุธยา เช่น วัดเชิงท่า วัดไชยวัฒนาราม เป็นต้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ปาง ดังนี้

1. ปางสมาธิ มีขนาดกว้างประมาณ 5 ซม. ยาวประมาณ 6 ซม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งขัดสมาธิราบอยู่ในชุ่มเรือนแก้ว ครองจีวรเรียบห่มเฉียง ชายสังฆาฏียวาวจนเกือบถึงพระนาภี ฐานชั้นล่างสุดเป็นฐานหน้ากระดานย่อมุม ถัดขึ้นไปเป็นฐานสิงห์ที่รองรับฐานดอกบัวที่พระพุทธรองค์ประทับ ซึ่งมีชายผ้าทิพย์ห้อยยาวลงมาถึงฐานสิงห์ (ภาพที่ 108)

2. ปางมารวิชัย มีขนาดกว้างประมาณ 6 ซม. ยาวประมาณ 8 ซม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งขัดสมาธิราบอยู่ในชุ่มเรือนแก้ว พระหัตถ์ขวาวางคว่ำอยู่บนพระชานุ ครองจีวรเรียบห่มเฉียง ชายสังฆาฏียวาวจนเกือบถึงพระ

³⁰ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม หน้า 127

³¹ เรืองเคิม

³² ผศ.ผาสุข อินทวราวุธ พุทธศาสนาและประติมานวิทยา หน้า 76

³³ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม หน้า 126

นากี ฐานชั้นล่างสุดเป็นฐานหน้ากระดานย่อมุม ถัดขึ้นไปเป็นฐานสิงห์ที่รองรับฐานดอกบัวที่พระพุทธรูปองค์ประทับ ซึ่งมีชายผ้าทิพย์ห้อยยาวลงมาถึงฐานสิงห์ (ภาพที่ 109)

3.ปางปรีณิพพาน มีขนาดกว้างประมาณ 5.5 ซม. ยาวประมาณ 8.5 ซม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับนอนตะแคงขวาบนฐานหน้ากระดานเขาेर่อง ครองจีวรเรียบห่มเฉียง พระหัตถ์ขวายกขึ้นรองรับพระเศียร ส่วนพระหัตถ์ซ้ายวางแนบพระองค์ ปลายพระบาทวางเสมอกันทั้ง 2 ข้างแสดงว่าเป็นปางปรีณิพพาน เนื่องจากถ้าปลายพระบาทวางเยื้องกันจะเป็นปางไสยาสน์ (ภาพที่ 110)

4.ปางห้ามพระแก่นจันทน์ มีขนาดกว้างประมาณ 5 ซม. ยาวประมาณ 11 ซม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืนอยู่ในชุ่มเรือนแก้ว ครองจีวรเรียบห่มเฉียง พระหัตถ์ซ้ายยกขึ้นเสมอพระอุระแล้วแบไปข้างหน้า ฐานเป็นฐานสิงห์ที่รองรับฐานดอกบัวหงายที่รองรับองค์พระอีกทีหนึ่ง พระพิมพ์ปางนี้ไม่ได้มีมาแต่เดิมในอินเดีย เป็นปางที่ช่างไทยทำขึ้นมาในภายหลัง³⁴ (ภาพที่ 111)

5.ปางรำพึง มีขนาดกว้างประมาณ 5 ซม. ยาวประมาณ 10 ซม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืนอยู่ในชุ่มเรือนแก้ว ครองจีวรเรียบห่มเฉียง ชายสังฆาฏิยาวจนเกือบถึงพระนากี พระหัตถ์ทั้งสองข้างยกขึ้นไขว้กันเสมอพระอุระ พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย ฐานเป็นฐานสิงห์ที่รองรับฐานดอกบัวหงายที่รองรับองค์พระอีกทีหนึ่ง (ภาพที่ 112)

6.ปางถวายเนตร มีขนาดกว้างประมาณ 5 ซม. ยาวประมาณ 10 ซม. มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืนอยู่ในชุ่มเรือนแก้ว ครองจีวรเรียบห่มเฉียง ชายสังฆาฏิยาวจนเกือบถึงพระนากี พระหัตถ์ทั้งสองข้างวางต่ำไขว้กันเสมอพระอุระ ฐานเป็นฐานสิงห์ที่รองรับฐานดอกบัวหงายที่รองรับองค์พระอีกทีหนึ่ง (ภาพที่ 113)

3.2.4 ประติมากรรมอื่น ๆ

หมายถึงประติมากรรมแบบอื่น ๆ ที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม มักทำจากดินเผาสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นตุ๊กตาที่ใช้กับนหรืออาจจะเป็นตุ๊กตาของเด็ก ๆ ก็ได้ พบทั้งสิ้น 10 ชิ้น สามารถแบ่งออกได้เป็น (ดูตารางที่ 2)

- ประติมากรรมรูปช้าง 6 ชิ้น พบบริเวณฐานชุกชี ฐานเสมาประจำทิศตะวันตกเฉียงใต้ เจดีย์ประธาน และบริเวณพื้นวัดด้านทิศเหนือ

- ประติมากรรมรูปม้า 1 ชิ้น พบบริเวณเจดีย์ประธาน

- ประติมากรรมรูปบุคคล 3 ชิ้น พบบริเวณลานประทักษิณด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ เจดีย์ประธาน พื้นวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้

3.3 โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

3.3.1 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากโลหะ

พบเครื่องมือเหล็กทั้งหมด 3 ชิ้น ดังนี้ (ดูตารางที่ 3)

3.3.1.1 สิว

พบเพียงชิ้นเดียวบริเวณด้านหน้าอาคารหมายเลข 1 มีขนาดกว้างประมาณ 1.7 ซม. ยาวประมาณ 17.8 ซม. ปลายด้านหนึ่งเป็นคมเว้าคล้ายตัวยู (U) สำหรับสะกดไม้หรือหิน ส่วนปลายอีกด้านหนึ่งเป็นช่องกลมสำหรับเสียบด้ามไม้ อยู่ในสภาพชำรุดมีสนิมเกาะอยู่ทั่วทั้งชิ้น

³⁴ ผศ.ผาสุข อินทราวุธ พุทธศาสนาและประติมากรรมศึกษา หน้า 76

3.3.1.2 มีคขนาดเล็

พบเพียงชิ้นเดียวในภาชนะดินเผาบรรจุกระดูกที่ฝังไว้บริเวณฐานด้านทิศตะวันตกของเจดีย์รายหมายเลข 7 มีขนาดกว้างประมาณ 1.7 ซม. ยาวประมาณ 14 ซม. เป็นส่วนใบมีดของมีดพับปลายแหลม ปลายด้านหนึ่งยังคงเห็นหมุดสำหรับยึดใบมีดกับด้ามอยู่ อยู่ในสภาพชำรุดปลายมีดหักไปเล็กน้อยและมีสนิมขึ้นปกคลุมทั้งใบมีด ส่วนด้ามที่สันนิษฐานว่าเป็นด้ามไม้ นั้นผุสลายไปแล้ว

3.3.1.3 ผอบโลหะ

เป็นภาชนะบรรจุกระดูกเพียงชิ้นเดียวในวัดพระงามที่ทำจากโลหะ (ตะกั่ว) พบบริเวณฐานด้านทิศเหนือของเจดีย์รายหมายเลข 13 สันนิษฐานว่าอาจจะเป็นภาชนะใส่กระดูกของผู้มีฐานะทางสังคมสูงในอดีต เป็นภาชนะทรงกระบอก มีความสูงประมาณ 10 ซม. มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10.5 ซม. อยู่ในสภาพค่อนข้างรุด ฐานภาชนะหลุดออกจากส่วนลำตัวแล้วแต่ยังสามารถประกอบเข้าสู่สภาพเดิมได้ ลำตัวของภาชนะประดับด้วยแผ่นตะกั่วฉลุลายเป็นลายข้อ ฝาภาชนะเป็นแผ่นตะกั่วประดับลวดลายกลีบบัวเป็นรูปวงกลม 2 ชั้น (ภาพที่ 114)

3.3.2 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ

เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติที่ได้จากการขุดแต่งวัดพระงามพบเพียงชนิดเดียวคือ (ดูดารางที่ 6)

3.3.2.1 หอยเบี้ย

พบเพียง 3 ชิ้น เป็นเปลือกหอยทะเลชนิดกาบเดี่ยว มักจะนำเข้ามาจากหมู่เกาะมัลดีฟ ในมหาสมุทรอินเดีย ใช้เป็นเงินปลีก ใช้มาตั้งแต่สมัยสุโขทัยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2405) จึงได้มีการประกาศเลิกใช้หอยเบี้ย และจากจดหมายเหตุแอมเฟอร์ในตอนที่ลงรายการพระเพทราชา มีบันทึกไว้ว่า 1 เพ็งมีค่าเท่ากับ 500 – 800 เบี้ย³⁵

3.4 ภาชนะดินเผาในประเทศ

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เศษภาชนะดินเผา และ ภาชนะดินเผาเต็มใบ

3.4.1 เศษภาชนะดินเผา (ดูดารางที่ 7, 8)

3.4.1.1 เศษภาชนะดินเผาเนื้อดิน

เศษภาชนะดินเผาเนื้อดิน (Earthenware) คือ เศษภาชนะดินเผาที่เผาด้วยอุณหภูมิ 850 - 1,050 องศาเซลเซียส เนื้อภาชนะมักจะมีสีส้มแดง มีทั้งเนื้อหยาบและเนื้อละเอียดแต่ส่วนมากแล้วจะเป็นเนื้อหยาบ สามารถดูดซึมน้ำได้มากประมาณ 15 - 22 %³⁶ เป็นเศษภาชนะดินเผาที่พบมากที่สุดในวัดพระงาม ภายหลังจากที่นำเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงามมาทำการวิเคราะห์และแบ่งประเภทแล้ว พบว่า เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินที่พบนั้นมี

³⁵ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม หน้า 145

³⁶ สมศักดิ์ ธรรมาปริชากร เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 - 22 (กรุงเทพฯ : บริษัทโอสภสกา (เด็กเสงหย) จำกัด) , 2530 หน้า 11

แหล่งผลิตมาจากเตาพื้นเมืองเกือบทั้งหมด มีเศษภาชนะดินเผาที่มาจากแหล่งเตาแม่บ้านน้อย แหล่งเตาศรีสังขนาลัย และแหล่งเตาบ้านบางปูนอีกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

จากการวิเคราะห์เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินที่พบภายในวัดพระงามก็สามารถสันนิษฐานถึงรูปทรงและลักษณะของภาชนะได้ โดยมีภาชนะทรงต่างๆ จำนวน ทั้งหมด 51 ใบ แบ่งออกเป็นรูปทรงต่างๆดังนี้คือ

1. โหหรือคนโท (ภาชนะใบที่ 16) เป็นภาชนะทรงสูง คอตั้ง ปากบาน ดั้งภาชนะตกแต่งด้วยการปั้นเป็นรูปกลีบบัว ก้นภาชนะมีเชิง และทาน้ำดินสีแดง (ภาพที่ 115)

2. หม้อทรงสูง (ภาชนะใบที่ 8) คล้ายคนโททรงสูง คอตั้งปากบานผาย ก้นกลม ที่ปากตกแต่งด้วยลายกตประทับรูปใบไม้ ผ่าภาชนะแบบคว่ำ ทรงสูง มีจุกและตกแต่งด้วยลายกตประทับเป็นลายหยัก ภาชนะใบนี้เป็นภาชนะบรรจุกระดูกเผาไฟ (ภาพที่ 116)

3. หม้อก้นกลม (ภาชนะใบที่ 30) คอตั้ง ปากบาน ปากภาชนะตกแต่งด้วยลายกตประทับรูปใบไม้ และตกแต่งด้วยการทาน้ำดินสีแดงเป็นเส้นขนานกัน ผ่าภาชนะแบบหงาย มีจุก เป็นภาชนะบรรจุกระดูกเผาไฟ (ภาพที่ 117) นอกจากนี้ยังพบส่วนของปากภาชนะอีกหลายชิ้น (ภาพลายเส้นที่ 27)

4. โอ่งขนาดเล็ก พบเพียงส่วนปากและลำตัว ปากบานเล็กน้อย ลำตัวค่อนข้างกลม (ภาพที่ 118 และภาพลายเส้นที่ 27,28)

5. ตะคัน พบเพียงเล็กน้อย ปากมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 – 5 ซม. (ภาพที่ 119)

6. โหทรงสูง ฐานแบบเรียบคล้ายฐานโหเท้าช้าง (ภาพที่ 120 และภาพลายเส้นที่ 29)

7. ครก พบแต่ส่วนฐาน มีเชิง มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5 – 7 ซม. (ภาพที่ 120 และภาพลายเส้นที่ 29)

8. เตาเชิงกราน พบเพียงชิ้นส่วนของเตา ไม่ปรากฏรูปทรง (ภาพที่ 121)

9. หม้อตาล ไม่พบสภาพที่สมบูรณ์ แต่พบส่วนของปากภาชนะ (ภาพลายเส้นที่ 27) และลวดลายกตประทับและลายขูดขีดที่ตกแต่งลำตัว เช่น ลายซิกแซก ลายขูดขีดแนวตั้งในระหว่างเส้นคู่ขนาน ลายตาข่าย ลายเกลียว เป็นต้น (ภาพที่ 122 – 123 และภาพลายเส้นที่ 30 - 34)

นอกจากนี้ยังพบเศษภาชนะที่มีรูปทรงอื่น เช่น ขามอ่ามมีสัน (ภาพที่ 124 และภาพลายเส้นที่ 28) กาน้ำมีพวยกา โหขนาดค่อนข้างใหญ่ ปั้นแปะส่วนหู (ภาพที่ 125) ผ่าภาชนะแบบคว่ำและแบบหงาย (ภาพลายเส้นที่ 35 และ 36) เป็นต้น

เศษภาชนะดินเผาเหล่านี้มีการตกแต่งลวดลายบนผิวภาชนะด้วยวิธี ดังต่อไปนี้

- ผิวเรียบธรรมดาไม่มีการทาน้ำดิน

- ผิวเรียบทาน้ำดิน วิธีนี้ทำโดยขึ้นรูปภาชนะเสียก่อน แล้วจึงนำไปทาหรือชุบน้ำดินที่เตรียมไว้ จากนั้นจึงนำไปเผา จะทำให้มีชั้นน้ำดินอยู่บนผิวภาชนะ โดยสีของน้ำดินนั้นมีทั้งสีส้ม สีแดงและสีดำ แล้วแต่ส่วนผสมของน้ำดินและความต้องการของผู้ผลิต เป็นต้น

- รมควัน วิธีนี้ทำก่อนการเผาจริง หลังจากรมควันแล้วจึงนำไปเผา การตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีนี้จะได้ภาชนะดินเผาที่มีผิวดำทั่วทั้งใบ การตกแต่งด้วยวิธีนี้จะทำให้น้ำไม่ไหลซึมออกมาง่าย ๆ

- ตกแต่งผิวภาชนะด้วยลายกดประทับ (Stamping)³⁷ วิธีนี้มักจะใช้แม่พิมพ์เป็นไม้แกะสลักลวดลายต่างๆ หรือไม้พันเชือก ตีหรือกดลงไปบนผิวภาชนะก่อนจะนำไปเผาเพื่อให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายเชือกทาบ ลายพื้นปลาซีเล็ก ๆ ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้เส้นซิกแซก เป็นต้น การตกแต่งลวดลายด้วยวิธีกดประทับนี้ พบทั้งที่ทำลวดลายทั่วทั้งใบและที่ทำลวดลายเฉพาะส่วนไหล่ของภาชนะเท่านั้น

- ตกแต่งผิวด้วยการขูดขีด (Engraving)³⁸ วิธีนี้ทำโดยใช้ไม้หรือโลหะปลายแหลม ขูดขีดลงไปบนผิวภาชนะที่ขึ้นรูปเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจึงนำไปเผา ร่องบนผิวภาชนะที่เกิดจากการตกแต่งด้วยวิธีนี้จะมีรูปด้านตัดเป็นรูปตัววี (V)

- ตกแต่งผิวด้วยวิธีการขูด (Excising)³⁹ ทำโดยใช้ไม้หรือโลหะปลายมนตักเนื้อดินออกเป็นร่องตามลวดลายที่ต้องการ โดยต้องทำหลังจากที่ขึ้นรูปเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะนำภาชนะไปเผา

วิธีนี้แตกต่างจากการขูดขีด (Engraving) คือ ภาพด้านตัดของร่องบนผิวภาชนะจะเป็นรูปตัวยู (U) ในขณะที่การขูดขีดจะได้ร่องที่เป็นรูปตัววี (V)

3.4.1.2 เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง

เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง (Stoneware) คือ เศษภาชนะดินเผาที่เผาด้วยอุณหภูมิ 1,220 – 1,280 องศาเซลเซียส มักมีเนื้อละเอียดสีเทา สามารถดูดซึมน้ำได้ประมาณ 3 – 5 %⁴⁰ เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งที่พบในวัดพระงามนั้น มีแหล่งผลิตจากแหล่งเตาในประเทศเกือบทั้งสิ้น คือ แหล่งเตาแม่น้ำน้อย จ.สิงห์บุรี เตาเซียงยง เตาศรีสังขาลย์ เตาสุโขทัย เตาบ้านบางปูน จ.สุพรรณบุรี เตาพื้นเมือง และมีเพียง 4 ชิ้นเท่านั้นที่เป็นเครื่องถ้วยจีน ซึ่งมีแหล่งผลิตอยู่ในประเทศจีน แต่ไม่สามารถระบุแหล่งเตาได้

จากการวิเคราะห์เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งที่พบภายในวัดพระงามก็สามารถสันนิษฐานถึงรูปทรงและลักษณะของภาชนะได้ โดยมีทั้งหมด 12 ชนิด คือ กระปุก ขาม โห ถ้วย ครก ตลับ ไหเท้าช้าง จาน โคมไฟ ฝาหงาย คนโทและกระปุกคอสสูง

เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งที่พบมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีดังต่อไปนี้

- ผิวเรียบไม่ทาน้ำดิน
- ตกแต่งผิวภาชนะด้วยการขูดขีด (Engraving)
- ตกแต่งผิวภาชนะด้วยการขูด (Excising)
- ตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีการกดประทับ (Stamping)
- การเคลือบ (Glazing) พบทั้งที่เคลือบเฉพาะผิวนอกของภาชนะและเคลือบทั้งด้านในและด้านนอกวิธีนี้ทำได้โดยเผาภาชนะให้สุกก่อนครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปชุบน้ำยาเคลือบซึ่งมีส่วนผสมของซิลิกา (Silica) แล้วนำไปเผาอีกครั้งหนึ่ง ก็จะได้ภาชนะดินเผาเคลือบใส ในกรณีที่ต้องการเคลือบด้วยสีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สีขาวก็จะใช้วิธีเติมออกไซด์ (สนิม)

³⁷ พัชรวิ สุวริยบุตร เทคโนโลยีสมัยโบราณ (นครปฐม : แผนกบริการกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์) พ.ศ.2524 หน้า 114

³⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 116

³⁹ เรื่องเดียวกัน หน้า 117

⁴⁰ สมศักดิ์ ธรรมมาปริชากร เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 – 22 (กรุงเทพฯ : บริษัทไอสดสภาค (เด็กเฮงหยู) จำกัด) , ไม่มีปีที่พิมพ์ หน้า 11

ของโลหะ ลงไปในส่วนผสมของน้ำเคลือบก็จะได้สีต่าง ๆ ตามที่ต้องการ โดยสีของโลหะแต่ละชนิดจะให้สีที่ต่างกัน เช่น สีแดงได้จากออกไซด์ของทองแดง ทอง ซิลิเนียม

- สีม่วงได้จากออกไซด์ของนิกเกิล แมงกานีส
- สีเขียวได้จากออกไซด์ของโครเมียม ทองแดง
- สีฟ้าได้จากออกไซด์ของโคบอลต์ ทองแดง
- สีน้ำตาลได้จากออกไซด์ของโคบอลต์ นิกเกิล
- สีเขียว สีเหลืองได้จากออกไซด์ของเหล็ก
- สีเหลือง สีชมพูได้จากออกไซด์ของซิลิเนียม
- สีขาวขุ่นได้จากออกไซด์ของดีบุก สังกะสี
- สีเหลืองอมเขียวได้จากออกไซด์ของยูเรเนียม
- สีส้มได้จากออกไซด์ของซิลเวอร์ออกไซด์ เป็นต้น

- การเขียนสีได้เคลือบ ทำเมื่อขึ้นรูปภาชนะเสร็จแล้วขณะที่ภาชนะกำลังหมาดจึงเขียนสีลงไปบนผิวภาชนะแล้วจึงนำไปเผาหรือเคลือบต่อไป สำหรับเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งที่พบภายในวัดพระงามนั้นเขียนด้วยสีดำและสีน้ำเงิน

- การเขียนสีบนเคลือบ วิธีนี้ทำหลังจากเคลือบภาชนะเรียบร้อยแล้ว จึงเขียนลวดลายที่ต้องการลงบนภาชนะ แล้วทิ้งไว้ให้แห้งก่อนนำไปใช้ได้ แต่การตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีนี้ สีที่อยู่บนผิวภาชนะมักจะหลุดลอกออกไปเกือบหมดแล้ว สำหรับเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งที่พบภายในวัดพระงามนั้นเขียนด้วยสีดำและสีน้ำเงิน

- การแต่งเติมดิน (Applique)⁴¹ วิธีนี้มักใช้ในการทำภาชนะหรือตกแต่งลายบนผิวภาชนะ ทำโดยขึ้นรูปภาชนะเสียก่อน แล้วนำลายหรือรูปภาชนะที่ปั้นเอาไว้มาติดเข้ากับภาชนะในตำแหน่งที่ต้องการ จากนั้นจึงนำไปเผาเพื่อให้ได้ภาชนะตามที่ต้องการ

เศษภาชนะที่พบทั้งหมด ส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์จากเตาในจังหวัดสุโขทัย แบ่งออกตามแหล่งผลิตได้ดังนี้คือ

แหล่งเตาสุโขทัย ผลิตภัณฑ์จากแหล่งเตานี้ จะเป็นประเภทเคลือบสีเขียวและประเภทเขียนสีดำได้เคลือบ เนื้อดินเหนียวสีเทาหรือดำ เมื่อปั้นแล้วจะทาน้ำดินสีขาวขุ่น ก่อนขึ้นงานเพื่อปกปิดเนื้อดิน จากนั้นจึงเขียนสีแล้วนำไปเคลือบ เวลาเรียงในเตามักใช้กับน้ำอ้อยรองที่ก้นภาชนะ จึงมักปรากฏรอยจุดของก้นที่ก้นด้านในเสมอ⁴² สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 - 22 เศษภาชนะที่พบในระหว่างขุดแต่งคือ

- พบชิ้นส่วนภาชนะเคลือบขาว เนื้อดินเหนียวสีเทา พบได้ฐานเสมาด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาพที่ 126)

- ชิ้นส่วนขามเนื้อเหนียว เนื้อดินสีเทา ทาน้ำดินสีขาว แล้วเคลือบสีเขียวอ่อน ก้นขามด้านในขูดขีดเป็นลายใบไม้ (ภาพที่ 127)

⁴¹ พัชร สารีบุตร เทคโนโลยีสมัยโบราณ หน้า 117

⁴² ปวีรพรต ธรรมาปริชากร และกฤษดา พิณศรี ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: บริษัท แอดมิ พรินติง จำกัด), 2533 หน้า 36

- ชิ้นส่วนโคมไฟ ผลิตเป็นสายสามเหลี่ยม วงกลม และหลายเรขาคณิต สภาพชำรุด เนื้อดินสีเทา ทา
น้ำดินสีขาว ก่อนที่จะเคลือบสีน้ำตาล (ภาพที่ 128)

เตาศรีสี่ขนาลัย ผลิตกันที่ผลิตจากเตานี้ได้แก่ เคลือบเขียวเซลาดอน ภาชนะเขียนสีดำได้เคลือบ
คือเคลือบขาว เคลือบน้ำตาล เคลือบสองสี รวมทั้งภาชนะเนื้อแกร่งไม่เคลือบผิว⁴³ จากการขุดแต่งพบเศษภาชนะดินเผา
จากแหล่งเตาศรีสี่ขนาลัย ดังนี้

1. **ประเภทไม่เคลือบ** เป็นชิ้นส่วนใหญ่ เนื้อดินภายนอกสีเทา แต่เนื้อดินด้านในและแกนกลางสีส้ม ตกแต่ง
ภาชนะด้วยการขูดเป็นร่องเส้นขนานรอบไหล่ และปั้นแปะลายใบโพธิ์ น่าจะมีอายุอยู่ในช่วง พุทธศตวรรษที่ 19-21⁴⁴

2. **ประเภทเคลือบเขียวเซลาดอน** เป็นเครื่องถ้วยที่ทำเลียนแบบเครื่องถ้วยจีนที่เรียกว่า “ เครื่องถ้วย
หลงเจียวิน จากแหล่งเตาในมณฑลเจ้อเจียง⁴⁵ การตกแต่งภายในเศษภาชนะดินเผาประเภทนี้ที่พบเป็นแบบเจาะร่องที่ผิว
ภาชนะด้านในเป็นเส้นแนวตั้งน่าจะมีอายุการผลิตราว พุทธศตวรรษที่ 21 และแบบไม่ตกแต่งลวดลายมีอายุการผลิตช่วง
พุทธศตวรรษที่ 21-22 (ภาพที่ 129)

- พบเคลือบน้ำตาล หรือเรียกว่า “ เครื่องถ้วยเซียง ” เนื้อดินสีนวลน้ำเคลือบสีน้ำตาลดำคล้าย
แบบเครื่องถ้วยของขอม มีแหล่งการผลิตอยู่ที่กลุ่มเตาบ้านปายางและกลุ่มเตาแม่บ้านน้อยช่วงอายุการผลิต ตั้งแต่พุทธ
ศตวรรษที่ 19 ถึงครึ่งแรกของ พุทธศตวรรษที่ 22 (ภาพที่ 130 และภาพหลายเส้นที่ 37)

3. **ประเภทเขียนสีดำได้เคลือบ** ผลิตขึ้นเพื่อเลียนแบบเครื่องลายครามของราชวงศ์หยวนและหมิง
ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 21 - 22 มีแหล่งผลิตที่เตาบ้านปายางและกลุ่มเตาบ้านเกาะน้อย⁴⁶ จากที่ทำการขุดแต่งพบชิ้นส่วน
ของภาชนะรูปทรงตลับ (ภาพที่ 131)

4. **ประเภทเคลือบสองสี** เป็นเครื่องถ้วยนี้ได้อิทธิพลมาจากเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หมิงตอนกลาง
ราวพุทธศตวรรษที่ 21 และเครื่องถ้วยเวียดนามราว พุทธศตวรรษที่ 19⁴⁷ มีอายุการผลิตอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21—22
แต่จากเศษฝาตลับที่พบจากการขุดแต่งพบว่าได้มีการใช้วิธีตกแต่งผสมกันคือในส่วนของฝาจักใช้การตกแต่งแบบเคลือบ 2
สี ส่วนบริเวณไหล่ของฝาใช้วิธีเขียนสีดำได้เคลือบ (ภาพที่ 131)

5. **ผิวเคลือบเขียวแบบเซลาดอน** พบชิ้นส่วนของกระปุก เคลือบเขียว 2 ชิ้น แหล่งเตาบ้านปายาง
ประมาณ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22 (ภาพที่ 132)

เตาแม่บ้านน้อย พบจำนวนไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นภาชนะขนาดใหญ่ เช่น ไห ขามอ่าง ทั้งแบบที่ไม่
เคลือบ และเคลือบสีน้ำตาล เป็นต้น

เตาแม่บ้านน้อยตั้งอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรี จากการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์จากเตาเผาหมายเลข 2 ได้
ค่าอายุการใช้งานครั้งสุดท้ายในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และอาจจะลงไปถึงสมเด็จพระเพทราชา⁴⁸ ดังนั้นการ

⁴³ เรื่องเดียวกัน หน้า 38
⁴⁴ สมศักดิ์ ธรรมปริชากร “ เครื่องถ้วยสุโขทัย มรดกของคนไทยยุคสุโขทัยและอยุธยา ” เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่าง พ.15-
22 (กรุงเทพฯ : บริษัทไอเอสเอส(เด็กเฮงหยู) จำกัด) ไม่มีปีที่พิมพ์ หน้า 62
⁴⁵ เรื่องเดียวกัน หน้า 65
⁴⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 65-66
⁴⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 68
⁴⁸ ฝ่ายวิชาการ กองโบราณคดี กรมศิลปากร เตาแม่บ้านน้อย 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จำกัด) 2533 หน้า 75.

กำหนดอายุผลิตภัณฑ์จากแหล่งเตาแม่น้ำน้อยน่าจะเริ่มตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 และสิ้นสุดประมาณกลางพุทธศตวรรษที่ 23 ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช หรือสมเด็จพระเพทราชา

ภาชนะที่พบส่วนใหญ่เป็นภาชนะขนาดใหญ่ เช่น ไหขนาดใหญ่ ขามอ่างปากกว้างก้นแบน ขามอ่างมีสัน ผิวภาชนะมีทั้งแบบที่ไม่เคลือบ เนื้อดินสีเทาปนแดง ผิวภาชนะไม่เคลือบสีน้ำตาลแดง และแบบที่เคลือบสีน้ำตาลเข้มเขียวเข้ม (ภาพที่ 133 - 134 และภาพลายเส้นที่ 38)

เตาบ้างบางปูน พบจำนวนไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นภาชนะขนาดใหญ่ เช่น ไหเท้าช้าง ทั้งแบบผิวเรียบไม่เคลือบผิว บางชิ้นมีลายกดประทับที่ปาก

แหล่งเตาบ้างบางปูนเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาแหล่งใหญ่ ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำสุพรรณบุรี ในเขตบ้านบางปูน บ้านโพธิ์พระยา ตำบลสหหารแดง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีอายุการผลิตระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19 - 23⁴⁹

ส่วนใหญ่พบเศษภาชนะของภาชนะที่มีขนาดใหญ่ เช่น ไหขนาดใหญ่ เนื้อดินสีเทา ไม่เคลือบ เนื้อดินค่อนข้างละเอียด ส่วนใหญ่ตกแต่งปากภาชนะด้วยลายขีดขีดแบบลายลูกคลื่น ลายกดประทับแบบลายใบโพธิ์ ลายเมล็ดข้าว พบส่วนก้นและลำตัวของคนที่ตกแต่งผิวภาชนะคล้ายพิกทอง และส่วนลำตัวของภาชนะขนาดใหญ่ ตกแต่งที่ปากภาชนะด้วยลายขีดขีดเส้นขนาน และปั้นแปะประดับที่ปากด้วยเส้นดินขดเป็นลายคล้ายใบโพธิ์ เป็นต้น (ภาพที่ 135 - 137 และภาพลายเส้นที่ 39 - 41)

3.4.2 ภาชนะดินเผาเต็มใบ (ดูตารางที่ 8)

ภาชนะดินเผาเต็มใบที่ผลิตจากแหล่งเตาภายในประเทศ วัดพระงามส่วนมากมาจากแหล่งเตาพื้นเมือง มีเพียงเล็กน้อยที่มาจากแหล่งเตาศรีสังขนาสัย เตาบ้างบางปูนและเตาแม่น้ำน้อย เป็นภาชนะที่ใช้บรรจุกระดูกแล้วนำไปฝังไว้บริเวณโบราณสถานต่าง ๆ ภายในวัด พบทั้งหมด 12 ใบ แบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้

3.4.2.1 **กระบุง** (ภาชนะใบที่ 2) พบเพียง 1 ใบเท่านั้น มีแหล่งผลิตมาจากแหล่งเตาศรีสังขนาสัย เป็นภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ขึ้นรูปด้วยแป้น ตกแต่งผิวภาชนะโดยการเคลือบสีขาวใสอมฟ้าทั้งด้านนอกและด้านในของภาชนะ

3.4.2.2 **หม้อข้าว** มีลักษณะเป็นหม้อก้นกลมมีคอสั้น ๆ ปากผายออก ผลิตจากแหล่งเตาพื้นเมือง พบทั้งหมด 10 ใบ ขึ้นรูปด้วยมือทั้งหมด ตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับบริเวณไหล่ภาชนะ ส่วนลำตัวเรียบ

3.4.2.3 **ตุ้ม** (ภาชนะใบที่ 42) พบ 1 ใบ มีแหล่งผลิตมาจากแหล่งเตาศรีสังขนาสัย ขึ้นรูปด้วยแป้น ตกแต่งผิวภาชนะด้วยการเขียนสีดำได้เคลือบ กำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19-22⁵⁰

3.4.2.4 **หม้อก้นกลม** พบทั้งหมด 16 ใบ เป็นภาชนะดินเผาเนื้อดินจากแหล่งเตาพื้นเมืองทั้งหมด ขึ้นรูปด้วยมือ ตกแต่งผิวนอกภาชนะด้วยการกดประทับบริเวณไหล่ ส่วนลำตัวเรียบ แต่บางใบก็ตกแต่งลายกดประทับทั่วทั้งใบ (ภาพที่ 117)

⁴⁹ โครงการโบราณคดีใต้น้ำ กองโบราณคดี กรมศิลปากร โบราณคดีศึกษาราม 2 เครื่องถ้วยจากทะเล (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมมติ 2533 หน้า 41.

⁵⁰ สมศักดิ์ ธรรมาปริชากร เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่าง พ.15-22 หน้า 65

3.4.2.5 ไทปกผาย (ภาษาบอที่ 33) พบ 2 ชิ้น มีแหล่งผลิตจากเตาพื้นเมืองและเตาแม่น้ำน้อย เป็นภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ขึ้นรูปด้วยปั้น บางใบทำเป็นรูปกลีบดอกบัว ตกแต่งผิวภาชนะด้วยลายขีดขีด ทาหน้าดินแดง และเคลือบสีน้ำตาลเทา (ภาพที่ 138)

3.4.2.6 หม้อทะน เป็นภาชนะดินเผาที่พบมากที่สุด พบทั้งสิ้น 26 ใบ ส่วนมากมีแหล่งผลิตจากแหล่งเตาพื้นเมือง มีเพียง 4 ใบเท่านั้นที่มาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน หม้อทะนที่พบเป็นภาชนะดินเผาเนื้อดินที่ขึ้นรูปด้วยมือทั้งหมด ตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้ ตกแต่งลายกดประทับเฉพาะบริเวณไหล่ ตกแต่งลายกดประทับทั่วทั้งใบและเขียนสีแดงบริเวณรอบคอและขอบปาก

3.4.2.7 หม้อตาล พบเพียง 1 ใบเท่านั้น เป็นภาชนะดินเผาเนื้อดินที่มีแหล่งผลิตจากแหล่งเตาพื้นเมือง ขึ้นรูปด้วยมือ ตกแต่งลายกดประทับบริเวณลำตัว

3.5 ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เศษภาชนะดินเผาและภาชนะดินเผาเต็มใบ

3.5.1 เศษภาชนะดินเผา (ดูตารางที่ 7,8)

3.5.1.1 เศษภาชนะดินเผาเนื้อละเอียด

เศษภาชนะดินเผาเนื้อละเอียด (Porcelain) คือ เศษภาชนะดินเผาที่เผาด้วยอุณหภูมิสูงประมาณ 1,280 – 1,350 องศาเซลเซียส เนื้อดินเป็นสีขาวเนื้อละเอียดและไม่ดูดซึมน้ำ⁵¹ เศษภาชนะดินเผาเนื้อละเอียดที่พบภายในวัดพระงามเกือบทั้งหมดมาจากแหล่งเตาจากต่างประเทศ (จีน) เวียดนามและญี่ปุ่น และมีเพียง 2 ชิ้น เท่านั้นที่มาจากแหล่งเตาภายในประเทศ คือ แหล่งเตาสุโขทัย เศษภาชนะดินเผาเนื้อละเอียดที่พบภายในวัดพระงามส่วนใหญ่เป็นเครื่องถ้วยจีน สามารถกำหนดอายุได้ 3 สมัยด้วยกันคือ

เครื่องถ้วยสมัยราชวงศ์หมิง (พ.ศ. 1911 – 2187 ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 – 22) แบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆดังนี้คือ

ประเภทเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ เครื่องถ้วยเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบในสมัยราชวงศ์หมิงนิยมเขียนลายรูปสัตว์ เช่น มังกร กิเลน ไก่ ปลา และลายดอกไม้ พันธุ์ไม้ต่างๆ ลักษณะของสีที่ใช้เป็นสีน้ำเงินค่อนข้างเข้ม โดยเฉพาะเครื่องถ้วยที่ผลิตในรัชกาลพระเจ้าวันลีจะใช้สีน้ำเงินออกดำ นอกจากนั้นในสมัยพระเจ้าจิ้งจี้(พ.ศ. 2065-2110) ก็ยังใช้สีน้ำเงินออกสีม่วงใส⁵²

จากการขุดแต่งภายในโบราณสถานวัดพระงาม พบเศษเครื่องถ้วยที่สันนิษฐานว่าน่าจะผลิตขึ้นในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง เพียงประเภทเดียว คือภาชนะรูปทรงถ้วยมีเชิงเดี่ยว ตกแต่งด้วยลายดอกไม้ พันธุ์ไม้ที่บริเวณก้นด้านใน ล้อมรอบด้วยเส้นวงกลม 2 เส้น ขนานกัน (ภาพที่ 139) ด้านนอก เขียนลายอยู่บริเวณใกล้เชิง (ภาพที่ 140) และลายพันธุ์ไม้ก้านเล็ก (ภาพที่ 140) มีทั้งที่ผลิตจากแหล่งเตาณฑลเจียงซีและเตาในมณฑลกว๋างตงหรือฝูเจี้ยน โดยเฉพาะใน

⁵¹ สมศักดิ์ ธรรมาภิชากร เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 – 22 (กรุงเทพฯ : บริษัทไอเอสเอส (เด็กเก่งหญ) จำกัด) ไม่มีปีที่พิมพ์ หน้า 11

⁵² ณีกรุภัทร จันทิว เครื่องถ้วยจีนที่พบในแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) , 2537 หน้า 33

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากแหล่งเตา 2 แหล่งหลัง เช่นกลุ่มนี้เรียกว่า เครื่องถ้วยชานโถว มีลักษณะเนื้อดินหยาบกว่านี้ เคลือบหนาและได้ลวดลายที่เด่นไม่ปาดน้ำเคลือบ ทำให้ทรายติดอยู่ที่ก้นถ้วยเสมอ⁵³ อย่างไรก็ตาม เครื่องถ้วยเหล่านี้จะผลิตขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21-22

ประเภทเขียนสีบนเคลือบ เครื่องถ้วยประเภทนี้ทำมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าจวนเต๋อและได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงรัชกาลพระเจ้าเงินเต๋อ⁵⁴

จากชิ้นส่วนที่พบจะเขียนสีบนเครื่องถ้วยที่เขียนลายสีน้ำเงินได้เคลือบ สีนี้ใช้เขียนบนเคลือบมีสีเขียวเหลือง และแดง (ภาพที่ 141)

เครื่องถ้วยชวงรอยต่อของสมัยราชวงศ์หมิงและชิง (พุทธศตวรรษที่ 22 - 23)

ประเภทเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ ลักษณะของเครื่องถ้วยในช่วงนี้มีลักษณะของเครื่องถ้วยสมัยราชวงศ์หมิง เช่น สีน้ำเงินที่ใช้เป็นสีน้ำเงินเข้ม ตกแต่งด้วยลายดอกไม้ก้านเล็กๆ ผสมกับแบบที่ทำในสมัยราชวงศ์ชิง เช่น การเขียนลายเต็มพื้นที่ และการใช้สีน้ำเงินที่สว่างสดใส ซึ่งน่าจะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของเครื่องถ้วยที่ผลิตขึ้นในช่วงระหว่างทั้ง 2 ราชวงศ์

จากการขุดแต่งพบตัวอย่างที่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในช่วง พ.ศ. 22-23 ดังนี้

- ชิ้นส่วนเครื่องถ้วย เขียนลายก้านขด ใช้สีน้ำเงินที่ค่อนข้างสว่าง และเริ่มเขียนลวดลายเต็มพื้นที่ (ภาพที่ 142)

- ชิ้นส่วนถ้วย (ภาพที่ 143) ตกแต่งด้วยลายยู่อี้ 4 ลาย ภายในรูวงกลมที่ก้นด้านใน ส่วนด้านนอกเขียนแถวลายยู่อี้ที่ขอบปาก ก้นถ้วยลายก้านขดใกล้ขอบเชิงเขียนลายยกลิ้นบัว ที่เชิงเขียนเส้นวงกลม 2 เส้น

- ชิ้นส่วนฝาตลับ (ภาพที่ 144) เขียนลายดอกไม้

เครื่องถ้วยราชวงศ์ชิง (พุทธศตวรรษที่ 23 - 25) แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้คือ

ประเภทเครื่องถ้วยเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ มีลักษณะที่เปลี่ยนไปจากเครื่องถ้วยในสมัยราชวงศ์หมิงจะเห็นได้ชัดจากสีของโคบอลต์ที่ใช้เขียนลาย ซึ่งจะมีสีที่สว่างสดใสกว่าและน้ำเคลือบเรียกว่า เนื้อดินสีขาวและบางมากกว่าเดิม ลวดลายที่ใช้ตกแต่งมักเป็นลายดอกไม้ 4 ดอก คือ ดอกโบตั๋น ดอกเหมย ดอกบัวและดอกเบญจมาศ และลายอื่นๆ เช่น ลายทิวทัศน์ ลายมังกร ลายกิเลน โครงเส้นดูบอบบาง ลักษณะมีแปรงมักเขียนทับกันหลายๆ ครั้งด้วยสีที่บางใสจนดูเหมือนการแลเงา ส่วนก้นถ้วยมักมีการเขียนสัญลักษณ์มงคลต่างๆ หรือเป็นตราประทับสีเหลี่ยมเลียนแบบตราประทับประจำรัชกาล เนื่องจากในปี พ.ศ. 2220 พระเจ้าคังซีได้สั่งห้ามใช้พระนามของพระองค์⁵⁵

จากการขุดแต่งภายในวัดพระงาม พบเศษเครื่องถ้วยเขียนลายน้ำเงินได้เคลือบที่มีลักษณะที่สันนิษฐานได้ว่าน่าจะเป็นผลิตในสมัยราชวงศ์ชิง เช่น

- ชิ้นส่วนเชิงถ้วย มีตราสัญลักษณ์และเครื่องหมายในรูปสี่เหลี่ยมเลียนแบบตราประทับ (ภาพที่ 145)

- ชิ้นส่วนถ้วยน้ำชา เนื้อดินมีลักษณะบาง เขียนลายกอนหงั่ว สีที่ใช้เขียนออกม่วงใส (ภาพที่ 146)

- ชิ้นส่วนลำตัวของถ้วย เขียนภาพเล่าเรื่องด้วยสีน้ำเงินใสเส้นคม อยู่ในรูวงกลม (ภาพที่ 147)

⁵³ ปรีวรรต ธรรมมาปริชากร และกฤษณา พินศิริ ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย หน้า 80

⁵⁴ ฌ็องรูกัวร จันทวิช เรื่องเดียวกัน หน้า 34

⁵⁵ ปรีวรรต ธรรมมาปริชากร และกฤษณา พินศิริ ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย หน้า 90

- ชิ้นส่วนด้วย เขียนลายดอกไม้ ลักษณะใบคล้ายลายกนกของไทย สีส้มน้ำเงินที่ใช้ค่อนข้างสว่าง ลักษณะของการวางลายจะเต็มพื้นที่ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่น่าสังเกตของเครื่องถ้วยในราชวงศ์ชิง (ภาพที่ 146)

- ชิ้นส่วนเครื่องถ้วยพิมพ์ลายสีน้ำเงินได้เคลือบเป็นวิธีที่สันนิษฐานว่าน่าจะทำขึ้นในช่วงปลายของราชวงศ์หมิง ราวประมาณพุทธศตวรรษที่ 24-25 สีส้มน้ำเงินที่ใช้ออกสีม่วงใส (ภาพที่ 146)

- ชิ้นส่วนเครื่องถ้วย ลักษณะเนื้อดินบาง เขียนแถบลายดอกไม้วงกลมบริเวณรอบขอบปาก ลักษณะของลายหยาบ ผลิตจากแหล่งเตาเต๋อฮั่ว มณฑลฝูเจี้ยน ช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 23 - 24 ⁵⁶ ช่วงปลายของราชวงศ์ชิงเป็นช่วงที่เรียกว่ายุคเสื่อมของเครื่องถ้วยจีน เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากราชสำนัก ⁵⁷

- ชิ้นส่วนโก เขียนลายรูปมงคลต่างๆ เช่น หอยสังข์ , คันฉ่อง และลายแบบอื่นๆ ในลักษณะมุมมองที่มีความลึก

นอกจากนี้ยังมีชิ้นส่วนเครื่องถ้วยที่มีวิธีการตกแต่งที่แปลกไปอีกคือ ตกแต่งด้วยการแกะลายที่เนื้อดินจากนั้นมีการถมพื้นลายด้วยสีน้ำเงิน โดยที่สีน้ำเงินจะไม่โดนบริเวณลายที่นูนขึ้นมา จากนั้นจึงนำไปเคลือบ (ภาพที่ 148) สันนิษฐานว่าน่าจะทำขึ้นในช่วงราชวงศ์ชิงเช่นกัน

- ชิ้นส่วนด้วยเนื้อบาง ตกแต่งด้วยการถมพื้นด้วยสีน้ำเงิน ตัวลายคือสีขาวจากเนื้อภาชนะ

ประเภทเครื่องถ้วยลยา (เขียนสีบนเคลือบ) พบเป็นจำนวนน้อย เช่น ชิ้นส่วนเชิงภาชนะเขียนลายผสมกับการเขียนลายสีน้ำเงินได้เคลือบ ลักษณะของลวดลายของสีน้ำเขียนสีบนเคลือบ เขียนลายกสิบบัว แต่สีบนเคลือบหลุดหมดแล้ว สันนิษฐานว่าน่าจะผลิตในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24—25

เครื่องถ้วยเวียดนาม (พุทธศตวรรษที่ 20 – 21) พบเพียง 2 ชิ้น เป็นชิ้นส่วนของถ้วย และชาม ก้นถ้วยด้านในมีรอยการวางกันชามอีกใบ น้ำเคลือบสีเหลืองอ่อน ใส แตกราน เนื้อดินสีเหลืองนวล สันนิษฐานว่า เป็นเครื่องถ้วยเวียดนาม (ภาพที่ 149)

เครื่องถ้วยญี่ปุ่น (พุทธศตวรรษที่ 22 - 23) พบเพียง 1 ชิ้น เป็นส่วนของถ้วยขนาดเล็ก เขียนลายสีน้ำเงินได้เคลือบ ด้านนอกเขียนลวดลายมังกร ด้านในเขียนลายเส้น ลักษณะลวดลายคล้ายเครื่องถ้วยลายครามฮิเซ็น ที่พบในแม่น้ำเจ้าพระยา หน้าพระราชวังจันทร์เกษม จ.พระนครศรีอยุธยา ⁵⁸ (ภาพที่ 145)

3.5.1.2 ภาชนะดินเผาเตมโบ (ดูตารางที่ 7,8)

ภาชนะดินเผาเตมโบที่มีแหล่งผลิตจากเตาเวียดนาม พบเพียง 2 ใบ เท่านั้น มีรายละเอียดดังนี้

1. กระปุกบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 1) อยู่ในสภาพสมบูรณ์ สูงประมาณ 10.2 ซม. ปากผายออกกว้างประมาณ 9.1 ซม. ก้นมีเชิงกว้างประมาณ 7.5 ซม. ขึ้นรูปภาชนะด้วยแป้นหมุนซ้ำ ตกแต่งผิวภาชนะด้วยการเขียนลายครามได้เคลือบขาว ลวดลายที่เขียนบนภาชนะเป็นลายเกล็ดปลา แบ่งเป็นภาพเล่าเรื่อง 4 ช่อง เป็นภาพนกศักดิ์สิทธิ์นำโชค (Phoenix) และภาพกิลเลน (Qilin) อย่างละ 2 ช่อง สันนิษฐานว่าการใช้ภาชนะที่มีลวดลายเหล่านี้บรรจุกระดูกของผู้ตายอาจจะเนื่องมาจากคติความเชื่อเกี่ยวกับการปกป้องชีวิตหลังจากความตายตามคติของจีน เนื่องจากชาวจีนเชื่อว่า

⁵⁶ ฌ็องรูภัทท์ จันทวิช เรื่องเดียวกัน หน้า 160

⁵⁷ บัณฑิต ธรรมาปริชากร และกฤษฏา พินศรี ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย หน้า 94

⁵⁸ กรมศิลปากร เครื่องถ้วยญี่ปุ่น (กรุงเทพฯ : หจก.บริการวิชาการ และบริษัท มรดกโลก จำกัด) , 2540 หน้า 145 และ 165

นกศักดิ์สิทธิ์ (Phoenix) เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นอมตะ และกิเลน (Qilin) เป็นสัญลักษณ์ของการรักษา กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21-22⁵⁹ (ภาพที่ 151)

2. **ดลับริจระตุก** (ภาพหน้าใบที่ 28) อยู่ในสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนผ่าจุกชำรุดไปเพียงเล็กน้อย มีความสูงประมาณ 8 ซม. ก้นภาชนะมีเชิงกว้างประมาณ 4.8 ซม. ปากและลำตัวตรงมีความกว้างประมาณ 8.7 ซม. ผ่าเป็นผ่าคว่ำมีลายขูดรอบผ่าจุก 3 รอบ ตกแต่งผิวภาชนะภายในด้วยการเคลือบสีดำ และตกแต่งผิวนอกด้วยการเคลือบเขียวแล้วเคลือบใสทับอีกครั้งหนึ่ง กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20⁶⁰ (ภาพที่ 152)

3.6 โบราณวัตถุอื่น ๆ

โบราณวัตถุในกลุ่มนี้หมายถึงโบราณวัตถุเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ที่พบภายในวัดพระงามซึ่งอยู่นอกเหนือไปจากโบราณวัตถุกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปแล้ว มีดังนี้ (ดูตารางที่ 2 และ 7)

3.6.1 เศษทองเหลือง

พบเศษทองเหลืองเพียงเล็กน้อย มีน้ำหนักประมาณ 2 กรัม เนื่องจากพบบริเวณฐานชุกชี จึงสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นทองเหลืองที่ใช้ประดับหรือปิดพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี

3.6.2 เศษสำริด

พบชิ้นส่วนสำริด 1 ชิ้น มีรูปร่างแบน และกลมมนยาว มีขนาดกว้างประมาณ 2.3 ซม. ยาวประมาณ 7.2 ซม. หนาประมาณ 0.9 ซม. ไม่สามารถระบุลักษณะการใช้งานได้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเพียงเศษสำริดธรรมดาเท่านั้น

3.6.3 เบ้าดินเผา

เป็นเบ้าดินเผาที่เล็ก ๆ ใช้เล่น โดยทำจากเศษภาชนะดินเผาตกแต่งขอบให้กลมมน พบทั้งหมด 3 ชิ้น บริเวณภายในอุโบสถ ฐานเสมาประจำทิศตะวันตกเฉียงใต้และฐานเสมาประจำทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุป

เนื่องจากวัดพระงามเป็นแหล่งโบราณคดีประเภทศาสนสถาน ดังนั้นโบราณวัตถุที่พบจึงเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างและพิธีกรรมทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เช่น พระพุทธรูป กระเบื้องมุงหลังคา เศษภาชนะดินเผา ลวดลายปูนปั้น ประติมากรรมปูนปั้นประดับอาคาร และภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก เป็นต้น

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงามนั้นสามารถกำหนดอายุได้ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19- 20 ลงมาเช่น ลวดลายปูนปั้น ประติมากรรมปูนปั้น กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมและทับหลังกำแพงรูปเทพพนม เศษภาชนะดินเผา จากเตาบ้านบางปูน เตาแม่น้ำน้อย เศษเครื่องถ้วยจีน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหลักฐานลงมาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 23 - 24 เช่นกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัวและพระพิมพ์โคกสมอ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงการใช้งานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นจนถึงสมัยอยุธยาตอนปลายจึงถูกทิ้งร้างไป เนื่องจากไม่พบหลักฐานที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าการใช้งานในสมัยรัตนโกสินทร์เลย

⁵⁹ สมศักดิ์ ธรรมาปริชากร เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 - 22 หน้า 132

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า 129

ตารางที่ 1

ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เกิดเต่า	กระเบื้อง ดินขอ	กระเบื้อง เชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
001/01	NE 1	/					110	16,000	
001/02	NE 1		/				120	15,000	
001/05	NE 1				/		265	27,100	
002/01	NE 17	/					391	116,000	
002/02	NE 17		/				1,842	203,000	
002/04	NE 17			/			581	65,000	
002/05	NE 17				/		779	106,600	
002/06	NE 17					/	2	190	ลายดอกบัวดิน ปลาย พ.21-22
002/06	NE 17					/	3	220	ไม่สามารถระบุลายได้
002/06	NE 17					/	6	925	ลายดอกบัวปลาย พ.21-22
002/07	NE 17						1	30	
003/01	SE 1	/					160	20,200	
003/02	SE 1		/				189	27,800	
003/04	SE 1			/			2,584	253,600	
003/05	SE 1				/		180	31,000	
003/06	SE 1					/	2	300	ลายเทพนมส่วนยอดยกข้อฟ้า
004/01	SE 17	/					360	76,200	
004/02	SE 17		/				648	85,500	
004/04	SE 17			/			140	13,900	
004/05	SE 17				/		180	31,000	
004/06	SE 17					/	5	1,445	ลายเทพนมปลาย พ.22
004/06	SE 17					/	2	685	ลายเทพนมปลาย พ.22
004/06	SE 17					/	1	40	ส่วนยอดยกข้อฟ้า
004/06	SE 17					/	6	2,500	ลายเทพนมปลาย พ.22
006/06	SE 33					/	6	760	ลายเทพนมปลาย พ.22
008/01	NE 33	/					27	4,630	
008/02	NE 33		/				140	15,500	
008/04	NE 33			/			265	23,200	
008/05	NE 33				/		64	8,500	

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข เลขสูง	พื้นที่	กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เก็ดเต่า	กระเบื้อง ดินซอ	กระเบื้อง เชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
008/06	NE 33					/	1	275	ลายดอกบัว ปลาย พ.22
008/06	NE 33					/	3	400	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
008/06	NE 33					/	1	390	ลายเส้นโค้งประกอบกันเป็น รูปสามเหลี่ยม อยุธยากลาง
011/01	NW 6	/					1	40	
011/05	NW 6				/		2	70	
012/01	NE 2	/					52	9,000	
012/02	NE 2		/				145	16,500	
012/04	NE 2			/			22	3,400	
014/01	NE 3	/					190	27,700	
014/02	NE 3		/				596	63,900	
014/04	NE 3			/			46	5,200	
014/05	NE 3				/		122	15,300	
015/06	SE 49					/	2	660	ลายเทพพนมปลาย พ.22
015/06	SE 49					/	2	200	ส่วนยอดยกข้อฟ้า
016/01	NW 2	/					227	33,500	
016/02	NW 2		/				747	84,200	
016/04	NW 2			/			573	64,000	
016/05	NW 2				/		150	22,500	
016/06	NW 2					/	1	95	ลายดอกบัว ต้น พ.21
018/01	SW 2	/					212	36,500	
018/02	SW 2		/				578	68,300	
018/04	SW 2			/			106	11,700	
018/05	SW 2				/		110	15,000	
018/06	SW 2					/	2	160	ลายเทพพนมยกข้อฟ้า ปลาย พ. 22
018/06	SW 2					/	2	370	ลายเทพพนม ปลาย พ.21-22
019/01	NE 19	/					627	887,000	
019/02	NE 19		/				879	111,200	
019/04	NE 19			/			350	37,000	

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เกล็ดเต่า	กระเบื้อง ดินขอ	กระเบื้อง เชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
019/05	NE 19				/		243	45,100	
019/06	NE 19					/	1	40	ไม่สามารถระบุได้
019/06	NE 19					/	6	2,100	ลายดอกบัว ปลาย พ.22-23
019/06	NE 19					/	2	720	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
019/06	NE 19					/	8	905	ลายดอกบัว ต้น พ.21
020/01	NE 18						559	83,000	
020/02	NE 18		/				171	186,760	
020/04	NE 18			/			68	8,000	
020/05	NE 18				/		418	60	
020/06	NE 18					/	1	465	ลายดอกบัว ปลาย พ. 22
020/06	NE 18					/	3	770	ลายดอกบัว ต้น พ.21
020/06	NE 18					/	5	850	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
021/01	NE 34	/					2	55	
021/06	NE 34					/	1	500	ลายเทพพนม ต้น พ.22
021/06	NE 34					/	1	280	ลายเทพพนม ปลาย พ.21-22
022/01	SW 11	/					109	16,000	
022/02	SW 11		/				344	33,500	
022/04	SW 11			/			145	12,000	
022/05	SW 11				/		245	42,600	
022/06	SW 11					/	1	155	ลายดอกบัว ปลาย พ.22
022/06	SW 11					/	5	1,480	ลายเทพพนม ปลาย พ.21-22
023/04	SE 2			/			125	12,000	
024/06	SE 4					/	1	565	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
024/06	SE 4					/	2	125	ลายเทพพนม ปลาย พ. 21-22
025/01	NE 4	/					19	2,900	Test อุโบสถสมัยแรก
025/02	NE 4		/				60	7,400	Test อุโบสถสมัยแรก
025/05	NE 4				/		1	90	Test อุโบสถสมัยแรก
025/06	NE 4					/	1	210	ลายดอกบัว ปลาย พ.21-22

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้องเกล็ดเต่า	กระเบื้องดินขอ	กระเบื้องเชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
025/06	NE 4					/	1	145	ลายเทพนมสวมมงกุฏ ทรงเครื่องใหญ่ ปลายพ.23
025/06	NE 4					/	4	540	ลายดอกบัว ปลาย พ.22
025/06	NE 4					/	1	195	ไม่สามารถระบุลวดลายได้
026/01	SE 3	/					10	2,500	
026/02	SE 3		/				19	2,700	
026/04	SE 3			/			1,610	138,300	
026/05	SE 3				/		10	1,900	
027/01	SW 12	/					186	17,000	
027/02	SW 12		/				95	15,000	
027/04	SW 12			/			425	53,000	
027/05	SW 12				/		76	15,000	
028/01	NE 20	/					62	6,000	
028/02	NE 20		/				160	10,000	
028/04	NE 20			/			2,488	175,400	
028/06	NE 20					/	5	890	ลายดอกบัว ปลาย พ.20
029/01	SE 18	/					161	35,500	
029/02	SE 18		/				297	50,000	
029/04	SE 18			/			14	2,200	
029/05	SE 18				/		85	14,500	
029/06	SE 18					/	5	1,190	ลายดอกบัว ปลาย พ.22
029/06	SE 18					/	2	750	ลายเทพนม ปลาย พ.22
029/06	SE 18					/	1	175	ลายเทพนมยกช่อฟ้า ปลาย พ.22
029/06	SE 18					/	5	1,065	มียอดยกช่อฟ้า
030/06	SE 20					/	1	85	ไม่สามารถระบุ
031/01	SE 19	/					257	50,000	
031/02	SE 19		/				524	60,800	
031/04	SE 19			/			402	39,200	
031/05	SE 19				/		438	90,400	

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เกล็ดเต่า	กระเบื้อง ดินขอ	กระเบื้อง เชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
031/06	SE 19					/	2	410	ลายดอกบัว ปลาย พ. 22
031/06	SE 19					/	1	120	ลายเทพพนมยอดอกช่อฟ้า ปลาย พ.22
031/06	SE 19					/	1	775	ลายเทพพนม ปลาย พ. 21
031/06	SE 19					/	7	1,880	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
031/06	SE 19					/	2	100	ไม่สามารถระบุลาย
031/06	SE 19					/	1	910	ลายเทพพนม อัญมณาดัน นูนหนา ปลาย พ.20
032/06	SE 35					/	1	580	ลายเทพพนม พ.23
034/01	NW 11	/					265	31,000	
034/02	NW 11		/				1,257	152,200	
034/04	NW 11			/			118	14,000	
034/05	NW 11				/		453	64,000	
034/06	NW 11					/	1	145	ลายเทพพนม ปลาย พ.21-22
034/06	NW 11					/	2	295	ลายเทพพนม ปลาย พ.22-23
035/06	SW 13					/	1	170	ลายดอกบัว ปลายพ.21-22
037/06	NE 5					/	1	280	ลายดอกบัว ปลาย พ. 21-22
040/06	NE 35					/	1	250	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
041/06	NE 36					/	1	265	ลายดอกบัว ปลาย พ.21-22
041/06	NE 36					/	1	75	ชิ้นส่วนยอดอกช่อฟ้า
042/06	SW 16					/	1	395	ลายดอกบัว ปลาย พ.21
044/06	SW 21					/	5	1,460	ลายเทพพนม ปลาย พ. 22
047/06	NE 37					/	1	230	ดอกบัว ปลาย พ. 21-22
053/06	SE 6					/	1	440	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
054/06	SE 36					/	2	1,330	ลายเทพพนม ปลาย พ.21
056/06	SE 37					/	2	145	ไม่สามารถระบุลายได้
056/06	SE 37					/	2	200	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
056/06	SE 37					/	1	125	ลายดอกบัวต้น พ.21
057/02	NE 6		/				1	55	
057/06	NE 6					/	1	145	ลายเทพพนมปลาย พ.22

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	กระเบื้องก้ามก้วย		กระเบื้อง เกิดเต่า	กระเบื้อง ดินขอ	กระเบื้อง เชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
058/01	NE 22	/					1	60	
058/05	NE 22				/		2	700	อยู่ใน Pottery
059/06	SW 22					/	1	100	ลายดอกบัวต้น พ.21
066/03	NW 21						1	20	เศษกระเบื้องแบบเรียบ *
066/06	NW 21					/	3	260	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
066/06	NW 21					/	3	515	ลายดอกบัว ต้น พ.21
066/06	NW 21					/	1	380	ลายเทพพนม ปลาย พ.21
067/06	SW 25					/	1	55	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
069/06	NW 25					/	1	80	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
071/06	SW 26					/	1	45	ระลุวดลายไม่ได้
072/06	NW 35					/	1	80	ลายเทพพนม ต้น พ.21
073/06	NW 36					/	3	365	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
073/06	NW 36					/	1	115	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
073/06	NW 36					/	6	265	ไม่สามารถระลุวดลายได้
074/06	NW 45					/	1	215	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
075/05	SW 36					/	1	230	ลายดอกบัว ปลาย พ.22
076/06	SW 32					/	1	275	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
080/06	NE 68					/	1	150	ลายเทพพนม ต้น พ.21
080/06	NE 68					/	1	330	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
087/06	NE 24					/	1	25	ไม่สามารถระลุวดลายได้
093/06	SE 11					/	1	125	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
093/06	SE 11					/	1	105	ลายดอกบัว ปลาย พ.22
097/06	SE 30					/	2	510	ลายกระจัง ปลาย พ.22
097/06	SE 30					/	1	460	ลายดอกบัว ปลาย พ.21
097/06	SE 30					/	23	3,360	ลายดอกบัว ปลาย พ.23
098/01	SE 41	/					1	130	
098/06	SE 46					/	1	400	ลายดอกบัว ปลาย พ.23
098/06	SE 46					/	10	2,955	ลายดอกบัว ปลาย พ.23
098/06	SE 46					/	1	200	ลายดอกบัว ปลาย พ.21-22

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณกระเบื้องดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เกี๋ยงเต่า	กระเบื้อง ดินขอล	กระเบื้อง เชิงชาย	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ประเภทผู้	ประเภทเมีย						
098/06	SE 46					/	1	475	ลายกระจิง ต้น พ.23
098/06	SE 46					/	1	210	ลายเทพพนม ปลาย พ.22
099/03	NE 14						1	15	อยู่ใน Pottery เศษกระเบื้องแบบเรียบ *
099/05	NE 14				/		1	65	
099/06	NE 14					/	1	90	ไม่สามารถระบุลายได้
099/06	NE 14					/	14	4,100	ลายกระจิง ปลาย พ.22
099/06	NE 14					/	1	195	ลายเทพพนม ปลาย พ.21
099/06	NE 14					/	1	250	ลายดอกบัว ปลาย พ.21
099/06	NE 14					/	1	170	ลายดอกบัว ปลาย พ.23
105/03	SE 14						3	65	อยู่ใน Pottery เศษกระเบื้องแบบเรียบ *
105/04	SE 14			/			11	2,110	
105/06	SE 14					/	7	1,265	ลายดอกบัว ปลาย พ.23
105/07	SE 14						1	50	อยู่ใน Pottery เศษกระเบื้อง ไม่สามารถระบุประเภทได้
115/06	NE 30					/	7	2,200	ลายกระจิง ปลาย พ.22
116/01	NE 46	/					1	40	
116/02	NE 46		/				1	40	
116/06	NE 46					/	7	1,555	ลายกระจิง ปลาย พ.22-23
117/06	NE 62					/	1	150	ลายดอกบัว ปลาย พ.23
117/06	NE 62					/	13	1,500	ลายกระจิง ปลาย พ.22

หมายเหตุ * หมายถึงเศษกระเบื้องแบบเรียบของกระเบื้องเกี๋ยงเต่าหรือกระเบื้องดินขอลซึ่งไม่สามารถระบุประเภทได้แน่ชัด

ตารางที่ 2

ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
001/01	NE 1	ดิน	ลายกระจัง						1	20	ประดับอาคาร
001/02	NE 1	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						1	135	
002/01	NE 17	ปูนปั้น	ปูนปั้นแกะลายกลีบบัว			11		13	2		
002/02	NE 17	ปูนปั้น	ปูนปั้นประกอบเชิงชาย			12		12	1		
003/01	SE 1	ปูนปั้น	ลายประจำยาม			45	5		3		ชำรุด
003/02	SE 1	หิน		ชิ้นส่วนบัวหัวเสา		ผศ.16		11	1		หินทราย
003/03	SE 1	ปูนปั้น		ปูนปั้นลายเทพพนม ด้านเดียว		14		17	1		ปูนปั้นประดับสัน กำแพง
004/01	SE 17	ปูนปั้น	ลายดอกจอก			ผศ.4			1		
006/01	SE 33	ปูนปั้น	กลีบบัว			11		11	1		
006/02	SE 33	ปูนปั้น	ลายพันธุ์พฤกษา						2		
006/03	SE 33	ดิน	ลักษณะคล้ายคน ทวย				5	9	2	745	ชิ้นส่วนประดับ อาคาร
007/0	NW 5	ดิน							1	375	ชิ้นส่วนประดับ อาคาร
008/0	NE 33	ดิน	ฐานบัวประดับอาคาร						2	450	
008/01	NE 33	หิน			ชิ้นส่วนหินชนวนใบเสมา				15		
008/02	NE 33	หิน		ชิ้นส่วนประติมากรรม					4	285	หินทราย
008/03	NE 33	หิน		ชิ้นส่วนใบเสมาหินฉนวน					1	900	
009/01	NE 49	ปูนปั้น		ปูนปั้นบุคคล					1	1,200	
009/01	NE 49	ปูนปั้น		ปูนสูงรูปบุคคล					1	1,200	
009/02	NE 49	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			18		20	3		ชำรุด 2 ชิ้น
009/02	NE 49	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม						4		มี 2 ด้าน (ประดับสันกำแพง)
009/03	NE 49	ปูนปั้น	ลายดอกจอก						12		
009/04	NE 49	ปูนปั้น	ลายดอกบัวและ พันธุ์พฤกษา						15		ประดับเสาประตูซุ้ม
009/05	NE 49	ปูนปั้น	ลายกลีบบัว						3		รองรับเสาประตูซุ้ม
009/06	NE 49	ปูนปั้น	ลายเฟืองอุบะ						2		ประดับหัวเสา ซุ้มประตู

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
010/0	SW 6	ดิน			อิฐกลมแกะลวดลาย				1	590	
012/0	NE 2	ดิน			ชิ้นส่วนฐานสตุปจำลอง				2	2,100	
012/02	NE 2	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			18		19	2		มี 2 ด้าน (ประดับสันกำแพง)
012/03	NE 2	ปูนปั้น	ลายลวดบัว			8	20		1		
013/01	NW 1	ปูนปั้น			ชิ้นส่วนปูนปั้น				6		
013/02	NW 1	ดิน	ลาย 6 เหลี่ยม สลักกำมปู					10	2	465	ประดับอาคาร
013/03	NW 1	ดิน	ลายกลีบบัว			ผศ.17			2		ประดับอาคาร
015/01	SE 49	ปูนปั้น	ปูนปั้นชิ้นส่วนซุ้ม			4	16		19		
015/02	SE 49	ปูนปั้น		ปูนปั้นรูปเทวดา		13		36	9		
015/03	SE 49	ปูนปั้น	ลายประจำยามสลัก ลายดอกจอก			10		9	8		
016/01	NW 2	ปูนปั้น			ชิ้นส่วนปูนปั้น				4		
016/02	NW 2	หิน		ชิ้นส่วนประติมากรรม					1		หินทราย
016/03	NW 2	หิน			ชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน				5		หินชนวน
016/04	NW 2	ปูนปั้น		ชิ้นส่วนปล้องโชน		ผศ.22		13	4		
016/05	NW 2	ดิน			ท่อประปา	ผศ.14			2	1,235	
016/06	NW 2	ดิน	ลายกลีบบัว						1	75	ประดับอาคาร
016/07	NW 2	ดิน			แกนดินเผา				1	510	
017/01	SW 1	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้มบนฐาน บัวคว่ำบัวหงาย			18		21	1		ปูนปั้นประดับสัน กำแพง
017/02	SW 1	ปูนปั้น	ลวดลายประดับกรอบ ประตู						2		
018/0	SW 2	ดิน		ช้างหมอบ					1	50	
018/0	SW 2	ปูนปั้น	ลายกาะจิ้ง						3	355	
018/0	SW 2	ดิน		ประติมากรรม					1	485	
018/0	SW 2	ดิน	ลายกรวยเจิง,ประจำ ขาม						1	75	

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
018/02	SW 2	หิน			ชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน				20		หินชนวน
019/0	NE 19	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						1	340	
020/01	NE 18	หิน			ใบเสมาหินชนวน				23		หินชนวน
022/0	SW 11	ดิน		ชิ้นส่วนตุ๊กตา					1	55	
023/0	SE 2	ดิน			เบียดินเผา				1	75	
023/0	SE 2	ดิน	ลายดอกประจํายาม สลับลายกลีบบัว		ไม่สามารถระบุรายละเอียด (1)				3	465	
025/01	NE 4	ปูนปั้น	บัวหัวเสาทาสีแดงนอก			13	17		1		
025/01	NE 4	ดิน			ท่อประปาดินเผา	ศ.6			1	290	
026/0	SE 3	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						1	170	
027/0	SW 12	ดิน			เบียดินเผา				1	20	
027/02	SW 12	ดิน		ขาข้าง					1	30	
027/03	SW 12	หิน		ชิ้นส่วนใบเสมา					2	405	
028/0	NE 20	หิน			แผ่นหินชนวน				1	30	
028/0	NE 20	หิน			หินลูกวงมีตนิมเหล็ก				2	305	
029/02	SE 18	ปูนปั้น	ประกอบเชิงชาย			12	15	10	2		ลักษณะคล้าย เชิงชายลายเลื่อน
029/04	SE 18	หิน			แผ่นหินชนวน				1	170	
029/05	SE 18	ปูนปั้น	ชิ้นส่วนลายกลีบบัว						1	240	
033/0	SW 3	ดิน		ตุ๊กตาดินเผา					1	50	
033/02	SW 3	หิน			ชิ้นส่วนหินชนวน				6		
033/03	SW 3	หิน		ชิ้นส่วนเศียรพระ					1	290	
034/0	NW 11	ปูนปั้น	ลายประจํายาม						1	5	
034/0	NW 11	ดิน	ชิ้นส่วนลงรักปิดทอง						1	65	
034/02	NW 11	หิน		ชิ้นส่วนหัวเสา					16		หินทราย
035/01	SW 13	ดิน		มัดดินเผา					1	180	
035/02	SW 13	หิน	ชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน						4	800	
036/0	NW 3	ดิน			ชิ้นส่วนประดับอาคาร	12	30		10		
036/02	NW 3	ดิน			ชิ้นส่วนท่อประปา	ศ.13			2	1,150	
036/03	NW 3	ดิน		รูปข้าง		6	9	9	2		ส่วนหางชำรุด

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่หาจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
038/0	NE 21	ดิน			แกนดินเผา				1	20	
038/02	NE 21	ปูนปั้น			ปูนปั้นรูปสัตว์(นาค)				1		
038/03	NE 21	หิน			ชิ้นส่วนหินชนวน				4		
038/04	NE 21	ดิน			เบ้าดินเผา	ผศ.4			1	10	
039/01	SW 15	ดิน			ท่อประปา	ผศ.12		20	1	2,300	
040/01	NE 35	ดิน	ลายกลีบบัว			ผศ.18		9	1	290	ประดับอาคาร
041/01	NE 36	ปูนปั้น	ปูนปั้นลายเทพพนม			16		18	2		ประดับสันกำแพง
041/02	NE 36	ปูนปั้น	ปูนปั้นลายกลีบบัว (บันฐานเป็นชั้นๆ)			9		9	4		
044/01	SW 21	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			19		18	2		ประดับสันกำแพง
045/01	SE 5	ปูนปั้น	ลายกววยเจิง			12		19	1		
047/0	NE 37	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						1	50	
047/01	NE 37	หิน			ลูกบิดหินอ่อน				1	170	
047/02	NE 37	ปูนปั้น			ชิ้นส่วนปูนปั้น				2		
047/03	NE 37	ปูน	ลายดอกจอกสลับลาย ประจายามก้ามปู			1					
048/0	SE 34	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						1	210	
049/01	SE 35	ปูนปั้น	ลายกลีบบัวประดับ อาคาร			ผศ.13		7	1	185	
051/01	NE 13	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับในซุ้ม			17		19	2		
051/02	SW 13	ปูนปั้น			ชิ้นส่วนหินชนวน				3		
051/03	NW 13	ดิน			โคมไฟดินเผา ประดับกำแพง				30	1,222	
056/01	SE 37	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			12		17	1		ประดับสันกำแพง
057/01	NE 6	ปูนปั้น	กลีบบนูนลายพันธุ์พฤกษา			16		26	4		สมบูรณ์
057/02	NE 6	ปูนปั้น	ลายดอกจอก			13		13	7		
057/04	NE 6	ปูนปั้น	ลายดอกจอก	ลายประจายาม					4		
057/05	NE 6	ปูนปั้น	ลายประจายามก้ามปู สลัดอกกลม			10	9		1		

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
058/0	NE 22	หิน			ใบเสมาแผ่นหินชนวน				19		
058/02	NE 22	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			16		15	2		เหลือเพียงด้านเดียว (ระดับสันกำแพง)
058/03	NE 22	ปูนปั้น	ลายดอกจอก			18		8	1		
059/01	SW 22	ปูนปั้น							3		ชิ้นส่วนประดับอาคาร
059/02	SW 22	ดิน	ลายกลีบบัว					6	1	120	ประดับอาคาร
061/01	SE 22	ปูนปั้น	ลายดอกจอก			20		17	1		
061/02	SE 22	ปูนปั้น	กลีบบนลายดอกจอก						2		ยอดชำรุด
061/03	SE 22	ปูนปั้น			ชิ้นส่วนปูนปั้น				2		
062/0	SW 23	ดิน			กระสุนดินเผา				1	5	
062/02	SW 23	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			16		17	1		ประดับสันกำแพง มี 2 ด้าน
062/03	SW 23	ปูนปั้น			ชิ้นส่วนปูนปั้น				5		
062/04	SW 23	ดิน		เคลือบขาวส่วนแขน บุคคล		ผศ.2	6		1	510	
063/0	SE 38	หิน			ดินเผาหุ้มโลหะทรงกลม				1	155	ลูกแก้วของเจดีย์ราย
065/0	NW 16	ดิน			ชิ้นส่วนอิฐมีลายจารึก				4	4,000	
065/01	NW 16	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			16		15	1		มี 2 ด้าน (ประดับสันกำแพง)
066/01	NW 21	ดิน		สัตว์ดินเผา					2	260	
066/02	NW 21	ดิน	ลายกลีบบัวซ้อน			ผศ.20		7	2	445	ประดับอาคาร
066/03	NW 21	ดิน	แผ่นดินเผา						1		ประดับอาคาร
066/04	NW 21	ดิน	ฐานลายเฟื้องอุบะ หลายชั้น					8	1	570	
069/01	NE 25	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			18		18	1		ปูนปั้นประดับสัน กำแพง
069/02	NE 25	ปูนปั้น	ลวดลายปูนปั้น						1		ปูนปั้นประดับสัน กำแพง มี 2 ด้าน
070/0	NW 26	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						2	420	
070/02	NW 26	ปูนปั้น	ชิ้นส่วนปูนปั้น			9	26		1		

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
071/01	SW 26	ปูนปั้น	ปูนปั้นลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			15		17	1		
071/02	SW 26	ปูนปั้น	ชิ้นส่วนซุ้มจระนม			30	38		5		
078/0	NE 52	ดิน	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						3	1,200	
079/01	NE 53	ดิน	ชิ้นส่วนดินเผาประดับ อาคารรูปทรงกลม				25		2	1,600	
081/01	NE 54	ดิน		ชิ้นส่วนปล้องไฉน		ผศ.12		21	1	1,600	
082/01	NE 7	ปูนปั้น		ชิ้นส่วนปล้องไฉน		ผศ.13		16	10		
082/02	NE 7	ปูนปั้น		ปูนปั้นลายดอกจอก		9		14	2		
082/03	NE 7	ปูนปั้น	ลายดอกบัวเถา					15	3		ประดับฐานอาคาร
084/01	SE 23	ปูนปั้น	ปูนปั้นลายเทพพนม มีด้านเดียว			18		18	1		ประดับสันกำแพง
084/02	SE 23	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			16		14	1		มี 2 ด้าน (ประดับสันกำแพง)
084/03	SE 23	ปูนปั้น		ชิ้นส่วนปล้องไฉน เจดีย์ว้าย		ผศ. 11.5			1		
084/04	SE 23	ปูนปั้น	กลีบบนปูนลายดอกจอก			8		16	1		
098/0	SE 46	ดิน	ท่อนดินเผา						1	380	
099/0	NE 14	ดิน		ชิ้นส่วนประติมากรรม					1	130	
099/02	NE 14	ดิน			ชิ้นส่วนลูกกรงดินเผา	ผศ.6		6	1	305	
101/01	SE 39	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			9		12	1		เหลือเพียงด้านเดียว
103/02	SE 7	ปูน	ลายเทพพนมประทับนั่ง บนฐานบัวคว่ำ บัวหงายในซุ้ม			17		18	2		
105/0	SE 14	ดิน		ชิ้นส่วนประติมากรรม					1	130	
106/01	NE 65	ปูนปั้น		ปูนสูงรูปบุคคล					1	365	
106/02	NE 65	ปูนปั้น	ลายประจำยาม						27		ประดับซุ้มประตู
106/03	NE 65	ปูนปั้น	ลายซุ้มโค้งประตู						17		
108/01	SE 72	ปูนปั้น	ลายเฟืองอุบะ			22		20	4		ลายประดับซุ้มประตู
108/02	SE 72	ปูนปั้น	ลวดลายประดับเสา			11	11		2		

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่นำจากดิน หิน ปูนปั้น ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	วัสดุ	ประเภทโบราณวัตถุ			ขนาด			จำนวน	น้ำหนัก	หมายเหตุ
			ลวดลาย	ประติมากรรม	อื่นๆ	กว้าง	ยาว	สูง			
109/01	NE 67	ปูนปั้น	ชิ้นส่วนประดับอาคาร						42		ลวดบัว
112/01	SE 65	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			17		14	2		ประดับสันกำแพง
112/02	SE 65	ปูนปั้น		ชิ้นส่วนปูนหัวเสา					20		
113/01	NE 55	ปูนปั้น	ลายเทพพนม ประทับนั่งในซุ้ม			17		17	1		ประดับสันกำแพง
113/02	NE 55	ปูนปั้น	ลวดลายซุ้มประตู						4		
113/03	NE 55	ปูนปั้น			ปูนฉาบส่วนฐานย่อมุม ซุ้มประตู				1		
115/01	NE 30	ดิน			ท่อประปา	ผศ.10	22		1	1,300	

ตารางที่ 3
ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากโลหะที่พบจากการขุดแต่ง

ตารางที่ 3 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข ขุด	พื้นที่	ประเภทโลหะ				เครื่องมือ เครื่องใช้	เหรียญ	ตะปู	เศษ โลหะ	อื่นๆ	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		เหล็ก	สำริด	เงิน	อื่นๆ								
003/0	SE 1				ทอง เหลือง						2		
003/01	SE 1	/					ตะปูจีน			1	15		
008/0	NE 33	/			ปลอกเหล็ก					1	400		
012/01	NE 2	/					ตะปูจีน			1	30	หัวตะปูชำรุด	
027/0	SW 12	/					ตะปูจีน			1	30		
058/0	NE 22	/			ปลายมีดเล็ก					1	30	ในหม้อดินเผา	
083/01	NE 23	/					ตะปูจีน			1	10		
086/0	NE 10	/			ส่ว					1	150		
102/0	NE 58		/					/					
105/0	SE 14	/					ตะปูจีน			1	20	ในหม้อดินเผา	
106/0	NE 65	/					ตะปูจีน			1	80		

ตารางที่ 4
ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะที่พบจากการขุดแต่ง

ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	วัสดุ	ปาง	องค์พระ สมบูรณ์	แกน พระดิน เผา	ชิ้นส่วน						รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำ หนัก (กรัม)	อายุ สมัย	หมายเหตุ	
						ฐาน	หน้าตัก	ลำตัว		เศียร	พระ บาท		อื่น ๆ	สูง ทั้ง หมด	กว้าง	หน้า ตัก	ฐาน					
								แขน	ขา								กว้าง					สูง
002/01	NE 17	สำริด							/			/// D	6	3				1	70			
002/02	NE 17	ชิน	ลีลา										5					1	15			
003/01	SE 1	สำริด							/			/// F	6	3				1	70			
003/02	SE 1	ชิน	ลีลา				/	/				/ C B /	3	2				1	5			
004/01	SE 17	สำริด					/	/				/ A A /	4	3				2	85			
004/02	SE 17	สำริด							/			/// F	6	3				1	60			
004/03	SE 17	ชิน										พระพิมพ์โลหะ	Unidentified						10			
005/0	SW 5	สำริด			/													5	350			
006/01	SE 33	สำริด				/						B ///						1	50			
006/02	SE 33	สำริด										เศษสำริด	Unidentified					1	30			
007/01	NW 5	สำริด				/							Unidentified					3	75			
007/02	NW 5	สำริด	สมาธิ				/	/	/			/ A A /	6		4	2	3	1	60		ฐานชำรุดมีรอยจักรรอบ	
007/03	NW 5	ดิน			/													12	790		แกนพระบุเงิน	
008/01	NE 33	สำริด							/			/// A	12	7				1	580		รัศมีหาย	
008/02	NE 33	สำริด							/			/// F	4	3				1	35	อ.ต้น	รัศมีหาย	
008/03	NE 33	สำริด	สมาธิ	/		/	/	/	/			AAAF	14		6	7		1	200		เศียรหัก	
008/04	NE 33	สำริด	ประทับยืน				/	/				/ C A /	25	14				1	2,500		ห้ามสมุทรหรือเสด็จจากดาวดึงส์	

ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	วัสดุ	ปาง	องค์พระ สมบูรณ์	แกน พระดิน เผา	ชิ้นส่วน						รูปแบบ	ขนาด				จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	อายุ สมัย	หมายเหตุ		
						ฐาน	หน้าตัก	ลำตัว		เศียร	พระ บาท		อื่น ๆ	สูง ทั้ง หมด	กว้าง	หน้า ตัก					ฐาน	
								แขน	ขา												กว้าง	สูง
008/05	NE 33	สำริด	สมาธิ			/	/		/			FA //	6		5	7	3	1	135			
008/06	NE 33	สำริด	สมาธิ			/	/	/	/			HAA /	9		6	5	3	1	130			
009/01	NE 49	สำริด									พระบาท	////	8	3				1	150			
009/02	NE 49	สำริด				/						Unidentified						1	15			
009/03	NE 49	ดิน			/		/	/				แกนพระสำริด						2	290			
010/01	SW 6	ดิน			/							K ///						15	290		แกนพระบุเงิน	
011/01	NW 6	ดิน			/	/						K ///						12	920		แกนพระบุเงิน	
013/01	NW 1	สำริด									ชิ้นส่วนพระ							1	40			
013/02	NW 1	ดิน			/													1	35			
016/01	NW 2	สำริด							/			/// F	5	3				1	40			
018/01	SW 2	สำริด					/					// A /	3	3				1	15			
018/02	SW 2	สำริด							/			/// F	4	2				2	40			
021/01	NE 34	สำริด	สมาธิ	/								AAAF	13		6	8	2	1	235		เศียรหัก	
021/02	NE 34	สำริด	สมาธิ			/	/	/	/			GAA /	10		5	7	3	1	200		เศียรหัก	
021/03	NE 34	สำริด	สมาธิ			/	/	/	/			FAA /	9		5	7	4	2	325		ฐานชำรุด	
021/04	NE 34	สำริด	สมาธิ			/	/	/	/			/AAF	15		8			1	265		เศียรหัก	
021/05	NE 34	สำริด							/			/// F	7	4				8	430			

ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	วัสดุ	ปาง	องค์พระสมบูรณ	แกนพระดินเผา	ชิ้นส่วน						รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	อายุสมัย	หมายเหตุ	
						ฐาน	หน้าตัก	ลำตัว		เศียร	พระบาท		อื่น ๆ	สูง ทั้งหมด	กว้าง	หน้า ตัก	ฐาน					
								แขน	ขา								กว้าง					สูง
021/06	NE 34	สำริด				/						A ///					8	115				
022/01	SW 11	ดิน			/	/						Unidentified					1	380				
024/0	SE 4	สำริด	สมาธิ			/	/	/	/			HAA /	6		5	7	3	1	140			
026/01	SE 3	ดิน			/	/						Unidentified					1	240				
033/0	SW 3	สำริด	สมาธิ				/	/	/			/ AA /	4		4			1	40			
033/02	SW 3	สำริด										ชิ้นส่วนพระ					1	25				
034/0	NW 11	สำริด	สมาธิ	/								AAAF	13		6	7	2	1	235		เศียรหัก	
034/01	NW 11	ดิน			/	/						K ///				8		1	95			
036/01	NW 3	สำริด						/				/// F	3	2				1	30		รัศมีหาย	
036/02	NW 3	สำริด					/					/// C /	6	6				1	90			
036/03	NW 3	ดิน			/												2	440				
036/04	NW 3	สำริด				/						ชิ้นส่วนพระ					1	30				
039/01	SW 15	ดิน			/												5	290		แกนพระบุ		
040/0	NE 35	สำริด						/				/// F	5	3				1	40			
041/01	NE 36	สำริด				/						Unidentified						1	65			
045/0	SE 5	สำริด						/				/// F	5	7				1	35			
046/0	SE 21	สำริด	มารวิชัย			/	/	/				/ AB /	7		5			1	90			

ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	วัสดุ	ปาง	องค์พระ สมบูรณ์	แกน พระดิน เผา	ชิ้นส่วน						รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	อายุ สมัย	หมายเหตุ	
						ฐาน	หน้าตัก	ลำตัว		เศียร	พระ บาท		อื่น ๆ	สูง ทั้ง หมด	กว้าง	หน้า ตัก	ฐาน					
								แขน	ขา								กว้าง					สูง
047/1	NE 37	สำริด	สมาธิ	/		/	/	/	/	/		AACF	17		8	10	3	1	450	อ.ต้น	เศียรชำรุด	
047/2	NE 37	สำริด	สมาธิ	/							เห็นอุระ(1)	AAAF	10		6	6	2	2	335		ฐานชำรุด , รัศมีหาย	
047/3	NE 37	สำริด	สมาธิ				/	/	/			/AB/	7		5			1	110			
047/4	NE 37	สำริด				/						A ///						2	25		ชำรุด	
047/5	NE 37	สำริด				/						J / C /	7					1	200		ฐานเฉียง 2 ชั้นรองรับฐานบัว	
053/0	SE 6	สำริด	สมาธิ				/		/			//AF	9	4				1	80			
057/0	NE 6	สำริด	สมาธิ	/								CAAF	14		5	7	3	3	450			
058/0	NE 22	ชิน	มารวิชัย								พระพิมพ์								30		ในซุ่มเรือนแก้วมีสาวกซ้ายขวา	
061/01	SE 22	สำริด	สมาธิ			/	/	/	/			CAA/	8		5	7	3	1	160		เศียรหัก	
061/02	SE 22	สำริด				/						I ///				9	6	1	160			
061/03	SE 22	สำริด				/	/					HA //				8	4	1	140		หน้าตักชำรุด	
061/04	SE 22	สำริด				/						F ///				7	4	1	80		ชำรุด	
061/05	SE 22	สำริด	สมาธิ				/	/				/AA /	6		6			1	80			
061/06	SE 22	สำริด							/			/// F	5	3				1	40			
062/01	SW 23	สำริด	สมาธิ			/	/					FA //	5		5	7	3	1	95			
062/02	SW 23	สำริด	สมาธิ			/						A ///	3		4	5	2	1	30			
064/01	NW 23	สำริด	สมาธิ			/	/					HA //	4			7	2	1	90			

ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	วัสดุ	ปาง	องค์พระ สมบูรณ์	แกน พระดิน เผา	ชิ้นส่วน						รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	อายุ สมัย	หมายเหตุ	
						ฐาน	หน้าตัก	ลำตัว		เศียร	พระ บาท		อื่น ๆ	สูง ทั้ง หมด	กว้าง	หน้า ตัก	ฐาน					
								แขน	ขา								กว้าง					สูง
064/02	NW 23	สำริด	สมาธิ				/	/				IA //	7		8			1	120			
064/03	NW 23	สำริด						/				Unidentified							15			
064/04	NW 23	สำริด										/// F	5	3				1	55			
066/01	NW 21	สำริด									ชิ้นส่วนพระ สำริด	Unidentified						1	55			
067/0	SW 25	สำริด							/			/// F	4	4				1	80		เกตุมาลาหัก	
078/01	NE 52	สำริด							/			/// D	6	4				1	80		แตกร้าว	
078/02	NE 52	สำริด							/			/// F	4	3				1	35		เกตุมาลาหักหาย	
078/03	NE 52	สำริด					/					/// A /	5	4				1	50			
083/01	NE 23	สำริด	มารวิชัย	/								FAAD	18		8	7	4	1	475			
083/02	NE 23	สำริด	สมาธิ	/		/	/	/	/			BAAF	12		5	6	3	1	185		ลำตัวหัก	
083/03	NE 23	สำริด							/			/// J	6	3				2	100			
083/04	NE 23	สำริด							/			/// F	5	2				2	60			
083/05	NE 23	สำริด									ชิ้นส่วนพระ							1	15			
084/01	SE 23	สำริด				/	/	/				Unidentified	4		5	6	3	1	60			
087/01	NE 24	สำริด				/	/	/				CAA /	10		6	7	3	1	150			
087/02	NE 24	สำริด							/			/// F	7	5				1	135			

ตารางที่ 4 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากโลหะ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	วัสดุ	ปาง	องค์พระ สมบูรณ์	แกน พระดิน เผา	ชิ้นส่วน						รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	อายุ สมัย	หมายเหตุ	
						ฐาน	หน้าตัก	ลำตัว		เศียร	พระ บาท		อื่น ๆ	สูง ทั้ง หมด	กว้าง	หน้า ตัก	ฐาน					
								แขน	ขา								กว้าง					สูง
094/0	NE 74	ลำริด	สมาธิ			/	/	/	/			BAC /	11		6	8	4	1	225		เศียรหลุด	
097/01	SE 45	ลำริด				/						Unidentified						1	170			
102/01	NE 58	ลำริด										ชิ้นส่วนพระ	Unidentified					1	50			
103/01	SE 7	ลำริด				/	/					AA //	5		5	6	3	1			มุมฐานขวาแตก	
103/02	SE 7	ลำริด				/						G ///						1			ชำรุดมาก	
103/03	SE 7	ลำริด					/	/	/			Unidentified						1				
103/04	SE 7	ลำริด							/			/// D	5	3				1				
103/05	SE 7	ลำริด							/			/// F	6	3				1			แตกร้าว	
110/01	NE 41	ลำริด	สมาธิ	/		/	/	/	/			BABF	10		4	4	2	1	80			

ตารางที่ 5

ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภท
ดินเผา หิน และปูนปั้น

ตารางที่ 5 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภท ดิน หิน และปูนปั้นที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทวัสดุ				ส่วนของพระพุทธรูป							ปาง	รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก	อายุสมัย	หมายเหตุ	
		คืบ	หีบ	ปูนปั้น	อื่นๆ	ฐาน	หน้าตัก	แขน	ขา	เกียร	พระบาท	อื่นๆ			สูง	กว้าง	หน้าตัก	ฐาน						
																		กว้าง	สูง					
001/01	NE 1		/			/								Unidentified	7	12	ยาว 15			1				
001/02	NE 1			/												10								ขวา, ขี้มูล
001/04	NE 1			/																1	25			
001/05	NE 1		/																	1	30			หินทราย
001/06	NE 1	/				/														3	2,000			จำรูญ
002/0	NE 17				/															2	30			
002/02	NE 17			/												18	15	ยาว 35			1			
002/04	NE 17		/					/												2				หินทราย
003/01	SE 1			/				/								30	26			1				
003/02	SE 1			/																6				
003/03	SE 1			/		/										43	16	หน้า 9						1
003/05	SE 1			/						/										1				
003/06	SE 1	/								/							5			1	45			จำรูญ
004/01	SE 17	/							/							4	3			1	25			
004/02	SE 17	/				/										15				1	940			ลูปจำลองหรือขึ้น ส่วนพระพุทธรูป
004/03	SE 17	/				/														1	250			มีรอยร้าวคิด

ตารางที่ 5 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภท ดิน หิน และปูนปั้นที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทวัสดุ				ส่วนของพระพุทธรูป							ปาง	รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก	อายุสมัย	หมายเหตุ
		ดิน	หิน	ปูนปั้น	อื่นๆ	ฐาน	หน้าตัก	แขน	ขา	เศียร	พระบาท	อื่นๆ			สูง	กว้าง	หน้าตัก	ฐาน					
																		กว้าง	สูง				
005/01	SW 5	/							/				///B	6	4				1	35		อุษณิษะ	
009/01	NE 49	/			/	/	/	/					MAA/	14		14	13	1	1	960		โหล่ขวาหาย	
009/02	NE 49	/			/								ฐาน 8 เหลี่ยม	16					1	1,150			
012/02	NE 2			/			/							7	ผศ.7				1			โหล่ขวา	
012/03	NE 2			/			/							39	ผศ. 45				1				
012/04	NE 2			/															1				
013/01	NW 1			/			/												3				
013/02	NW 1		/				/		/										6			หินทราย	
013/03	NW 1			/															8				
013/04	NW 1			/				/						12	20	ยาว 36			1				
013/06	NW 1			/										8	5				1	165			
013/07	NW 1	/			/									8	10		18	10	3	885		ชำรุด	
016/01	NW 2	/						/						6	6				1	65		พระโคนสมอ,ชำรุด	
016/02	NW 2		/												ผศ 7.7				1	320		หินทราย	
016/03	NW 2			/															1				
018/02	SW 2			/					/										1				
018/03	SW 2		/																7			เกตุมาลาเปลว?	

ตารางที่ 5 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภท ดิน หิน และปูนปั้นที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	ประเภทวัสดุ				ส่วนของพระพุทธรูป							ปาง	รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก	อายุสมัย	หมายเหตุ	
		ดิน	หิน	ปูนปั้น	อื่นๆ	ฐาน	หน้าตัก	แขน	ขา	เศียร	พระบาท	อื่นๆ			สูง	กว้าง	หน้าตัก	ฐาน						
																		กว้าง	สูง					
018/04	SW 2			/																	20	390		
018/05	SW 2			/	/																1	115		
018/06	SW 2	/			/									Unidentified	7						3	300		
018/07	SW 2	/			/									ประทับยืน	พระโคตมสมอ		11				3	420		
018/08	SW 2	/			/					/				ประทับยืน	บนฐานบัว	4	ศศ.5				1	75		
018/09	SW 2	/												พระหัตถ์			6	ยาว 8.5		1	150		ลงรัก, ขี้ผึ้ง	
018/10	SW 2	/			/	/	/	/						มารวิชัย	พระโคตมสมอ	7	6				2	140		ขี้ผึ้งดำบน
018/11	SW 2	/							/					ประทานอภัย	พระโคตมสมอ	6	6				1	90		
020/01	NE 18			/										ระบุไม่ได้							1			
022/01	SW 11				/									เมื่อดพระศก							3	85		
022/02	SW 11	/			/				/					ประทับยืน	พระโคตมสมอ	10	11				1	630		ขี้ผึ้ง
022/03	SW 11	/			/									ลายแข้งสิงห์					6	7	3	375		
023/01	SE 2			/										เมื่อดพระศก							2	35		
023/02	SE 2			/				/													1	400		
023/03	SE 2		/					/													1	810		
023/04	SE 2	/							/					// / B		9	5				1	235		
023/05	SE 2	/			/									Unidentified							1	220		

ตารางที่ 5 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภท ดิน หิน และปูนปั้นที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	ประเภทวัสดุ				ส่วนของพระพุทธรูป							ปาง	รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก	อายุ-สมัย	หมายเหตุ	
		ดิน	หิน	ปูนปั้น	อื่นๆ	ฐาน	หน้าตัก	แขน	ขา	เศียร	พระบาท	อื่นๆ			สูง	กว้าง	หน้าตัก	ฐาน						
																		กว้าง	สูง					
026/01	SE 3		/				/										ผศ.5.5			1	265		หินทราย	
026/02	SE 3			/													ผศ.3.5			1	30			
029/02	SE 18	/						/									12	5		1	230			
029/03	SE 18	/			/														1	95				
031/01	SE 19				/														2	45				
033/0	SW 3			/															1	35				
034/01	NW 11			/															27	850				
034/02	NW 11	/						/						ประทานอภัย	/CDH		11	8		3	300		พระพิมพ์	
047/01	NE 37				แก้ว	/	/	/	/					สมาธิ	MAB/		4		5	5	0	1	90	แก้วขาวใส
049/01	SE 35			/				/									13	29		1			ลำตัว	
066/01	NW 21	/				/	/	/	/					มารวิชัย	พระโคตมมอ		7	6		7		1	65	
066/02	NW 21	/				/												ยาว 13		11	5	1	1,500	
066/03	NW 21	/				/									ลายดอกบัว			ผศ.10		1	1	265		
066/04	NW 21	/				/									ลายแข่งสิงห์						1	375		
082/01	NE 7	/												ขึ้นสวน	พระพิมพ์		7	3			1	30	อ.ปลาย	พระโคตมมอ, ขำรุต
083/01	NE 23	/												องค์สมบูรณ	ถวายเนตร	พระโคตมมอ					22	555	อ.ปลาย	
083/02	NE 23	/												รำพึง	พระโคตมมอ		10	5			5	100	อ.ปลาย	ขำรุต

ตารางที่ 5 ตารางจำแนกพระพุทธรูปที่ทำจากวัสดุประเภท ดิน หิน และปูนปั้นที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	ประเภทวัสดุ				ส่วนของพระพุทธรูป							ปาง	รูปแบบ	ขนาด					จำนวน	น้ำหนัก	อายุสมัย	หมายเหตุ
		ดิน	หิน	ปูนปั้น	อื่นๆ	ฐาน	หน้าตัก	แขน	ขา	เศียร	พระบาท	อื่นๆ			สูง	กว้าง	หน้าตัก	ฐาน					
																		กว้าง	สูง				
083/03	NE 23	/										องค์สมบูรณ์	ห้ามพระแกนจันทร์	พระโคตมสมอ	11	5				4	170	อ.ปลาย	
083/04	NE 23	/											ปรีนิพพาน	พระโคตมสมอ	6	ยาว 8.5				12	425	อ.ปลาย	ชำรุด
083/05	NE 23	/											สมาธิ	พระโคตมสมอ	6	5				34	510	อ.ปลาย	ชำรุด
083/06	NE 23	/											มารวิชัย	พระโคตมสมอ	8	6				86	2,275	อ.ปลาย	
083/07	NE 23	/											ประทับยืน	พระโคตมสมอ	10	5				26	845	อ.ปลาย	ชำรุด
083/08	NE 23	/							/					พระโคตมสมอ					114	1,425		ชำรุด	
083/09	NE 23	/				/								พระโคตมสมอ						4,300		ชำรุด	
083/10	NE 23	/												พระโคตมสมอ						5,100		ส่วนแฉ่งดินด้านหลัง	
084/01	SE 23	/				/								ฐานกลม		ผศ.15		8	2	240		เขียนสีแดง	
085/01	NE 25	/						/						IC//	11	8			1	380		ชำรุด	
087/01	NE 24	/								/					ยาว 7.5	5			1	115			
088/01	NE 40	/				/								พระโคตมสมอ				6	4	75		ชำรุด	

ตารางที่ 6
ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากธรรมชาติ

แผ่นที่ 1

ตารางที่ 6 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากธรรมชาติ ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขถุง	พื้นที่	ประเภท				จำนวน (ถุง)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		กระดุก	เปลือกหอย	หิน	อื่นๆ			
041/0	NE 36	/	หอยเบี้ย			9		ใน Pottery
047/0	NE 37	/			หินสัตว์	2 p.	70	
057/0	NE 6		/			1 p.	2	เบี้ยหอย
058/0	NE 22	/				1 p.	5	มนุษย์
097/0	SE 30		หอยเบี้ย			1	2	ใน Pottery
099/0	NE 14		/			1 p.	10	เบี้ยหอย

ตารางที่ 7

ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเผาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เบ้าคิบบ	เบ้าแกร่ง	เคลือบ	เบ้าละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
001/1	NE 1	/				/						อ่าง	เรียบ, ปากโค้งออก	2	165	พื้นเมือง	
001/2	NE 1	/				/						หม้อตาล	ปากตรงมีลายกดประทับ	1	70	พื้นเมือง	
001/3	NE 1	/							/			คว่ำ	เรียบ	1	55	พื้นเมือง	
001/4	NE 1	/						/				หม้อ	มีลายกดประทับ	1	10	พื้นเมือง	
002/1	NE 17	/				/						หม้อ	เรียบ,ปากโค้งออก	1	15	พื้นเมือง	
002/2	NE 17	/										ตะคัน	เรียบ	1	46	พื้นเมือง	
003/1	SE 1	/				/						ตะคัน	เรียบ	1	10	พื้นเมือง	
003/2	SE 1		/						/			กระปุก	เรียบ	1	15	แม่น้ำน้อย	
004/1	SE 17	/				/						หม้อ	ลายกดประทับ	1	150	พื้นเมือง	
004/2	SE 17	/				/						โถ่ง	เรียบ	1	955	พื้นเมือง	
004/3	SE 17	/							/			ไห	ฐานคล้ายทรงไหเท่าข้าง	1	365	พื้นเมือง	
004/3	SE 17	/				/						หม้อ	เรียบ	3	75	พื้นเมือง	
005/1	SW 5		/						/			ไห	เรียบ, ไม่เคลือบ	1	170	แม่น้ำน้อย	
005/2	SW 5				/	/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	20	ร. ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
005/3	SW 5	/				/						หม้อ	เรียบ,ปากโค้งออก	1	15		
006/1	SE 33	/				/						หม้อ	เรียบ	1	50	พื้นเมือง	
006/2	SE 33	/				/						อ่าง	เรียบขอบปากหยัก	2	195	พื้นเมือง	อ่างรองกระดาง
006/3	SE 33		/			/						ชาม	เขียนลาย	1	55		

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
006/4	SE 33		/			/						ไห	ปากขุดเขาะร่อง	1	65	พื้นเมือง	
006/5	SE 33		/					/				ถ้วย	เคลือบเขียว	1	5	ศรีสัชนาลัย	
006/6	SE 33		/						/			ถ้วย	เคลือบขาว	1	15	สุโขทัย	
007/1	NW 5	/								/		กลมแบน	เรียบ	1	15	พื้นเมือง	
007/2	NW 5		/				/					ไห	มีลายขุดเส้นขนานรอบไหล่	1	50	บ้านบางปูน	
008/1	NE 33		/						/			กระปุก	เคลือบเขียว	1	35	ศรีสัชนาลัย	
008/2	NE 33	/				/						โถ่ง	เรียบ	1	1,300	พื้นเมือง	
008/3	NE 33	/							/			โถ่ง	เรียบ	1	300	พื้นเมือง	
008/4	NE 33	/						/				หม้อ	มีลายกดประทับ	8	85	พื้นเมือง	
008/5	NE 33				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	10		เครื่องถ้วยจีน
008/6	NE 33	/					/					หม้อ	มีลายกดประทับ	1	60	พื้นเมือง	
009/1	NE 49	/							/			โถ่ง	ไม่มีเชิง, ผิวเรียบ	3	2,140	พื้นเมือง	
009/1	NE 49		/									ชาม	เคลือบฟ้า - ขาว	1	400		
009/2	NE 49	/						/				โถ่ง	เรียบ	1	1,200	พื้นเมือง	
009/3	NE 49	/						/				อ่าง	เรียบ, ปากโค้งออก	4	365	พื้นเมือง	
009/3	NE 49	/							/			ฝาคั่ว	มีจุกฝา	1	75	พื้นเมือง	
011/1	NW 6	/								/		คว่ำ	เรียบ	1	20	พื้นเมือง	
011/2	NW 6	/				/						หม้อ	เรียบ	1	55	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ				อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน							
011/3	NW 6	/					/				หม้อ	ลายกดประทับ	52	445	พื้นเมือง	
011/4	NW 6	/				/					หม้อ	เรียบ	2	10	พื้นเมือง	
013/1	NW 1	/						/			คว่ำ	เรียบ	1	45	พื้นเมือง	
013/2	NW 1	/				/					หม้อ	ลายกดประทับ	1	245	พื้นเมือง	
015/1	SE 49		/					/			ครก	เรียบ	1	735	แม่น้ำน้อย	
016/1	NW 2	/								หู	กะทะ	เรียบ	2	95	พื้นเมือง	
016/2	NW 2		/								ไห	ลายกดประทับ	1	290	บ้านบางปูน	
016/3	NW 2	/									หม้อ	เรียบ	1	15	พื้นเมือง	
016/4	NW 2	/						/			ฝาคั่ว		1	5	พื้นเมือง	
018/1	SW 2				/	/					ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	2	30	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
018/2	SW 2		/			/					กระปุก	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	10	ศรีสังขาลย์	
018/3	SW 2	/				/					หม้อ	มีลายกดประทับ	1	45	พื้นเมือง	
018/4	SW 2	/				/					หม้อ	มีลายกดประทับ	5	100	พื้นเมือง	
018/5	SW 2	/								หู	หม้อ	เรียบ	1	35	พื้นเมือง	
018/6	SW 2	/								คอ	ไห	เรียบ	1	80	พื้นเมือง	
018/7	SW 2		/					/			กระปุก	เรียบ, เคลือบเขียวแก่	1	50	เซียง	
018/8	SW 2	/				/						ลายกลีบบัว	1	155	พื้นเมือง	
019/1	NE19	/									ระบุไม่ได้		1	160	พื้นเมือง	Sherd

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข เลขดูง	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตา อายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
021/1	NE 34	/							/			คว่ำ	เรียบ	2	95	พื้นเมือง	
021/2	NE 34	/				/						หม้อ	เรียบ	1	30	พื้นเมือง	
021/3	NE 34		/			/						ถ้วย	เขียนลายดำได้เคลือบ	1	5	ศรีสัชนาลัย	
021/4	NE 34				/	/						ภาชนะ	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	2	20	ร.ชิง พ.23-24	เครื่องถ้วยจีน
021/5	NE 34				/			/				ภาชนะ	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	2	12	ร.ชิง พ.23-24	เครื่องถ้วยจีน
025/01	NE 4	/				/						หม้อ	เรียบ	5	670	พื้นเมือง	
025/02	NE 4				/			/				ถ้วย	เขียนสีบนเคลือบ	1	20	ร. ชิง พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
025/03	NE 4	/							/			คว่ำ	เรียบ	2	165	พื้นเมือง	
025/04	NE 4	/						/					มีลายกดประทับ	34	1,700	พื้นเมือง	Test pit อุโบสถสมัยแรก
025/05	NE 4		/						/			ภาชนะ	เคลือบขาว	1	20	สุโขทัย	
025/06	NE 4	/							/			ฝาจุก	เรียบ	1	30	พื้นเมือง	
025/07	NE 4	/				/						หม้อ	มีรอยหยัก	1	40	พื้นเมือง	
025/08	NE 4		/					/				ถ้วย	เขียนลายดำได้เคลือบ	1	10	ศรีสัชนาลัย	
025/09	NE 4				/	/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	3	20	ร.ชิง พ.23-24	เครื่องถ้วยจีน
025/10	NE 4	/							/				เรียบ ไม่มีเชิง	1	75	พื้นเมือง	
025/11	NE 4		/					/				ไห	มีลายขูดรอบ	3	390	แม่น้ำน้อย	
025/12	NE 4				/			/				ถ้วย	มีเชิงเขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	1	15	ไม่สามารถระบุได้	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
025/13	NE 4		/					/				ไห	เรียบ	1	130	บ้านบางปูน	
025/14	NE 4		/			/						ชาม	ปากโค้งเข้า,เคลือบเขียวใน-นอก	1	25	ศรีสัชชนาลัย	
025/15	NE 4	/						/				หม้อ	เรียบ	1	35	พื้นเมือง	
025/16	NE 4		/				/					ไห	มีลายกดประทับ,มีหูแปะ	1	40	บ้านบางปูน	
025/17	NE 4		/						/			ถ้วย	เคลือบเขียวใน-นอก,มีเชิง	2	150	ศรีสัชชนาลัย	
025/18	NE 4		/							/		ดัลป์	จุกเคลือบ 2 สี, เขียนลายดำใต้เคลือบ	1	15	ศรีสัชชนาลัย	
025/19	NE 4	/					/					หม้อ	มีลายกดประทับ	2	425	พื้นเมือง	
025/20	NE 4		/						/			ครก	เรียบ	1	465	บ้านบางปูน	
027/01	SW 12				/	/						ถ้วยชา	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	15	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
028/01	NE 20				/			/				ระฆังไม่ได้	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ, ลายเตาแดง	2	15	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
028/02	NE 20	/								/		คว่ำ	เรียบ	1	235	พื้นเมือง	
028/03	NE 20	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	2	250	พื้นเมือง	
028/04	NE 20		/				/						ลายขูดร่อง	1	15	บ้านบางปูน	
028/05	NE 20		/				/						มีลายกดประทับ	1	100	บ้านบางปูน	
028/06	NE 20		/					/					เรียบ	1	90	บ้านบางปูน	
028/07	NE 20		/						/			ไหเท้าข้าง	เรียบ	1	60	บ้านบางปูน	
028/08	NE 20		/			/						อ่าง	เรียบ	1	310	บ้านบางปูน	
028/09	NE 20				/							ชู	เคลือบขาว	1	25	สุโขทัย	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่น ๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตา อายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
028/10	NE 20				/	/							เขียนลายคำใต้เคลือบ	1	25	สุโขทัย	
028/11	NE 20		/			/						อ่าง	เรียบ	1	60	แม่น้ำน้อย	
028/12	NE 20		/					/					เคลือบเขียว	1	15	แม่น้ำน้อย	
029/01	SE 18				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้เงินใต้เคลือบ	2	45	ร.ชิง พ.23-24	เครื่องถ้วยจีน
031/01	SE 19				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้เงินใต้เคลือบ	1	65	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
033/0	SW 3	/										หม้อ	ลายกตประทับรอบไหล่	1	610	พื้นเมือง	
033/01	SW 3	/						/				อ่าง	เรียบ	1	265	พื้นเมือง	
033/02	SW 3			/				/				ถ้วย	เขียนลายน้เงินใต้เคลือบ	1	30	ร.ชิง	เครื่องถ้วยจีน
036/01	NW 3	/				/						หม้อ	เรียบ	1	20	พื้นเมือง	
036/02	NW 3	/									หู	กระทะ	เรียบ	1	50	พื้นเมือง	
036/03	NW 3				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้เงินใต้เคลือบ	1	45	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
037/01	NE 5	/						/				หม้อ	มีลายกตประทับ	67	10,375	พื้นเมือง	ใบเดียวกัน ไม่ สามารถต่อได้
037/02	NE 5	/									คอ	ไห	เรียบ	1	35	พื้นเมือง	
037/03	NE 5	/											ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน	1	120	พื้นเมือง	
038/01	NE 21	/										คว่ำ	เรียบ	2	60	พื้นเมือง	
038/02	NE 21	/						/				หม้อ	มีลายกตประทับ	21	585	พื้นเมือง	
038/03	NE 21		/					/				ไห	มีลายกตประทับ,เนื้อสีเทา	1	145	บ้านบางปูน	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ				อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน							
038/04	NE 21	/	/				/				อ่าง, โห	เรียบ	6	1,075	แม่น้ำน้อย	
038/05	NE 21		/			/					อ่าง	เรียบ	1	240	แม่น้ำน้อย	
038/06	NE 21		/					/			อ่าง	เรียบ	2	325	แม่น้ำน้อย	
038/07	NE 21	/				/					หม้อ	เรียบ	9	240	พื้นเมือง	
038/08	NE 21	/					/				หม้อ	ลายกุดประทับ	5	135	พื้นเมือง	
038/09	NE 21	/					/				หม้อ	เรียบ, Slip ส้ม	1	55	พื้นเมือง	
038/10	NE 21	/							/		หงาย	เรียบ	2	65	พื้นเมือง	
038/11	NE 21		/				/				โห	ลายกุดประทับ	2	85	บ้านบางปูน	
038/12	NE 21				/		/				ถ้วย	เคลือบเขียว	1	65	ร. หยวน	เครื่องถ้วยจีน
038/13	NE 21				/		/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	5	45	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
038/14	NE 21	/								หูภาชนะ			1	60	พื้นเมือง	
038/15	NE 21	/					/					มีลายกุดประทับ	1	35	พื้นเมือง	
039/01	SW 15	/					/				หม้อ	เรียบ	1	15	พื้นเมือง	
039/02	SW 15	/								พวยกา		เรียบ	1	95	พื้นเมือง	
039/03	SW 15	/				/					อ่าง	ลายเส้น	1	170	แม่น้ำน้อย	
040/01	NE 35	/				/					หม้อ	เรียบ	2	310	พื้นเมือง	
040/02	NE 35				/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	2	45	พ. 22-23	เครื่องถ้วยญี่ปุ่น
041/01	NE 36	/							/		คว่ำ	เรียบ	3	90	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตา อายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
041/02	NE 36	/						/				ถ้วย	เขียนลายน้ำตาลได้เคลือบ	1	30	ศรีสขนาลัย	
041/03	NE 36				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	1	15	ร. ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
041/04	NE 36	/							/			ฝาจุก	เรียบ	1	40	พื้นเมือง	
041/05	NE 36		/				/					ไม่มีหู	เคลือบเขียวชูดเขาร่องรอบ	1	120	แม่น้ำน้อย	
043/01	SW 4	/				/						หม้อ	เรียบ	1	40	พื้นเมือง	
043/02	SW 4	/					/					หม้อ	ลายกดประทับ	5	375	พื้นเมือง	
043/03	SW 4	/					/					หม้อ	ลายกดประทับ	35	560	พื้นเมือง	
043/04	SW 4	/					/					หม้อ	เรียบ	3	35	พื้นเมือง	
043/05	SW 4		/			/						ไห	ปากขูดร่อง	1	65	บ้านบางปูน	
047/01	NE 37				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ, มีเชิง	2	120	ร. ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
047/02	NE 37				/	/						ถ้วย	เขียนสีได้เคลือบ	1	5	ร. ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
047/03	NE 37				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	1	5		เครื่องถ้วยจีน
047/04	NE 37				/	/						ถ้วย	เคลือบขาว	1	15		เครื่องถ้วยจีน
047/05	NE 37		/					/					เรียบ	1	205	บ้านบางปูน	
047/06	NE 37		/							คอ		หม้อ	เรียบ	1	30	แม่น้ำน้อย	
047/07	NE 37		/					/				ไห	มีลายชูดขนาน	1	120	แม่น้ำน้อย	
049/01	SE 35	/				/						หม้อ	เรียบ	1	45	พื้นเมือง	
049/02	SE 35	/							/				เรียบ	1	10	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข เลขดูง	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตา อายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
049/03	SE 35				/				/			คว่ำ	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	2	25	ร.ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
050/01	NW 4	/				/						หม้อตาล	เรียบ	3	75	พื้นเมือง	
050/02	NW 4	/						/				หม้อตาล	เรียบ	12	110	พื้นเมือง	
051/01	NW 12	/							/			คว่ำ	เรียบ	3	90	พื้นเมือง	
051/02	NW 12	/						/				กระปุก	เรียบ	1	75	พื้นเมือง	
051/03	NW 12	/						/				คนทีมีพวย	ลายกลีบมะเฟือง	1	50	บ้านบางปูน	
051/04	NW 12		/					/				อ่าง	เรียบ,ไม่เคลือบ	1	300	แม่น้ำน้อย	
052/01	NW 14	/				/						หม้อตาล	เรียบ, ปากโค้งเข้า	1	35	พื้นเมือง	
052/02	NW 14				/	/						ถ้วย	ปากตรง, เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	2	10		
053/01	SE 6	/				/						หม้อ	เรียบมีลายหยักที่ขอบปาก	1	115	พื้นเมือง	
053/02	SE 6	/								หงาย		หม้อ	ลายกตประทับที่ไหล่	1	600		บรรจุกระดูก
054/01	SE 36	/						/				หม้อตาล	มีลายกตประทับ	1	70	พื้นเมือง	
054/02	SE 36				/			/				ถ้วย	เคลือบขาว	2	75	ร.ชิง พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
055/01	NE 38	/						/				หม้อ	มีลายประทับ	4	50	พื้นเมือง	
055/02	NE 38	/						/					ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน	3	985	พื้นเมือง	
055/03	NE 38				/	/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	5	115	ร.ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
055/04	NE 38				/							ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	4	30		เครื่องถ้วยจีน
055/05	NE 38				/							ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	2	110	พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขจุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ				อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน							
055/06	NE 38		/				/						1	20	แม่น้ำน้อย	
055/07	NE 38	/				/					หม้อ	เรียบ,ปากโค้งออก	2	120	พื้นเมือง	
055/08	NE38	/							/		ฝาจุก	เรียบ	2	50	พื้นเมือง	
055/09	NE38		/						/		ไห	เรียบ	1	125	บ้านบางขุน	
056/01	SE 37	/				/					หม้อ	ลายกดประทับ	1	25	พื้นเมือง	
056/02	SE 37	/							/		หม้อ	ลายกดประทับ	6	210	พื้นเมือง	
056/03	SE 37	/							/		จุกฝา	คล้ายดอกบัว	2	65	พื้นเมือง	
056/04	SE 37				/	/					ถ้วย	โค้งออก, เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	3	45	ร. ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
056/05	SE 37				/			/			ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	2	20	ร. ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
057/01	NE 6	/							/		คว่ำ	เรียบ	3	305	พื้นเมือง	
057/02	NE 6	/							/		หม้อ	เรียบ	1	25	พื้นเมือง	
057/03	NE 6	/				/					หม้อ	มีลายกดประทับ	1	10	พื้นเมือง	
057/04	NE 6	/							/		หม้อ	มีลายกดประทับ	32	1,590	พื้นเมือง	
057/05	NE 6				/	/					ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	2	15	ร.ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
057/06	NE 6				/				/		ถ้วย	เขียนสีใต้เคลือบ	12	150	พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
057/07	NE 6				/				/		ถ้วย	เขียนสีใต้เคลือบ	4	215	ร.ชิง พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
057/08	NE 6	/							/		หงาย	เรียบ	3	75	พื้นเมือง	
057/09	NE 6	/				/					หม้อ	โค้งออก, เรียบ	2	95	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ				อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ	
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน								ฝา
057/10	NE 6	/				/						อ่าง	โค้งออก, เรียบ	2	850	พื้นเมือง	
057/11	NE 6				/	/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ, ปากตรง	1	10	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
057/12	NE 6				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	40	ร. หมิง	เครื่องถ้วยจีน
057/13	NE 6	/							/			ภาชนะ	เรียบไม่มีเชิง	1	45	พื้นเมือง	
058/00	NE 22	/							/			หม้อ	ลายกดประทับ	1	100		อยู่ใน Pottery
058/00	NE 22	/								ชิ้นส่วน		หม้อ	ลายกดประทับที่ไหล่และรอบลำตัว	28	1,000		อยู่ใน Pottery
058/00	NE 22	/										หม้อ	เรียบ	1	400		บรรจุกระดูก
058/01	NE 22				/			/				ถ้วย	เขียนสีใต้เคลือบ	2	50	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
058/02	NE 22	/				/						หม้อ	โค้งออก, มีลายกดประทับที่ไหล่	2	135	พื้นเมือง	
058/03	NE 22		/			/	/	/	/			กระปุก	ปากตรง, เขียนสีดำใต้เคลือบ	1	45	ศรีสัชชนาลัย	
058/04	NE 22	/				/						หม้อ	โค้งออก, เรียบ	2	70	พื้นเมือง	
058/05	NE 22	/				/						อ่าง	โค้งออก, มีลายชุดที่บริเวณไหล่	1	320	พื้นเมือง	
058/06	NE 22	/								คอ		หม้อ	มีลายกดประทับที่ไหล่	1	15	พื้นเมือง	
058/07	NE 22	/					/					หม้อ	มีลายกดประทับ	11	130	พื้นเมือง	
058/08	NE 22	/						/				หม้อ	มีลายกดประทับ	32	300	พื้นเมือง	
058/09	NE 22	/						/				หม้อ	เรียบ, รมควันสีดำ	1	20	พื้นเมือง	
058/10	NE 22	/						/				คนโท	เรียบ, slip แดง	2	60	พื้นเมือง	
058/11	NE 22		/			/						ถ้วย	เคลือบเขียวใน - นอก	1	10	ศรีสัชชนาลัย	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตา อายุสมัย	หมายเหตุ	
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา								
058/12	NE 22		/					/					เคลือบเขียวใน - นอก	1	10	ศรีสัชนาลัย		
058/13	NE 22				/	/							เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	2	5	ร.ชิง	เครื่องถ้วยจีน	
058/14	NE 22				/			/					เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	40	ร.ชิง	เครื่องถ้วยจีน	
059/01	SW 22		/					/					เรียบ	1	95	ไม่ระบุ		
059/02	SW 22		/					/				ถ้วย	มีเชิง,เขียนสีใต้เคลือบ	1	10	ศรีสัชนาลัย		
060/01	NW 15	/					/						หม้อ	มีลายกดประทับ	1	50	พื้นเมือง	
060/02	NW 15	/					/						หม้อ	มีลายกดประทับ	4	360	พื้นเมือง	
061/01	SE 22	/							/				คว่ำ	เรียบ	1	50	พื้นเมือง	
061/02	SE 22	/					/						หม้อ	มีลายประทับ	1	150	พื้นเมือง	
062/01	SW 23	/					/						หม้อ	มีลายกดประทับ	2	30	พื้นเมือง	
062/02	SW 23		/			/							อ่าง	ไม่เคลือบ	2	155	แม่น้ำน้อย	
062/03	SW 23		/					/					ถ้วย	เขียนลายดำใต้เคลือบ	1	150	สุโขทัย	
062/04	SW 23				/		/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	3	15	พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
062/05	SW 23				/		/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	3	55	พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
062/06	SW 23	/				/							โถ่ง	มีลายกดประทับ	1	350	พื้นเมือง	
064/01	NW 23				/		/						ถ้วย	เนื้อเคลือบ	2	10		เครื่องถ้วยจีน
064/02	NW 23				/		/						ถ้วย	เขียนสีใต้เคลือบ	4	95	ร. ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
065/01	NW 16	/				/							หม้อ	เรียบ	1	80	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
066/01	NW 21	/				/						อ่าง	เรียบ	1	145	พื้นเมือง	
066/02	NW 21	/						/				หม้อ	มีลายกดประทับ	3	85	พื้นเมือง	
066/03	NW 21	/							/			คอก	เรียบ	1	215	พื้นเมือง	
066/04	NW 21	/								/		หม้อ	เรียบ	2	60	พื้นเมือง	
066/05	NW 21		/			/						ถ้วย	เคลือบเขียว	2	20	ศรีสังขาลย์	
066/06	NW 21		/				/					ไห	เคลือบมันด้านนอก	1	25	แม่น้ำน้อย	
066/07	NW 21				/	/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	4	30	ร.หมิง	เครื่องถ้วยจีน
066/08	NW 21				/				/			ถ้วย	เคลือบเขียว	2	30	ร.หยวน	เครื่องถ้วยจีน
066/09	NW 21		/						/			จาน	เคลือบขาว	6	75	พ.24-25	
066/10	NW 21	/				/						หม้อ	โค้งออก	1	20	พื้นเมือง	
066/11	NW 21	/						/				หม้อ	รมควันดำ, เรียบ	1	5	พื้นเมือง	
067/01	SW 25	/				/						หม้อ	เรียบ	5	105	พื้นเมือง	
067/02	SW 25	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	17	165	พื้นเมือง	
067/03	SW 25	/						/				หม้อ	เรียบ	4	15	พื้นเมือง	
067/04	SW 25				/				/			ถ้วย	มีเชิงเขียนลายเขียว-น้ำเงินใต้เคลือบ	2	130	ร.ชิง พ.23-24	เครื่องถ้วยจีน
067/05	SW 25	/					/					หม้อ	มีลายกดประทับ	1	10	พื้นเมือง	
068/01	NW 24	/								/		คว่ำ	เรียบ	1	140	พื้นเมือง	
070/01	NW 26					/						หม้อ	เรียบ	1	75	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
070/02	NW 26	/											ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน	2	880	พื้นเมือง	
071/01	SW 26		/			/							อ่าง	1	350	แม่น้ำน้อย	
071/02	SW 26							/					หม้อ	18	310	พื้นเมือง	
071/03	SW 26				/			/					ถ้วย	2	50	ร. ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
072/01	NW 35				/			/					ถ้วย	1	30	พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
073/01	NW 36									/			เรียบ	1	40	พื้นเมือง	
074/01	NW 45				/			/					ถ้วย	1	25	พ. 24 - 25	เครื่องถ้วยจีน
074/02	NW 45				/			/					ถ้วย	2	15	พ. 24 - 25	เครื่องถ้วยจีน
074/03	NW 45				/	/							ถ้วย	2	5		เครื่องถ้วยจีน
074/04	NW 45				/			/					ถ้วย	2	10		เครื่องถ้วยจีน
075/01	SW 36	/				/							หม้อ	1	210	พื้นเมือง	
077/01	NE 66				/			/					ถ้วย	1	10	ร. ชิง	เครื่องถ้วยจีน
077/02	NE 66				/			/					ถ้วย	1	10	ร. หมิง	เครื่องถ้วยจีน
078/01	NE 52	/				/							หม้อ	1	35	พื้นเมือง	
078/02	NE 52	/						/					หม้อ	1	10	พื้นเมือง	
082/01	NE 7	/						/					ไห	1	460	พื้นเมือง	
083/01	NE 23	/				/							หม้อ	4	50	พื้นเมือง	
083/02	NE 23	/				/							หม้อ	1	10	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ				อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน							
083/03	NE 23	/						/			หม้อ	มีลายประทับ	40	375	พื้นเมือง	
083/04	NE 23		/						/		หงาย	เรียบ	1	175	พื้นเมือง	
083/05	NE 23		/						/		ภาชนะ	เรียบไม่มีเชิง,ปากโค้งออก	1	485	แม่น้ำน้อย	
083/06	NE 23		/			/					อ่าง	เรียบ	1	125	แม่น้ำน้อย	
083/07	NE 23		/				/				ภาชนะ	มีลายขูดเขาระรองและลายปั้นแปะ, โค้งออก	4	820	พื้นเมือง	ระรูปทรงไม่ได้
087/0	NE 24	/							/		คนโท	ฝาจุกลม	1	35		อยู่ใน Pottery
087/01	NE 24	/				/					หม้อ	โค้งออก, เรียบ	1	40	พื้นเมือง	
087/02	NE 24	/						/			หม้อ	เรียบ	1	10	พื้นเมือง	
087/03	NE 24	/						/			หม้อ	มีลายกดประทับ	1	105	พื้นเมือง	
091/01	NE 13	/						/				มีลายกดประทับ	1	160	พื้นเมือง	
092/01	NE 50	/								หงาย	หม้อ	เรียบ	50	335	พื้นเมือง	บรรจุกระดูก
093/01	SE 11				/			/			ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	80	ร.ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
095/01	SE 40				/			/			ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ (ลายยู่อี้)	1	50	ร.ชิง ปลาย	เครื่องถ้วยจีน
096/01	NE 72	/				/					หม้อ	เรียบ	4	130	พื้นเมือง	
096/02	NE 72	/						/			หม้อ	เรียบ, Slip แดง	11	65	พื้นเมือง	
096/03	NE 72	/								จุกฝา		คล้ายดอกบัวตูม	1	70	พื้นเมือง	
096/04	NE 72				/	/					ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	10	ร.ชิง	เครื่องถ้วยจีน

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
096/05	NE 72				/			/				ถ้วย	มีเชิง,เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	15		เครื่องถ้วยจีน
097/01	SE 30	/					/					หม้อ	มีลายประทับ	1	45	พื้นเมือง	
097/02	SE 30	/					/					หม้อ	มีลายประทับ	1	25	พื้นเมือง	
097/03	SE 30	/					/					อ่าง	เรียบ	1	215	พื้นเมือง	
097/04	SE 30	/					/					อ่าง	เรียบ	3	695	พื้นเมือง	
097/05	SE 30	/					/					ครก	เรียบ	2	280	พื้นเมือง	
097/06	SE 30	/					/					คว่ำ	เรียบ	2	90	พื้นเมือง	
097/07	SE 30				/	/						กระปุก	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	25	ร.ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
097/08	SE 30				/		/					ถ้วย	เขียนสีใต้เคลือบ	1	165	ร.ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
098/01	SE 46	/				/						หม้อ	เรียบ,โค้งออก	13	485	พื้นเมือง	
098/02	SE 46	/					/					หม้อ	มีลายกดประทับ	3	380	พื้นเมือง	
098/02	SE 46	/					/					หม้อ	ลายกดประทับ	2	20	พื้นเมือง	
098/03	SE 46	/					/					อ่าง	เรียบ	4	350	พื้นเมือง	
098/04	SE 46	/									หู	อ่าง	เรียบ	3	695	พื้นเมือง	
098/05	SE 46	/					/					โถ่ง	เรียบ	1	1,150	พื้นเมือง	
098/06	SE 46	/				/	/	/				ตะคัน	เรียบ	1	30	พื้นเมือง	
098/07	SE 46				/		/					ถ้วย	มีเชิง, เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	6	165	พ. 24 - 25	เครื่องถ้วยจีน
098/08	SE 46	/											ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน	1	210	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลขขุด	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อแกร่ง	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
098/09	SE 46	/								/			จุกฝาคว่ำ	4	185	พื้นเมือง	
098/10	SE 46	/					/					หม้อ	ลายกดประทับ	3	95	พื้นเมือง	
098/11	SE 46	/						/				หม้อ	เรียบ	11	185	พื้นเมือง	
099/01	NE 14	/				/						หม้อ	ปากเรียบ	16	515	พื้นเมือง	
099/02	NE 14	/					/					หม้อ	มีลายกดประทับ	9	110	พื้นเมือง	
099/03	NE 14	/						/				หม้อ	เรียบ	31	635	พื้นเมือง	
099/04	NE 14	/								/		คว่ำ	เรียบ	5	165	พื้นเมือง	
099/05	NE 14				/			/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ (ลายยู่อี)	1	210	จ.ชิงปลาย	เครื่องถ้วยจีน
099/06	NE 14				/			/				ถ้วย	เขียนสีใต้เคลือบ	1	10	ร.ชิง พ.24-25	เครื่องถ้วยจีน
099/07	NE 14				/			/				ถ้วย	มีเชิง,เขียนสีใต้เคลือบ	2	40		เครื่องถ้วยจีน
103/01	SE 7		/					/				ถ้วย	ขูดร่องใต้เคลือบ	1	500	ศรีสัชนาลัย	
103/02	SE 7		/									โคมไฟ	ฉลุลาย,เคลือบเขียว	1	200		
103/03	SE 7										คอ	ไห	มีสันนูนรอบคอ	1	80	บ้านบางปูน	ใน Pottery
106/01	NE 65	/						/				อ่าง	เรียบ,ปากโค้งออก	2	1,400	พื้นเมือง	
106/02	NE 65	/				/						อ่าง	เรียบ,ปากโค้งออก	3	2,300	พื้นเมือง	
111/01	NE 51		/							/	หงาย	คนโท	เคลือบเขียวน้ำตาล	1	1,200	แม่น้ำน้อย	
112/01	SE 65	/								/		ฝาคว่ำ		1	5	พื้นเมือง	
112/02	SE 65	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	2	25	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตา อายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
112/03	SE 65	/						/				หม้อ	เรียบ	5	35	พื้นเมือง	
112/04	SE 65	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	20	1,300	พื้นเมือง	
112/05	SE 65	/							/			ฝาหงาย		1	10	พื้นเมือง	
114/0	SE 11	/								/	หงาย	หม้อ	ลายกดประทับที่ไหล่	1	835		บรรจุกระดูก
114/0	SE 11	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	3	30		อยู่ใน Pottery
115/01	NE 30	/				/						หม้อ	โค้งออก	1	45	พื้นเมือง	
115/02	NE 30	/				/						อ่าง	โค้งออก	3	570	พื้นเมือง	
115/03	NE 30	/							/			ฝาคว่ำ	เรียบ	3	160	พื้นเมือง	
115/04	NE 30	/						/				หม้อ	เรียบ	2	30	พื้นเมือง	
115/05	NE 30	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	6	550	พื้นเมือง	
115/06	NE 30			/				/				ถ้วย	มีเชิง,เขียนลายน้ำเงินได้เคลือบ	1	55	พ. 23 - 24	เครื่องถ้วยจีน
115/07	NE 30		/					/				ชาม	มีเชิง เคลือบสีชาวนวล	1	120	พ. 20 - 21	เครื่องถ้วยเวียดนาม
116/01	NE 46	/							/			ฝาคว่ำ	เรียบ	2	70	พื้นเมือง	
116/02	NE 46	/				/						อ่าง	เรียบ,ปากโค้งออก	1	115	พื้นเมือง	
116/03	NE 46	/				/						หม้อ	ลายกดประทับ,ปากโค้งออก	2	110	พื้นเมือง	
116/04	NE 46	/				/						หม้อ	ปากโค้งออก	1	10	พื้นเมือง	
116/05	NE 46	/				/						โถงเล็ก	ปากโค้งออก	1	25	พื้นเมือง	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงปริมาณและรูปทรงภาชนะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

หมายเลข	พื้นที่	ประเภทภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ					อื่นๆ	รูปทรง	เทคนิคการตกแต่ง	จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	แหล่งเตาอายุสมัย	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เคลือบ	เนื้อละเอียด	ปาก	ไหล่	ลำตัว	ฐาน	ฝา							
116/06	NE 46		/			/							เคลือบขาวในนอก	3	55	พ. 23 - 24	เครื่องถ้วยจีน
116/07	NE 46	/									คอ		ลายกดประทับ	4	45	พื้นเมือง	
116/08	NE 46	/						/					เรียบ	6	100	พื้นเมือง	
116/09	NE 46	/						/					ลายกดประทับ	6	545	พื้นเมือง	
116/10	NE 46			/				/				ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	5	220	พ. 23 - 24	เครื่องถ้วยจีน
116/11	NE 46			/				/					เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1	35	พ. 23 - 24	เครื่องถ้วยจีน
117/1	NE 62	/				/						หม้อ	เรียบ	2	15	พื้นเมือง	
117/02	NE 62	/				/						อ่าง	เรียบ	1	55	พื้นเมือง	
117/03	NE 62	/				/							เรียบ	1	10	พื้นเมือง	
117/04	NE 62	/						/				หม้อ	เรียบ	8	110	พื้นเมือง	
117/05	NE 62	/						/				หม้อ	ลายกดประทับ	9	270	พื้นเมือง	
117/06	NE 62	/						/				หม้อ	มีเชิง	1	235	พื้นเมือง	
117/07	NE 62		/			/						ชาม	โค้งออก, เคลือบใสสีนวล	1	30	พ. 20 - 21	เครื่องถ้วยเวียดนาม
117/08	NE 62				/	/						ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบใน, เคลือบน้ำตาลนอก	1	5	พ. 23 - 24	เครื่องถ้วยจีน
117/09	NE 62		/									ถ้วย	เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	2	50	ไม่สามารถระบุ	

ตารางที่ 8

ตารางแสดงแสดงรายละเอียดภาวะดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง

ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายละเอียดภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

Pottery #	Bag #	Grid	Date วัน/ เดือน	เนื้อ	ส่วนของภาชนะ (รวม)								สูงทั้ง หมก (รวม)	รูปทรง	เทคนิคตกแต่ง	น้ำ หนัก (กรัม)	ปริมาณ กระดูก (กรัม)	ความ สมบูรณ์ (%)	แหล่งผลิต	หมายเหตุ	
					ปาก			กล	ลำตัว	ก้น		ฝา									
					เข้า	ออก	ตรง			ไม้มิเซ็ง	มิเซ็ง	หงาย									คว่ำ
1	086	NE 010	13 / 8.	GW		9.1		7.8	13.0		7.5			10.2	กระปุก	ขึ้นรูปด้วยแป้น,เขียนลายครามได้เคลือบ	800	20	100%	เวียดนาม	
2	009	NE 049	19 / 8.	SW			7.0		11.9		7.0			7	กระปุก	ขึ้นรูปด้วยแป้น,เคลือบขาวฟ้าไล่นอก	290	390	50%	ศรีสัชฌาย์	
3	111	NE 051	7 / 8.	SW		11.8		8.5	17.3	10.4		10.0		17	โหม่งปากบาน	ขึ้นรูปด้วยแป้น,ลายชุดรอบไหล่ 4 เส้น, ลำตัวป่อง,คอสูง,เคลือบเท่าน้ำตาล	1,085		95%	แม่น้ำน้อย	ฝ่ามีจุด แตกพื้นเมือง
4	106	NE 065		EW		18.0		12.5					15.0		หม้อข้าว	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่	1,160		20%	พื้นเมือง	
5	106	NE 065	19 / 10.	EW		12		9	14						หม้อหვნน	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	430		70%	พื้นเมือง	ปากชำรุดครึ่งหนึ่ง
6	033	SW 003	19 / 7.	EW		9.2		8	15					14	หม้อข้าว	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	625		95%	พื้นเมือง	ปากชำรุด
7	084	SE 023	15 / 9.	EW					17			11		13	หม้อหვნน	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	365		70%	พื้นเมือง	ปากชำรุดมาก
8	084	SE 023		EW		14		8.2	22				10	15	หม้อหვნน	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับรูปใบโพธิ์ รอบไหล่ที่ขอบปากหม้อและฝามีลายกด ประทับเป็นหยักรอบ,เขียนสีแดงที่ฝา	785		60%	บ้านบางปูน	
9	093	SE 011		EW		13		9.5	19			12.3		13.5	หม้อหვნน	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	795	775	70%	พื้นเมือง	
10	101	SE 039	29 / 10.	EW		11.7		8.5	15			9.8		12	หม้อหვნน	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	460	320	80%	พื้นเมือง	
11	101	SE 039	29 / 10.	EW		17		11	24			12.2		13	หม้อหვნน	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่และ ตีลายไม้รอบลำตัว	870	700	50%	พื้นเมือง	
12	061	SE 022	11 / 8.	EW		11.2		8	15.5			9.3		10.5	หม้อข้าว	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	370	270	70%	พื้นเมือง	
13	105	SE 014	13 / 10.	EW		15			25				14	16	หม้อก้นกลม	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,285	1,250	60%	พื้นเมือง	

ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายละเอียดภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

Pottery #	Bag #	Grid	Date วัน/เดือน	เนื้อ	ส่วนของภาชนะ (ซม.)								สูงทั้งหมด (ซม.)	รูปทรง	เทคนิคตกแต่ง	น้ำหนัก (กรัม)	ปริมาณกระดูก (กรัม)	ความสมบูรณ์ (%)	แหล่งผลิต	หมายเหตุ	
					ปาก			คอ	ลำตัว	ก้น		ฝา									
					เข้า	ออก	ตรง			ไม่มีเชิง	มีเชิง	หงาย									คว่ำ
14	105	SE 014	13 / 10.	EW				12.5	23	ก้นกลม			13	13.5	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,355	435	75%	พื้นเมือง	
15	053	SE 006	11 / 10..	EW		10.7		8.3	14.5	ก้นกลม			10.4	10	หม้อข้าว	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	475	760	98%	พื้นเมือง	
16	053	SE 006	21 / 8.	SW		12.7		6.5	12			11.3	17.5	ไหปากผาย	จีนรูปด้วยแป้น, SLIP แดง, ลำตัวทำเป็นรูปกลีบบัว	905	420	95%	พื้นเมือง		
17	053	SE 006	21 / 8.	EW				9.7	18	ก้นกลม			10.7	11	หม้อข้าว	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	850	595	75%	พื้นเมือง	
18	053	SE 006	11 / 8..	EW		13		9.5	19	ก้นกลม			10	15	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	785	155	55%	พื้นเมือง	
19	053	SE 006	21 / 8.	EW				9	15	ก้นกลม				10.5	หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	350	490	85%	พื้นเมือง	
20	053	SE 006	21 / 8.	EW					19	ก้นกลม			9.5	10.8	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับใบโพธิ์ที่ไหล่, เขียนสีแดงคาดเป็นเส้นบริเวณลำตัวและคอ	650	200	75%	บ้านบางปูน	
21	053	SE 006	11 / 8.	EW		12		11.5	22	ก้นกลม				15	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่ และตีลายไม้รอบลำตัว	1,030	315	65%	พื้นเมือง	
22	057	NE 006	20 / 8.	EW		13.5		9.8	17	ก้นกลม			13	15	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	975	695	95%	พื้นเมือง	
23	057	NE 006	11 / 8..	EW				11	16	แบน				11	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่ และตีลายไม้รอบลำตัว	520	1,350	85%	พื้นเมือง	
24	090	NE 009	19 / 10.	EW		13		18	18	ก้นกลม			10	15	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับรูปใบโพธิ์ที่ขอบปากและรอบไหล่, ลำตัวเรียบ	545	380	45%	บ้านบางปูน	
25	099	NE 014		EW		13.8		18	18	ก้นกลม				13	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	480	80	40%	พื้นเมือง	
26	041	NE 036	3 / 11.	EW		15.5		15	15	ก้นกลม			12.3	8	หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	500	10	75%	พื้นเมือง	

ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายละเอียดภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

Pottery #	Bag #	Grid	Date วัน/ เดือน	เนื้อ	ส่วนของภาชนะ (ชม.)								สูงทั้ง หมด (ชม.)	รูปทรง	เทคนิคตกแต่ง	น้ำ หนัก (กรัม)	ปริมาณ กระดูก (กรัม)	ความ สมบูรณ์ (%)	แหล่งผลิต	หมายเหตุ	
					ปาก			คอ	ลำตัว	ก้น		ฝา									
					เข้า	ออก	ตรง			ไม่มีเชิง	มีเชิง	หงาย									คว่ำ
27	058	NE 022	20 / 8.	EW		12.5		16	16	ก้นกลม		11.7		13	หม้อก้นกลม	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่ และตีลายไม่รอบลำตัว	605	465	95%	พื้นเมือง	
28	057	NE 006	20 / 8.	GW			8.7		8.7		4.8		8.7	8	ดัลป์	ขึ้นรูปด้วยแป้น,เคลือบเขียวด้านนอก,เคลือบ ดำด้านใน	220	180	98%	เวียดนาม	
29	091	NE 013		EW	12.8,				16	ก้นกลม				12.5	หม้อตาล	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับบริเวณลำตัว	590	1,800	50%	พื้นเมือง	
30	058	NE 022	20 / 8.	EW		15.2,		10	21	ก้นกลม		10.7		14.5	หม้อทะนง	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับใบโพธิ์ที่ไหล่ และขอบปาก,เขียนสีแดงคาดที่ขอบปาก, คอและลำตัว	1,200	25	60%	บ้านบางปูน	
31	099	NE 014	6 / 9.	EW		16.5		12.5	23.5	ก้นกลม			12.2	15.5	หม้อก้นกลม	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,470	855	85%	พื้นเมือง	
32	087	NE 024	15 / 9.	EW		13.5		9.5	13.5	ก้นกลม		11		14	หม้อทะนง	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	645	100	90%	พื้นเมือง	
33	087	NE 024		EW		14.8		10	17	ก้นกลม		13		17	หม้อทะนง	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	815	300	75%	พื้นเมือง	
34	087	NE 024		EW					16	ก้นกลม		9.7		9.5	หม้อก้นกลม	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	420	275	40%	พื้นเมือง	
35	058	NE 022	11 / 8.	EW		10.5		8.5	15	ก้นกลม		10		10.5	หม้อข้าว	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	295	495	60%	พื้นเมือง	
36	099	NE 014	6 / 9.	EW					26	ก้นกลม				14.5	หม้อทะนง	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	945	945	70%	พื้นเมือง	
37	083	NE 023		EW		11.4		9		ก้นกลม			10		หม้อข้าว	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	410	50	30%	พื้นเมือง	
38	058	NE 022		EW				9.5	16	ก้นกลม				11	หม้อข้าว	ขึ้นรูปด้วยมือ,ลำตัวเรียบไม่มีลวดลาย	385	120	65%	พื้นเมือง	
39	083	NE 023	29 / 10.	EW		14		9.5		ก้นกลม		14.3			หม้อทะนง	ขึ้นรูปด้วยมือ,มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	650	250	40%	พื้นเมือง	

ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายละเอียดภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

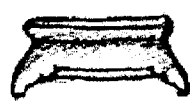

Pottery #	Bag #	Grid	Date วัน/เดือน	เนื้อ	ส่วนของภาชนะ (ชม.)								สูงทั้งหมุด (ชม.)	รูปทรง	เทคนิคตกแต่ง	น้ำหนัก (กรัม)	ปริมาณกระตัก (กรัม)	ความสมบูรณ์ (%)	แหล่งผลิต	หมายเหตุ	
					ปาก			คอ	ลำตัว	ก้น		ฝา									
					เข้า	ออก	ตรง			ไม่มีเชิง	มีเชิง	หงาย									คว่ำ
40	087	NE 024	15 / 9.	EW		14			15	ก้นกลม				10.5	หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับรอบใบ	665	65	60%	พื้นเมือง	
41	087	NE 024	29 / 10.	EW		11			15.5	ก้นกลม		10		10.5	หม้อข้าว	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	460	590	50%	พื้นเมือง	
42	038	NE 021	4 / 9.	GW			10.5		11		6.8		11	8.5	ดัลป์	จีนรูปด้วยแป้น, เขียนลายดำได้เคลือบ, ที่จุกฝาและฐานเคลือบสองสี	305	215	90%	ศรีสัชธานี	
43	058	NE 022	21 / 8.	EW		14.5		8	20	ก้นกลม				18	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับรูปใบโพธิ์ บริเวณไหล่และขอบปาก, เขียนสีแดงคาดเป็นเส้นโดยรอบคอและขอบปาก	850	1,200	60%	บ้านบางปูน	
44	055	NE 038	11 / 8.	EW		14		9.8	18	ก้นกลม		11		15.5	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	860	350	70%	พื้นเมือง	
45	099	NE 014	6 / 9.	EW		17				ก้นกลม		11			หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,060	470	20%	พื้นเมือง	
46	058	NE 022	20 / 8.	EW		12.8		9	20	ก้นกลม		10	14	14	หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	760	320	55%	พื้นเมือง	มีรอยเขม่าดำที่ก้นและฝาภาชนะ
47	105	SE 014	13 / 10.	EW		14			21	ก้นกลม		10.5	10.5	10.5	หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,030	580	35%	พื้นเมือง	
48	053	SE 006	11 / 8.	EW						ก้นกลม					หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	540	80	20%	พื้นเมือง	
49	099	NE 014	11 / 10.	EW		/			27	ก้นกลม		/	14.5	14.5	หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, ลำตัวเรียบไม่มีลาย	1,220	1,600	25%	พื้นเมือง	
50	105	SE 014	13 / 10.	EW		/				ก้นกลม					หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,000	1,105	10%	พื้นเมือง	
51	058	NE 022		EW		/				ก้นกลม		10			หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ติลายไม่รอบลำตัว	280	80	30%	พื้นเมือง	
52	058	NE 022		EW		12.4		9	18	ก้นกลม					หม้อทะน	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับใบโพธิ์ที่ไหล่, เขียนสีแดงคาดเป็นเส้นบริเวณคอ, ขอบปากด้านใน, ไหล่และลำตัว	660	175	45%	บ้านบางปูน	

ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายละเอียดภาชนะดินเผา ที่พบจากการขุดแต่ง วัดพระงาม

Pottery #	Bag #	Grid	Date วัน/เดือน	เนื้อ	ส่วนของภาชนะ (ชม.)								สูงทั้งหมัด (ชม.)	รูปทรง	เทคนิคตกแต่ง	น้ำหนัก (กรัม)	ปริมาณกระดูก (กรัม)	ความสมบูรณ์ (%)	แหล่งผลิต	หมายเหตุ			
					ปาก			คอ	ลำตัว	ก้น		ฝา											
					เข้า	ออก	ตรง			ไม่มีเชิง	มีเชิง	หงาย									คว่ำ		
53	103	SE 007	9 / 10.	EW		17						ก้นกลม			13.5		หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	600	355	15%	พื้นเมือง	
54	099	NE 014	11 / 10.	EW		17						ก้นกลม					หม้อทะนง	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,220	1,450	15%	พื้นเมือง	
55	105	SE 014	13 / 10.	EW		/		15				ก้นกลม			12.8		หม้อทะนง	จีนรูปด้วยมือ, เรียบไม่มีลาย	1,560	2,350	20%	พื้นเมือง	
56	106	NE 065		EW		/						ก้นกลม					หม้อข้าว	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	200	30	15%	พื้นเมือง	
57	105	SE 014	13 / 10.	EW		15						ก้นกลม			/		หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	950	790	15%	พื้นเมือง	
58	105	SE 014	13 / 10.	EW		17		13				ก้นกลม					หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,700	1,020	10%	พื้นเมือง	
59	105	SE 018	13 / 10.	EW		18						ก้นกลม			13		หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, ลำตัวเรียบ	1,190		10%	พื้นเมือง	
60	099	NE 014	11 / 10.	EW		17		13	26			ก้นกลม			13	14	หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับที่ไหล่, ลำตัวเรียบ	1,420	1,300	65%	พื้นเมือง	
61	088	NE 040	19 / 10.	ตะกั่ว			11		11	11					10.5	8.5	ขอบทรงกระบอก	จลุลายกลีบดอกไม่รอบฝา	660	620	80%		ปากบิดงอ
62	058	NE 022	20 / 8.	EW		11.6		8.5	18			ก้นกลม					หม้อก้นกลม	จีนรูปด้วยมือ, ขอบปากหยัก, ด้านในขอบปากกดประทับเป็นลายจุด, มีลายกดประทับรอบไหล่, รูปร่างเส้นทแยงบริเวณลำตัวคล้ายกลีบบะเพรา	435		65%	พื้นเมือง	
63	105	SE 014		EW				3	5			ก้นกลม					กระปุก (เต้าปูน)	จีนรูปด้วยมือ, มีลายกดประทับรอบลำตัว, มีขนาดเล็กและหนา	60		80%	พื้นเมือง	ปากชำรุดมาก ไม่สามารถวัดได้
64	058	NE 022		SW			1.8									4.4	กระปุก	จีนรูปด้วยมือ, เป็นปากแคบ, เขียนลายคำได้เคลือบ	45		95%	ศรีสัชชนาลัย	น้ำเคลือบหลุดลอกเล็กน้อย

ดัชนีแสดงองค์ประกอบพระพุทธรูปสำริด

ตารางดัชนีแสดงองค์ประกอบพระพุทธรูปส่วนฐาน (สัญลักษณ์ลำดับที่ 1)

รูปแบบ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
A	ฐานหน้ากระดานเรียบทั้ง 2 ด้านมีขอบฐานด้านล่าง	
B	ฐานหน้ากระดานเจาะสามเหลี่ยม 2 ช่องทั้ง 2 ด้าน มีขอบฐานด้านล่าง	
C	ฐานหน้ากระดานเจาะสามเหลี่ยม 2 ช่องทั้ง 2 ด้าน มีขอบฐานด้านล่าง และ มีฐานบัวหงายรองรับองค์พระ	
D	ฐานสิงห์ด้านหน้าไม่มีขอบฐานด้านล่าง ด้านหลังเรียบ มีฐานบัวหงายรองรับองค์พระ	
E	ฐานสิงห์ด้านหลังไม่มีขอบฐานด้านล่าง ด้านหลังเรียบ มีฐานบัวหงายรองรับองค์พระ	
F	ฐานลายแข่งสิงห์ด้านหน้า-หลัง, มีขอบฐานด้านล่างมีฐานบัวหงายรองรับองค์พระ	
G	ฐานลายแข่งสิงห์ต่อส่วนขาลงมาด้านหน้า-หลัง มีฐานบัวคว่ำบัวหงายรองรับองค์พระ	
H	ฐานลายแข่งสิงห์ด้านหน้า-หลัง, มีขอบฐานด้านล่าง	
I	ฐานหน้ากระดานเรียบทั้ง 2 ด้านมีขอบฐานด้านล่าง และฐานบัวหงายรองรับองค์พระ	
J	ฐาน 8 เหลี่ยมซ้อนลดหลั่นรองรับฐานกลีบบัวซ้อน	
K	ชุดฐานบัวลดหลั่นหลายชั้น (ฐานพระพุทธรูปประทับนั่ง)	
L	ฐานหน้ากระดานเรียบซ้อนลดหลั่นหลายชั้น (ฐานพระนุชา)	
M	ฐานหน้ากระดานเรียบตรง, แบน	

ส่วนหน้าตัด (สัญลักษณ์ลำดับที่ 2)

รูปแบบ	รายละเอียด
A	ขัดสมาธิราบ
B	ขัดสมาธิเพชร
C	ประทับยืน

ส่วนลำตัว (สัญลักษณ์ลำดับที่ 3)

รูปแบบ	รายละเอียด
A	ครองจักรเรียบคลุม
B	ครองจักรเฉียงเห็นชายสังฆาฏี
C	ทรงเครื่องน้อย
D	ทรงเครื่องใหญ่

ตารางดัชนีแสดงองค์ประกอบพระพุทธรูปส่วนเศียร (สัญลักษณ์ลำดับที่ 4)

รูปแบบ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
A	เม็ดยพระศกหนามขนุน	
B	เม็ดยพระศกหนามขนุนมีอุษณิษะ ไม่มีไทรพระศก	
C	เม็ดยพระศกมีอุษณิษะและเห็นไทรพระศก	
D	เม็ดยพระศก, มีอุษณิษะ, เกตุมาลาดอกบัวตูม ไม่มีไทรพระศก	
E	เม็ดยพระศก, มีอุษณิษะ, เกตุมาลาดอกบัวตูม และเห็นไทรพระศก	
F	ทรงเครื่องขฎาเทริด (ทรงเครื่องน้อย), ปลายยอดคล้ายดอกบัวตูม	
G	ทรงเครื่องขฎาเทริด (ทรงเครื่องน้อย), ปลายยอดแหลมสูง	
I	เม็ดยพระศก, มีอุษณิษะ, เกตุมาลาเปลว และ เห็นไทรพระศก	
J	เม็ดยพระศก, มีอุษณิษะ, มีเกตุมาลาเปลว ไม่มีไทรพระศก	

บทที่ 4
การขุดค้นทางโบราณคดี

4.1 หลุมขุดค้นที่ 1

หลุมขุดค้นที่ 1 (T.P.1) ตั้งอยู่ด้านหน้าอุโบสถ ในกริด SE 24 ทางมุมด้านตะวันออกเฉียงใต้ของอุโบสถ ห่างกันประมาณ 14.5 เมตร เป็นหลุมขุดค้นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดกว้าง 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม (รูปที่ 153)

สภาพพื้นที่ก่อนการขุดค้น เป็นพื้นที่ราบ ผิวดินมีวัชพืชขึ้นปกคลุม และมีต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ 1 ต้น ที่มุมด้านตะวันตกเฉียงใต้ของหลุม ดินเป็นดินทราย เนื้อร่วนมาก

การขุดค้น ขุดตามระดับชั้นดินสมมติ ขุดทีละ 10 ซม. โดยมีค่าระดับสมมติที่ - 0.00 CM.DT. ถ่ายระดับจากจุดหลักฐานอ้างอิง (Fix Point) ที่กลางเนินอุโบสถ มาที่ปากหลุมขุดค้น

ได้ขุดค้นในระดับความลึก 360 ซม. จากระดับผิวดิน หรือเป็นระดับชั้นดินสมมติที่ - 530 cm.dt จนถึงชั้นดินสุดวัฒนธรรม (sterile) รายละเอียดของชั้นดินตามระดับชั้นดินสมมติมีดังนี้คือ

รายละเอียดของชั้นดินตามระดับสมมติ

ได้ขุดค้นชั้นดินตามระดับสมมติ ตั้งแต่ระดับ - 0.00 cm.dt. ถึงระดับ - 530 cm.dt. มีระดับความลึกประมาณ 360 ซม. จากระดับผิวดิน ชั้นดินแต่ละชั้นมีลักษณะดังนี้ คือ

ตารางบันทึกการขุดค้น หลุมขุดค้นที่ 1 (TP. 1) วัดพระงาม

ชั้นดินสมมติที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
surface	0 -190	ผิวดินปนแบบหน้าดินทั่วไป ปกคลุมด้วยพื้นหญ้า พื้นที่ไม่สม่ำเสมอ แต่ค่อนข้างเรียบ เนื้อดินละเอียด พบเศษอิฐขนาดเล็ก ๆ ปะปนอยู่ทั่วไป แต่ไม่มากนัก	ไม่พบโบราณวัตถุ	
1	190-200	ดินเป็นทรายเนื้อหยาบ มีเศษอิฐปนอยู่มาก	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
2	200-210	ดินร่วนปนทราย บริเวณด้าน ตอ... ของหลุมห่างออกมาประมาณ 39 ซม..พบดินเป็นลานที่ถูกเผาไฟ บริเวณกลางหลุมติดกับผนังด้านเหนือ พบแนวอิฐไปทางด้าน ตต.	เศษกระเบื้องกาบกล้วย ดินขอ และเศษกระเบื้องแบบเรียบ และเศษภาชนะดินเผาเนื้อเครื่องดินเล็กน้อย	

ชั้นดิน สมมติ ที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
3	210-220	ดินร่วนสีน้ำตาล วัดค่าสีดินเมื่อขึ้น ได้ 10YR 3/3 dark brown	กระเบื้องกาบกล้วย ดินขอ เศษ กระเบื้องแบบเรียบ ¹ และเศษ ภาชนะดินเผา พบจำนวนค่อนข้าง มาก	
4	220-230	ดินร่วนปนทราย มีสีดินน้ำตาลเข้ม ปนเทา มีเศษอิฐปนทั่ว ๆ ไป วัดค่า สีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 3/2 very dark grayish brown	กระเบื้องกาบกล้วย ดินขอ เศษ กระเบื้องแบบเรียบ และเศษ ภาชนะดินเผา พบจำนวนน้อย ลง และพบเศษภาชนะดินเผา เนื้อเครื่องดินเล็กน้อย	
5	230-240	ดินร่วนปนทราย วัดค่าสีดินเมื่อขึ้น ได้ 10YR 4/2 dark grayish brown	กระเบื้องดินเผาลักษณะเดียวกับ ระดับที่ 4 และพบเศษภาชนะ ดินเผาเนื้อเครื่องดินและเนื้อ แกร่งจากเตาบ้านบางปูน เตา แม่ น้ำน้อย และเครื่องเคลือบ จากเตาศรีสีชาลย์ เศษใบเสมา หินชนวน และเศษปูน	
6	240-250	ดินร่วนปนดินเหนียว ปนทราย ยัง คงมีเศษอิฐปนอยู่บ้าง นอกจากนี้ ยังมีเศษปูนปะปนอยู่ด้วยวัดค่าสี ดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 4/2 dark grayish brown	กระเบื้องกาบกล้วย เศษ กระเบื้องแบบเรียบ เศษภาชนะ ดินเผาเนื้อดินและเนื้อแกร่งจาก เตาบ้านบางปูน เตาแม่ น้ำน้อย และเครื่องเคลือบจากเตาศรีสี ชาลย์ เศษใบเสมาหินชนวน	พบเศษหม้อ และเศษ กระ ดูกเผาไฟ 2 กอง ที่ SWQ
7	250-260	ดินเหนียวเนื้อแน่น เศษอิฐน้อยลง ดินมีความชื้น วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 4/1 dark gray (มีดินสี เหลืองปนวัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/6 yellowish brown) วัด เมื่อแห้งได้ 10YR 5/1 gray ด้าน SEQ มีดินสีแดงแทรก ในระดับ	กระเบื้องกาบกล้วย และเศษ ภาชนะดินเผาเนื้อเครื่องดิน เนื้อ แกร่งจากเตาแม่ น้ำน้อย เครื่อง ถ้วยจีน ราชวงศ์หมิงและหยวน	

¹ เศษกระเบื้องแบบเรียบหมายถึง เศษของกระเบื้องที่อาจจะเป็นส่วนของกระเบื้องเกล็ดเต่า หรือกระเบื้องดินขอ หรือเศษกระเบื้องชนิดอื่นที่มีลักษณะแบน ไม่สามารถระบุชนิดได้อย่างชัดเจน

ชั้นดิน สมมติ ที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
		ประมาณ 257-260 cm.dt. วัดค่าสี ดินได้ 2.5YR 3/6 dark red		
8	260-270	ดินเหนียว บริเวณด้าน ตต.. ของ หลุม ดินจะปนกับเศษอิฐมา วัดค่า สีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/1 gray แทรกด้วยดินสี 10YR 5/6 yellowish brown	กระเบื้องกาบกล้วยเล็กน้อย เศษภาชนะดินเผาเนื้อเครื่องดิน เนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน และเครื่องถ้วยจีน ราชวงศ์ชิง เครื่องถ้วยอันนัม เศษปูนเม็ด เล็ก ๆ จำนวนน้อย	
9	270-280	ดินเหนียวเนื้อแน่น บริเวณ ด้านตต..ของหลุมยังคงมีเศษอิฐ ปนอยู่มาก วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/1 gray แทรกด้วยดินสี 10YR 5/6 yellowish brown	กระเบื้องกาบกล้วย และเศษ ภาชนะเล็กน้อย	
10	280-290	ดินเหนียวเนื้อแน่น มีเศษอิฐปนวัด ค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/1 gray แทรกด้วยดินสี 10YR 5/6 yellowish brown	เศษภาชนะเนื้อเครื่องดิน และ เศษภาชนะดินเผาเคลือบจาก แหล่งเตาศรีสขนาลัย	
11	290-300	ดินเหนียวเนื้อแน่น มีเศษอิฐก้อน เล็ก ๆ ปะปนอยู่ทั่วไปแต่น้อยกว่า ระดับ 10 วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/1 gray แทรกด้วยดินสี 10YR 5/6 yellowish brown	กระเบื้องกาบกล้วย เศษ กระเบื้องแบบเรียบ เศษภาชนะ เนื้อดินและเนื้อแกร่งจากเตาแม่ น้ำน้อย เครื่องเคลือบจากเตาศรี สขนาลัย และเครื่องถ้วยจีน ราชวงศ์หยวน	
12	300-310	ดินเนื้อแน่นแข็ง วัดค่าสีดินเมื่อขึ้น ได้ 10YR 5/1 gray แทรกด้วยดินสี แดงสี 7.5YR 4/4 reddish brown และดินสีเหลืองสี 10YR 5/6 yellowish brown	กระเบื้องกาบกล้วยกระเบื้อง เศษกระเบื้องแบบเรียบ เศษ ภาชนะเนื้อเครื่องดิน เครื่อง เคลือบจากเตาศรีสขนาลัย	
13	310-320	ดินเหนียวแน่น มีจุดประสีแดงและ สีเหลือง วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/1 gray สีแดงวัดได้ 2.5YR 4/4 reddish brown	กระเบื้องกาบกล้วยกระเบื้อง เศษกระเบื้องแบบเรียบจำนวน น้อย และเศษภาชนะดินเผาเนื้อ แกร่ง จากเตาบ้านบางปูนเพียง	

ชั้นดิน สมมติ ที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
			1 ชั้น	
14	320-330	ลักษณะดินยังคงเหมือนในระดับที่ 13	เศษภาชนะเนื้อเครื่องดินจำนวน น้อย	
15	330-340	ดินแข็งเกาะตัวกันแน่น สีดินเป็นสี เทาปนน้ำตาล แทรกด้วยสีแดงและมี มีจุดประสีเทา สีดำปะปนอยู่ทั่วไป ในเนื้อดิน นอกจากนี้ยังมีผลึก ไมกาปนอยู่ด้วยแต่ไม่มาก ค่าสีดิน วัดเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/2 grayish brown แทรกด้วยสี 2.5YR 3/6 dark red	เศษภาชนะเนื้อเครื่องดิน จำนวนน้อย	
16	340-350	ดินแน่นแข็งลักษณะเหมือนใน ระดับที่ 15 วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/1 gray แทรกด้วย 2.5YR 4/4 reddish brown	เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินและ เนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน เตาแม่น้ำน้อย	
17	350-360	ดินสีน้ำตาลเทา แทรกด้วยดินสี แดง เนื้อแน่นแข็งมาก เนื้อดินมี ผลึกเป็นแท่งใส (ผลึกไมกา) ปะปน ทั่วไป วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 5/2 grayish brown แทรกด้วยดิน สีแดง 2.5YR 4/4 reddish brown	เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินและ เนื้อแกร่งจากเตาแม่น้ำน้อย	
18	360-380	ดินแข็งสีเทา มีสีแดงแทรก เหมือน ในระดับ 17 ที่ระดับประมาณ 374 cm.dt. ดินเปลี่ยนสีจากที่เคยมีสี แดงแทรกก็เห็นถ่านสีเทาและน้ำ ตาล วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 4/1 dark gray แทรกด้วยดินสี เหลือง 10YR 4/6 dark yellowish brown	เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินและ เนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน เตาแม่น้ำน้อย เครื่องเคลือบ จากเตาสุโขทัย และเตาศรีสา ขนาลัย	
19	380-390	ดินเหนียวแข็งสีเทาเข้ม มีจุดประสี ดำและมีรากฝอยของต้นไม้ปะปน อยู่ทั่วไป วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้	เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินและ เนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน เครื่องถ้วยจีน ราชวงศ์หยวน	

ชั้นดิน สมมติ ที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
		10YR 4/1 dark gray		
20	390-400	ดินเหนียวแน่น สีเทา มีดินเหลืองปนอยู่ทั่วไป ยังคงมีรากไม้ฝอยอยู่ วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 3/1 very dark gray แทรกด้วย 2.5YR 4/6 red	ไม่พบโบราณวัตถุ	พบเศษปูนที่มุมด้าน SWQ
21	400-410	ดินเหนียวเนื้อแน่นสีเทา ปนกับดินสีส้มซึ่งกระจายอยู่ทั่วทั้งหลุม มีผลึกไมกาแทรกอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะใน NWQ (ผลึกนี้พบมาตั้งแต่ระดับ 15) วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 3/2 very dark grayish brown เมื่อแห้ง 10YR 4/1 dark gray ดินสีส้มที่แทรกอยู่วัดค่าสีดินได้ เมื่อขึ้น 2.5YR 4/6 red เมื่อแห้ง 2.5YR 4/8 red	เศษกระเบื้องดินเผาเศษกระเบื้องแบบเรียบเล็กน้อยเศษภาชนะดินเผา แต่เนื้อภาชนะค่อนข้างเปื่อยปนรวมอยู่กับก้อนดิน	ตรงมุมด้าน SWQ พบเศษปูนเป็นกระจุกเล็ก ๆ 1 กระจุก ซึ่งมีติดต่อมาจากระดับ 20
22	410-420	ดินเหนียวเนื้อแน่น สีเทา แต่มีดินสีส้ม-แดงปนอยู่ทั่วไปเหมือนระดับ 21 ในดินสีส้มจะคละด้วยดินสีเหลืองแทรกอยู่ด้วย วัดค่าสีดินเมื่อขึ้นได้ 10YR 3/1 very dark gray มีดินสีส้มปนอยู่วัดค่าสีดินได้ 2.5YR 4/8 red และดินสีเหลืองวัดค่าสีดินได้ 7.5YR 5/8 strong brown	ไม่พบโบราณวัตถุ	
23	420-430	ดินเหนียวเนื้อแน่น สีเทา ปนด้วยสีส้มและสีเหลือง เหมือนในระดับที่ 22	ไม่พบโบราณวัตถุ	
24	430-450	ดินเหนียวเนื้อแน่น สีเทาปนกับสีแดง และปริมาณดินสีแดงมีมากกว่าชั้นที่ 23 ยังคงพบผลึกไมกา (ใส)ปนอยู่ในดินสีเทาและผลึกนี้	ไม่พบโบราณวัตถุ	

ชั้นดิน สมมติ ที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
		บางครั้งก็มีสีเหลืองปนวัดค่าสีดิน เมื่อขึ้น (สีเทา) ได้ 10YR 6/1 gray เมื่อแห้ง 10YR 6/2 light brownish gray ส่วนดินสีแดงวัดได้ เมื่อขึ้น 10R 4/8 red เมื่อแห้ง 10R 4/8 red และสีเหลืองที่พบในผลึกไมกา วัดได้เมื่อขึ้น 10YR 5/8 yellowish brown เมื่อแห้ง 10YR 6/8 brownish yellow		
25	450-470	ดินเหนียว เนื้อแน่น สีแดงปนเทา เป็นจุดประสีเทาปนอยู่ทั่วทั้งหลุม วัดค่าสีดินเมื่อขึ้น สีแดงได้ 10YR 6/1 gray สีเทาได้ 10YR 6/1 gray และ สีเหลือง 10YR 6/8 brownish yellow ผนังหลุมด้านใต้ห่างจาก ผนังหลุมด้านตอ. ออกมาประมาณ 50 ซม. พบร่องรอยของหลุมเสาก กว้างประมาณ 34 ซม. วัดจากผนัง หลุมออกมาในพื้นที่หลุม ได้ 10 ซม. ความสูงของหลุมเสาวัดได้ 50 ซม. และหลุมเส่อีกแห่งพบทาง ผนังหลุมด้านใต้ เช่นเดียวกัน แต่ วัดจากผนังหลุมด้านตต.ห่างมา ประมาณ 20 ซม. กว้าง 10 ซม. และสูง 50 ซม.ร่องรอยเสาลงสุด ท้ายที่ปรากฏ พบอยู่ในผนังหลุม ด้านตอ. วัดจากผนังหลุมด้านทิศ เหนือ ออกมา 112 ซม.. กว้าง 12 ซม.. จาก Profile จะเห็นว่า ผนัง ด้านใต้ จะปรากฏชั้นดินสีแดงชัด เจนมาก แต่ผนังหลุมด้านเหนือ ยัง คงเป็นดินสีเทา ที่มีดินสีแดงแทรก	ไม่พบโบราณวัตถุ	

ชั้นดิน สมมติ ที่	ระดับ (cm.dt)	ลักษณะดิน	โบราณวัตถุที่พบ	หมายเหตุ
		อยู่		
26	470-490	หลุมเสาที่ปรากฏในระดับ 25 หมด ไปแล้วในระดับนี้ดินเหนียวสีเทา ปนส้ม ไม่มีรากไม้ หรือจุดถ่านปน วัดค่าสีดินได้ 10YR 5/1 gray	ไม่พบโบราณวัตถุ	
27	490-510	เหมือนระดับ 26	ไม่พบโบราณวัตถุ	
28	510-530	เหมือนระดับ 26	ไม่พบโบราณวัตถุ	

รายละเอียดของชั้นดินทางวัฒนธรรมและชั้นดินธรรมชาติ

เมื่อขุดค้นจนถึงระดับลึก 360 ซม. จาก ระดับผิวดิน (530 cm.dt) จนถึงชั้นสิ้นสุดวัฒนธรรม (sterile) สามารถแบ่งชั้นวัฒนธรรมได้ดังนี้ (ภาพที่ 154 – 162 และแผนผังที่ 14)

ชั้นดินธรรมชาติ ชั้นดินที่ 7 และชั้นดิน Sterile ระดับที่ 25 – 28 (460 – 530 cm.dt) เป็นชั้นดินที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ดินเป็นดินเหนียวเนื้อแน่นสีน้ำตาลเทา มีจุดประแดงและสีเหลือง พบร่องรอยหลุมเสาที่ผนังหลุมทางด้านใต้ และตะวันออก จำนวน 3 หลุม มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 , 12 และ 34 ซม.

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 6/1 [GRAY] ดินเหนียวสีเทา

10 YR 6/8 [BROWNISH YELLOW] ดินเหนียวสีเทามีจุดประสีเหลือง

2.5 YR 4/8 [RED] ดินที่มีจุดประสีแดง

โบราณวัตถุที่พบ - ไม่พบโบราณวัตถุ

ชั้นดินถมชั้นที่ 1 ชั้นดินที่ 6 และ 7 ระดับที่ 22 – 25 (410 – 460 cm.dt) เป็นชั้นดินที่เป็นการถมเพื่อปรับพื้นที่ครั้งแรก ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวเนื้อแน่นสีเทาเข้มมาก และมีจุดประสีแดง สีเหลืองแทรกอยู่ มีผลึกไมกาปะปนอยู่เล็กน้อย

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 4/1 [GRAY] , 10 YR 4/2 [DARK GRAY] ดินสีเทา

10 YR 3/2 [VERY DARK GRAYISH BROWN] ดินที่มีจุดประสีเหลือง

2.5 YR 4/6 [RED] ดินที่มีจุดประสีแดง

โบราณวัตถุที่พบ - ไม่พบโบราณวัตถุ

ชั้นวัฒนธรรมที่ 1 ชั้นดินที่ 5 และ 6 ระดับที่ 21 - 22 (390 – 410 cm.dt) เป็นชั้นดินที่เริ่มพบร่องรอยการอยู่อาศัยและเป็นชั้นที่เริ่มสร้างวัดเป็นครั้งแรก ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวเนื้อแน่นสีเทาเข้ม และมีดินเหนียวสีเหลืองและผลึกไมกาปะปนอยู่เล็กน้อย

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 3/1 [VERY DARK GRAY] ดินสีเทาเข้ม

2.5 YR 4/6 [RED] ดินมีจุดประสีแดง

โบราณวัตถุที่พบ - พบโบราณวัตถุในปริมาณน้อย ได้แก่ เศษกระเบื้องดินเผาจำนวนน้อยมากเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง ประเภทหม้อ มีลายกุดประทับ

ชั้นดินถมชั้นที่ 2 ชั้นดินที่ 4 ระดับที่ 19 (380 – 390 cm.dt) เป็นชั้นดินที่เกิดจากการปรับพื้นที่ ดินเป็นดินเหนียวแข็งแน่นสีเทาปนส้มมีลึกลงไปกาปะปนอยู่ในปริมาณสูงมาก

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 4/1 [DARK GRAY] ดินสีเทา
2.5 YR 4/6 [RED] ดินที่มีจุดประสีแดง

โบราณวัตถุที่พบ - พบเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง ประเภทหม้อมีลายกุดประทับ ฝาหม้อ และเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน จ.สุพรรณบุรี ตกแต่งด้วยลายกุดประทับ ซึ่งสามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 – 23 และชิ้นส่วนขามเคลือบขาว สันนิษฐานว่าผลิตในสมัยราชวงศ์หยวน กำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 (ภาพที่ 163)

ชั้นวัฒนธรรมที่ 2 ชั้นดินที่ 3C , 4A ระดับที่ 17 - 18 (350 – 380 cm.dt) เป็นชั้นดินอยู่อาศัยที่สืบต่อเนื่องมาจากในชั้นวัฒนธรรมที่ 1 ดินเป็นดินเหนียวปนทรายเนื้อแน่นสีน้ำตาลเทา มีจุดประสีเหลือง

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 5/2 [GRAYISH BROWN] ดินสีน้ำตาลปนเทา
10 YR 4/6 [DARK YELLOWISH BROWN] ดินที่มีจุดประสีเหลือง

โบราณวัตถุที่พบ - พบเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง ประเภทหม้อมีลายกุดประทับ ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน เศษภาชนะเนื้อแกร่งจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย เตาบ้านบางปูน ประเภทไห มีลายกุดประทับ และเศษภาชนะจากแหล่งเตาสุโขทัย เตาศรีสังขาลย์ (ภาพที่ 164) สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19- 20 ลงมา

ชั้นดินถมชั้นที่ 3 ชั้นดินที่ 3 ระดับที่ 2, 2A, 3, 3A, 3B (240 – 340 cm.dt) เป็นชั้นดินที่เป็นดินถมเพื่อปรับพื้นที่ในการสร้างโบราณสถานในสมัยล่าสุด โดยนำดินจากท้องนาหรือดินในคูน้ำมาถม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวเนื้อแข็งแน่นสีน้ำตาลเทามีจุดประสีแดง และจุดประสีเหลือง และมีเศษอิฐขนาดเล็กปนอยู่เล็กน้อย

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 4/2 [DARK GRAYISH BROWN] , 10 YR 5/1 [GRAY] ดินสีเทา
10 YR 5/6 [YELLOWISH BROWN] ดินที่มีจุดประสีเหลือง
2.5 YR 3/6 [DARK RED] , 7.5 YR 4/4 [REDDISH BROWN] ดินที่มีจุดประสีแดง

โบราณวัตถุที่พบ - พบเศษกระเบื้องดินเผาทุกแบบ ดินขอ และเศษกระเบื้องแบบเรียบเป็นจำนวนมาก เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินจากแหล่งเตาพื้นเมือง ประเภทฝาหม้อมีลายกุดประทับ

เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งจากเตาแม่น้ำน้อย (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 – 21) ประเภทไห ขามอ่าง

เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 23) ประเภทไห มีลายกุดประทับที่ปาก

เศษภาชนะดินเผาเคลือบจากเตาศรีสังขาลย์ (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 – 20) ประเภทขาม เขียนลาย และเขาร่องใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ลงมา

เศษเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หมิงต่อเนื่องไปถึงราชวงศ์ชิง (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 22 – 23) ประเภทถ้วย ชาม เขียนลายครามได้เคลือบ (ภาพที่ 165)

ซึ่งโบราณวัตถุที่พบอาจจะมาจากบริเวณวัดหรือจากบริเวณอื่น เนื่องจากเป็นดินถมทั้งหมด

ชั้นดินวัฒนธรรมที่ 3 ชั้นดินที่ 2 ระดับที่ 2,3,4,5 (200 – 240 cm.dt) เป็นชั้นดินอยู่อาศัยและสร้างหรือซ่อมแซมวัดในสมัยหลังสุด ดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียวปนทรายเนื้อแข็งสีน้ำตาลเทา มีอิฐปนในปริมาณมาก โบราณวัตถุที่พบสามารถกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 3/3 [DARK BROWN] ดินสีน้ำตาลเข้ม

10 YR 4/2 [DARK GRAYISH BROWN] ดินสีน้ำตาลปนเทา

โบราณวัตถุที่พบ – พบเศษภาชนะดินเผาแบบก้วย ดินขอและเศษกระเบื้องแบบเรียบ ค่อนข้างมาก เศษภาชนะดินเผาเนื้อเครื่องดิน จากแหล่งเตาพื้นเมือง ประเภทหม้อ มีลายกดประทับ ฝ่าหม้อ (ภาพที่ 166)

เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งจากเตาแม่น้ำน้อย (กำหนดอายุได้ราวพุทธศตวรรษที่ 20 –23) ประเภทไห เศษภาชนะประเภทแจกัน เขียนสีค่าได้เคลือบ จากเตาป่ายาง ศรีสังขล้าย จ.สุโขทัย (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 22)

ชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน

ชั้นดินปัจจุบัน ชั้นผิวดิน SURFACE และระดับที่ 1 (180 - 200 cm.dt) เป็นดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายสีน้ำตาล ที่เกิดจากการทับถมในสมัยหลังจากที่วัดพระงามถูกทิ้งให้กลายเป็นวัดร้าง จึงไม่มีร่องรอยการทำกิจกรรมของมนุษย์

วัดค่าสีดินได้ 10 YR 3/3 [DARK BROWN] ดินสีน้ำตาล

โบราณวัตถุที่พบ - เศษกระเบื้องดินเผา ภาบก้วย ดินขอ และเศษกระเบื้องแบบเรียบ จำนวนเล็กน้อย ซึ่งพบจากการพังทลายของโบราณสถานที่ถูกทิ้งร้าง

หมายเหตุ รายละเอียดและจำนวนของโบราณวัตถุที่พบทั้งหมด แสดงในตารางแสดงประเภทของโบราณวัตถุที่พบทั้งหมด และตารางแสดงจำนวนและชนิดของเศษภาชนะดินเผาที่พบ (ตารางที่ 9,10,11 และ 12)

สรุป

การแบ่งชั้นดินที่พบในหลุมขุดค้นมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างและบูรณะโบราณสถาน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สมัยคือ

สมัยที่ 1 เป็นช่วงเวลาก่อนที่มีการสร้างวัด เนื่องจากพบหลักฐานว่ามีการถมดินปรับพื้นที่เพื่อสร้างศาสนสถาน 1 ครั้ง และมีการอยู่อาศัยในพื้นที่นี้มาก่อนแล้ว ดังจะเห็นได้จากชั้นดินถมครั้งที่ 1 (410 – 460 cm.dt) และชั้นวัฒนธรรมที่ 1 (390 – 400 cm.dt)

ต่อมาในช่วงเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก มีการถมปรับพื้นที่เพื่อสร้างศาสนสถานอีก 1 ครั้ง พบหลักฐานแต่เพียงองค์เจดีย์ประธานและร่องรอยของอาคารอีก 1 หลังด้านหน้าเจดีย์ประธาน แต่ไม่ปรากฏสภาพชัดเจน เนื่องจากถูกรื้อเมื่อคราวที่สร้างอาคารในสมัยที่ 2 จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมขององค์เจดีย์สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่

19 – 20 อีกทั้งโบราณวัตถุที่พบ เช่น เศษภาชนะดินเผาจากเตาบ้างบางปูนและชิ้นส่วนเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หยวน ก็ สามารถกำหนดอายุได้ในระยะเวลาเดียวกัน โบราณสถานที่สร้างในสมัยนี้มีความสัมพันธ์กับชั้นดินถมครั้งที่ 2 (380 – 390 cm.dt.) และชั้นวัฒนธรรมที่ 2 (350 – 380 cm.dt.)

สมัยที่ 2 มีการซ่อมพอกองค์เจดีย์ให้มีรูปทรงแบนขึ้น และมีการสร้างอาคารขนาด 7 ห้อง มีเสานางเรียงและ ระเบียงพาไลล้อมรอบ ตัวอาคารสร้างอยู่บนฐานไพทีที่เป็นขุดฐานบัว มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าไม่มีมุขด้านหน้า ฐาน ไพทีขุดนี้สร้างเชื่อมอาคารกับเจดีย์ประธานเข้าด้วยกัน สร้างซุ้มประตูทางด้านทิศใต้ ทิศตะวันออกและทิศเหนือ มีแนว กำแพงวัดล้อมรอบ และสร้างเจดีย์รายขึ้นทั้งหมด 10 องค์ กำหนดอายุประมาณหลังพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา ซึ่งสอดคล้องกับโบราณวัตถุที่พบในชั้นดินถมปรับพื้นที่ครั้งที่ 3 (240 – 340 cm.dt) ที่สามารถกำหนดอายุประมาณพุทธ ศตวรรษที่ 20 – 21 ลงมา

สมัยที่ 3 ในสมัยนี้อาจจะเป็นช่วงที่มีการซ่อมแซมวัด มีการต่อเติมฐานไพทีด้วยการถมปิดมุขด้านหน้าและ สร้างเพิ่มขยายพื้นที่ด้านหน้าออกไปอีกประมาณ 2 เมตร แต่ยังคงทำบันไดทางขึ้นในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับตำแหน่งเดิม และสร้างอาคารเพิ่มเติมอีก 1 หลัง ส่วนอุโบสถไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง ในสมัยที่ 3 นี้ยังคงอยู่ในชั้นดินเดียวกัน กับในสมัยที่ 2 คือ ชั้นดินถมชั้นที่ 3 (240 – 340 cm.dt.) ซึ่งสามารถกำหนดอายุต่อเนื่องจากสมัยที่ 2 คือประมาณพุทธ ศตวรรษที่ 21 – 22 ลงมาถึง 23

สมัยที่ 4 ซึ่งเป็นสมัยสุดท้ายที่มีการซ่อมแซมและใช้วัดพระงามเป็นศาสนสถาน พระอุโบสถถูกลดขนาดลง จาก 7 ห้องมาเป็น 6 ห้อง แล้วสร้างฐานไพทีหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าไม่มีมุขปิดทับ พร้อมทั้งถมพื้นวัดให้สูงขึ้น อีกประมาณ 30 – 40 ซม.ด้วย มีการสร้างเจดีย์รายเพิ่มเติมขึ้นอีก 4 องค์ แล้วขยายพื้นที่วัดออกไปทางทิศตะวันออก มีการ รื้อกำแพงวัดและซุ้มประตูของเดิม แล้วสร้างซุ้มประตูและกำแพงวัดขึ้นมาใหม่ พร้อมทั้งสร้างอาคารขึ้นอีก 2 หลัง นอก กำแพงวัดด้านทิศตะวันออก สามารถกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 – 24 ชั้นดินที่ ร่วมสมัยกับสมัยที่ 4 นี้ คือ ชั้นวัฒนธรรมที่ 3 (200 – 240 cm.dt) ซึ่งเป็นชั้นดินปัจจุบันที่เกิดจากการพังทลายของ โบราณสถานภายหลังจากที่วัดพระงามถูกทิ้งร้างไปแล้ว (180 – 200 cm.dt)

หลังจากนี้ไม่พบหลักฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการอยู่อาศัย พบแต่เพียงหลักฐานการพังทลายของวัสดุที่ใช้ก่อสร้างโบราณสถาน ที่เกิดจากการขุดหรือโบราณสถานเท่านั้น

ตารางที่ 9

ตารางแสดงโบราณวัตถุที่พบจากหลุมขุดค้น TP.1

ตารางที่ 9 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่พบในหลุมขุดค้นที่ (TP.1) วัดพระงาม

หมายเลขขุด	ระดับชั้นดิน CM.DT	กระเบื้องมุงหลังคา						โบราณวัตถุ ทำจากปูนปั้น	โบราณวัตถุ ทำจากโลหะ	โบราณวัตถุจากธรรมชาติ				จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		กาบ กล้วย	เกิด เต้า	ดิน ขอ	เชิง ชาย	เศษ * แบบเรียบ	ไม่ระบุ ประเภท			กระดูก	เปลือก หอย	หิน	อื่นๆ			
001/1	190-200	/												3	165	
001/2	190-200	/												13	380	
001/3	190-200			/										2	110	
001/4	190-200					/								33	1,215	
002/1	200-210	/												8	310	
002/2	200-210	/												6	145	
002/3	200-210			/										4	305	
002/4	200-210					/								17	515	
004/1	210-220	/												13	360	
004/2	210-220	/												12	500	
004/3	210-220		/											1	25	
004/4	210-220			/										5	275	
004/5	210-220					/								59	1,680	
007/1	220-230	/												3	135	
007/2	220-230	/												7	315	
007/3	220-230					/								32	1,010	
007/4	220-230			/										2	125	

ตารางที่ 9 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่พบในหลุมขุดค้นที่ (TP.1) วัดพระงาม

หมายเลขขุด	ระดับชั้นดิน CM.DT	กระเบื้องมุงหลังคา						โบราณวัตถุ ทำจากปูนปั้น	โบราณวัตถุ ทำจากโลหะ	โบราณวัตถุจากธรรมชาติ				จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		กาบ กล้วย	เกล็ด เต่า	ดิน ขอ	เชิง ชาย	เศษ * แบบเรียบ	ไม่ระบุ ประเภท			กระดูก	เปลือก หอย	หิน	อื่นๆ			
008/0	220-230											/			380	ชิ้นส่วนหินชนวน
010/1	230-240	/												1	165	
010/2	230-240	/												20	340	
010/3	230-240					/								16	490	
011/0	230-240											/			215	ชิ้นส่วนเสมานหินชนวน
011/0	230-240							/(เศษปูน)							55	
013/1	240-250					/								6	100	
013/2	240-250	/												5	335	
013/3	240-250	/												14	320	
014/0	240-250											/		1	160	หินชนวน
018/1	250-260					/								2	40	
018/2	250-260	/												8	500	
020/1	260-270	/												2	85	
020/2	260-270	/												2	55	
020/3	260-270					/								3	75	
022/0	270-280	/												13	470	
024/1	280-290	/												3	60	

ตารางที่ 9 ตารางแสดงโบราณวัตถุที่พบในหลุมขุดค้นที่ (TP.1) วัดพระงาม

หมายเลขขุด	ระดับชั้นดิน CM.DT	กระเบื้องมุงหลังคา						โบราณวัตถุ ทำจากปูนปั้น	โบราณวัตถุ ทำจากโลหะ	โบราณวัตถุจากธรรมชาติ				จำนวน	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		กาบ กล้วย	เกล็ด เต่า	ดิน ขอ	เชิง ชาย	เศษ * แบบเรียบ	ไม่ระบุ ประเภท			กระดูก	เปลือก หอย	หิน	อื่นๆ			
024/2	280-290	/												2	95	
026/1	290-300	/												2	90	
026/2	290-300	/												8	100	
026/3	290-300					/								1	35	
028/1	300-310					/								1	25	
028/2	300-310	/												4	55	
030/1	310-320					/								1	20	
030/2	310-320	/												3	20	
036/8	380-390									/				1	5	
037/0	390-400											/		1	5	
039/0	400-410					/								4	35	

หมายเหตุ * หมายถึงเศษกระเบื้องแบบเรียบของกระเบื้องเกล็ดเต่าหรือกระเบื้องดินขอซึ่งไม่สามารถระบุประเภทได้แน่ชัด

ตารางที่ 10

ตารางแสดงปริมาณเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน เนื้อแกร่ง
เนื้อละเอียด และกระเบื้องมุงหลังคา จากหลุมชุดคัน TP.1 วัดพระงาม

ตารางที่ 10 ตารางแสดงปริมาณเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน เนื้อแกร่ง เนื้อละเอียดและกระเบื้องมุงหลังคาจากหลุมขุดค้น TP.1 วัดพระงาม

ระดับ	ภาชนะดินเผาประเภท						กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เกล็ดเต่า	กระเบื้อง ดินขอ	เศษกระเบื้อง แบบเรียบ *	กระเบื้อง เชิงชาย	เศษกระเบื้องไม่ ระบุประเภท
	เนื้อดิน		เนื้อแกร่ง		เนื้อละเอียด		ประเภทผู้	ประเภทเมีย					
	จำนวน/ชิ้น	น้ำหนัก/กรัม	จำนวน/ชิ้น	น้ำหนัก/กรัม	จำนวน/ชิ้น	น้ำหนัก/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	
190-200							3 / 165	13 / 380		2 / 110	33 / 1,215		
200-210	15	175					8 / 310	6 / 145		4 / 305	17 / 515		
210-220	10	155					13 / 360	12 / 500	1 / 25	5 / 275	59 / 1,680		
220-230	21	532					3 / 135	7 / 315		2 / 125	32 / 1,010		
230-240	13	110	4	85			21 / 505				16 / 490		
240-250	60	700	3	130			5 / 335	14 / 320			6 / 10		
250-260	58	620	4	30	1	30	8 / 500				2 / 40		
260-270	6	210	4	50	1	10	2 / 85	2 / 55			3 / 75		
270-280	20	450						13 / 470					
280-290	29	250	2	65			3 / 60	2 / 95					
290-300	7	35	5	50			10 / 190				1 / 35		
300-310	7	15	2	20			4 / 55				1 / 25		
310-320			1	30			3 / 20				1 / 20		
320-330	6	90											
330-340	4	20											
340-350	3	30	2	50									

ตารางที่ 10 ตารางแสดงปริมาณเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน เนื้อแกร่ง เนื้อละเอียดและกระเบื้องมุงหลังคาจากหลุมขุดค้น TP.1 วัดพระงาม

ระดับ	ภาชนะดินเผาประเภท						กระเบื้องกาบกล้วย		กระเบื้อง เกล็ดเต่า	กระเบื้อง ดินขอ	เศษกระเบื้อง แบบเรียบ *	กระเบื้อง เชิงชาย	เศษกระเบื้องไม่ ระบุประเภท
	เนื้อดิน		เนื้อแกร่ง		เนื้อละเอียด		ประเภทผู้	ประเภทเมีย					
	จำนวน/ชิ้น	น้ำหนัก/กรัม	จำนวน/ชิ้น	น้ำหนัก/กรัม	จำนวน/ชิ้น	น้ำหนัก/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	ชิ้น/กรัม	
350-360	5	45	1	10									
360-380	14	130	9	130									
380-390	12	45	6	45									
390-400													
400-410	3	30									4 / 35		

หมายเหตุ * หมายถึงเศษกระเบื้องแบบเรียบของกระเบื้องเกล็ดเต่าหรือกระเบื้องดินขอซึ่งไม่สามารถระบุประเภทได้แน่ชัด

ตารางที่ 11

ตารางแสดงเศษภาชนะดินเผา ที่พบในหลุมชุดคันที่ 1 (TP.1)

ตารางที่ 11 ตารางเศษภาชนะดินเผาที่พบในหลุมชุดคันที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขขุด	พื้นที่	เนื้อภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ								เทคนิคการตกแต่ง	ความหนา	เส้น ผศ. (ซม.)	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		เนื้อดิน	เนื้อหีน	เนื้อละเอียด	เคลือบ	ปาก			คอ	ไหล่	ลำตัว	ฐาน							
						โค้งออก	ตรง	โค้งเข้า				มีเชิง	ไม่มีเชิง						
003/1	200 - 210	/												ผ่าคว่ำ	1	11	1	20	
003/2	200 - 210	/						/						มีลายจุดขนานรอบขอบปาก	1	9	2	30	
003/3	200 - 210	/								/				เรียบ	0		2	15	
003/4	200 - 210	/								/				รมควันดำ 2 ด้าน	0		6	55	
003/5	200 - 210	/								/				มีลายกดประทับ	1		4	55	
005/1	210 - 220	/												ผ่าภาชนะ , จุกภาชนะหงาย	1		3	80	
005/2	210 - 220	/								/				เรียบ	0		2	20	
005/3	210 - 220	/								/				ลายกดประทับ	1		5	55	
006/1	220 - 230	/							/						1		2	10	
006/3	220 - 230	/							/					มีลายกดประทับ	1		3	85	
006/4	220 - 230	/								/				เรียบ	1		5	75	
006/5	220 - 230	/								/				มีลายกดประทับ	1		5	155	
006/6	220 - 230	/												ผ่าคว่ำ	0		1	7	
009/1	230 - 240	/					/								1	13	3	35	
009/2	230 - 240	/						/							0		2	15	
009/3	230 - 240	/								/				มีลายกดประทับ	1		7	55	
009/4	230 - 240	/												ชิ้นส่วนพวยกา	3		1	5	
009/5	230 - 240		/							/					1		1	5	เตาบ้านบางปูน

ตารางที่ 1: ตารางเศษภาชนะดินเผาที่พบในหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขขุด	พื้นที่	เนื้อภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ							เทคนิคการตกแต่ง	ความหนา	เส้นผศ. (ซม.)	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ		
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เนื้อละเอียด	เคลือบ	ปาก			คอ	ไหล่	ลำตัว	ฐาน								
						โค้งออก	ตรง	โค้งเข้า				มีเชิง							ไม่มีเชิง	
009/6	230 - 240		/												1		2	70	เตาแม่น้ำน้อย	
009/7	230 - 240		/		/									/		0	4	1	10	เตาศรีสังขาลย์
012/1	240 - 250	/														1	9	4	95	
012/2	240 - 250	/				/										2		1	15	
012/3	240 - 250	/											/			0.4 - 1.4		12	220	
012/4	240 - 250	/											/			1		9	125	
012/5	240 - 250	/											/			1		4	120	
012/6	240 - 250	/											/			1	7	1	35	
012/7	240 - 250		/										/			1		1	20	เตาบ้านบางปูน
012/8	240 - 250		/										/			2		1	80	เตาแม่น้ำน้อย
012/9	240 - 250		/		/								/			0	11	1	30	เตาศรีสังขาลย์
015/0	250	/														0		35	440	
016/0	247	/											/			0		29	90	
017/1	250 - 260	/														0	10	2	10	
017/2	250 - 260	/						/								1		1	20	
017/3	250 - 260	/											/			1		15	130	
017/4	250 - 260		/										/			0		3	20	เตาแม่น้ำน้อย
017/5	250 - 260		/		/		/									0	13	1	10	สมัย ร. ๑. อยุธยา - จีน

ตารางที่ 11 ตารางเศษภาชนะดินเผาที่พบในหลุมชุดคันที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขขุด	พื้นที่	เนื้อภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ							เทคนิคการตกแต่ง	ความหนา	เส้น ผศ. (ชม.)	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ		
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เนื้อละเอียด	เคลือบ	ปาก			คอ	ไหล่	ลำตัว	ฐาน								
						โค้งออก	ตรง	โค้งเข้า				มีเชิง							ไม่มีเชิง	
017/6	250 - 260			/									/		เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	0	6	1	30	
017/7	250 - 260	/											/		เรียบ	1		5	20	
017/8	250 - 260												/		เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	1		1	30	สมัย ร. หนึ่ง - จีน
019/1	260 - 270	/				/									มีลายกดประทับที่ไหล่	1	30	2	70	
019/2	260 - 270	/						/								1	18	2	120	
019/3	260 - 270	/											/		มีลายกดประทับ	0		2	20	
019/4	260 - 270		/		/	/									เคลือบขาว	0		3	35	เตาอันนัม
019/5	260 - 270		/												ฝาภาชนะ	1	11	1	15	เตาบ้านบางปูน
019/6	260 - 270			/									/		เขียนลายน้ำเงินใต้เคลือบ	0	5	1	10	สมัย ร. หนึ่ง - จีน
021/1	270 - 280	/				/										2	13	2	150	
021/2	270 - 280	/											/		มีลายกดประทับ	1		18	300	
023/1	280 - 290	/											/		เรียบ	1		6	25	
023/2	280 - 290	/											/		มีลายกดประทับ	1		22	180	
023/3	280 - 290	/											/			2	12	1	45	
023/4	280 - 290		/		/	/									เขาร่องใต้เคลือบ	1	18	2	65	เตาศรีสีขนาลัย
025/1	290 - 300	/											/		เรียบ	0		5	10	
025/2	290 - 300	/											/		มีลายกดประทับ	1		2	35	
025/3	290 - 300		/		/										เคลือบเขียวดำ	1		1	20	เตาแม่น้ำน้อย

ตารางที่ 11 ตารางเศษภาชนะดินเผาที่พบในหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลข เลขดูง	พื้นที่	เนื้อภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ							เทคนิคการตกแต่ง	ความ หนา	เส้น ผศ. (ซม.)	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ		
		เนื้อ ดิน	เนื้อ หิน	เนื้อ ละเอียด	เคลือบ	ปาก			คอ	ไหล่	ลำตัว	ฐาน								
						โค้งออก	ตรง	โค้งเข้า				มีเชิง							ไม่มีเชิง	
025/4	290 - 300		/		/	/									เขาระรองใต้เคลือบเขียว	1	16	3	25	เตาศรีสังขาลย์
025/5	290 - 300		/		/	/									เคลือบเขียวขาว	0	15	1	5	สมัย ร. อยุธยา - จีน
027/1	300 - 310	/												/	เรียบ	0		7	15	
027/2	300 - 310		/		/	/									เขาระรองใต้เคลือบเขียวมะกอก	1	14	1	15	เตาศรีสังขาลย์
027/3	300 - 310		/		/									/	เขาระรองใต้เคลือบเขียวมะกอก	5		1	5	เตาศรีสังขาลย์
029/0	310 - 320		/											/		1		1	30	เตาบ้านบางปูน
031/1	320 - 330	/													ฝาภาชนะ	1		2	10	
031/2	320 - 330	/												/	เรียบ	0		1	5	
031/3	320 - 330	/												/	มีลายกดประทับ	1		3	75	
032/0	330 - 340	/												/		1		4	20	
033/1	340 - 350	/												/	เรียบ	1		2	25	
033/2	340 - 350		/											/	มีลายกดประทับ	1		1	10	เตาบ้านบางปูน
033/3	340 - 350	/						/								1		1	5	เตาบ้านบางปูน
033/4	340 - 350		/											/	เรียบ	1		1	40	เตาแม่น้ำน้อย
034/1	350 - 360	/												/	เรียบ	1		5	45	
034/2	350 - 360		/											/	เรียบ	0		1	10	เตาแม่น้ำน้อย
035/1	360 - 380	/													ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน			1	35	
035/2	360 - 380	/													เรียบ	1		4	50	

ตารางที่ 11 ตารางเศษภาชนะดินเผาที่พบในหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขขุด	พื้นที่	เนื้อภาชนะ				ชิ้นส่วนภาชนะ								เทคนิคการตกแต่ง	ความหนา	เส้น ผศ. (ซม.)	จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ	
		เนื้อดิน	เนื้อหิน	เนื้อละเอียด	เคลือบ	ปาก			คอ	ไหล่	ลำตัว	ฐาน								
						โค้งออก	ตรง	โค้งเข้า				มีเชิง	ไม่มีเชิง							
035/3	360 - 380	/										/			มีลายกดประทับ	0		4	45	
035/4	360 - 380		/					/							มีลายขูดขนานขอบปาก	1	16	1	25	เตาบ้านบางปูน
035/5	360 - 380		/									/			เรียบ	1		1	10	เตาบ้านบางปูน
035/6	360 - 380		/									/			มีลายกดประทับ	1		1	25	เตาบ้านบางปูน
035/7	360 - 380		/									/			เรียบ	1		4	45	เตาบ้านบางปูน
035/8	360 - 380		/									/			เรียบ	0		1	20	เตาสู่ไขห้วย
035/9	360 - 380		/				/								มีลายกดประทับ	1		2	25	
036/1	380 - 390	/													ฝาภาชนะหงาย	0	9	1	5	
036/2	380 - 390	/										/			มีลายกดประทับ	1		6	25	
036/3	380 - 390	/										/			เรียบ	5		5	15	
036/4	380 - 390		/						/							0		1	5	เตาบ้านบางปูน
036/5	380 - 390		/							/					มีลายกดประทับ	1		2	30	เตาบ้านบางปูน
036/6	380 - 390		/		/	/									เคลือบขาว	0		2	5	สมัย ร.หยวน - จีน
036/7	380 - 390		/		/							/			เคลือบขาว	0		1	5	สมัย ร.หยวน - จีน
036/8	380 - 390														กระดุก			1	5	
038/1	400 - 410	/													เรียบ	0	11	1	5	เตาศรีสังขาลย์
038/2	400 - 410	/								/					ฝาภาชนะ	1	8	1	5	

ตารางที่ 12

**ตารางแสดงแหล่งผลิตของเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง และเนื้อละเอียด
ที่พบในหลุมชุดคัน TP.1**

ตารางที่ 12 ตารางแสดงแหล่งผลิตของเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง เนื้อละเอียด ที่พบในหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) วัดพระงาม

แหล่งผลิต	แหล่งเตาบ้านบางปูน		แหล่งเตาแม่บ้านน้อย		แหล่งเตาศรีสังขนาลัย		แหล่งเตาสุโขทัย		กลุ่มเตาด้านนา		เครื่องถ้วยเวียงคานาม		เครื่องถ้วยจีน								อื่นๆ	
	ชิ้น	กรัม	ชิ้น	กรัม	ชิ้น	กรัม	ชิ้น	กรัม	ชิ้น	กรัม	ชิ้น	กรัม	สมัย ร.หยวน	สมัย ร.หมิง	สมัย ร.ชิง	ระบุไม่ได้						
ระดับชั้นดิน																						
ชั้นดินปัจจุบัน ระดับ 180 - 200 cm.dt																						
ชั้นวัฒนธรรมที่ 3 ระดับ 200 - 240 cm.dt	2	25	3	150	2	40																
ชั้นดินถมที่ 3 ระดับ 240 - 340	3	650	5	120	8	140					3	35	2	15			1	10			1	30
ชั้นวัฒนธรรมที่ 2 ระดับ 350 - 380 cm.dt	8	115	2	50	1	5	1	20														
ชั้นดินถมที่ 2 ระดับ 380 - 390 cm.dt	3	35											3	10								
ชั้นวัฒนธรรมที่ 1 ระดับ 390- 400 cm.dt																						
ชั้นดินถมที่ 1 ระดับ 410 - 460 cm.dt																						
ชั้นดินธรรมชาติ ระดับ 460 - 530 cm.dt																						

บทที่ 5

การศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ

5.1 การลำดับยุคสมัยโบราณสถานในวัดพระงาม

ภายหลังจากที่ทำการขุดแต่งและขุดค้นเสร็จสิ้นแล้ว จึงนำข้อมูลและหลักฐานที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามหลักวิชาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะ ทำให้สามารถแบ่งโบราณสถานภายในวัดพระงามออกเป็น 4 ยุคสมัยใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

สมัยที่ 1

สามารถกำหนดอายุอยู่ในช่วงอยุธยาตอนต้น ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 กำหนดอายุจากลักษณะทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์ประธานที่เป็นเจดีย์ทรงกลม ตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยม ซึ่งมีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับเจดีย์ในสมัยอยุธยาตอนต้น เช่นที่วัดจวงกลม และวัดถ้ำระชาลัย จ.พระนครศรีอยุธยา โบราณสถานที่สร้างขึ้นพร้อมกับการสร้างวัดในครั้งแรก คือ เจดีย์ประธาน และน่าจะมีอาคารประเภทวิหารหรืออุโบสถอยู่ด้วย แต่ไม่พบร่องรอยหลักฐานที่ชัดเจน โบราณสถานที่พบในสมัยนี้ ได้แก่ (ดูแผนผังที่ 15)

โบราณสถานหมายเลข 1¹ (เจดีย์ประธาน) เป็นเจดีย์ประธานของวัด เป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมบนชุกฐานบัว 8 เหลี่ยม ลักษณะขององค์เจดีย์ประกอบไปด้วย ฐานเจดีย์ชั้นล่างเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ 14.2 เมตร รองรับองค์เจดีย์ 1 ชั้น มีชุกฐานเขียง 8 เหลี่ยมซ้อนลดหลั่นกัน 2 ชั้น รองรับชุกฐานบัวลูกแก้ว 8 เหลี่ยม อีก 2 ชั้น รองรับองค์ระฆังกลมรูปทรงค่อนข้างสูง บัลลังก์ 8 เหลี่ยม ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรกลมและปล้องโชน ลักษณะของเจดีย์ทรงระฆังกลมตั้งอยู่บนชุกฐาน 8 เหลี่ยม มีรูปทรงค่อนข้างสูงเพียว เป็นเจดีย์ที่นิยมในภาคกลาง ราวสมัยอยุธยาตอนต้น กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 19-20

อาคารโบราณสถานด้านหน้าเจดีย์ประธาน (อุโบสถ?) พบส่วนผนังของอาคาร ทางด้านหน้าอาคารหลังปัจจุบัน ในระดับความลึกลงไปจากระดับพื้นชานด้านหน้าอุโบสถสมัยที่ 4 ลงไปประมาณ 1.3 เมตร พบแนวฐานก่ออิฐสอดินสูงประมาณ 96 ซม. เป็นแนวยาวขนานไปกับแนวผนังอาคารด้านหน้า พบเศษอิฐจำนวนมากที่รองอยู่ใต้ฐานรากของอาคารอุโบสถหลังเดิม (อุโบสถ สมัยที่ 2) ในระดับความลึกจากพื้นชานอุโบสถสมัยที่ 4 ลงไปประมาณ 2 เมตร รวมทั้งพบเศษอิฐเสี้ยวที่เป็นส่วนของเสาอิฐกลม ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเสาอิฐกลมกลางอาคารในสมัยที่ 2,3,4 หลักฐานเกี่ยวกับลักษณะของอาคารหลังนี้ไม่ปรากฏแน่ชัด เนื่องจากถูกรื้อและถมดินปิดหมดและเอาอิฐบางส่วนมาสร้างอุโบสถหลังใหม่ในคราวที่สร้างอุโบสถในสมัยที่ 2

นอกจากนี้ยังอาจจะมีแนวกำแพงและซุ้มประตูล้อมรอบเจดีย์ประธานและอาคาร แต่ไม่พบร่องรอย เนื่องจากถูกรื้อออกไปหมด ในคราวที่สร้างกำแพงวัดในสมัยที่ 2

¹หมายเลขที่กำหนดให้โบราณสถานในหัวข้อ"การแบ่งยุคสมัย" จะเรียงลำดับใหม่ตามสมัย โดยใช้คำว่า "โบราณสถานหมายเลข..." และมีข้อความในวงเล็บต่อท้าย ซึ่งจะเป็นชื่อและหมายเลขของโบราณสถานที่ใช้ในการบันทึกหลักฐานระหว่างการดำเนินการขุดแต่ง เช่น โบราณสถานหมายเลข 1 (เจดีย์ประธาน)

สมัยที่ 2

เป็นช่วงเวลาที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัดครั้งใหญ่ คือ มีการพอกซ่อมองค์เจดีย์ประธาน สร้างพระอุโบสถ และฐานไพที กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา โดยกำหนดอายุจากประติมากรรมปูนปั้นรูปบุคคล(เทวดา?) ที่พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 11 ปูนปั้นประดับอาคารรูปพญานาคและเทวดาที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศใต้ และกระเบื้องเชิงชายลายเทพนม ซึ่งก็สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ด้วยเช่นกัน โบราณสถานที่บูรณะปฏิสังขรณ์และที่สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 ได้แก่ (ดูแผนผังที่ 16)

โบราณสถานหมายเลข 1 (เจดีย์ประธาน) เจดีย์ประธานของวัด ที่เคยมีรูปทรงสูงได้ถูกพอกทับให้มีรูปทรงแป้นขึ้นและมีการพอกฐานเชิงสี่เหลี่ยมขยายความหนาของฐานเชิงเดิม ทำให้ฐานเชิงมีความหนาขึ้นมาอีกประมาณ 80 ซม.นอกจากนี้ยังมีการพอกขยายขนาดขององค์ระฆังให้แป้นขึ้นและพอกปล้องโถงให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และสร้างฐานไพทีเชื่อมเจดีย์กับอุโบสถเข้าด้วยกัน ได้ถมดินปิดฐานเชิงสี่เหลี่ยม จึงเหลือแต่ฐานเชิงแปดเหลี่ยมบนพื้นฐานไพที

โบราณสถานหมายเลข 2 (พระอุโบสถ) สร้างทับไปบนอาคารเดิมที่ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ ซึ่งได้รับอาคารเดิมออกทั้งหมด แล้วนำอิฐบางส่วนมาใช้กับอาคารที่สร้างใหม่ เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 7 ห้อง ตัวอาคารหันหน้าไปทางทิศตะวันออก กว้างประมาณ 11 เมตร ยาวประมาณ 23.3 เมตร มีเสานางเรียงทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดกว้างประมาณ 40 ซม. รองรับชายคาปีกนกของอาคาร และมีระเบียงปูอิฐรอบอุโบสถกว้างประมาณ 2 เมตร ก่อปิดฐานเสานางเรียง สันนิษฐานว่าอาจจะมามีทางเข้า 3 ทาง คือทางด้านหน้าเช่นเดียวกับทางเข้าปัจจุบัน ผนังอุโบสถกว้างประมาณ 90 ซม. ผนังภายในอุโบสถปูอิฐเรียงกันประมาณ 3 ก้อน อยู่ต่ำกว่าพื้นอุโบสถในสมัยที่ 4 ประมาณ 69 ซม.

ไม่พบร่องรอยของฐานชุกชี เสาติดผนังและเสากายในอุโบสถเนื่องจากถูกถมปิดไปเมื่อครั้งที่สร้างอุโบสถในสมัยที่ 4 แต่สันนิษฐานว่าเสานางจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับอุโบสถในสมัยที่ 4 คือเสาดังกล่าวจะห่างกันประมาณ 2.50 เมตร หลังคาอาคารมุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วยประดับชายหลังคาด้วยกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัวและลายเทพนมยกช่อฟ้า ซึ่งกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 แต่อย่างไรก็ตามอาคารหลังนี้อาจจะเป็นอาคารประเภทวิหารก็ได้ เนื่องจากไม่พบร่องรอยของฐานเสมาและใบเสมา

โบราณสถานหมายเลข 3 (ฐานไพที) เป็นฐานไพทีที่รองรับโบราณสถานหมายเลข 1 (เจดีย์ประธาน) และโบราณสถานหมายเลข 2 (อุโบสถ) มีลักษณะเป็นชุกฐานบัวคว่ำ บัวหงาย มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างประมาณ 25 เมตร ยาวประมาณ 58 เมตร ด้านหน้าย่อมุม 2 มุม แล้วทำบันไดทางขึ้นขนาด 4 ขั้นทางด้านหน้าอาคาร 2 ทาง ต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้นฐานไพทีมีทางเดินที่เชื่อมต่อมาจากเข้าและทางเดินรูปตัววาย (Y) จากพื้นวัดไปยังฐานไพทีเพื่อขึ้นสู่อุโบสถต่อไป พื้นบนฐานไพทีไม่พบหลักฐานว่ามีการปูพื้นหรือไม่ เนื่องจากถูกรื้อเมื่อคราวที่สร้างฐานไพทีหน้ากระดานในสมัยที่ 4

โบราณสถานหมายเลข 4 (กำแพงวัด) พบกำแพงวัดครบทุกด้าน ซึ่งแม้ว่าจะอยู่ในสภาพชำรุดขาดหายไปเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากถูกขุดรื้อ แต่ก็ยังสามารถระบุขอบเขตการใช้งานภายในวัดได้ว่า กำแพงวัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างประมาณ 42.5 เมตร ยาวประมาณ 74.6 เมตร มีพื้นที่ใช้งานภายในวัดประมาณ 3,170.5 ตารางเมตร และพบมุมกำแพงวัด อีก 3 จุดคือ มุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือและมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมุมกำแพงวัดทั้ง 2 ด้านนี้มีการตกแต่งเป็นย่อมุมยี่สิบ ส่วนมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือนั้นไม่พบร่องรอยการตกแต่งเป็นย่อมุมแต่อย่าง

โต กำแพงวัดในสมัยที่ 2 นี้มีซุ้มประตูทางเข้าวัดทั้งหมด 3 ทางด้วยกัน คือ ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก ซุ้มประตูด้านทิศใต้และซุ้มประตูด้านทิศเหนือ ซึ่งซุ้มประตูทั้ง 3 ซุ้มนี้ มีทางเดินจากซุ้มประตูเข้ามายังฐานไฟเพื่อขึ้นไปยังอุโบสถต่อไป โดยเฉพาะซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกนั้นมีทางเดินเป็นรูปตัววาย (Y) ส่วนซุ้มประตูอื่น ๆ นั้นเป็นทางเดินตรงแบบธรรมดาเท่านั้น

โบราณสถานหมายเลข 5 (เจดีย์รายหมายเลข 1) อยู่บริเวณด้านทิศเหนือของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยมลดชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.22 เมตร ยาวประมาณ 2.51 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 6 (เจดีย์รายหมายเลข 2) อยู่บริเวณด้านทิศเหนือของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุดฐานเป็นรูปแปดเหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 1.66 เมตร ยาวประมาณ 2 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานแปดเหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 7 (เจดีย์รายหมายเลข 14) อยู่บริเวณทางด้านทิศเหนือของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมและส่วนแกนโครงสร้างของเจดีย์เท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.88 เมตร ยาวประมาณ 2.96 เมตร ตั้งอยู่บนพื้นฐานไฟที่ร่วมกับเจดีย์รายหมายเลข 1 , 2 และ 3 ซึ่งฐานไฟนี้ถูกถมปิดไปเมื่อคราวปรับพื้นวัดในสมัยที่ 4 ทำให้ฐานไฟที่อยู่ในระดับลึกกว่าพื้นวัดปัจจุบันประมาณ 10.5 ซม.

โบราณสถานหมายเลข 8 (เจดีย์รายหมายเลข 3) อยู่บริเวณด้านทิศเหนือของอุโบสถ สภาพชำรุด พบเพียงเป็นฐานรูปแปดเหลี่ยมบนฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.50 เมตร ยาวประมาณ 2.61 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 9 (เจดีย์รายหมายเลข 4) อยู่บริเวณด้านเหนือของอุโบสถ สภาพชำรุด เป็นฐานรูปแปดเหลี่ยมบนฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.98 เมตร ยาวประมาณ 3.08 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 10 (เจดีย์รายหมายเลข 5) อยู่บริเวณด้านเหนือของอุโบสถ สภาพชำรุด พบแต่ฐานสี่เหลี่ยมหน้ากระดานลดชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 1.32 เมตร ยาวประมาณ 1.32 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมลดชั้น เจดีย์รายองค์นี้อาจจะสามารถกำหนดอายุได้ราวพุทธศตวรรษที่ 20 จากการพบปูนปั้นส่วนมุมฐานที่ตกอยู่ ลายดอกกลมสลบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (ภาพลายเส้นที่ 1) สามารถเปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นบนเจดีย์ทรงปราสาทหมายเลข 8 ที่วัดมหาธาตุ พระนครศรีอยุธยา ซึ่งสร้างในพุทธศตวรรษที่ 20 (พ.ศ. 1917)²

โบราณสถานหมายเลข 11 (เจดีย์รายหมายเลข 6) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ สภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมที่ยังมีร่องรอยการฉาบปูน มีขนาดกว้างประมาณ 3.28 เมตร ยาวประมาณ 3.39 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 12 (เจดีย์รายหมายเลข 7) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุด พบฐานแปดเหลี่ยมอยู่บนฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม สามารถสันนิษฐานได้ว่าเจดีย์รายองค์นี้

² ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม กระหนกในดินแดนไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน) พ.ศ. 2539 หน้า 87

เป็นเจดีย์ทรงระฆัง เนื่องจากพบชิ้นส่วนปูนปั้นส่วนของคระฆัง เจดีย์รายองค์นี้มีขนาดกว้างประมาณ 3.33 เมตร ยาวประมาณ 3.50 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

พื้นที่ว่างระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 6 และ 7 มีการก่ออิฐให้ฐานเจดีย์ทั้ง 2 องค์เชื่อมติดกันโดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 27 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. ไม่สามารถระบุรูปแบบการก่ออิฐได้เนื่องจากอยู่ในสภาพชำรุดมาก

โบราณสถานหมายเลข 13 (เจดีย์รายหมายเลข 10) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุด ส่วนบนของเจดีย์พังทลายหมดแล้ว เป็นเจดีย์รายที่มีฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 3.5 เมตร ยาวประมาณ 3.65 เมตร เหลือความสูงประมาณ 53 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบัน 53 ซม. ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 14 (เจดีย์รายหมายเลข 11) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ สภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.90 เมตร ยาวประมาณ 2.98 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

เช่นเดียวกับเจดีย์รายหมายเลข 6 และ 7 ที่อยู่ฝั่งตรงข้าม พื้นที่ว่างระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 10 และ 11 ก็มีการสร้างฐานเชื่อมเจดีย์ทั้ง 2 องค์นี้เข้าด้วยกันเช่นกัน โดยใช้อิฐขนาดกว้างประมาณ 14 ซม. ยาวประมาณ 28 ซม. หนาประมาณ 4 ซม. แต่ไม่สามารถระบุรูปแบบการก่ออิฐได้เนื่องจากอยู่ในสภาพชำรุดมาก

โบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?) อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกำแพงวัด ห่างจากกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกประมาณ 19 เมตร เป็นพื้นปูอิฐเพียงก้อนเดียวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 3.30 เมตร ยาวประมาณ 3.97 เมตร เนื่องจากพบก้อนปูนดิบเป็นจำนวนมากในบริเวณนี้จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นสถานที่สำหรับเก็บก้อนปูนดิบก่อนที่จะนำไปหมักเพื่อใช้ทำปูนฉาบหรือปูนสอดต่อไป แต่ไม่พบร่องรอยของหลุมเสาและกระเบื้องมุงหลังคาแต่อย่างใด

สมัยที่ 3

เป็นสมัยที่มีเพียงการปรับปรุงต่อเติมเพื่อขยายขนาดฐานไฟที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยเพิ่มขนาดของฐานหน้าอุโบสถด้วยการถมบันไดทางขึ้นเดิมแล้วสร้างย่อมุขยื่นออกไปในลักษณะเดิม ขยายมุขด้านหน้าออกไปอีกประมาณ 2.5 เมตร ส่วนโบราณสถานอื่น ๆ ไม่พบหลักฐานว่ามีการเปลี่ยนแปลง (ดูแผนผังที่ 17) กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 จากเศษภาชนะดินเผาสมัยราชวงศ์หึงและเศษภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาศรีสีชนาลัย ที่พบจากหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1)

โบราณสถานหมายเลข 1 (เจดีย์ประธาน) ยังคงมีสภาพเหมือนกับในสมัยที่ 2 ไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง

โบราณสถานหมายเลข 2 (อุโบสถ) ยังคงมีสภาพเหมือนกับในสมัยที่ 2 ไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง

โบราณสถานหมายเลข 3 (ฐานไฟที่) เป็นโบราณสถานเพียงแห่งเดียวที่มีหลักฐานว่ามีการเปลี่ยนแปลงมาจากในสมัยที่ 2 โดยถมปิดมุขหน้าและทางเดินรูปตัววาย (Y) ไปเพื่อขยายขนาดของฐานไฟที่ออกมาอีกประมาณ 1.7

เมตร โดยทำการต่อฐานบัวย่อมุมออกมาในลักษณะเดิมและทำบันไดทางขึ้นในลักษณะเดิมแต่ตำแหน่งยื่นออกมมาจากตำแหน่งเดิม แต่ถึงแม้จะมีการถมปิดทางเดินรูปตัววาย (Y) ไปบางส่วนแต่ก็น่าจะยังมีการใช้งานทางเดินนี้

และมีการสร้างโบราณสถานเพิ่มเติม คือ

โบราณสถานหมายเลข 16 (อาคารหมายเลข 1) อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ เป็นอาคารที่ดัดแปลงต่อเนื่องกับทางเดินเข้าสู่ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก โดยสร้างติดกับซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก มีลักษณะเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 5.54 เมตร ยาวประมาณ 7.58 เมตร ฐานเป็นฐานบัวคว่ำสูงประมาณ 23 ซม. ตรงกลางอาคารทำเป็นทางเดินกว้างประมาณ 2.02 เมตรไปสู่ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก โดยก่อกองขอบด้านข้างทางเดินทั้ง 2 ข้างขึ้นสูงประมาณ 21 ซม. บนขอบที่ก่อกองสูงขึ้นมีเสาสี่เหลี่ยมจัตุรัส 5 คู่ หลังคามุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วย

ส่วนโบราณสถานอื่น ๆ ที่ไม่พบหลักฐานว่ามีการเปลี่ยนแปลง คือ **โบราณสถานหมายเลข 4 (กำแพงวัด)** **โบราณสถานหมายเลข 5 (เจดีย์รายหมายเลข 1)** **โบราณสถานหมายเลข 6 (เจดีย์รายหมายเลข 2)** **โบราณสถานหมายเลข 7 (เจดีย์รายหมายเลข 14)**, **โบราณสถานหมายเลข 8 (เจดีย์รายหมายเลข 3)** **โบราณสถานหมายเลข 9 (เจดีย์รายหมายเลข 4)** **โบราณสถานหมายเลข 10 (เจดีย์รายหมายเลข 5)** **โบราณสถานหมายเลข 11 (เจดีย์รายหมายเลข 6)** **โบราณสถานหมายเลข 12 (เจดีย์รายหมายเลข 7)** **โบราณสถานหมายเลข 13 (เจดีย์รายหมายเลข 10)** **โบราณสถานหมายเลข 14 (เจดีย์รายหมายเลข 11)** และ **โบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอุรุ ?)**

สมัยที่ 4

ในสมัยนี้มีการถมพื้นวัดให้สูงขึ้นมาประมาณ 30 - 40 ซม. ทำให้ซุ้มประตูและทางเดินจากทำน้ำเข้าสู่อุโบสถด้านทั้ง 5 ซุ้มและทางเดินรูปตัววาย (Y) ด้านทิศตะวันออกถูกถมดินกลบทับ และมีการสร้างทางเดินรูปตัววาย (Y) เลียนแบบของเดิมจากซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเข้าสู่อุโบสถ สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21 จากกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว (ต้นพุทธศตวรรษที่ 21) กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม (ปลายพุทธศตวรรษที่ 21) และพระพุทธรูปสำริดที่มีการเรียกจอน และมีหลักฐานยืนยันว่าวัดพระงามมีการใช้งานต่อเนื่องมาจนถึงสมัยอยุธยาตอนปลายด้วย เช่น พระพิมพ์โคลนสมอปางต่าง ๆ และกระเบื้องดินเผาปูพื้นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งเป็นที่นิยมมากในสมัยพระเจ้าบรมโกศ ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 23 โบราณสถานที่ยังมีการใช้งานและมีการบูรณะในสมัยนี้ คือ (คูแฉกที่ 18)

โบราณสถานหมายเลข 1 (เจดีย์ประธาน) มีการเปลี่ยนแปลงบางส่วน โดยการสร้างกำแพงแก้วล้อมรอบฐานเจดีย์อีกชั้นหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 70 ซม. และอยู่ห่างจากฐานเจดีย์ประธานประมาณ 60 ซม. เพื่อให้เป็นส่วนของลานประทักษิณรอบองค์เจดีย์ และทำประตูทางขึ้นด้านหลังเจดีย์ ต่อเนื่องกับแนวกำแพงวัดด้านหลังเจดีย์ ขึ้นมาบนลานประทักษิณรอบฐานเจดีย์

โบราณสถานหมายเลข 2 (อุโบสถ) ถมดินปิดอุโบสถหลังเดิมแล้วสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ขึ้นแทนหลังเดิม มีการลดขนาดอุโบสถลงมาเหลือเพียง 6 ห้อง แต่เพิ่มความกว้างของชานด้านหน้าโบสถ์ให้กว้างขึ้น ตัวอุโบสถมีขนาดกว้างประมาณ 15 เมตร ยาวประมาณ 34.3 เมตร พื้นอุโบสถยกสูงจากลานประทักษิณประมาณ 95 ซม. มีระเบียงรอบอุโบสถปูด้วยอิฐกว้างประมาณ 2.2 เมตร และชานทางด้านหน้าอุโบสถที่มีการใช้เสากลม 1 คู่รองรับหลังคาชานอุโบสถตรงกับตำแหน่งของผนังอุโบสถเดิมด้านทิศตะวันออก ประมาณ 93 ซม. ส่วนผนังด้านทิศตะวันออกลดขนาดจากตำแหน่งผนังเดิมเข้ามาประมาณ 2.5 เมตร สร้างทับลงไปบนเสากลมคู่แรกภายในอุโบสถหลังเดิม

ภายในอาคารใช้เสาดัดผนัง 2 คู่ ที่ผนังด้านหน้าและด้านหลังตรงกับแนวเสาอิฐรองรับอาคาร เสาคู่สุดท้ายทางทิศตะวันตกเป็นเสาสี่เหลี่ยม ส่วนเสาด้านอื่น ๆ เป็นเสากลมซึ่งเสาดแต่ละคู่ห่างกันประมาณ 2.50 เมตร พื้นปูอิฐแล้วลาดปูน ต่อมาได้ใช้แผ่นกระเบื้องดินเผารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 30 X 30 ซม.ปูซ่อมอีกชั้นหนึ่ง จากนั้นจึงฉาบปูนทับ

โบราณสถานหมายเลข 3 (ฐานไพที) ขยายฐานไพทีใหม่ออกไปอีกประมาณ 36 ซม. แล้วถมฐานไพทีเดิมให้สูงจากพื้นวัดขึ้นมาประมาณ 80 ซม. โดยสร้างเป็นฐานไพทีก่ออิฐสอดินเรียบแบบฐานเขียงหน้ากระดาน ขยายขอบฐานด้านในออกมาจากขอบของฐานไพทีเดิมประมาณ 40 ซม. มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าปิดทับย่อมุมเดิมและทางเดินรูปตัววาย (Y) เดิมด้านหน้า มีขนาดกว้างประมาณ 29 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร แล้วจึงสร้างฐานใบเสมาก่อด้วยอิฐแล้วฉาบปูนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสไม่มีการย่อมุม ขนาดกว้างประมาณ 1.68 X 1.68 เมตร จำนวน 8 ฐาน อยู่รอบอุโบสถทั้ง 8 ทิศ ด้านหน้าอุโบสถทำทางเดินปูอิฐฉาบปูน มีขนาดกว้างประมาณ 1.02 เมตร ปูขึ้นมาจากลานวัดแล้วแยกออกเป็นรูปตัววาย (Y) เข้าสู่บันไดขึ้นไปยังอุโบสถ

โบราณสถานหมายเลข 4 (กำแพงวัด) ได้รื้อแนวกำแพงวัดเดิมและขุมประตูออกทั้งหมด พร้อมทั้งปรับพื้นที่วัดขึ้นมาอีกประมาณ 30 - 40 ซม. แล้วสร้างกำแพงวัดและขุมประตูวัดใหม่ในตำแหน่งใหม่ และบางส่วนของกำแพงวัดเดิม สามารถกำหนดขอบเขตของวัดได้ว่าตัววัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวประมาณ 93.5 เมตร กว้างประมาณ 43 เมตร ล้อมรอบวัด ซึ่งสามารถกำหนดขอบเขตพื้นที่การใช้งานได้ว่า มีพื้นที่ภายในวัดประมาณ 4,020.5 ตารางเมตร ซึ่งมีพื้นที่มากกว่าพื้นที่ภายในวัดในสมัยก่อนหน้านี้นี้ประมาณ 850 ตารางเมตร

กำแพงวัดในสมัยที่ 4 นี้ พบขุมประตูทางเข้า 3 ทาง ด้วยกันคือ ขุมประตูด้านทิศตะวันออก , ขุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือและประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ในสภาพชำรุดทั้งหมดยกเว้นขุมประตูด้านทิศตะวันออกซึ่งยังคงเห็นสภาพว่าเป็นขุมประตูทางเข้ารูปเกือกม้าย่อมุมไม่ลึบสง

โบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?) เนื่องจากมีการถมปรับพื้นที่วัดให้สูงขึ้นมาอีกประมาณ 30 - 40 ซม. จึงทำให้ลานอิฐนี้ถูกดินถมปิดทับ

โบราณสถานหมายเลข 16 (อาคารหมายเลข 1) มีการดัดแปลงอาคารเพื่อความเหมาะสมในการใช้งาน โดยการถมและปูอิฐช่องทางเดินตรงกลางอาคารให้สูงเท่ากับขอบที่ยกขึ้น เพื่อให้เป็นพื้นเดียวกัน มีการขยายขนาดของอาคารโดยการต่อย่อมุขข้างหน้าออกมาอีกประมาณ 1.69 เมตร และต่อเติมด้านหลังของอาคารออกไปอีกประมาณ 1.10 เมตร จึงทำให้ต้องเพิ่มจำนวนเสาสี่เหลี่ยมบนอาคารจาก 5 คู่ เป็น 6 คู่

โบราณสถานที่มีการใช้งานต่อเนื่องมาในสมัยนี้และไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง คือ โบราณสถานหมายเลข 5 (เจดีย์รายหมายเลข 1) โบราณสถานหมายเลข 6 (เจดีย์รายหมายเลข 2) โบราณสถานหมายเลข 7 (เจดีย์รายหมายเลข 14) โบราณสถานหมายเลข 8 (เจดีย์รายหมายเลข 3) โบราณสถานหมายเลข 9 (เจดีย์รายหมายเลข 4) โบราณสถานหมายเลข 10 (เจดีย์รายหมายเลข 5) โบราณสถานหมายเลข 11 (เจดีย์รายหมายเลข 6) โบราณสถานหมายเลข 12 (เจดีย์รายหมายเลข 7) โบราณสถานหมายเลข 13 (เจดีย์รายหมายเลข 10) และ โบราณสถานหมายเลข 14 (เจดีย์รายหมายเลข 11)

และโบราณสถานที่มีการสร้างขึ้นในสมัยนี้ คือ

โบราณสถานหมายเลข 17 (เจดีย์รายหมายเลข 8) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ สร้างขึ้นทับทางเดินรูปตัววาย (Y) เดิมที่ถูกกลบทับไป อยู่ในสภาพชำรุด พบเพียงบางส่วนของฐานสี่เหลี่ยมหน้ากระดานเท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.89 เมตร ยาวประมาณ 3.50 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 18 (เจดีย์รายหมายเลข 9) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.68 เมตร ยาวประมาณ 2.91 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 19 (เจดีย์รายหมายเลข 13) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ สร้างทับแนวกำแพงวัดเดิมด้านทิศตะวันออก อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 3.07 เมตร ยาวประมาณ 3.21 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

โบราณสถานหมายเลข 20 (เจดีย์รายหมายเลข 12) อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.62 เมตร ยาวประมาณ 2.62 เมตร ด้านทิศตะวันออกของเจดีย์มีแท่นอิฐขนาดเล็กรูปสี่เหลี่ยม ขนาดประมาณ 60 x 70 ซม. สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นแท่นบูชา ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

นอกจากนี้ยังมีการสร้างแท่นบูชาขึ้นมา 4 แท่นด้วยกัน คือ แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 6, แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 13, แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12 และแท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 8

โบราณสถานหมายเลข 21 (อาคารหมายเลข 2) อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ นอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกห่างจากกำแพงวัดประมาณ 54 ซม. มีลักษณะเป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 6.7 เมตร ยาวประมาณ 14.9 เมตร พื้นเป็นดินอัดไม้พบร่องรอยการปูอิฐ มุงหลังคาด้วยกระเบื้องเกล็ดเต่า กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมและกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิง

โบราณสถานหมายเลข 22 (อาคารหมายเลข 3) อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอุโบสถ นอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกห่างจากกำแพงวัดประมาณ 1.26 เมตร มีลักษณะเป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 6.24 เมตร ยาวประมาณ 12.57 เมตร พื้นเป็นดินอัดไม้พบร่องรอยการปูอิฐ มุงหลังคาด้วยกระเบื้องเกล็ดเต่า กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมและกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิง

สรุป

วัดพระงามมีหลักฐานการใช้งานเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจึงได้กลายเป็นวัดร้างไป โดยสามารถแบ่งการใช้งานวัดพระงามออกได้เป็น 4 สมัยใหญ่ ๆ ดังนี้

สมัยที่ 1 กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนต้น (ราวพุทธศตวรรษที่ 20) โดยในสมัยแรกสุดนั้นเหลือหลักฐานเพียงเจดีย์ประธานและส่วนของอาคารด้านหน้าเจดีย์ประธานอีก 1 หลัง ซึ่งพบแต่ส่วนของผนังด้านหน้าเท่านั้น แต่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคารประเภทวิหาร เนื่องจากไม่พบร่องรอยของโบสถ์ และนอกจากนี้ไม่พบหลักฐานของโบราณสถานอื่น ๆ ในสมัยนี้เลย

สมัยที่ 2 กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง (ราวพุทธศตวรรษที่ 20) ในระยะนี้เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงภายในวัดพระงามเป็นอย่างมาก พบหลักฐานต่าง ๆ ค่อนข้างครบถ้วน ตัววัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง

ประมาณ 42.5 เมตร ยาวประมาณ 74.6 เมตร มีพื้นที่ใช้งานภายในวัดประมาณ 3,170.5 ตารางเมตร มีซุ้มประตูทางเข้าวัด 3 ทาง คือ ทางทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศใต้ เจดีย์ประธานถูกพอกซ่อมแซมให้มีรูปทรงแบนขึ้นตามความนิยมในสมัยอยุธยาตอนกลาง มีการสร้างอาคารขนาด 7 ห้องขึ้นใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นอาคารประเภทวิหารเช่นเดียวกับในสมัยแรก เพราะไม่พบร่องรอยของใบเสมาเช่นกัน พร้อมทั้งสร้างฐานไฟที่บัวคว่ำบัวหงายขึ้นมารองรับอาคารและเจดีย์ประธาน สร้างเจดีย์รายขึ้นทั้งสิ้น 10 องค์ คือ เจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 และ 14

สมัยที่ 3 กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง (ราวพุทธศตวรรษที่ 20) ซึ่งใกล้เคียงกับสมัยที่ 2 เพราะเป็นเพียงสมัยที่มีการต่อเติมโบราณสถานภายในวัดพระงามเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โบราณสถานส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพเดิม มีการต่อเติมฐานไฟที่ด้านหน้าออกไปในลักษณะเดิมประมาณ 2.5 เมตร และสร้างอาคารเพิ่มขึ้น 1 หลัง คือ อาคารหมายเลข 1 สันนิษฐานว่าน่าจะใช้เป็นศาลาสำหรับพักก่อนที่จะขึ้นไปประกอบศาสนกิจบนอุโบสถ

สมัยที่ 4 กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย (ราวพุทธศตวรรษที่ 21 – 23) มีการปรับปรุงวัดครั้งใหญ่ด้วยการถมปรับพื้นวัดให้สูงขึ้นประมาณ 30 – 40 ซม. ทำให้ซุ้มประตูเดิมทั้งหมดถูกกลบทับ ขยายขอบเขตวัดออกมาทางทิศตะวันออก ทำให้วัดมีพื้นที่ประมาณ 4,020.5 ตารางเมตร ยังคงมีซุ้มประตูทางเข้า 3 ทางล้อกับสมัยที่ 2 ได้สร้างอุโบสถหลังใหม่ขนาด 6 ห้องทับอาคารหลังเดิม และสร้างฐานไฟที่หน้ากระดานครอบฐานไฟที่เดิม ยังคงมีการใช้อาคารด้านหน้าอุโบสถอยู่ สร้างอาคารประเภทศาลาน้ำขึ้น 2 หลังนอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก สร้างเจดีย์รายเพิ่มเติมอีก 4 องค์ คือ เจดีย์รายหมายเลข 8, 9, 12 และ 13

5.2 การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางสถาปัตยกรรม

การศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อกำหนดอายุโบราณสถานภายในวัดพระงาม ได้ใช้การเปรียบเทียบลักษณะทางสถาปัตยกรรม แผนผังและรูปแบบทางศิลปะ กับโบราณสถานอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แบ่งออกได้เป็น

แผนผังวัด

แผนผังวัดพระงามเป็นลักษณะของแผนผังวัดที่มีขอบเขตชัดเจน คือ ขอบเขตของวัดกำหนดจากคูน้ำที่ล้อมรอบวัดทุกด้าน วัดนี้จึงมีสภาพเป็นเกาะ เนื่องจากพื้นที่โดยรอบเป็นที่ลุ่ม มักมีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงได้ถมปรับพื้นที่ทั้งหมดเพื่อสร้างวัด เป็นทั้งขอบเขตของวัด และใช้เป็นเส้นทางสัญจร เนื่องจากวัดตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มอยู่ในบริเวณทุ่งขวัญ ซึ่งในฤดูน้ำหลากจะมีน้ำท่วมขังทั้งหมด การสัญจรจึงต้องใช้เส้นทางน้ำเป็นหลัก

ขอบเขตของวัดใช้แนวกำแพงวัด และแนวคูน้ำเป็นหลัก ซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังคลองเมืองได้ คือทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของวัด เดิมเคยมีคลองขนาดเล็กเชื่อมต่อกับคลองสระบัว ที่สามารถพายเรือไปออกที่คลองเมืองด้านหน้าวัดหน้าพระเมรุได้ แต่ปัจจุบันถูกถมแล้วสร้างถนนคอนกรีตทับ วัดนี้จึงตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของคลองสระบัว ซึ่งยังมีวัดที่ตั้งอยู่ในบริเวณนี้อีกหลายวัด เช่น วัดจงกลม วัดศรีโพธิ์ เป็นต้น

ตัววัดมีกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง โบราณสถานทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตกำแพงวัด และด้านหน้ากำแพงวัด กำแพงวัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้าง 43 เมตร ยาว 93.5 เมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 4,020.5 ตารางเมตร มีซุ้มประตูทางเข้า 4 ประตู ประตูทางเข้าหลักคือทางด้านตะวันออก และมีประตูทางเข้าด้านข้างอีก 2 ประตู คือทางด้านเหนือและด้านใต้ และมีประตูทางเข้าขนาดเล็กด้านหลังเจดีย์อีก 1 ทาง

ลักษณะของแผนผังวัดในสมัยแรกนิยมสร้างวิหารอยู่ด้านหน้า (ด้านตะวันออก) เจดีย์ประธานอยู่ตรงกลาง และพระอุโบสถอยู่ด้านหลังทางด้านตะวันตก ซึ่งแผนผังนี้ได้รับอิทธิพลจากแผนผังวัดในเมืองสุโขทัย³ ส่วนแผนผังวัดในสมัยอยุธยาตอนต้น มีความนิยมที่จะหันหน้าวัดไปทางทิศตะวันออก อีกทั้งนิยมสร้างเจดีย์ 8 เหลี่ยม เป็นเจดีย์ประธาน และมักมีวิหารตั้งอยู่ด้านหน้า เช่นวัดสุวรรณาวาส วัดกระซ่าย วัดหลังคาขาว ในบึงพระราม⁴ และวัดจกกลม เป็นต้น (ภาพที่ 167- 169)

ซึ่งแผนผังวัดพระงามนั้นมีลักษณะเดียวกับแผนผังวัดในสมัยอยุธยาตอนต้นคือ ตัววัดหันหน้าไปทางทิศตะวันออก วัดมีขอบเขตชัดเจน อีกทั้งมีเจดีย์ทรง 8 เหลี่ยมเป็นเจดีย์ประธานและมีวิหารตั้งอยู่ด้านหน้า ซึ่งอาคารที่อยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน ที่สร้างมาพร้อมกันนั้น ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเป็นพระอุโบสถหรือวิหาร แต่จากลักษณะของแผนผังวัดอาคารที่อยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธานในสมัยอยุธยาตอนต้น น่าจะเป็นวิหารมากกว่าพระอุโบสถ

ส่วนแผนผังวัดพระงามที่ปรากฏสภาพในปัจจุบันคือ เจดีย์ประธานทรง 8 เหลี่ยม เป็นแกนกลางของวัดตั้งเกือบชิดแนวกำแพงวัดทางด้านหลัง (ทิศตะวันตก) ด้านหน้าเจดีย์มีพระอุโบสถ 1 หลัง ไม่พบอาคารที่อยู่ด้านหลังเจดีย์ อาจจะเนื่องจากวัดมีขนาดเล็ก จึงสร้างเฉพาะอาคารที่สำคัญ ซึ่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกและมีทางเดินเชื่อมต่อมาจากชุมประตูด้านหน้าตรงมายังฐานไพที และแยกเป็นรูปตัว Y เพื่อขึ้นมาบนฐานไพทีทั้ง 2 ข้าง มีเจดีย์รายเรียงเป็นแนวอยู่ทางด้านเหนือและทางด้านหน้า (ด้านตะวันออก) ของพระอุโบสถ ส่วนทางด้านใต้ไม่พบเจดีย์ราย สันนิษฐานว่า อาจจะใช้พื้นที่เป็นลานสำหรับทำกิจกรรมอื่น หรืออาจจะมีอาคารเครื่องไม้ ส่วนพื้นที่ลานหน้าวัด คงใช้ประโยชน์อื่น อาจจะเป็นลานสำหรับทำกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งลักษณะของวัดที่มีเจดีย์รายเรียงเป็นแถวล้อมรอบวิหารและเจดีย์ประธานคือ วัดตะไกร (ภาพที่ 170)

การเปรียบเทียบแผนผังวัดสามารถนำไปเปรียบเทียบกับแผนผังวัดจกกลมที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันได้ เนื่องจากวัดจกกลมตั้งอยู่บนที่ลุ่มเช่นเดียวกัน แล้วได้ถมปรับระดับพื้นวัดขึ้น ประธานหลักของวัดคือ เจดีย์ประธานทรงกลมตั้งอยู่บนฐาน 8 เหลี่ยม และมีวิหารตั้งอยู่ด้านหน้า 1 หลัง ส่วนอาคารอื่น เช่น อุโบสถ ได้สร้างในภายหลัง ซึ่งแผนผังวัดตลอดไปจนถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมมีลักษณะใกล้เคียงกับวัดพระงามมาก

เจดีย์ประธานเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นแกนกลางของวัด มีลักษณะเป็นเจดีย์ 8 เหลี่ยมสร้างอยู่บนฐานสี่เหลี่ยม อันเป็นรูปแบบที่นิยมในสมัยอยุธยาตอนต้น ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ลงมา และมีการบูรณะครั้งใหญ่ 1 ครั้งคือ การพอกฐานเขียงสี่เหลี่ยม พอกฐานบัว 8 เหลี่ยม พอกองค์ระฆังและปล้องไฉน รวมทั้งการสร้างฐานไพทีเชื่อมกับฐานอุโบสถที่ตั้งอยู่ด้านหน้า

พระอุโบสถ ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน หันหน้าไปทางทิศตะวันออก เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ 15 เมตร ยาวประมาณ 34.3 เมตร เหลือความสูงประมาณ 95 ซม. มีขนาด 6 ห้อง ตั้งอยู่บนฐานไพทีอีกชั้นหนึ่ง พระอุโบสถมีหลักฐานว่า มีการสร้างซ้อนทับกันหลายครั้ง สภาพปัจจุบันเหลือแต่ส่วนฐาน แต่สามารถสันนิษฐานรูปแบบของอาคารได้ว่า เป็นอาคารก่ออิฐสอปูน มุงหลังคาด้วยกระเบื้องดินเผา และกระเบื้องเชิงชาย หลังคาลาดปีกนก 1 ชั้น มีมุขด้านหน้า ตัวอาคารใช้เสาอิฐกลมและเสาดินเผาตั้งด้านหน้าและด้านหลังรับน้ำหนักของเครื่องหลังคา ภายในอาคารพบร่องรอยของฐานชุกชี และมีซุ้มโอบเสมา 8 ซุ้มตั้งอยู่บนลานประทักษิณโดยรอบอาคาร

³ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม ศิลปะอยุธยา งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน (กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์เมืองโบราณ,2542) หน้า 44 - 45

⁴โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ราชงานการขุดแต่งและบูรณะวัดหลังคาขาว ต.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา (สำเนารายงาน,2530) หน้า 11 - 12

ด้านหน้าอุโบสถมีซากศาลา 1 หลัง สร้างคร่อมทับลงไปบนทางเดินที่ตรงมาจากซุ้มประตู

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

1. **เจดีย์ประธาน** ลักษณะของเจดีย์ประธานของวัด เป็นเจดีย์ทรงกลมตั้งอยู่บนฐาน 8 เหลี่ยม ประกอบด้วยฐานเขียงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ รองรับฐานเขียง 8 เหลี่ยม ขุดฐานบัว 8 เหลี่ยม จำนวน 3 ขุดรองรับขุดบัวปากกระสัง องค์ระฆังทรงกลม บัลลังก์เหนือองค์ระฆัง เป็นบัลลังก์ 8 เหลี่ยม แบบฐานบัวลูกแก้วอกไก่ ก้านฉัตรกลมมีร่องรอยของเส้นลูกแก้ว 2 เส้น และปล้องโขนสภาพไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังพบว่า ได้มีการพอกเพิ่มที่ฐานเขียงสี่เหลี่ยม ฐานบัว 8 เหลี่ยม องค์ระฆังและปล้องโขน ซึ่งได้ทำขึ้นในสมัยหลัง เป็นการพอกเพิ่มความหนาของเจดีย์ แต่ลักษณะของเจดีย์ยังเหมือนเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ลักษณะของเจดีย์ทรง 8 เหลี่ยมที่ตั้งอยู่บนฐานสูง ได้พบแพร่หลายในภาคกลาง ซึ่งมีอยู่แล้วก่อนการตั้งราชอาณาจักรที่กรุงศรีอยุธยา เช่นวัดพระแก้ว จ.ชัยนาท วัดพระรูป จ.สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นเจดีย์ทรง 8 เหลี่ยมที่ค่อนข้างเก่าแก่ ประกอบด้วยฐานเขียงสี่เหลี่ยมรองรับฐานสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ และฐานทักษิณ 8 เหลี่ยมที่มีการประดิษฐานพระพุทธรูปทั้ง 4 ทิศในทั้ง 2 ฐาน ถัดไปเป็นองค์ระฆัง บัลลังก์ 8 เหลี่ยม ปล้องโขนและปลียอด ซึ่งเจดีย์รูปแบบนี้ได้รับความนิยมต่อเนื่องมาในตอนต้นของสมัยอยุธยา⁵ เช่น เจดีย์ที่วัดจกมที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน (ภาพที่ 171) เจดีย์วัดกระซ่าย (ภาพที่ 172) และเจดีย์วัดแจ้ง⁶ จ.สุพรรณบุรี (ภาพที่ 173) กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา โดยสามารถสังเกตได้จากการทำขุดฐานสูงเป็นรูป 8 เหลี่ยมรองรับองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่ มีบัลลังก์ ก้านฉัตรขนาดใหญ่ และปล้องโขน นอกจากรูปแบบแล้วยังพบว่าในกลุ่มนี้ยังมีการก่ออิฐโดยการสอดดิน และก่อเป็นลักษณะแถวอิฐสั้นสลับแถวอิฐยาว หรือแบบ English bond เช่นกันอีกด้วย⁷

ในการรับอิทธิพลจากลักษณะของฐานและขุดฐานรองรับองค์ระฆังที่เป็นรูป 8 เหลี่ยม และองค์ระฆังทรงกลม น่าจะได้รับอิทธิพลจากเจดีย์ทรง 8 เหลี่ยมของศิลปะทวารวดี เช่น เจดีย์ทรง 8 เหลี่ยมที่วัดกุฎี จ.ลำพูน ซึ่งเป็นเจดีย์ขนาดกลาง มีลักษณะเรือนธาตุเป็น 8 เหลี่ยมและมีซุ้มพระประจำแต่ละด้าน ส่วนยอดเป็นองค์ระฆังกลม แต่เจดีย์ 8 เหลี่ยมในสมัยต่อมาได้พัฒนาให้มีรูปแบบของตนเอง โดยการยึดทรงให้สูงและสร้างให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น ทั้งนี้อาจเพราะเจดีย์ทรง 8 เหลี่ยมอาจได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสร้างกันอย่างแพร่หลายในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 แต่หลังจากนั้นพบว่ามีการสร้างขึ้นบ้าง แต่มีจำนวนน้อยลงและมีขนาดเล็กลง เช่นเจดีย์ทองแดงที่วัดมเหยงคณ์ ในรัชกาลพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ ช่วงอยุธยาตอนปลาย⁸

จากร่องรอยที่เหลืออยู่บนของเจดีย์ประธานสามารถสันนิษฐานรูปทรงได้ว่าเป็นเจดีย์ทรงลังคาบนขุดฐานบัวแปดเหลี่ยม มีฐานชั้นล่างสุดฐานเขียงหน้ากระดานลดชั้น 5 ชั้น กว้างประมาณ 14.6 เมตร สูงประมาณ 2.55 เมตร ถัดขึ้นไปเป็นขุดฐานบัวลูกแก้วอกไก่ กว้างประมาณ 8.50 เมตร สูงประมาณ 2.65 เมตร จากนั้นจึงลดชั้นเป็นบัวลูกแก้วอกไก่อีกครั้งมีความกว้างประมาณ 7.05 เมตร สูงประมาณ 2.25 เมตร ต่อไปจึงเป็นบัวปากกระสังกว้างประมาณ 5.65 เมตรและ

⁵ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม เรื่องเดิม หน้า 78

⁶ บริษัท มรดกโลก จำกัด รายงานการขุดแต่ง เจดีย์วัดแจ้ง บ.สนามชัย ค.สนามชัย อ.เมือง ฯ จ.สุพรรณบุรี (สำเนารายงาน เสนอหน่วยศิลปากรที่ 2 จ.สุพรรณบุรี) , 2535 หน้า 34

⁷ ประยูร อุลุชาฎะ ความเป็นมาของสถาปัตยกรรมในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2529 หน้า 83,86

⁸ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม เรื่องเดิม หน้า 74 - 87

องค์ระฆังกว้างประมาณ 3.9 เมตร สูงประมาณ 3.55 เมตร ต่อจากองค์ระฆังคือบัลลังก์ 8 เหลี่ยมเป็นชุดบัวลูกแก้วอกไก่ กว้างประมาณ 2.15 เมตร สูงประมาณ 1.50 เมตร จากนั้นจึงเป็นก้านฉัตรกลม มีเส้นลูกแก้วคาต่ออยู่ 2 เส้น กว้างประมาณ 1.8 เมตร สูงประมาณ 55 ซม. รองรับปล้องโฉนขนาดกว้างประมาณ 60 ซม. - 2.30 เมตร เหลือความสูงประมาณ 3.95 เมตร ปล้องโฉนยังปรากฏร่องรอยการสร้างพอกปล้องโฉนเดิม ส่วนปลียอดและเม็มน้ำค้างไม่ปรากฏร่องรอย

การกำหนดอายุเจดีย์ประธานวัดพระงาม เมื่อได้เปรียบเทียบลักษณะทางสถาปัตยกรรมกับเจดีย์องค์อื่นแล้ว สามารถกำหนดอายุได้ในช่วงสมัยอยุธยาตอนต้น ราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 ลงมา และได้มีการซ่อมเพิ่มเติมในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20-21 และมีการใช้งานต่อเนื่องมาจนถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย

2. พระอุโบสถ ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน มีร่องรอยการสร้างอาคารหลังเดิม 1 ครั้ง เป็นอาคารที่มีเสานางเรียง ต่อมาได้มีการถมปรับยกระดับขึ้นมา และสร้างพระอุโบสถหลังปัจจุบัน ซึ่งมีร่องรอยการบูรณะพื้น ฐานชุกชี

ส่วนอาคารหลังเดิมที่สร้างมาพร้อมกับเจดีย์ประธาน ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน เนื่องจากถูกรื้อออก หลักฐานที่พบคือส่วนของฐานอาคารหรือส่วนของอาคารในหลุมขุดตรวจบนพื้นมุขด้านหน้าอาคาร ทางมุขด้านตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อคราวที่สร้างอาคารหลังปัจจุบันแทนที่ และไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า เป็นวิหารหรืออุโบสถ แต่เมื่อศึกษาลักษณะการวางผังแล้ว อาคารหลังนี้อาจจะเป็นวิหาร เนื่องจากในสมัยอยุธยาตอนต้นให้ความสำคัญของวิหารมากกว่าอุโบสถ และวิหารมักตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน เช่น วัดจงกลม วัดกระซาย และในระหว่างการขุดตรวจซากอาคารในสมัยแรก และสมัยที่ 2 ก็ไม่ปรากฏหลักฐานของซุ้มโอบเสมารอบอาคาร แต่การสร้างซุ้มโอบเสมาและโอบเสมาสามารถเคลื่อนย้ายได้ จึงไม่สามารถสรุปได้แน่ชัด จวบจนสมัยสุดท้ายที่มีหลักฐานชัดเจนว่า อาคารหลังนี้เป็นพระอุโบสถ

อาคารในสมัยที่ 2 พบหลักฐานว่า เป็นอาคารที่มีเสานางเรียงรองรับชายหลังคาปีกนก ซึ่งคงลดชั้น 1 ชั้น และมีระเบียงพาลโอบอาคาร ส่วนลักษณะอื่นของอาคารคล้ายกับอาคารในสมัยหลังสุด เพียงแต่มีส่วนของอาคารต่อยื่นออกไปทางด้านหน้าอีก 1 ห้อง หลังคาส่วนด้านหน้าอาจจะเป็นมุข หรือเป็นแบบเพิง

ลักษณะของอาคารหลังปัจจุบัน เป็นอุโบสถในผังสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่บนฐานไพทีร่วมกับเจดีย์ประธาน ซึ่งตัวอาคารตั้งอยู่ฐานยกพื้นอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นลานประทักษิณและที่ประดิษฐานซุ้มโอบเสมาด้วยอาคารด้านหน้าเป็นมุขโถง มีเสากลม 1 คู่ สร้างเพื่อรองรับหลังคามุขที่ยื่นออกมาคลุมชานด้านหน้าอาคาร ฐานอาคารเป็นฐานหน้ากระดาน ไม่มีการตกแต่งเป็นบัว ฐานชุกชีตั้งอยู่ทางด้านหลังอาคาร ไม่ได้สร้างติดผนังแต่เป็นลักษณะฐานบัว และพบส่วนหน้าคักของพระประธานหินทราย 1 ชิ้น

ผนังอาคารค่อนข้างหนา เนื่องจากใช้ผนังและเสากลมรับน้ำหนักเครื่องหลังคา เสานางเรียงถูกรื้อออก และคงใช้คันทวยรับน้ำหนักเครื่องไม้ชายหลังคาแทน ประตูทางเข้าทางด้านหน้ามี 3 ประตู และมีช่องประตูกลางเป็นช่องประตูใหญ่ ขนาบข้างด้วยช่องประตูขนาดเล็ก ไม่ปรากฏหลักฐานของช่องประตูด้านหลัง และช่องหน้าต่าง เนื่องจากถูกขุดรื้อจนเหลือแต่ฐานผนัง

รูปแบบของอาคารสามารถกำหนดอายุได้ โดยเปรียบเทียบกับโบราณสถานอื่นที่มีลักษณะของอาคารคล้ายกัน เช่น วิหารที่วัดตะไกร จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น และลักษณะของอาคารที่เปลี่ยนความนิยมจากการสร้างวิหารด้านหน้าเจดีย์ประธาน ซึ่งมีความนิยมในสมัยอยุธยาตอนต้น ต่อมาได้เปลี่ยนมาสร้างอุโบสถแทน อันเป็นความนิยมตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางลงมาจนถึงตอนปลาย

ส่วนโอบเสมาเป็นโอบเสมาหินชนวนขนาดค่อนข้างใหญ่ ไม่มีการตกแต่งลวดลาย เป็นลักษณะของโอบเสมาสมัยอยุธยาตอนต้นลงมา ซึ่งโอบเสมาอาจจะนำมาจากที่อื่นก็ได้ หรือรื้อจากอาคารหลังเดิม แล้วนำมาผูกพัทธสีมาที่อาคารหลัง

ใหม่ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่น เช่น ลวดลายปูนปั้นที่พบที่ซุ้มประตูวัดสมัยที่ 2 เป็นลักษณะลวดลายที่นิยมในสมัยอยุธยาตอนต้นเช่นกัน จึงเป็นไปได้ที่โบสถ์นี้อาจจะมีมาตั้งแต่สมัยแรกของวัด หรืออาจจะมีมาจากที่อื่น

สรุปว่าอาคารที่สร้างในสมัยแรกของวัด อาจจะเป็นวิหาร หรืออุโบสถ ตามแผนผังที่นิยมในสมัยอยุธยาตอนต้น ต่อมาได้สร้างอาคารที่มีเสานางเรียง พร้อมกับการสร้างฐานไพทีล้อมรอบอาคารและเจดีย์ประธาน ต่อมาได้สร้างอาคารหลังปัจจุบันซ้อนทับลงไปบนอาคารเดิม เป็นพระอุโบสถ ซึ่งลักษณะและรูปแบบอาคารมีความสืบเนื่องต่อมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นลงมา จนถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย คือตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ลงมาจนถึงประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 – 24

3. กำแพงวัดและซุ้มประตู กำแพงวัดและซุ้มประตูมีการสร้างซ้อนทับกัน 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกสร้างในสมัยที่ 2 ของวัด มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมที่แคบกว่ากำแพงวัดในสมัยหลังสุดประมาณ 850 ตารางเมตร มีซุ้มประตูทางเข้าวัด 3 ทาง คือ ทางด้านหน้า (ทิศตะวันออก) และมีซุ้มประตูทางเข้าอีก 2 ทางคือ ทางด้านทิศเหนือ และทิศใต้ ซึ่งมีบันไดทางขึ้นฐานไพที ซุ้มประตูทุกซุ้มมีขนาดของซุ้มค่อนข้างใหญ่ ย่อมุมสี่สิบ ตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้น เช่น นาคปลายกรอบซุ้มหน้าบัน ลายเทพดาประดับซุ้ม ลายประจำยามประดับเสากรอบซุ้ม รวมทั้งปูนปั้นรูปเทพนมในซุ้มเรือนแก้วใบระกาที่ประดับบนสันกำแพง คล้ายกับพระพุทธรูปศิลาแดงที่ประดับบนสันกำแพงวัดพระศรีมหาธาตุ จ.ราชบุรี (ภาพที่ 174) ซึ่งได้รับอิทธิพลศิลปะขอม⁹ ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 ลงมา และลายปูนปั้นรูปบุคคลคล้ายกับลวดลายที่ประดับพระปรางค์วัดมหาธาตุ เมืองเซียง ซึ่งเป็นลวดลายที่คัดลอกมาจากลวดลายที่ได้รับอิทธิพลศิลปะขอม สามารถกำหนดอายุได้หลังจากพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ลงมา¹⁰

ส่วนกำแพงวัดปัจจุบัน สร้างในสมัยสุดท้ายของวัด ขยายจากขอบเขตวัดเดิมออกไปทางทิศตะวันออกประมาณ 30 เมตร , ทิศเหนือ 1.49 เมตร และลดขอบเขตวัดด้านทิศตะวันตกลงมาประมาณ 11.6 เมตร และสร้างซุ้มประตูและแนวกำแพงทับบนกำแพงเดิม ในแผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลักษณะของซุ้มประตูเป็นแบบที่เรียบง่าย ไม่พบการประดับตกแต่งลวดลายต่างๆ การกำหนดอายุซุ้มประตูใช้วิธีศึกษาเปรียบเทียบกับการบูรณะอาคารในสมัยต่างๆ และกระเบื้องเชิงชายของอาคาร 2 หลังทางด้านหน้ากำแพง ซึ่งสร้างมาพร้อมกับซุ้มประตู กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 23

4. เจดีย์ราย เจดีย์รายทั้งหมด 14 องค์ สร้างเรียงรายอยู่ทางด้านเหนือ และทางด้านตะวันออกของอุโบสถ ส่วนใหญ่เหลือแต่ฐาน ทั้งสี่เหลี่ยม แปดเหลี่ยม สันนิษฐานว่า เจดีย์ส่วนใหญ่เป็นเจดีย์ทรงระฆัง เนื่องจากพบชิ้นส่วนของปูนอาบองค์ระฆัง ปล้องโหนดเจดีย์ เจดีย์รายบางองค์สร้างมาพร้อมกับเจดีย์ประธาน และมีการบูรณะเรื่อยมา ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถกำหนดอายุได้ เนื่องจากเจดีย์ทุกองค์ถูกขุดหรือจนเหลือแต่ฐานทุกองค์ แต่สามารถกำหนดอายุได้อย่างชัดเจน 2 องค์ คือ เจดีย์รายหมายเลข 5 ทางด้านทิศเหนือของอุโบสถ พบปูนปั้นส่วนมุมเจดีย์เป็นลายดอกกลมสลัสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 และเจดีย์รายหมายเลข 13 ตั้งอยู่ด้านหน้าอุโบสถ พบพระพิมพ์ดินเผาที่เรียกกันว่า “ พระโคนสมอ ” เป็นจำนวนมาก สามารถกำหนดอายุได้ประมาณสมัยอยุธยาตอนปลาย¹¹

⁹ หม่อมราชวงศ์สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ ปราสาทเมืองสิงห์ เมืองโบราณ,ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) พ.ศ. 2526 หน้า 99

¹⁰ กรมศิลปากร การอนุรักษ์ประติมากรรมวัดพระศรีมหาธาตุเซียง จังหวัดสุโขทัย (กรุงเทพฯ : กลุ่มอนุรักษ์ศิลปกรรม สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) พ.ศ.2540 หน้า 23 ,32,102 ,142

¹¹ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม (กรุงเทพฯ : หจก.ไอเดียสควอร์) พ.ศ.2537 หน้า 126

5.อาคารที่สร้างอยู่ด้านหน้าอุโบสถ (อาคารหมายเลข 1) แต่เดิมสร้างเป็นลักษณะคล้ายศาลาสีสร้างติด
ซุ้มประตู เพื่อพักก่อนเข้าสู่อุโบสถ ต่อมาตัดแปลงยกพื้นอาคารแล้วปูพื้นอิฐอีกชั้นหนึ่ง ลักษณะอาคารหลังนี้ไม่สามารถ
กำหนดอายุโดยการเปรียบเทียบกับอาคารอื่น เนื่องจากเป็นการสร้างเฉพาะสถานที่

6.อาคารด้านหน้ากำแพง (อาคารหมายเลข 2 และ 3) พบแต่ส่วนฐานศาลารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า อยู่ด้าน
หน้ากำแพงวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ด้านในกำแพงและเป็นศาลาสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป เช่นที่วัดตะไกร แต่เนื่อง
จากอยู่นอกกำแพงวัดด้านหน้าและยังติดกับคูน้ำ จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคารประเภทศาลาท่าน้ำ ในระหว่างขุด
แต่งไม่ปรากฏหลักฐานอื่น นอกจากเศษกระเบื้องมุงหลังคา และกระเบื้องเชิงชาย สามารถกำหนดอายุจากกระเบื้องเชิง
ชายลายดอกบัวและทรงกระจงที่พบได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 23¹²

5.3 การกำหนดอายุสมัยของโบราณสถานจากผลการศึกษาเปรียบเทียบ

เมื่อประมวลหลักฐานด้านต่างๆเข้าด้วยกัน ทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุที่พบทั้งหมด ทำให้สามารถ
กำหนดอายุโบราณสถานภายในวัดพระงามได้ดังนี้คือ

1.เจดีย์ประธาน ศึกษาเปรียบเทียบกับเจดีย์ในวัดอื่นได้ดังนี้คือ เจดีย์วัดจงกลม เจดีย์วัดกระซ่าย จ.
พระนครศรีอยุธยา เจดีย์วัดแจ้ง จ.สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นรูปแบบของเจดีย์ที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนต้น ราวพุทธศตวรรษที่ 19
- 20 ลงมา ต่อมาได้มีการบูรณะและพอกขยายเจดีย์ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 ลงมา พร้อมกับการ
สร้างกำแพงวัดและซุ้มประตูในสมัยสุดท้าย

2.พระอุโบสถ อาคารหลังเดิมเป็นอาคารที่มีเสานางเรียงรองรับชายหลังคา และมีมุขด้านหน้า ซึ่งคล้ายกับ
อุโบสถวัดหน้าพระเมรุ ซึ่งสร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางลงมา ต่อมาได้สร้างอาคารหลังปัจจุบันทับลงไปบนอาคาร
เดิม และสร้างบนฐานไพทีเดียวกับเจดีย์ประธาน ซึ่งคล้ายกับวัดตะไกร แต่ลักษณะของฐานอาคารเป็นฐานหน้ากระดาน
ไม่มีการตกแต่งเป็นบัว รูปแบบของอาคารคล้ายกับวัดวังไชย แต่อุโบสถที่วัดพระงามไม่มีการย่อมุขด้านหน้าเหมือนที่วัดวัง
ไชย และจากรูปแบบของอาคารและกระเบื้องเชิงชายที่พบ แสดงให้เห็นถึงการใช้งานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด สามารถ
กำหนดอายุได้ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 21 จนถึงพุทธศตวรรษที่ 23

3.กำแพงวัดและซุ้มประตู กำแพงวัดและซุ้มประตูเดิม สามารถกำหนดอายุได้จากลวดลายปูนปั้นที่ประดับ
ซุ้มประตู ซึ่งสามารถกำหนดอายุและเปรียบเทียบได้จากลวดลายปูนปั้นรูปเทพนมที่ประดับสันกำแพงวัดพระศรีมหาธาตุ
จ.ราชบุรี และลวดลายปูนปั้นรูปนาคและเทวดา สามารถกำหนดอายุได้ใกล้เคียงกันคือ ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 - 20
ลงมา

ส่วนกำแพงวัดและซุ้มประตูที่สร้างใหม่ ไม่พบลวดลายปูนปั้นที่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับโบราณสถานอื่น
แต่สามารถกำหนดอายุจากรูปแบบของซุ้ม ที่เป็นแบบวงโค้งรูปเกือบม้าย่อมุมไม้สิบสองมีฐานล่างเป็นชุดบัวลูกแก้วอกไก่
คล้ายกับซุ้มประตูด้านทิศตะวันตกของวัดราชบูรณะ แต่ซุ้มประตูของวัดพระงามโดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนยอดของซุ้มไม่มี
การตกแต่งและประดับปูนปั้นมากเท่าซุ้มประตูของวัดราชบูรณะ ซึ่งอาจจะเนื่องจากวัดราชบูรณะเป็นวัดที่มีความสำคัญ

¹² ประทีป เพ็งตะโก กระเบื้องเชิงชายสมัยอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2540 หน้า 74

ในฐานะที่เป็นวัดหลวง ที่ได้รับการอุปถัมภ์โดยพระมหากษัตริย์จึงมีขนาดใหญ่และมีการประดับตกแต่งมากเป็นพิเศษ แต่วัดพระงามไม่พบหลักฐานทางเอกสารว่ามีพระมหากษัตริย์องค์ใดอุปถัมภ์ จึงเป็นเพียงแต่วัดประจำชุมชนธรรมดาเท่านั้น เพราะฉะนั้นขนาดและการตกแต่งภายในวัดจึงย่อมน้อยกว่าวัดราชบูรณะเป็นธรรมดา ส่วนกระเบื้องเชิงชายที่พบในบริเวณซุ้มประตูนี้สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

4.เจดีย์ราย ไม่สามารถศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมได้ เนื่องจากถูกซุกหรือจนเหลือแต่ส่วนฐานทั้งหมด การกำหนดอายุใช้วิธีเทียบเคียงกับระดับพื้นของโบราณสถานในแต่ละสมัย เนื่องจากมีการถมปรับพื้นวัดหลายครั้ง เจดีย์รายหลายองค์สร้างมาพร้อมกับเจดีย์ประธานและอาคารด้านหน้าเจดีย์ประธาน มีเพียง 2 องค์เดียวที่สามารถกำหนดอายุได้ คือ เจดีย์รายหมายเลข 5 ที่พบปูนปั้นส่วนมุมเจดีย์ลายดอกจอกกลับประจำยาม¹³ และเจดีย์รายหมายเลข 13 สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย เนื่องจากพบพระพิมพ์ดินสมอที่กำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 23¹⁴ ภายในเจดีย์

5.อาคารที่สร้างอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน (อาคารหมายเลข 1) เป็นศาลาขนาดเล็ก กำหนดอายุจากการที่ศาลาสร้างภายหลังซุ้มประตูวัดเดิม ซึ่งกำหนดอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 19-20 ลงมา อาคารหลังนี้จึงสามารถกำหนดอายุได้หลังจากพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา และมีการปรับเปลี่ยนใช้ต่อเนื่องมาจนถึงสมัยสุดท้าย

6.อาคารด้านหน้ากำแพง (อาคารหมายเลข 2 และ 3) เป็นศาลาโถง พื้นเป็นดินอัดสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคารประเภทศาลาท่าน้ำ หลังคาเป็นเครื่องไม้มุงกระเบื้องดินเคลือบประดับชายหลังคาด้วย จากกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัวและทรงกระจิงสามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 23

หลักฐานที่พบทั้งหมด ทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรม หลักฐานประเภทโบราณวัตถุ และหลักฐานทางโบราณคดีอื่นๆ เมื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกัน สามารถกำหนดอายุของโบราณสถานภายในวัดพระงามได้ว่า องค์เจดีย์ประธานและโบราณสถานก่อสร้างมาพร้อมกันตั้งแต่สมัยแรกขงวัด สามารถกำหนดอายุได้ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 ลงมา จนถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 - 24 แล้วถูกทิ้งร้างไป เมื่อคราวที่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

¹³ ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม กระหนกในดินแดนไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน) , พ.ศ. 2539 หน้า 87 - 88

¹⁴ ประทีป เพ็งตะโก วัดไชยวัฒนาราม หน้า 126

บทสรุป

วัดพระงาม ตั้งอยู่ในทุ่งขวัญ ซึ่งเป็นพื้นที่นาทางด้านเหนือของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ใกล้กับทุ่งภูเขาทอง วัดนี้สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น มีแผนผังวัดที่เป็นที่นิยมในสมัยนั้นคือ หันหน้าวัดไปทางทิศตะวันออก และมีลำคลองขนาดเล็กเชื่อมต่อกับคลองสระบัวที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของวัด อันเป็นเส้นทางสัญจรที่สามารถเดินทางไปถึงคลองสระบัว และคลองเมืองได้

หลักฐานที่พบทั้งหมดที่ได้จากกาขุดค้นและขุดแต่ง สามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลด้านต่างๆ ได้ดังนี้

หลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์

ไม่ปรากฏหลักฐานด้านเอกสารเกี่ยวกับวัดพระงาม และไม่ปรากฏชื่อวัดในแผนที่ที่พระยาโบราณราชธานินทร์ทำไว้ เมื่อคราวที่สำรวจโบราณสถานในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา

วัดพระงามได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 56 วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 โดยมีชื่อว่า *วัดชะวาม*

หลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรม

วัดนี้มีแผนผังตามสมัยที่นิยมในสมัยอยุธยาตอนต้น คือหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ขอบเขตของวัดกำหนดจากคูน้ำที่ล้อมรอบวัดทุกด้าน ตัววัดมีกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง โบราณสถานทั้งหมดตั้งอยู่ในเขต กำแพงวัด มีซุ้มประตูทางเข้าวัด 4 ประตูคือ ทางด้านหน้า ด้านข้างและทางด้านหลัง

โบราณสถานที่เป็นแกนกลางของวัดคือ เจดีย์ประธานตั้งอยู่ด้านหลังพระอุโบสถ ตั้งอยู่ในแนวแกนกลางของวัด หันหน้าไปทางทิศตะวันออก เป็นเจดีย์ทรงกลมตั้งอยู่บนฐานเขียงสี่เหลี่ยม ฐานเขียง 8 เหลี่ยม รองรับฐานบัว 8 เหลี่ยมรองรับองค์ระฆังทรงกลมถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์ 8 เหลี่ยมและปล้องไฉน องค์เจดีย์มีร่องรอยการสร้างพอกอีกชั้นหนึ่ง แต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงรูปทรงเจดีย์ ลักษณะของเจดีย์สามารถนำไปเปรียบเทียบกับเจดีย์ที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นคือ เจดีย์วัดจنگลม เจดีย์วัดกระซ่าย จ.พระนครศรีอยุธยา เจดีย์วัดแร้ง จ.สุพรรณบุรี ซึ่งสามารถกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนต้น ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ลงมา และใช้งานสืบต่อมาจนถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย

พระอุโบสถเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธานบนฐานไพทีเดียวกัน ฐานอาคารเป็นฐานหน้ากระดานยกพื้น มีชานรอบอาคาร พบร่องรอยการสร้างอาคารหลังนี้สร้างทับลงไปบนอาคารหลังเดิม ที่มีร่องรอยการสร้างมาตั้งแต่สมัยการสร้างเจดีย์ประธาน อาคารหลังเดิมมีเสานางเรียงรองรับชายหลังคา ต่อมาได้รื้อเสานางเรียงออก แล้วใช้ผนังและเสากลางอาคารรองรับน้ำหนักหลังคาแทน ตัวอาคารทั้งส่วนฐาน เสา ผนัง ฐานชุกชี มีร่องรอยการบูรณะหลายครั้ง การกำหนดอายุพระอุโบสถ สามารถนำไปเปรียบเทียบกับการสร้างและบูรณะอาคารในแต่ละยุคสมัยของวัด

โบราณสถานอื่น คือ เจดีย์ราย ไม่ปรากฏลักษณะชัดเจน แต่สามารถกำหนดอายุได้จากการใช้งานร่วมกับเจดีย์ประธานและอุโบสถ ซุ้มประตูและกำแพงวัดมีร่องรอยการสร้างซ้อนกัน 2 ครั้ง ซุ้มประตูวัดเดิมประดับด้วยลวดลายปูนปั้นนาคปลายกรอบซุ้ม ประติมากรรมรูปเทวดา และรูปเทพนมที่ประดับบนสันกำแพง ที่สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ลงมา ส่วนกำแพงวัดปัจจุบันสร้างในสมัยสุดท้ายของวัดคือ ประมาณสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 ลงมา ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 24

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

ผลจากการขุดค้น 1 หลุม (TP.1) สามารถแบ่งชั้นดินได้ 7 ชั้น ซึ่งสามารถสรุปถึงลำดับยุคสมัย ลำดับการอยู่อาศัยก่อนการสร้างโบราณสถานและบูรณะโบราณสถาน ได้ดังนี้คือ

สมัยที่ 1 มีหลักฐานการอยู่อาศัยเริ่มแรกตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 เนื่องจากพบเครื่องเคลือบเซลาดอนสมัยราชวงศ์หยวน และมีการถมปรับพื้นวัด 2 ครั้ง เพื่อสร้างศาสนสถาน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับฐานรากของเจดีย์ประธานที่เพิ่งสร้างในสมัยนี้ สมัยนี้เพิ่งสร้างวัดในสมัยแรก ซึ่งพบหลักฐานการสร้างเจดีย์ประธานและอาคารด้านหน้าเจดีย์อีก 1 หลัง ซึ่งอาจจะเป็นวิหาร

สมัยที่ 2 ร่วมสมัยกับการสร้างอาคารในสมัยที่ 2 ที่มีเสนางเรียง และการสร้างฐานโถงที่ พร้อมกับการสร้างซุ้มประตูทางด้านทิศใต้ ทิศตะวันออกและทิศเหนือ มีแนวกำแพงวัดล้อมรอบ และสร้างเจดีย์รายขึ้นทั้งหมด 10 องค์ สามารถกำหนดอายุได้ประมาณหลังพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 ลงมาซึ่งสอดคล้องกับในชั้นดินถมปรับพื้นที่ครั้งที่ 3

สมัยที่ 3 เป็นช่วงที่มีการซ่อมแซมวัด มีการต่อเติมฐานโถงที่ด้วยการถมปิดมุขด้านหน้าและสร้างเพิ่มขยายพื้นที่ด้านหน้าออกไปอีกประมาณ 2.5 เมตร แต่ยังคงทำบันไดทางขึ้นในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับตำแหน่งเดิมและสร้างอาคารเพิ่มเติมอีก 1 หลัง ส่วนอุโบสถไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง ระดับพื้นวัดอยู่บนชั้นดินถมครั้งที่ 3 กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 – 21 ลงมาถึง 22 จากเศษภาชนะดินเผาสมัยราชวงศ์หมิงและเศษภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาศรีสังขาลย์

สมัยที่ 4 เป็นสมัยสุดท้ายที่มีการซ่อมแซมและใช้วัดพระงามเป็นศาสนสถาน ร่วมสมัยกับพื้นวัดในสมัยสุดท้าย พร้อมทั้งถมพื้นวัดให้สูงขึ้นอีกประมาณ 30 – 40 ซม.ด้วย แล้วขยายพื้นที่วัดออกไปทางทิศตะวันออก มีการรื้อกำแพงวัดและซุ้มประตูของเดิม แล้วสร้างซุ้มประตูและกำแพงวัดขึ้นมาใหม่ และสร้างเจดีย์รายเพิ่มเติมขึ้นอีก 4 องค์ พร้อมทั้งสร้างอาคารขึ้นอีก 2 หลังนอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก สามารถกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 – 23 ส่วนในชั้นดินหลังจากนี้เป็นชั้นดินปัจจุบันที่เกิดจากการพังทลายของโบราณสถานภายหลังจากที่วัดพระงามถูกทิ้งร้างไปแล้ว และไม่พบว่ามีการเข้ามาทำกิจกรรมทางศาสนาอีก

หลักฐานประเภทโบราณวัตถุ

จากการขุดแต่งและขุดค้นพบโบราณวัตถุเป็นจำนวนมาก แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆดังนี้คือ

1. โบราณวัตถุที่เป็นส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม

1.1 ประเภทดินเผา พบกระเบื้องมุงหลังคาดินเผาจำนวนมาก

- พบกระเบื้องกาบกล้วย บริเวณอุโบสถ ปะปนกับเศษกระเบื้องดินขอบ้างเล็กน้อย จำนวนไม่มากนักสันนิษฐานว่า พระอุโบสถมุงหลังคาด้วยกระเบื้องกาบกล้วย และอาจจะมีการซ่อมด้วยการมุงกระเบื้องดินขอบ้างเล็กน้อย ประดับชายหลังคาด้วยกระเบื้องเชิงชาย เท่าที่พบมีลวดลาย 7 แบบ คือ ลายเทพนม 3 แบบ (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20, 22 และ 23) ลายเทพนมยกช่อฟ้า (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 22) ลายเส้นโค้งประกอปกัน เป็นรูปสามเหลี่ยม (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21) และลายดอกบัว 2 แบบ (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21 และ 22) แสดงให้เห็นถึงการใช้งานอุโบสถอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย

- พบกระเบื้องเคลือบที่อาคารด้านหน้ากำแพงวัด 2 อาคาร และประดับด้วยกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิง 2 แบบ (กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22 และต้นพุทธศตวรรษที่ 23) และลายดอกบัว (กำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 23)

1.2 ประเภทปูนปั้น เท้าที่พบคือ ลวดลายปูนปั้นประดับซุ้มวัดเดิม แบ่งออกเป็น

- ลายปูนปั้นรูปนาคปลายกรอบหน้าบัน และรูปเทวดา มีลักษณะที่คล้ายคลึงมาจากอิทธิพลของศิลปะขอมแบบบายน สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20

- ลายปูนปั้นรูปเทพนมในซุ้มเรือนแก้ว มีลักษณะคล้ายพระพุทธรูปศิลาแดงที่ประดับบนสันกำแพงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ราชบุรี ซึ่งมีอิทธิพลของศิลปะขอมแบบบายน กำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20

- ลายปูนปั้นประดับเสากรอบซุ้มประตู และลวดลายต่างๆ เช่นลายดอกจอกสลัประจายาม ลายดอกชี่กดอกช่อน ลายดอกกลมออกจากก้านใบไม้ 3 ใบ คล้ายกับลวดลายปูนปั้นที่วัดส้ม พระนครศรีอยุธยา วัดราชบูรณะ จ.พระนครศรีอยุธยา วัดมหาธาตุ จ.พระนครศรีอยุธยาและวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ลพบุรี สามารถกำหนดอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20

1.3 ประเภทโลหะ เท้าที่พบคือตะปูเหล็กแบบตะปูจีน พบจำนวน 6 ชิ้น เป็นตะปูที่ใช้ตอกยึดหน้าไม้สำหรับยึดหลังคาเรื่องไม้ของอาคาร พบบริเวณอุโบสถ , อาคารหมายเลข 1 และอาคารหมายเลข 2

2.โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา

2.1 พระพุทธรูปประจำศาสนสถาน พบส่วนหน้าตักของพระประธานหน้าฐานชุกชี บนพระอุโบสถ ขนาดหน้าตักกว้างประมาณ 1.45 เมตร ยาวประมาณ 50 ซม. ส่วนขององค์พระและเศียรพระไม่พบหลักฐานเนื่องจากถูกขโมยลักลอบตัดไปแล้ว

2.2 พระพุทธรูปบูชา พบพระพุทธรูปสำริดจำนวนมาก ส่วนมากเป็นชัยมงคหรือพระนั่ง สามารถกำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง (ราวพุทธศตวรรษที่ 21 -22) และพบส่วนขององค์พระพุทธรูปยืน 1 องค์ ลักษณะเป็นพระพุทธรูปที่ได้รับอิทธิพลศิลปะสุโขทัย (กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21)

2.3 พระพิมพ์ พบพระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) บริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13 เป็นจำนวนมาก สันนิษฐานว่า ถูกขุดขึ้นมาจากกรุภายในองค์เจดีย์ กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 นอกจากนี้ยังพบพระพิมพ์เนื้อชิน (พระปรูหนัง) อีก 5 องค์ กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 23

3.โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

3.1 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากโลหะ

- เครื่องมือเหล็ก พบเพียง 2 ชิ้นเท่านั้น คือ สิวและใบมีดพับ
- ผอบโลหะใส่กระดูกเผาไฟ พบที่ฐานด้านเหนือของเจดีย์รายหมายเลข 13

4.ลักษณะดินเผาในประเทศ พบเป็นจำนวนมาก แบ่งออกเป็น

4.1 เศษภาชนะดินเผาเนื้อดิน (Earthenware) จากแหล่งเตาพื้นเมือง ส่วนมากเป็นหม้อก้นกลม หม้อทะนง แบบผิวเรียบ และแบบที่ตกแต่งลวดลายบริเวณไหล่และลำตัว ด้วยวิธีกดประทับ ขูดขีด ขูด นอกจากนี้แล้วยังพบว่าบางชิ้นมีการตกแต่งผิวด้วยการทาน้ำดิน (slip) ด้วย

4.2 เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง (Stoneware) จากแหล่งเตาบ้านบางปูน เตาแม่น้ำน้อย เตาศรีสำราญล้วย เตาสุโขทัย เตาเซียงและเตาบ้านบางปูน มีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยการขูดขีด การขูด การกดประทับ การเคลือบ การแต่งเติมดิน และการเขียนสีทั้งบนเคลือบและใต้เคลือบ กำหนดอายุได้ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 18 - 23

4.3 ภาชนะดินเผาเต็มใบ ภาชนะดินเผาเต็มใบที่พบทั้งหมด 58 ใบ ใช้บรรจุกระดูกที่เผาไฟแล้วทั้งหมด ส่วนมากมีแหล่งผลิตจากแหล่งเตาพื้นเมืองมีเพียงเล็กน้อยที่มีแหล่งผลิตจากแหล่งเตาศรีสำราญล้วย เตาบ้านบางปูนและเตาแม่น้ำน้อย พบทั้งสิ้น 7 ประเภท คือ กระปุก หม้อข้าว ตลับ หม้อก้นกลม ไหมปากผาย หม้อทะนุและหม้อตาล

5. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

5.1 เศษภาชนะดินเผา เศษภาชนะดินเผาที่พบมีแหล่งผลิตจากจีน เวียดนามและญี่ปุ่น เครื่องถ้วยจีนที่พบเป็นเศษภาชนะเนื้อกระเบื้อง (Porcelain) สมัยราชวงศ์หยวน ราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ เครื่องถ้วยเหล่านี้ตกแต่งผิวภาชนะด้วยการเคลือบและเขียนสีทั้งใต้เคลือบและบนเคลือบ กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 23

5.2 ภาชนะดินเผาเต็มใบ พบเพียง 2 ใบเป็นกระปุกและตลับบรรจุกระดูกอย่างละ 1 ใบ มีแหล่งผลิตจากเวียดนาม ตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีเคลือบและเขียนสีใต้เคลือบ

6. โบราณวัตถุอื่น ๆ

โบราณวัตถุอื่น ๆ ที่พบในปริมาณน้อยและไม่สามารถนำมากำหนดอายุนั้น ได้แก่ เบ้าดินเผา เศษทองเหลืองและเศษสำริด

โบราณวัตถุที่พบทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับการกำหนดอายุของโบราณสถาน จากลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม คือโบราณวัตถุที่พบทั้งหมดสามารถกำหนดอายุได้ตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 ลงมา จนถึงประมาณพุทธศตวรรษที่ 23 - 24 คือ ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นลงมาจนถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย

การลำดับยุคสมัยของโบราณสถาน

สมัยที่ 1

เริ่มสร้างวัดคือ สร้างเจดีย์ประธาน และสร้างอาคารด้านหน้าเจดีย์ประธานอีก 1 หลัง อาจจะเป็นวิหารหรืออุโบสถ แต่ไม่พบหลักฐานชัดเจน เนื่องจากได้รื้อออกเมื่อคราวที่สร้างอาคารในสมัยที่ 2 และเอาอิฐบางส่วนมาสร้างอาคารในสมัยต่อมา ฐานของเจดีย์ประธานและอาคารยังแยกออกจากกัน ยังไม่มีฐานไพที ต่อมาพบว่ามีการพอกเพิ่มความหนาของฐานเชิงสี่เหลี่ยมชั้นล่างของเจดีย์ประธานอีกประมาณ 30 ซม. ส่วนแนวกำแพงและซุ้มประตูวัด ไม่พบหลักฐานสามารถกำหนดอายุจากการเปรียบเทียบลักษณะทางสถาปัตยกรรม และหลักฐานอื่น อาจจะถูกรื้อไปเมื่อคราวที่สร้างกำแพงวัดในสมัยต่อมา สามารถกำหนดอายุได้ในช่วงสมัยอยุธยาตอนต้น ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20

สมัยที่ 2

เป็นช่วงเวลาที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัดครั้งใหญ่ คือ ได้สร้างและบูรณะโบราณสถานเพิ่มเติมคือ

- เจดีย์ประธาน ได้พอกซ่อมองค์เจดีย์ประธาน ตั้งแต่ส่วนของฐานบัว 8 เหลี่ยม องค์ระฆัง และปล้องไฉน เป็นการปรับเปลี่ยนทรงเจดีย์ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เมื่อสร้างฐานไพที ได้ถมดินปิดฐานเชิงสี่เหลี่ยมทั้งหมด เหลือส่วนของฐานเชิง 8 เหลี่ยม บนพื้นลานประทักษิณรอบฐานเจดีย์

- อาคารด้านหน้าเจดีย์ประธาน ได้รื้ออาคารเดิมออกทั้งหมด แล้วสร้างอาคารหลังใหม่ทับไปบนอาคารเดิม เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 7 ห้อง กว้างประมาณ 11 เมตร ยาวประมาณ 23.3 เมตร ฐาน ตัวอุโบสถยกพื้นขึ้นสูงจากพื้นฐานไฟที่ประมาณ 90 ซม. มีเสานางเรียงทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสรองรับชายคาปีกนกของอาคาร และมีระเบียงปูอิฐรอบอุโบสถกว้างประมาณ 2 เมตร ก่อปิดฐานเสานางเรียง สันนิษฐานว่าอาจจะมืทางเข้า 3 ทาง คือทางด้านหน้าเช่นเดียวกับทางเข้าปัจจุบัน. ก่ออิฐสอดดินแล้วฉาบปูน ภายในอุโบสถปูพื้นด้วยอิฐ เรียงกันประมาณ 3 ก้อน อยู่ต่ำกว่าพื้นอุโบสถในสมัยที่ 4 ประมาณ 69 ซม.

ไม่พบฐานชุกชี เสาติดผนังและเสาภายในอุโบสถเนื่องจากถูกถมปิดไปเมื่อครั้งที่สร้างอุโบสถในสมัยที่ 4 แต่สันนิษฐานว่าเสานางจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับอุโบสถในสมัยที่ 4 คือเสาแต่ละคู่จะห่างกันประมาณ 2.50 เมตร หลังคาอาคารมุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วย ประดับชายหลังคาด้วยกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว และลายเทพนมยกช่อฟ้า ซึ่งกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20

- ฐานไฟที่ สร้างเพื่อเชื่อมฐานของเจดีย์ประธาน และอาคารด้านหน้าเข้าด้วยกัน มีลักษณะเป็นชุกฐานบัวคว่ำ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างประมาณ 25 เมตร ยาวประมาณ 58 เมตร พื้นบนฐานไฟที่กว้างประมาณ 3.44 เมตร ด้านหน้าย่อมุม 2 มุม ทำบันไดทางขึ้นด้านหน้าทั้ง 2 มุม จากบันไดทางขึ้นฐานไฟที่มีทางเดินที่เชื่อมต่อมาจากเข้าและทางเดินรูปตัววาย (Y) ขนาดกว้างประมาณ 75 ซม.ที่ต่อมาจากซุ้มประตูด้านหน้าวัด พื้นบนฐานไฟที่ไม่พบหลักฐานว่ามีการปูพื้นหรือไม่

- กำแพงวัดและซุ้มประตู สร้างกำแพงวัดและซุ้มประตู กำแพงวัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างประมาณ 42.5 เมตร ยาวประมาณ 74.6 เมตร มีพื้นที่ใช้งานภายในวัดประมาณ 3,170.5 ตารางเมตร กำแพงด้านหน้า มีการตกแต่งส่วนมุมกำแพงด้านหน้า (ด้านตะวันออก) ทั้ง 2 มุมด้วยการทำย่อมุมยี่สิบ ลักษณะคล้ายเสาหัวเม็ดขนาดใหญ่ กว้างประมาณ 1.30 เมตร ยาวประมาณ 2.7 เมตร ตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นลายเฟืองอุบะและลายดอกกลมสลีกับลายประจำยาม เป็นต้น เหลือแต่ส่วนฐานหน้ากระดานย่อมุม ส่วนมุมกำแพงทางด้านหลังวัด (ด้านตะวันตก) ไม่มีการตกแต่งเป็นย่อมุม เป็นมุมฉาก พบปูนปั้นบนสันกำแพงประดับด้วยปูนปั้นรูปเทพนมประทับนั่งในซุ้มเรือนแก้ว มี 2 ด้าน ลักษณะคล้ายพระพุทธรูปปางสมาธิประทับนั่งในซุ้มเรือนแก้วใบระกาที่ประดับสันกำแพงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ราชบุรี

นอกจากนี้แล้วยังพบซุ้มประตูทางเข้าวัดทั้งสิ้น 3 ซุ้ม แต่ละซุ้มตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้น เช่น รูปบุคคล (เทวดา ?) รูปพญานาค ลายดอกชีกดอกซ้อน ลายดอกจอกออกมาจากใบไม้ 3 แฉก เป็นต้น

- ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก เป็นซุ้มประตูทางเข้าวัดที่เชื่อมต่อระหว่างทางเดินตรงเข้ามาจากพื้นที่ภายนอกวัด อาจจะเป็นทำน้ำ เชื่อมต่อกับทางเดินรูปตัววาย (Y) เข้าสู่อุโบสถ ฐานซุ้มย่อมุมยี่สิบ

- ซุ้มประตูด้านทิศเหนือ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นทางเข้าจากคูน้ำทางด้านทิศเหนือ ถูกรื้อแต่ยังอยู่ในสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มีทางเดินปูอิฐขนาดกว้างประมาณ 80 ซม. จากชายน้ำเข้ามายังซุ้มประตูแล้วทอดยาวต่อไปยังฐานไฟที่บัวเพื่อขึ้นสู่ลานประทักษิณต่อไป

- ซุ้มประตูด้านทิศใต้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นทางเข้าจากคูน้ำทางด้านทิศใต้ มีลักษณะเป็นประตูทางเข้า มีซุ้มประตูขนาดข้าง ฐานซุ้มมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมยี่สิบ ต่อจากซุ้มประตูเป็นทางเดินเข้าสู่อุโบสถปูอิฐขนาดกว้างประมาณ 1.5 เมตร ยาวต่อไปถึงฐานไฟที่แล้วมีบันไดเป็นขั้นสูงประมาณ 45 ซม.เพื่อขึ้นไปบนพื้นฐานไฟที่รอบอุโบสถ (ลานประทักษิณ)

และได้สร้างเจดีย์รายหมายเลข 1 , 2 , 4, 5, 6 , 7 ,8 , 14 ทางด้านเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของ อุโบสถ และสร้างเจดีย์รายหมายเลข 10 และ 11 ทางด้านหน้า (ด้านตะวันออก) ของอุโบสถ ลักษณะของเจดีย์ส่วนใหญ่ เหลือแต่ฐานเขียงสี่เหลี่ยม ฐานเขียง 8 เหลี่ยม สันนิษฐานว่า เป็นเจดีย์ทรงระฆัง

เจดีย์รายหมายเลข 1,2,3,14 ตั้งอยู่บนฐานไพทีเดียวกัน และพบลานอิฐด้านหน้าวัดทางด้านตะวันออกเฉียงใต้

โบราณสถานในสมัยนี้สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา โดยกำหนดอายุจากประติมากรรมปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา ?) ปูนปั้นประดับอาคารรูปพญานาค เทวดาและปูนปั้นลายดอกชอกช้อนและลายที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศใต้ ทิศเหนือและทิศตะวันออก ซึ่งกระเบื้องเชิงชายลายดอกบัวและลายเทพนมยกช่อฟ้าที่พบก็สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ด้วยเช่นกัน

สมัยที่ 3

เป็นสมัยที่มีเพียงการบูรณะโบราณสถานไม่มากนัก โบราณสถานที่มีการบูรณะและสร้างใหม่คือ

- เจดีย์ประธาน ยังคงมีสภาพเหมือนกับในสมัยที่ 2 ไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง
- อุโบสถ ยังคงมีสภาพเหมือนกับในสมัยที่ 2 ไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลง
- ฐานไพที เป็นโบราณสถานเพียงแห่งเดียวที่มีการเปลี่ยนแปลงมาจากในสมัยที่ 2 โดยถมปิดมุขหน้าและทางเดินรูปตัววาย (Y) ไปเพื่อขยายขนาดของฐานไพทีออกมาอีกประมาณ 1.7 เมตร และขยายมุขด้านหน้าออกไปอีกประมาณ 2.5 เมตร โดยทำการต่อฐานบัวย่อมุมออกมาในลักษณะเดิมและทำบันไดทางขึ้นในลักษณะเดิมแต่ตำแหน่งเอียงออกมาจากตำแหน่งเดิม

และมีการสร้างโบราณสถานเพิ่มเติม คือ

- อาคารหมายเลข 1 อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ เป็นศาลาที่ดัดแปลงมาชนกับทางเดินเข้าสู่ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกและสร้างทับทางเดินปูอิฐ ตรงกลางวันเป็นทางเดินแล้วยกขอบด้านข้าง มีเสาอิฐรองรับเครื่องหลังคา 5 คู่ มีผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างประมาณ 5.54 เมตร ยาวประมาณ 7.58 เมตร ฐานเป็นฐานบัวคว่ำสูงประมาณ 23 ซม.

และโบราณสถานอื่นที่ไม่พบการเปลี่ยนแปลงคือ กำแพงวัดและซุ้มประตู เจดีย์รายหมายเลข1,2,3,4, 5,6,7,10,11,14 และลานอิฐ

โบราณสถานในสมัยนี้ มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากในสมัยที่ 2 ไม่มากนัก น่าจะอยู่ในช่วงประมาณหลังพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากจึงสันนิษฐานว่าเป็นการต่อเติมโบราณสถานภายในวัดตามความเหมาะสมเท่านั้น

สมัยที่ 4

ในสมัยนี้มีการถมพื้นวัดให้สูงขึ้นมาประมาณ 30 - 40 ซม.ทำให้ถมปิดฐานอาคาร ทางเดินปูอิฐ และโบราณสถานอื่น และมีการเปลี่ยนแปลงโบราณสถานต่างๆดังนี้คือ

- เจดีย์ประธาน มีการเปลี่ยนแปลงบางส่วนโดยการก่อขอบกำแพงแก้วล้อมรอบฐานเจดีย์อีกชั้นหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 70 ซม. และอยู่ห่างจากฐานเจดีย์ประธานประมาณ 60 ซม. เพื่อใช้เป็นส่วนของลานประทักษิณรอบ

องค์เจดีย์ และทำประตูทางขึ้นด้านหลังเจดีย์ ต่อเนื่องกับแนวกำแพงวัดด้านหลังเจดีย์ ขึ้นมาบนลานประทักษิณรอบฐานเจดีย์ ตัวองค์เจดีย์ไม่พบร่องรอยการบูรณะ

- **อุโบสถ** สร้างพระอุโบสถหลังใหม่ทับลงไปบนอาคารเดิม โดยถมดินกลบอาคารหลังเดิมสูงขึ้นมาประมาณ 79 ซม. ลักษณะอาคารคล้ายอาคารเดิม เพียงแต่ลดขนาดอุโบสถลงมาให้เหลือเพียง 6 ห้อง แต่เพิ่มความกว้างของชานด้านหน้าโบสถ์ให้กว้างขึ้น ตัวอุโบสถมีขนาดกว้างประมาณ 15 เมตร ยาวประมาณ 34.3 เมตร พื้นอุโบสถยกสูงจากลานประทักษิณบนฐานไพทีและมีระเบียงรอบอุโบสถปูด้วยอิฐ และชานทางด้านหน้าอุโบสถที่มีการใช้เสากลม 1 คู่รองรับหลังคาชานอุโบสถ ผนังของอุโบสถสร้างการพอกทับผนังอาคารเดิม หนาประมาณ 93 ซม. ภายในอาคารใช้เสาอิฐกลมรองรับหลังคา พื้นปูด้วยอิฐ มีการปูอิฐทับพื้นเดิมแล้วจึงปูด้วยกระเบื้องดินเผารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสทับอีกทีหนึ่ง

ส่วนฐานชุกชีมีการซ่อมแซมต่อเติมทั้งสิ้น 3 ครั้งด้วยกัน คือ ในครั้งแรกนั้นฐานชุกชีมีลักษณะเป็นฐานบัวก่อไปชนผนังด้านหลัง แต่ต่อมาถูกรื้อ แล้วสร้างฐานชุกชีหน้ากระดานครอบเอาไว้ แล้วขยับฐานชุกชีออกไปทางทิศตะวันออกเพื่อเว้นช่องว่างเป็นทางเดินหลังฐานชุกชีใหม่ และพบร่องรอยการต่อเติมขยายฐานหน้ากระดานด้านหน้าฐานชุกชีออกไปอีก 1 แถว

- **ฐานไพที** สร้างฐานไพทีใหม่เปลี่ยนจากฐานบัวเป็นฐานหน้ากระดาน แล้วถมฐานไพทีเดิมให้สูงจากพื้นวัดขึ้นมาประมาณ 80 ซม. ขยายขอบฐานด้านในออกมาจากขอบของฐานไพทีเดิมประมาณ 40 ซม. โดยสร้างเป็นฐานไพทีก่ออิฐสอดดินแบบฐานหน้ากระดาน มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าปิดทับย่อมุมเดิมและทางเดินรูป ตัววาย (Y) เดิมด้านหน้า มีขนาดกว้างประมาณ 29 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร บนพื้นฐานไพทีเป็นลานประทักษิณ กว้างประมาณ 3.8 เมตร แล้วสร้างฐานใบเสมารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างประมาณ 1.68 เมตร จำนวน 8 ฐาน อยู่รอบอุโบสถทั้ง 8 ทิศ ด้านหน้าอุโบสถทำทางเดินปูอิฐฉาบปูน มีขนาดกว้างประมาณ 1.02 เมตร ปูขึ้นมาจากลานวัดแล้วแยกออกเป็นรูปตัววาย (Y) เข้าสู่บันไดขึ้นไปยังอุโบสถ

- **กำแพงวัด** ได้รื้อแนวกำแพงวัดเดิมและซุ้มประตูออกทั้งหมด พร้อมทั้งปรับพื้นที่วัดขึ้นมาอีกประมาณ 30 - 40 ซม. แล้วสร้างกำแพงวัดและซุ้มประตูวัดใหม่ทับลงไปบนกำแพงเดิม และบางส่วนสร้างขยายออกไปอีก โดยเฉพาะทางด้านหน้า (ด้านตะวันออก) สร้างขยายออกไปอีก 30 เมตร ทางด้านตะวันตกลดขนาดเข้ามาประมาณ 11.6 เมตร กำแพงวัดมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวประมาณ 93.5 เมตร กว้างประมาณ 43 เมตร ล้อมรอบวัด มีพื้นที่ภายในวัดประมาณ 4,020.5 ตารางเมตร ซึ่งมากกว่าพื้นที่ภายในวัดในสมัยที่ผ่าน ๆ มาประมาณ 850 ตารางเมตร

กำแพงวัดที่ยังคงเหลือให้เห็นมีลักษณะเป็นฐานหน้ากระดานเรียบ ไม่พบร่องรอยปูนฉาบหรืออิฐฉาบสำหรับเป็นบัวแต่อย่างใด ส่วนของผนังกำแพงหนาประมาณ 65 ซม. ด้านที่สมบูรณ์คือด้านตะวันออก ต่อเนื่องมาจากซุ้มประตู เหลือความสูงประมาณ 1.60 เมตร ส่วนด้านอื่นถูกขุดรื้อจนเหลือความสูงประมาณ 20 - 30 ซม. ที่มุมกำแพงทุกมุม เหลือร่องรอยของฐานเสาหัวเม็ด แต่ไม่ปรากฏลักษณะ ที่กึ่งกลางกำแพงทุกด้านมีซุ้มประตูทั้งหมด 5 ซุ้ม คือ

- **ซุ้มประตูทางด้านหน้าวัด (ด้านตะวันออก)** เป็นซุ้มประตูทางเข้าหลักของวัด ยังอยู่ในสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ เป็นซุ้มย่อมุมไม้สิบสอง ลักษณะแบบฐานบัวลูกแก้วอกไก่ เป็นซุ้มโค้งยอดแหลม พบร่องรอยของวงกบบานประตู มีทางเข้าเป็นรูปเกือกม้าด้านหน้า ช่องทางเดินในซุ้มกว้าง 1.59 เมตร และมีทางเดินเชื่อมต่อกับด้านในซุ้มตรงมายังทางเดินรูปตัว Y ด้านหน้าอุโบสถ ทางเดินก่อขอบอิฐ ด้านในถมทราย สร้างทับลงไปบนทางเดินขอบอิฐในสมัยที่ 2 และ 3 กว้างประมาณ 1.54 เมตร สูงประมาณ 10 ซม. ยาวประมาณ 19 เมตร มาถึงอาคารหมายเลข 1 และด้านหน้าฐานไพที

- ซุ้มประตูทางด้านข้างวัด (ด้านเหนือ และด้านใต้) ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านด้านหน้าวัด เท่าที่พบ มีสภาพชำรุด เหลือเพียงแต่ส่วนล่างของฐาน มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยม กว้างประมาณ 2 เมตร ยาวประมาณ 3.5 และ 4.2 เมตร

- ซุ้มประตูด้านหลังวัด (ด้านตะวันตก) ที่กึ่งกลางของกำแพงด้านหลังเจดีย์ ซึ่งห่างจากฐานเจดีย์เพียง 4.6 เมตร มีบันไดทางเข้าวัดกว้างประมาณ 75 ซม. สูงประมาณ 30 เมตร ขึ้นสู่ลานประทักษิณโดยรอบเจดีย์ ไม่พบร่องรอยของซุ้มประตู

- อาคารหมายเลข 1 เมื่อถมพื้นวัดขึ้นอีกประมาณ 30 - 40 ซม. จึงได้ถมทางเดินตรงกลาง แล้วปูพื้นอิฐ ด้านบนเสมอพื้นที่ถมใหม่ ขยายขนาดของอาคารโดยการต่อย้อมุขข้างหน้าออกมาอีกประมาณ 1.69 เมตร และต่อเติมด้านหลังของอาคารออกไปอีกประมาณ 1.10 เมตร จึงทำให้ต้องเพิ่มจำนวนเสาสี่เหลี่ยมบนอาคารจาก 5 คู่เป็น 6 คู่ สันนิษฐานว่าน่าจะใช้งานสำหรับเป็นศาลาที่พักระหว่างทางเดินเพื่อรอที่จะขึ้นไปประกอบศาสนกิจบนอุโบสถ

โบราณสถานที่มีการใช้งานต่อเนื่องมาในสมัยนี้ และไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนแปลงคือ เจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 และ 14 ส่วนลานอิฐที่อยู่ในสมัยที่ 3 ถูกถมดินปิดทั้งหมด

และโบราณสถานที่มีการสร้างขึ้นในสมัยนี้ คือ

- เจดีย์รายหมายเลข 8, 9, 13 อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ สร้างขึ้นทับทางเดินรูปตัว Y เดิมที่ถูกกลบทับไป พบเพียงบางส่วนของฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

- เจดีย์รายหมายเลข 12 อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม ด้านทิศตะวันออกของเจดีย์มีแท่นอิฐขนาดเล็กรูปสี่เหลี่ยม นอกจากนี้ยังมีการสร้างแท่นบูชาขึ้นมา 4 แท่นด้วยกัน คือ แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 6, 8, 12, 13 อยู่ด้านหน้าเจดีย์รายหมายเลข 6, 8, 12, 13 ทางทิศตะวันออก เป็นฐานสี่เหลี่ยมและฐานย่อมุมไม้สิบสอง

- อาคารหมายเลข 2 สร้างเป็นศาลานอกกำแพงวัดด้านหน้า (ทิศตะวันออกซีกเหนือ) มีผังเป็นแนวยาวตามแนวกำแพง กว้างประมาณ 6.7 เมตร ยาวประมาณ 14.9 เมตร เหลือสูงจากพื้นประมาณ 51 ซม. พื้นเป็นดินอัดไม่พบร่องรอยการปูอิฐ มุงหลังคาด้วยกระเบื้องเกล็ดเต่า กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม และกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิ่ง

- อาคารหมายเลข 3 สร้างเป็นศาลานอกกำแพงวัดด้านหน้า (ทิศตะวันออกซีกใต้) มีผังเป็นแนวยาวตามแนวกำแพง. ขนาดกว้างประมาณ 6.24 เมตร ยาวประมาณ 12.57 เมตร พื้นเป็นดินอัดไม่พบร่องรอยการปูอิฐ มุงหลังคาด้วยกระเบื้องเกล็ดเต่า กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม และกระเบื้องเชิงชายทรงกระจิ่ง

โบราณสถานในสมัยนี้ มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการถมพื้นวัด การสร้างพระอุโบสถและฐานไฟที่ทับและขยายลงไปบนอาคารเดิม แล้วสร้างซุ้มประตู กำแพงวัดใหม่ทั้งหมด สร้างทางเดินรูปตัว Y เลียนแบบทางเดินเก่า คัดแปลงอาคารหมายเลข 1 สร้างเจดีย์รายเพิ่มเติม และสร้างอาคารหมายเลข 2 และ 3

โบราณวัตถุที่พบร่วมกับโบราณสถานในสมัยนี้ เช่น กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว (ต้นพุทธศตวรรษที่ 21) กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม (ปลายพุทธศตวรรษที่ 21) และพระพุทธรูปสำริดที่มีกรเจี๊ยกจอน สามารถกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21 และมีหลักฐานยืนยันว่าวัดพระงามมีการใช้งานต่อเนื่องมาจนถึงสมัยอยุธยาตอนปลายด้วย เช่น พระพิมพ์ดินสมอปางต่าง ๆ , กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัวและทรงกระจิ่ง และกระเบื้องดินเผาปูพื้นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งเป็นที่นิยมมากในสมัยพระเจ้าบรมโกศ ในพุทธศตวรรษที่ 23 จนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 หลังจากนั้นไม่ปรากฏหลักฐานการเข้ามาบูรณะหรือใช้เป็นศาสนสถานอีกเลย พบแต่ร่องรอยการขุดหรือทำลายโบราณสถาน

โบราณสถานวัดพระงาม ตั้งอยู่นอกเกาะเมืองทางด้านทิศเหนือ และทางด้านตะวันตกของคลองสระบัว ในบริเวณทุ่งขวัญ ใกล้กับทุ่งภูเขาทอง เป็นโบราณสถานขนาดกลางที่มีแผนผังตามอย่างวัดในสมัยอยุธยาตอนต้น วัดที่สร้างในสมัยนี้และสร้างในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันและอยู่ในละแวกเดียวกัน คือ วัดจنگลม วัดตะไกร วัดหัดดาวาส และเพี้ยดคล้องช้าง เป็นต้น วัดเหล่านี้เป็นวัดที่สร้างอยู่ริมคลองสระบัวแทบทั้งสิ้น และไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ใดเป็นผู้สร้างวัด สันนิษฐานว่า น่าจะเป็นขุนนางหรือเจ้านาย เนื่องจากที่ตั้งวัด ตั้งอยู่ไม่ห่างจากพระราชวังหลวงมากนัก แต่บริเวณที่ตั้งวัดอยู่ในย่านคลองสระบัว ซึ่งเป็นแหล่งเมหาธิฐและเมหากระเบื้องดินเผาแหล่งใหญ่ของอยุธยา ชุมชนที่อยู่ในบริเวณนี้เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากมีการสัญจรที่สะดวกใกล้เส้นทางสัญจรหลัก คือคลองสระบัว ซึ่งสามารถเดินทางไปถึงคลองเมืองได้สะดวก

การสร้างโบราณสถานหลังแรกภายในวัดคือ เจดีย์ประธานและอาคารด้านหน้าอีก 1 หลัง ซึ่งพบหลักฐานจากจารึกบนก้อนอิฐว่า อาคารหลังแรกที่สร้างเป็นวิหาร โบราณสถานในสมัยแรกสร้างในสมัยอยุธยาตอนต้น ราวพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา ต่อมาได้บูรณะวิหารอีก 2 ครั้ง ในสมัยที่ 2 และ 3 ในสมัยอยุธยาตอนกลางลงมา ประมาณพุทธศตวรรษที่ 21 - 22 ลงมา และในสมัยที่ 4 (สมัยสุดท้าย) ได้มีการบูรณะครั้งใหญ่ในราวพุทธศตวรรษที่ 23 ลงมา คือสร้างพระอุโบสถคร่อมทับวิหารเดิม และบูรณะเจดีย์ประธานบางส่วน ตามข้อความที่จารึกบนก้อนอิฐที่เป็นส่วนของปล้องไฉนที่ตกลงมาข้างฐานเจดีย์ หลังจากที่ถูกกรุงศรีอยุธยาแตก ไม่พบหลักฐานการบูรณะโบราณสถานอีกเลย ดังเช่น วัดจنگลม วัดตะไกร ที่ยังมีพระสงฆ์เข้ามาจำพรรษาในภายหลัง อาจจะเนื่องจากโบราณสถานมีสภาพทรุดโทรมมาก จึงไม่ได้มีการกลับมาใช้งานอีก สภาพโบราณสถานที่เหลืออยู่จึงชำรุดมาก

บรรณานุกรม

- ณัฐภัทร จันทวิช **เครื่องถ้วยจีนที่พบในแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 2** (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย. ธรรมศาสตร์), 2537
- ปรีวดี ธรรมมาปริชากร , กฤษฏา พิณศรี . **ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย .**(กรุงเทพฯ ; แอคมี่ ฟรันด์),2533
- ประทีป เพ็งตะโก **วัดไชยวัฒนาราม .**(กรุงเทพฯ ; ไอเดียสแควร์), 2537
- กระเบื้องเชิงชายสมัยอยุธยา .**วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2540
- ประยูร อุลุชาฎะ (น. ณ ปากน้ำ) . **ความเป็นมาของสถาปัตยกรรมในสยามประเทศ .**(กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ,2518
- พุทธประติมากรรมในประเทศไทย** (กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ,2533
- ลายปูนปั้น มณฑลศิลปอันเลิศแห่งสยาม** (กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2532
- สถาปัตยกรรมในประเทศไทย .**(กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์ไอเดียสแควร์),2516
- สยามศิลปะ จิตรกรรมและสถาปัตยกรรม .**(กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ,2538
- ศิลปบนใบเสมา** (กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ,2524
- ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา .**(กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ,2540
- ผาสุข อินทราวุธ . **พุทธศาสนาและประติมากรรมวิทยา .**(นครปฐม ; มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์) ,2530
- พิริยะ ไกรฤกษ์ . **ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย ฉบับคู่มือนักศึกษา .**(กรุงเทพฯ ; อมรินทร์การพิมพ์),2528
- พัชรี สาริกบุตร . **เทคโนโลยีสมัยโบราณ .**(นครปฐม ; แผนกบริการกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์) ,2524
- มรดกโลก ,บริษัท .**รายงานการขุดแต่งออกแบบเพื่อบูรณะวัดเชิงท่า ต.ท่าवासูกกรี อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา .** กรมศิลปากร : สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 , 2540 (อดสำเนา)
- รายงานการขุดแต่ง เจดีย์วัดแร้ง บ.สนามชัย ต.สนามชัย อ.เมือง ฯ จ.สุพรรณบุรี .**กรมศิลปากร : สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 2 , 2535 (อดสำเนา)
- ศิลปากร ,กรม **การอนุรักษ์ประติมากรรมวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเชลียง จังหวัดสุโขทัย .**(กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์ดอกเบ๊) , 2540
- เครื่องถ้วยญี่ปุ่น** (กรุงเทพฯ : หจก.บริการวิชาการ และบริษัท มรดกโลก จำกัด) , 2540
- จิตรกรรมและศิลปะวัตถุในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา .** พระนคร ; 2509
- เตาแม่น้ำน้อย 2 ฝ่ายวิชาการ กองโบราณคดี** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จำกัด) 2533 หน้า 75
- โบราณคดีสี่คราม 2 เครื่องถ้วยจากทะเล โครงการโบราณคดีใต้น้ำ กองโบราณคดี** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมพันธ์) 2533 หน้า 41.

รายงานการชุดแต่งและบุรณะวัดหลังคาขาว ต.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.
พระนครศรีอยุธยา . โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา , 2530 (อัดสำเนา)

วิวัฒนาการพุทธสถานไทย . กรุงเทพฯ ; อมรินทร์พริ้นติ้ง , 2533

ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม กระหนกในดินแดนไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน) , 2539

วิวัฒนาการของชั้นประดับลวดลายและลวดลายสมัยอยุธยาตอนต้น (กรุงเทพฯ ;
อมรินทร์การพิมพ์) , 2522

เจดีย์เพิ่มมม เจดีย์ย่อมุมสมัยอยุธยา . กรุงเทพฯ ; มูลนิธิเจมส์ ทอมป์สัน , 2529

เจดีย์ : ความเป็นมาและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย (กรุงเทพฯ ; สำนัก
พิมพ์มติชน) , 2538

ลวดลายปูนปั้นแบบอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ.2172 - 2310) . (กรุงเทพฯ ; มูลนิธิเจมส์
ทอมป์สัน) , 2532

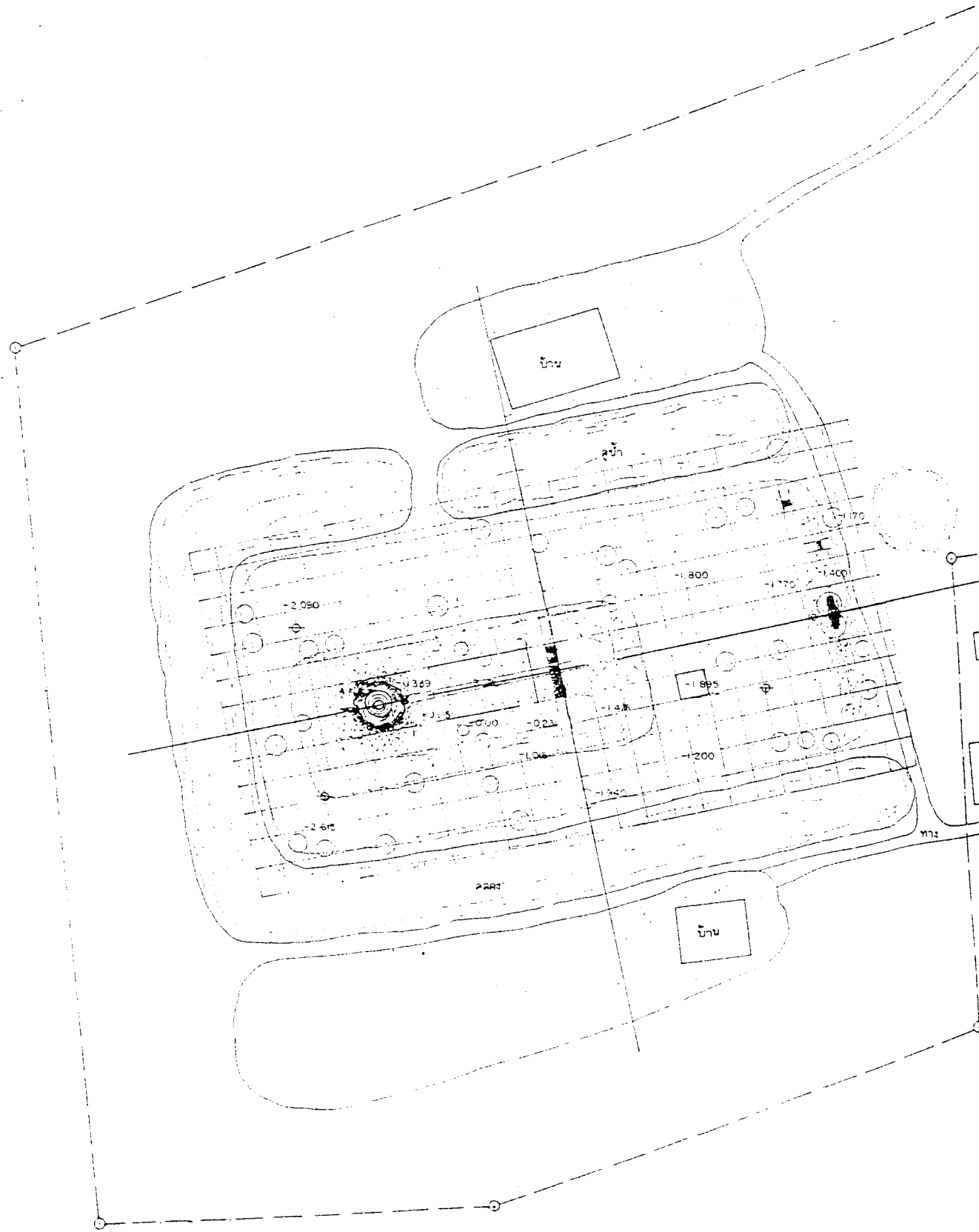
ศิลปะสุโขทัย . (กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2540

ศิลปะอยุธยา งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) , 2542

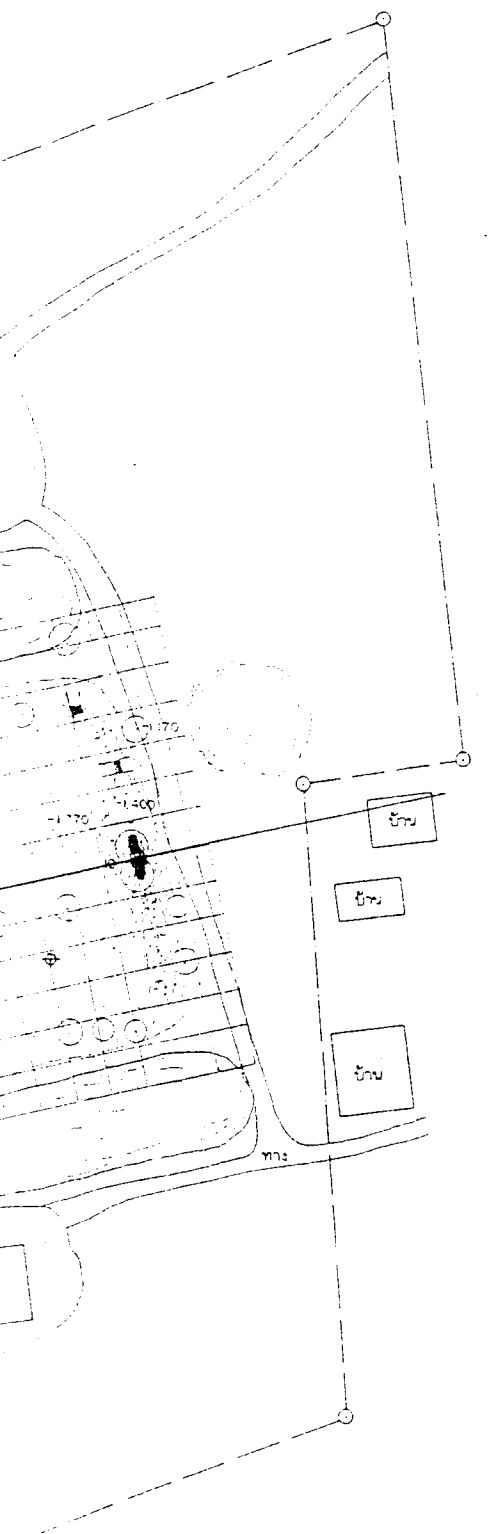
สุภัทวดีศ ดิศกุล , หม่อมเจ้า . ศิลปะในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ ๘ . กรุงเทพฯ ; อมรินทร์การพิมพ์ , 2528

สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ , หม่อมราชวงศ์ . ปราสาทเมืองสิงห์ วารสารเมืองโบราณ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรุงเทพฯ ; สำนัก
พิมพ์เมืองโบราณ) , 2526

สมศักดิ์ อรรมาปริชากร เครื่องถ้วยในเอเชียอาคเนย์ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 - 22 . (กรุงเทพฯ ; บริษัท
ไอศดสภ (เด็กเสงหนู) จำกัด) _ ไม่มีปีที่พิมพ์

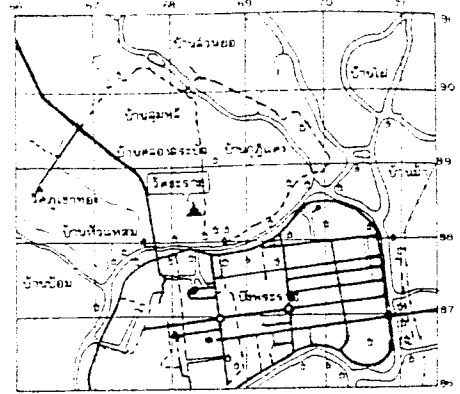
แผนผังที่ 1 ผังแสดงสภาพของโบราณสถาน วัดพระงาม ก่อนขุดแต่ง

1 : 500

ระงาม ก่อนขุดแต่ง

ผังดัชนี

มาตราส่วน 1:50000
 1:50000
 1:50000

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
 WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243-4213
 284/8 Phichai Road Dusit Bangkok 10300 Tel/Fax 243-4213

ช่างเขียน	
ช่างศิลปกรรม	
นักโบราณคดี	นายบัณฑิต ทองอร่าม
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	
ผู้เขียนรายงาน	

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม	
นักวิชาการช่างศิลป์	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	

เห็นชอบ / อนุมัติ

นายช่างศิลปกรรม	
นายช่างศิลปกรรม	
นักวิชาการช่างศิลป์	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	

จริง	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
------	------------	-----------	---------

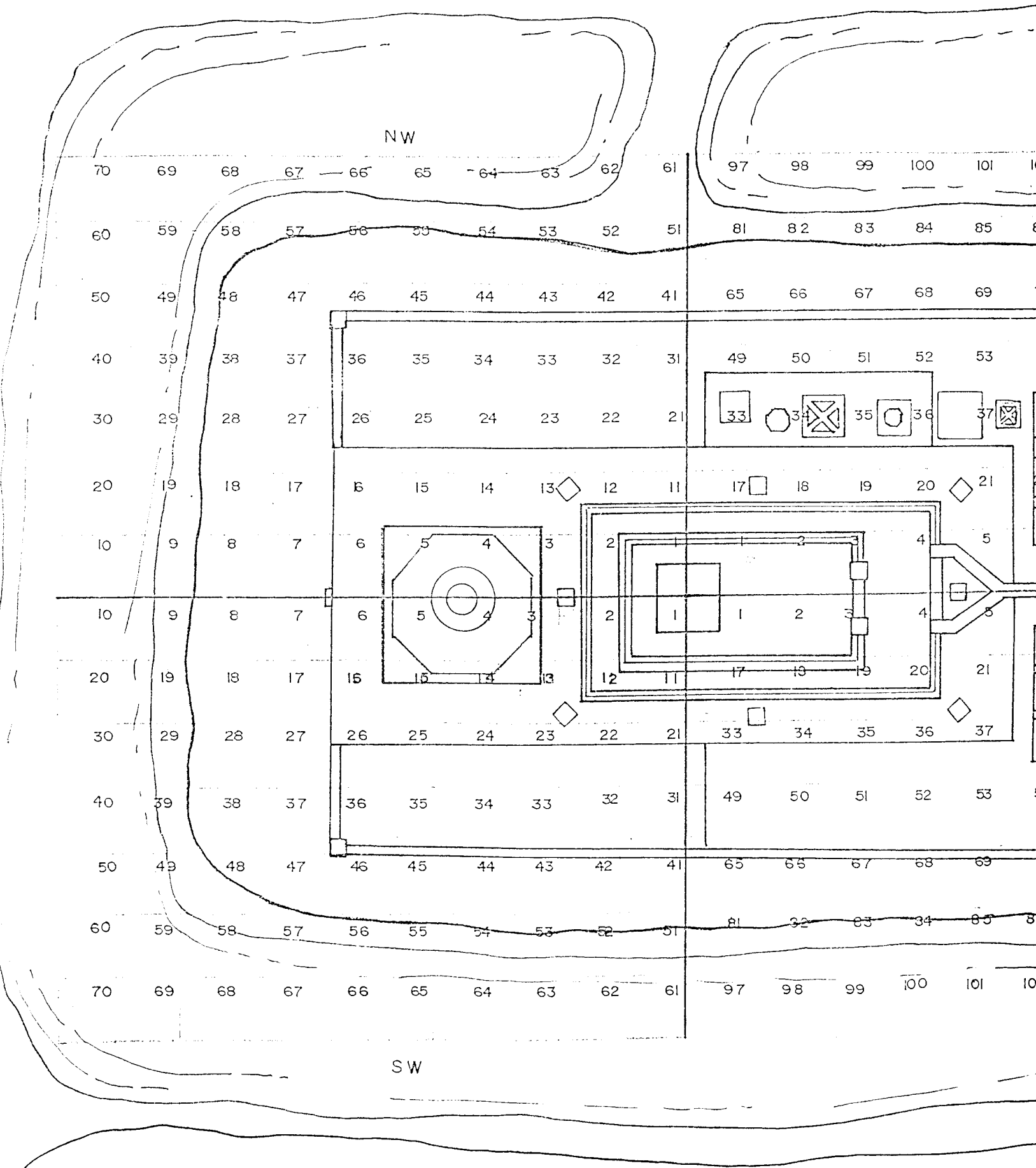
วัดพระราม

ที่ตั้ง ต.คลองจั่นบึง อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

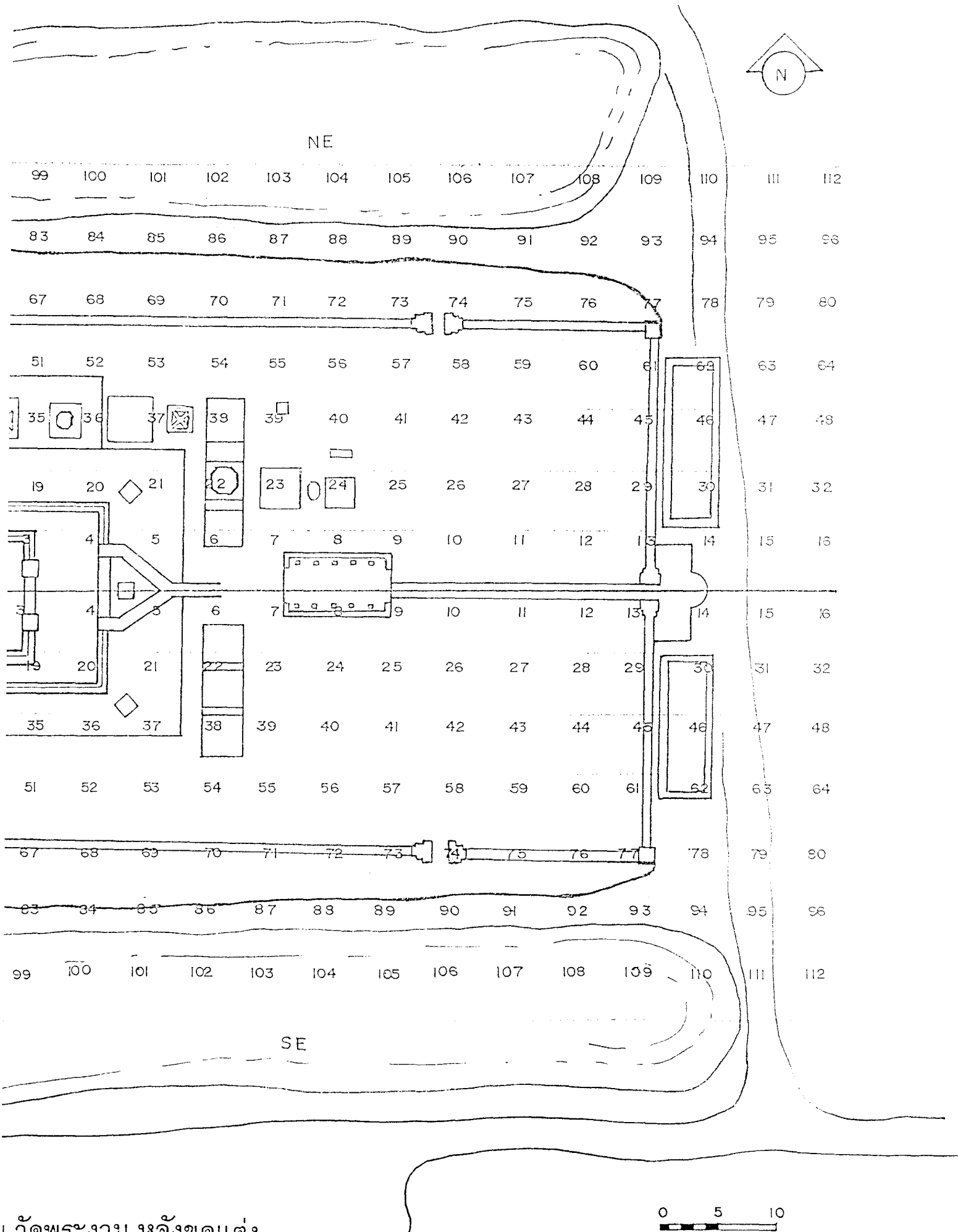
เลขที่
 รูปผังบริเวณ

โครงการเงินกู้
 สำนักสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม
 แห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

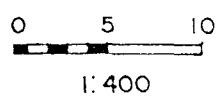
กรมศิลปากร

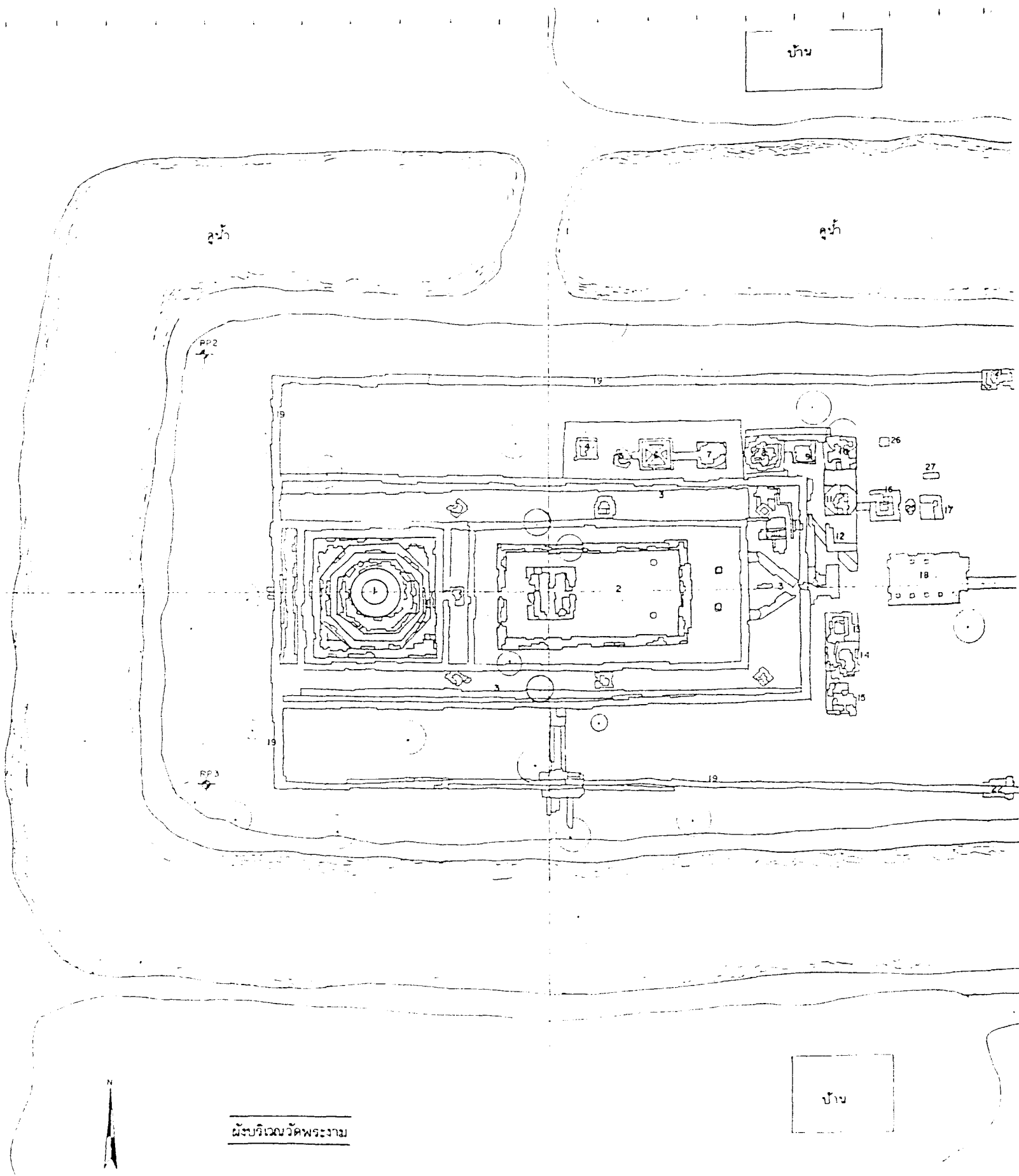

แผนผังที่ 2 แผนผังแสดงหลุมขุดแต่งโบราณสถาน วัดพระงาม หลังขุด

วัดพระงาม หลังขุดแต่ง

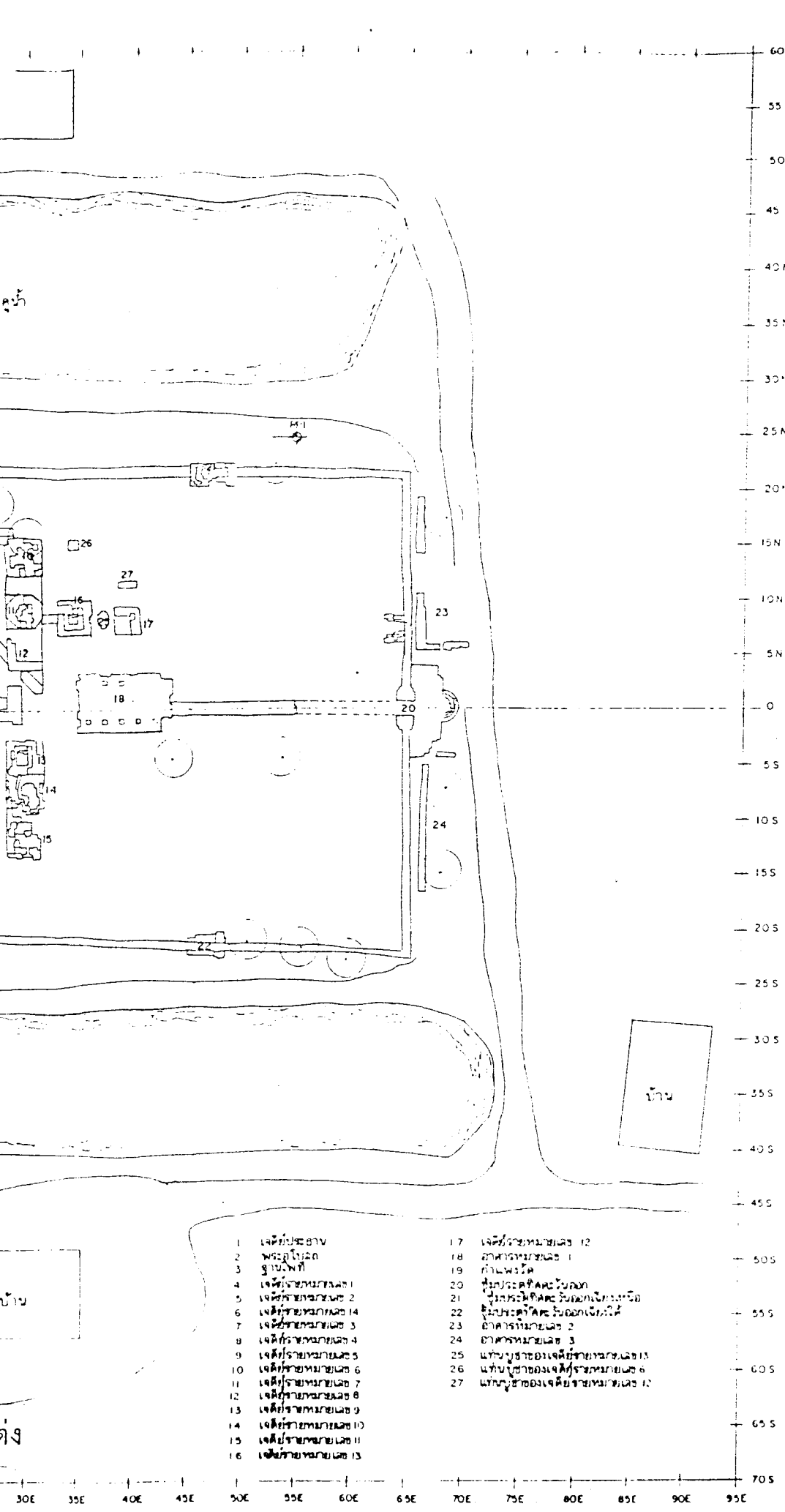

ผังบริเวณวัดพระงาม

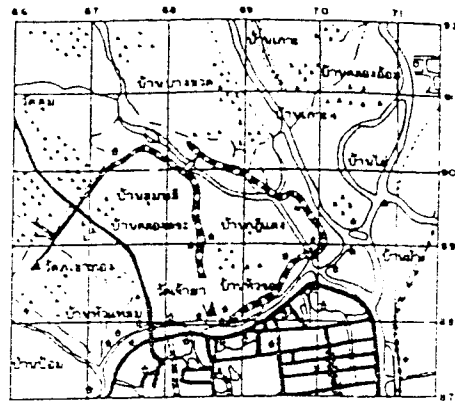
แผนผังที่ 3 ผังแสดงสภาพของโบราณสถาน วัดพระงาม หลังขุดแต่ง

55W 50W 45W 40W 35W 30W 25W 20W 15W 10W 5W 0 5E 10E 15E 20E 25E 30E 35E 40E 45E

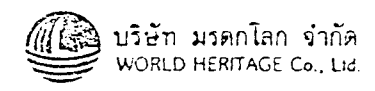
1 เจดีย์ประธาน	17 เจดีย์รายหมายเลข 12
2 พระอุโบสถ	18 อาคารหมายเลข 1
3 อุโบสถ	19 กำแพงวัด
4 เจดีย์รายหมายเลข 1	20 ซุ้มประตูหินและใบดอก
5 เจดีย์รายหมายเลข 2	21 ซุ้มประตูหินและใบดอกใบทรงสามเหลี่ยม
6 เจดีย์รายหมายเลข 14	22 ซุ้มประตูหินและใบดอกใบทรงสี่เหลี่ยม
7 เจดีย์รายหมายเลข 3	23 อาคารหมายเลข 2
8 เจดีย์รายหมายเลข 4	24 อาคารหมายเลข 3
9 เจดีย์รายหมายเลข 5	25 แท่นบูชาองค์เจดีย์รายหมายเลข 13
10 เจดีย์รายหมายเลข 6	26 แท่นบูชาองค์เจดีย์รายหมายเลข 6
11 เจดีย์รายหมายเลข 7	27 แท่นบูชาองค์เจดีย์รายหมายเลข 12
12 เจดีย์รายหมายเลข 8	
13 เจดีย์รายหมายเลข 9	
14 เจดีย์รายหมายเลข 10	
15 เจดีย์รายหมายเลข 11	
16 เจดีย์รายหมายเลข 13	

ผังดัดขึ้น

มาตราส่วน 1:250,000 เมตร ส่วนใหญ่ L 707 เขต 24 5137 1V
 27/27/25 47 686891

คำเนินงานโดย

เลขที่ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243 4213
 254/7 Phichai Road Chuea Bangkok 10300 Tel/Fax 243 4213

ช่างเขียน	กมลชญา ศุภสิง	
นายช่างศิลปกรรม	สุดศักดิ์ พิธีบุญญ์	
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พงษ์ประจักษ์	
นักโบราณคดี	นิรันดร์ ราชสงคราม	
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา		
ผู้เขียนรายการ		

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี	กมลชญา ศุภสิง	
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา		

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายศิลปกรรม			
ผอ. ลขท. บค. พย. ที่ 3			
ผอ. ลขท. พย.			
อธิบดี			
จังหวัด	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
			2

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต. คลองจั่นบุรี อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

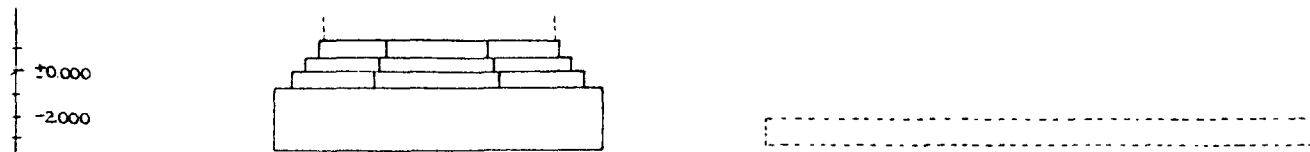
ผัดคง : ชัยวิโรจน์
 0 5 10m
 1:250 1:250 1:250

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

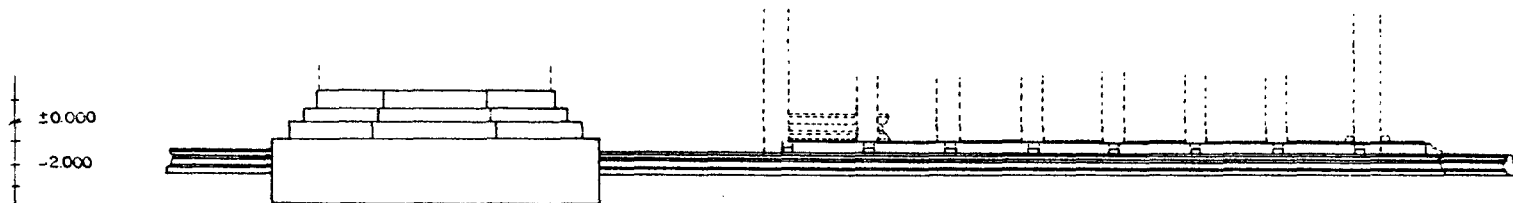

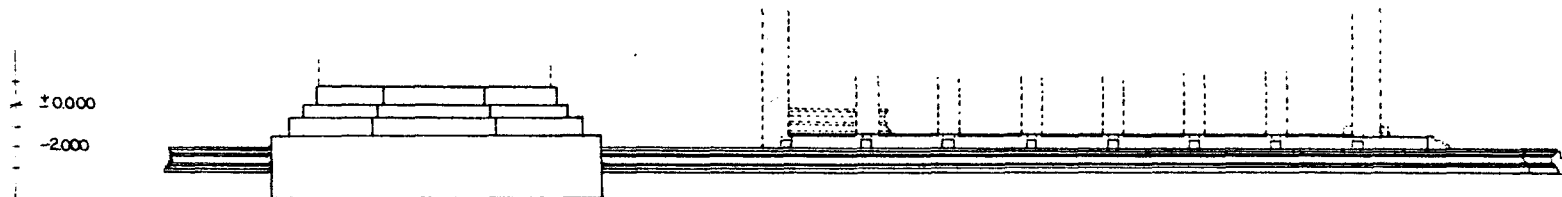
สมัยที่ 1

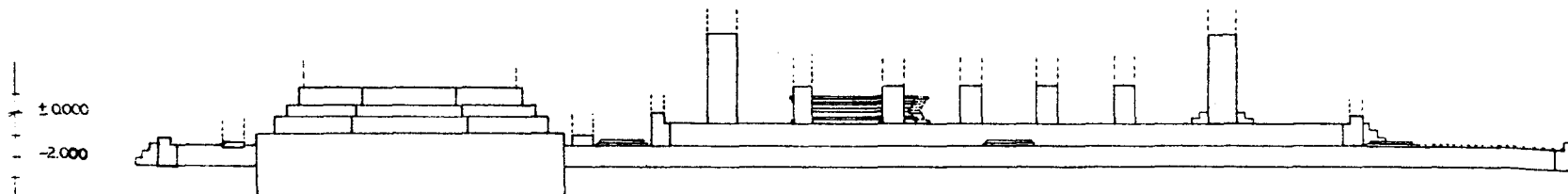
สมัยที่ 2

สมัยที่ 3

สมัยที่ 4

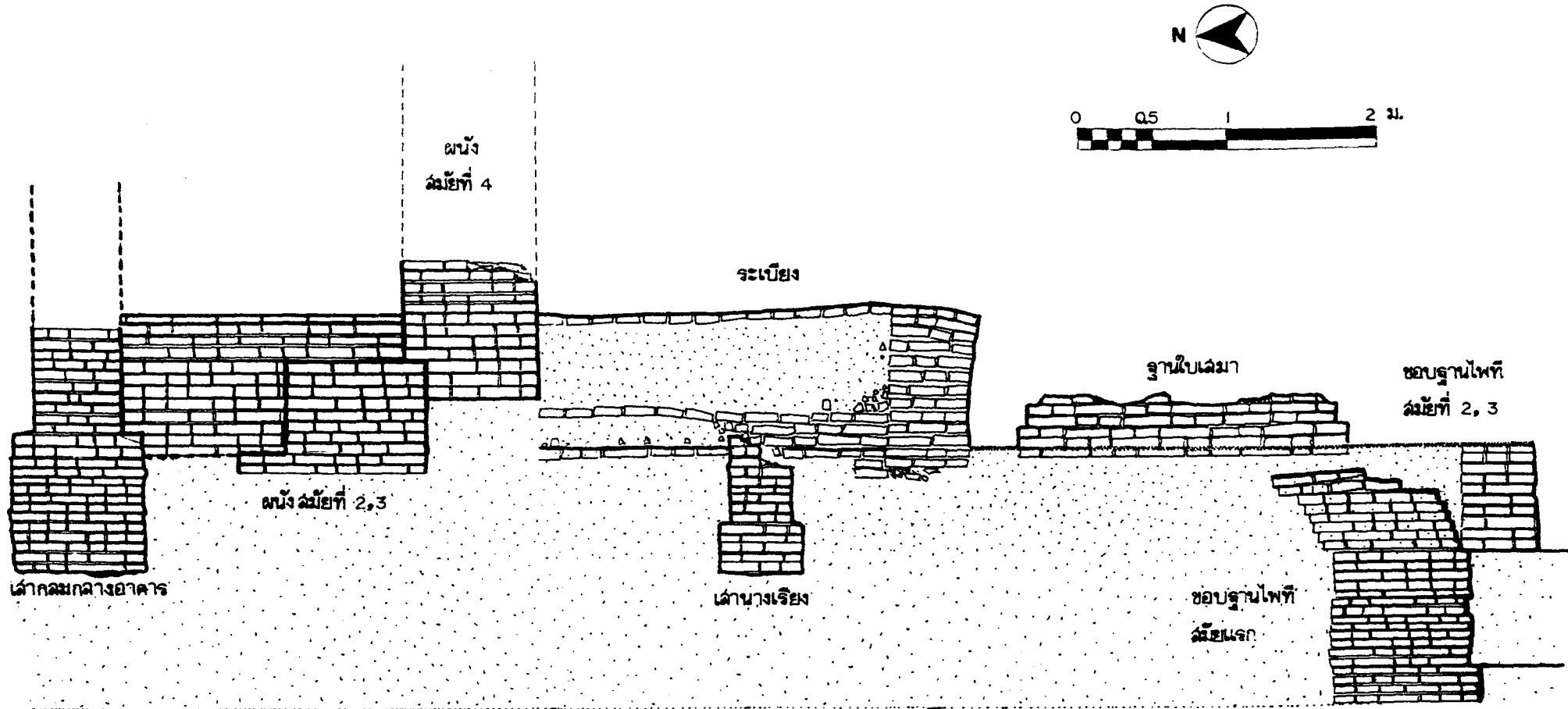

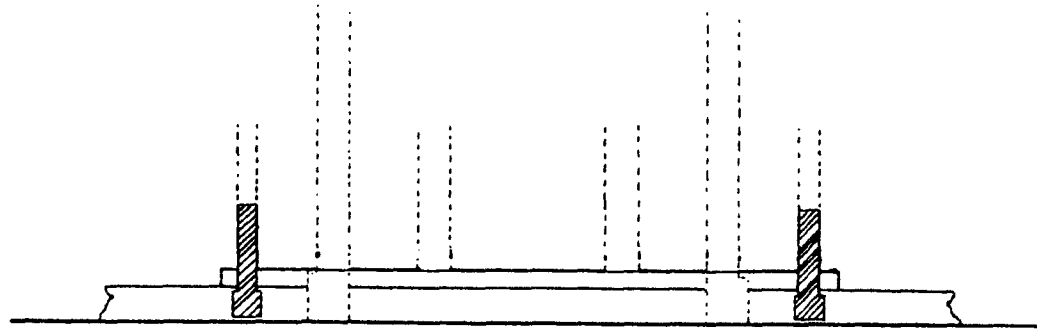
แผนผังที่ 4 แผนผังแสดงรูปด้านของเจดีย์ประธานหมายเลข 1 และพระอุโบสถ สมัยที่ 1, 2, 3 และ 4

1:100

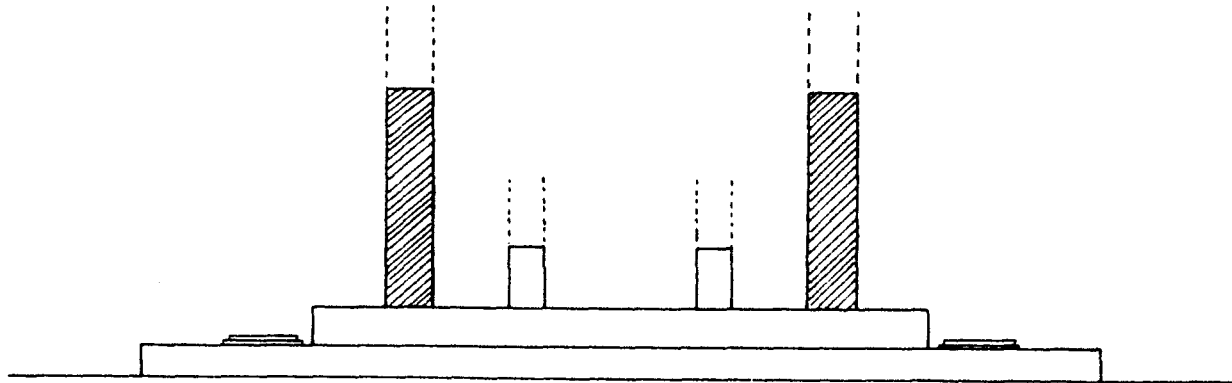

แผนผังที่ 5 แผนผังแสดงภาพตัดอาคาร (วิหาร) สมัยที่ 1,2,3 และพระอุโบสถ สมัยที่ 4
ชุดตรวจที่ฐานและผนังอาคารทางด้านใต้

สมัยที่ 2 และ 3

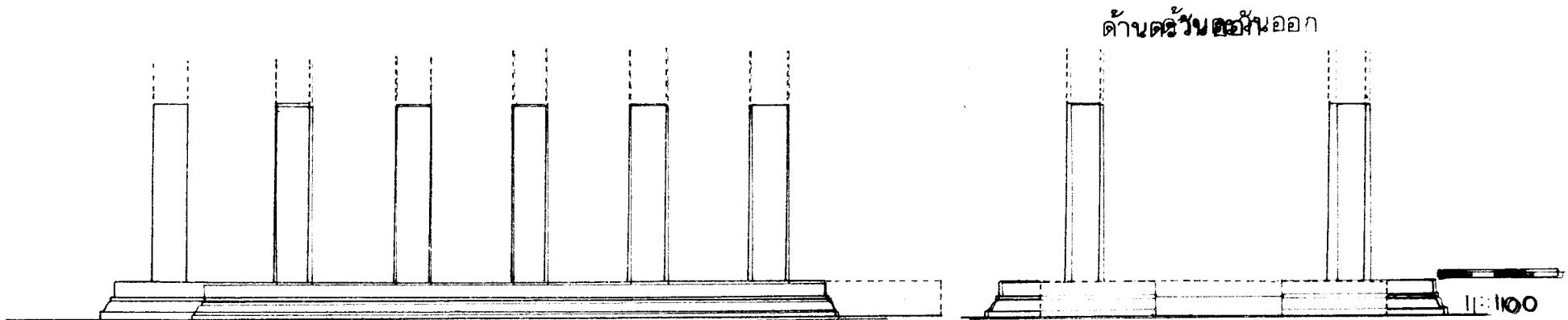
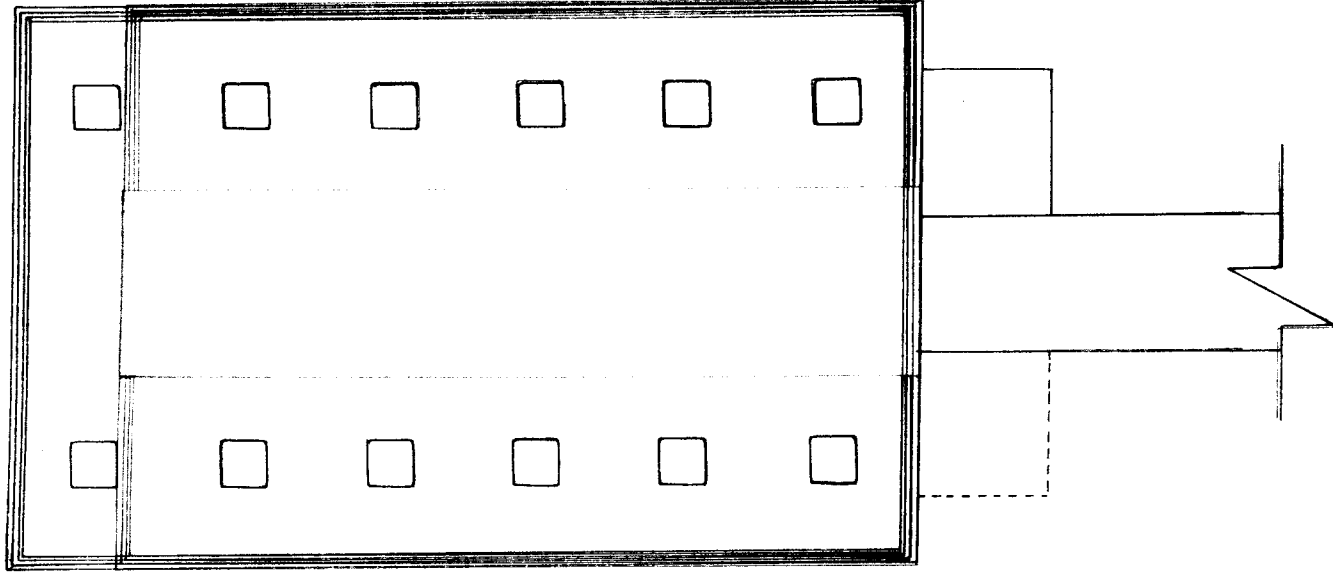

สมัยที่ 4

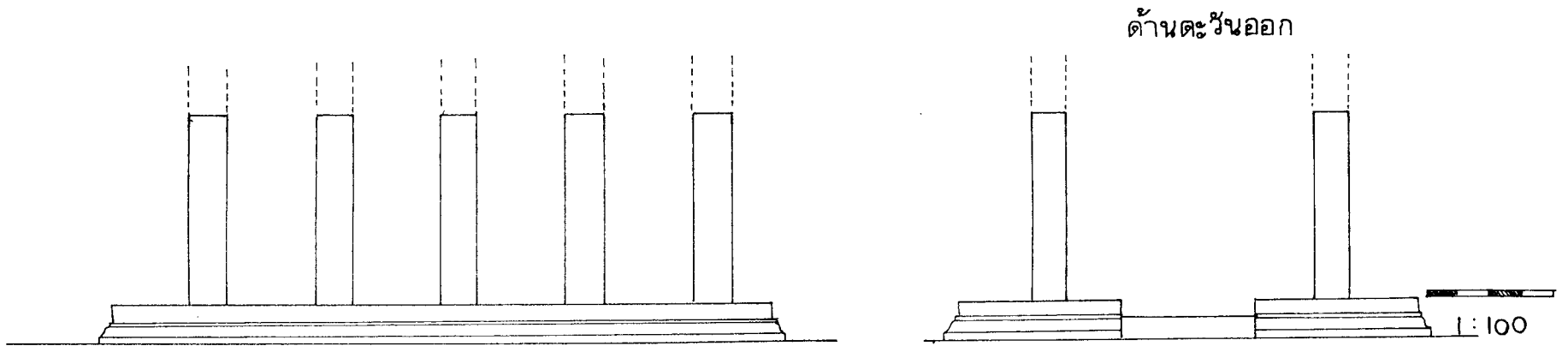
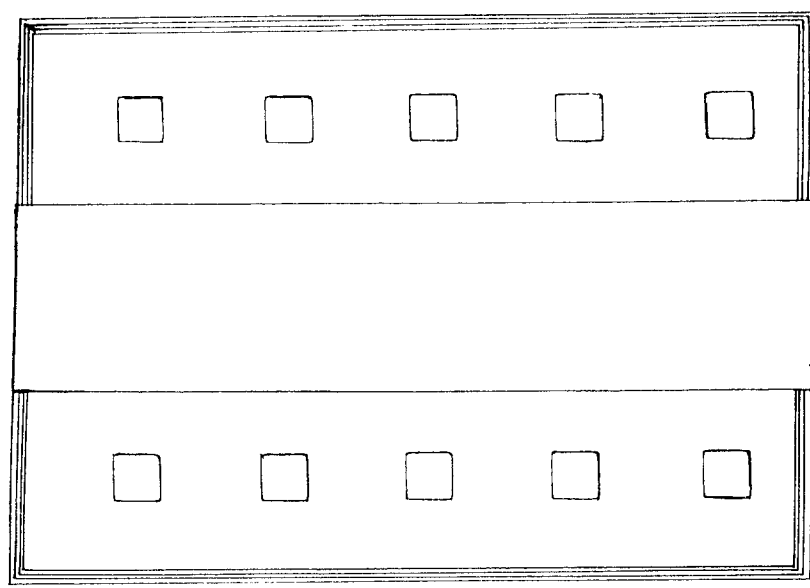

1 : 100

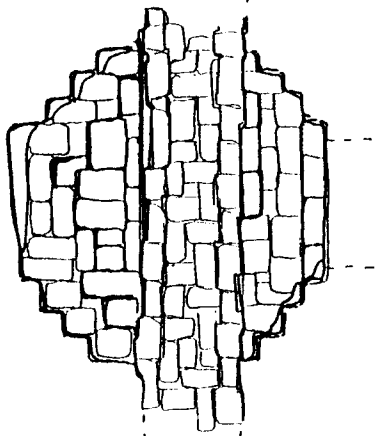
แผนผังที่ 6 ผังแสดงภาพตัดแนวขวางของพระอุโบสถ สมัยที่ 2,3 และ 4 ของวัด

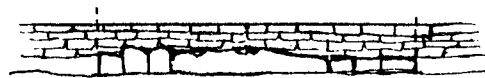
แผนผังที่ 8 แผนผังแสดงรูปแปลน รูปด้าน และรูปตัด อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 4 ของวัด +

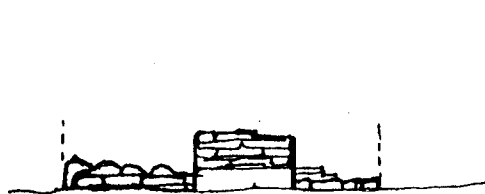
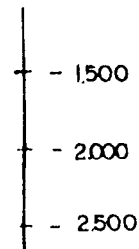
แผนผังที่ 7 แผนผังแสดงรูปแปลน รูปด้าน และรูปตัด อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3 ของวัด

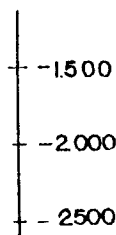
รูปแปลน

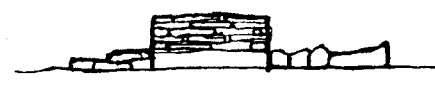
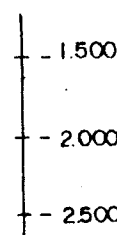
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

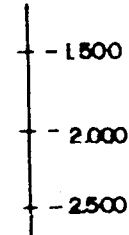
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

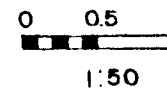
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

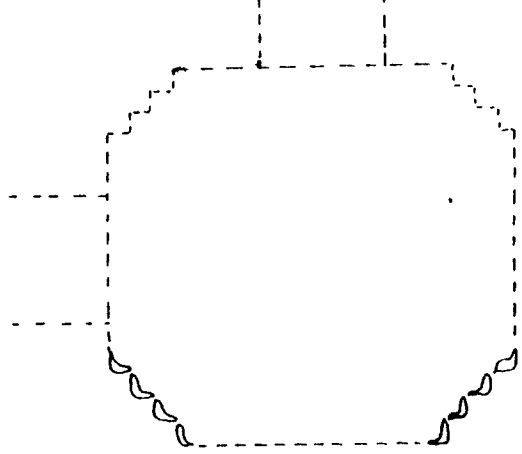

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

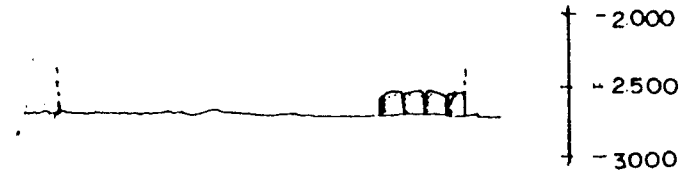

แผนผังที่ 9 ผังแสดงสภาพของมุกกำแพงด้านตะวันออกเจียงใต้ สมัยที่ 2 ของวัด

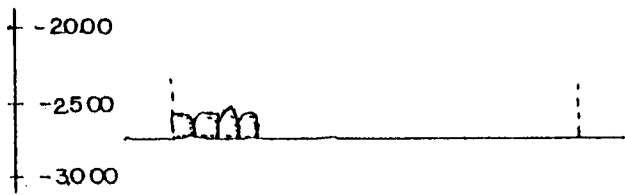
รูปแปลน

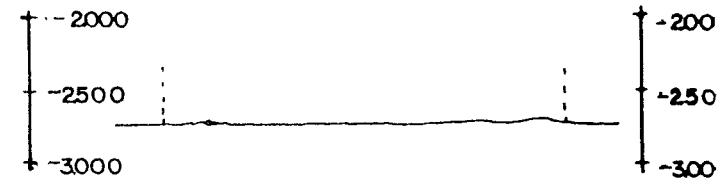
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

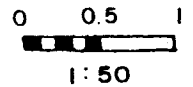
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

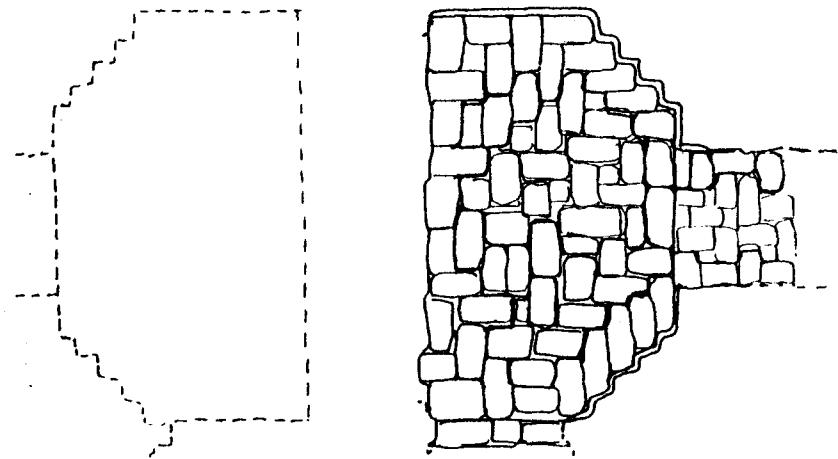
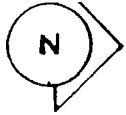
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

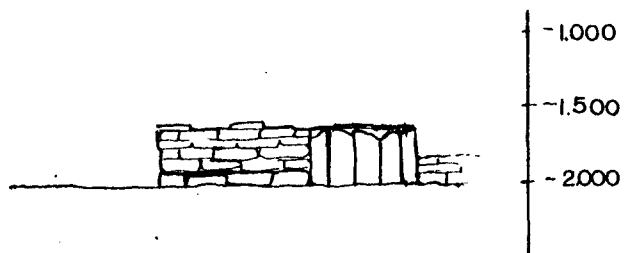
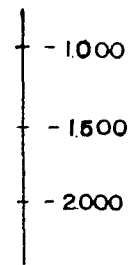
แผนผังที่ 10 ผังแสดงสภาพของมุกกำแพงด้านตะวันออกเฉียงเหนือ สมัยที่ 2 ของวัด

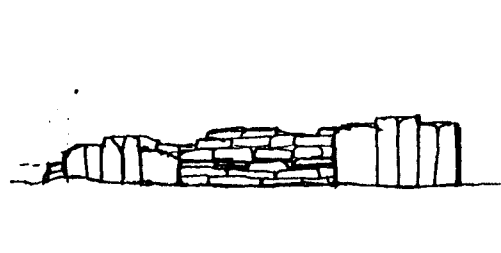
รูปแปลน

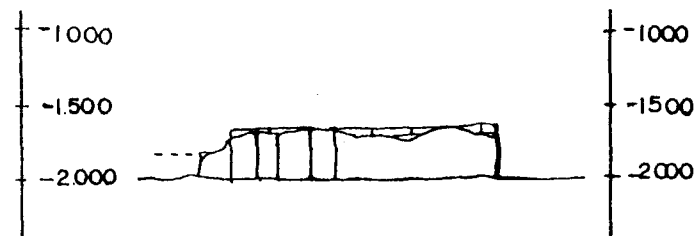
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

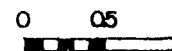
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

รูปตั้งด้านทิศเหนือ

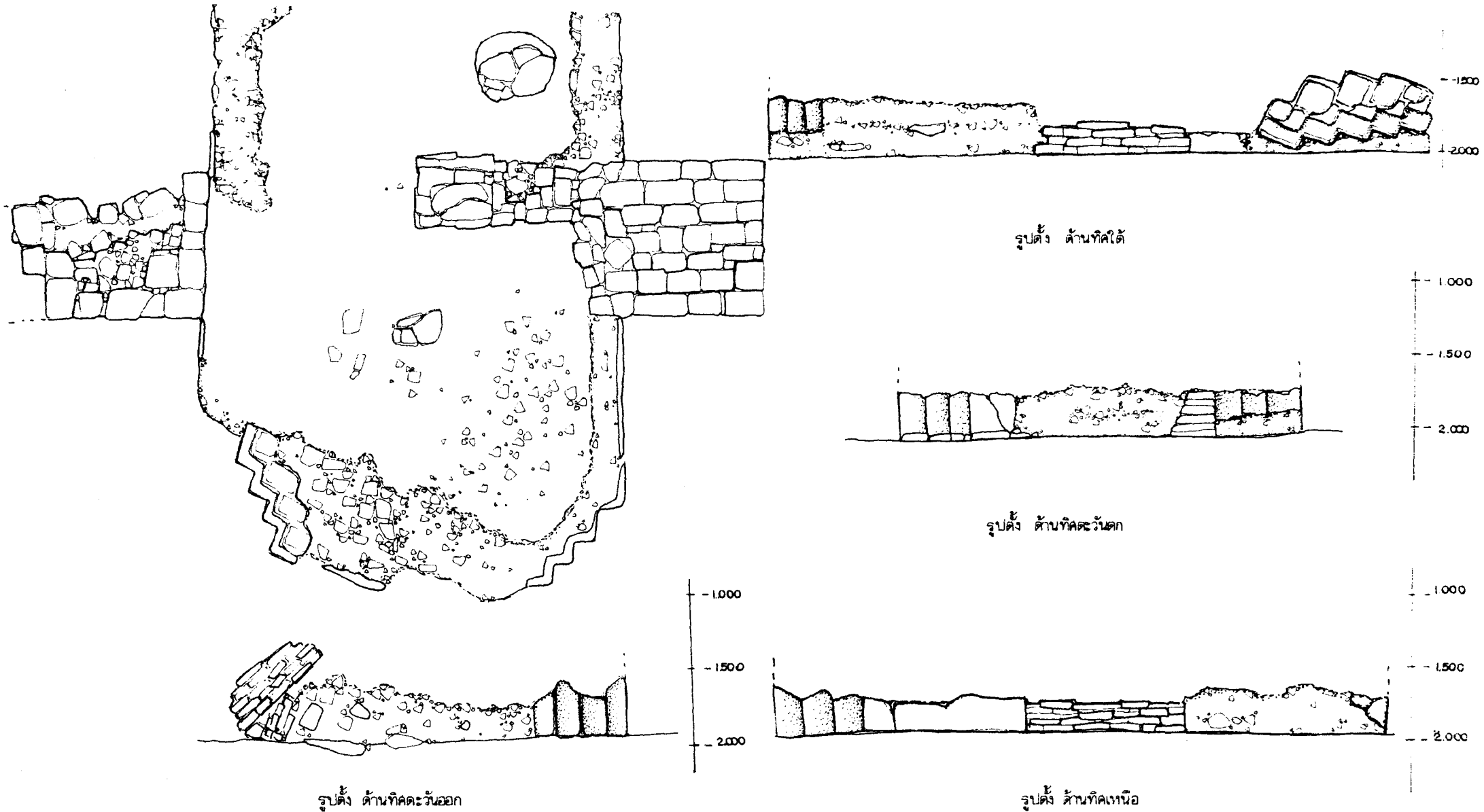

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

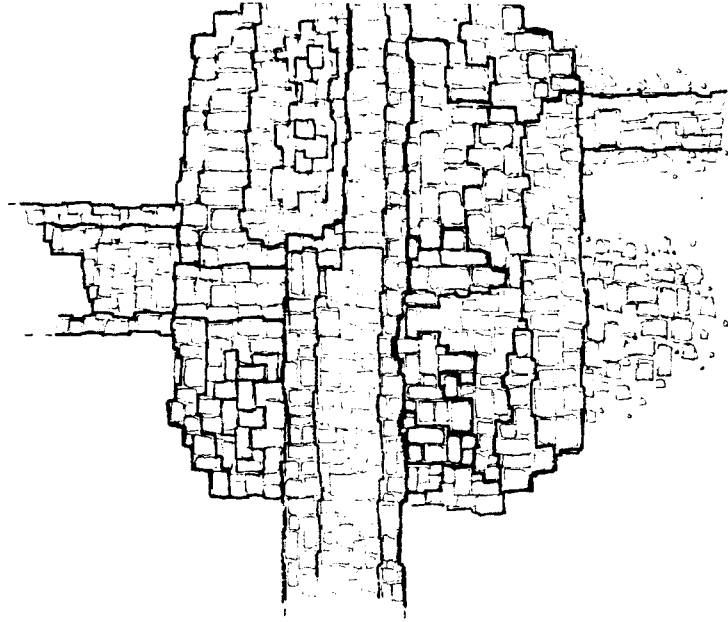

1:50

แผนผังที่ 11 แผนผังสภาพของซุ้มด้านทิศตะวันออก สมัยที่ 2 ของวัด

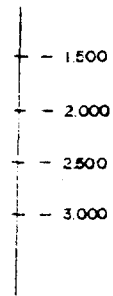
แผนผังที่ 12 ฝั่งแสดงสภาพของขุมด้านทิศเหนือ สมัยที่ 2 ของวัด

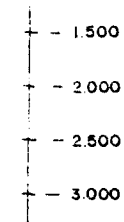
รูปแปลน

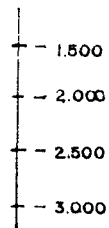
ด้านทิศใต้

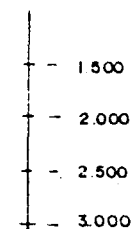
ด้านทิศตะวันตก

ด้านทิศตะวันออก

ด้านทิศเหนือ

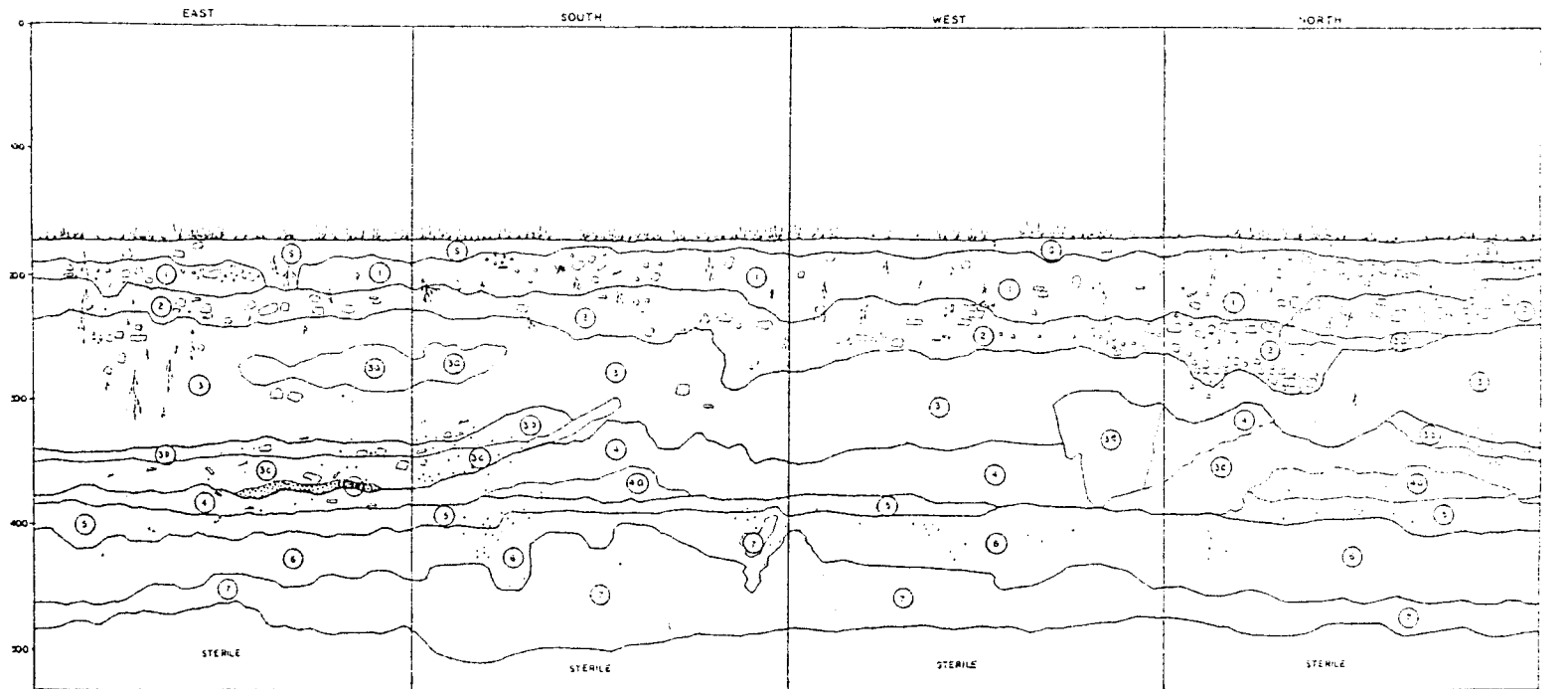

0 0.5 1

1:50

ผังแผนที่ 13 ผังแสดงสภาพของซุ้มประตูและแนวทางเดินด้านทิศใต้ สมัยที่ 2 ของวัด

ผังบริเวณผังชั้นดินหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1)

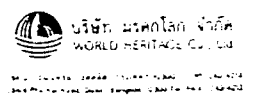

เบริล	10 TR 5/4 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	32 10 TR 5/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
เบริลกระเบื้องเคลือบสีเทา	10 TR 5/6 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	33 10 TR 5/1 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
รากพืช	2 10 TR 5/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	4 10 TR 6/1 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
เบริล	20 10 TR 5/3 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	40 25 TR 4/8 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
	3 10 TR 5/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	5 10 TR 3/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
	36 10 TR 5/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	6 10 TR 5/1 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
	35 10 TR 6/1 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	7 10 TR 4/8 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง
	34 10 TR 5/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง	8 10 TR 5/2 ไม้เท้าแทงลึก สันหลุมขุดค้นพบทาง

มาตราส่วน 1:25 0 10 20 30 40 50

รายการ

ข้อมูลงาน

ชื่อโครงการ	โครงการบูรณะและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม
ชื่อผู้จัดทำ	นางสาวสุวิมล วัฒนศิริ
ชื่อผู้ตรวจสอบ	นางสาวสุวิมล วัฒนศิริ
ชื่อผู้พิมพ์	
ชื่อผู้จัดพิมพ์	
ชื่อผู้จำหน่าย	

จัดพิมพ์ / วัตถุประสงค์

ชื่อผู้พิมพ์	
ชื่อผู้จัดพิมพ์	
ชื่อผู้จำหน่าย	
ชื่อผู้พิมพ์	
ชื่อผู้จัดพิมพ์	
ชื่อผู้จำหน่าย	

เห็นด้วย/อนุมัติ

ชื่อผู้พิมพ์	
ชื่อผู้จัดพิมพ์	
ชื่อผู้จำหน่าย	
ชื่อผู้พิมพ์	
ชื่อผู้จัดพิมพ์	
ชื่อผู้จำหน่าย	

วันที่	เดือน	ปี
--------	-------	----

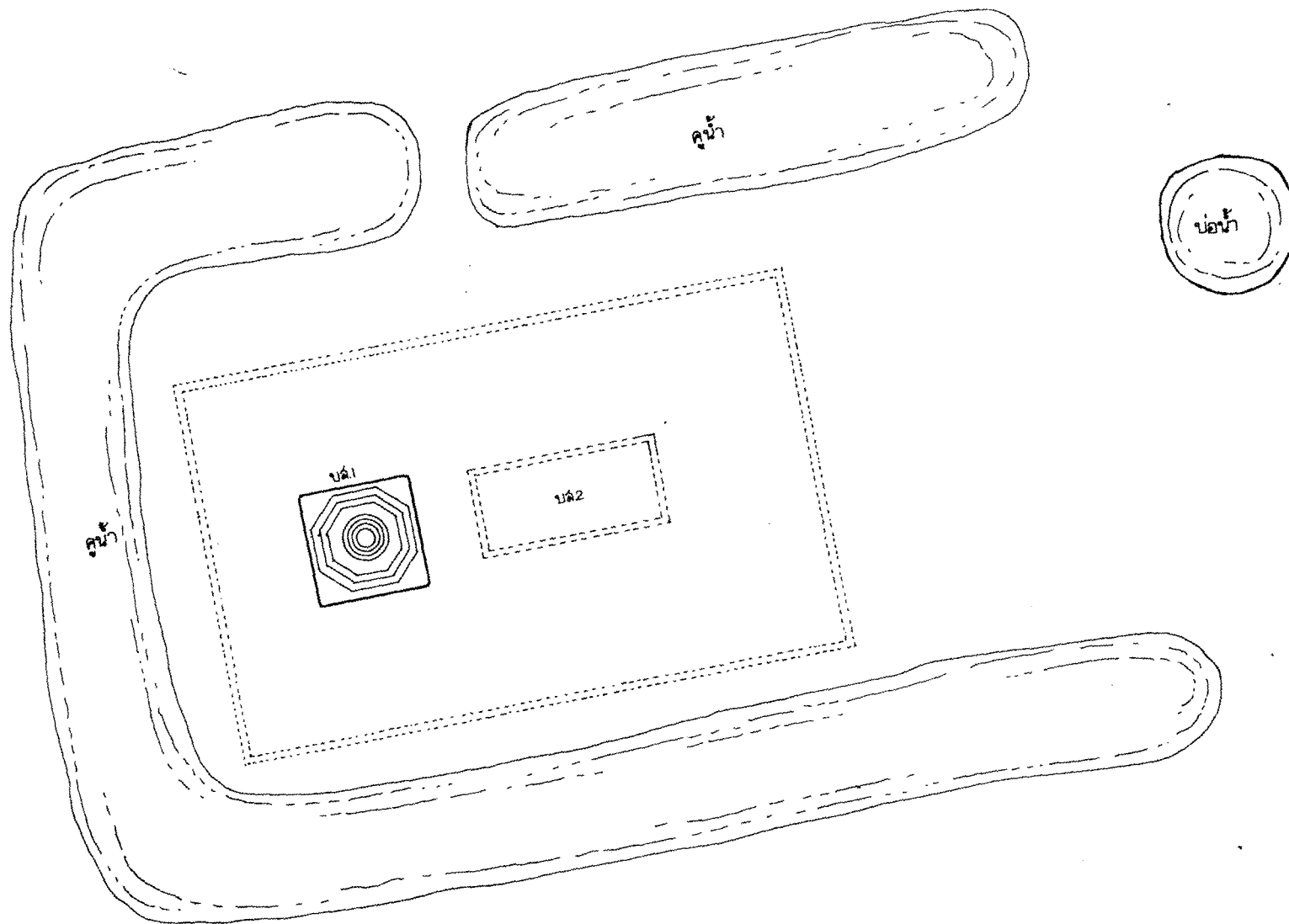
นาย วัฒนศิริ ส. วัฒนศิริ

นาย วัฒนศิริ ส. วัฒนศิริ

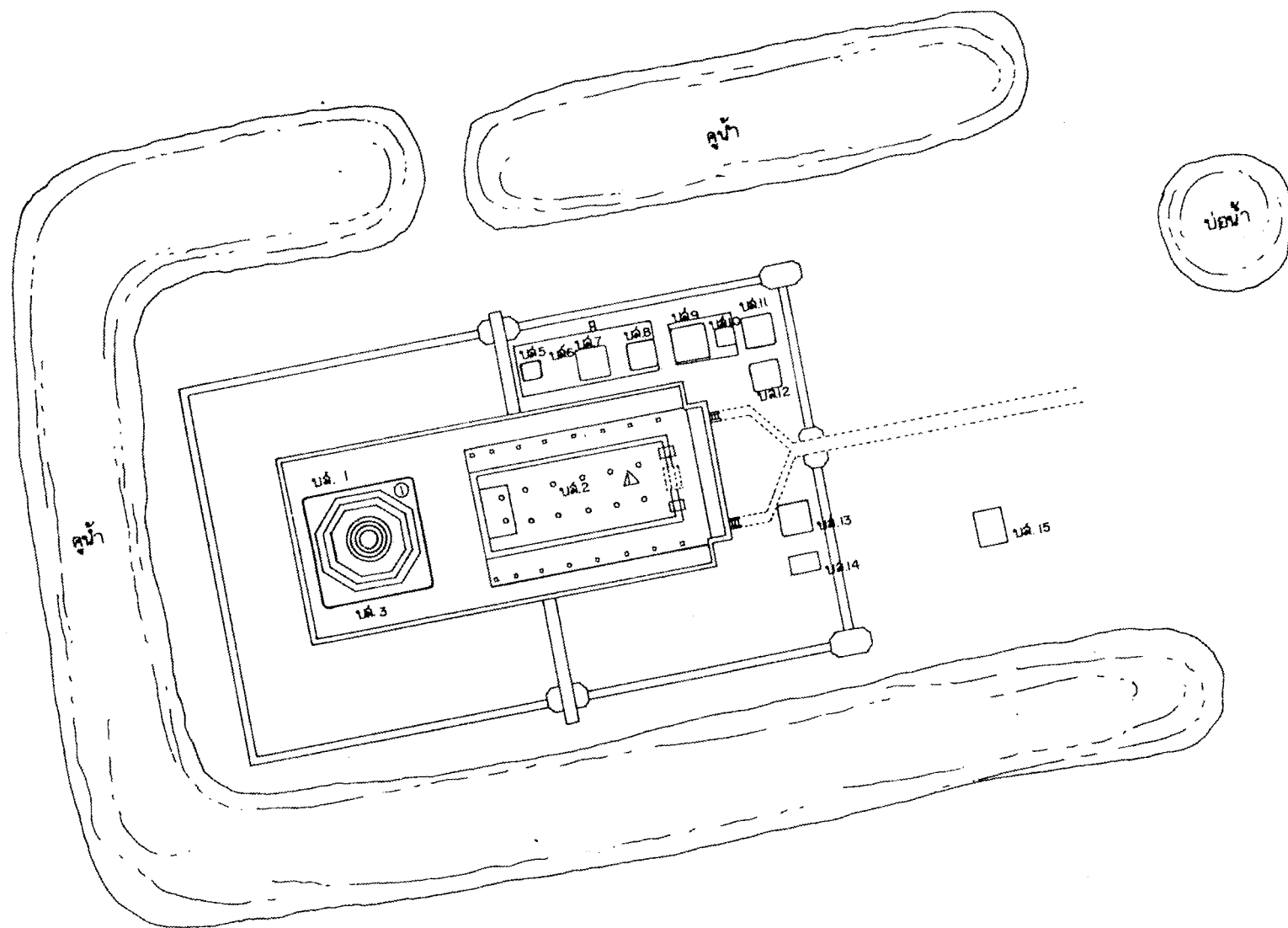
นาย วัฒนศิริ ส. วัฒนศิริ

นาย วัฒนศิริ ส. วัฒนศิริ

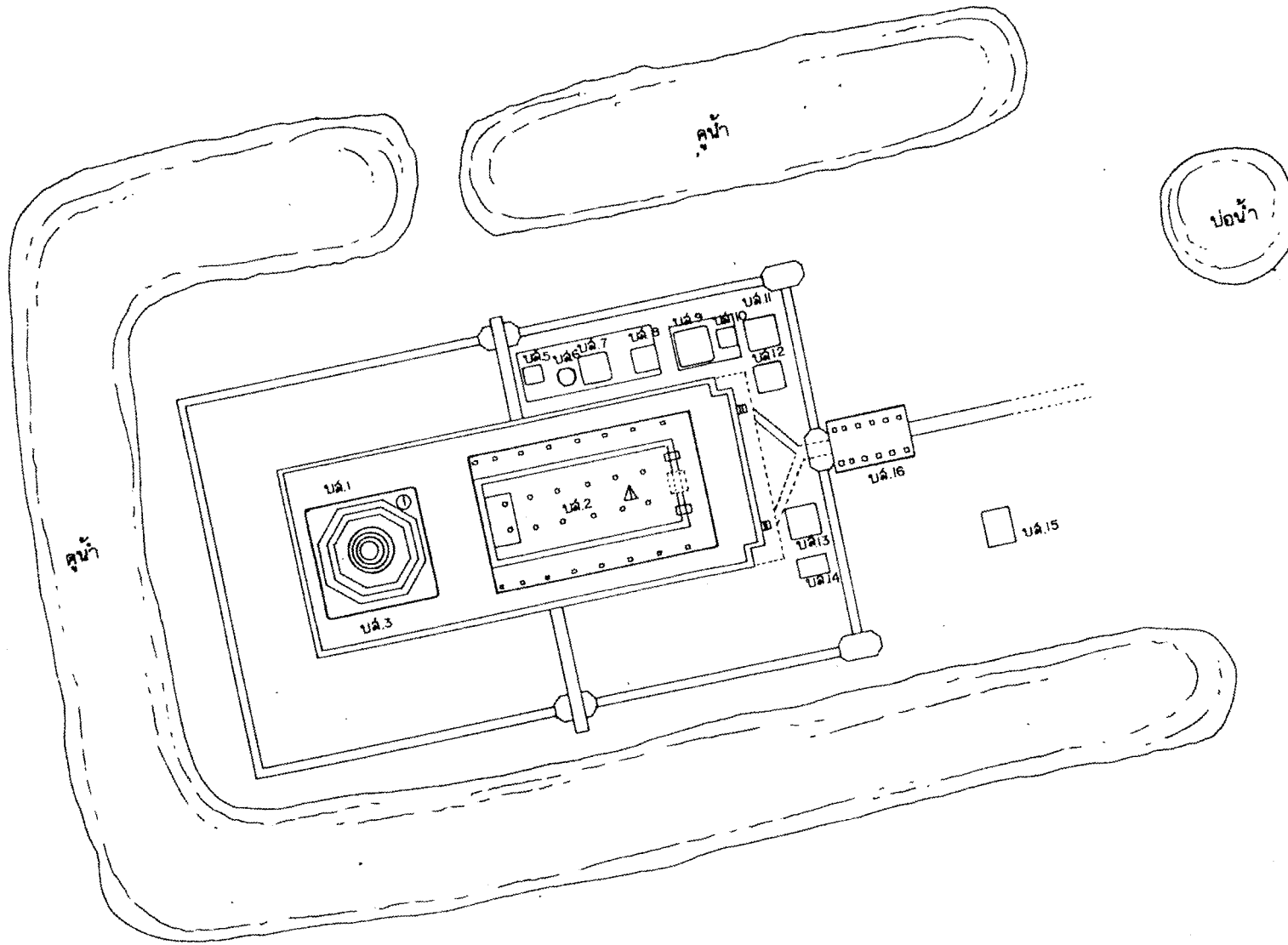
นาย วัฒนศิริ ส. วัฒนศิริ

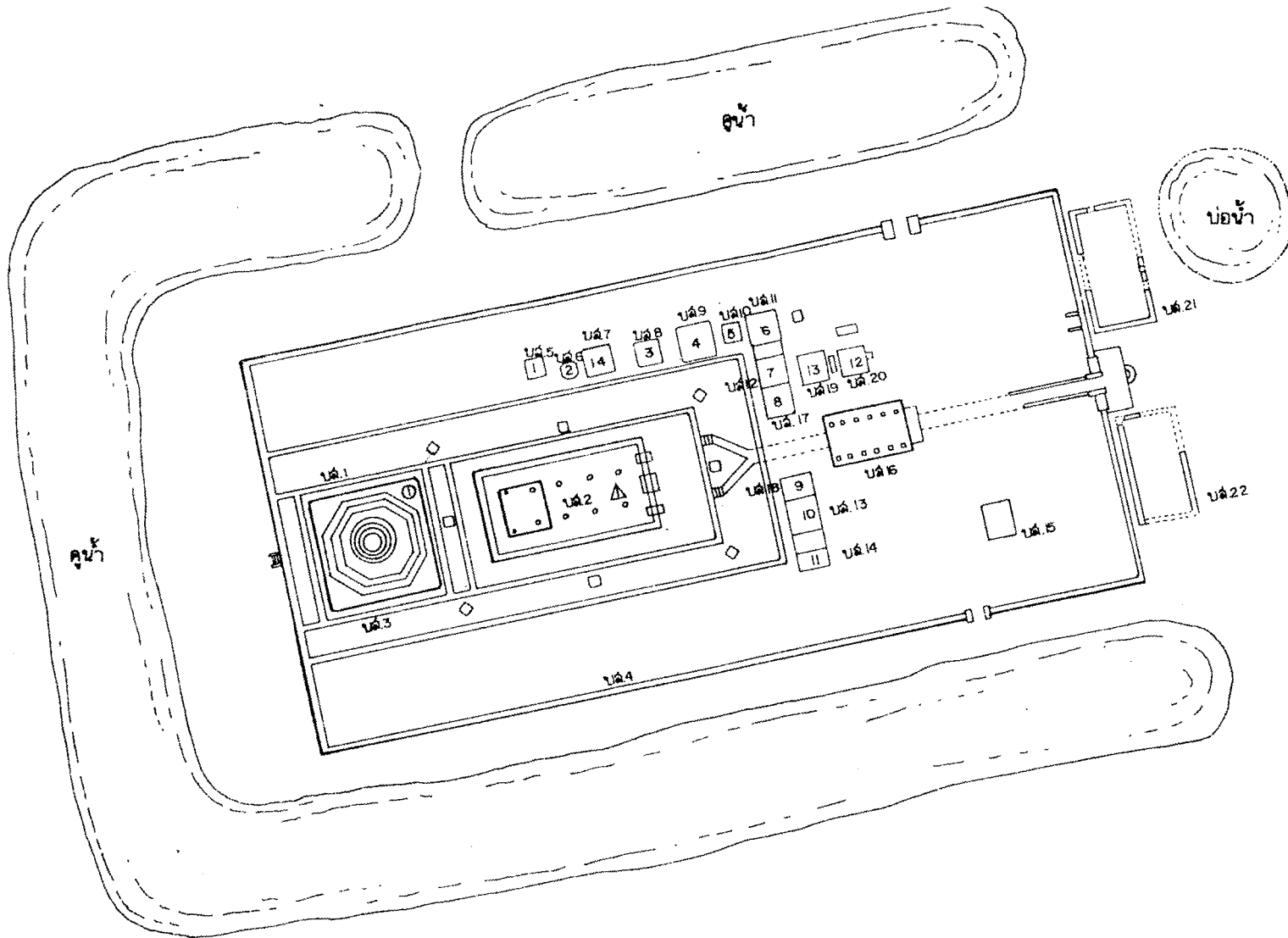
แผนผังที่ 15 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามสมัยที่ 1

แผนผังที่ 16 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามสมัยที่ 2

แผนผังที่ 17 แผนผังแสดงโบราณสถานในวัดพระงามสมัยที่ 3

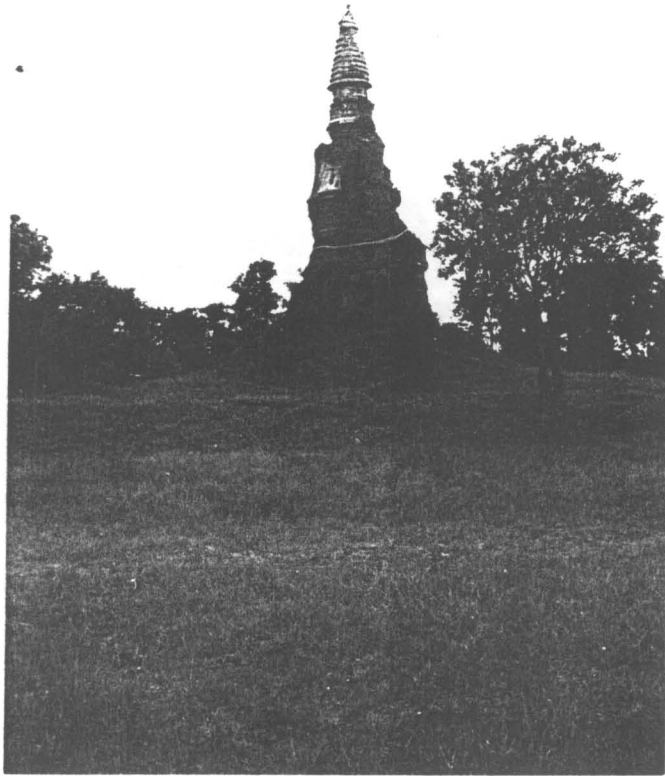
แบบผังที่ 18 แผนผังแลตจิบราณสถานในวัดพระงามสมัยที่ 4

ภาพที่ 1 สภาพทั่วไปก่อนการขุดแต่ง

ภาพที่ 2 สภาพเจดีย์ประธานด้านทิศใต้ ก่อนการขุดแต่ง

ภาพที่ 3 สภาพเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตก ก่อนการขุดแต่ง

ภาพที่ 4 สภาพทั่วไปและเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตก ก่อนขุดแต่ง

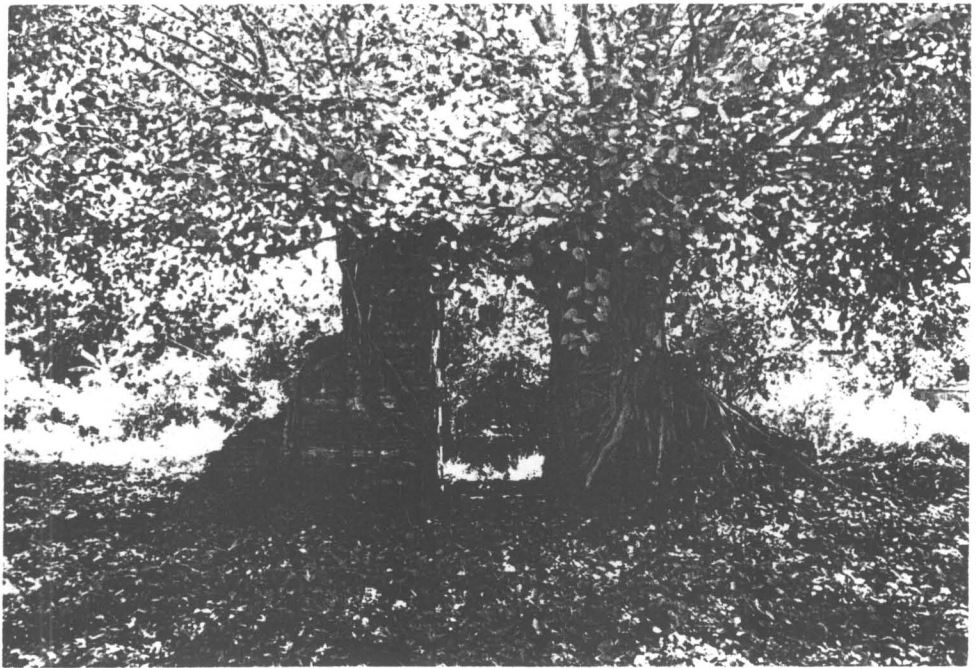
ภาพที่ 5 สภาพเนินโบราณสถานด้านทิศใต้ ก่อนขุดแต่ง

ภาพที่ 6 สภาพเนินโบราณสถานด้านทิศเหนือ ก่อนขุดแต่ง

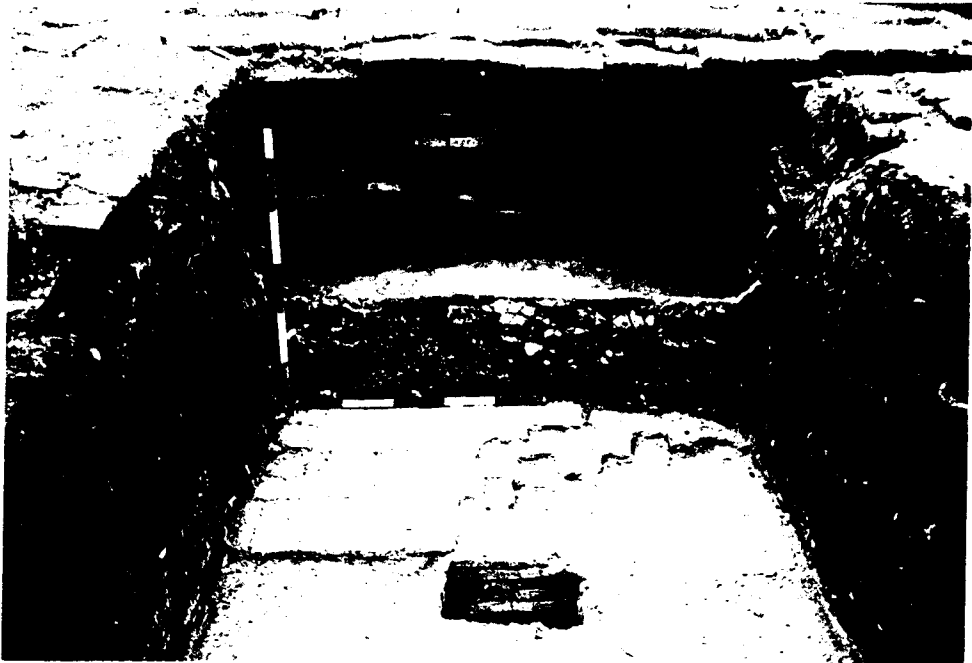
ภาพที่ 7 สภาพของเนินโบราณสถานด้านทิศตะวันออก ภายหลังจากที่ดวงวัชพืชออก

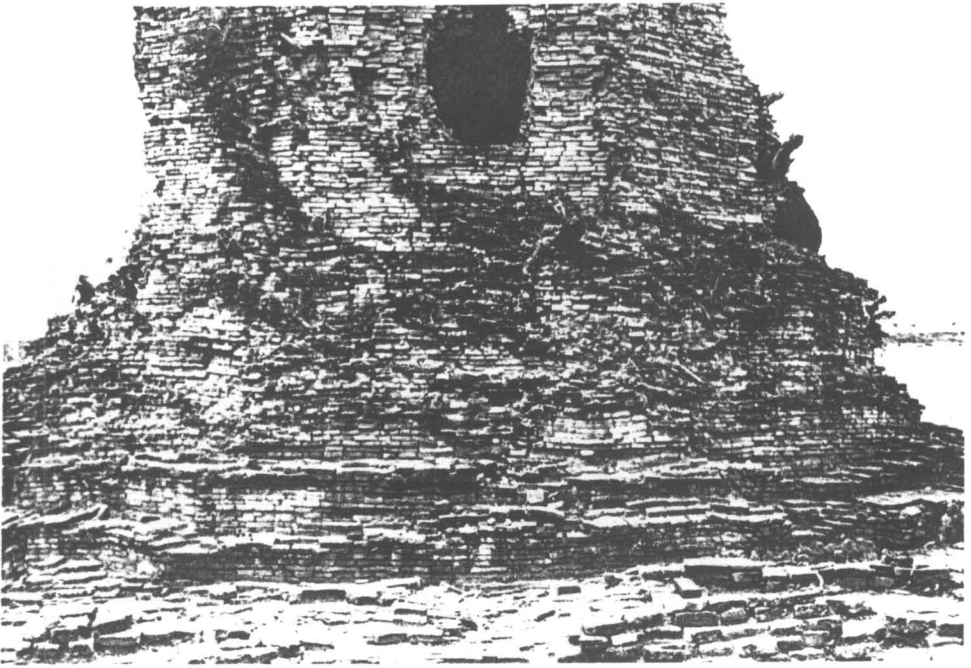
ภาพที่ 8 สภาพชุมประตูด้านทิศตะวันออก ก่อนการขุดแต่ง

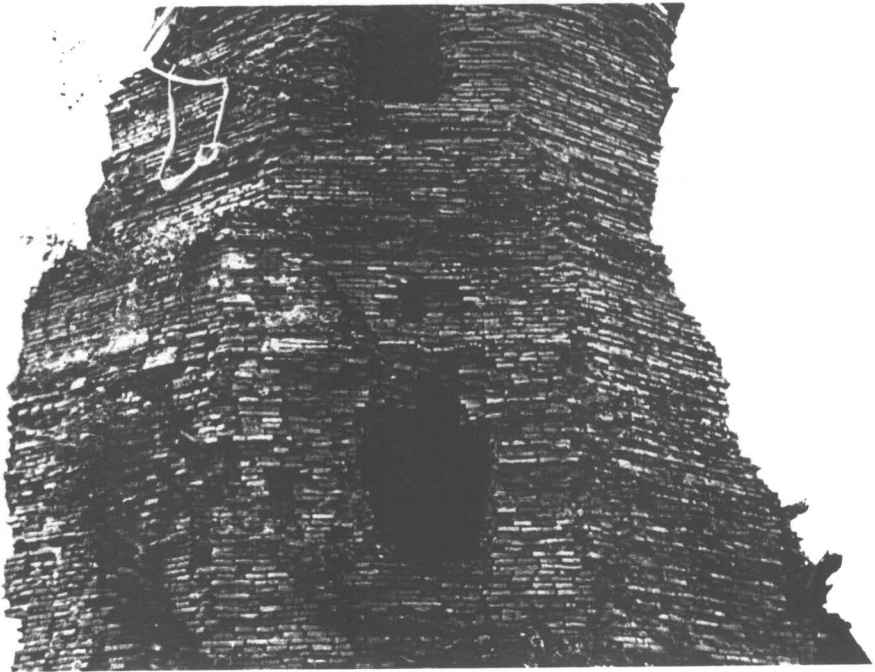
ภาพที่ 9 สภาพของโบราณสถาน หลังการขุดแต่ง

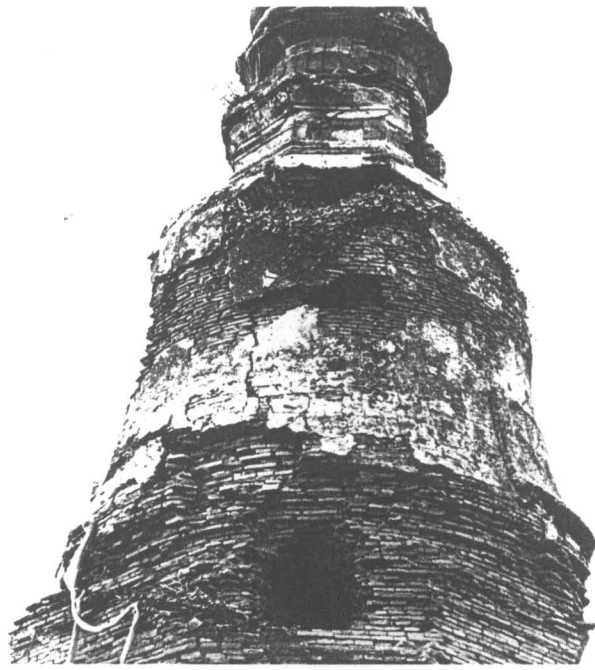
ภาพที่ 10 รฐานเชียงสีเหลี่ยมด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธาน
ที่มีการพอกทับเพื่อเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง

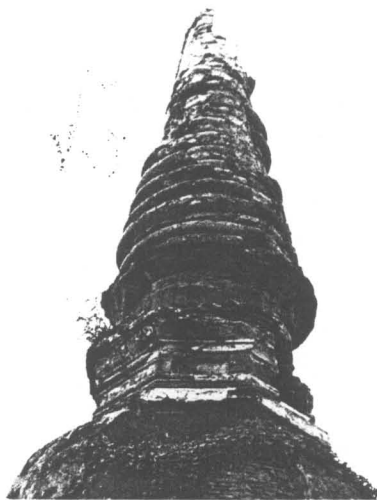
ภาพที่ 11 ฐานเชิงด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน หลังการขุดแต่ง

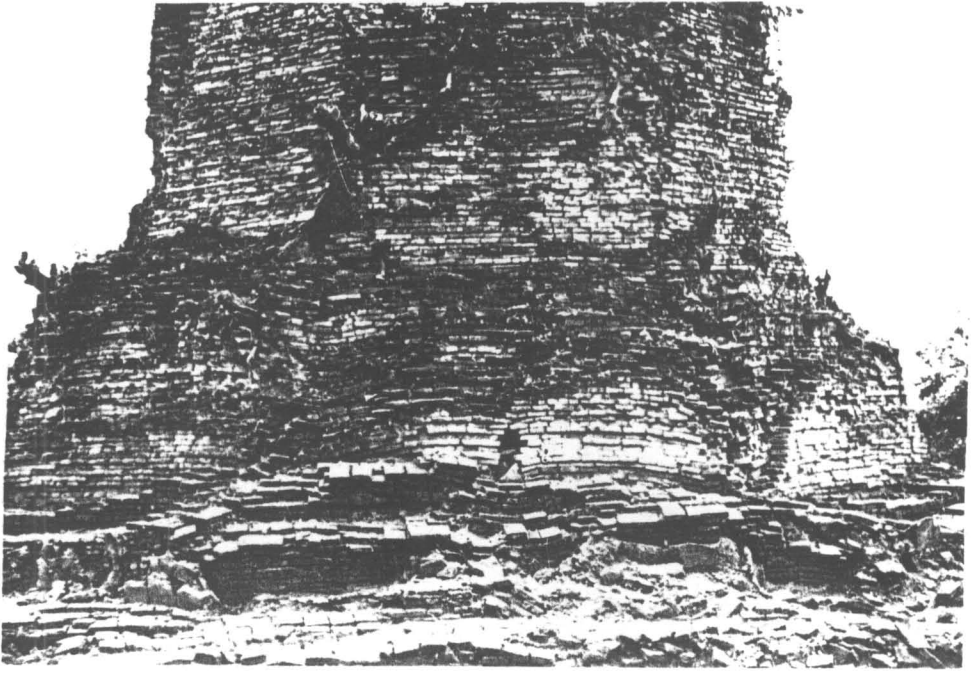
ภาพที่ 12 เรือนธาตุด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน ภายหลังกการขุดแต่ง

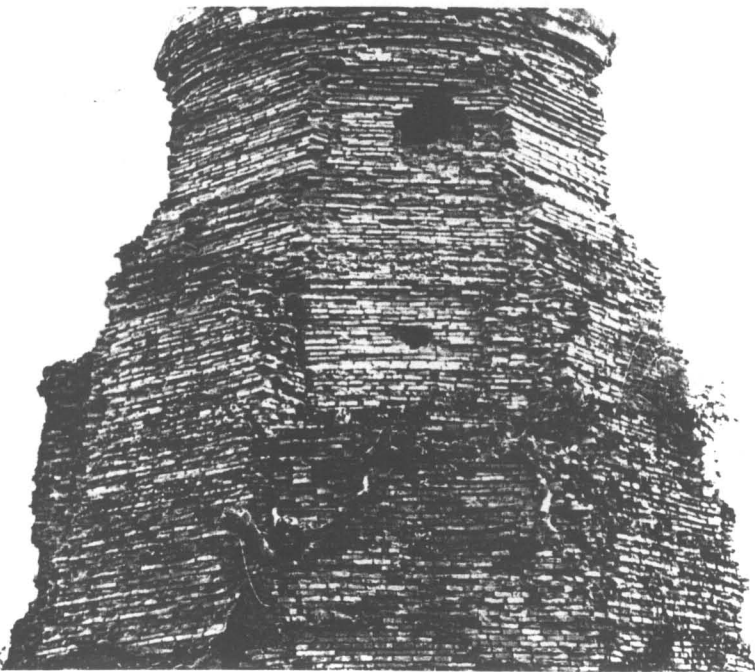
ภาพที่ 13 องค์ระฆังด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน

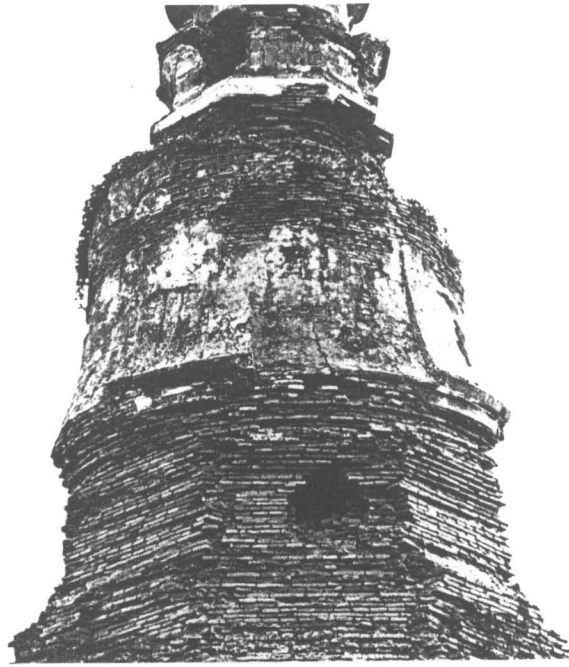
ภาพที่ 14 บัลลังก์และปล้องไฉนด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน

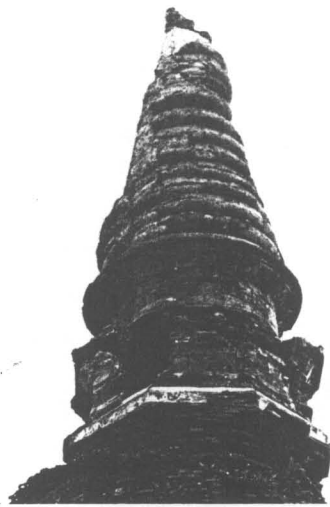
ภาพที่ 15 ฐานเขียงด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธานภายหลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 16 เรือนธาตุด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธานภายหลังการขุดแต่ง

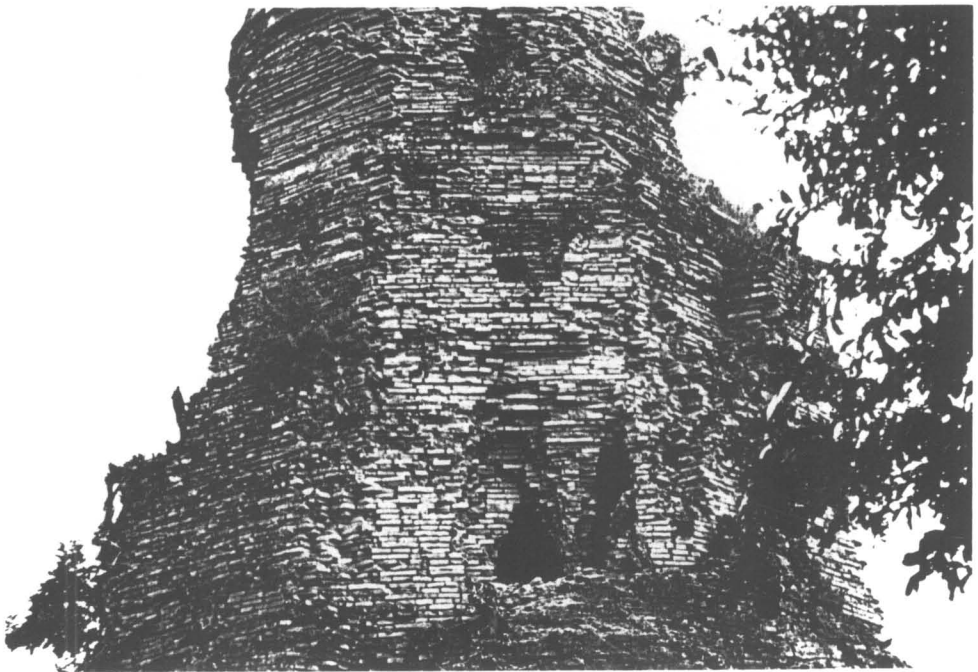
ภาพที่ 17 องค์ระฆังด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธานภายหลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 18 บัลลังก์และปล้องไฉนของเจดีย์ประธาน ด้านทิศเหนือ

ภาพที่ 19 รฐานเชียงด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน ภายหลังจากการขุดแต่ง

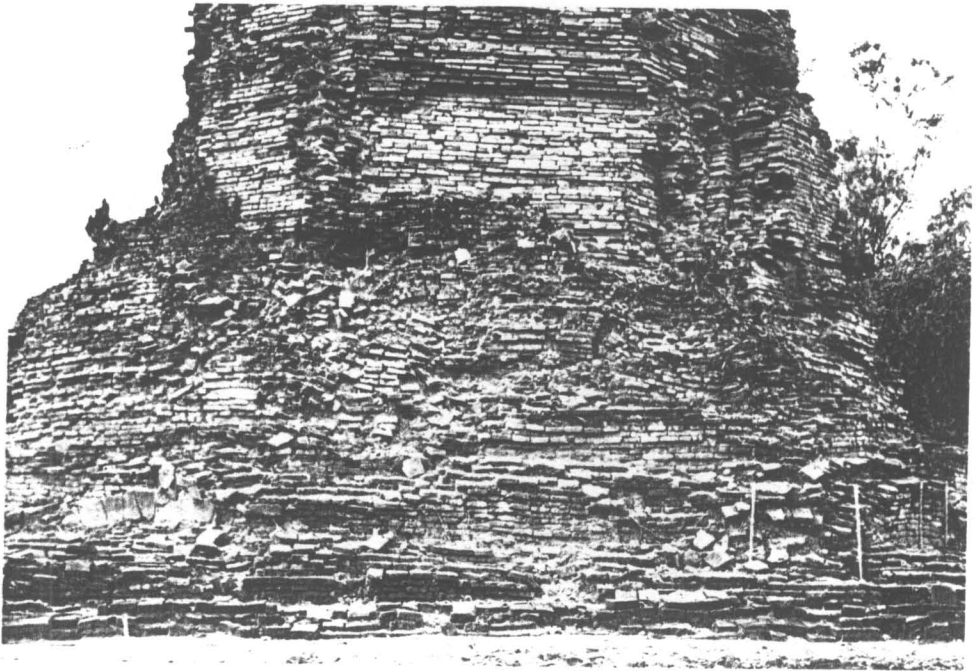
ภาพที่ 20 เรือนธาตุด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน ภายหลังจากการขุดแต่ง

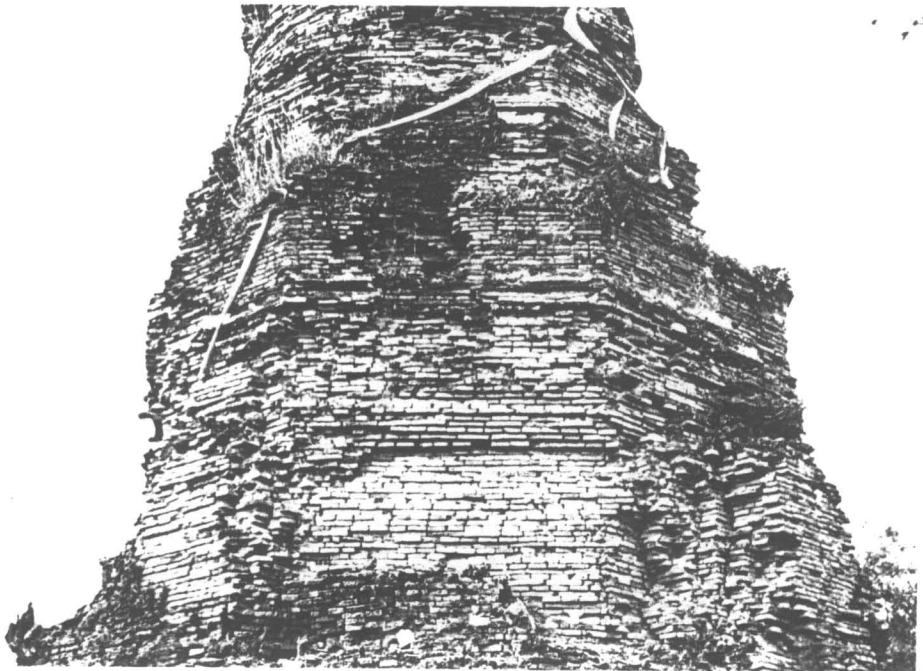
ภาพที่ 21 องค์ระฆังด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน ภายหลังจากการขุดแต่ง

ภาพที่ 22 บัลลังก์และปล้องโถงด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน

ภาพที่ 23 ฐานเชิงด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน ภายหลังจากการขุดแต่ง

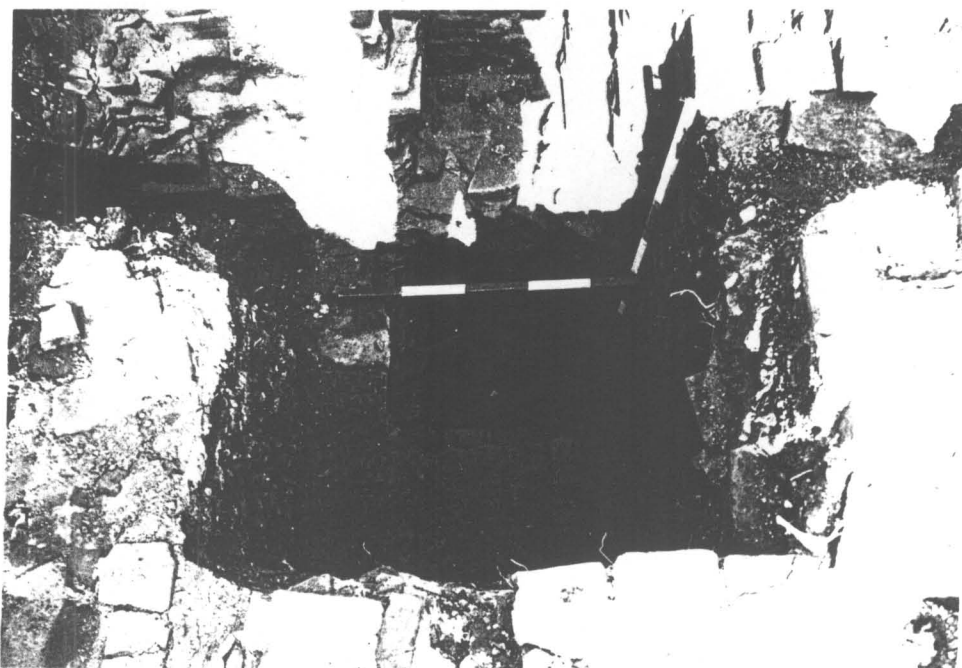
ภาพที่ 24 เรือนธาตุด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน ภายหลังจากการขุดแต่ง

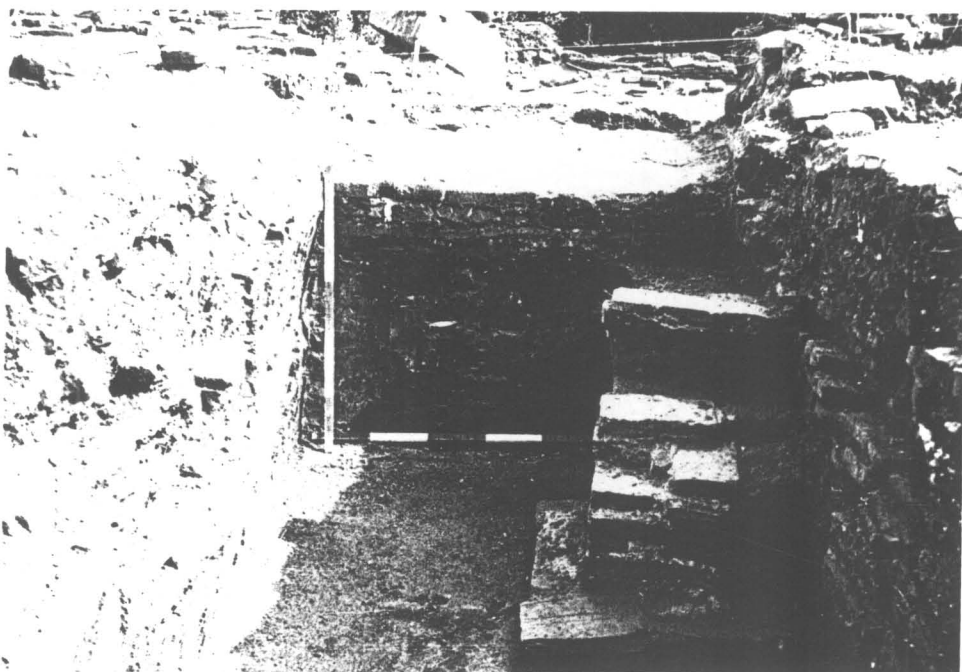
ภาพที่ 25 องค์ระฆังด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน ภายหลังจากการขุดแต่ง

ภาพที่ 26 บัลลังก์และปล้องโฉนด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน

ภาพที่ 27 แนวอิฐที่เป็นผนังด้านทิศตะวันออกของอุโบสถสมัยที่ 1

ภาพที่ 28 เสาพาไลรูปสี่เหลี่ยมที่รองรับชายคาปีกนกของอุโบสถในสมัยที่ 2

ภาพที่ 29 พื้นปูอิฐของอุโบสถในสมัยที่ 2

ภาพที่ 30 พื้นคาดปูนของชานหน้าอุโบสถในสมัยที่ 2

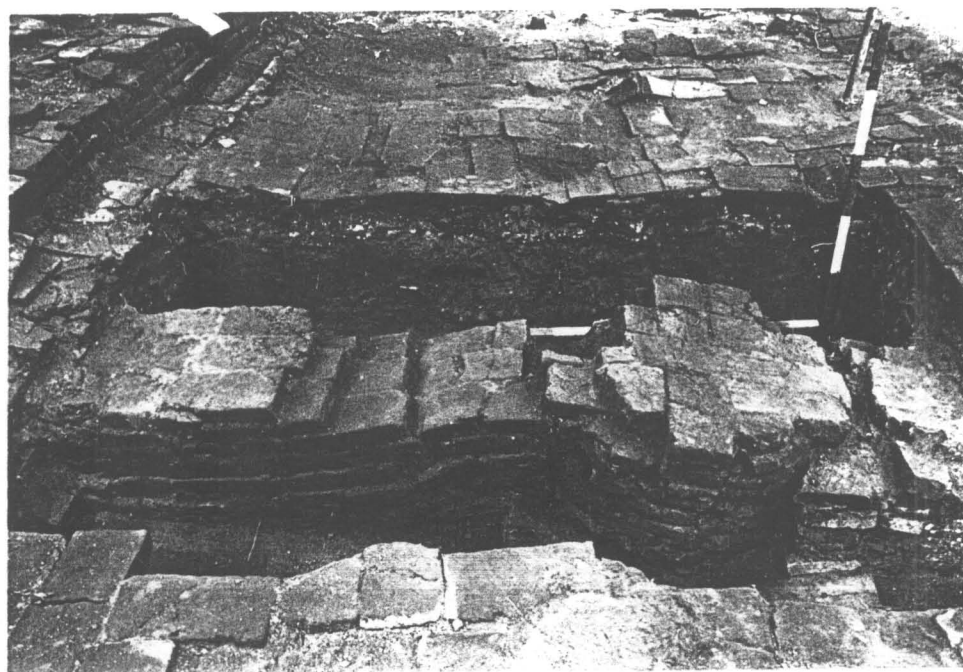
ภาพที่ 31 สภาพของอุโบสถภายหลังการขุดแต่ง

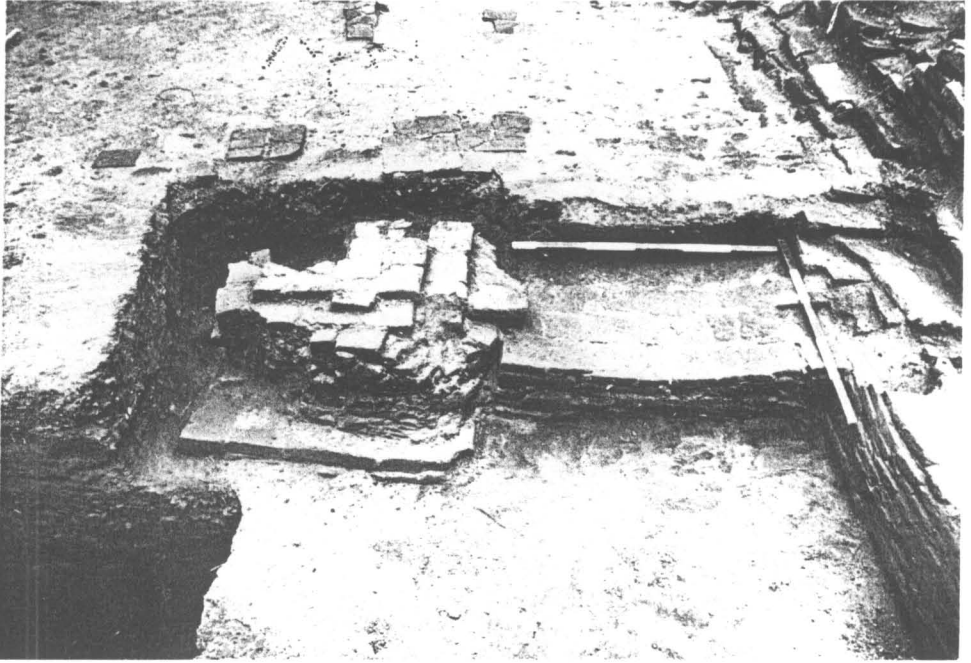
ภาพที่ 32 ประตูทางเข้าอุโบสถที่มี 3 ช่องทางด้วยกัน คือ ช่องตรงกลางและช่องด้านข้าง

ภาพที่ 33 พื้นชานหน้าอุโบสถที่ใช้เสากลม 2 ต้น รองรับหลังคามุขด้านหน้า

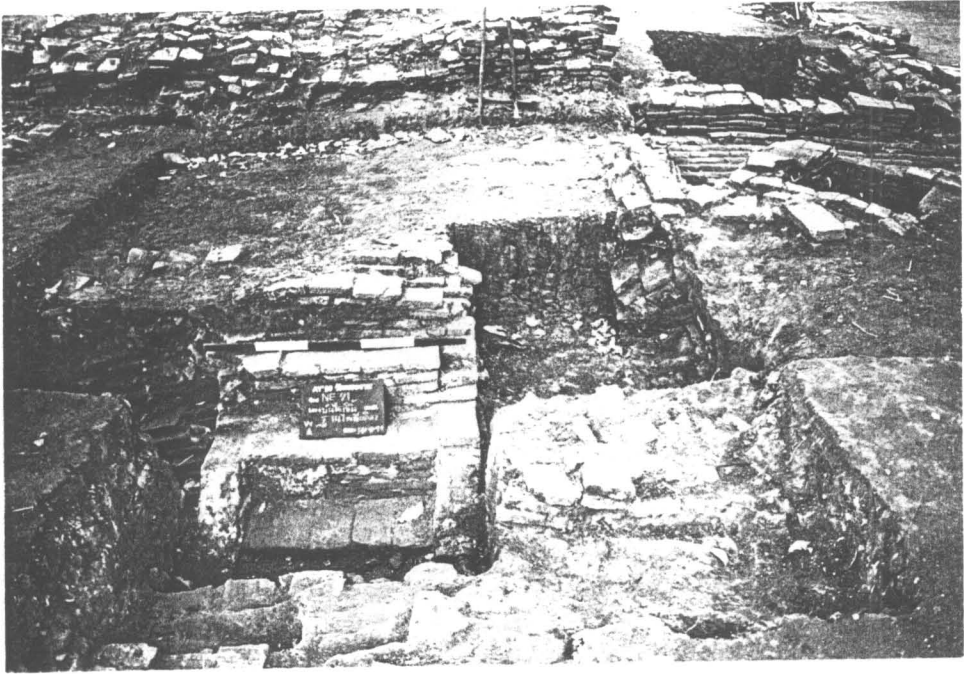
ภาพที่ 34 เสากลมและเอ็นของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4

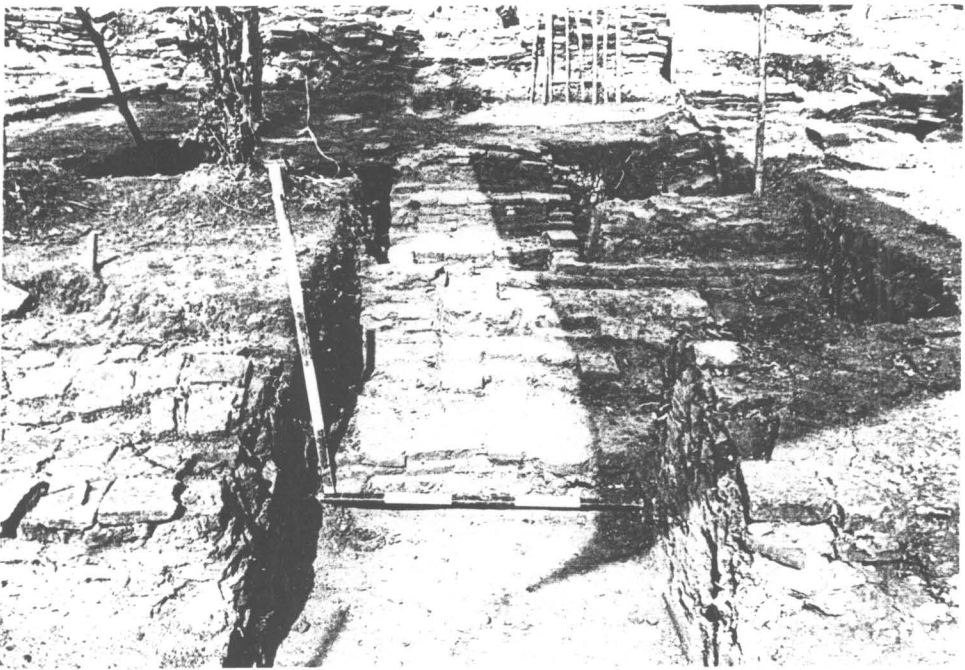
ภาพที่ 35 เสากลมและเอ็นของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4

ภาพที่ 36 สภาพของพระประธาน ? และฐานชุกชีภายในอุโบสถ

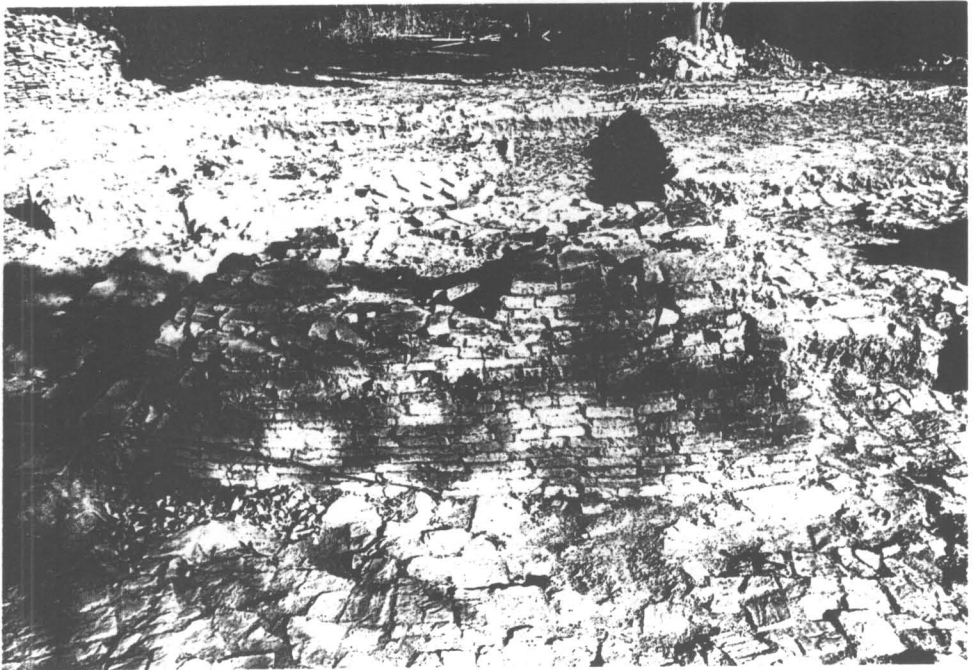
ภาพที่ 37 บันไดขึ้นฐานไพทีบัวในสมัยที่ 2

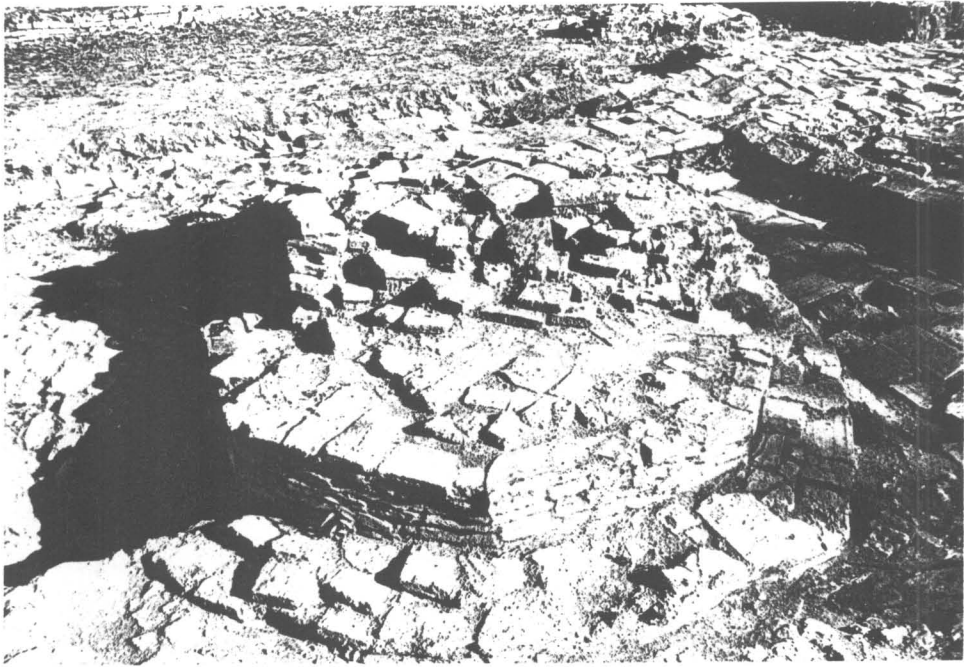
ภาพที่ 38 บันไดทางขึ้นด้านหน้า (ทิศตะวันออก) ลานประทักษิณบนฐานไพทีที่ต่อเติมในสมัยที่ 3

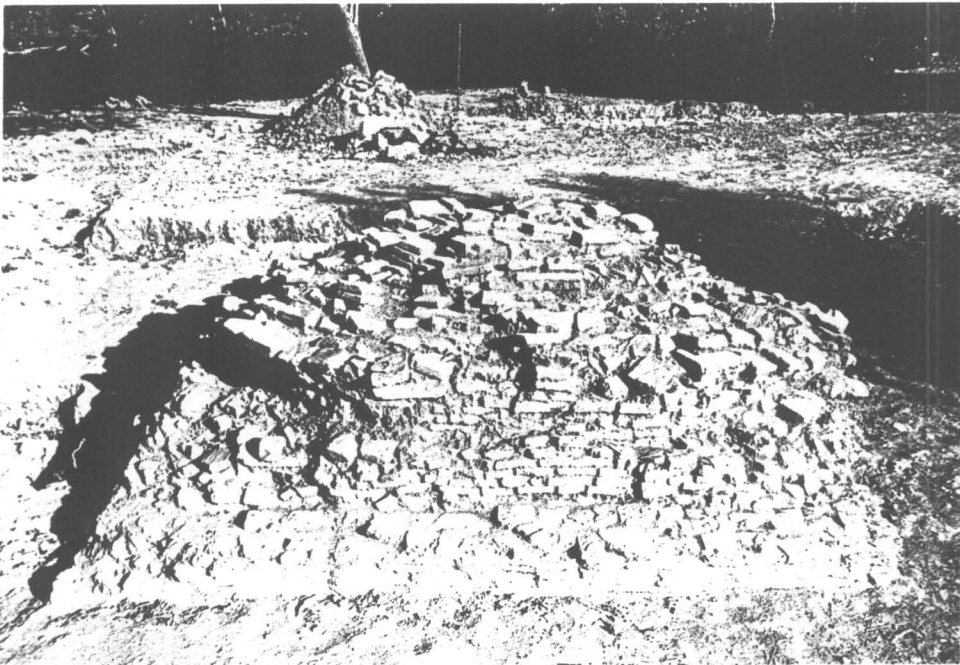
ภาพที่ 39 ฐานไพทีหน้ากระดานด้านทิศตะวันออกที่รองรับพระอุโบสถและเจดีย์ประธาน

ภาพที่ 40 สภาพของเจดีย์รายหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง

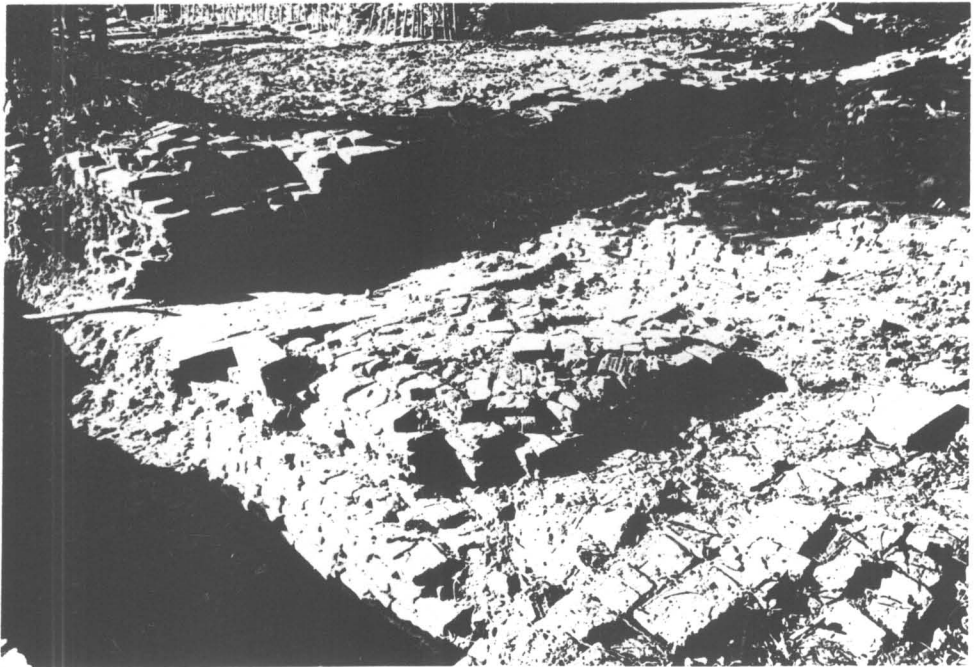
ภาพที่ 41 สภาพของเจดีย์หมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 42 สภาพของเจดีย์หมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 43 สภาพของเจดีย์หมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง

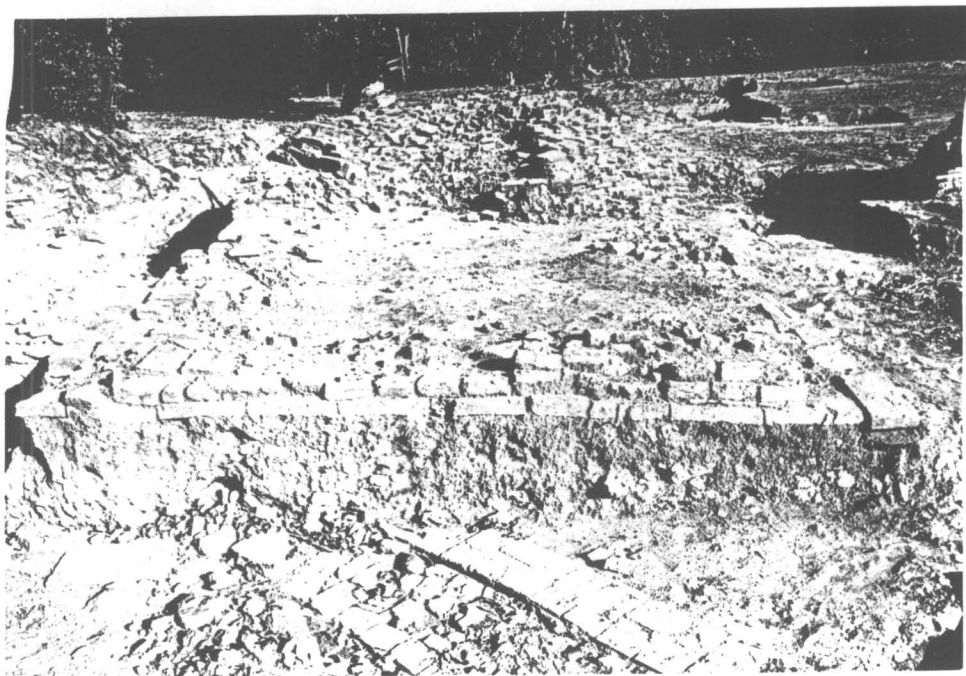
ภาพที่ 44 สภาพของเจดีย์หมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 45 สภาพของเจดีย์รายหมายเลข 6 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 46 สภาพของเจดีย์รายหมายเลข 7 หลังการขุดแต่ง

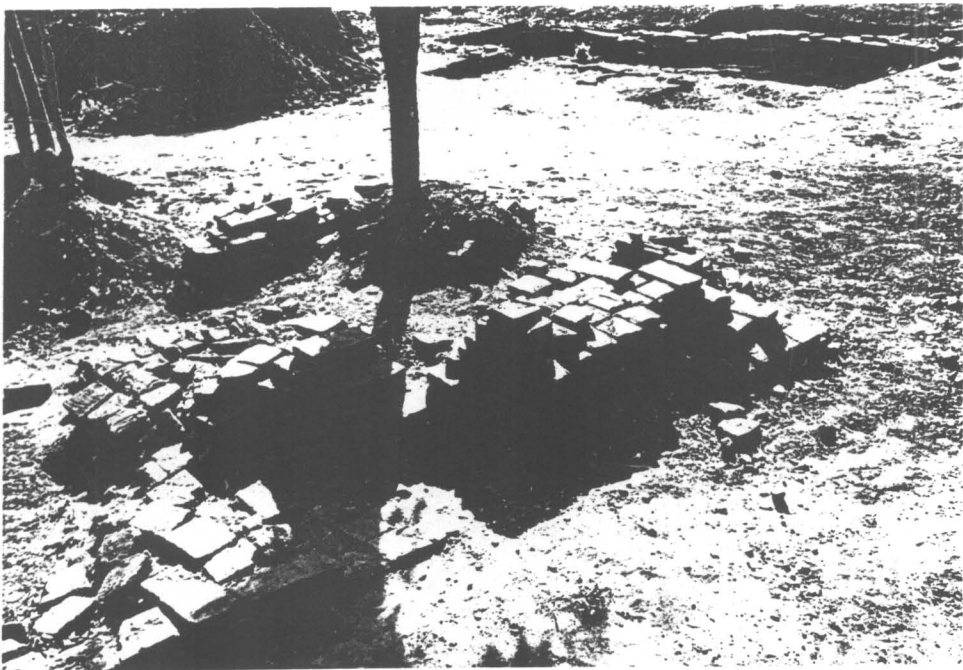
ภาพที่ 47 สภาพของเจดีย์หมายเลข 8 หลังการขุดแต่ง

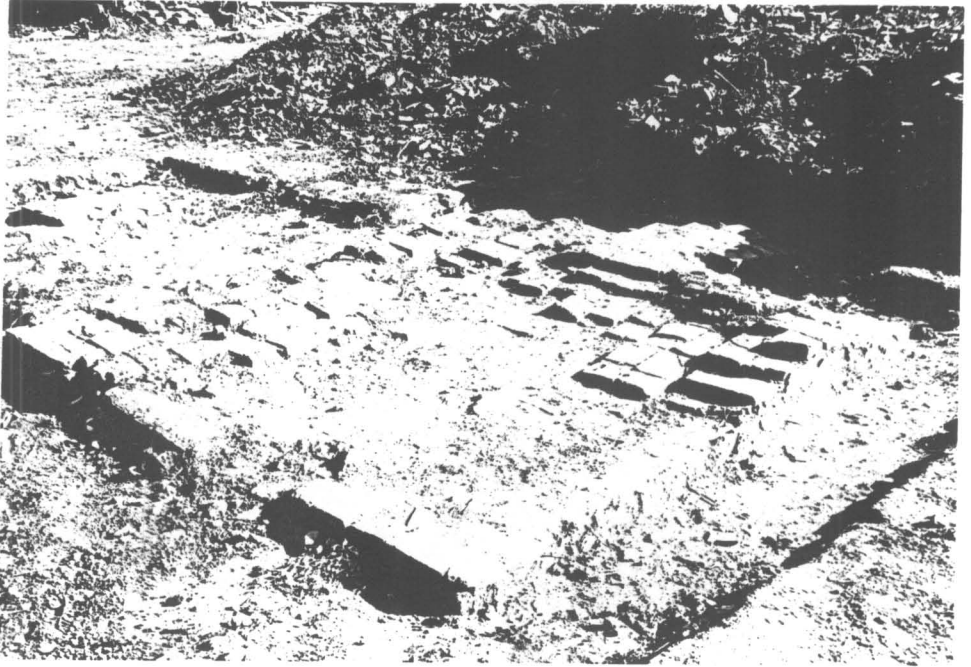
ภาพที่ 48 สภาพของเจดีย์หมายเลข 9 หลังการขุดแต่ง

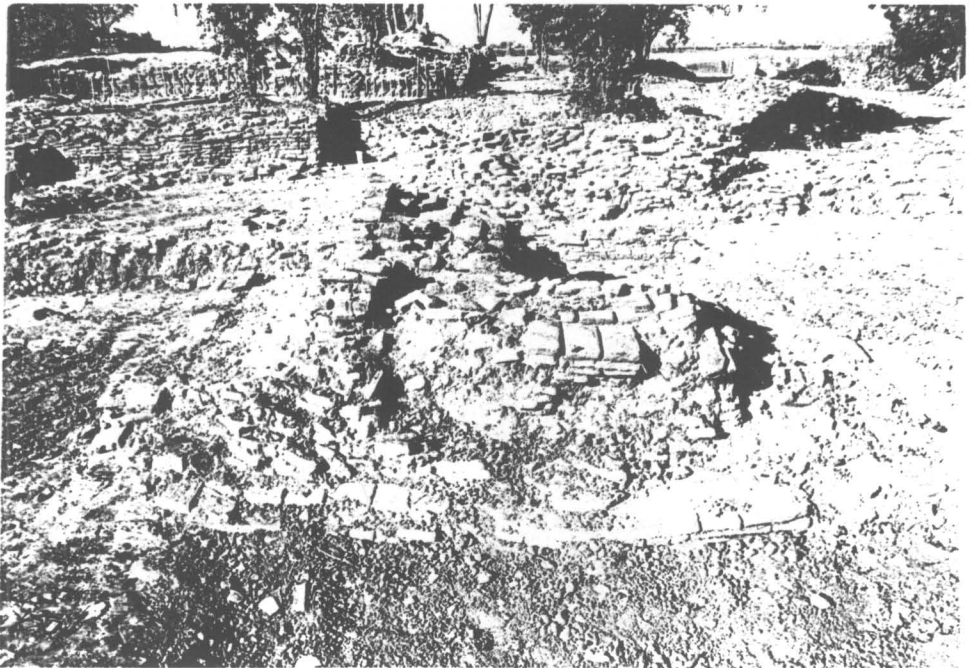
ภาพที่ 49 สภาพหลังการขุดแต่งของเจดีย์หมายเลข 10

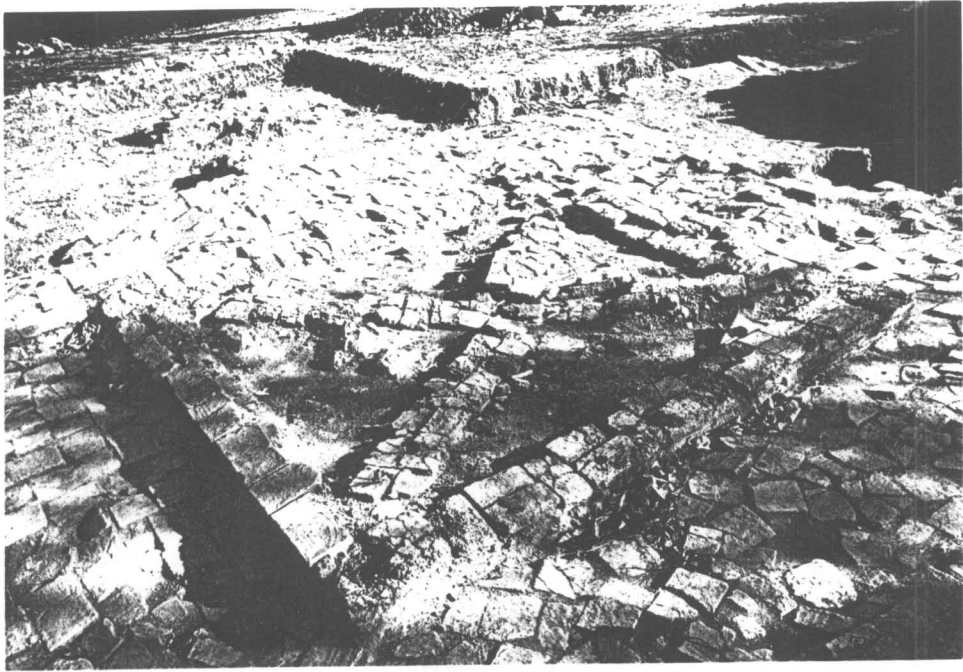
ภาพที่ 50 สภาพของเจดีย์หมายเลข 11 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 51 สภาพของเจดีย์หมายเลข 12 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 52 สภาพของเจดีย์หมายเลข 13 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 53 สภาพของเจดีย์รายหมายเลข 14 หลังการขุดแต่ง

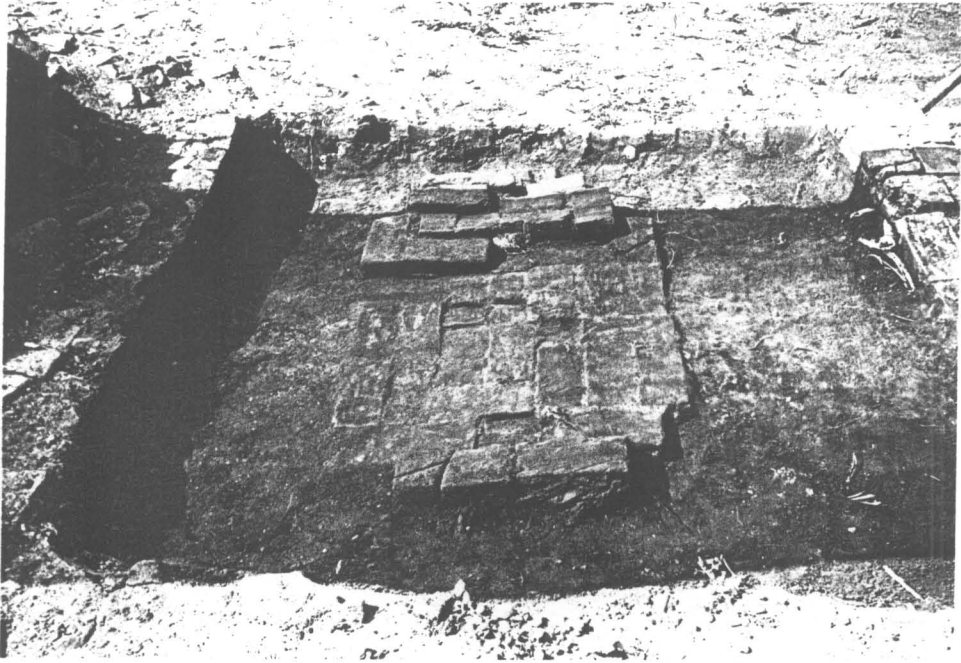
ภาพที่ 54 ฐานไพทีที่รองรับเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3, 4, 5 และ 14

ภาพที่ 55เจดีย์รายหมายเลข 6 , 7 และ 8 มีการก่ออิฐให้ฐานเจดีย์ทั้งหมดเชื่อมต่อกัน

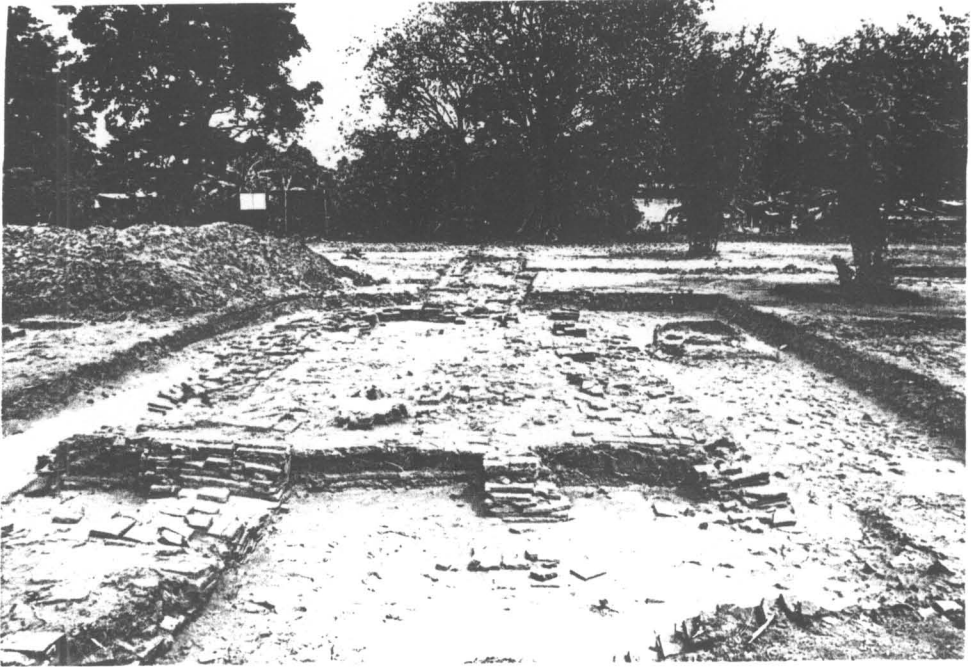
ภาพที่ 56 เจดีย์รายหมายเลข 9 , 10 และ 11 มีการก่ออิฐให้ฐานเจดีย์ทั้งหมดเชื่อมต่อกัน

ภาพที่ 57 แทนบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12

ภาพที่ 58 สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 59 สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 60 สภาพของอาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง

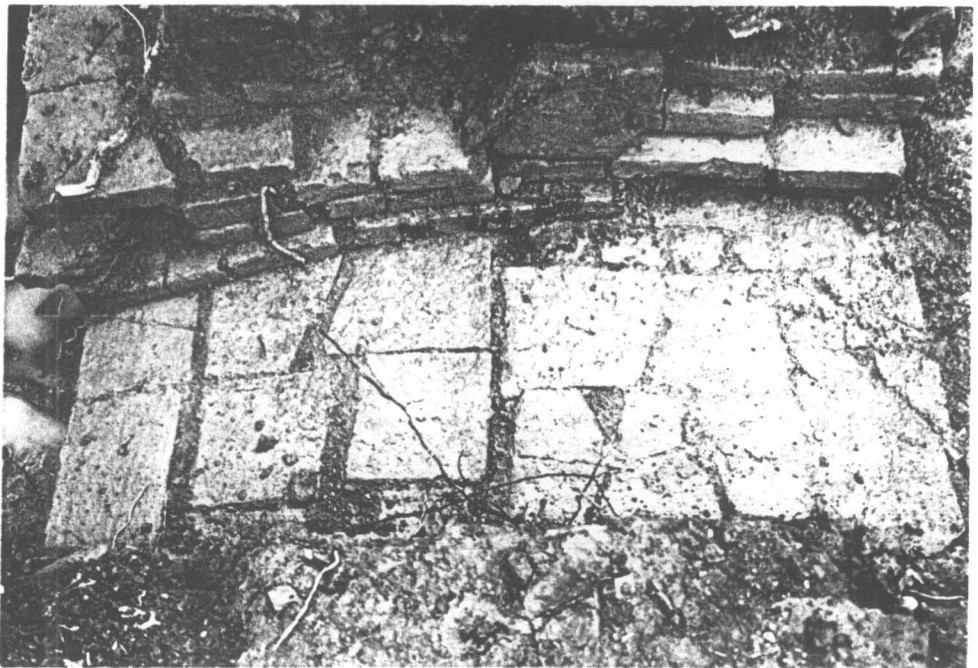
ภาพที่ 61 สภาพของอาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 62 แนวกำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2

ภาพที่ 63 แนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2

ภาพที่ 64 แนวกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2 ซึ่งถูกกำแพงวัดในสมัยที่ 4 สร้างทับ

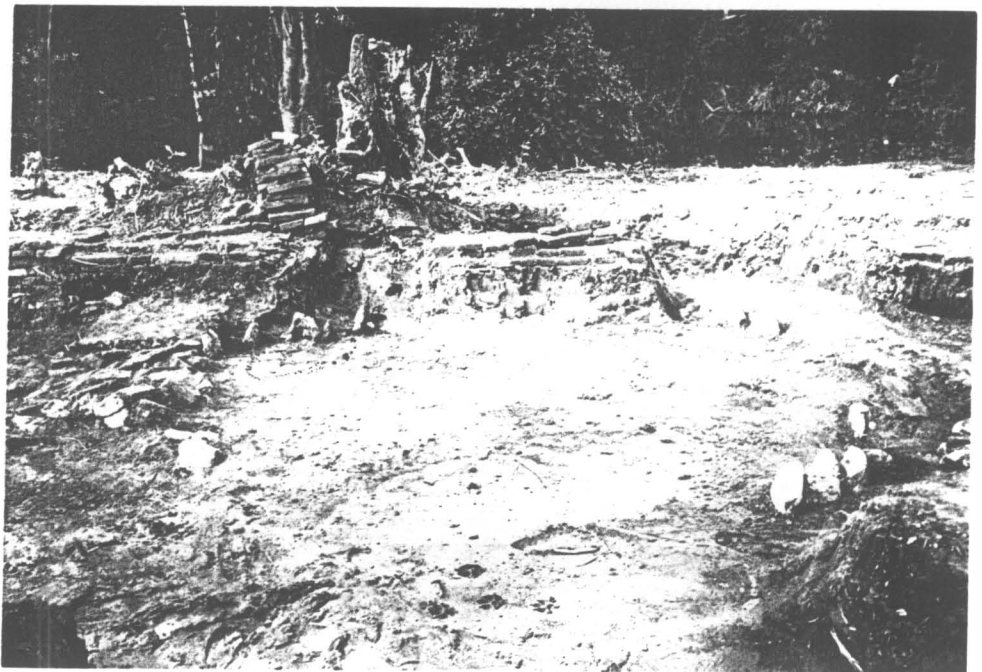
ภาพที่ 65 แนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2

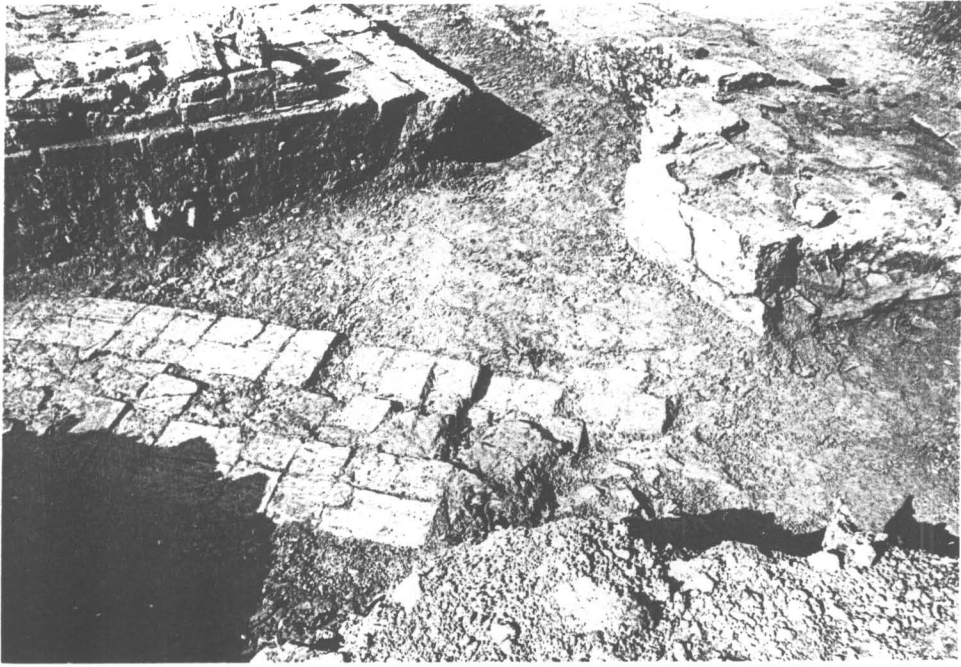
ภาพที่ 66 มุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2

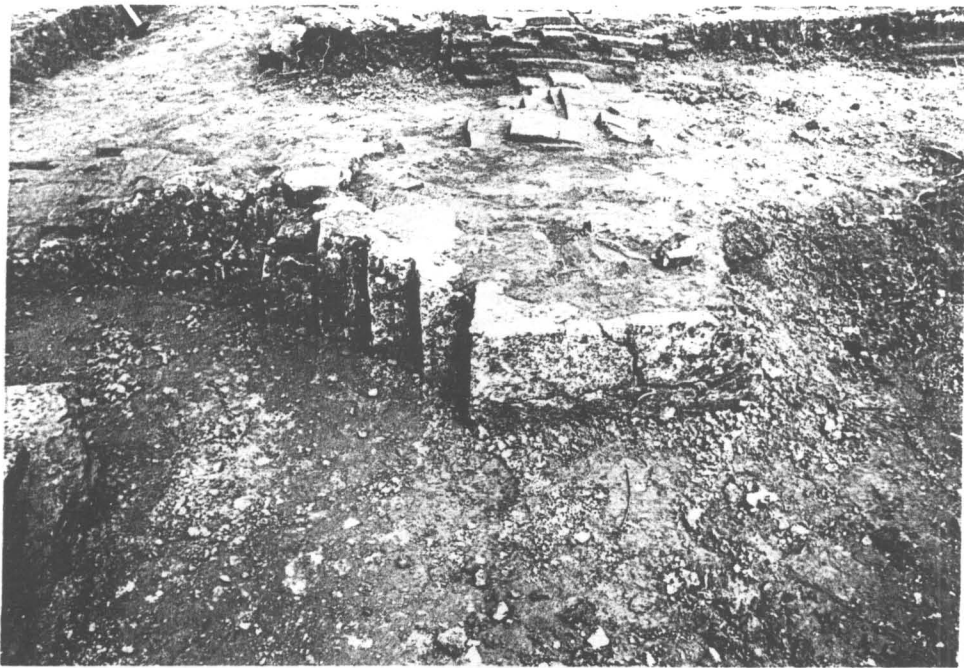
ภาพที่ 67 มุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเจียงใต้ในสมัยที่ 2

ภาพที่ 68 มุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเจียงเหนือในสมัยที่ 2

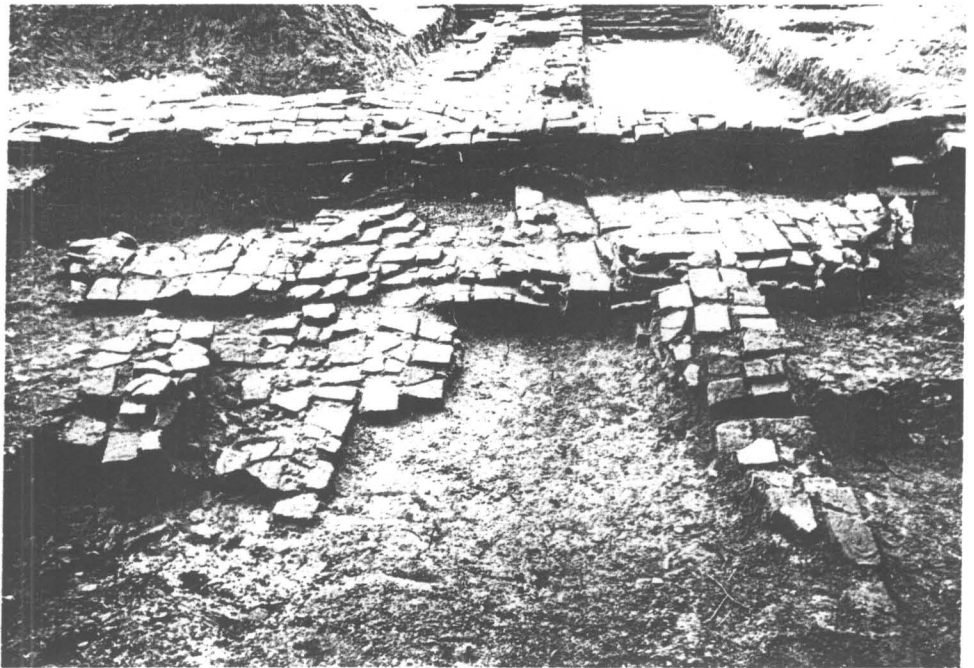
ภาพที่ 69 ชุมประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2
ซึ่งสร้างเชื่อมต่อกับทางเดินปูลิฐรูปตัววาย (Y)

ภาพที่ 70 ชุมประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2

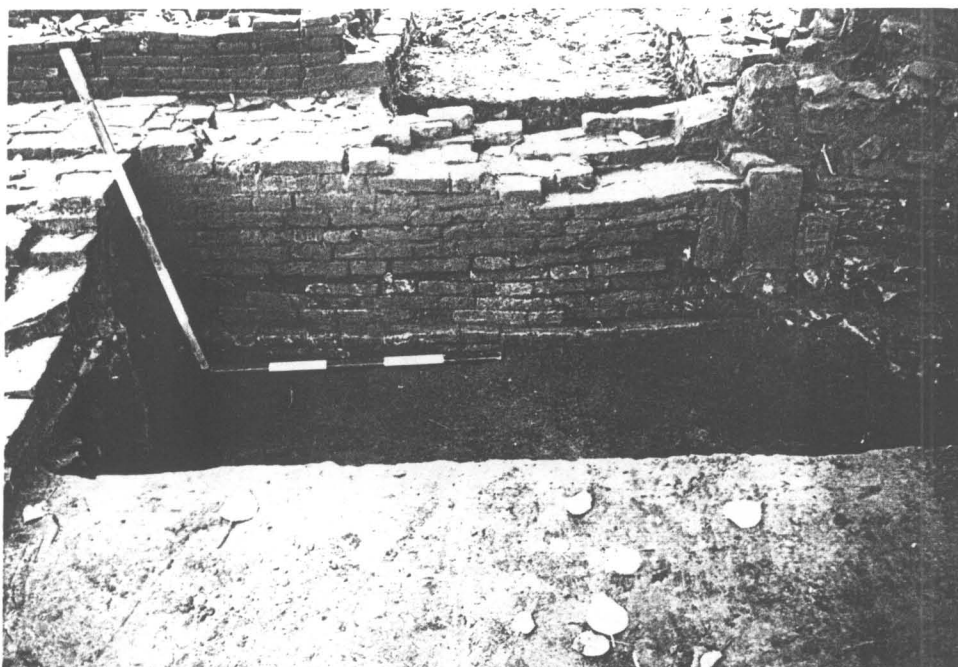
ภาพที่ 71 ชุมประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2

ภาพที่ 72 ชุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2

ภาพที่ 73 ทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศใต้
เพื่อขึ้นไปยังลานประทักษิณบนฐานไพทีในสมัยที่ 2

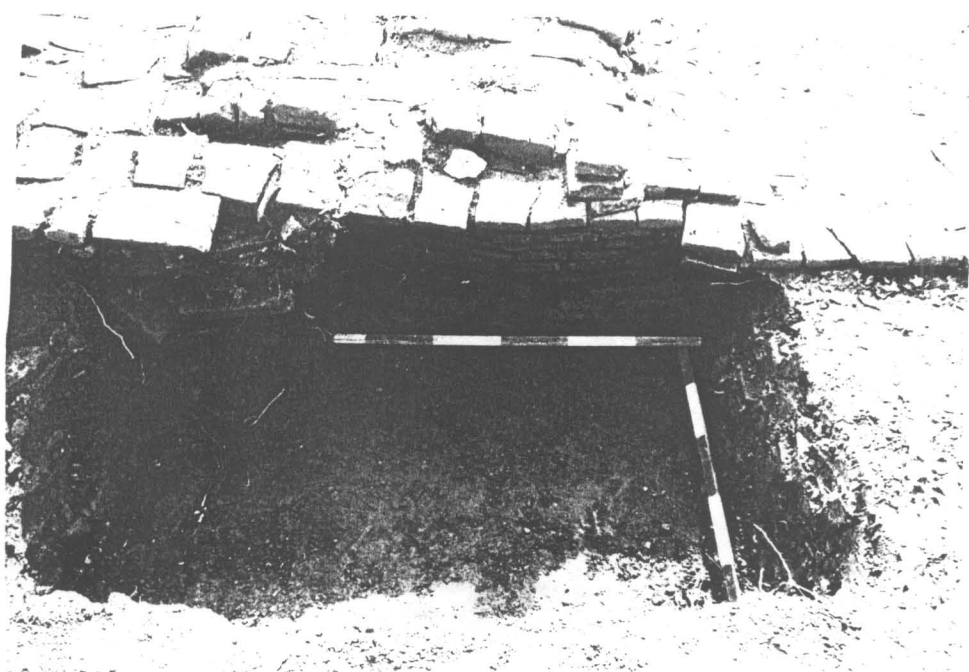
ภาพที่ 74 แนวฐานรากของกำแพงวัด ด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 75 แนวกำแพงและพื้นที่วัด ด้านทิศใต้

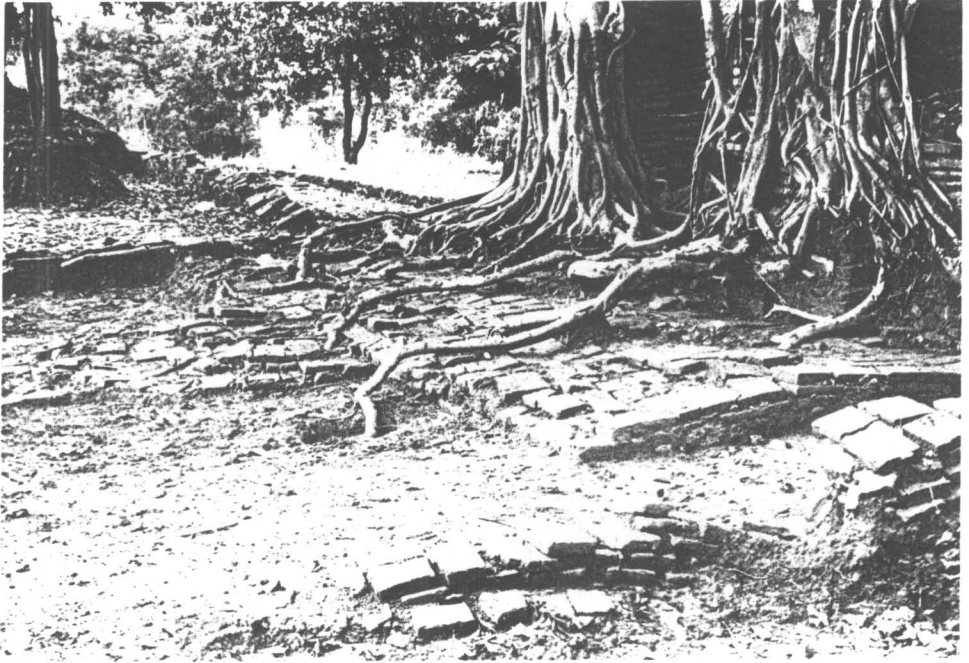
ภาพที่ 76 แนวกำแพงและพื้นที่วัด ด้านทิศตะวันตก

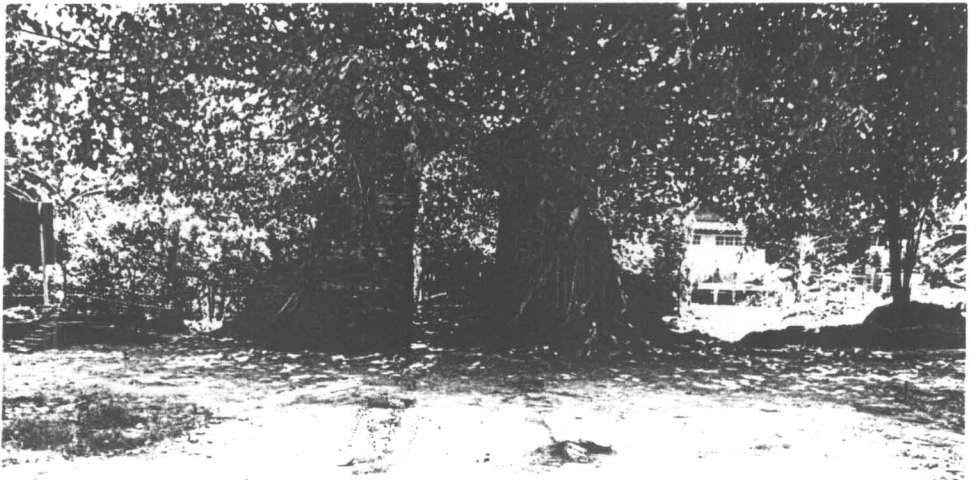
ภาพที่ 77 แนวฐานรากของกำแพงวัด ด้านทิศตะวันตก

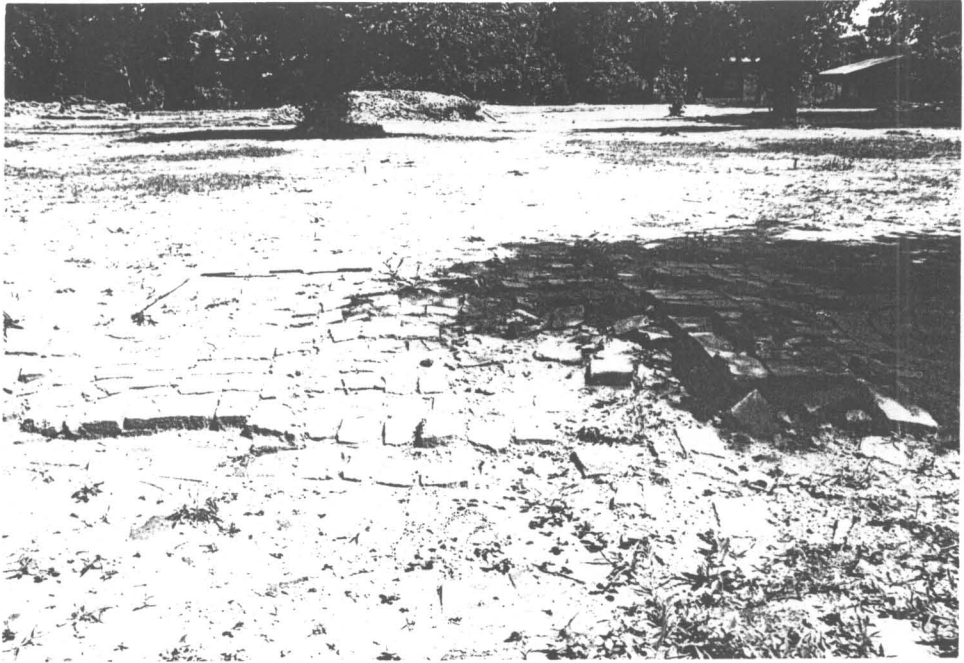
ภาพที่ 78 สภาพของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 79 สภาพของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก หลังการขุดแต่ง

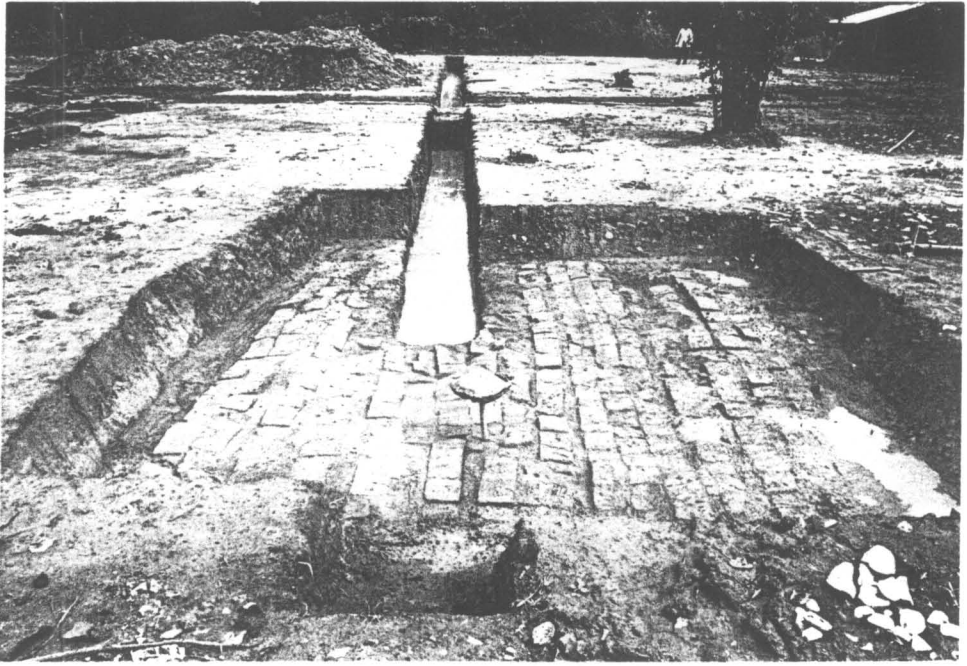
ภาพที่ 80 ซุ้มประตูวัดด้านทิศตะวันออกและทางเดินจากซุ้มประตูเข้ามาภายในวัด

ภาพที่ 81 สภาพของขุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ หลังการขุดแต่ง

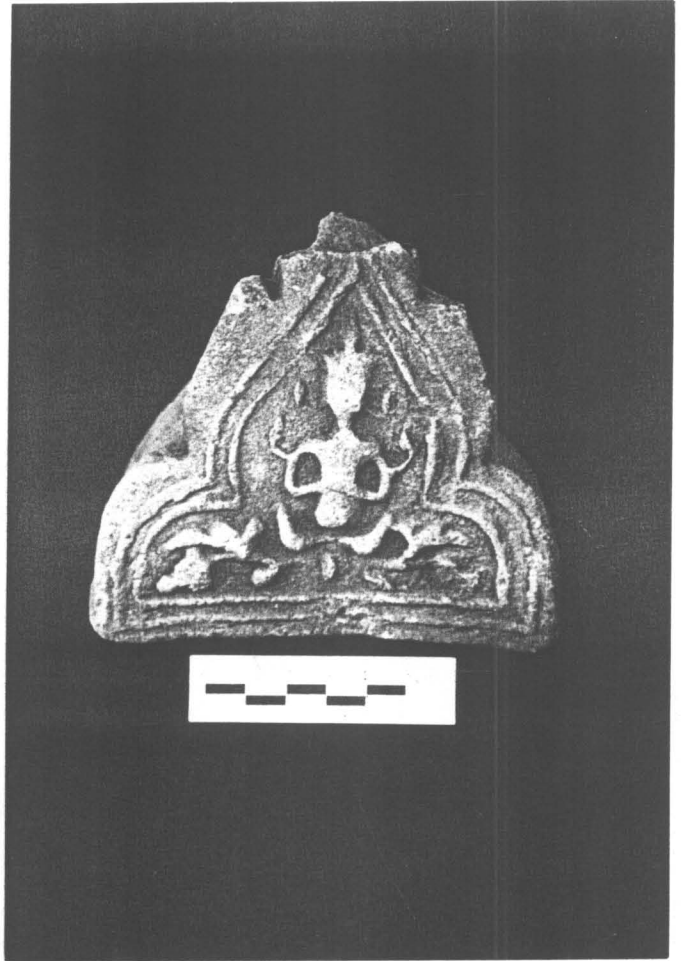
ภาพที่ 82 สภาพของขุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 83 สภาพของโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)

ภาพที่ 84 กระเบื้องเชิงชายลายเส้นโค้งประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม
กำหนดอายุได้ในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 85 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม
กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22

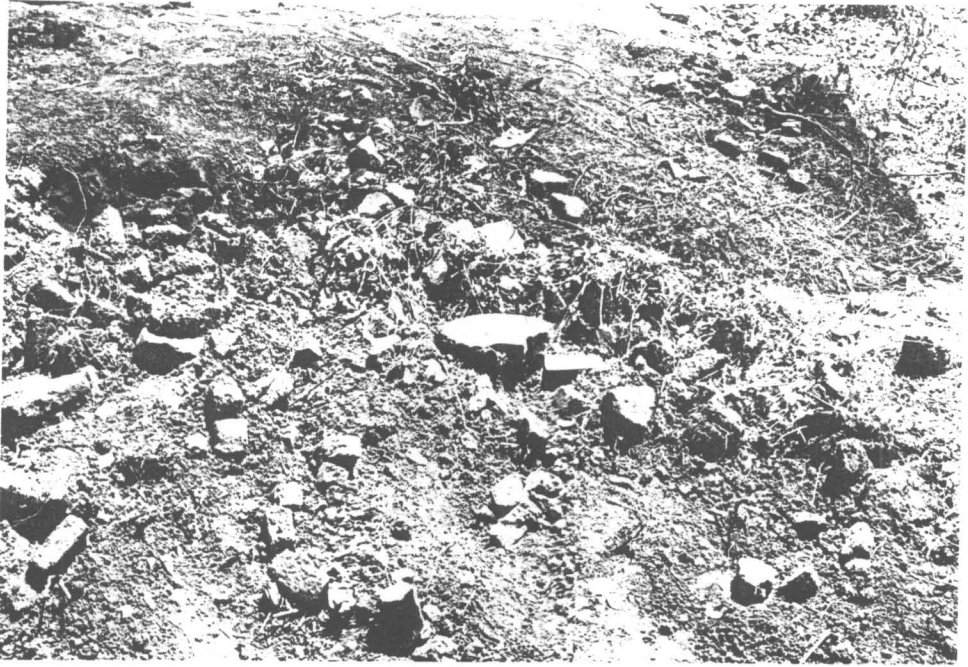
ภาพที่ 86 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม
กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20

๗

ภาพที่ 87 กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว
กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 23

ภาพที่ 88 กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว
กำหนดอายุได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22

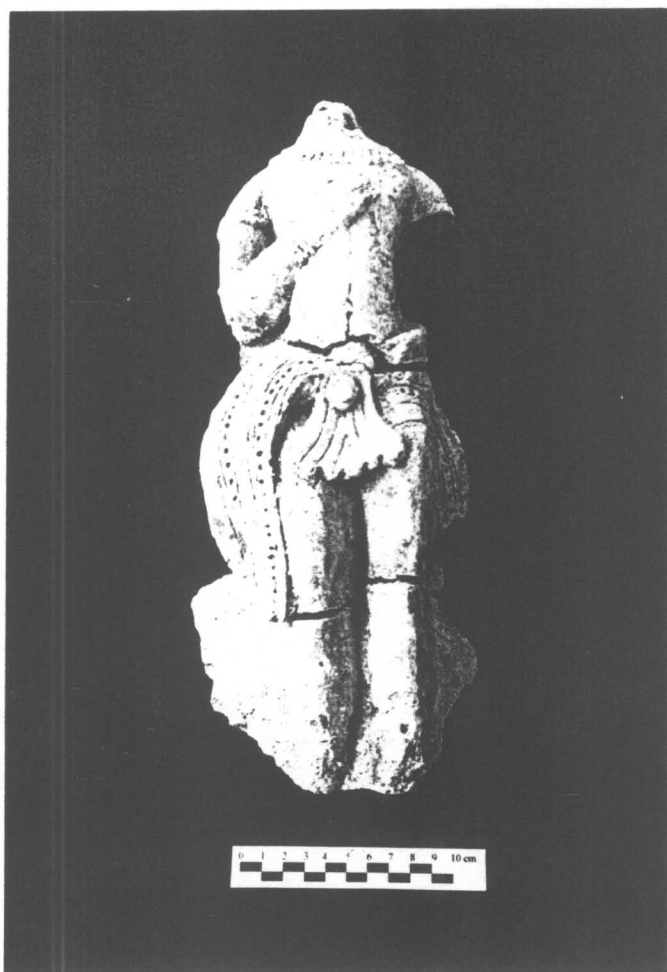
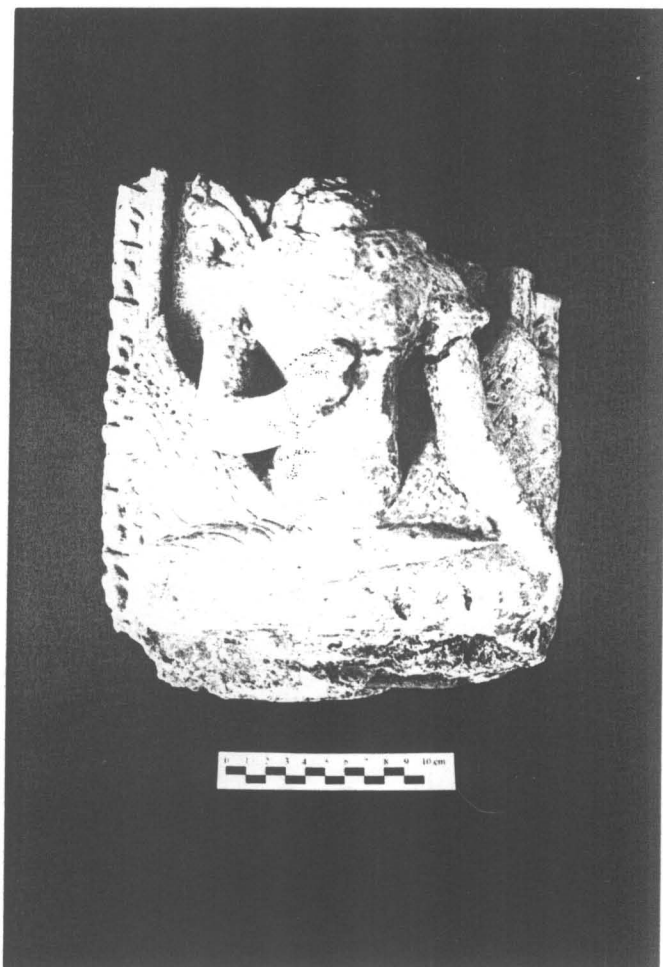

ภาพที่ 89 อิฐกลม (แกนในของปล้องไฉน ?) มีจารึกภาษาไทย

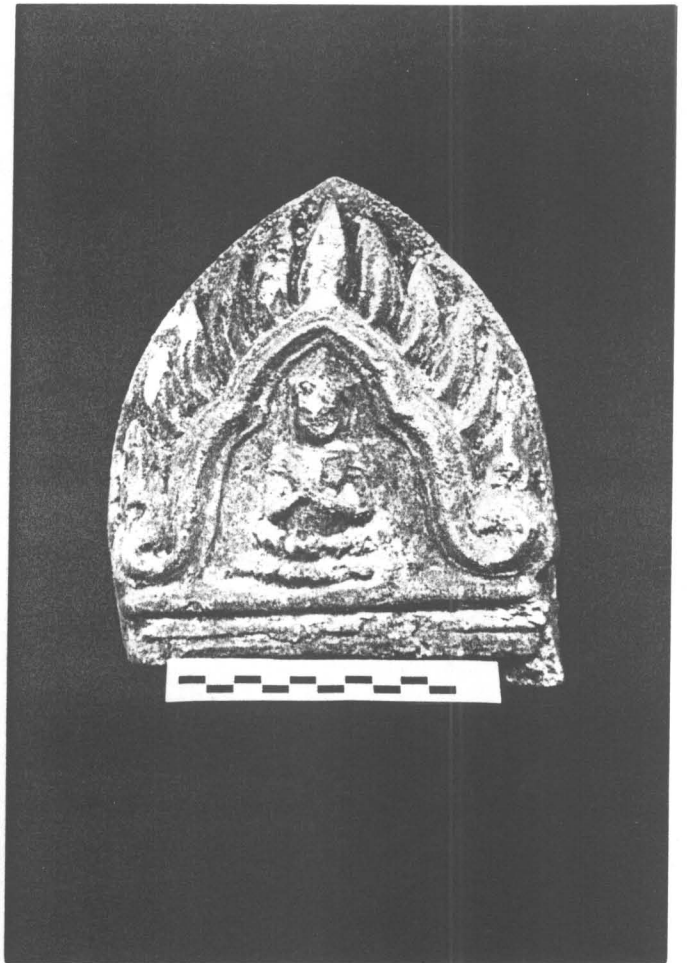

ภาพที่ 90 อิฐกลม (แกนในของปล้องไฉน ?) มีจารึกภาษาไทย

ภาพที่ 91 ปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา ?)
พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 11

ภาพที่ 92 ปูนปั้นรูปบุคคล
(เทวดา ?) พบบริเวณซุ้ม
ประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2

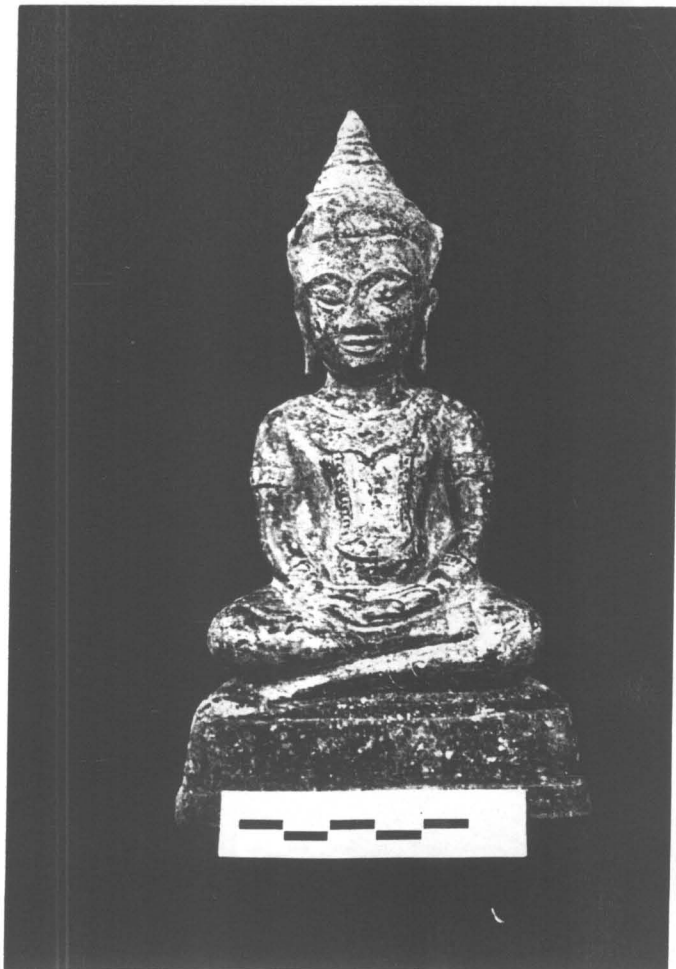
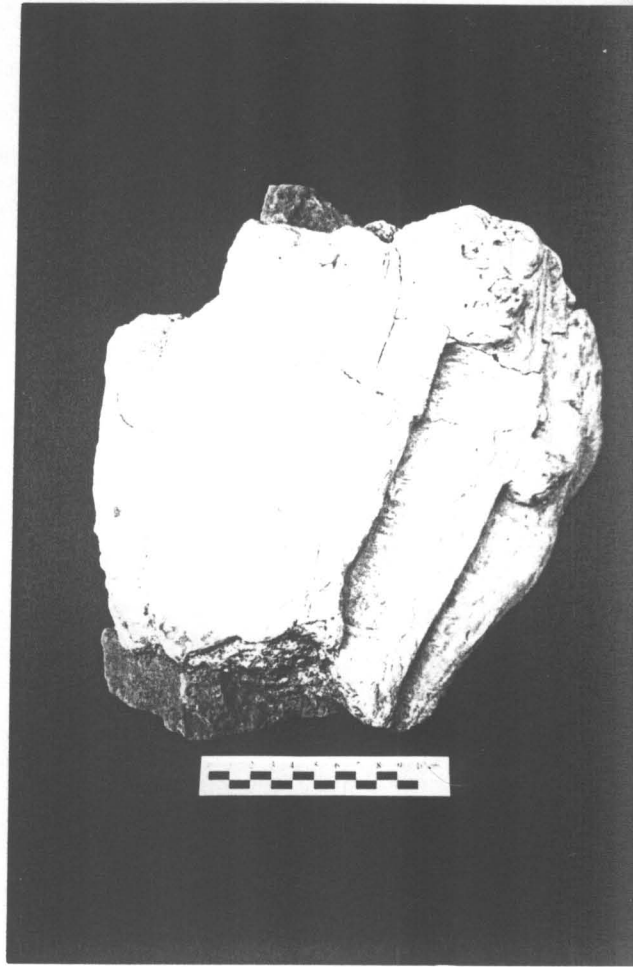

ภาพที่ 93 ปูนปั้นทับหลังกำแพงรูปเทพพนม
ประทับนั่งในซุ้มเรือนแก้วใบระกา 2 ด้าน

ภาพที่ 94 ปูนปั้นรูปดอกจอก
ออกมาจากใบไม้ 3 แฉก
กำหนดอายุได้ในราว
พุทธศตวรรษที่ 20

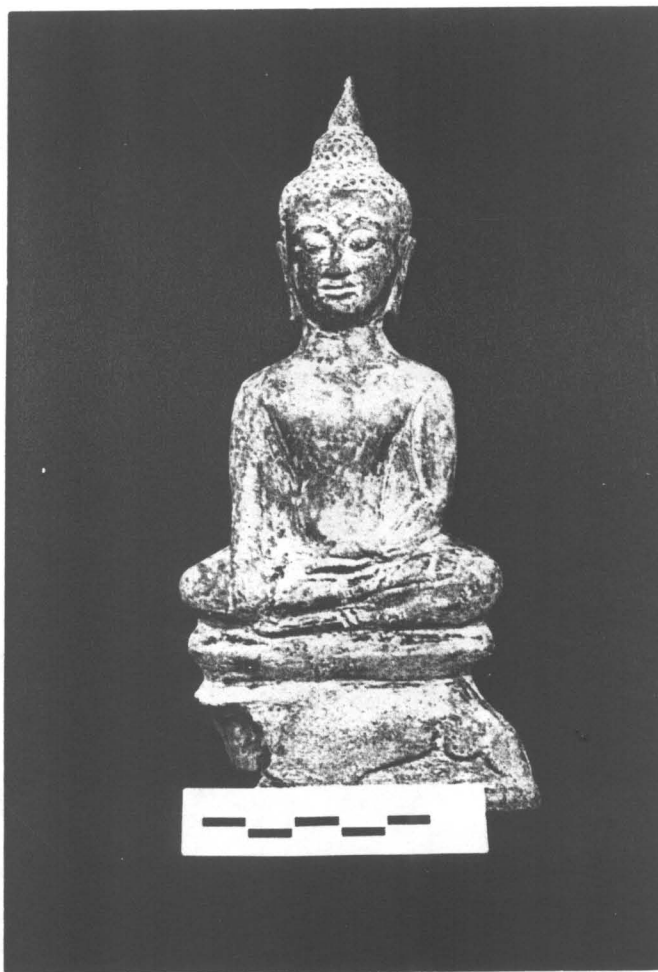
ภาพที่ 95 ปูนปั้นรูปพญานาค
พบบริเวณขุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2

ภาพที่ 96 พระพุทธรูปสำริด
ทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ
(พระชัยมงคล) กำหนดอายุ
ได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ภาพที่ 97 พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ (พระชัยมงคล)
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

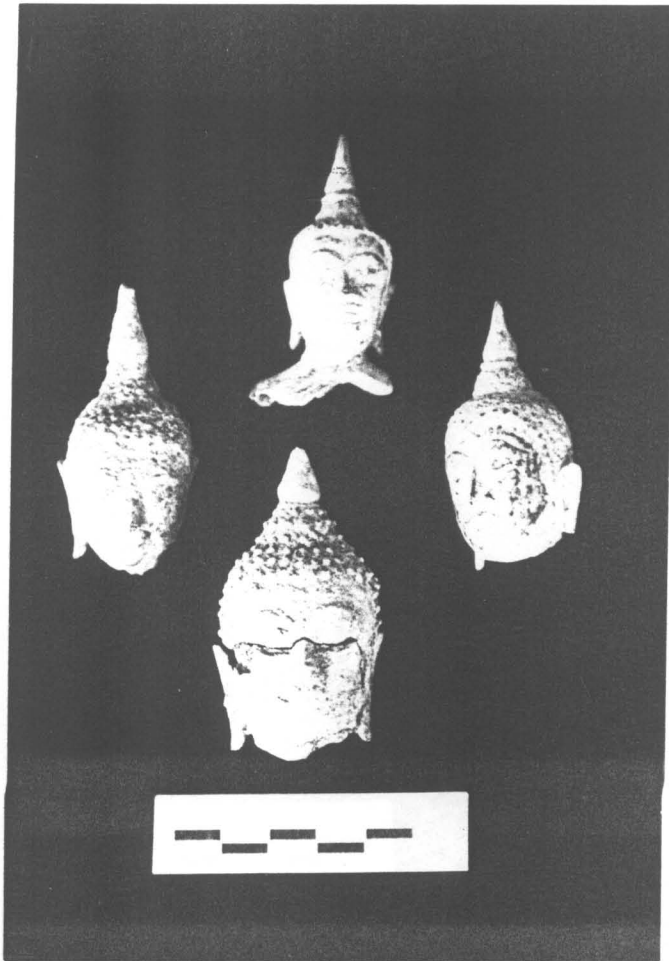
ภาพที่ 98 พระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย (พระชัยมงคล)
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ภาพที่ 99 พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ (พระชัยมงคล)
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ภาพที่ 100 ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูปสำริด สวมชฎาทรงเทริด (พระชัยมงคล)
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

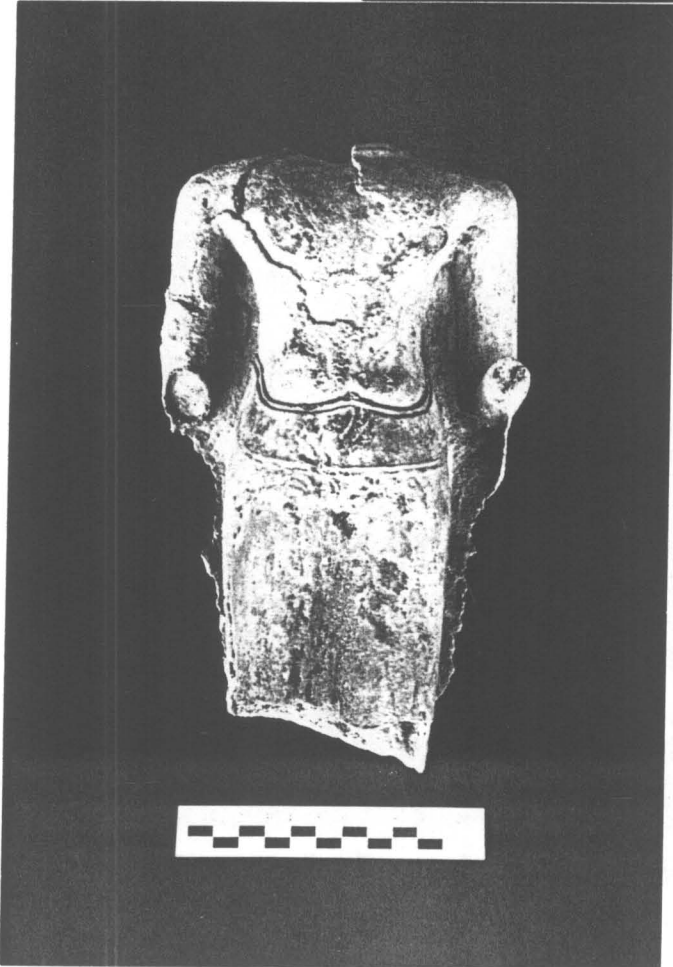
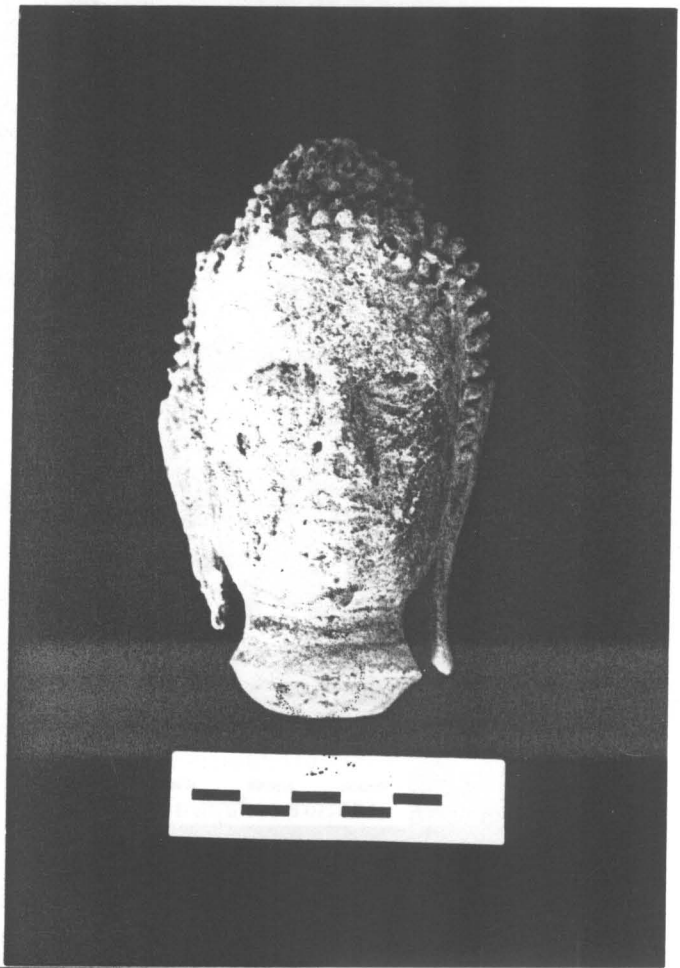

ภาพที่ 101 ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูปสำริด ไม่สวมศิราภรณ์
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ภาพที่ 102 ชิ้นส่วนลำตัวและหน้าตัก พระพุทธรูปสำริดทรงเครื่องน้อยปางสมาธิ
(พระชัยมงคล) กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ภาพที่ 103 เศียรพระพุทธรูปสำริด
พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1

ภาพที่ 104 ลำตัวพระพุทธรูปสำริด
พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1

ภาพที่ 105 พระบาทพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1

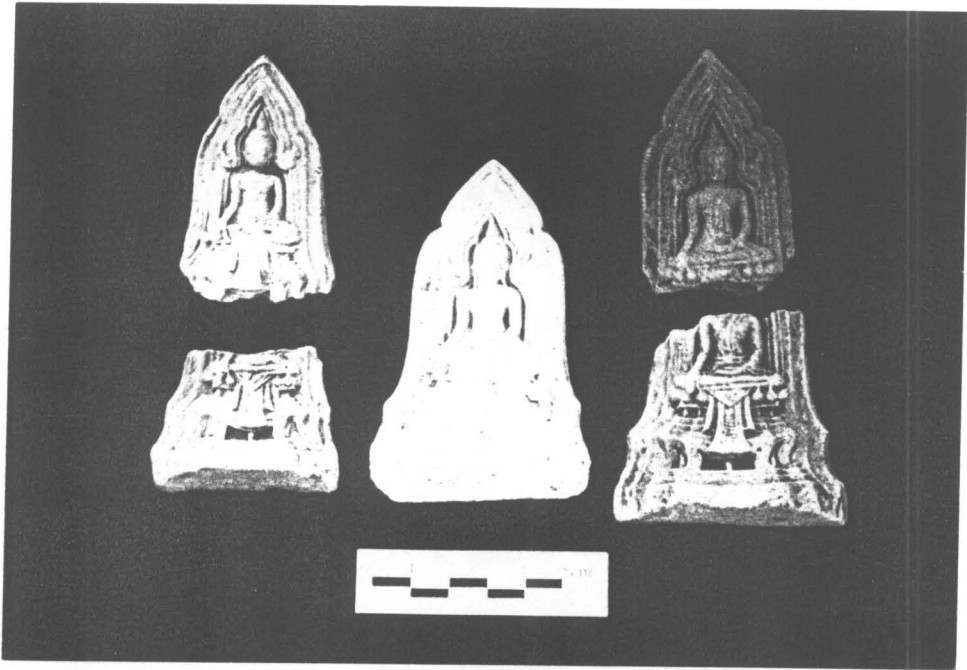
ภาพที่ 106 แกนพระพุทธรูปดินเผา พบบริเวณเจดีย์ประธาน

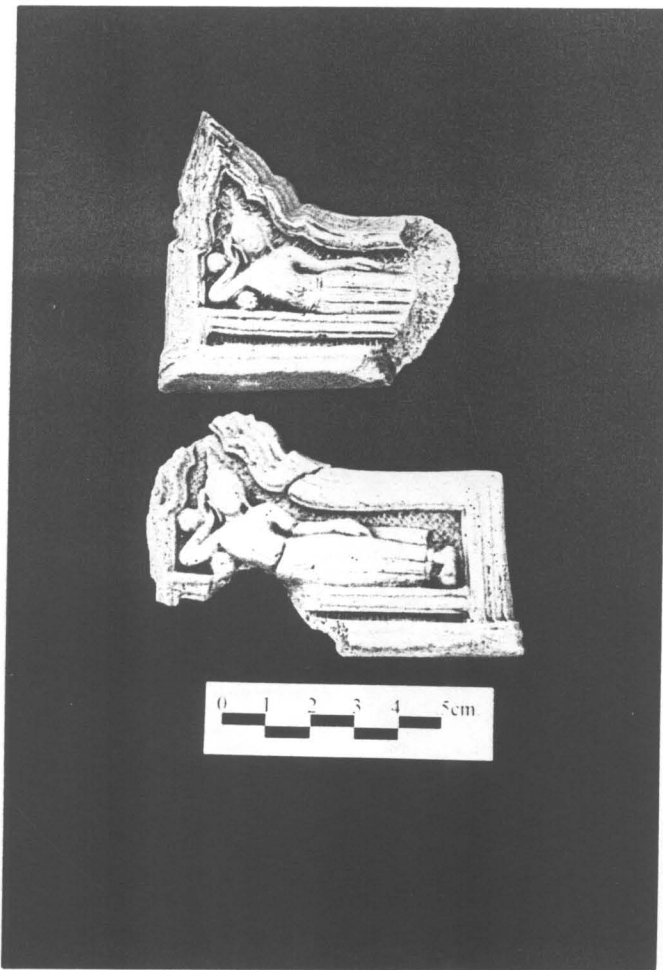
ภาพที่ 107 พระพิมพ์โลหะ (ชิน) ปางมารวิชัย หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ พระปรุหนัง ”

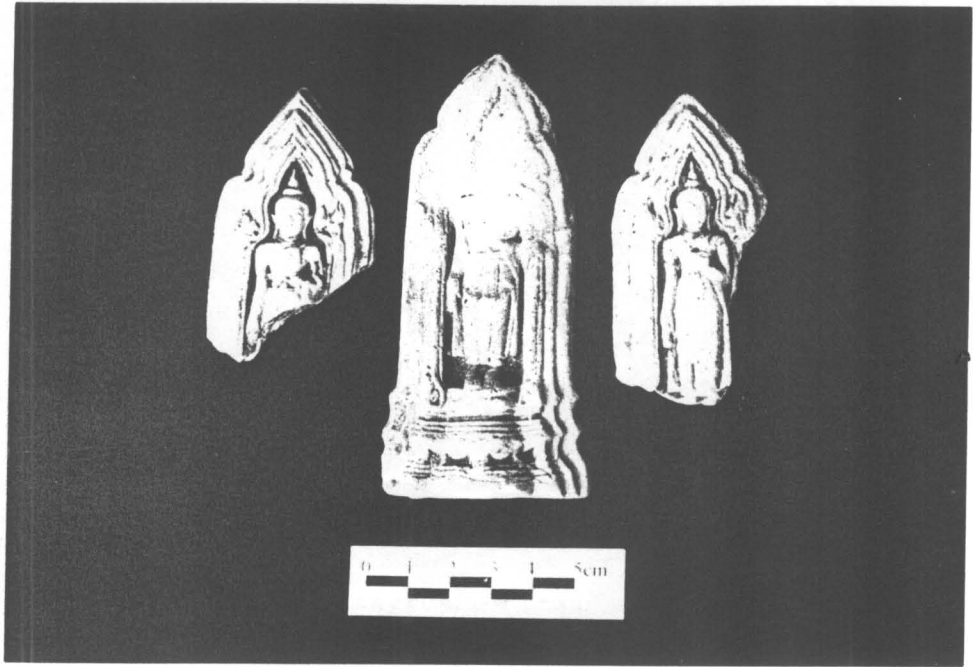
ภาพที่ 108 พระพิมพ์ดินเผาปางสมาธิ (พระโคนสมอ)
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

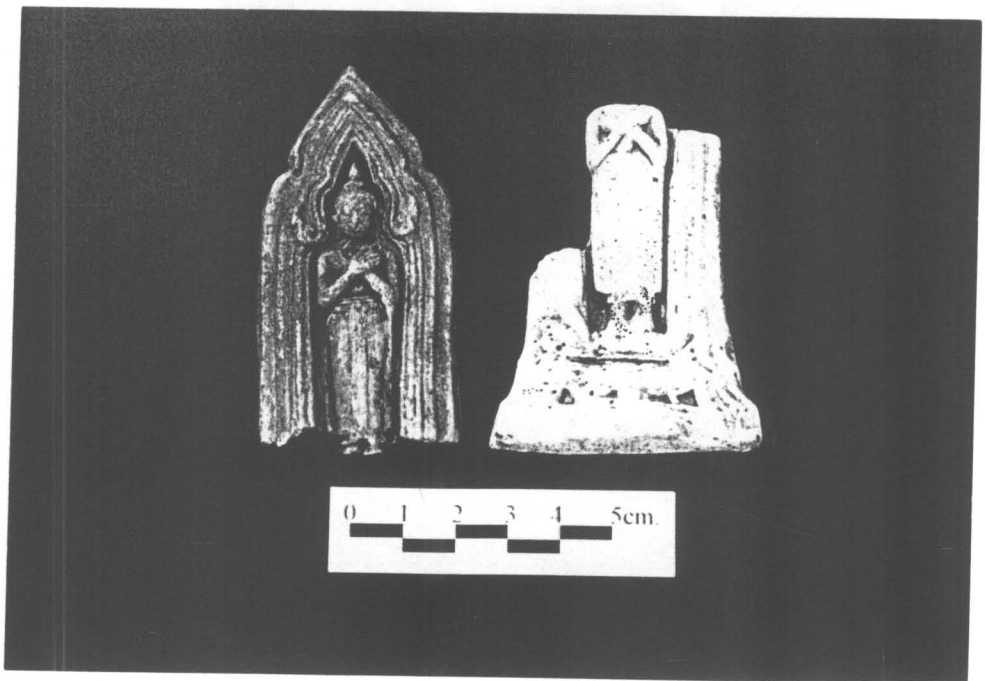
ภาพที่ 109 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางมารวิชัย
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ภาพที่ 110 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางปรินิพพาน
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

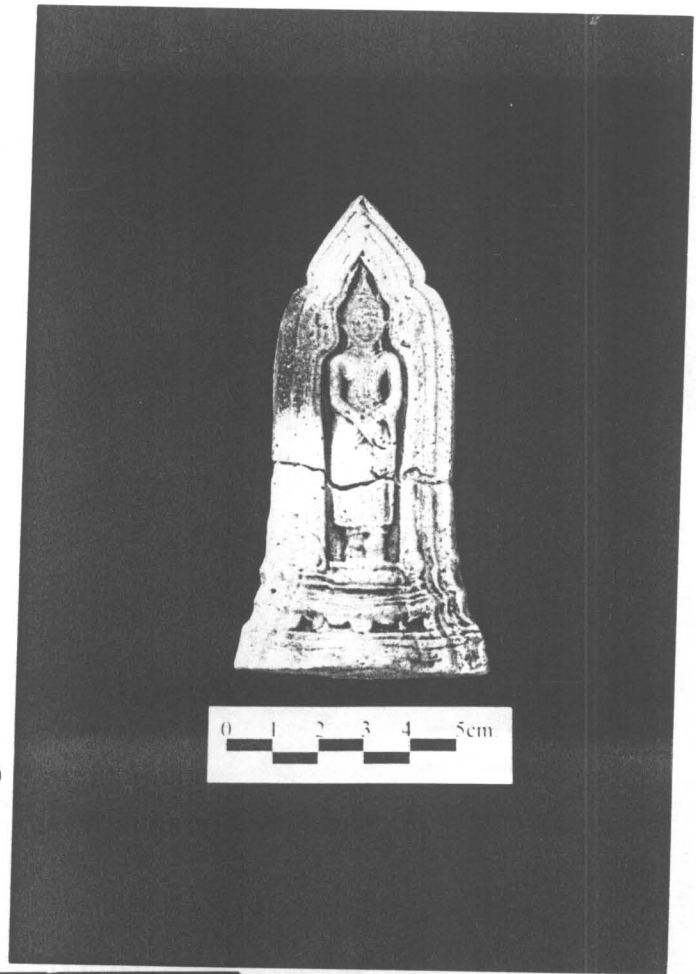

ภาพที่ 111 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางห้ามพระแก่นจันทน์
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

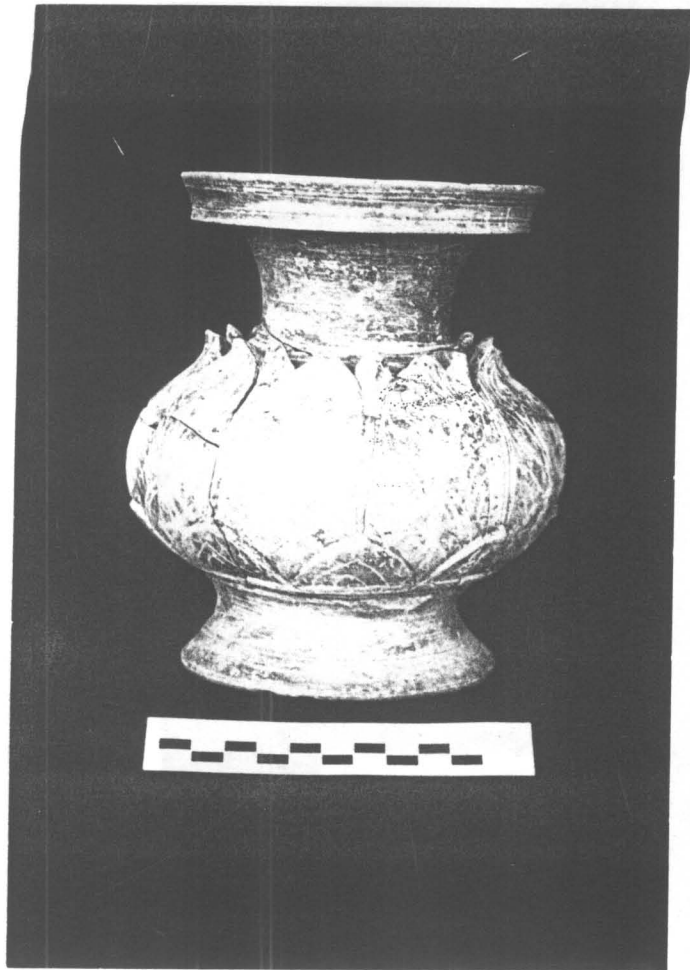

ภาพที่ 112 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคนสมอ) ปางรำพึง
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

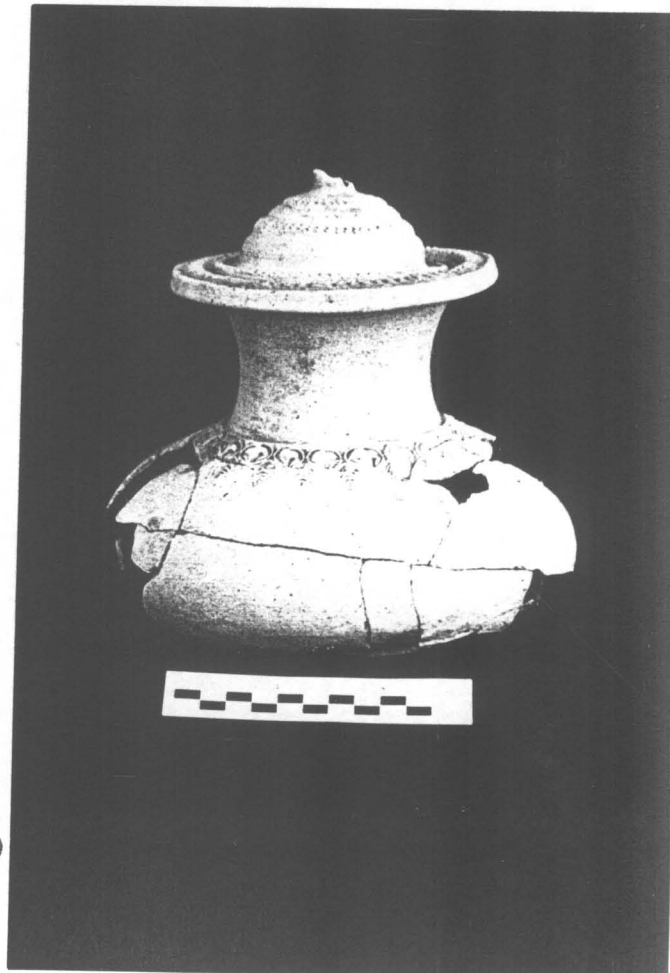
ภาพที่ 113 พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ)
ปางถวายเนตร กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยา
ตอนปลาย

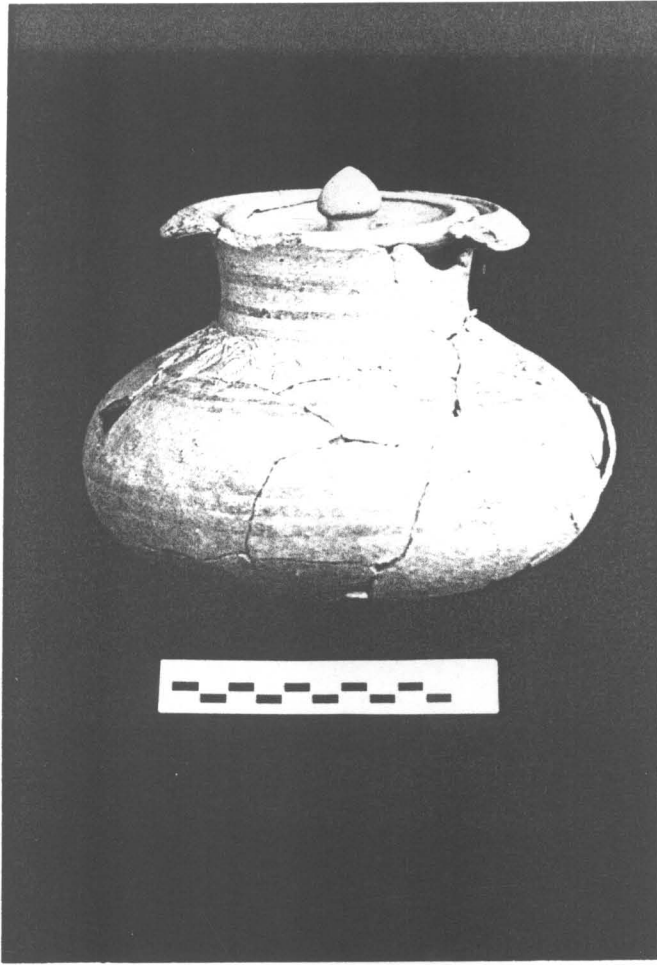
ภาพที่ 114 ผอบโลหะบรรจุกระดูก
พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13

ภาพที่ 115 ภาชนะดินเผาเนื้อดิน (ภาชนะใบที่ 16)
ประเภทไหปากผายลำตัวตกแต่งเป็นลายกลีบบัว

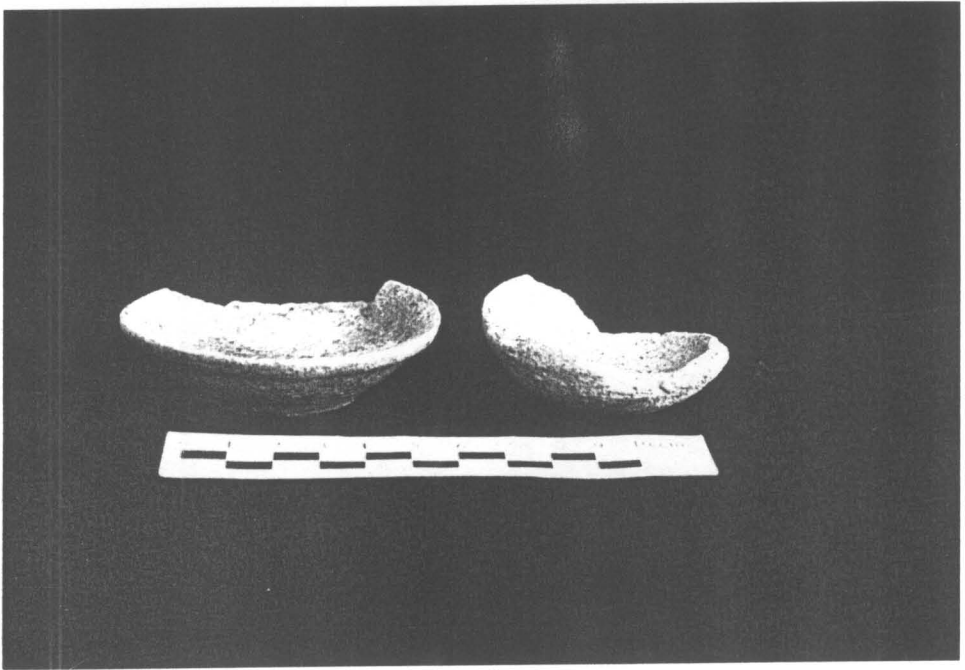
ภาพที่ 116 ภาชนะบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 8)
เป็นภาชนะเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง

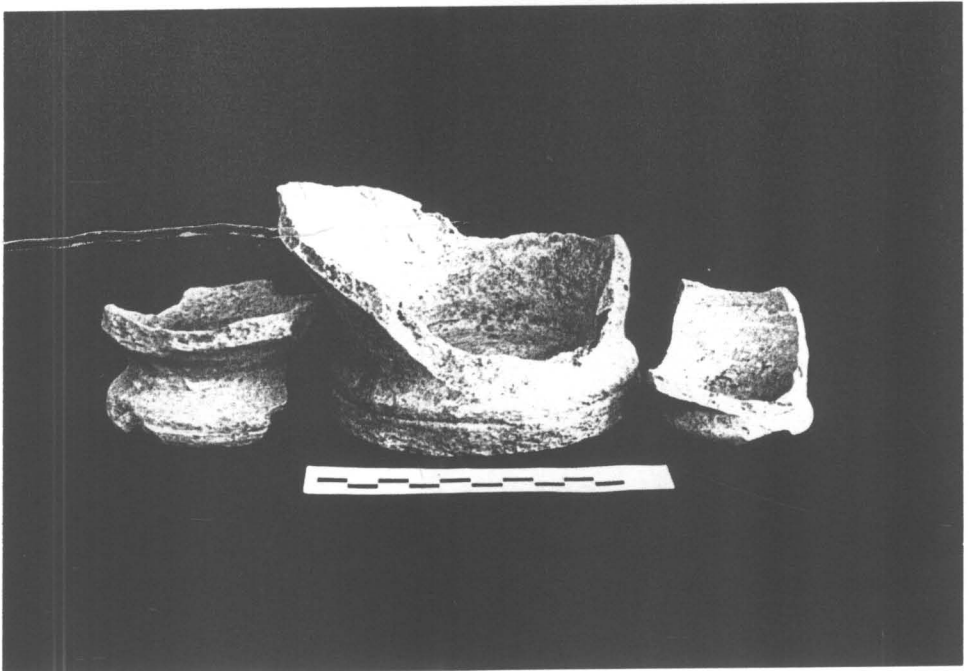
ภาพที่ 117 ภาชนะบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 30)
เป็นภาชนะเนื้อดินจากเตาพื้นเมือง

ภาพที่ 118 ชิ้นส่วนภาชนะเนื้อดิน เป็นส่วนของโถงขนาดเล็ก จากเตาพื้นเมือง

ภาพที่ 119 ตะคันดินเผา

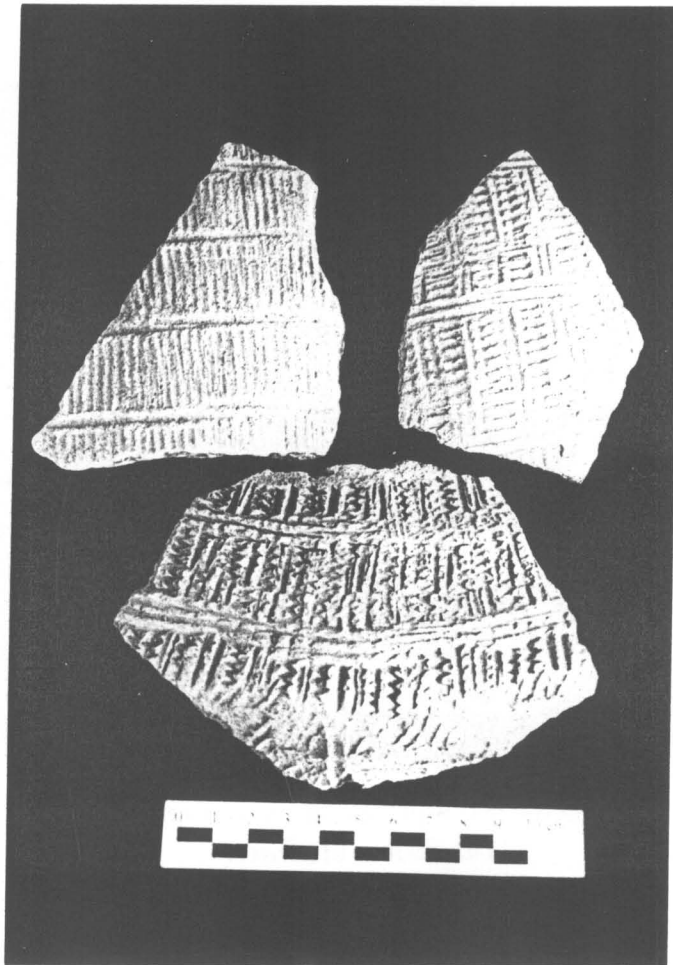
ภาพที่ 120 ภาชนะเนื้อดิน ส่วนของไหเต้าช้าง ครก ขนาดเล็ก

ภาพที่ 121 ชิ้นส่วนเตาเชิงกราน เนื้อดิน

ภาพที่ 122 ลวดลายที่ตกแต่งภาชนะเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล หม้อทะนน

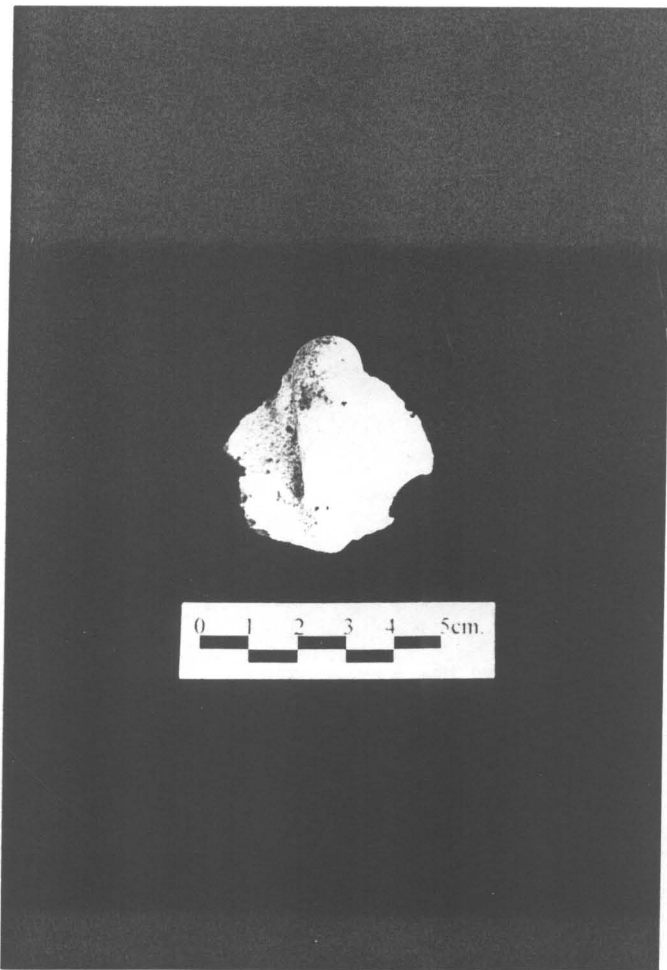
ภาพที่ 123 ลวดลายที่ตกแต่งภาชนะดินเผาเนื้อดิน

ภาพที่ 124 ส่วนของปากภาชนะเนื้อดิน ประเภทชามอ่างมีสัน หม้อดิน กระปุกขนาดเล็ก

ภาพที่ 125 ส่วนของโหนดดิน หูภาชนะปั้นแปะ

ภาพที่ 126 ชิ้นส่วนหูภาชนะเคลือบขาว จากแหล่งเตาสู่โขทัย พุทธศตวรรษที่ 20 -22

ภาพที่ 127 ชิ้นส่วนของขามเคลือบสีเขียวจากเตาสู่โขทัย พุทธศตวรรษที่ 20 - 22

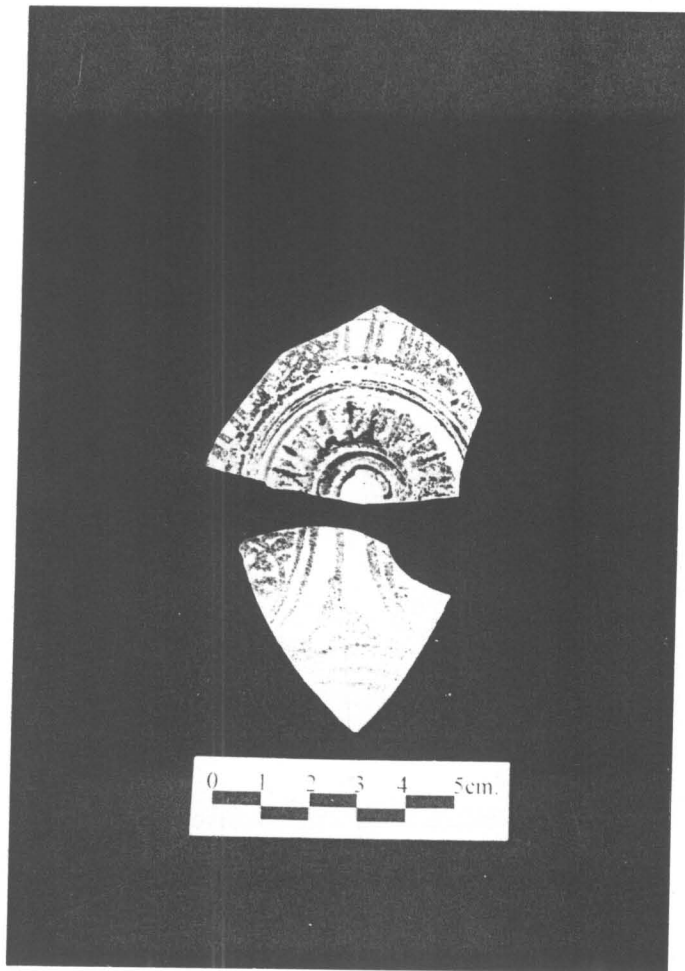
ภาพที่ 128 ชิ้นส่วนโคมไฟ เคลือบสีน้ำตาล จากเตาสู่โขทัย พุทธศตวรรษที่ 20 - 22

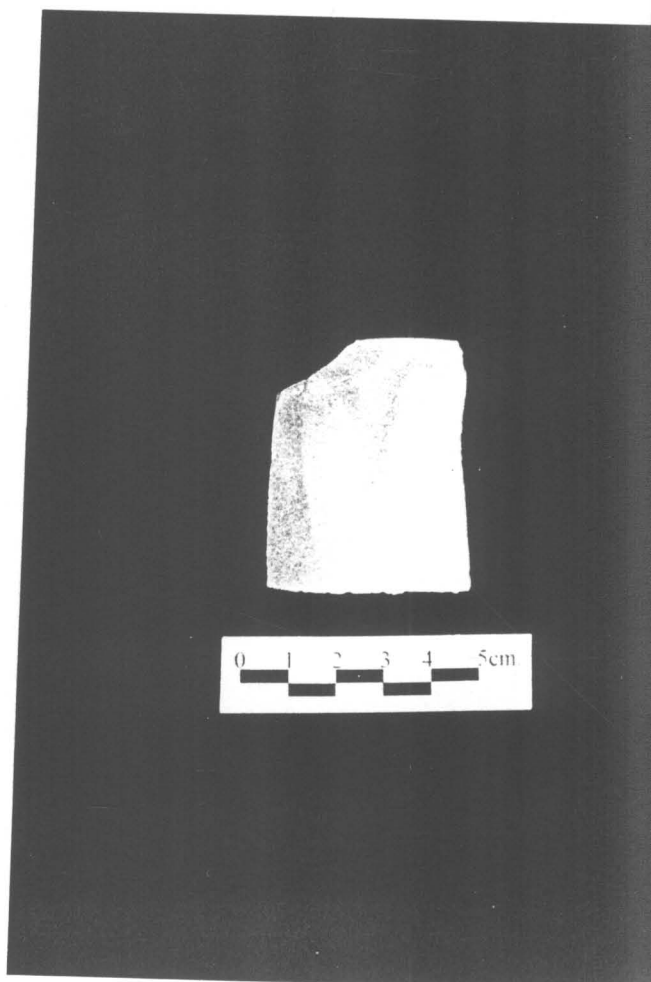
ภาพที่ 129 ชิ้นส่วนชามเคลือบเขียวเซลาดอน เชาะร่องด้านในและด้านนอก
จากเตาศรีสีขันนาลัย พุทธศตวรรษที่ 21 - 22

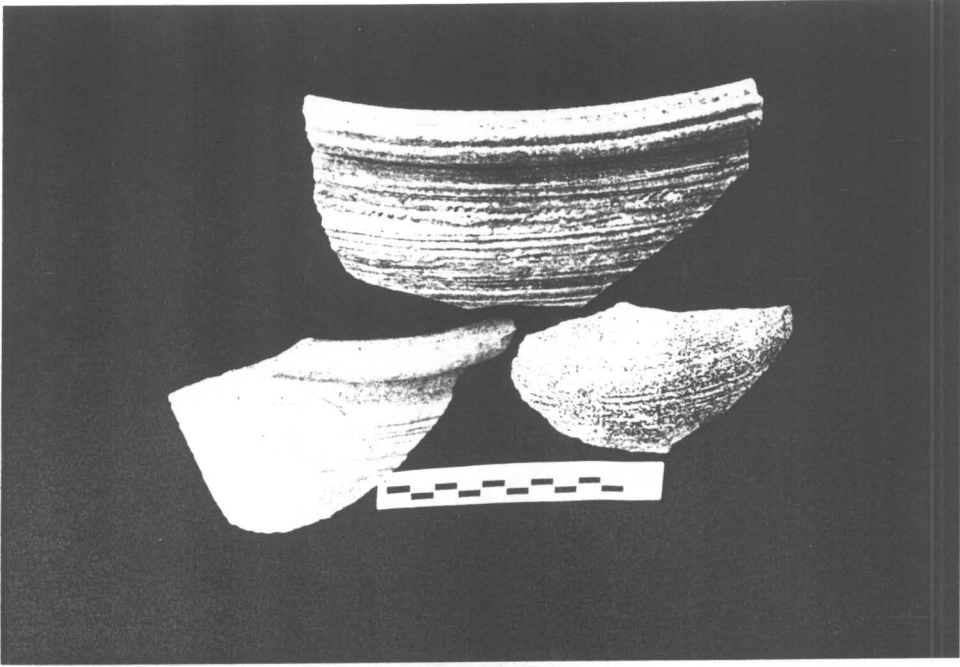
ภาพที่ 130 ส่วนของกระปุกขนาดเล็กเคลือบสีเขียว สีน้ำตาล
จากเตาศรีสีขันนาลัย พุทธศตวรรษที่ 21 - 22

ภาพที่ 131 ชิ้นส่วนฝาตลับเคลือบ 2 สี
และส่วนของภาชนะเขียนสีดำได้เคลือบ
จากเตาศรีสังขนาถย์ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22

ภาพที่ 132 ชิ้นส่วนขามเคลือบสีเขียวเคลาดอน
จากเตาศรีสังขนาถย์ พุทธศตวรรษที่ 21 - 22

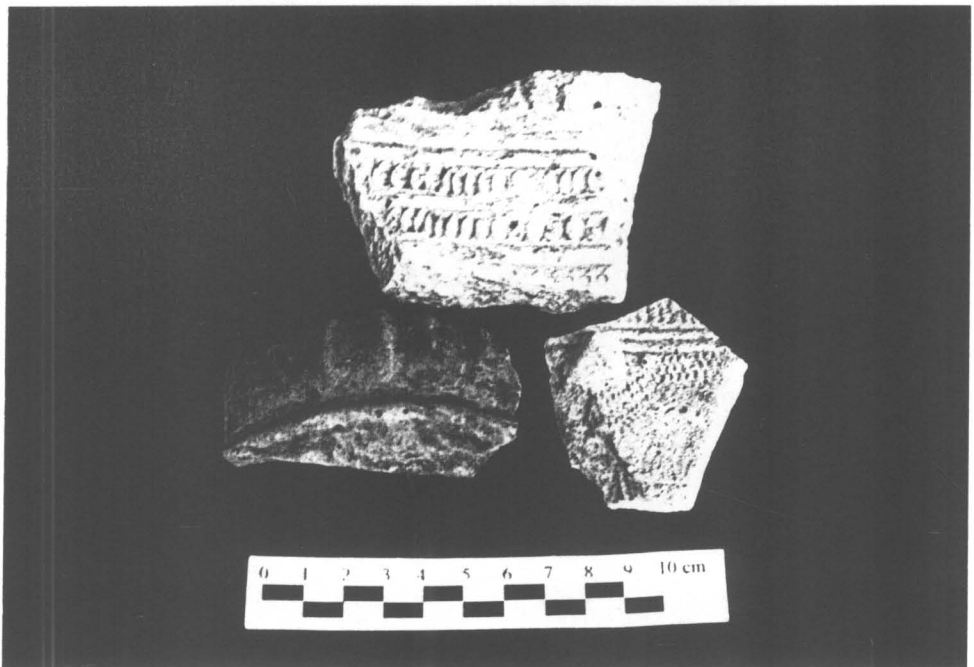
ภาพที่ 133 ชิ้นส่วนภาชนะเนื้อแกร่งจากเตาแม่น้ำน้อย เป็นส่วนของชามอ่าง
แบบเคลือบและไม่เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 20 - 23

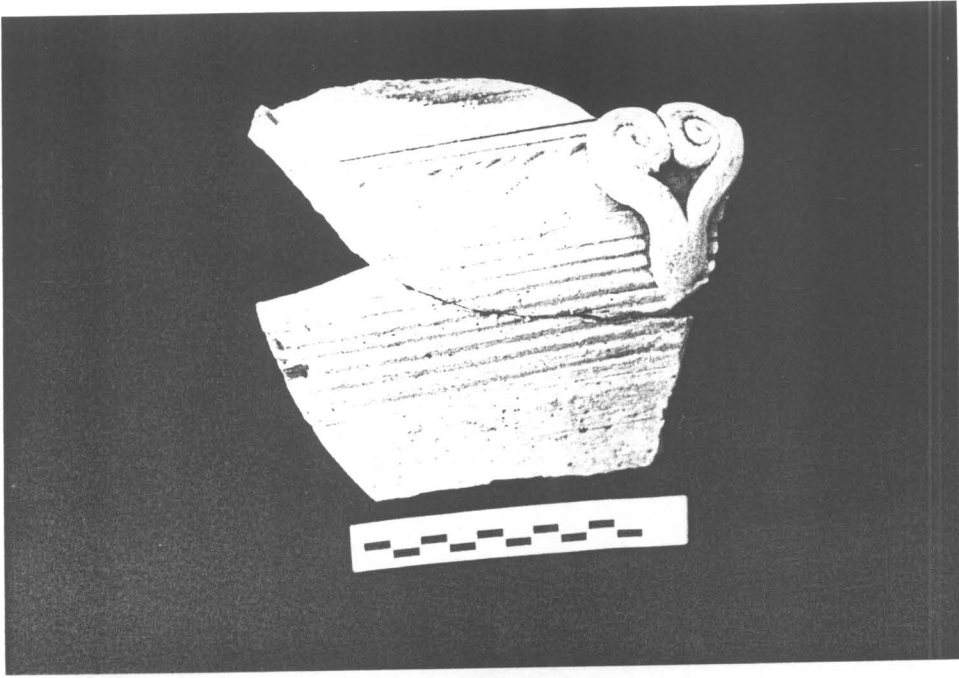
ภาพที่ 134 ชิ้นส่วนชามอ่าง จากเตาแม่น้ำน้อย

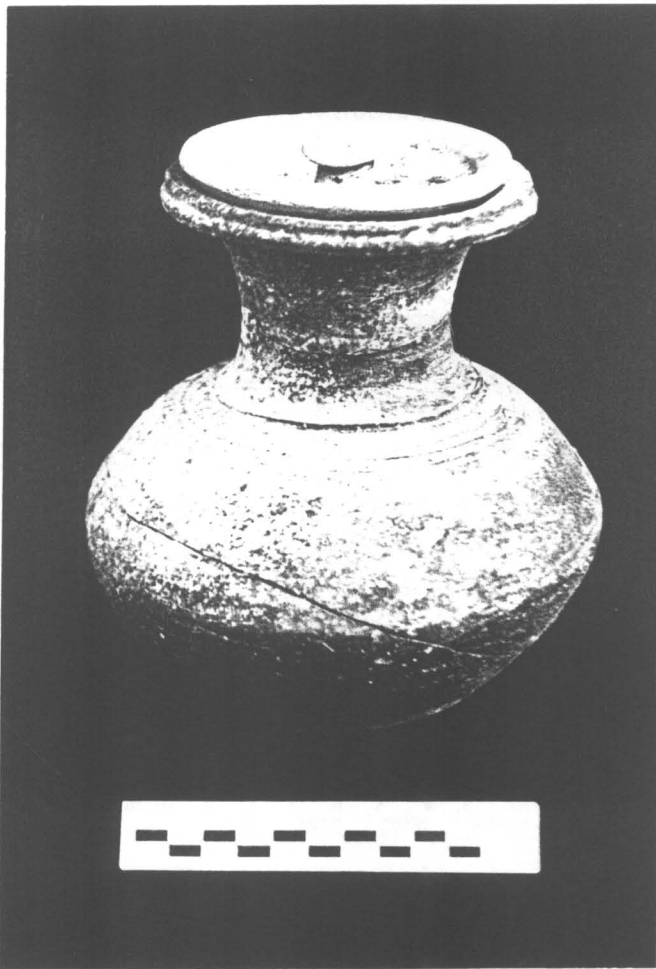
ภาพที่ 135 ส่วนของภาชนะเนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน ตกแต่งด้วยลายชุดขีดและลายกดประทับ พุทธศตวรรษที่ 19 -23

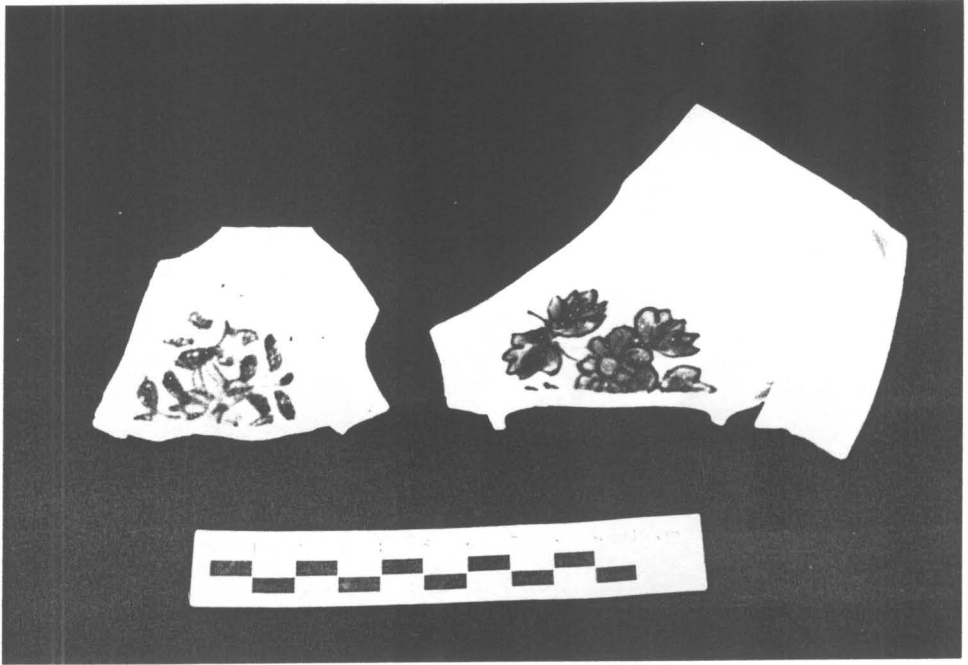
ภาพที่ 136 ส่วนของภาชนะเนื้อแกร่งจากเตาบ้านบางปูน ตกแต่งด้วยลายกดประทับ และภาชนะทรงคณที พุทธศตวรรษที่ 19 -23

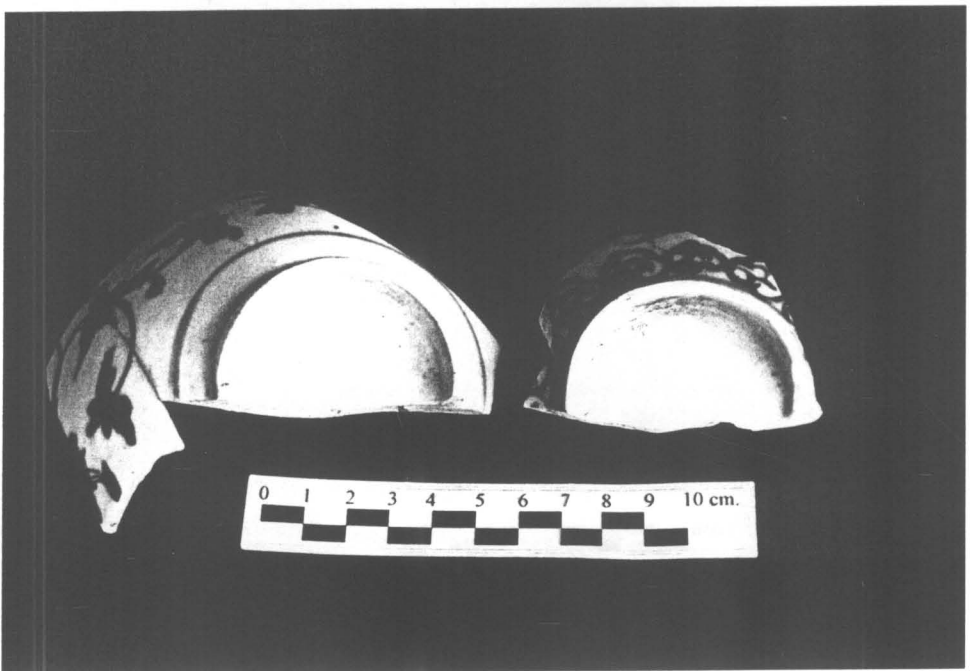
ภาพที่ 137 ส่วนของไหเนื้อแกร่ง จากเตาบ้างบางปูน ตกแต่งด้วยการปั้นแปะหูภาชนะ

ภาพที่ 138 ภาชนะบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 33) ไหปากผายทรงสูง จากเตาแม่น้ำน้อย

ภาพที่ 139 เศษเครื่องถ้วยจีน สมัยราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 - 22 (ต้วภาชนะด้านใน)

ภาพที่ 140 เศษเครื่องถ้วยจีน สมัยราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 - 22 (ต้วภาชนะด้านนอก)

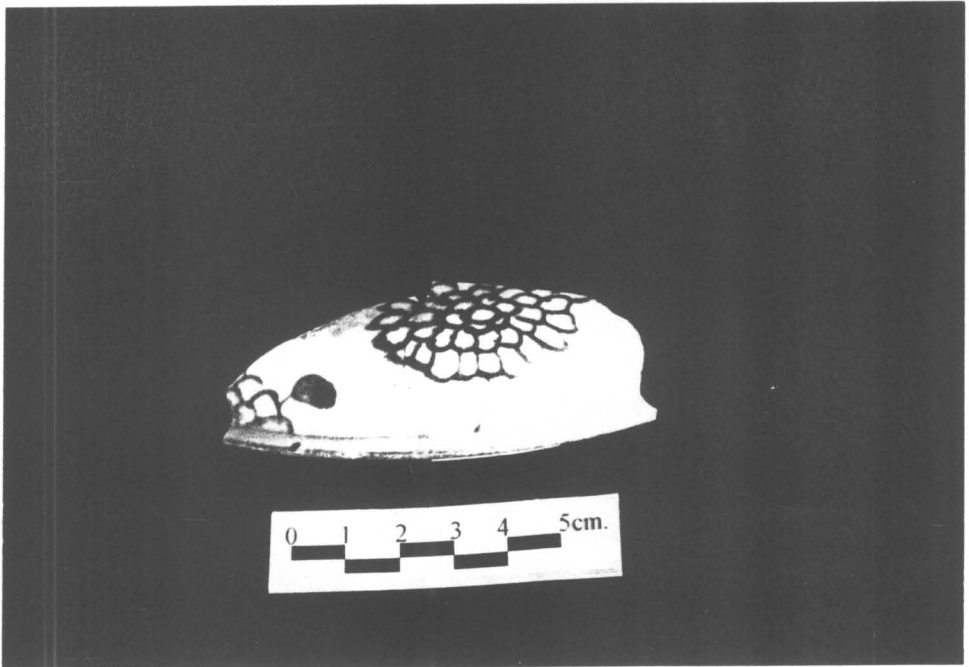
ภาพที่ 141 ชิ้นส่วนภาชนะเขียนสีบนเคลือบ สมัยราชวงศ์หมิงตอนปลาย
ประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 - 23

ภาพที่ 142 ชิ้นส่วนถ้วยหรือชาม เขียนลายครามใต้เคลือบ
ระหว่างสมัยราชวงศ์หมิง และชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 23

ภาพที่ 143 ชิ้นส่วนของถ้วย เขียนลายยู่อี และลายกลีบบัว
ระหว่างสมัยราชวงศ์หมิง และชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 23

ภาพที่ 144 ชิ้นส่วนดล็บ เขียนลายดอกไม้
ระหว่างสมัยราชวงศ์หมิง และชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 23

ภาพที่ 145 ชิ้นส่วนถ้วย ก้นถ้วยตกแต่งด้วยเครื่องหมายสัญลักษณ์
สมัยราชวงศ์ซิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 25

ภาพที่ 146 ชิ้นส่วนถ้วยและชาม ตกแต่งด้วยลวดลายดอกไม้ ทิวทัศน์
สมัยราชวงศ์ซิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 25

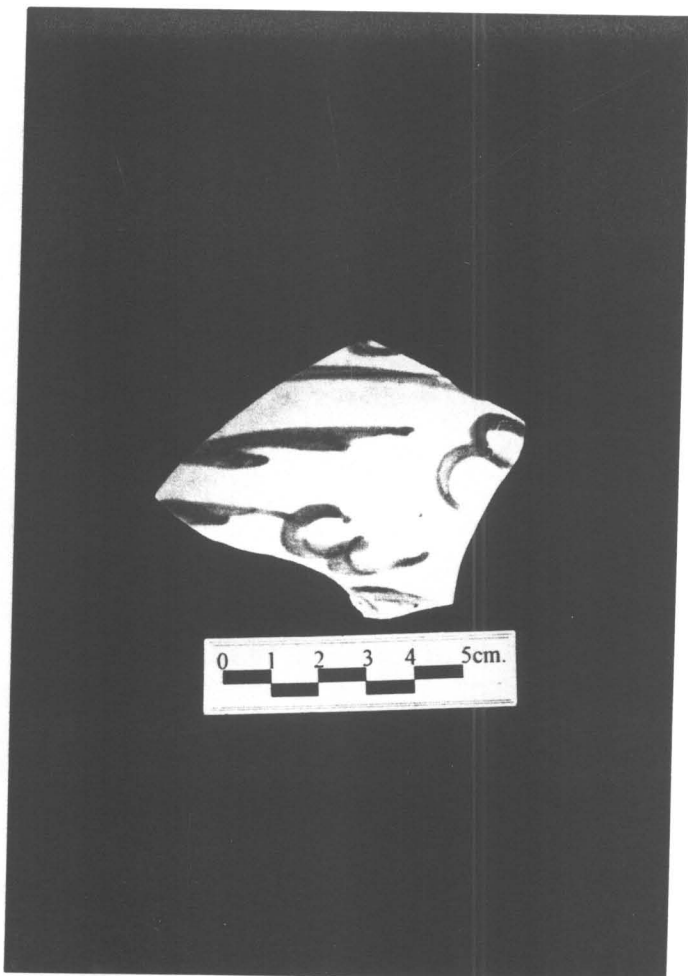
ภาพที่ 147 ชิ้นส่วนถ้วย เขียนภาพเล่าเรื่อง
สมัยราชวงศ์ซิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 24

ภาพที่ 148 ส่วนของชามที่แกะลายปูนรูปดอกไม้
สมัยราชวงศ์ซิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 24

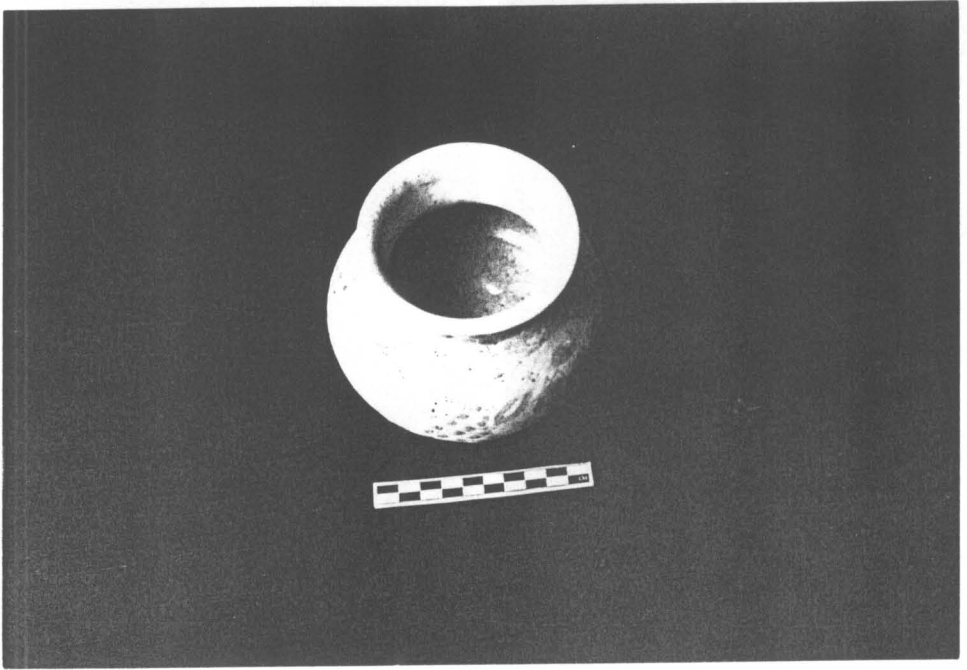

ภาพที่ 149 ชิ้นส่วนของขามเคลือบสีนวล
จากเตาเวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 20 - 21

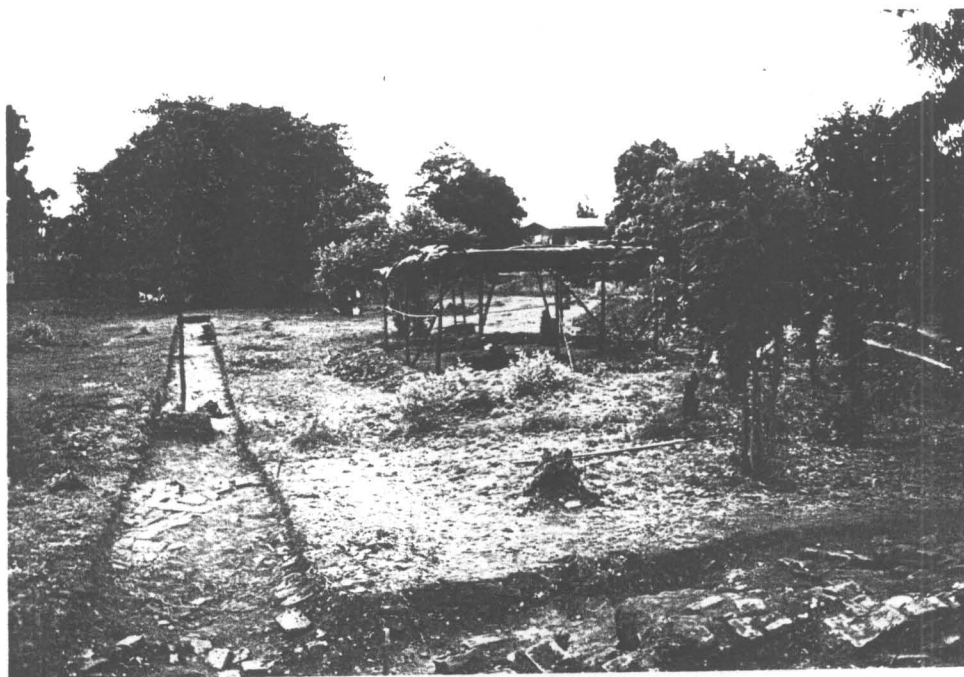
ภาพที่ 150 ชิ้นส่วนเครื่องถ้วยญี่ปุ่น
เขียนลายครามใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22 - 23

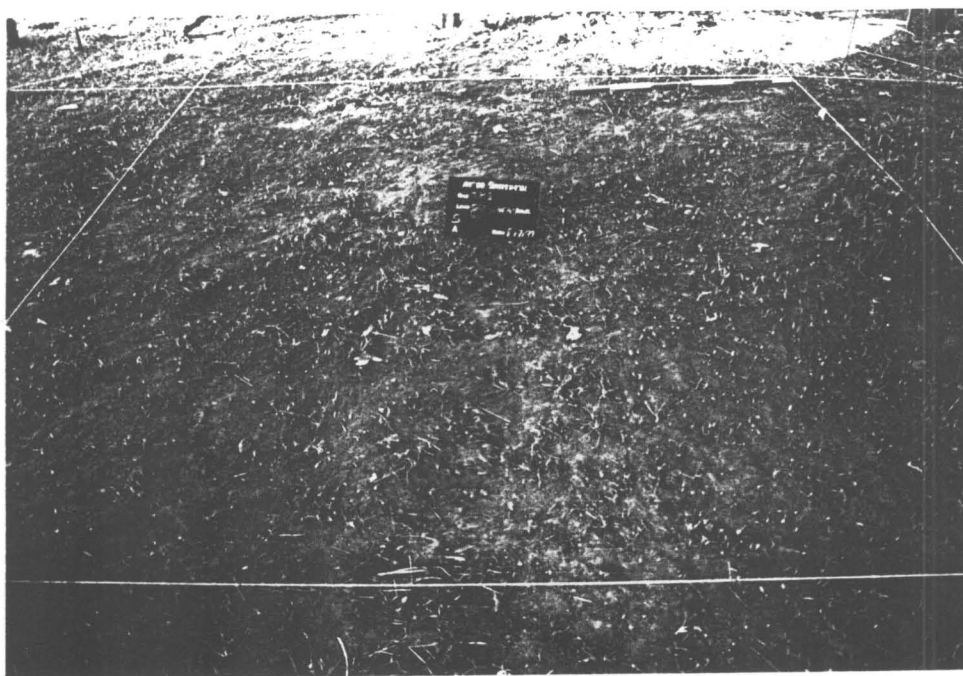
ภาพที่ 151 ภาชนะดินเผา ประเภทกระปุกบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 1)
เขียนลายครามใต้เคลือบ จากเตาเวียตนาม พุทธศตวรรษที่ 20 - 21

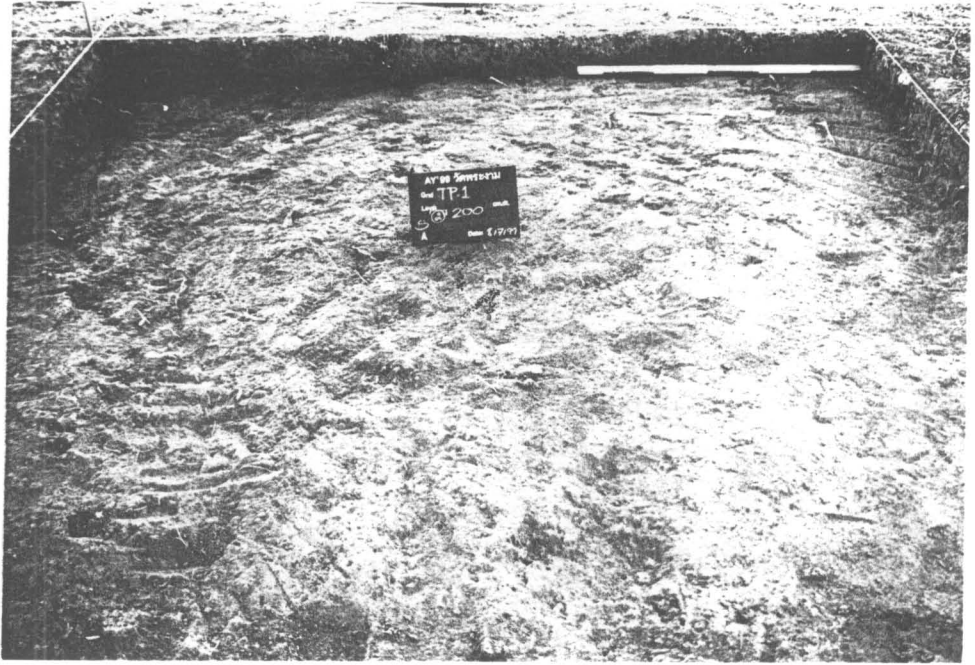
ภาพที่ 152 ภาชนะดินเผา ประเภทดัลับบรรจุกระดูก (ภาชนะใบที่ 28)
เคลือบสีเขียว จากเตาเวียตนาม จากเตาเวียตนาม พุทธศตวรรษที่ 20 - 21

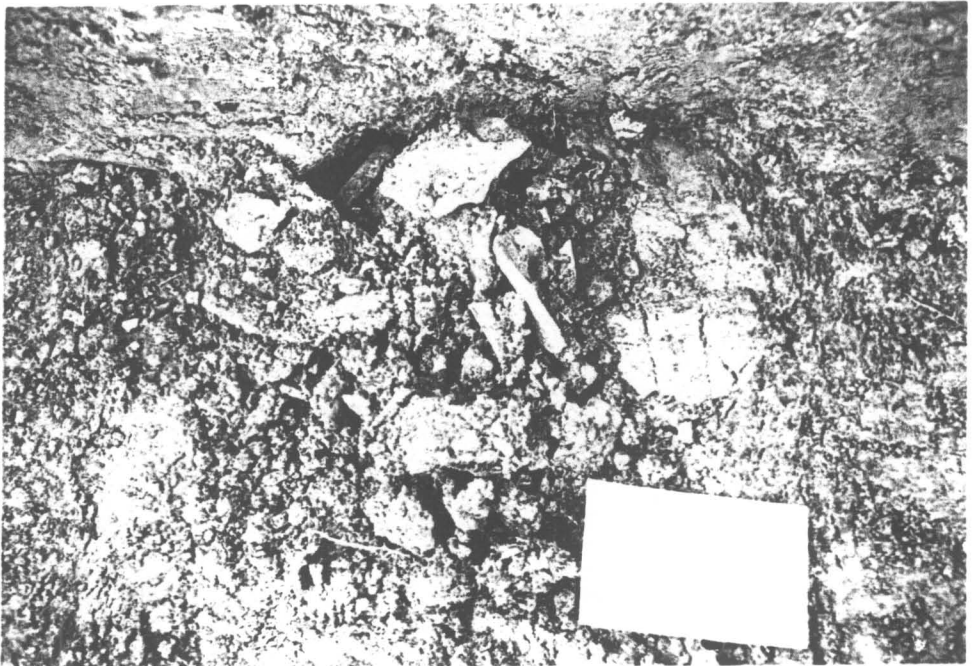
ภาพที่ 153 สภาพของหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1) ตั้งอยู่มุมด้านตะวันออกเฉียงใต้ของพระอุโบสถ

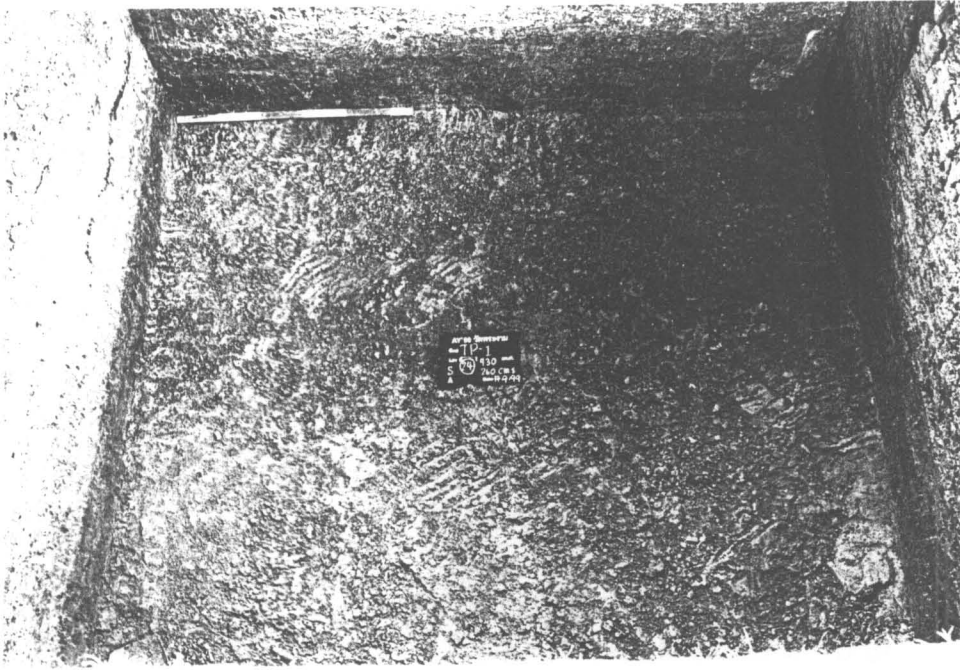
ภาพที่ 154 สภาพผิวดินของหลุมขุดค้นที่ 1 (TP.1)

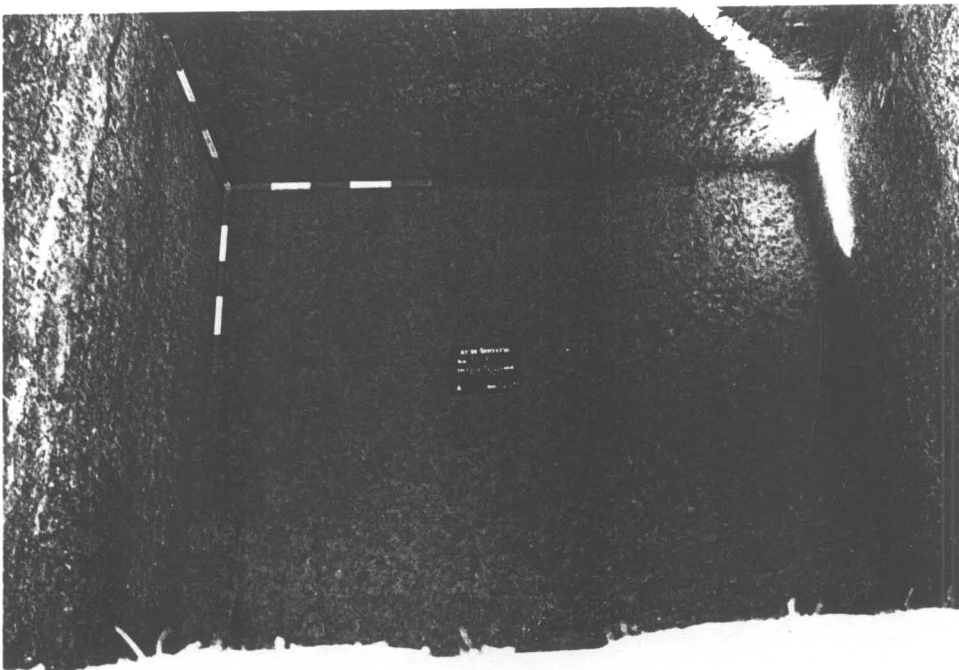
ภาพที่ 155 สภาพภายในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติ 200 cm.dt

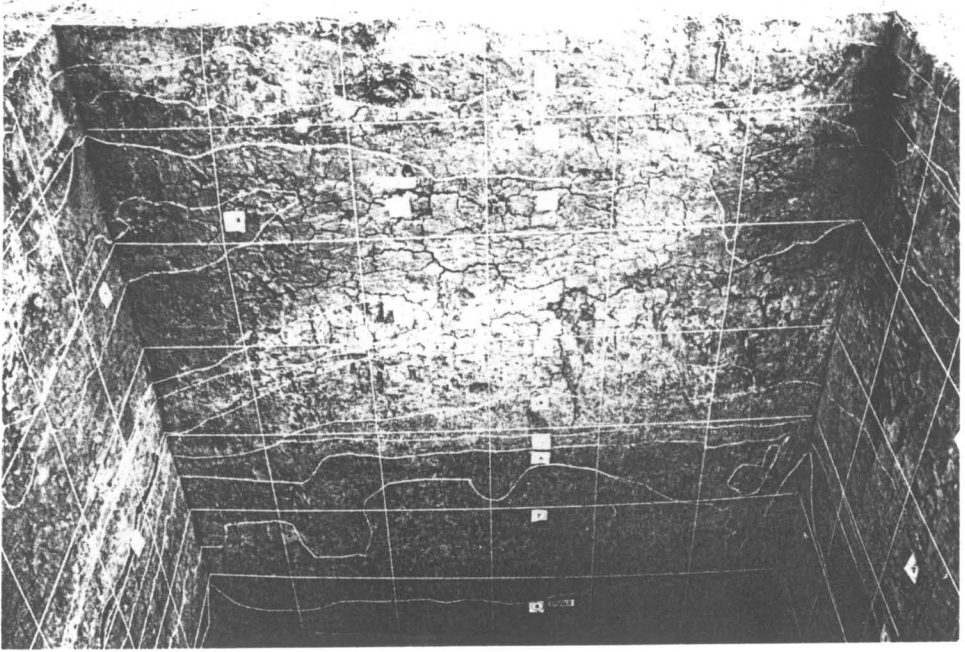
ภาพที่ 156 กลุ่มภาชนะดินเผาและกระดูกเผาไฟที่พบในหลุมขุดค้น TP.1
ที่ระดับสมมุติที่ 6 (240 - 250 cm.dt)

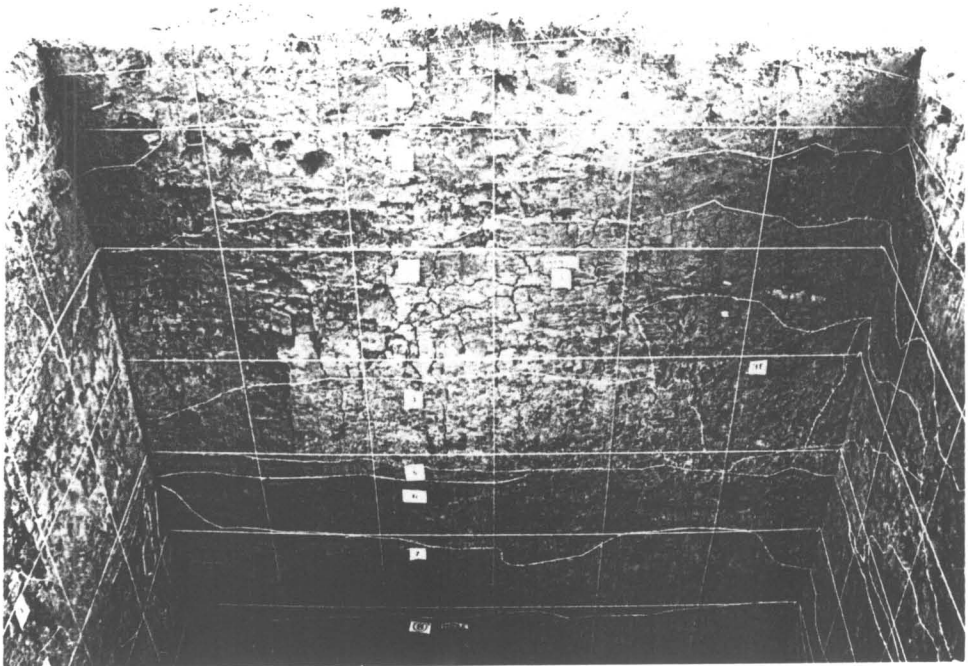
ภาพที่ 157 สภาพภายในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติ 430 cm.dt

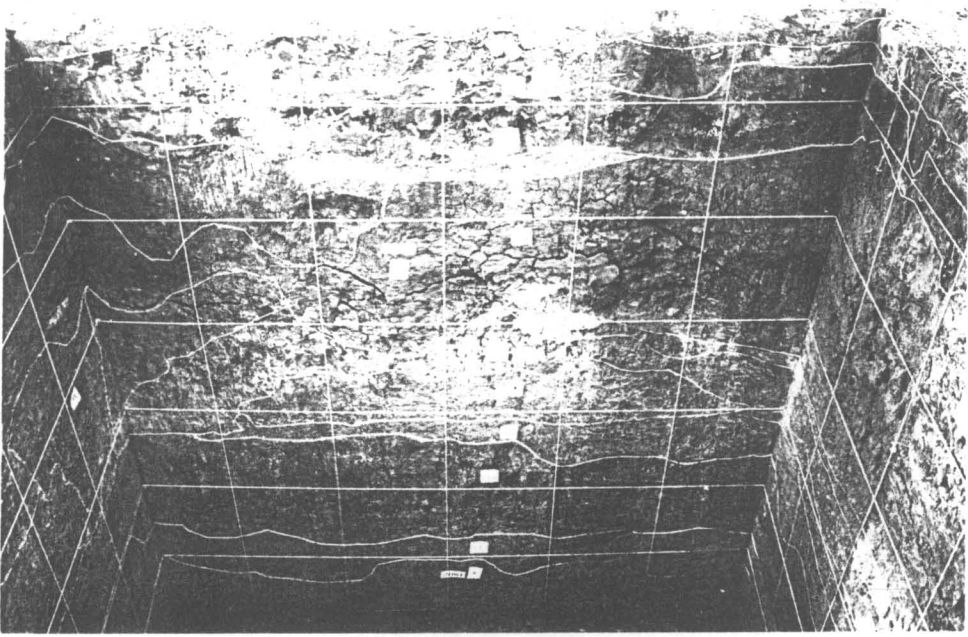
ภาพที่ 158 สภาพภายในหลุมขุดค้น TP.1 ที่ระดับสมมุติ 530 cm.dt ซึ่งเป็นชั้นดิน sterile

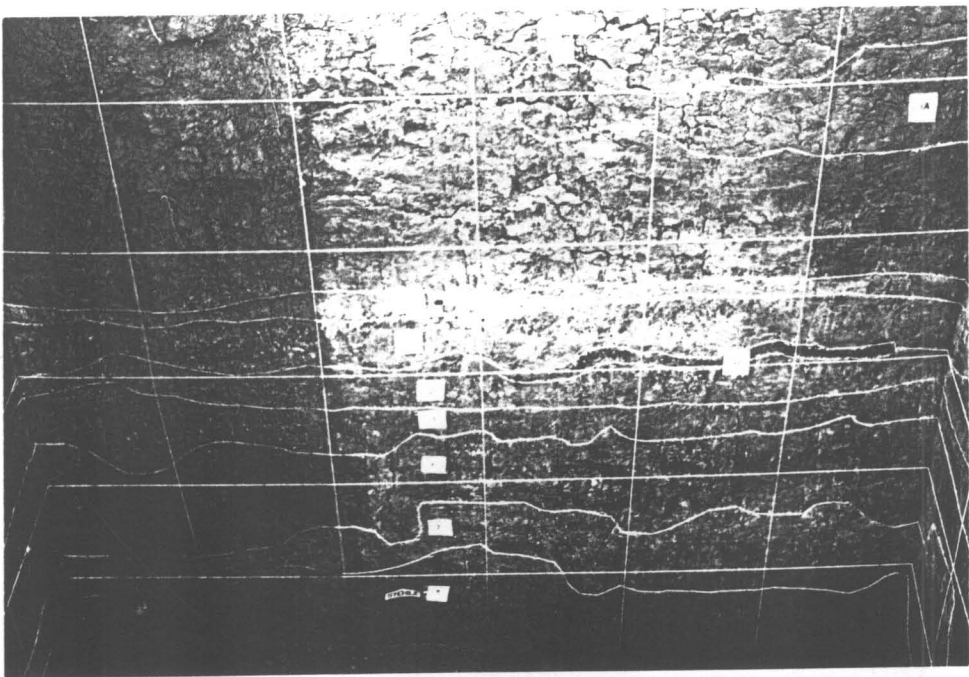
ภาพที่ 159 ผนังชั้นดินด้านทิศใต้ภายในหลุม TP.1

ภาพที่ 160 ผนังชั้นดินด้านทิศตะวันตกภายในหลุม TP.1

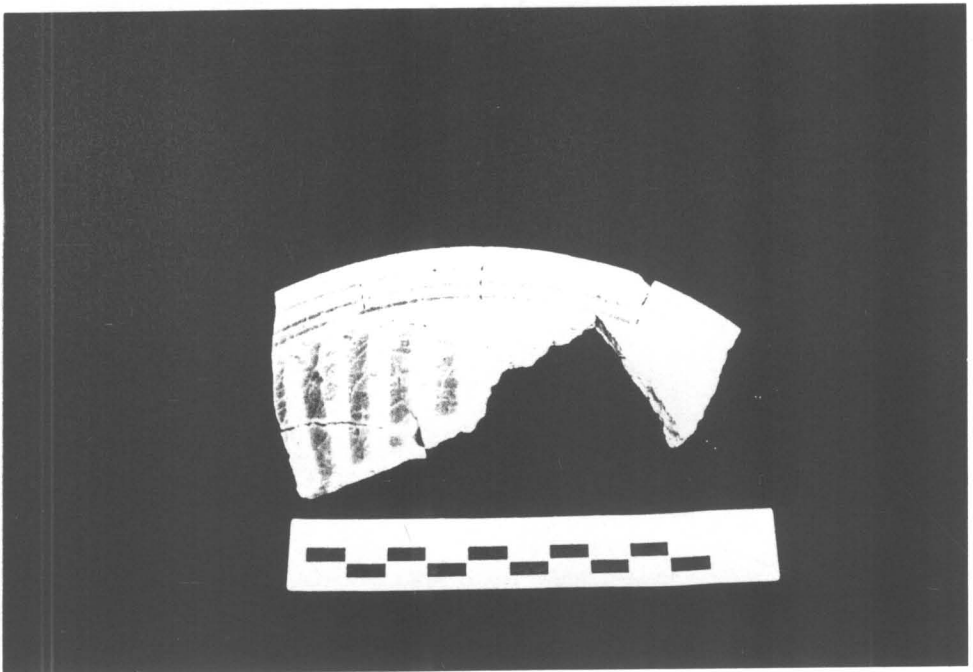
ภาพที่ 161 ผังชั้นดินด้านทิศเหนือภายในหลุม TP.1

ภาพที่ 162 ผังชั้นดินด้านทิศตะวันออกภายในหลุม TP.1

ภาพที่ 163 ส่วนของปากภาชนะเคลือบสีขาว สมัยราชวงศ์ทวยวน พุทธศตวรรษที่ 19 - 20
และเศษภาชนะจากเตาบ้างบางปูน พบในชั้นดินระดับ 380 - 390 cm.dt.

ภาพที่ 164 ส่วนของปากภาชนะทรงชาม จากเตาศรีสีชนาลัย
พุทธศตวรรษที่ 19 - 20 พบในชั้นดินระดับ 290 - 310 cm.dt.

ภาพที่ 165 ส่วนของเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หมิงตอนปลาย และราชวงศ์ชิงตอนต้น
พุทธศตวรรษที่ 22 - 23 พบในระดับ 240 - 270 cm.dt.

ภาพที่ 166 ส่วนของภาชนะจากเตาพื้นเมือง ตกแต่งด้วยลายกดประทับ
พบในชั้นดินระดับ 220 -230 cm.dt.

ภาพที่ 167 สภาพขององค์เจดีย์และพระอุโบสถวัดพระงาม ที่มีลักษณะคล้ายวัดจงกลม

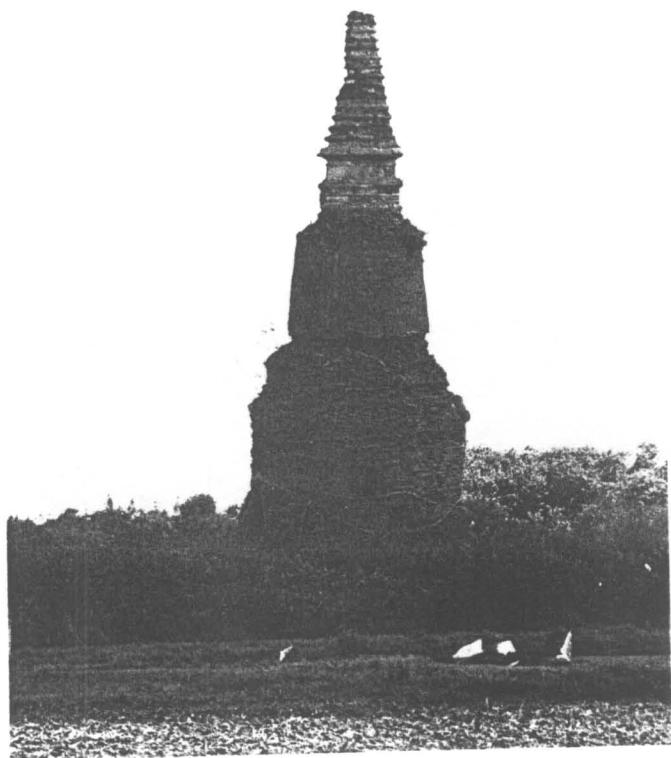
ภาพที่ 168 สภาพของวิหารที่ตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน วัดจงกลม

ภาพที่ 169 สภาพของวัดกระชาย ที่มีอาคารโบราณสถานอยู่ด้านหน้า อาจจะเป็นวิหาร

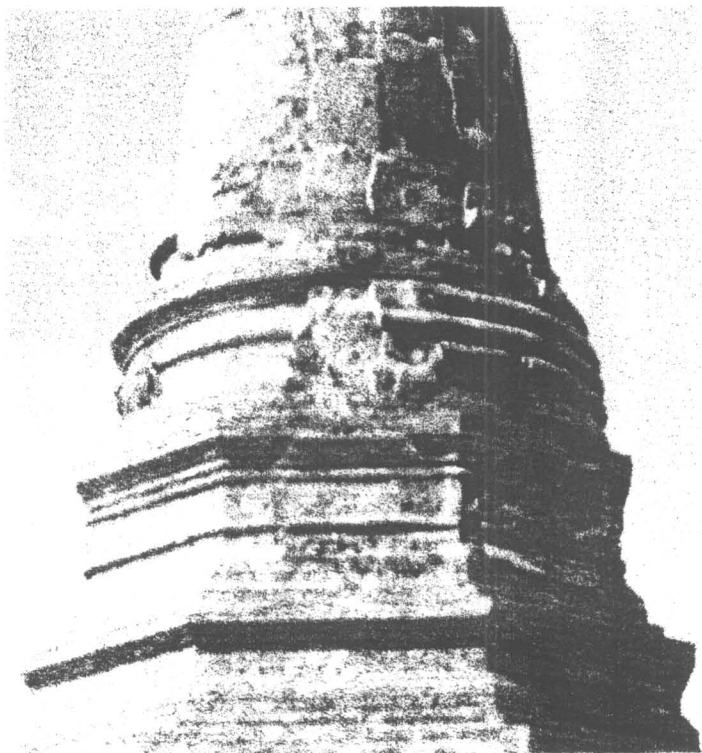
ภาพที่ 170 สภาพของเจดีย์และวิหารวัดตะไกร ที่วิหารตั้งอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน
ซึ่งมีเจดีย์รายล้อมรอบเจดีย์และวิหาร

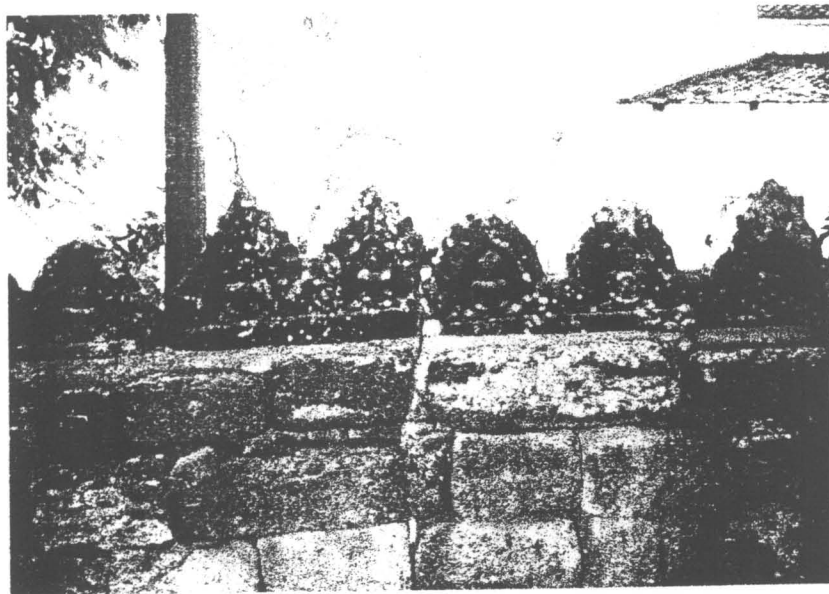
ภาพที่ 171 สภาพของเจดีย์วัดจวงกลม
ทางทิศเหนือของวัดพระงาม

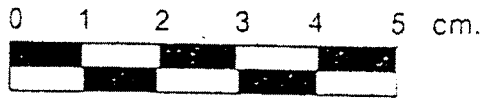
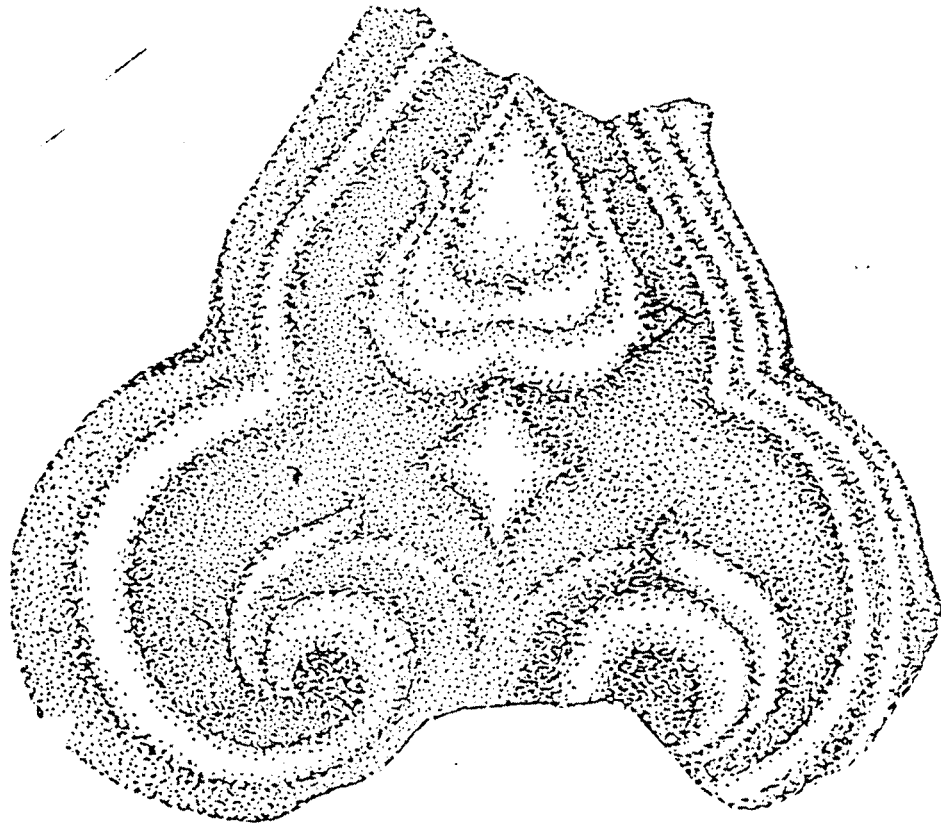
ภาพที่ 172 สภาพของเจดีย์ วัดกระชาย
ตั้งอยู่นอกเมือง บริเวณทุ่งประเทศ

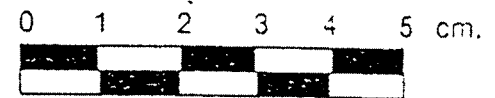
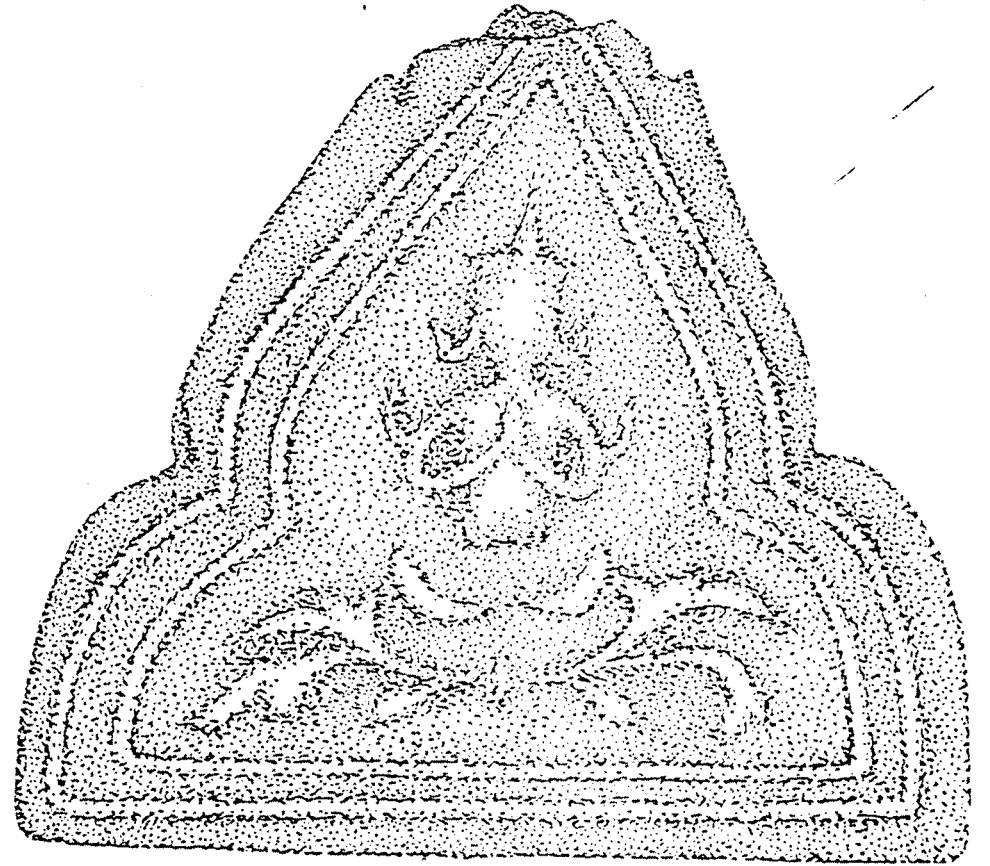
ภาพที่ 173 สภาพของเจดีย์วัดร้าง จ.สุพรรณบุรี ที่เป็นเจดีย์ 8 เหลี่ยม
และมีการพอกเปลี่ยนชุดฐานบัวลูกแก้วกลมเป็นชุดมาลัยลูกแก้ว

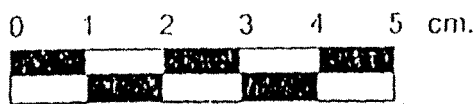
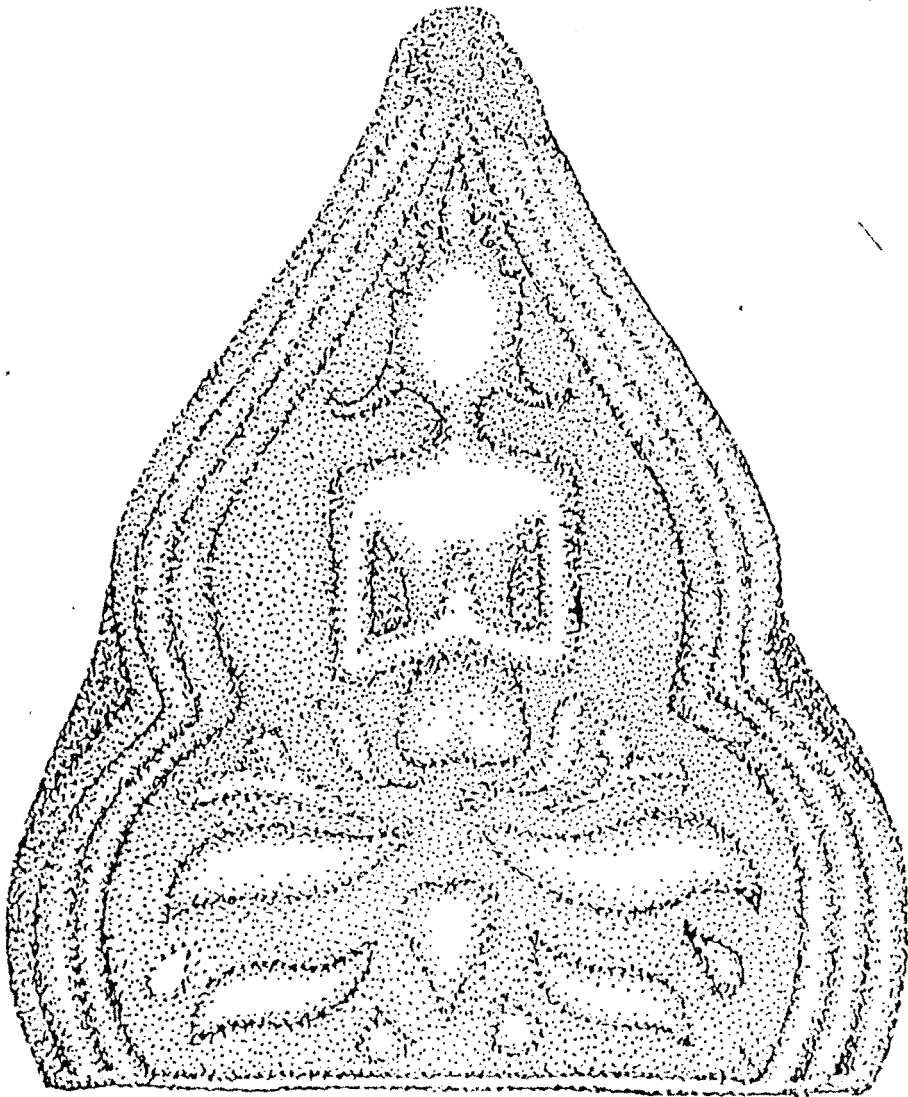
ภาพที่ 174 สันกำแพงรูปเทพพนมประทับในชุ่มเรือนแก้วใบระกา (คีลาแลง)
ที่วัดมหาธาตุ จ.ราชบุรี ลักษณะคล้ายปูนปั้นที่วัดพระงาม

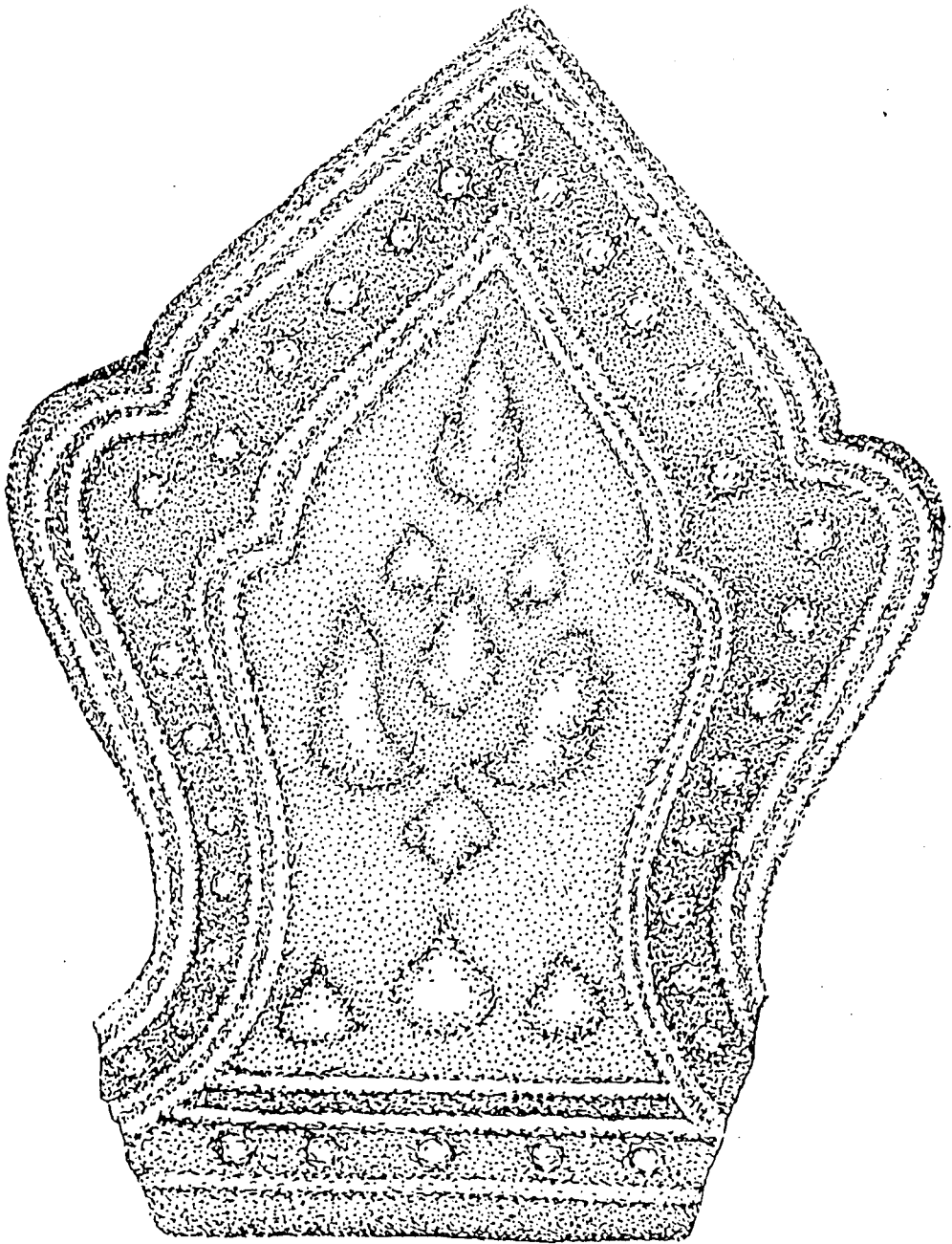
ภาพลายเส้นที่ 1 กระเบื้องเงินฉายลายเส้นโค้งประกอเป็นรูปสามเหลี่ยม
กำหนดอายุได้ในภาคต้นพุทธศตวรรษที่ 21

ภาพลายเส้นที่ 2 กระเบื้องเงินฉายลายเทพนม
กำหนดอายุได้ในภาคพุทธศตวรรษที่ 22

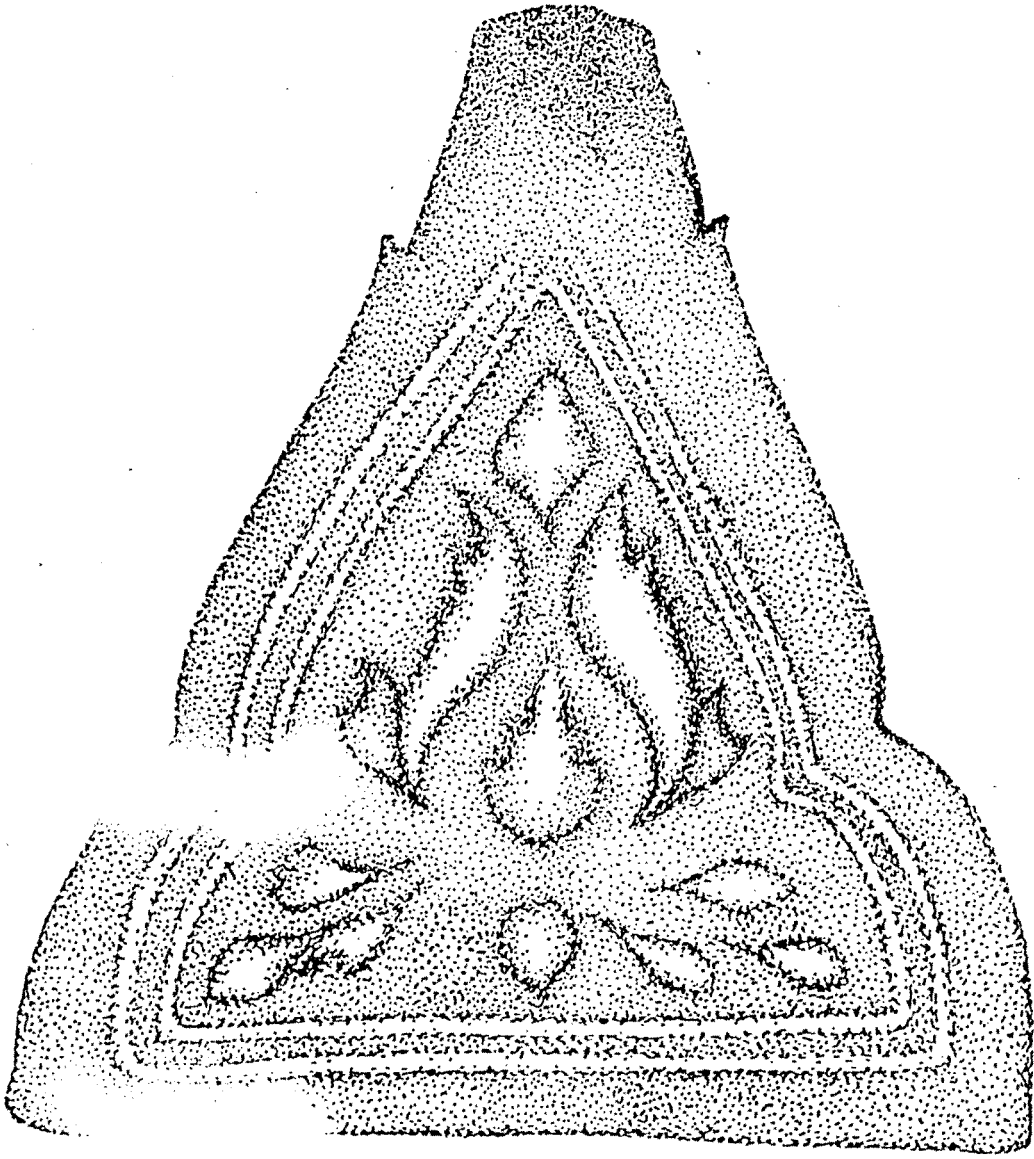
ภาพที่ ๓. เศษดินเผาที่ขุดพบ
ในบริเวณที่ขุดพบในบริเวณที่ขุดพบที่ ๒๐

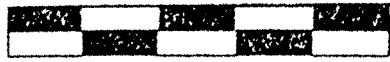
0 1 2 3 4 5 cm.

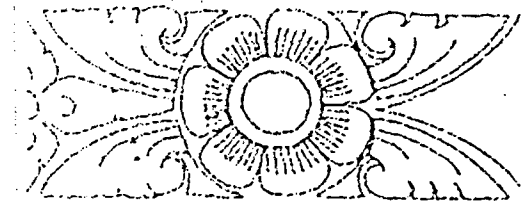
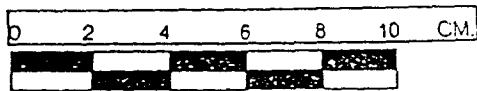
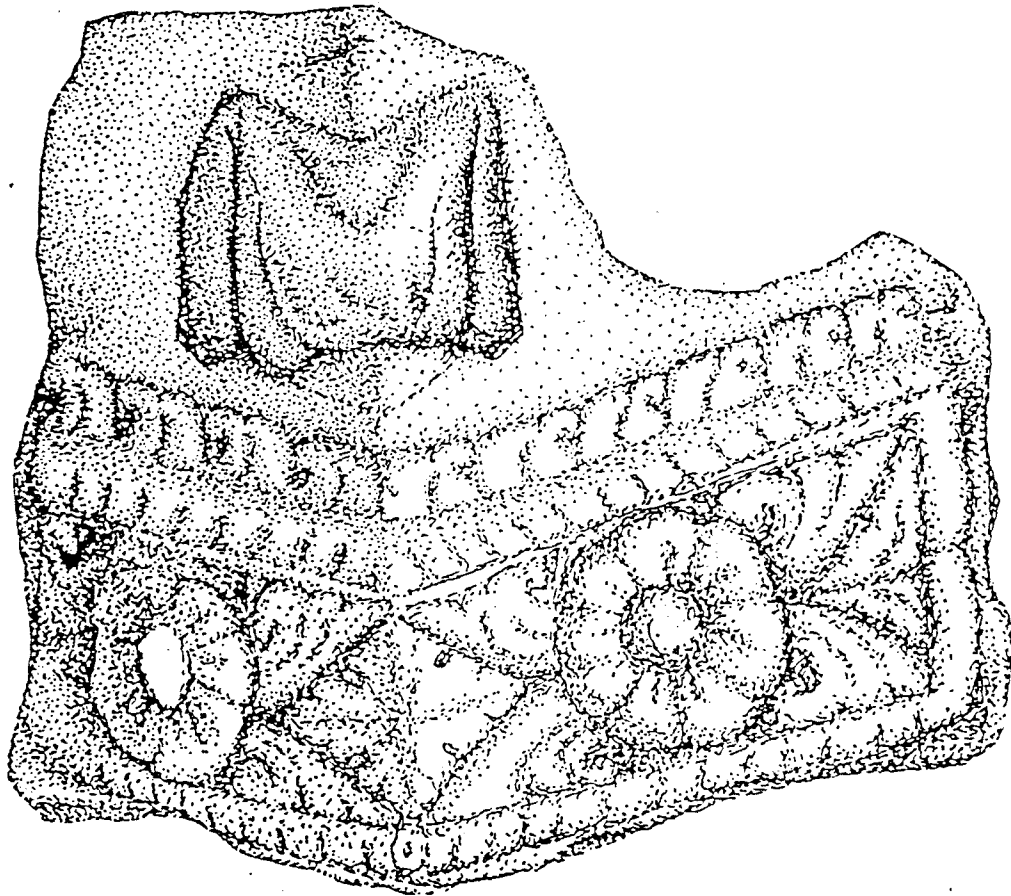
ภาพลายเส้นที่ 4 กระเบื้องเงินขายสายดอกบัว
กำหนดได้ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 23

0 1 2 3 4 5 cm.

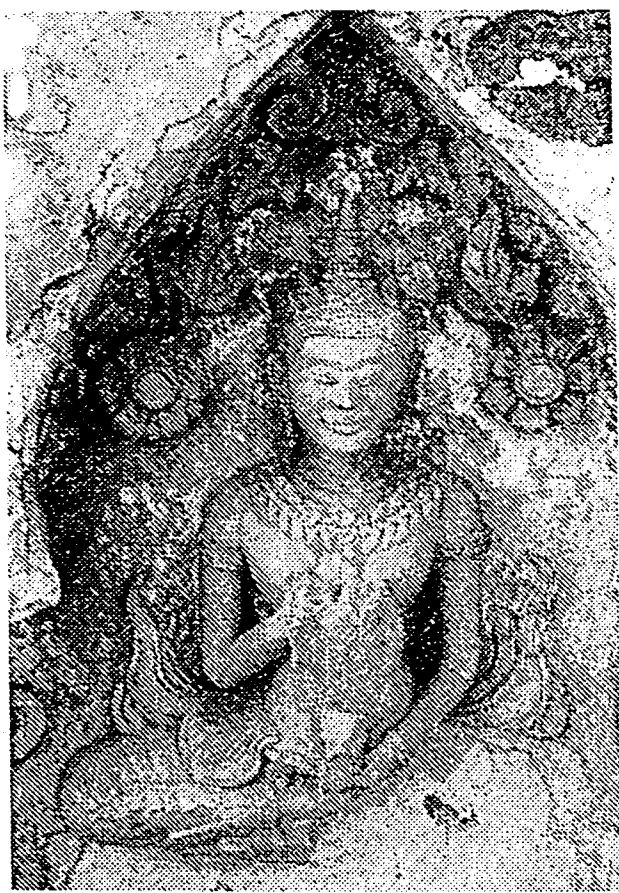

ภาพลายเส้นที่ 5 กระเบื้องเจียงงานลายดอกบัว
กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 22

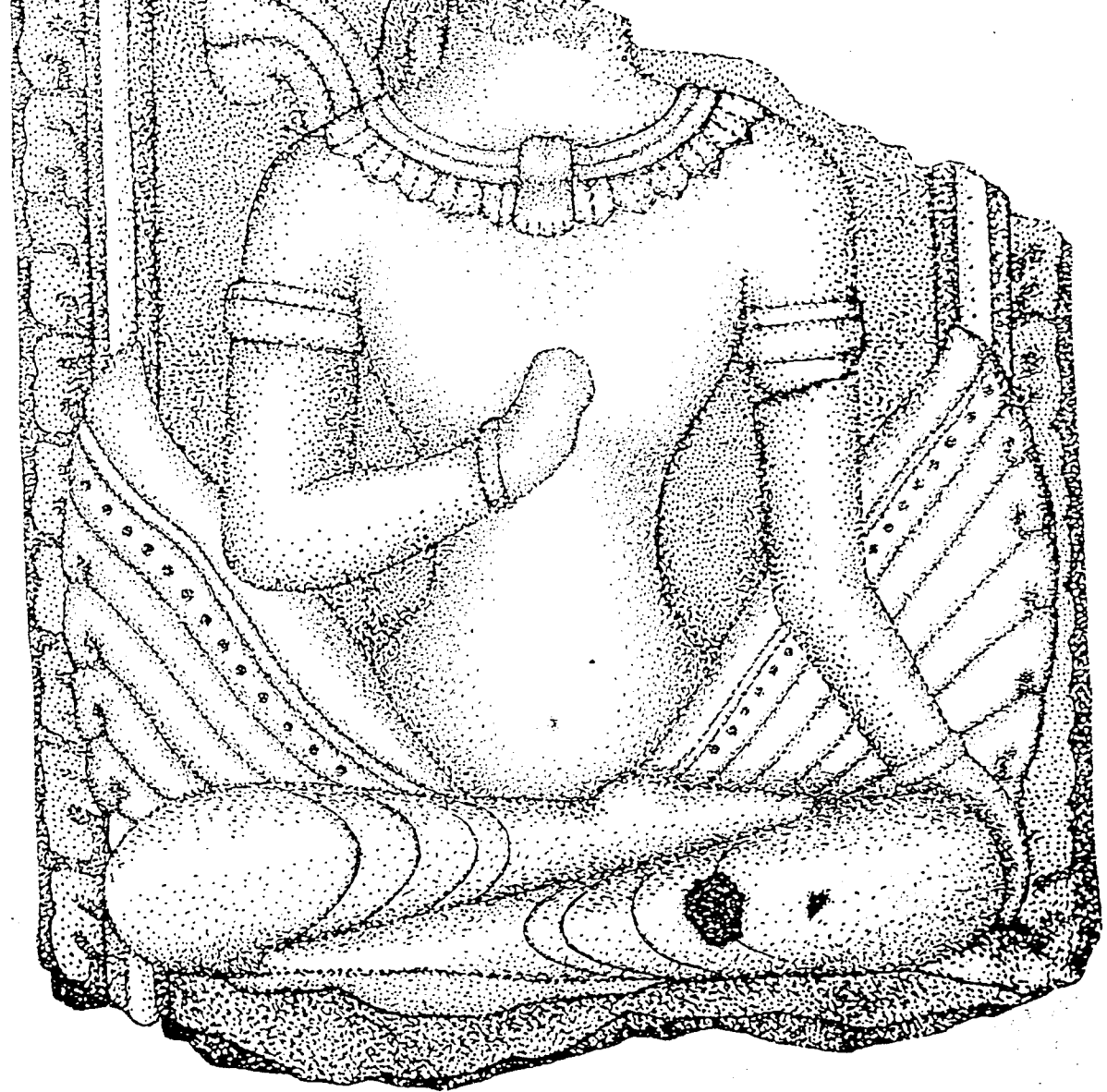

ภาพลายเส้น ลายดอกวงกลมลดับสี่เหลี่ยมบนมณีอกปูนเจดีย์ทรงปรางค์เทวเกษตร 8
วัดมหาธาตุ จ.พระนครศรีอยุธยา ค้นพบศตวรรษที่ 20 (พ.ศ. 1917)
จาก ศ.ดร.สันติเล็กสุภูมิ "กระหนกในดินแดนไทย" หน้า 87

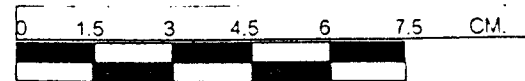
ภาพลายเส้นที่ 6 ปูนปั้นลายดอกจอกกลดับสี่เหลี่ยมบนมณีอกปูน (ประจายาม)
พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 5

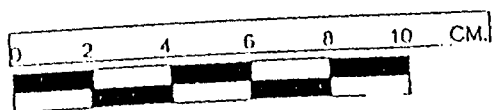
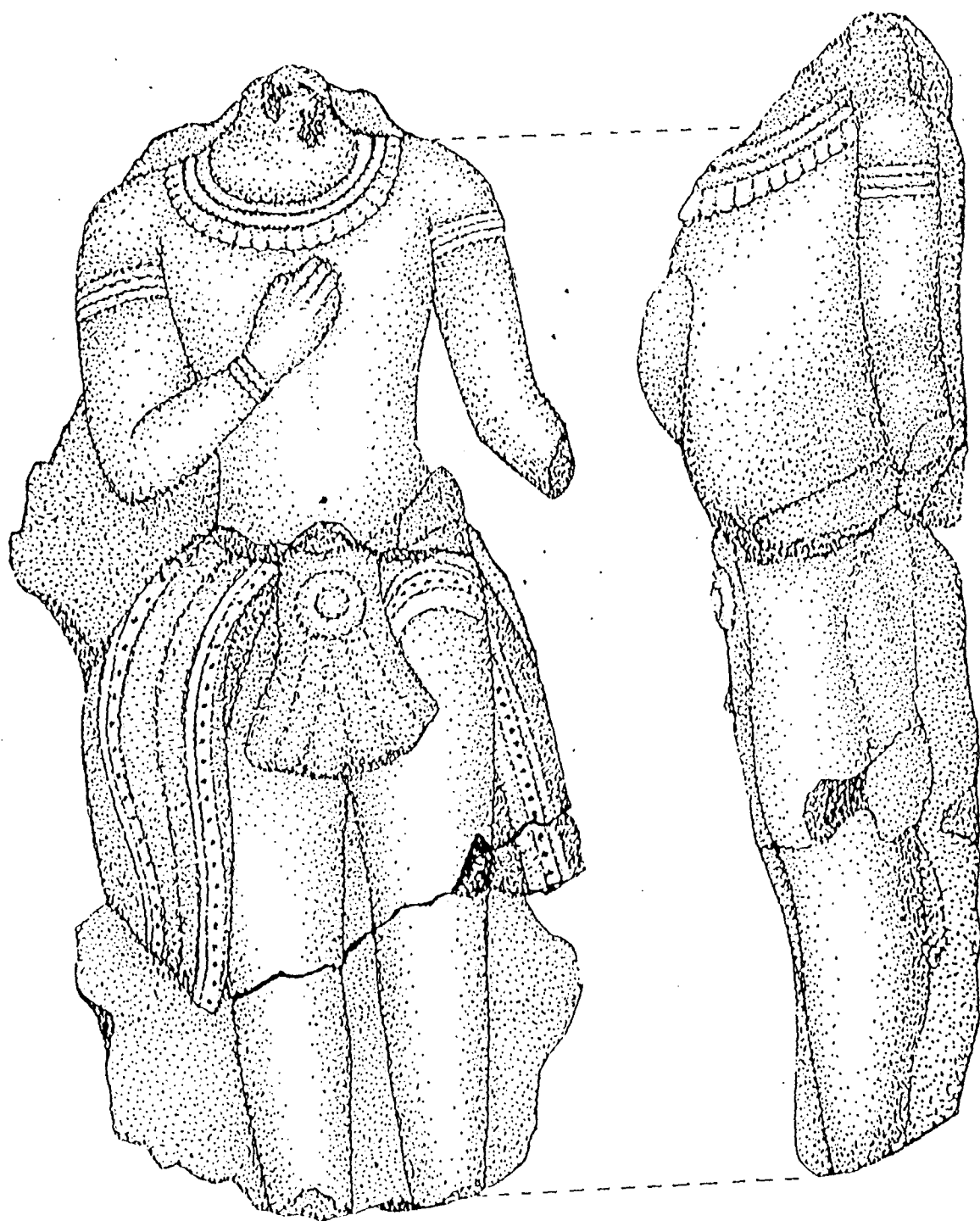

ภาพจาก "การอนุรักษ์ประติมากรรม วัดพระศรีรัตนมหาธาตุสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย"
โดยกรมศิลปากร หน้าที่ 142

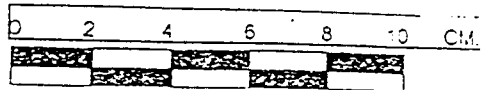
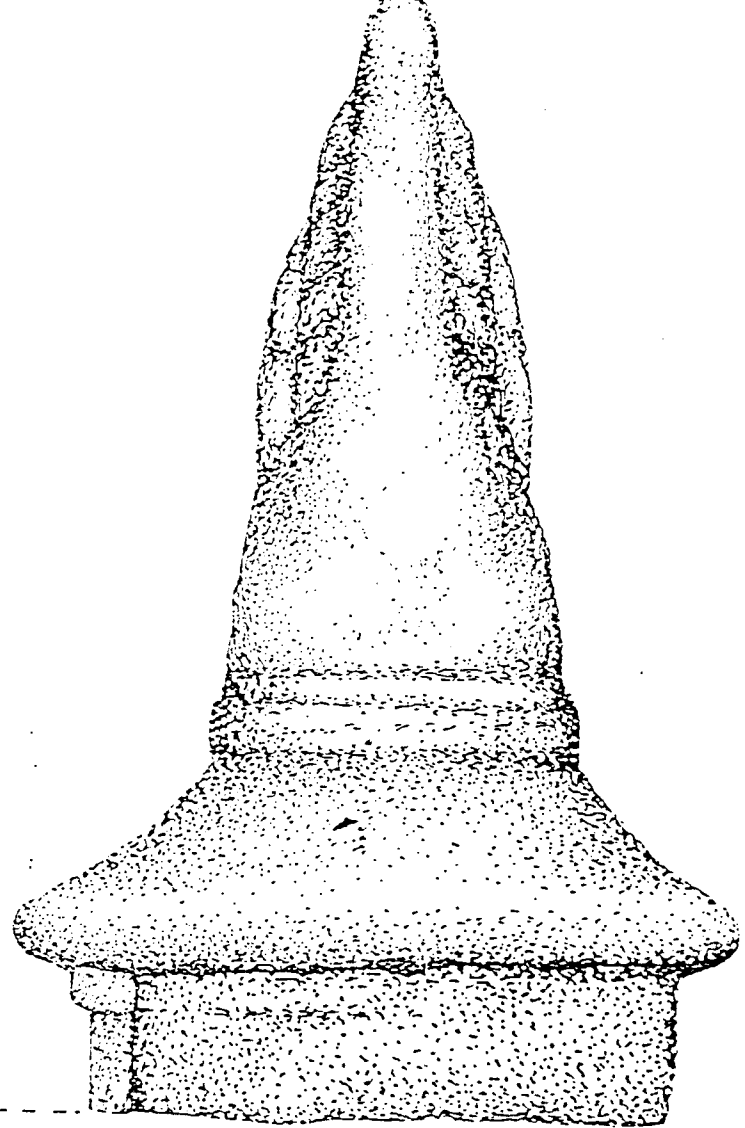
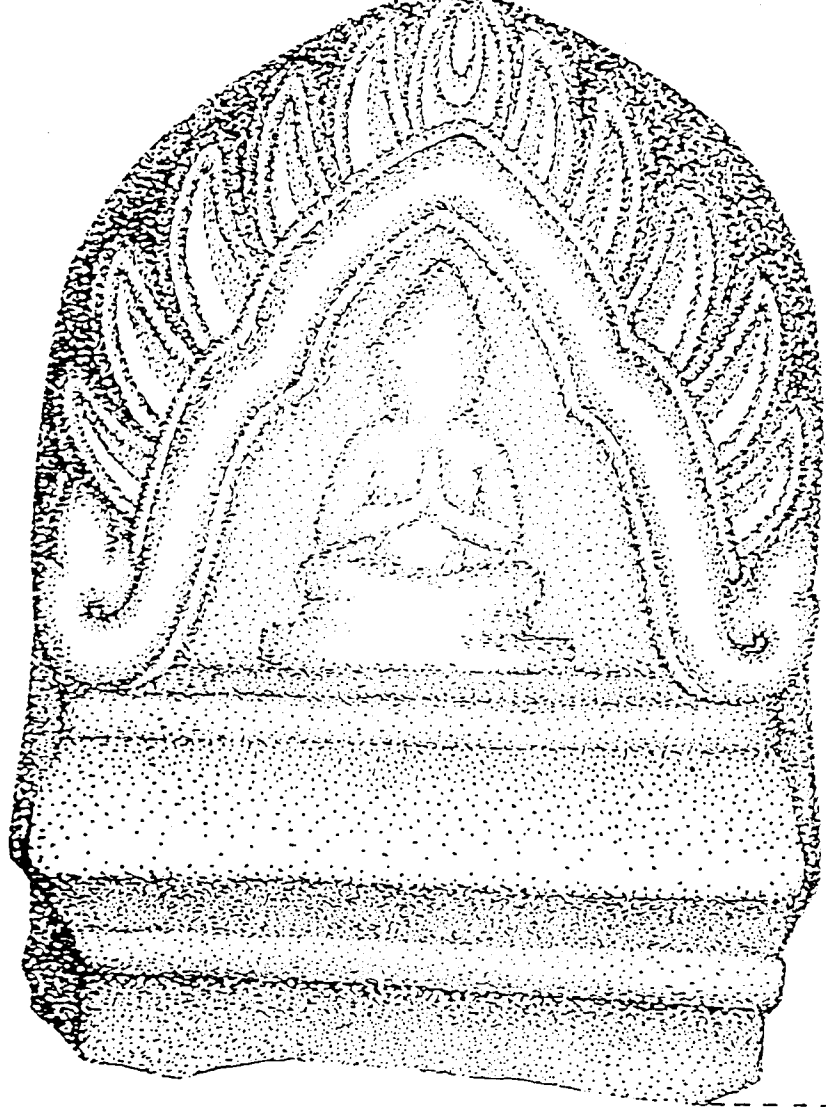

ภาพลายเส้นที่ 7 ชิ้นส่วนปูนปั้นรูปบุคคล (เทวดา ?) พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 11
เปรียบเทียบได้กับปูนปั้นที่ขุมจรมันที่ปราสาทประธาน วัดพระศรีรัตนมหาธาตุสุโขทัย

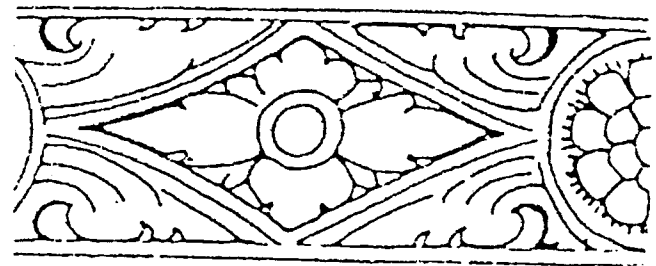
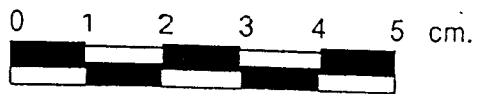
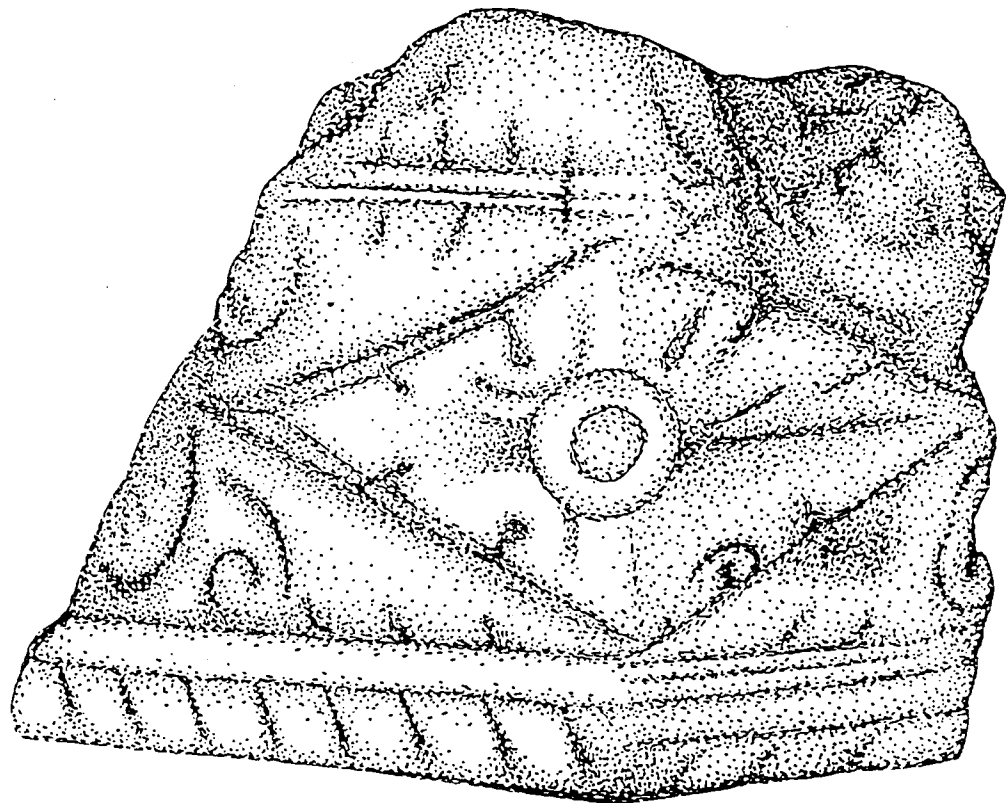

ภาพลายเส้นที่ 8 ชิ้นส่วนรูปปั้นรูปบุคคล (นางอัปสร ?)
พบบริเวณขุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2

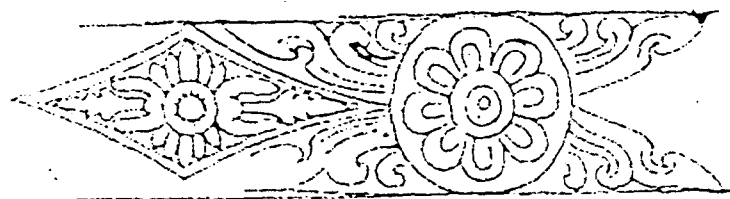
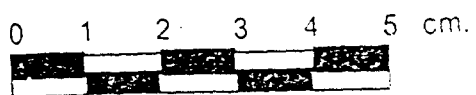
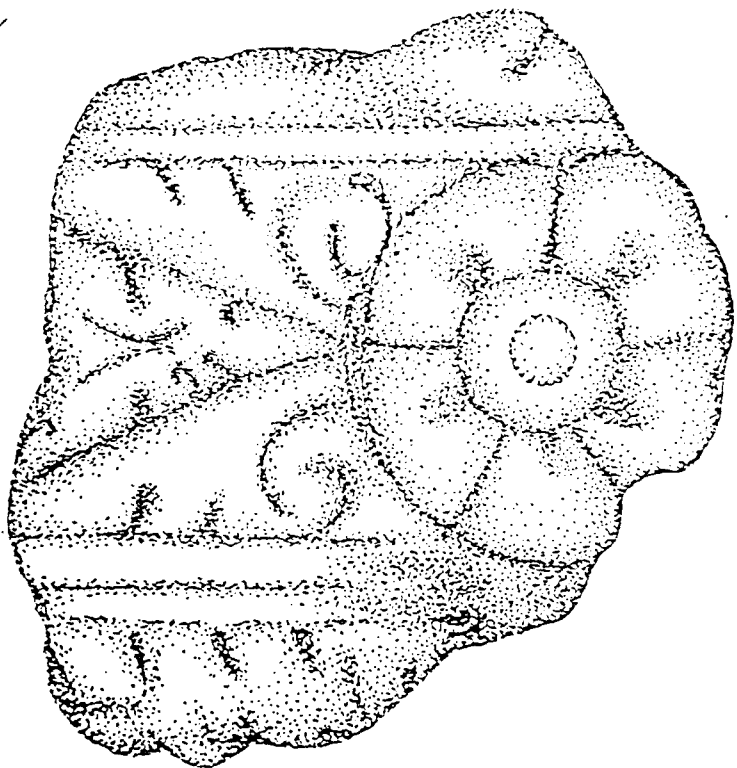

ภาพลายเส้นที่ ๑ ทับหลังกำแพงปูนปั้นลายเทพนมประทับนั่งในซุ้มเรือนแก้วใบระกา

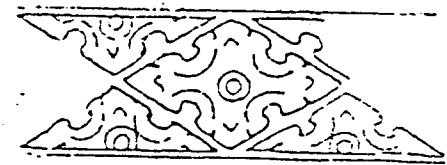
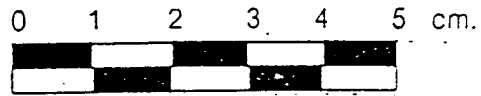
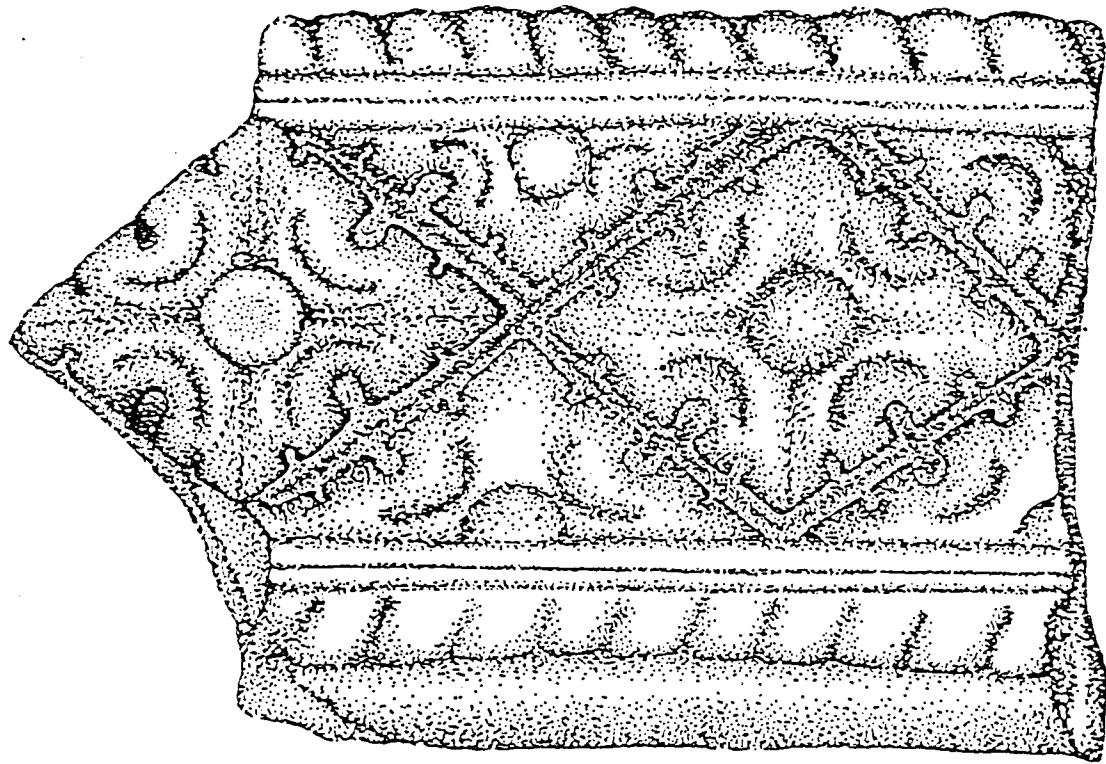
ภาพถ่ายเส้น ลายดอกวงกลมสลับนับสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
เจดีย์กิลิษยดมะเขืออง หมายเลข 6๗ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ลพบุรี
ค้นพบพุทธศตวรรษที่ 20 จาก ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม "กระหนกในดินแดนไทย" หน้า 88

ภาพถ่ายเส้นที่ 10 ปูนปั้นลายดอกจอกสลับนับสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (ประจำยาม)
กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20

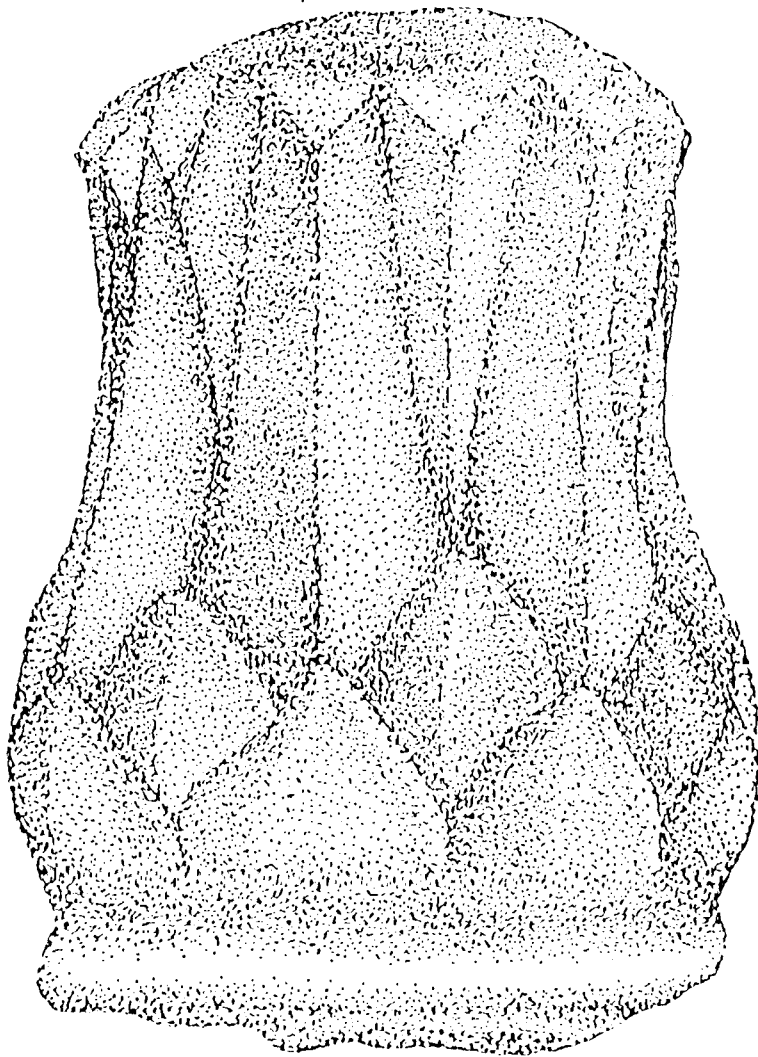
ภาพลายเส้นจาก "กระหนกในดินแดนไทย"
โดย ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม หน้าที่ 87

ภาพลายเส้นที่ 11 ปูนปั้นลายดอกจอกสลับกับสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (ประจำยาม)
กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบกับลวดลายปูนปั้นที่วัดส้ม จ.พระนครศรีอยุธยา

ภาพลายเส้นจาก "กระหนกในดินแดนไทย"
โดย ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม หน้า 97

ภาพลายเส้นที่ 12 ปูนปั้นลายดอกจอกสลักกับสีเหลืองบนผิวเบญกปูน (ประจายาม) กำหนดอายุได้
ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เปรียบเทียบได้กับลวดลายปูนปั้นที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ลพบุรี

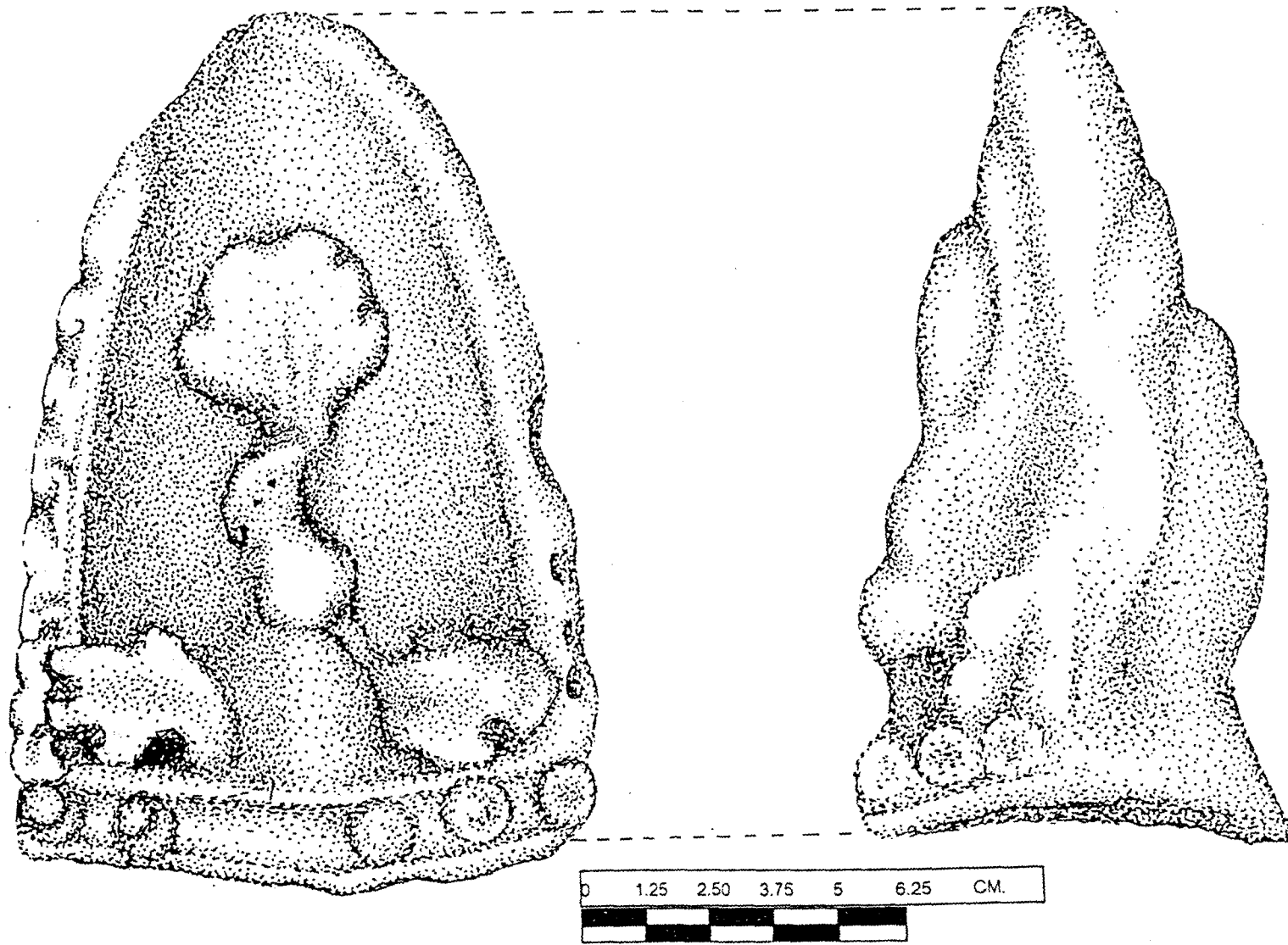

0 1 2 3 4 5 cm.

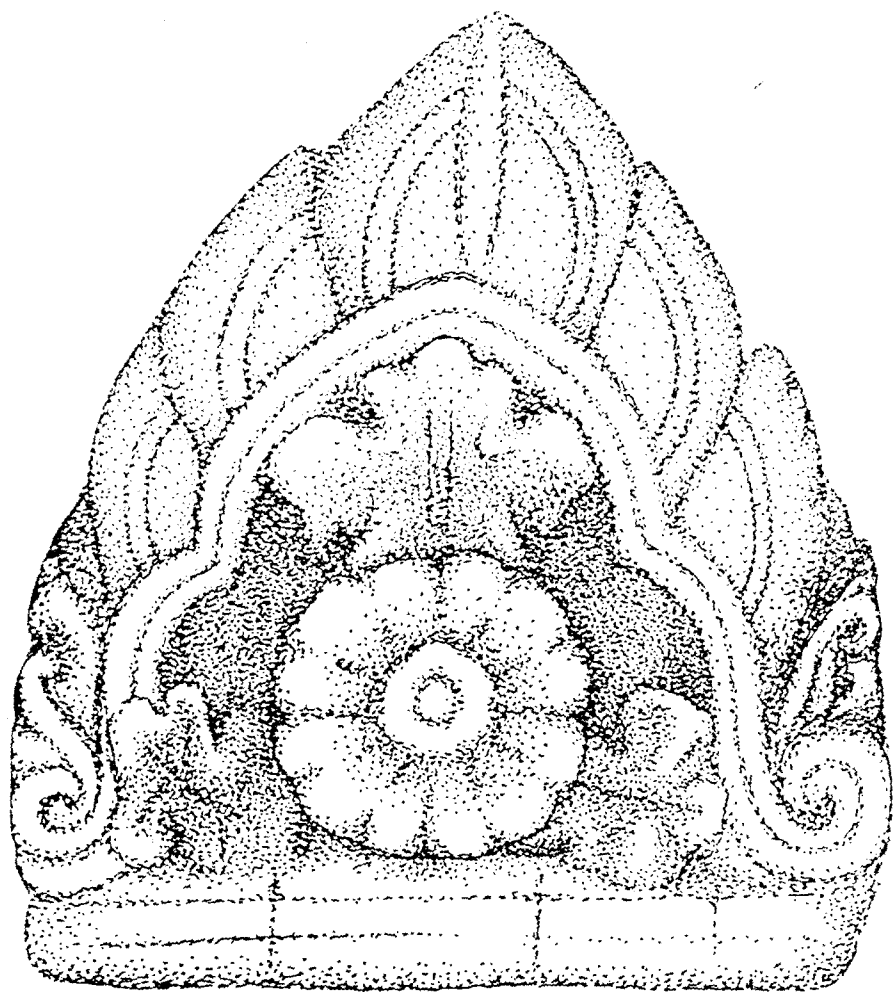

ภาพลายเส้นที่ 13 ปูนในรูปบัวจกกล

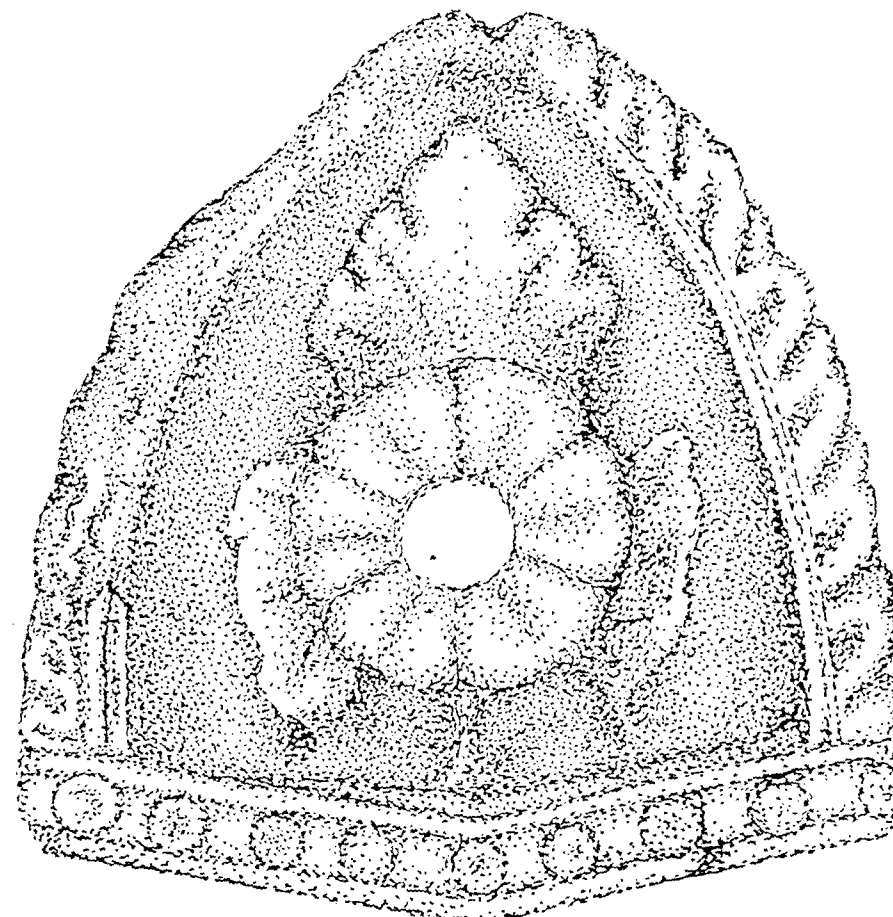
สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นส่วนหัวเสาประดับกรอบประตู

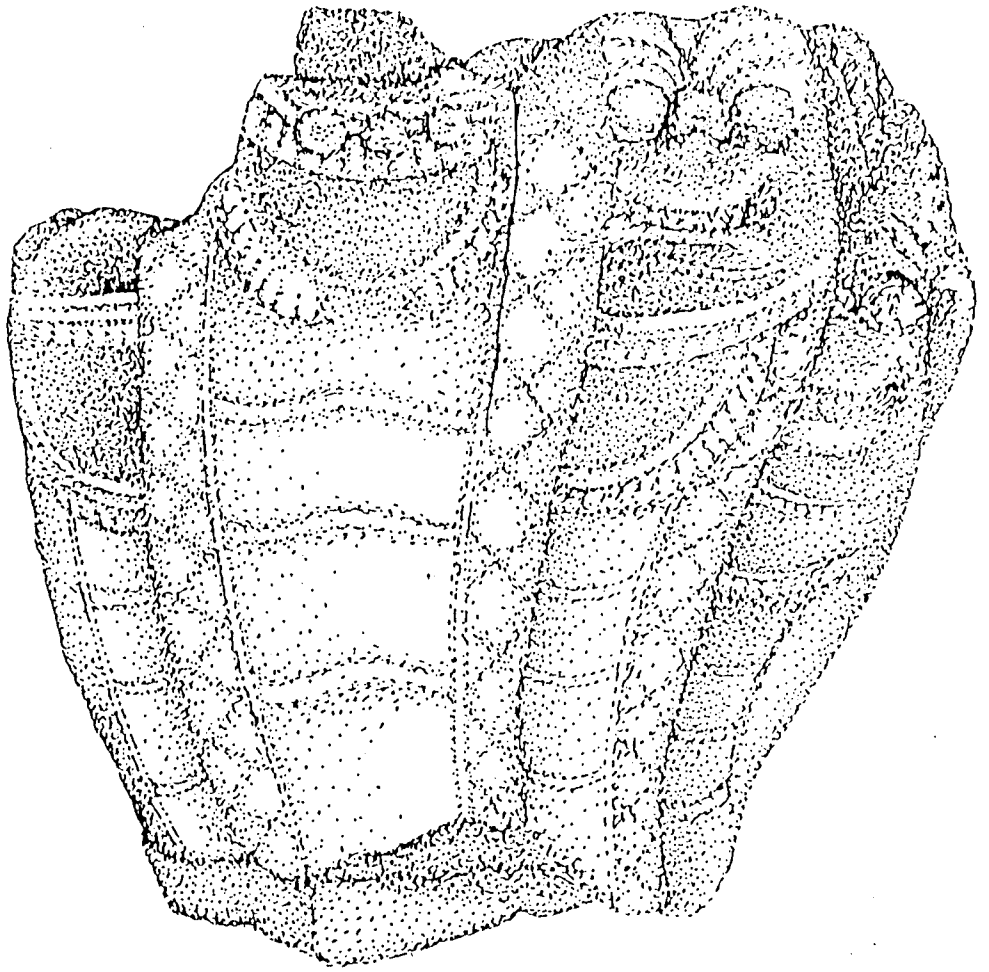
ภาพลายเส้นที่ 14 กลีบขนุนลายพันธุ์พฤษชา
พบบริเวณขุมประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2

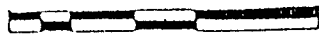
ภาพลายเส้นที่ 15 กลีบขมุนลายดอกจอก กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20
เปรียบเทียบกับลวดลายปูนปั้นบนปรางค์ประธานวัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา

ภาพลายเส้นที่ 16 กลีบขมุนลายดอกจอก กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20
เปรียบเทียบกับลวดลายปูนปั้นบนปรางค์ประธานวัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา

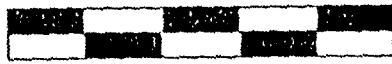
1 : 250

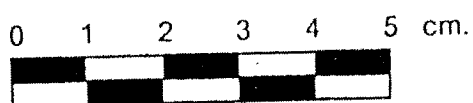
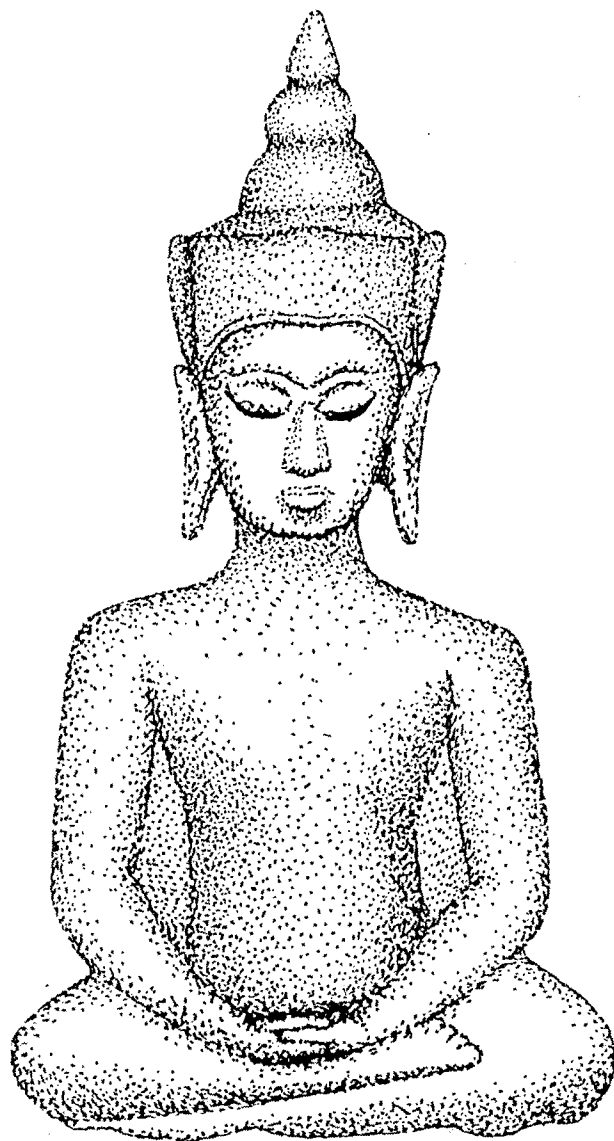
ภาพถ่ายเส้นที่ 17 ปูนปั้นประดับชุ้มประตูพญานาค
พบบริเวณชุ้มประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2

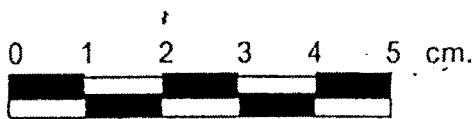
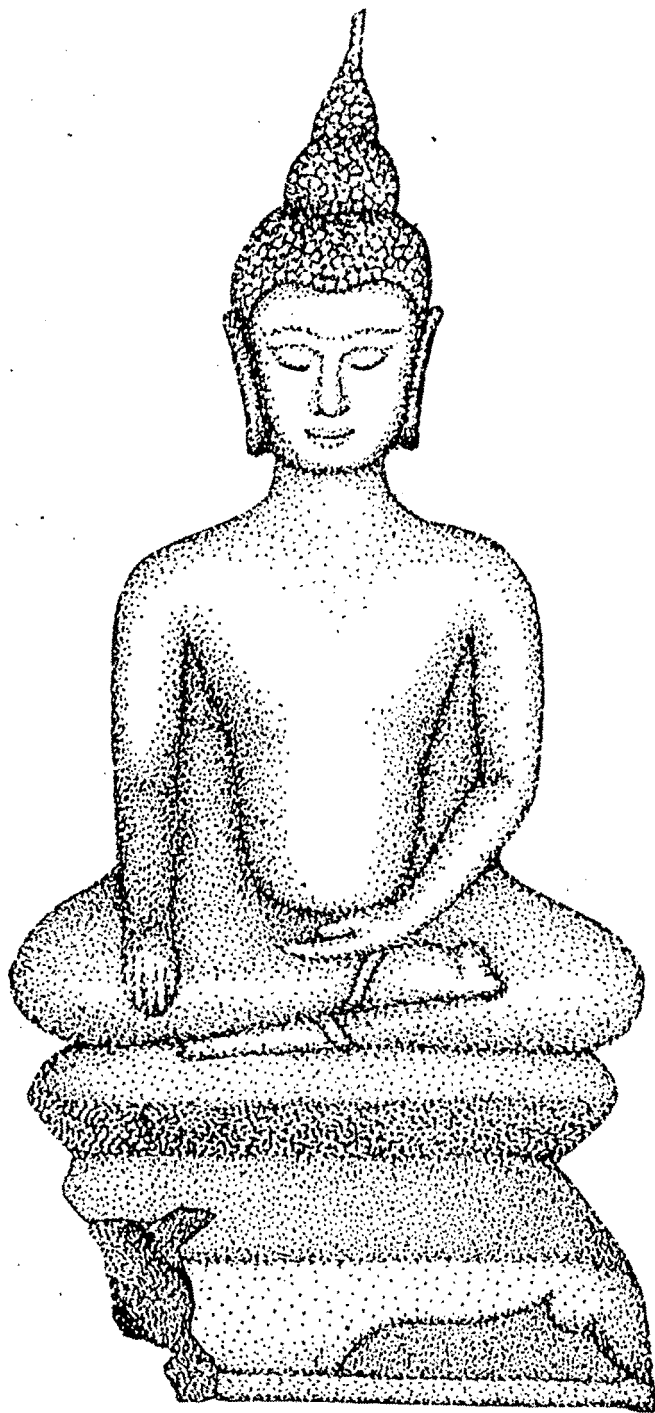
0 1 2 3 4 5 cm.

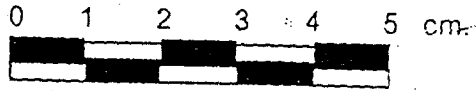
ภาพลายเส้นที่ 18 พระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล)ปางสมาธิ
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

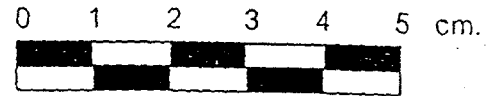
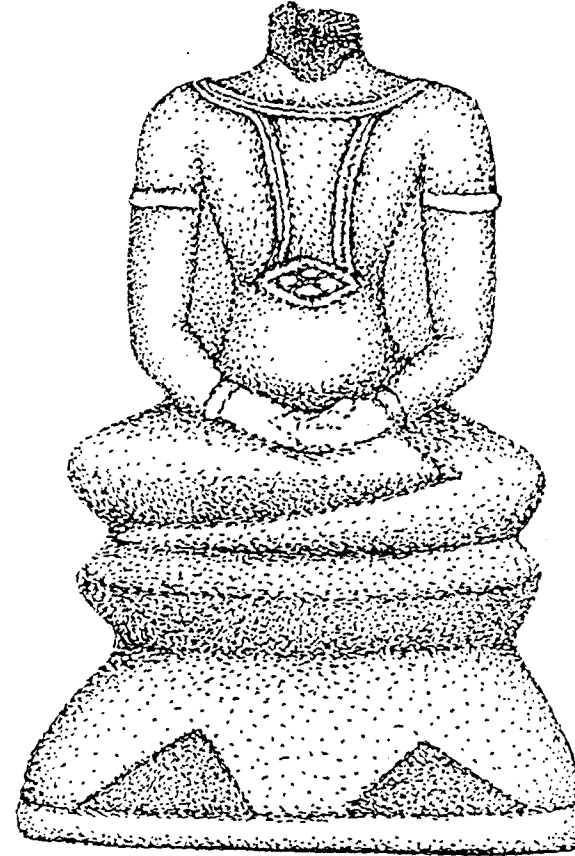
ภาพลายเส้นที่ 19 พระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล)ปางสมาธิ
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

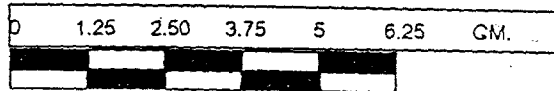
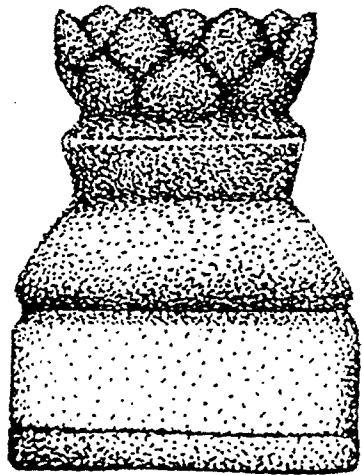
ภาพถ่ายเส้นที่ 20 พระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล)ปางมารวิชัย
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

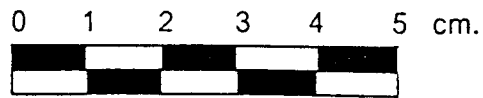
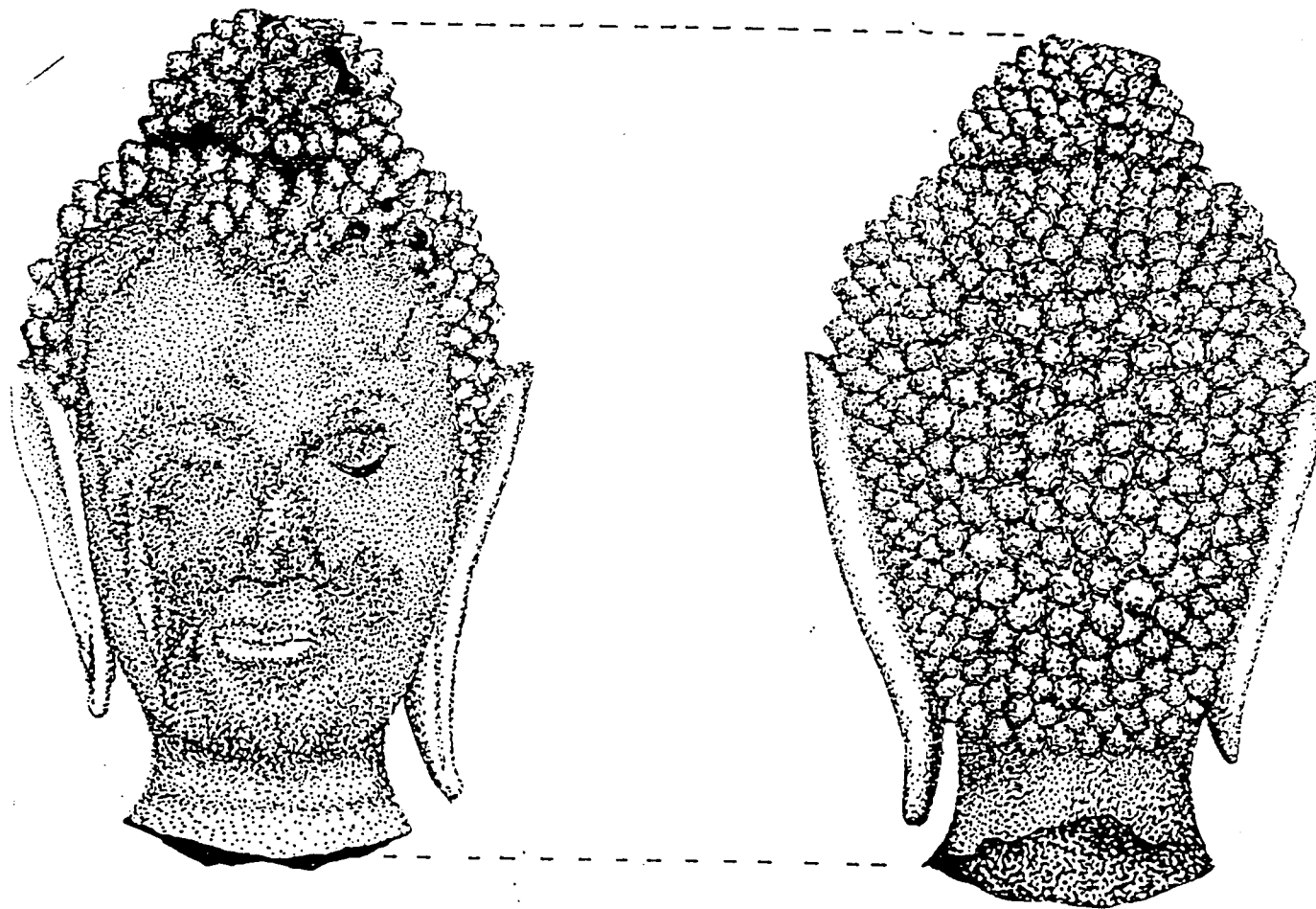
ภาพถ่ายเส้นที่ 21 เศียรพระพุทธรูปสำริดที่พบจากการขุดแต่งวัดพระงาม

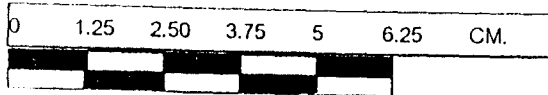
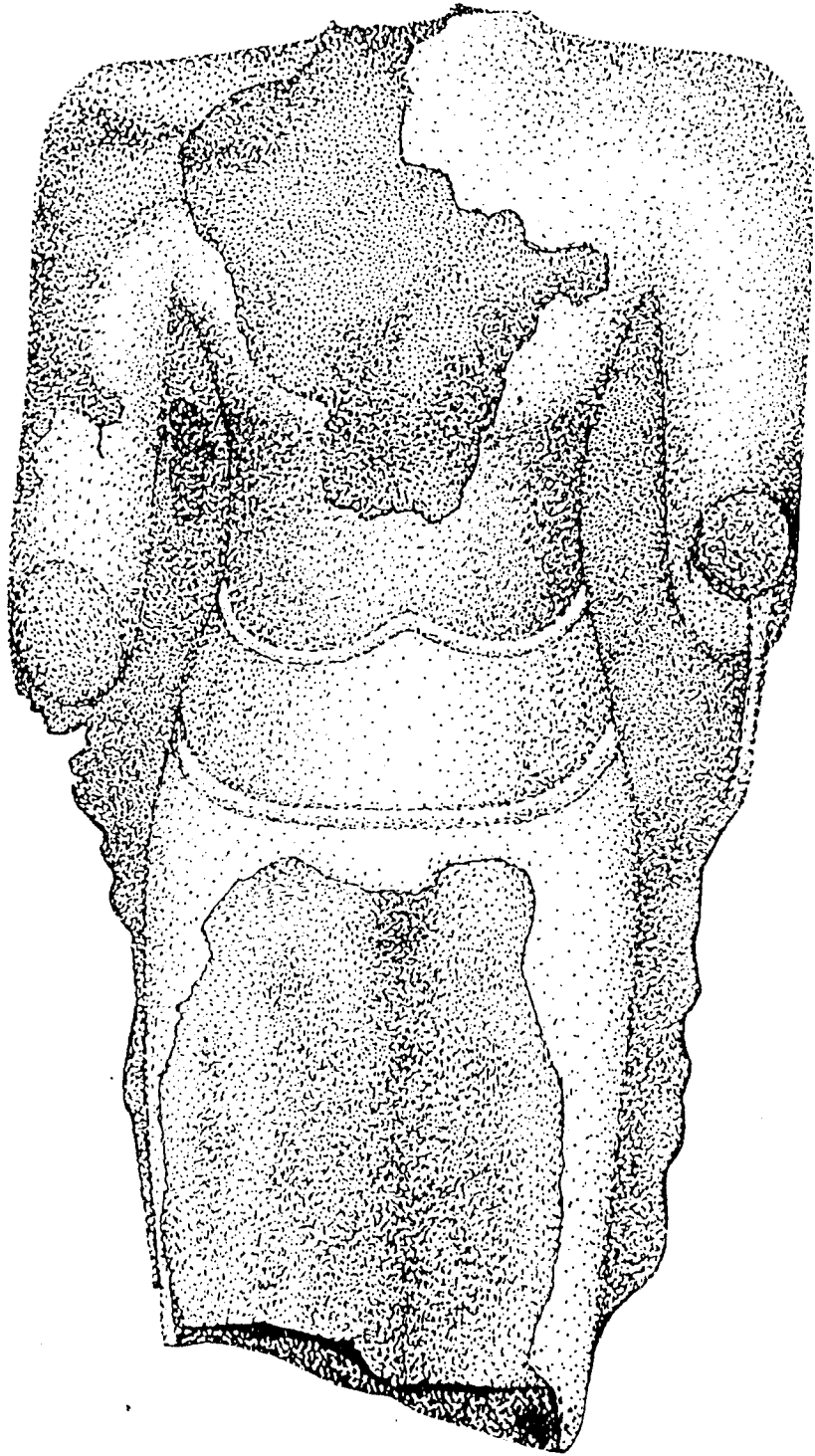
ภาพถ่ายเส้นที่ 22 ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด ทรงเครื่องน้อย
กำหนดอายุได้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง

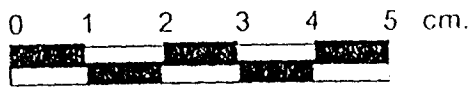
ภาพถ่ายเส้นที่ 23 ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 4

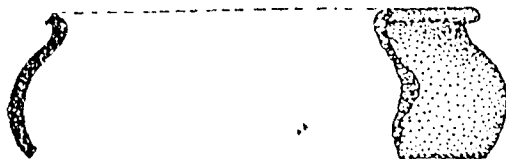
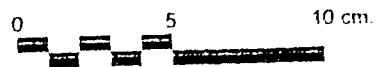
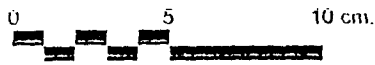
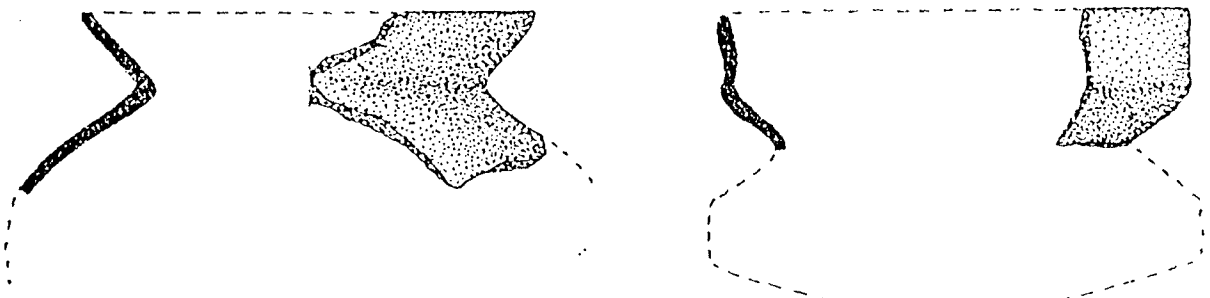
ภาพถ่ายเส้นที่ 24 เศียรพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1

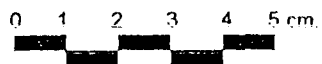
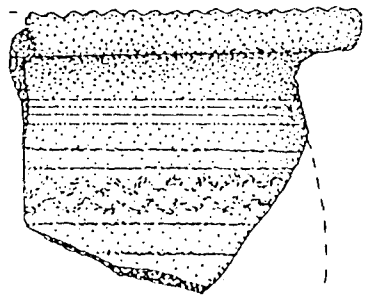
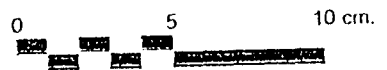
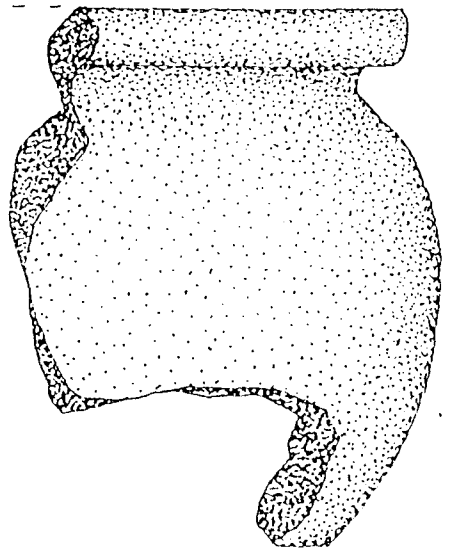
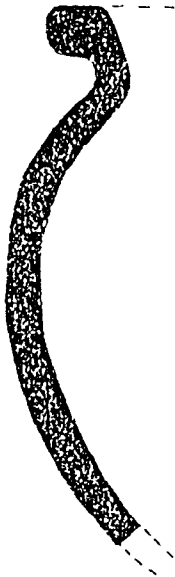
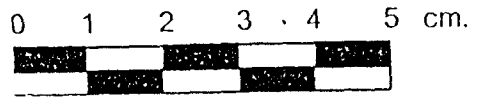
ภาพถ่ายเส้นที่ 25 ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริด พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 1

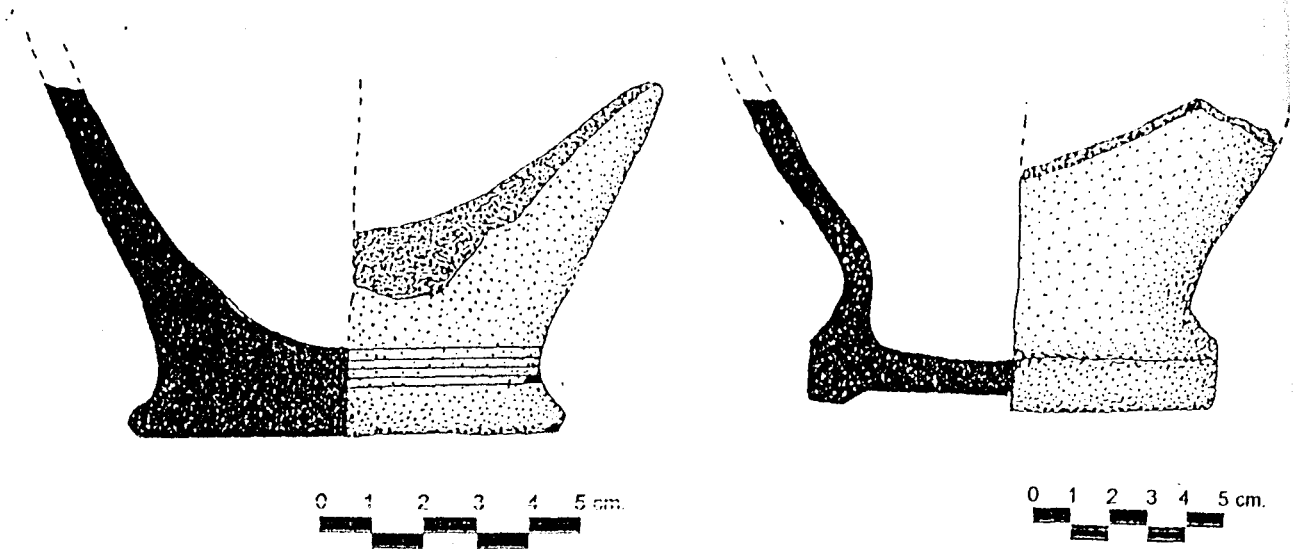
ภาพลายเส้นที่ 26 พระพิมพ์เนื้อชินปางมารวิชัย
พระพิมพ์ลักษณะนี้พบเช่นกันที่วัดไชยวัฒนารามและวัดราชบูรณะ

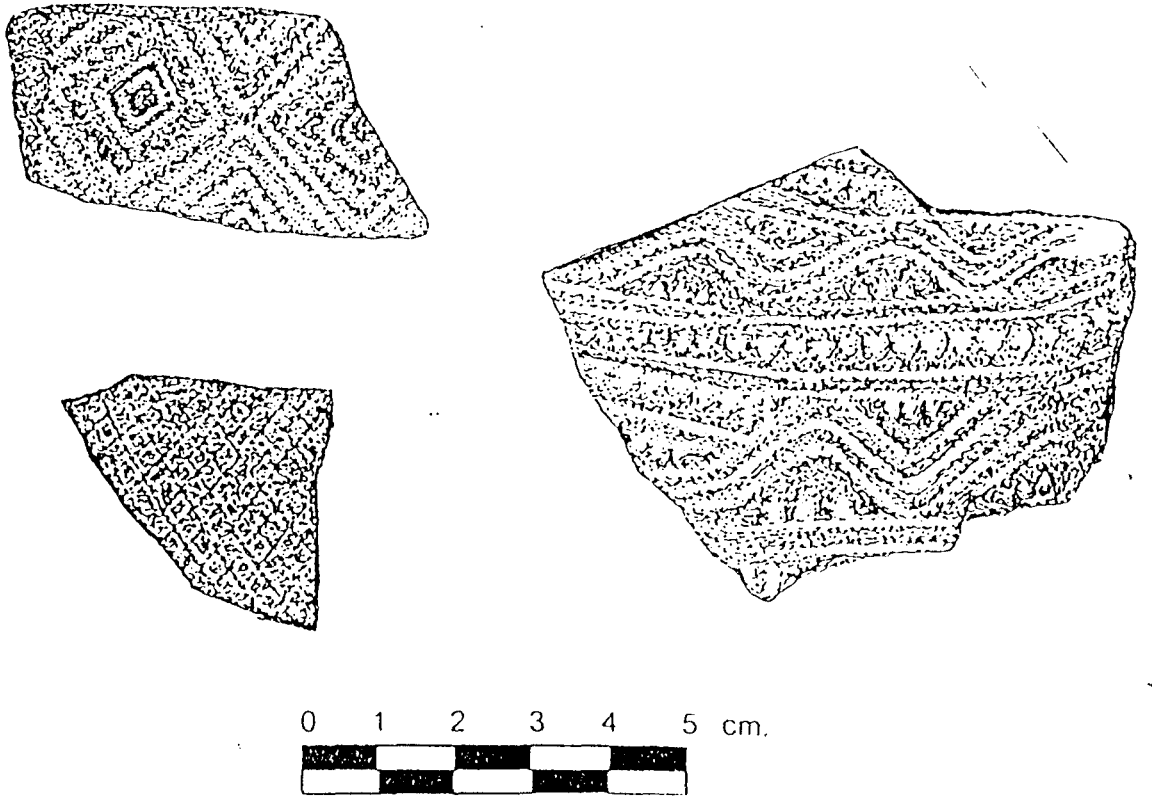
ภาพลายเส้นที่ 27 ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทโถ้งขนาดเล็ก

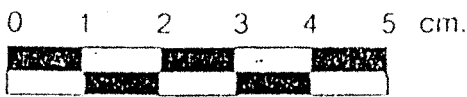
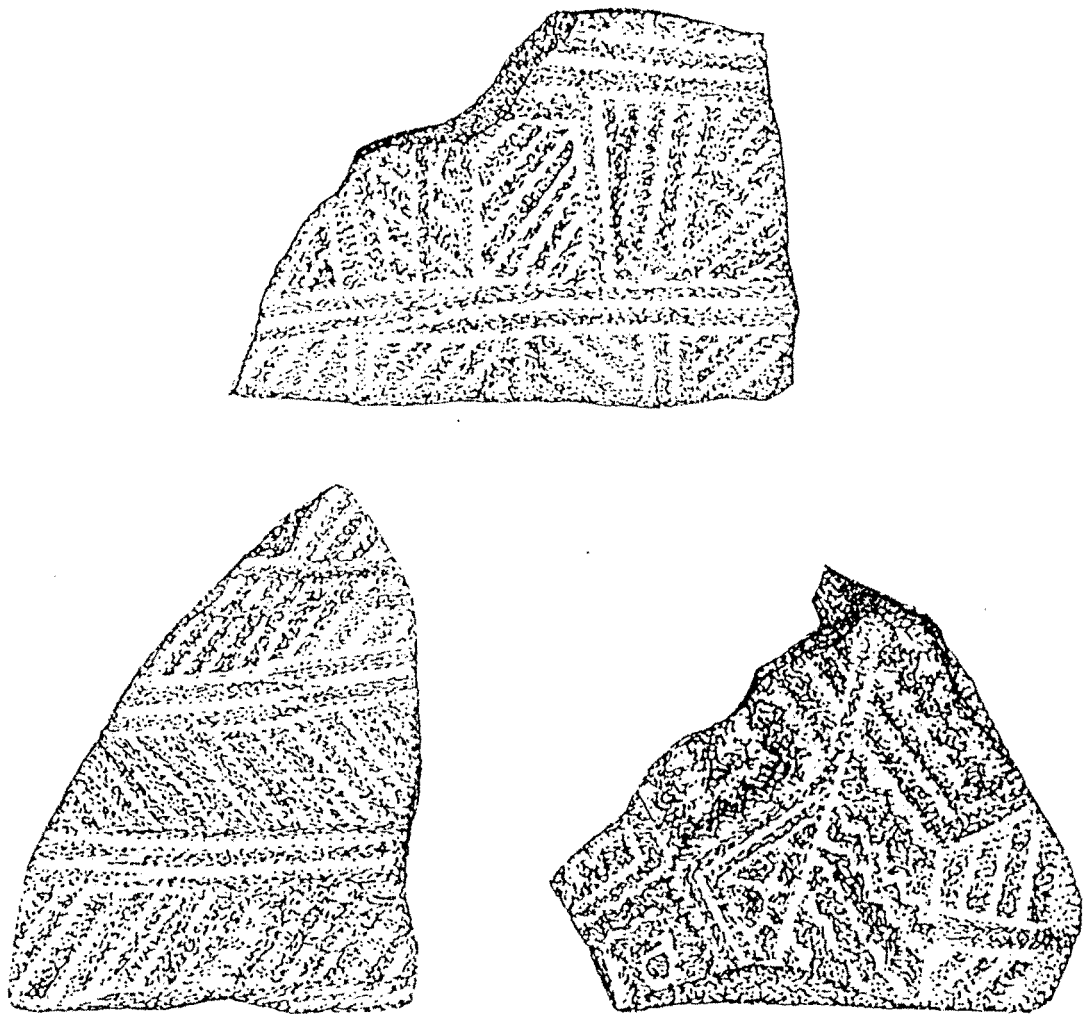
ภาพลายเส้นที่ 28 ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทโอ่งขนาดเล็ก

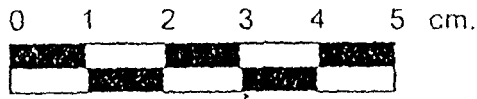
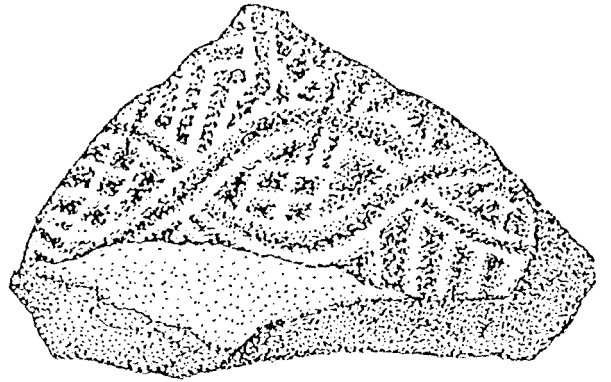
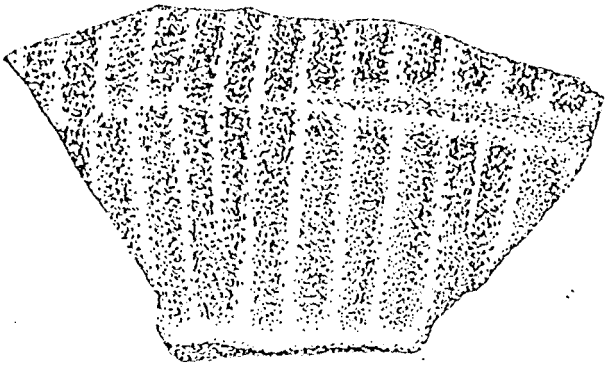
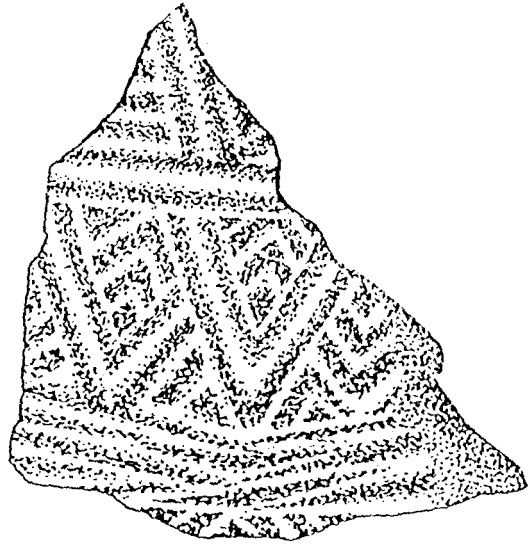
ภาพลายเส้นที่ 29 ชิ้นส่วนฐานภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทไหทรงสูง

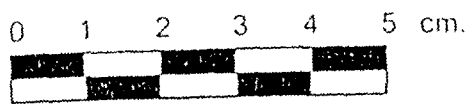
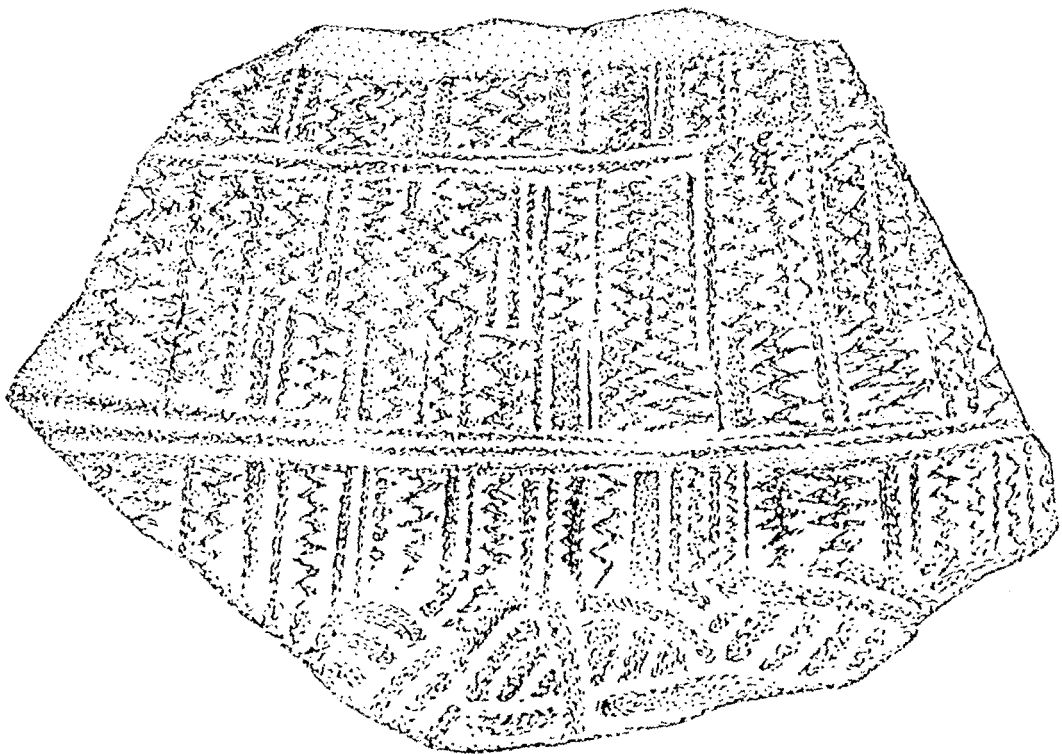
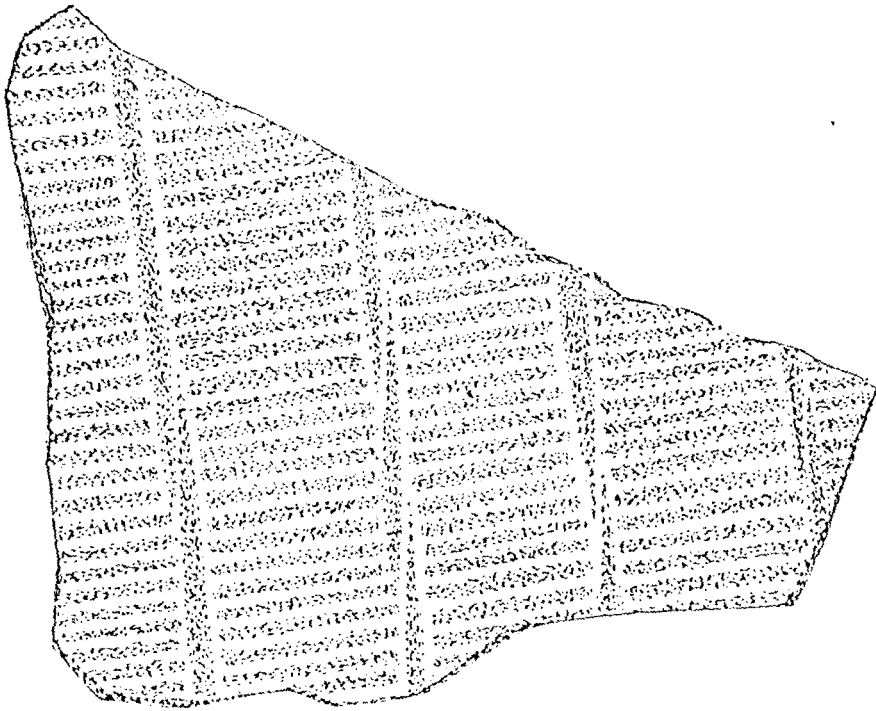
ภาพลายเส้นที่ 30 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล มีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิจิตรประณีต

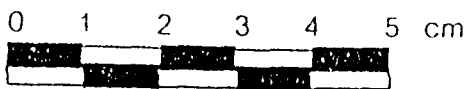
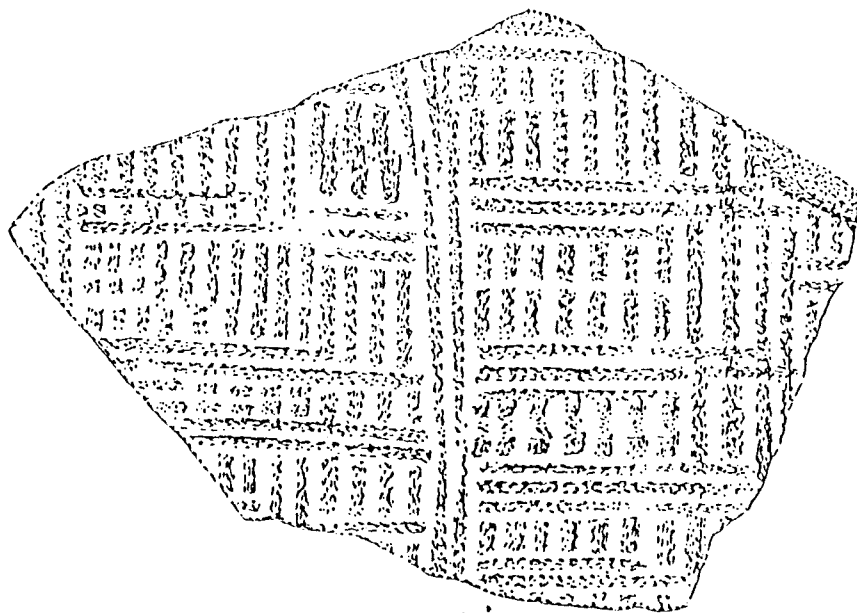
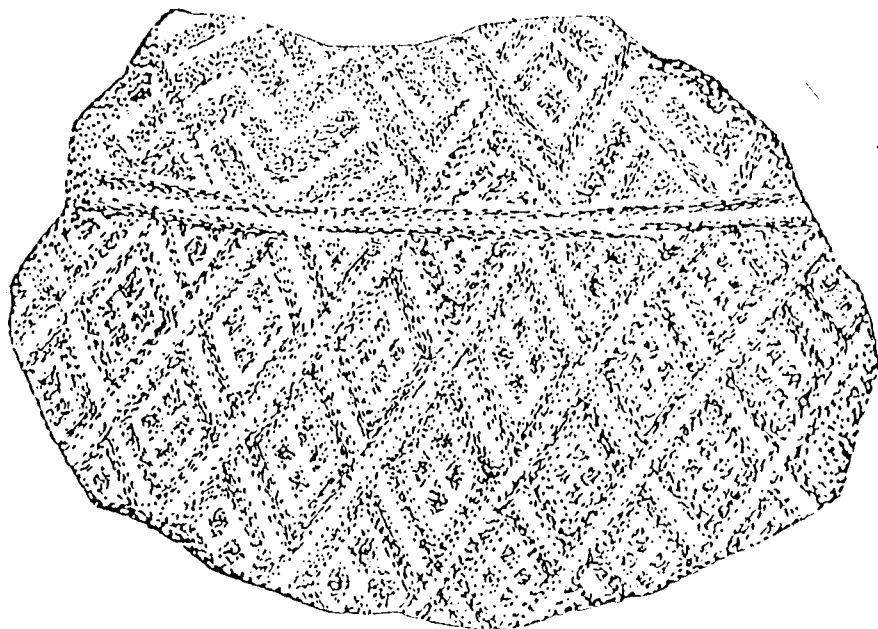
ภาพลายเส้นที่ 31 ชิ้นส่วนคำศัพท์ภาษาชนเผ่าเนือตั้น ประเภทหัตถ์ศาล
มีการตกแต่งผิวภาษาชนด้วยวิจิตรประณีต

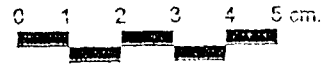
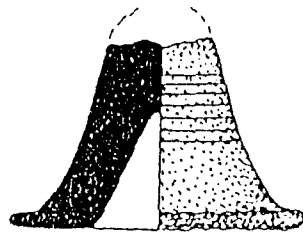
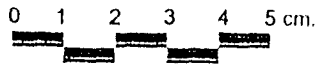
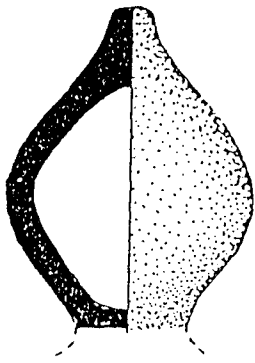
ภาพฉายด้านที่ 32 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล มีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ

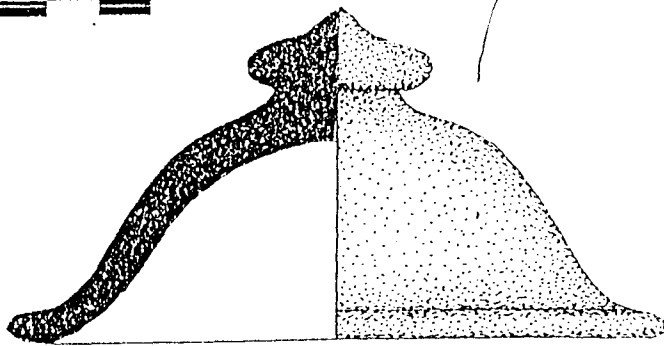
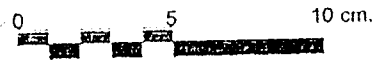
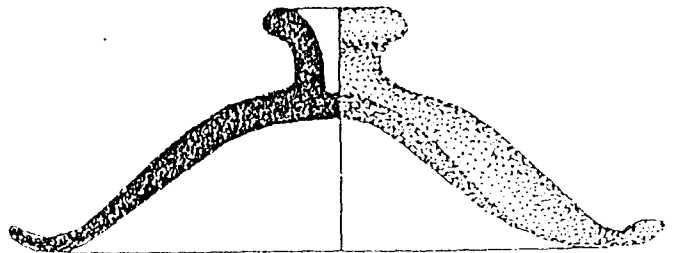
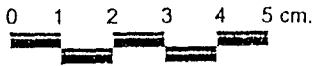
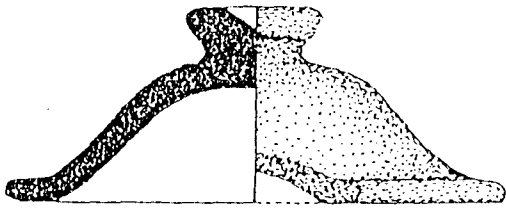
ภาพลายเส้นที่ 33 ชิ้นส่วนลำคำภาษาละตินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล
มีการตกแต่งผิวภาษาละตินด้วยวิจิตรประณีต

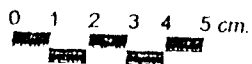
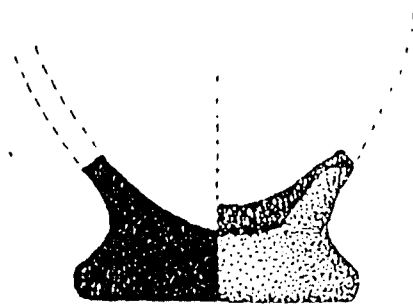
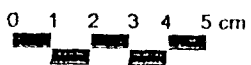
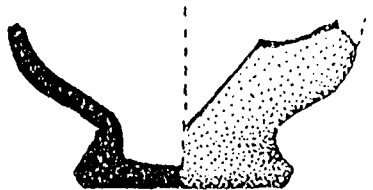
ภาพลายเส้นที่ 34 ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผาเนื้อดิน ประเภทหม้อตาล มีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยวิธีกดประทับ

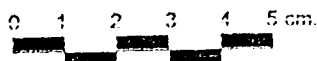
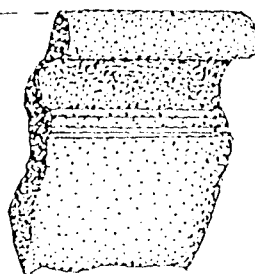
ภาพลายเส้นที่ 35 ชิ้นส่วนฝาหงายของภาชนะดินเผาเนื้อดิบ

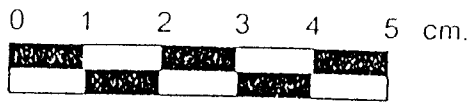
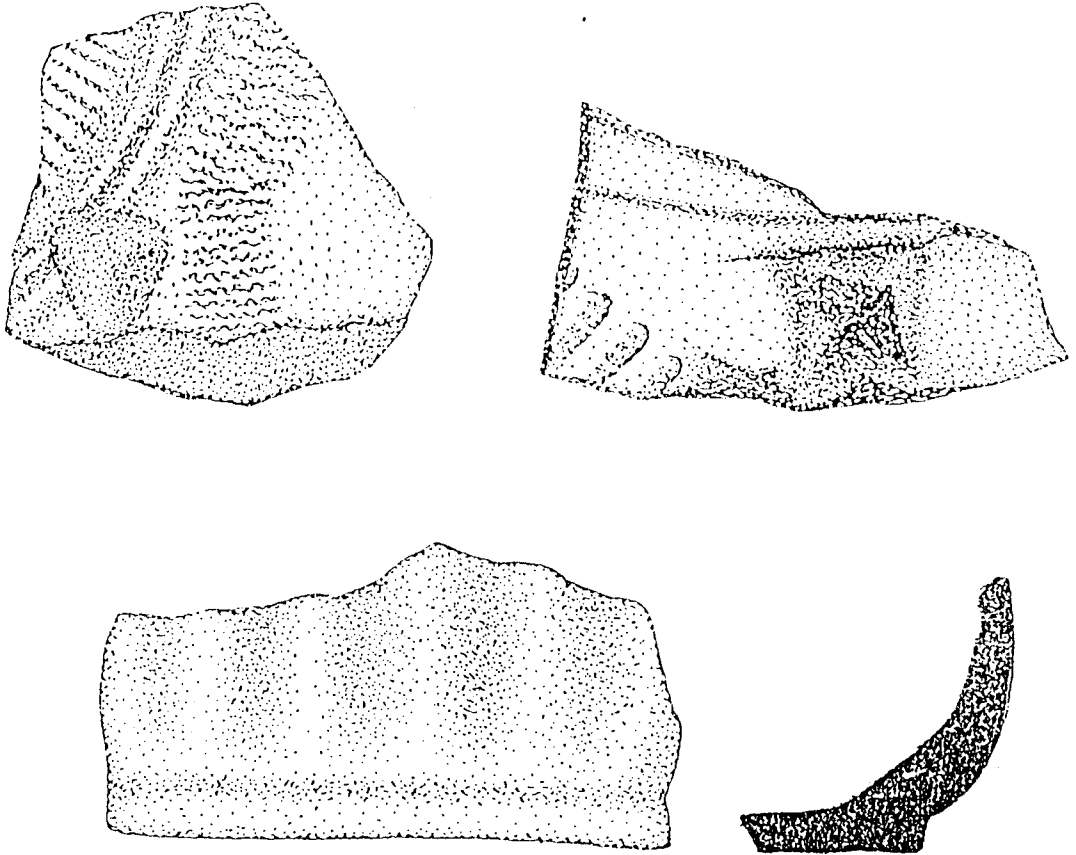
ภาพลายเส้นที่ 36 ชิ้นส่วนฝาคว่ำของภาชนะดินเผาเนื้อดิบ

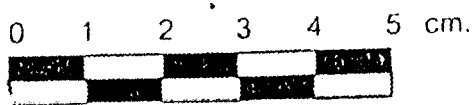
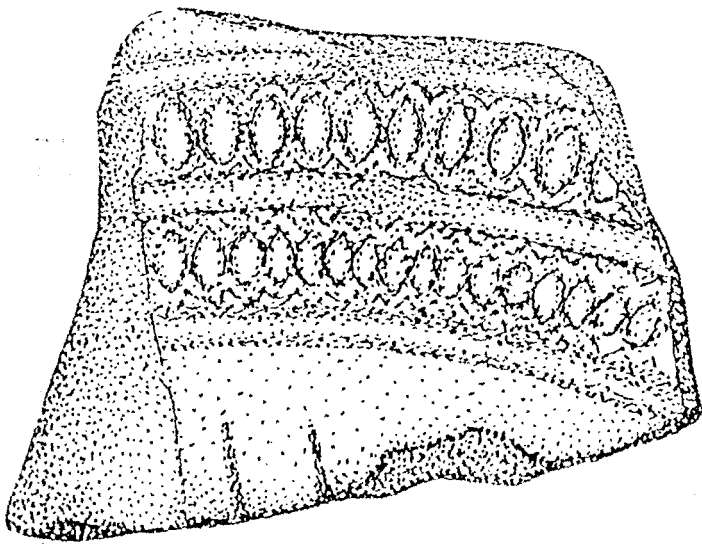
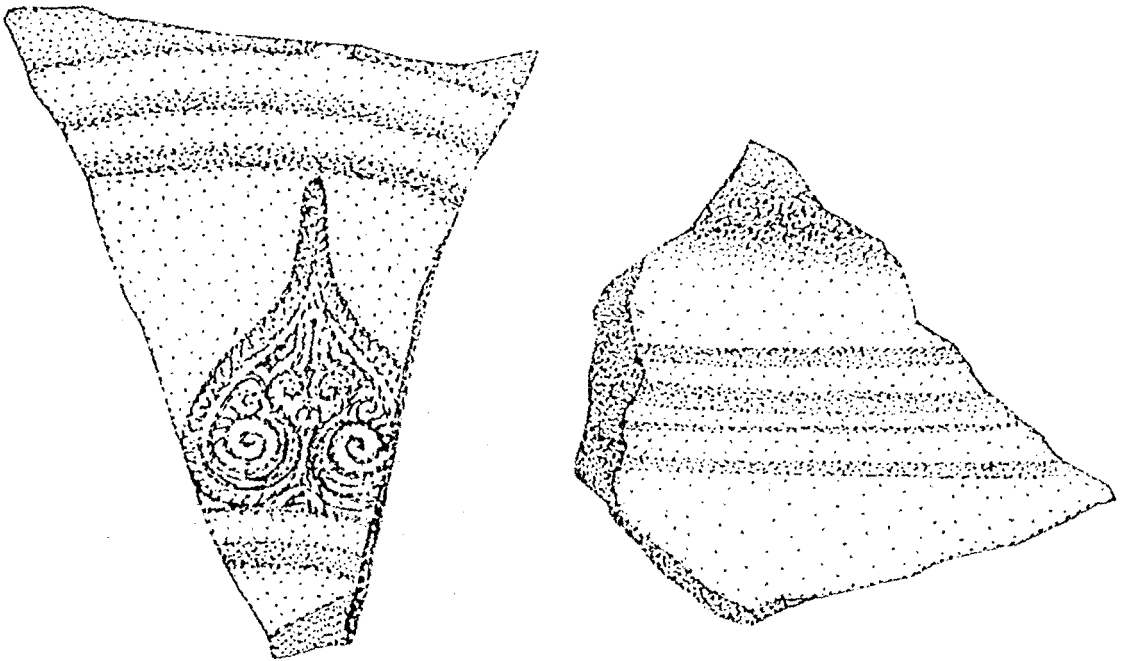
ภาพลายเส้นที่ 37 ชิ้นส่วนฐานของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง
มีแหล่งผลิตจากกลุ่มเตาบ้านเปียง

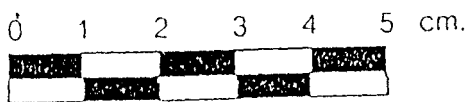
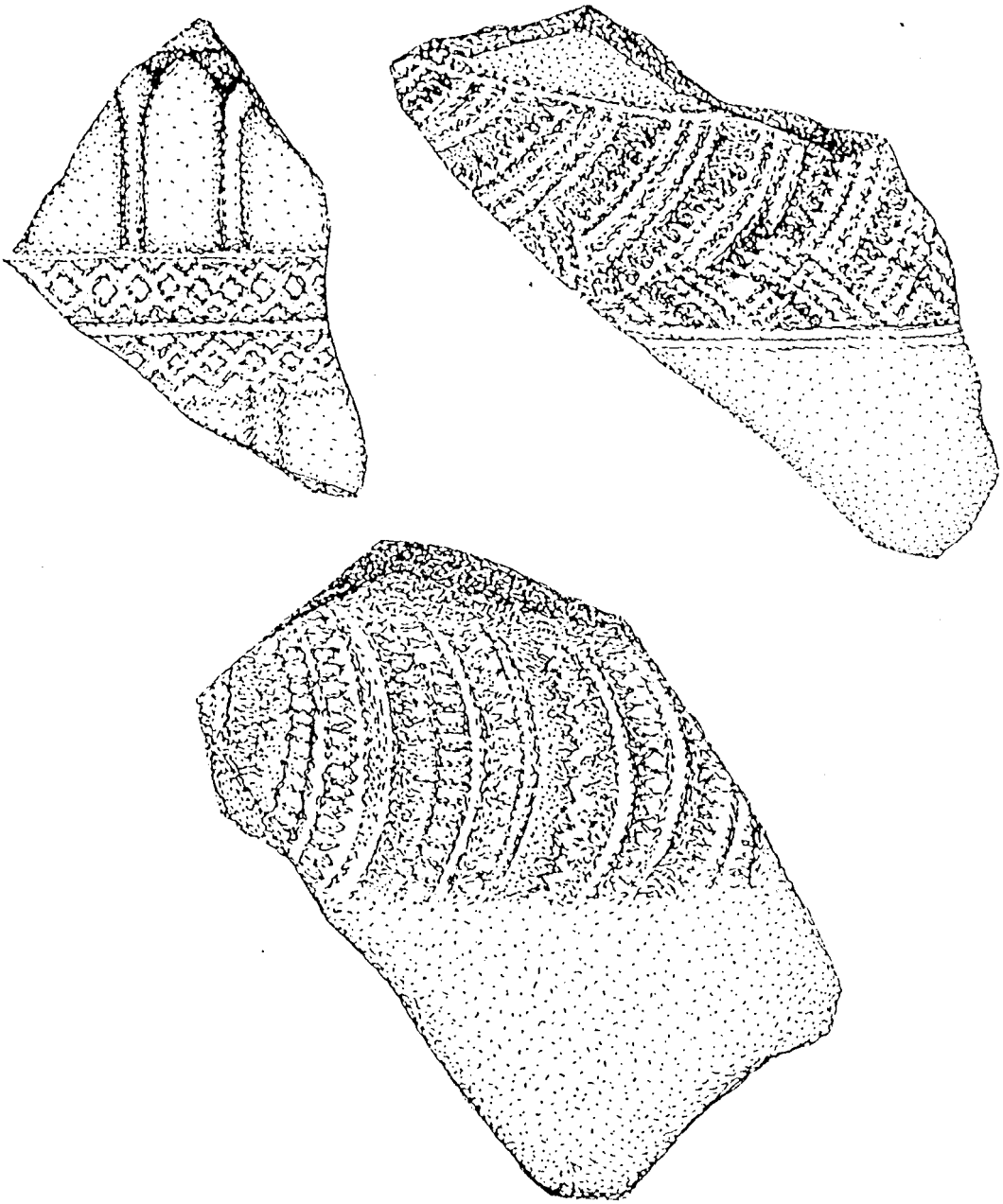
ภาพลายเส้นที่ 38 ชิ้นส่วนปากของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง
มีแหล่งผลิตจากเตาแม่น้ำน้อย

ภาพถ่ายแผ่นที่ 39 ชิ้นส่วนลวดัวและฐานของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง
มีแหล่งผลิตจากเตาบ้านบางปูน

ภาพลายเส้นที่ 40 ชิ้นส่วนลำตัวและฐานของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง
มีแหล่งผลิตจากเตาบ้านบางปูน

ภาพลายเส้นที่ 41 ชิ้นส่วนลวดตัวของภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง
มีแหล่งผลิตจากเตาบ้านบางปูน

ภาคผนวก

ทะเบียนถุโบราณวัตถุ แบบบันทึกภาพถ่าย รายการประกอบแบบ สารบัญแผนผัง

- สัญญาจ้าง รายการประกอบแบบและรายละเอียด
- รายละเอียดคำอ่านที่จารึกบนก้อนอิฐ
- ทะเบียนถุโบราณวัตถุทั้งหมด (Find List) ชุดแต่ง
- ทะเบียนถุโบราณวัตถุขึ้นพิเศษ (Special Find List)
- แบบบันทึกภาพถ่าย (Photo Record)
- สารบัญแผนผังโบราณสถานวัดพระงาม หลังชุดแต่ง แบบบูรณะ
และแบบสันนิษฐาน
- แบบและแผนผังโบราณ สถาพหลังชุดแต่ง แบบบูรณะ และแบบสันนิษฐาน
- รายการประกอบแบบบูรณะ

ที่ ศธ 0708.10/ 25๒๘

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
ถนนอุทอง ตำบลประตูชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๒

เรื่อง ขอส่งคู่มือปฏิบัติงาน

เรียน ผู้จัดการ บริษัทมรดกโลก จำกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือปฏิบัติงานจ้างเลขที่ 9/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย บริษัท มรดกโลก จำกัด เป็นผู้รับจ้าง ทำงานขุดแต่งและปรับปรุงสภาพ
แวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
นั้น

ตามสัญญา ข้อ 5 ข. ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในวันที่ 30 มิถุนายน ๒๕๔๒ และ
จะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ 25 มกราคม ๒๕๔๓

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 จึงขอส่งรายชื่อผู้ควบคุมงาน ให้ผู้รับ
จ้างทราบ คือ

1. ร้อยเอกบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ ตำแหน่ง นักโบราณคดี 5
2. นางสาวเรไร นัยวัฒน์ ตำแหน่ง นักโบราณคดี 3

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอให้เริ่มทำงานตามกำหนดสัญญาดังกล่าว ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสด แดงเอียด)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. (035) 242448 , 242501

โทรสาร. (035) 242501

a:/krud8_7

สัญญาจ้าง

สัญญาเลขที่ 9 /2542

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ตำบล/แขวง คลองสวนพลู อำเภอ/เขต พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา
 เมื่อวันที่ 29 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542 ระหว่าง กรมศิลปากร
 โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ได้รับมอบอำนาจ
 จากอธิบดีกรมศิลปากร ตามคำสั่งกรมศิลปากรที่ 588/2535 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2535
 ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียก "ผู้ว่าจ้าง" ฝ่ายหนึ่ง กับ บริษัท มรดกโลก จำกัด ซึ่งจดทะเบียน
 เป็นนิติบุคคล ณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนจำกัดกรุงเทพมหานคร มีสำนักงานใหญ่อยู่
 เลขที่ 284/6 ถนน พิชัย ตำบล/แขวง ถนนนครไชยศรี
 อำเภอ/เขต ดุสิต จังหวัด กรุงเทพมหานคร
 โดย นายพลกฤษณ์ แยมกลิ่น ผู้รับมอบอำนาจ ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลปรากฏ
 ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรุงเทพมหานคร
 ลงวันที่ 9 กันยายน 2541 (และหนังสือมอบอำนาจ ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2542)
 แนบท้ายสัญญานี้ ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ผู้รับจ้าง" อีกฝ่ายหนึ่ง
 คู่สัญญาได้ตกลงกันมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้อตกลงว่าจ้าง

ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและผู้รับจ้างตกลงรับจ้างทำงาน ขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อม
 โบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค
 ณ วัดพระงาม วัดเจ้าย่า วัดแค ตำบล/แขวง -
 อำเภอ/เขต พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา
 ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขแห่งสัญญานี้รวมทั้งเอกสารแนบท้ายสัญญา
 ผู้รับจ้างตกลงที่จะจัดหาแรงงานและวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ชนิดดี
 เพื่อใช้ในงานจ้างตามสัญญานี้

/ ข้อ 2. ...

(ลงชื่อ) (พ.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง
 ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
 บริษัท มรดกโลก
 WORLD HERITAGE
 (ลงชื่อ) พยาน

ข้อ 2. เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

เอกสารแนบท้ายสัญญาดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้

2.1	ผนวก รายการประกอบแบบและรายละเอียด	จำนวน	6	หน้า
2.2	ผนวก ผังรูปแบบ	จำนวน	3	หน้า
2.3	ผนวก รายการแบ่งวงงานการจ่ายเงิน	จำนวน	3	หน้า
2.4	ผนวก ใบเสนอราคา	จำนวน	2	หน้า
2.5	ผนวก บัญชีรายการราคาก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา	จำนวน	4	หน้า
2.6	ผนวก มาตรฐานงานโบราณคดี	จำนวน	10	หน้า
2.7	ผนวก -	จำนวน	-	หน้า
2.8	ผนวก -	จำนวน	-	หน้า

ความใดในเอกสารแนบท้ายสัญญาที่ขัดแย้งกับข้อความในสัญญานี้ ให้ใช้ข้อความในสัญญานี้ บังคับ และในกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเอง ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง

ข้อ 3. หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา

ในขณะที่ทำสัญญานี้ ผู้รับจ้างได้นำหลักประกันเป็น เงินสด ตามใบเสร็จรับเงินในราชการ กรมศิลปากร เล่มที่ 130 เลขที่ 9 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2542

เป็นจำนวนเงิน 262,500.00 บาท (สองแสนหกหมื่นสองพันห้าร้อยบาทถ้วน)
มามอบให้แก่ผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญานี้

หลักประกันที่ผู้รับจ้างนำมามอบไว้ตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าจ้างจะคืนให้เมื่อผู้รับจ้างพ้นจากข้อผูกพันตามสัญญานี้แล้ว

ข้อ 4. ก. ค่าจ้างและการจ่ายเงิน

(สำหรับสัญญาที่เป็นราคาต่อหน่วย)

ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายและผู้รับจ้างตกลงรับเงินค่าจ้างจำนวนเงิน - บาท

(-) ซึ่งได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน - บาท

ตลอดจนภาษีอากรอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งปวงด้วยแล้ว โดยถือราคาต่อหน่วยเป็นเกณฑ์ตามรายการแต่ละประเภทดังที่ได้กำหนดไว้ในใบแจ้งปริมาณงานและราคา

(ลงชื่อ) (ศ.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี).....ผู้ว่าจ้าง

(ลงชื่อ) นพคุณ วิเศษกุล.....ผู้รับจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บริษัท เวิลด์ เฮอร์ริเทจ จำกัด
WORLD HERITAGE CO.,LTD.

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างตกลงว่าจำนวนปริมาณงานที่กำหนดไว้ในบัญชีรายการก่อสร้างหรือ
ใบแจ้งปริมาณงานและราคาที่เป็นจำนวนโดยประมาณเท่านั้น จำนวนปริมาณงานที่แท้จริงอาจจะ
มากหรือน้อยกว่านี้ก็ได้ ซึ่งผู้ว่าจ้างจะจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามราคาต่อหน่วยของงานแต่ละ
รายการที่ได้ทำเสร็จจริง คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างตกลงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงราคาต่อหน่วยหรือเรียก
ร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการที่จำนวนปริมาณงานในแต่ละรายการได้แตกต่างไปจากที่
กำหนดไว้ในสัญญา ทั้งนี้ นอกจากในกรณีต่อไปนี้

4.1 เมื่อปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงในส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 125 (หนึ่งร้อยยี่สิบห้า) แต่ไม่
เกินร้อยละ 150 (หนึ่งร้อยห้าสิบ) ของปริมาณงานที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือใบแจ้งปริมาณงานและ
ราคา จะจ่ายให้อัตราร้อยละ 90 (เก้าสิบ) ของราคาต่อหน่วยตามสัญญา

4.2 เมื่อปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงในส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 150 (หนึ่งร้อยห้าสิบ) ของ
ปริมาณงานที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา จะจ่ายให้อัตราร้อยละ 83
(แปดสิบสาม) ของราคาต่อหน่วยตามสัญญา

4.3 เมื่อปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงน้อยกว่าร้อยละ 75 (เจ็ดสิบห้า) ของปริมาณงานที่
กำหนดไว้ในสัญญาหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา จะจ่ายให้ตามราคาต่อหน่วยในสัญญา และจะ
จ่ายเพิ่มชดเชยเป็นค่า overhead และ mobilization สำหรับงานรายการนั้น ในอัตราร้อยละ 17
(สิบเจ็ด) ของผลต่างระหว่างปริมาณงานทั้งหมดของงานรายการนั้นตามสัญญาโดยประมาณ กับ
ปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงคูณด้วยราคาต่อหน่วยตามสัญญา

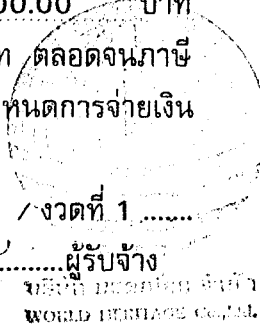
4.4 ผู้ว่าจ้างจะจ่ายเงินที่เพิ่มขึ้น หรือหักลดเงินในแต่ละกรณีดังกล่าวข้างต้นในงวดสุดท้าย
ของการจ่ายเงิน หรือก่อนงวดสุดท้ายของการจ่ายเงินตามที่ผู้ว่าจ้างจะพิจารณาเห็นสมควร

ผู้ว่าจ้างตกลงที่จะจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเป็นรายเดือนตามเงื่อนไขที่สำเร็จจริง เมื่อผู้
ว่าจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ว่าจ้างได้ทำการตรวจสอบผลงานที่ทำเสร็จแล้วและปรากฏว่าเป็นที่พอใจ
ตรงตามข้อกำหนดแห่งสัญญานี้ทุกประการ ผู้ว่าจ้างจะออกหนังสือรับรองการรับมอบงานนั้นให้แก่
ผู้รับจ้าง

การจ่ายเงินงวดสุดท้ายจะจ่ายให้เมื่องานทั้งหมดตามสัญญาได้แล้วเสร็จทุกประการ รวมทั้ง
การทำสถานที่ก่อสร้างให้สะอาดเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18

ข้อ 4. ข. ค่าจ้างและการจ่ายเงิน
(สำหรับสัญญาที่เป็นราคาเหมารวม)

ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายและผู้รับจ้างตกลงรับเงินค่าจ้างจำนวนเงิน 5,250,000.00 บาท
(ห้าล้านสองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ซึ่งได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวน - บาท ตลอดจนภาษี
อากรอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งปวงด้วยแล้ว โดยถือราคาเหมารวมเป็นเกณฑ์และกำหนดการจ่ายเงิน
เป็นงวด ๆ ดังนี้

(ลงชื่อ) (ศ.ยุวรัตน์ วุฒิเมธี)ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
.....
(ลงชื่อ) พยาน

งวดที่ 1

งวดที่ 1 เป็นจำนวนเงิน 1,575,000.00 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงาน

วัดพระงาม

- ขุดแต่งเจดีย์และอุโบสถ พื้นที่ 1,500 ตารางเมตร
- ขุดคั่นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

วัดเจ้าย่า

- ขุดแต่งหอรบซัง ตำหนัก และวิหาร พื้นที่ 1,000 ตารางเมตร
- ขุดคั่นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 3 หลุม

วัดแค

- ขุดแต่งเจดีย์ทรงระฆังบนฐานทักษิณ วิหาร 2 หลัง และกลุ่มเจดีย์บริวาร พื้นที่ 2,288 ตารางเมตร
- ขุดคั่นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 28 สิงหาคม 2542 (ภายใน 60 วัน นับจากวันเริ่มสัญญา)

งวดที่ 2 เป็นจำนวนเงิน 1,575,000.00 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงาน

วัดพระงาม

- ขุดแต่งกำแพง และพื้นที่ภายในกำแพง พื้นที่ 3,750 ตารางเมตร

วัดเจ้าย่า

- ขุดแต่งกลุ่มเจดีย์ 3 องค์ และกุฏิวิปัสณา (หรือส้วม) พื้นที่ 417 ตารางเมตร
- ขุดแต่งกลุ่มเจดีย์ราย พื้นที่ 400 ตารางเมตร

วัดแค

- ขุดแต่งเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา เจดีย์ทรงระฆัง 2 องค์ และวิหาร พื้นที่ 1,816 ตารางเมตร

ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 27 ตุลาคม 2542 (ภายใน 120 วัน นับจากวันเริ่มสัญญา)

งวดที่ 3 เป็นจำนวนเงิน 1,050,000.00 บาท (หนึ่งล้านห้าหมื่นบาทถ้วน)

เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงาน

วัดพระงาม

- ทำแบบโบราณสถานหลังขุดแต่งทั้งหมด

/ - ทำแบบ

(ลงชื่อ) (ศ.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บริษัท เวิลด์เฮริเทจ จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วน
ของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า
10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชี
โบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม
(เย็บเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและ
มาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

วัดเจ้าย่า

- ขุดแต่งกำแพง และพื้นที่ภายในกำแพงที่เหลือทั้งหมด พื้นที่ 2,834 ตารางเมตร
- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด

วัดแค

- ขุดแต่งกำแพง และพื้นที่ที่เหลือทั้งหมด พื้นที่ 4,156 ตารางเมตร

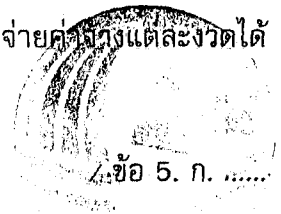
ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 26 ธันวาคม 2542 (ภายใน 180 วัน นับจากวันเริ่มสัญญา)

งวดสุดท้าย เป็นจำนวนเงิน 1,050,000.00 บาท (หนึ่งล้านห้าหมื่นบาทถ้วน)
ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 25 มกราคม 2543 (ภายใน 210 วัน นับจากวันเริ่มสัญญา) เมื่อ
ผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงานทั้งหมดให้แล้วเสร็จเรียบร้อยตามสัญญา รวมทั้งทำสถานที่ก่อสร้างให้สะอาด
เรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18

“ราคาค่าจ้างเหมาทุกงวดที่ผู้รับจ้างจะได้รับไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ด้วย ผู้รับจ้างจะต้องเป็น
ผู้รับผิดชอบภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับส่วนของค่าจ้างที่เป็นเงินบาทสมทบตามอัตราที่กฎหมายกำหนด
และผู้รับจ้างต้องนำส่งกรมสรรพากรด้วยตนเอง ผู้ว่าจ้างจะออกหนังสือรับรองการชำระค่าบริการจาก
เงินกู้ต่างประเทศในส่วนเงินกู้จาก OECF ซึ่งเป็นอัตรา 0% ให้ผู้รับจ้างใช้ประกอบการยื่นแบบแสดง
รายการต่อกรมสรรพากรต่อไป”

การจ่ายเงินในส่วนของเงินกู้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ (Loan Agreement) และ
สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติ (Guidelines) ที่แหล่งเงินกู้กำหนดไว้

รายละเอียดในการแบ่งสัดส่วนของเงินกู้และเงินบาทสมทบ ในการจ่ายค่าจ้างแต่ละงวดได้
แสดงไว้ในตารางแนบท้ายสัญญานี้

(ลงชื่อ) (ศ.ยวดีพนัน วุฒิมณี) ผู้ว่าจ้าง (ลงชื่อ) อนุชิต อนุชิต ผู้รับจ้าง
 ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (ลงชื่อ) พยาน (ลงชื่อ) Sam พยาน

ข้อ 5. ก. กำหนดเวลาแล้วเสร็จและสิทธิของผู้ว่าจ้างในการบอกเลิกสัญญา

ภายในกำหนด 7 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องเสนอแผนงานให้เป็นที่พอใจแก่ผู้ว่าจ้าง โดยแสดงถึงขั้นตอนการทำงานและกำหนดเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานหลักต่างๆ ให้แล้วเสร็จ

ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในกำหนด 7 วัน นับถัดจากวันได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มงาน และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 210 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

ถ้ามิได้เสนอแผนงาน หรือไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาหรือมีเหตุให้เชื่อได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หรือจะแล้วเสร็จล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลา หรือผู้รับจ้างทำผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง หรือตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้ได้ และมีสิทธิจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าทำงานของผู้รับจ้างให้ลุล่วงไปได้ด้วย

การที่ผู้ว่าจ้างไม่ใช้สิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา

ข้อ 5. ข. กำหนดเวลาแล้วเสร็จ และสิทธิของผู้ว่าจ้างในการบอกเลิกสัญญา

ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในวันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542 และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ 25 เดือน มกราคม พ.ศ. 2543

ถ้าผู้รับจ้างมิได้ลงมือทำงานภายในกำหนดเวลา หรือไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา หรือมีเหตุให้เชื่อได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หรือจะแล้วเสร็จล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลา หรือผู้รับจ้างทำผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง หรือตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือผู้ควบคุมงาน หรือบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้ได้ และมีสิทธิจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าทำงานของผู้รับจ้างให้ลุล่วงไปได้ด้วย

การที่ผู้ว่าจ้างไม่ใช้สิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างพ้นจากความผิดตามสัญญา

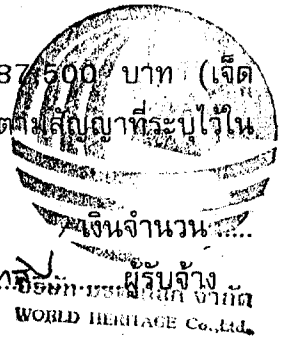
ข้อ 5. ค. เงินค่าจ้างล่วงหน้า

ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าให้แก่ผู้รับจ้าง เป็นจำนวนเงิน 787,500 บาท (เจ็ดแสนแปดหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน) ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 15 ของราคาค่าจ้างตามสัญญาที่ระบุไว้ใน

ข้อ 4.

(ลงชื่อ) (ศ. ยศ. ตรี) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
.....
(ลงชื่อ) พยาน

เงินจำนวนดังกล่าว จะจ่ายให้ภายหลังจากที่ผู้รับจ้างได้ส่งมอบหลักประกันเงินล่วงหน้า เป็น พันธบัตรรัฐบาลไทย หรือ หนังสือค้ำประกัน ของธนาคารภายในประเทศ เต็มตามจำนวนเงินค่าจ้าง ล่วงหน้านั้น ผู้รับจ้างกำหนดให้ รวมทั้งผู้รับจ้างตกลงที่จะกระทำตามเงื่อนไขอันเกี่ยวกับการใช้เงิน และการใช้คืนเงินค่าจ้างล่วงหน้านั้นดังต่อไปนี้

- ผู้รับจ้างจะใช้จ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้านั้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามสัญญาเท่านั้น หากผู้รับจ้างใช้เงินค่าจ้างล่วงหน้าหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเงินค่าจ้างล่วงหน้านั้นในทางอื่น ผู้ว่าจ้างอาจเรียกเงินค่าจ้างล่วงหน้าคืนจากผู้รับจ้างหรือบังคับแก่หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้ทันที

- เมื่อผู้ว่าจ้างเรียกร้อง ผู้รับจ้างต้องแสดงหลักฐานการใช้จ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าเพื่อพิสูจน์ว่าได้ใช้จ่ายเป็นไปตามข้อ 5.1 ภายในกำหนด 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าจ้าง หากผู้รับจ้างไม่อาจแสดงหลักฐานดังกล่าวภายในกำหนด 15 วัน ผู้ว่าจ้างอาจจะเรียกเงินค่าจ้างล่วงหน้าคืนจากผู้รับจ้าง หรือบังคับแก่หลักประกันการรับเงินค่าจ้างล่วงหน้าได้ทันที

- เงินจำนวนใด ๆ ก็ตามที่ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ว่าจ้าง เพื่อชำระหนี้หรือเพื่อชดเชยความรับผิดชอบต่าง ๆ ตามสัญญา ผู้ว่าจ้างจะหักเอาจากเงินค่าจ้างงวดที่จะจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างก่อนที่จะหักชดใช้คืนเงินค่าจ้างล่วงหน้า

- ในกรณีที่มีการบอกเลิกสัญญา หากเงินค่าจ้างล่วงหน้าที่เหลือเกินกว่าจำนวนเงินที่ผู้รับจ้างจะได้รับหลังการหักชดใช้ในกรณีอื่นแล้ว ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายเงินจำนวนที่เหลือนั้นให้แก่ผู้ว่าจ้างภายใน 7 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้าง

- ผู้ว่าจ้างจะหักเงินล่วงหน้าคืนเป็นจำนวนร้อยละ 20 ของราคาค่าจ้างในแต่ละงวด จนกว่าจะครบตามจำนวนเงินล่วงหน้าที่ผู้รับจ้างได้รับไป พร้อมกับคืนหลักประกันล่วงหน้าให้แก่ผู้รับจ้าง

ข้อ 6. ความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง

เมื่องานแล้วเสร็จบริบูรณ์ และผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานจากผู้รับจ้างหรือจากผู้รับจ้างรายใหม่ในกรณีที่มีการบอกเลิกสัญญาตามข้อ 5 หากมีเหตุชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากงานจ้างนี้ภายในกำหนด 2 ปี - เดือน นับถัดจากวันที่ได้รับมอบงานดังกล่าว ซึ่งความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายนั้น เกิดจากความบกพร่องของผู้รับจ้าง อันเกิดจากการใช้วัสดุที่ไม่ถูกต้อง หรือทำไว้ไม่เรียบร้อย หรือทำไม่ถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา ผู้รับจ้างจะต้องรีบทำการแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อยโดยไม่ชักช้า โดยผู้ว่าจ้างไม่ต้องออกเงินใดๆ ในการนี้ทั้งสิ้น หากผู้รับจ้างบิดพลิ้วไม่กระทำการดังกล่าวภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้างหรือไม่ทำการแก้ไขให้ถูกต้องเรียบร้อยภายในเวลาที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ให้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะทำการนั้นเอง หรือจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นโดยผู้รับจ้างต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

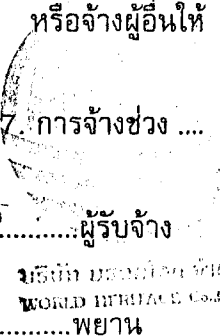
/ ข้อ 7. การจ้างช่วง

(ลงชื่อ) (ศ.สุวัฒน์ จตุเมธ)ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

ข้อ 7. การจ้างช่วง

ผู้รับจ้างจะต้องไม่เอางานทั้งหมดหรือบางส่วนแห่งสัญญาไปจ้างช่วงอีกต่อหนึ่งโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้างก่อน ทั้งนี้ นอกจากในกรณีที่สัญญานี้จะระบุไว้เป็นอย่างอื่น ความยินยอมดังกล่าวนั้นไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างหลุดพ้นจากความรับผิด หรือพันธะหน้าที่ตามสัญญา นี้ และผู้รับจ้างจะยังคงต้องรับผิดชอบในความผิดและความประมาทเลินเล่อของผู้รับจ้างช่วง หรือของตัวแทน หรือ ลูกจ้างของผู้รับจ้างช่วงนั้นทุกประการ

ข้อ 8. การควบคุมงานของผู้รับจ้าง

ผู้รับจ้างจะต้องควบคุมงานที่รับจ้างอย่างเอาใจใส่ด้วยประสิทธิภาพและความชำนาญ และในระหว่างทำงานที่รับจ้างจะต้องจัดให้มีผู้แทนซึ่งทำงานเต็มเวลาเป็นผู้ควบคุมงาน ผู้ควบคุมงานดังกล่าวจะต้องเป็นผู้แทนได้รับมอบอำนาจจากผู้รับจ้าง คำสั่งหรือคำแนะนำต่าง ๆ ที่ได้แจ้งแก่ผู้แทนผู้ได้รับมอบอำนาจนั้นให้ถือว่าเป็นคำสั่งหรือคำแนะนำที่ได้แจ้งแก่ผู้รับจ้าง การแต่งตั้งผู้ควบคุมงานนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าจ้าง การเปลี่ยนตัวหรือแต่งตั้งผู้ควบคุมงานใหม่จะกระทำมิได้หากไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าจ้างก่อน

การจ้างงานของผู้รับจ้าง ให้เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก ในกรณีที่สามารภใช้แรงงานแทนเครื่องจักรได้

ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะขอให้เปลี่ยนตัวผู้แทนได้รับมอบอำนาจนั้น โดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับจ้าง และผู้รับจ้างจะต้องทำการเปลี่ยนตัวโดยพลัน โดยไม่คิดราคาเพิ่มหรืออ้างเป็นเหตุเพื่อขยายอายุสัญญา อันเนื่องมาจากเหตุนี้

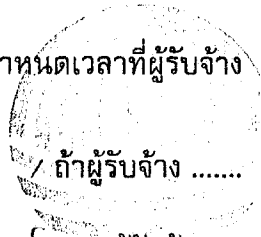
ข้อ 9. ความรับผิดของผู้รับจ้าง

ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบอุบัติเหตุ ความเสียหาย หรือภัยอันตรายใด ๆ อันเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการกระทำของลูกจ้างของผู้รับจ้าง

ความเสียหายใด ๆ อันเกิดแก่งานที่ผู้รับจ้างได้ทำขึ้นแม้จะเกิดขึ้นเพราะเหตุสุดวิสัย นอกจากกรณีอันเกิดจากความผิดของผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบโดยซ่อมแซมให้คืนดีหรือเปลี่ยนให้ใหม่โดยค่าใช้จ่ายของผู้รับจ้างเอง ความรับผิดของผู้รับจ้างดังกล่าวในข้อนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานครั้งสุดท้าย ซึ่งหลังจากนั้นผู้รับจ้างคงต้องรับผิดชอบเพียงในกรณีชำรุดบกพร่อง หรือความเสียหายดังกล่าวในข้อ 6 เท่านั้น

ข้อ 10. การจ่ายเงินแก่ลูกจ้าง

ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายเงินแก่ลูกจ้างที่ผู้รับจ้างได้จ้างมาในอัตรา และตามกำหนดเวลาที่ผู้รับจ้างได้ตกลงหรือทำสัญญาไว้ต่อลูกจ้างดังกล่าว

(ลงชื่อ) (ศ.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง	(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	บริษัท เวิลด์เฮริเทจ จำกัด
(ลงชื่อ) พยาน	(ลงชื่อ) พยาน

WORLD HERITAGE CO., LTD.

ถ้าผู้รับจ้างไม่จ่ายเงินค่าจ้างหรือค่าทดแทนอื่นใดแก่ลูกจ้างดังกล่าวในวรรคแรก ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะเอาเงินค่าจ้างที่จะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างมาจ่ายให้แก่ลูกจ้างของผู้รับจ้างดังกล่าว และให้ถือว่าผู้ว่าจ้างได้จ่ายเงินจำนวนนั้นเป็นค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามสัญญาแล้ว

ผู้รับจ้างจะต้องจัดให้มีประกันภัยสำหรับลูกจ้างทุกคนที่จ้างมาทำงาน โดยให้ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบทั้งปวงของผู้รับจ้างรวมทั้งผู้รับจ้างช่วงอันหากจะพึงมี ในกรณีความเสียหายที่คิดค่าสินไหมทดแทนได้ตามกฎหมายซึ่งเกิดจากอุบัติเหตุหรือภัยอันตรายใด ๆ ต่อลูกจ้างหรือบุคคลอื่นที่ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงจ้างมาทำงาน ผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าวพร้อมทั้งหลักฐานการชำระเบี้ยประกันให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อผู้ว่าจ้างเรียกร้อง

ข้อ 11. การตรวจงานจ้าง

ถ้าผู้ว่าจ้างแต่งตั้งกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาเพื่อควบคุมการทำงานของผู้รับจ้าง กรรมการตรวจการจ้าง หรือกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษานั้นมีอำนาจเข้าไปตรวจการงานในโรงงานและสถานที่ที่กำลังก่อสร้างหรือที่กำลังทำงานได้ตลอดเวลา และผู้รับจ้างจะต้องอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการนั้นตามสมควร

การที่มีกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาหาทำให้ผู้รับจ้างพันความรับผิดชอบตามสัญญานี้ข้อหนึ่งข้อใดไม่

ข้อ 12. แบบรูปและรายการละเอียดคลาดเคลื่อน

ผู้รับจ้างจะต้องรับรองว่าได้ตรวจสอบและทำความเข้าใจในแบบรูปรายการละเอียด หรือใบแจ้งปริมาณงานโดยถี่ถ้วนแล้ว หากปรากฏว่าแบบรูปและรายการละเอียดหรือใบแจ้งปริมาณงานนั้นผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากหลักการทางวิศวกรรมหรือทางเทคนิค ผู้รับจ้างตกลงที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาที่ผู้ว่าจ้างแต่งตั้งเพื่อให้งานแล้วเสร็จบริบูรณ์โดยจะคิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มขึ้นจากผู้ว่าจ้างไม่ได้

ข้อ 13. การควบคุมงานโดยผู้ว่าจ้าง

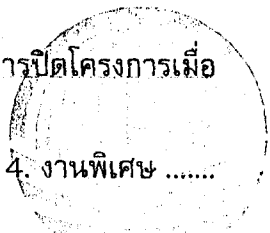
ผู้รับจ้างตกลงว่า กรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาที่ผู้ว่าจ้างแต่งตั้ง มีอำนาจที่จะตรวจสอบและควบคุมงานเพื่อให้เป็นไปตามเอกสารสัญญา และมีอำนาจที่จะสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือตัดทอน ซึ่งงานตามสัญญานี้หากผู้รับจ้างขัดขืนไม่ปฏิบัติตามกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงาน หรือบริษัทที่ปรึกษามีอำนาจที่จะสั่งให้หยุดกิจการนั้นชั่วคราวได้ ความล่าช้าในกรณีเช่นนี้ผู้รับจ้างจะถือเป็นเหตุขอขยายวันทำการออกไปไม่ได้

และผู้รับจ้างจะต้องจัดส่งรายงานความก้าวหน้าทุกเดือน และรายงานการปิดโครงการเมื่อทำงานแล้วเสร็จต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง

/ ข้อ 14. งานพิเศษ

(ลงชื่อ) (ศ. ยิวรัตน์ วุฒินนท์) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
(ลงชื่อ) พยาน

บริษัท เฮอร์ริเทจ จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

ข้อ 14. งานพิเศษและการแก้ไขงาน

ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานพิเศษซึ่งไม่ได้แสดงไว้ หรือรวมอยู่ในเอกสารสัญญา หากงานพิเศษนั้น ๆ อยู่ในขอบข่ายทั่วไปแห่งวัตถุประสงค์ของสัญญา นี้ นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างยังมีสิทธิสั่งให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขแบบรูป และข้อกำหนดต่าง ๆ ในเอกสารสัญญา นี้ด้วย โดยไม่ทำให้สัญญาเป็นโมฆะแต่อย่างใด

อัตราค่าจ้างหรือราคาที่กำหนดไว้ในสัญญา นี้ให้กำหนดใช้สำหรับงานพิเศษ หรืองานที่เพิ่มเติมขึ้น หรือตัดทอนลงทั้งปวงตามคำสั่งของผู้ว่าจ้าง หากในสัญญา ไม่ได้กำหนดไว้ถึงอัตราค่าจ้างหรือราคาใด ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับงานพิเศษหรืองานที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างจะต้องตกลงกันที่จะกำหนดอัตราหรือราคา รวมทั้งการขยายระยะเวลา (ถ้ามี) กันใหม่เพื่อความเหมาะสมในกรณีที่เกิดตกลงกันไม่ได้ ผู้ว่าจ้างจะกำหนดอัตราจ้างหรือราคาตายตัวตามแต่ผู้ว่าจ้างจะเห็นว่าเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าจ้าง แต่อาจสงวนสิทธิที่จะดำเนินการตามข้อ 19 ต่อไปได้

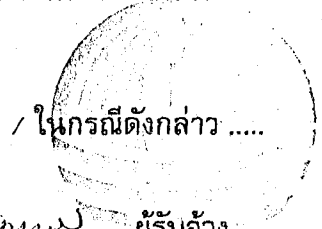
ข้อ 15. ค่าปรับ

หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ 5,250.00 บาท และจะจะต้องชำระค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานในเมื่อผู้ว่าจ้างต้องจ้างผู้ควบคุมงานอีกต่อหนึ่งเป็นจำนวนเงินวันละ 200 บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาหรือวันที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง นอกจากนี้ผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการที่ผู้รับจ้างทำงานล่าช้าเฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวนค่าปรับและค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้อีกด้วย

ในระหว่างที่ผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและใช้สิทธิตามข้อ 16 ก็ได้และถ้าผู้ว่าจ้างได้แจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้รับจ้างเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานขอให้ชำระค่าปรับแล้วผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะปรับผู้รับจ้างจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย

ข้อ 16. สิทธิของผู้ว่าจ้างภายหลังบอกเลิกสัญญา

ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญา ผู้ว่าจ้างอาจทำงานนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จได้ ผู้ว่าจ้างหรือผู้รับจ้างทำงานนั้นต่อมีสิทธิใช้เครื่องมือในการก่อสร้างหรือในการทำงาน สิ่งที่สร้างขึ้นชั่วคราวสำหรับงานก่อสร้างหรือการทำงาน และวัสดุต่าง ๆ ซึ่งเห็นว่าจะต้องสงวนเอาไว้เพื่อการปฏิบัติงานตามสัญญาตามที่จะเห็นสมควร

/ ในกรณีดังกล่าว

(ลงชื่อ) (ท.บุญรัตน์ วุฒิมณี) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
บริษัท อยุธยา จำกัด
WORLD HERITAGE CO., LTD.
(ลงชื่อ) พยาน

ในกรณีดังกล่าว ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมด หรือบางส่วน ตามแต่จะเห็นสมควร นอกจากนั้นผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าหลักประกันการปฏิบัติงานและค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการทำงานนั้นต่อ ให้แล้วเสร็จตามสัญญาและค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานเพิ่ม (ถ้ามี) ซึ่งผู้ว่าจ้างจะหักเอาจากเงินประกันผลงานหรือจำนวนเงินใด ๆ ที่จะจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างก็ได้

ข้อ 17. การกำหนดค่าเสียหาย

ค่าปรับหรือค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากผู้รับจ้างตามสัญญานี้ ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะหักเอาจากจำนวนเงินค่าจ้างที่ค้างจ่ายหรือจากเงินประกันผลงานของผู้รับจ้างหรือบังคับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาก็ได้

หากมีเงินค่าจ้างตามสัญญาที่หักไว้จ่ายเป็นค่าปรับและค่าเสียหายแล้วยังเหลืออยู่อีกเท่าใด ผู้ว่าจ้างจะคืนให้แก่ผู้รับจ้างทั้งหมด

ข้อ 18. การทำบริเวณก่อสร้างให้เรียบร้อย

ผู้รับจ้างจะต้องรักษาบริเวณสถานที่ปฏิบัติงานตามสัญญานี้ รวมทั้งโรงงาน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของผู้รับจ้าง ลูกจ้าง ตัวแทน หรือของผู้รับจ้างช่วง ให้อยู่ในความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการใช้งานตลอดระยะเวลาการจ้างและเมื่อทำงานเสร็จสิ้นแล้วจะต้องขนย้ายบรรดาเครื่องใช้ในการทำงานจ้างรวมทั้งวัสดุ ขยะมูลฝอยและสิ่งก่อสร้างชั่วคราวต่าง ๆ (ถ้ามี) ทั้งจะต้องกลบเกลี่ยพื้นดินให้เรียบร้อย เพื่อให้บริเวณทั้งหมดอยู่ในสภาพที่สะอาด และใช้การได้ทันที

ข้อ 19. กรณีพิพาทและอนุญาโตตุลาการ

19.1 ในกรณีที่ข้อโต้แย้งเกิดขึ้นระหว่างคู่สัญญาเกี่ยวกับข้อกำหนดแห่งสัญญานี้ หรือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญานี้ และคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ ให้เสนอข้อโต้แย้งหรือข้อพิพาทนั้นต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาชี้ขาด

19.2 เว้นแต่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะเห็นพ้องกันให้อนุญาโตตุลาการคนเดียวเป็นผู้ชี้ขาดการระงับข้อพิพาทให้กระทำโดยอนุญาโตตุลาการ 2 คน โดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะทำหนังสือแสดงเจตนาจะให้มีอนุญาโตตุลาการระงับข้อพิพาทและระบุชื่ออนุญาโตตุลาการคนที่ตนแต่งตั้งส่งไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง จากนั้นภายในระยะเวลา 30 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งดังกล่าว คู่สัญญาฝ่ายที่ได้รับแจ้งจะต้องแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนที่สอง ถ้าอนุญาโตตุลาการทั้งสองคนดังกล่าวไม่สามารถประนีประนอมระงับข้อพิพาทนั้นได้ ให้อนุญาโตตุลาการทั้งสองคนร่วมกันแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดภายในกำหนดเวลา 30 วัน นับจากวันที่ไม่สามารถตกลงกัน ผู้ชี้ขาดดังกล่าวจะพิจารณาระงับข้อพิพาทต่อไป กระบวนพิจารณาของอนุญาโตตุลาการให้ถือตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของ / สถาบัน

(ลงชื่อ) (ศ. นวรัตน์ จตุเมธี) ผู้ว่าจ้าง

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

บริษัท ทรูคอนสตรัคชั่น จำกัด
WORLD HERITAGE CONSULTANTS

สถาบันอนุญาโตตุลาการกระทรวงยุติธรรม โดยอนุโลม หรือตามข้อบังคับอื่นที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเห็นชอบ และให้กระทำในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

19.3 ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายตนหรือในกรณีที่อนุญาโตตุลาการทั้งสองคนไม่สามารถตกลงแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดได้ คู่สัญญาแต่ละฝ่ายต่างมีสิทธิร้องขอต่อศาลแพ่งเพื่อแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการหรืออนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดได้แล้วแต่กรณี

19.4 คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการหรือของอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดแล้วแต่กรณี ให้ถือเป็นเด็ดขาดและถึงที่สุดผูกพันคู่สัญญา

19.5 คู่สัญญาแต่ละฝ่ายเป็นผู้รับภาระค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการฝ่ายตนและออกค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาฝ่ายละครั้ง ในกรณีที่มีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือมีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาด ให้อนุญาโตตุลาการหรืออนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดเป็นผู้กำหนดภาระค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือภาระค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดคนเดียว แล้วแต่กรณี

ข้อ 20. การขยายระยะเวลาปฏิบัติงานตามสัญญา

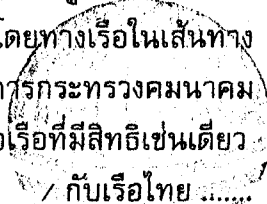
ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุใด ๆ อันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของฝ่ายผู้ว่าจ้างหรือเหตุการณ์อันหนึ่งอันใดที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเงื่อนไขและกำหนดเวลาแห่งสัญญานี้ได้ ผู้รับจ้างจะต้องแจ้งเหตุหรือเหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมหลักฐานเป็นหนังสือให้ผู้ว่าจ้างทราบเพื่อขอขยายเวลาทำงานออกไปภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่เหตุนั้นสิ้นสุดลง

ถ้าผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้รับจ้างได้ละสิทธิเรียกร้องในการที่จะขอขยายเวลาทำงานออกไปโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของฝ่ายผู้ว่าจ้าง ซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือผู้ว่าจ้างทราบที่อยู่แล้วตั้งแต่นั้น

การขยายกำหนดเวลาทำงานตามวรรคหนึ่ง อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าจ้างที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร

ข้อ 21. การใช้เรือไทย

ในการปฏิบัติตามสัญญานี้ หากผู้รับจ้างจะต้องสั่งหรือนำของเข้ามาจากต่างประเทศรวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องนำเข้ามาเพื่อปฏิบัติงานตามสัญญาไม่ว่าผู้รับจ้างจะเป็นผู้นำของเข้ามาเอง หรือนำเข้ามาโดยผ่านตัวแทนหรือบุคคลอื่นใด ถ้าสิ่งของนั้นต้องนำเข้ามาโดยทางเรือในเส้นทางเดินเรือที่มีเรือไทยเดินอยู่ และสามารถให้บริการรับขนได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศกำหนด ผู้รับจ้างต้องจัดการให้สิ่งของดังกล่าวบรรทุกโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทย

(ลงชื่อ) (ท. ยิววัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง (ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ลงชื่อ) พยาน (ลงชื่อ) พยาน

บริษัท World Heritage Co., Ltd.
WORLD HERITAGE CO., LTD.
พยาน

กับเรือไทยจากต่างประเทศมายังประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ก่อนบรรทุกของนั้นลงเรืออื่นที่มีเรือไทย หรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่นได้ ทั้งนี้ไม่ว่าการส่งหรือสั่งซื้อสิ่งของดังกล่าวจากต่างประเทศจะเป็นแบบ เอฟโอบี, ซีเอฟอาร์, ซีไอเอฟ หรือแบบอื่นใดที่มีเรือไทยเดินอยู่ และสามารถให้บริการรับขนได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศกำหนด ผู้รับจ้างต้องจัดการให้สิ่งของดังกล่าวบรรทุกโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทยจากต่างประเทศมายังประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ก่อนบรรทุกของนั้นลงเรืออื่นที่มีเรือไทย หรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่นได้ ทั้งนี้ไม่ว่าการส่งหรือสั่งซื้อสิ่งของดังกล่าวจากต่างประเทศจะเป็นแบบ เอฟโอบี, ซีเอฟอาร์, ซีไอเอฟ หรือแบบอื่นใด

ในการส่งมอบงานตามสัญญาให้แก่ผู้ว่าจ้าง ถ้างานนั้นมีสิ่งของตามสัญญา ข้อ 19 ผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบใบตราส่ง (Bill of Lading) หรือสำเนาใบตราส่งสำหรับของนั้นซึ่งแสดงว่าได้บรรทุกมาโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทยให้แก่ผู้ว่าจ้างพร้อมกับการส่งมอบงานด้วย

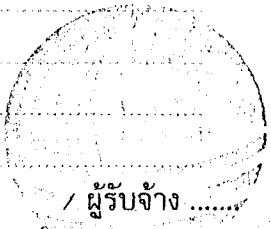
ในกรณีที่สิ่งของดังกล่าวไม่ได้บรรทุกจากต่างประเทศมายังประเทศไทยโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทย ผู้รับจ้างต้องส่งมอบหลักฐานซึ่งแสดงว่าได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีให้บรรทุกของโดยเรืออื่นได้ หรือหลักฐานซึ่งแสดงว่าได้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษเนื่องจากการไม่บรรทุกของโดยเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีแล้วอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้ว่าจ้างด้วย

ในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่ส่งมอบหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวในสองวรรคข้างต้นให้แก่ผู้ว่าจ้าง แต่จะขอส่งมอบงานดังกล่าวให้ผู้ว่าจ้างก่อน โดยยังไม่รับชำระเงินค่าจ้าง ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริ้งงานดังกล่าวไว้ก่อน และชำระเงินค่าจ้างเมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนดังกล่าวแล้วได้

ข้อ 22. มาตรฐานฝีมือช่าง

ผู้รับจ้างตกลงเป็นเงื่อนไขสำคัญว่า ผู้รับจ้างจะต้องมีและใช้ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือช่าง จากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือผู้มีวุฒิปับัตรระดับ ปวช. ปวส. และ ปวท. หรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาที่ ก.พ. รับรองให้เข้ารับราชการได้ ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ - ของแต่ละสาขาช่าง แต่จะต้องมีช่างจำนวนอย่างน้อย 1 คน ในแต่ละสาขาช่าง ดังต่อไปนี้

- 22.1 นักโบราณคดี
- 22.2 สถาปนิก
- 22.3 ช่างศิลปกรรม
- 22.4 ช่างโยธา

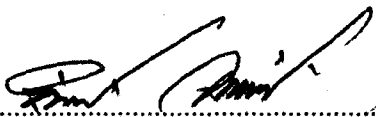

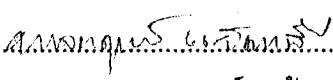
(ลงชื่อ) (ศ.ยวัฒน์ วุฒิเมธี)ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
บริษัท เวิลด์เริสส จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.
(ลงชื่อ) พยาน

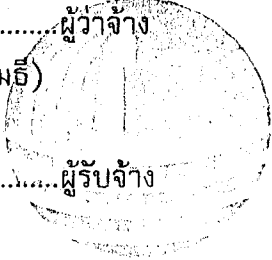
ผู้รับจ้างจะต้องจัดทำบัญชีแสดงจำนวนช่างทั้งหมดโดยจำแนกตามแต่ละสาขาช่างและระดับช่างพร้อมกับระบุรายชื่อช่างผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือช่าง หรือผู้มีวุฒิปับัตรดังกล่าวในวรรคแรกนำมาแสดงพร้อมหลักฐานต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานก่อนเริ่มลงมือทำงานและพร้อมที่จะให้ผู้ว่าจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ว่าจ้างตรวจสอบดูได้ตลอดเวลาการทำงานตามสัญญาของผู้รับจ้าง

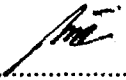
สัญญานี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อ พร้อมทั้งประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานและคู่สัญญาต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

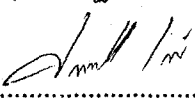
(ลงชื่อ).....
(ศาสตราจารย์พิเศษวิชิต ภูมิเมธี) ผู้ว่าจ้าง

(ลงชื่อ).....
(นายพลกฤษณ์ แยมกลิ่น) ผู้รับจ้าง

ผู้รับมอบอำนาจ

บริษัท เวิลด์เฮริเทจ จำกัด
WORLD HERITAGE CO., LTD.

(ลงชื่อ).....
(นายณัฐพล ม่วงศรเขียว) พยาน

(ลงชื่อ).....
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ) พยาน

เล่มที่ 168

เลขที่ 04 01 08361

ใบสลักหลังตราสาร

อ.ส. 15

วันที่ / กรกฎาคม / 2542

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ๙๕๐๑๑๐๑๕๐๑๕๕

ชื่อผู้เสียภาษี พ. มรสาทอง ชาติ

ที่อยู่ เลขที่ ๘๔/๖ ตรอก/ซอย หมู่ที่ ๕

ถนน วิจิตร แขวง/ตำบล เมืองวิเศษ

เขต/อำเภอ เมือง จังหวัด อุตรดิตถ์

ได้เสียอากรแสดมปีเป็นตัวแทนสำหรับตราสารตามบัญชีอัตราอากรแสดมปี ชื่อ สัญญาตราสาร ต.อ.ท.ร.๖ ตั้งที่

	บาท	สต.
ค่าอากรแสดมปี	5,250	-
เงินเพิ่ม	-	-
รวมเงิน	5,250	-

(นางวรรธณี อิมรัตน์ชัย)
เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร

ตามใบเสร็จเล่มที่/เลขที่ ๐๔ 5/55 ลงวันที่ ๐7 ๐7 / ๕๒

ลงชื่อ [Signature]
ตำแหน่ง (นางวรรธณี อิมรัตน์ชัย)
เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร ๘

ใบสลักหลังตราสารนี้จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อากรแสดมปีของหน่วยเก็บภาษีอากรได้ลงชื่อและออกใบเสร็จรับเงินเรียบร้อยแล้ว

รายการประกอบแบบ และรายละเอียด งานโบราณคดีวัดพระงาม (ชะราม)

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานวัดพระงาม (ชะราม) ดังรายการต่อไปนี้

- 1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม
- 1.2 ขุดแต่งเจดีย์ประธาน และพระอุโบสถ พื้นที่ 1.500 ตารางเมตร
- 1.3 ขุดแต่งกำแพงและพื้นที่ภายในกำแพงวัด พื้นที่ 3.750 ตารางเมตร
- 1.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังการขุดแต่งทั้งหมด
- 1.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด และแบบบูรณะโบราณสถานทั้งหมด

2. พื้นที่ดำเนินการ

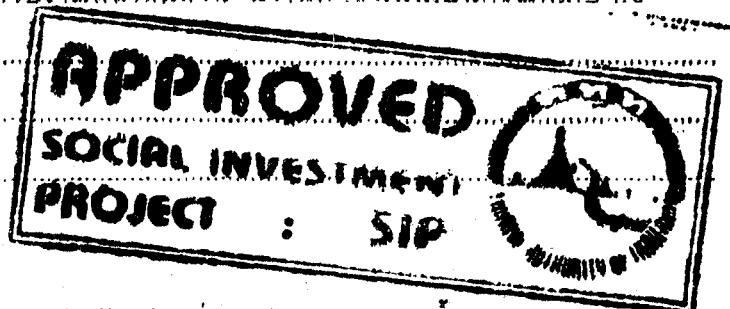
วัดพระงาม ตำบลคลองสระบัว ตำบลพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

- 3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แห่ง
- 3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 5.250 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

- 4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
- 4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเร่งเป็นกรณีพิเศษ คือ

6. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้จ้างต้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน ตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาทำงานของส่วนงานโบราณคดีวัดพระงาม (ชะราม)

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)
(ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)
(นายพลกฤษณ์ แยมกลีน)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นายณัฐพล ม่วงสรเชียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

หนังสือมอบอำนาจ

โดยหนังสือมอบอำนาจฉบับนี้ข้าพเจ้าบริษัท มรดกโลก จำกัด โดยนายพิสิฐ เจริญวงศ์ และนายพลกฤษณ์ เข้มกลั่น กรรมการผู้มีอำนาจลงนามในนามบริษัท มรดกโลก จำกัด ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ ๒๘๔/๖ ถนนพิชัย แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ ขอมอบอำนาจให้นายพลกฤษณ์ เข้มกลั่น อายุ ๓๒ ปี ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ ๓ ๑๐๑๔ ๐๑๕๔๕ ๗๕ ๕ ออกให้โดยที่ว่าการเขตราชเทวี อยู่บ้านเลขที่ ๖๕๒/๑๐๑ ซอยพญานาค แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทน ข้าพเจ้า ดังนี้

เช่นสัญญารับจ้างทำงาน งานขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าท่า และวัดแค

การใดที่ผู้รับมอบอำนาจได้กระทำไปให้ถือว่าผู้มอบอำนาจได้กระทำการเอง และรับผิดชอบ ซึ่งอาจจะมีขึ้นเนื่องจากผู้รับมอบอำนาจนี้โดยสิ้นเชิง

ลงชื่อ.....ผู้มอบอำนาจ

(นายพิสิฐ เจริญวงศ์)

ลงชื่อ.....ผู้มอบอำนาจ

(นายพลกฤษณ์ เข้มกลั่น)

ลงชื่อ.....ผู้รับมอบอำนาจ

(นายพลกฤษณ์ เข้มกลั่น)

ลงชื่อ.....

(นายสุรศักดิ์ พันธุ์บุตร)

ลงชื่อ.....

(นายวรกานต์ วงษ์สุวรรณ)

รายการประกอบแบบ และรายละเอียด

งานโบราณคดีวัดเจ้าย่า

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการขุดค้นโบราณสถานวัดเจ้าย่า ดังรายการต่อไปนี้

- 1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 3 หลุม
- 1.2 ขุดแต่งโบราณสถานในเขตสังฆาวาส ได้แก่ สำนัก หอระฆัง และวิหาร พื้นที่ 1,000 ตารางเมตร
- 1.3 ขุดแต่งเจดีย์ 3 องค์ และอุโบสถิยาศาสนา พื้นที่ 471 ตารางเมตร
- 1.4 ขุดแต่งเจดีย์ราย พื้นที่ 400 ตารางเมตร
- 1.5 ขุดแต่งกำแพงและพื้นที่ภายในเขตพุทธาวาส พื้นที่ 2,834 ตารางเมตร
- 1.6 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด และแบบบูรณะโบราณสถานทั้งหมด
- 1.7 ทำแบบโบราณสถานหลังการขุดแต่งทั้งหมด

2. พื้นที่ดำเนินการ

วัดเจ้าย่า ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

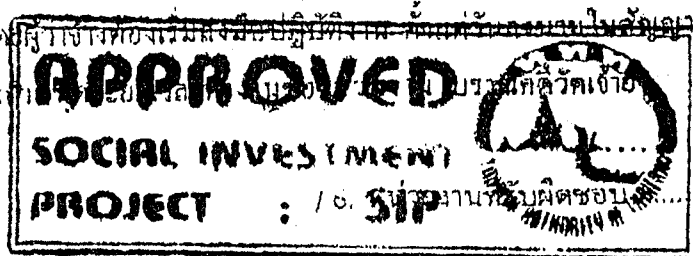
- 3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แผ่น
- 3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 4,705 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

- 4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
- 4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ คือ
 - 4.2.1 อาคารก่ออิฐในสังฆาวาส 2 ชั้น จำนวน 2 หลัง อาจจะเป็นอุโบสถิยาศาสนา หรือส้วมก็ได้ ควรขุดแต่งขั้วพระมณฑประฆัง และเก็บดินและโบราณวัตถุเพื่อการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ด้วย

5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้จ้างต้องเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่บัดนี้จนครบตามสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และ

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)

(ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)

(นายพลกฤษณ์ แยมกลีน)

บริษัท ไทย อินเตอร์เนชั่นแนล
เทรดดิ้ง จำกัด

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรีอโยธยา
- 6.3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

ผลงานที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทางโบราณคดีควบคุมถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
- 7.2 ขุดแต่งโบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
- 7.3 รายงานการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดีตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.6 รวบรวมโบราณวัตถุพร้อมบัญชีโบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์ม มอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบแบบมาตรฐานงานโบราณคดี และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย
- 7.9 ออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานที่พบทั้งหมด พร้อมประมาณราคากลางและกำหนดรายการประกอบแบบบูรณะ

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)
(ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)
(นายพลกฤษณ์ แยมกลิ่น)
) 1000 หมู่ 10 ตำบลบ้านใหม่
WORLD HUMANITY COLLEGE

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นายณัฐพล ม่วงสรเชียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- 6.3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

4. ผลงานที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทางโบราณคดีครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
 - 7.2 ขุดแต่งโบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
 - 7.3 รายงานการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดีตามมาตรฐานงานโบราณคดี
 - 7.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงานโบราณคดี
 - 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานงานโบราณคดี
 - 7.6 รวบรวมโบราณวัตถุพร้อมบัญชีโบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
 - 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และอะเบียนฟิล์ม มอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
 - 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบแบบมาตรฐานงานโบราณคดี และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย
 - 7.9 ออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานที่พบทั้งหมด พร้อมประมาณราคากลางและกำหนดรายการประกอบแบบบูรณะ
-

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)

(ศาสตราจารย์พิเศษ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)

(นายพลกฤษณ์ แย้มกลิ่น)

บริษัท.....
.....

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

**รายการประกอบแบบ และรายละเอียด
งานโบราณคดีวัดแค**

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานวัดแค ดังรายการต่อไปนี้

- 1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3X3 จำนวน 2 หลุม
- 1.2 ขุดแต่งเจดีย์ทรงระฆังบนฐานทักษิณ วิหาร 2 หลัง และกลุ่มเจดีย์บริวาร พื้นที่ 2,288 ตารางเมตร
- 1.3 ขุดแต่งเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา เจดีย์ทรงระฆัง 2 องค์ และวิหาร 1 หลัง พื้นที่ 1,816 ตารางเมตร
- 1.4 ขุดแต่งกำแพงและพื้นที่ภายใน พื้นที่ 4,156 ตารางเมตร
- 1.5 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังการขุดแต่งทั้งหมด
- 1.6 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด และแบบบูรณะโบราณสถานทั้งหมด

2. พื้นที่ดำเนินการ

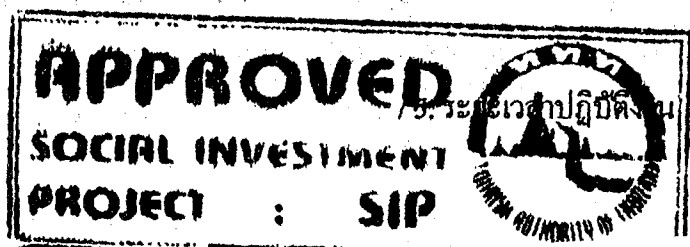
วัดแค ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

- 3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แคน
- 3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 8,260 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

- 4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
- 4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ คือ
 - 4.2.1 พื้นที่เจดีย์ทรงระฆังบนฐานทักษิณ และวิหารด้านหน้า มีร่องรอยการสร้างทับซ้อนหลายสมัย ให้ขุดตรวจสอบอย่างระมัดระวัง ให้ได้ข้อมูลครบถ้วน
 - 4.2.2 พื้นที่ด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา สันนิษฐานว่าน่าจะมีวิหารสร้างด้วยไม้ 1 หลัง ให้ขุดแต่งอย่างระมัดระวัง และดูร่องรอยผิควิถี (Feature) ของหลุมเสาอย่างละเอียด

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)
(ศาสตราจารย์พิเศษวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)
(นายพลกฤษณ์ แย้มกลิ่น)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นายณัฐพล ม่วงสรเชียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

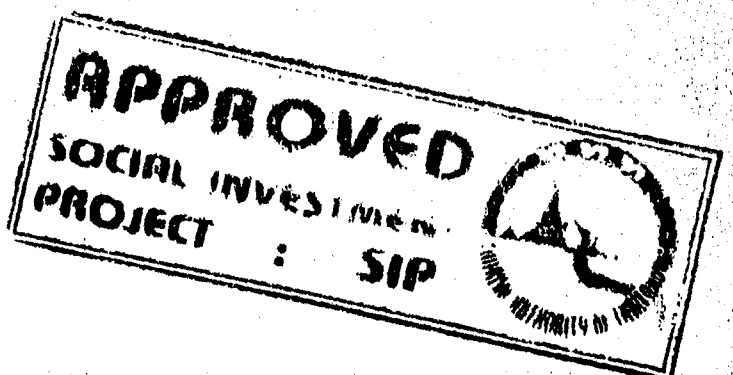
ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้ว่าจ้างต้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน ตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาทำงานของส่วนงาน โบราณคดี วัฒนธรรมโกฏฐาราม

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรีอโยธยา
- 6.3 สำนัก โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

7. ผลงานที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทาง โบราณคดีครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
- 7.2 ขุดแต่ง โบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
- 7.3 รายงานการขุดค้นขุดแต่งทาง โบราณคดีตามมาตรฐานงาน โบราณคดี
- 7.4 ทำแบบ โบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงาน โบราณคดี
- 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานงาน โบราณคดี
- 7.6 รวบรวม โบราณวัตถุพร้อมบัญชี โบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์ม มอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบแบบ มาตรฐานงาน โบราณคดีและทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)

(ศาสตราจารย์พิเศษวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)

(นายพลกฤษณ์ แย้มกลิ่น)

บริษัท เวิลด์ เบอริว จำกัด
WORLD BEVERAGE CO., LTD.

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

รายละเอียดการแบ่งงวดงาน

งานขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค
ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(งานขุดแต่งออกแบบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค)

งวดที่ 1 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 30 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 60 วัน
นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดพระงาม

- ขุดแต่งเจดีย์และอุโบสถ พื้นที่ 1,500 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3x3 เมตร จำนวน 1 หลุม

วัดเจ้าย่า

- ขุดแต่ง หอระฆัง ตำหนัก และวิหาร พื้นที่ 1,000 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 3 หลุม

วัดแค

- ขุดแต่ง เจดีย์ทรงระฆังบนฐานทักษิณ วิหาร 2 หลัง และกลุ่มเจดีย์บริวาร พื้นที่ 2,288 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

งวดที่ 2 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 30 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 120 วัน
นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดพระงาม

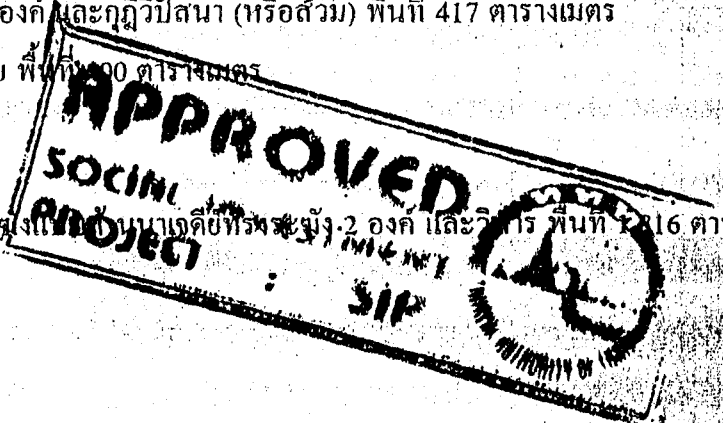
- ขุดแต่งกำแพง และพื้นที่ภายในกำแพงพื้นที่ 3,750 ตารางเมตร

วัดเจ้าย่า

- ขุดแต่งกลุ่มเจดีย์ 3 องค์ และกุฏิวิปัสณา (หรือส้วม) พื้นที่ 417 ตารางเมตร
- ขุดแต่งกลุ่มเจดีย์ราย พื้นที่ 90 ตารางเมตร

วัดแค

- ขุดแต่งเจดีย์ทรงระฆังและเจดีย์ทรงระฆัง 2 องค์ และวิหาร พื้นที่ 2,216 ตารางเมตร

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)
(ศาสตราจารย์พิเศษ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)
(นายพลกฤษณ์ แยมกลิ่น)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นายณัฐพล ม่วงสรเชียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

งวดที่ 3 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 20 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดพระงาม

- ทำแบบโบราณสถานหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ
- รายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

วัดเขาย่า

- ขุดแต่งกำแพง และพื้นที่ภายในกำแพงที่เหลือหมด พื้นที่ 2,834 ตารางเมตร
- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด

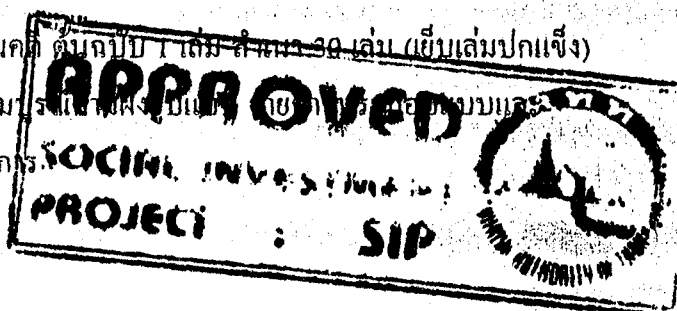
วัดแค

- ขุดแต่งกำแพง และพื้นที่ที่เหลือทั้งหมด พื้นที่ 4,156 ตารางเมตร

งวดที่ 4 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 20 ของราคาค่าจ้างเมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 210 วัน นับ นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดเขาย่า

- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย(บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)
(ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)
(นายพลกฤษณ์ แย้มกลิ่น)

บริษัท.....
พ.ศ. ๒๕๖๓

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นายณัฐพล ม่วงสรเชียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

วัดแก

- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของการงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวม โบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ดัชนีฉบับ 1 เล่ม สำนัก 30 เล่ม (เขียนเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ
- ทำแบบบูรณะโบราณสถานทุกวัดทั้งหมด

เทอดศักดิ์/ร่าง

ศศิมาภรณ์/พิมพ์

...../ตรวจ

APPROVED

SOCIAL INVESTMENT PROJECT

PROJECT

SIP

ตารางรายละเอียดการจ่ายค่าจ้าง

โครงการ งานชุดแต่งออกแบบบูรณะและปรับปรุงสภาพแวดล้อมวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค

สัญญาจ้างเลขที่ 9/2542

วันที่ 29 มิถุนายน 2542

งวด	ค่าจ้างรวม	หักเงินล่วงหน้า	จ่ายผู้รับจ้าง				ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้รับจ้างออกเอง
			ส่วนเงินกู้ (90%)	ส่วนเงินบาท (10%)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	รวม	
(เงินล่วงหน้า 15%)	787,500.00		708,750.00	78,750.00	-	787,500.00	5,512.50
1	1,575,000.00	315,000.00	1,134,000.00	126,000.00	-	1,260,000.00	8,820.00
2	1,575,000.00	315,000.00	1,134,000.00	126,000.00	-	1,260,000.00	8,820.00
3	1,050,000.00	157,500.00	803,250.00	89,250.00	-	892,500.00	6,247.50
4	1,050,000.00	-	945,000.00	105,000.00	-	1,050,000.00	7,350.00
5	-	-	-	-	-	-	-
รวม			4,725,000.00	525,000.00	-	5,250,000.00	36,750.00

(ลงชื่อ) ผู้ว่าจ้าง
(ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
(นายพลกฤษณ์ แยมกลีน)
ผู้รับมอบอำนาจ

บริษัท มอศคโกล จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

(ลงชื่อ) พยาน
(นายณัฐพล ม่วงครเขียว)

(ลงชื่อ) พยาน
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าจ้าง)

(ศาตราจารย์พิเศษ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....(ผู้รับจ้าง)

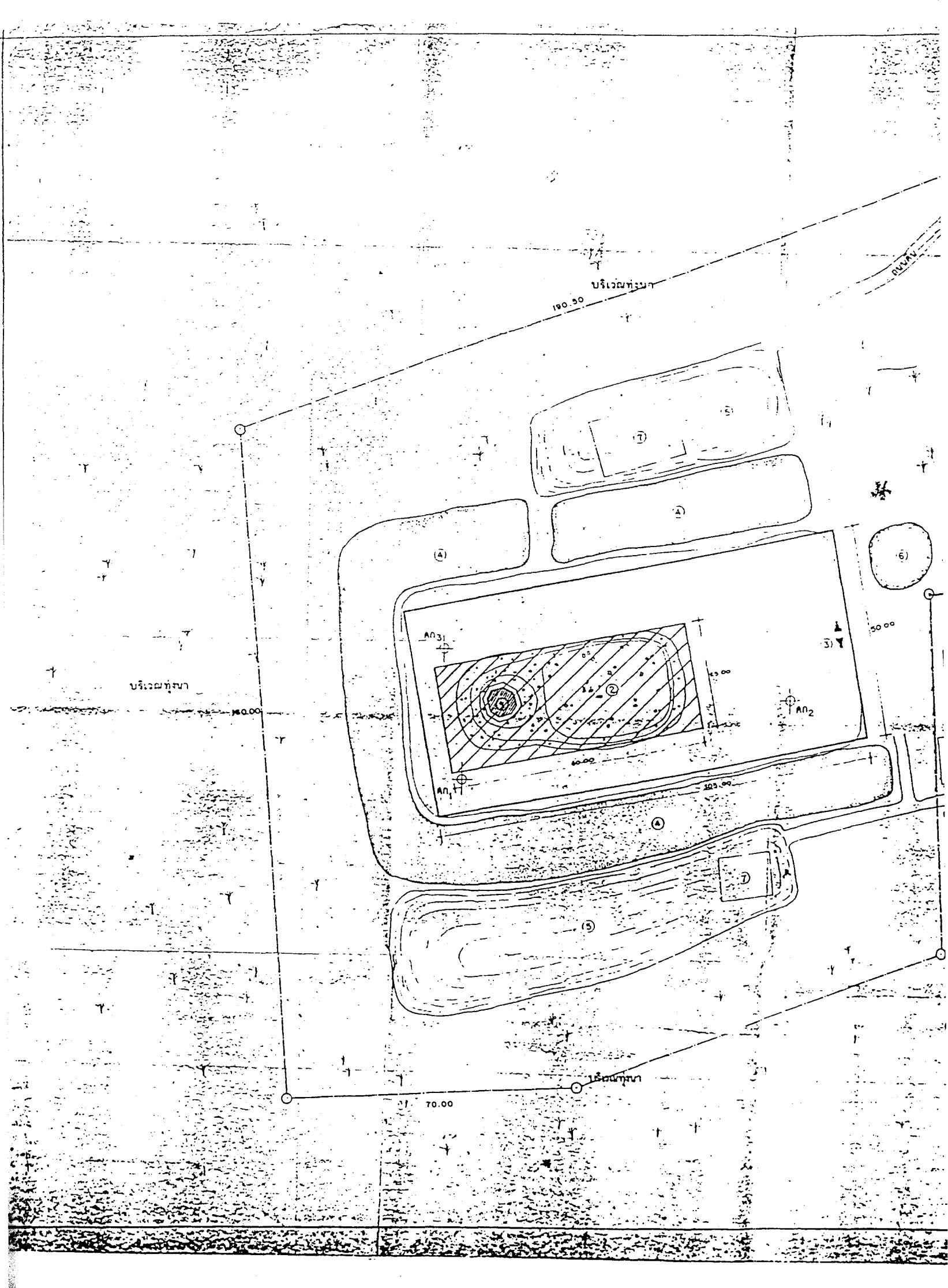
(นายพลกฤษณ์ แยมกลีน)

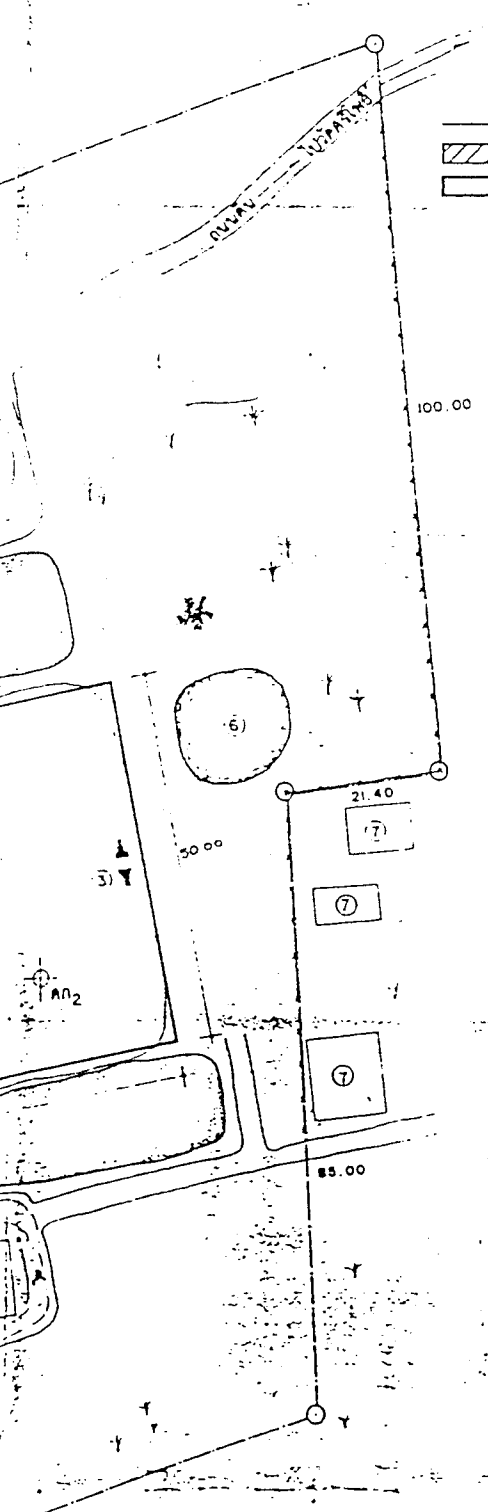
(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นายณัฐพล ม่วงสรเชียว)

(ลงชื่อ).....(พยาน)

(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

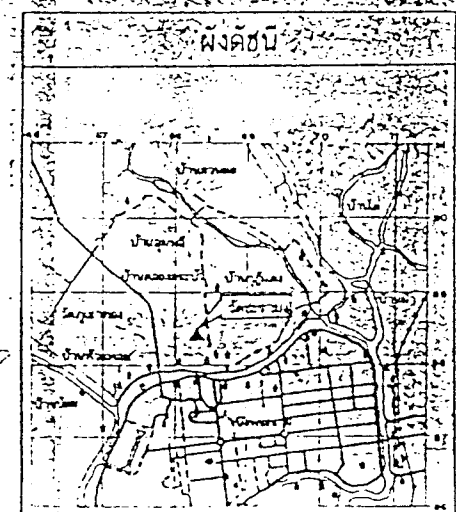

ผังบริเวณพื้นที่พิกัดภูมิศาสตร์โบราณคดี
วัดพระงาม

- แสดงขอบเขตของพื้นที่พิกัดภูมิศาสตร์โบราณคดี พิกัดรวม 5,500 ตร.ม.
- ▨ แสดงเขตที่ดินของกรมที่ดินประมาณ 0.50 ไร่ โดยแสดงพื้นที่ 4,000 ตร.ม.
- ▭ แสดงเขตที่ดินของกรมที่ดินประมาณ 0.50 ไร่ โดยแสดงพื้นที่ 5,500 ตร.ม.

- * 1. เติษยันแบบเหลี่ยม
- * 2. เวียงซากพระอุโบสถ
- * 3. ปุ่มประตูด
- * 4. ลูบ้ำ
- * 5. เวียงคืบ
- * โบราณสถาน
- แสดงเขตโบราณสถาน
- ⊕ แสดงหลักฐานที่ยังคง

พื้นที่โบราณสถานประมาณ ๑๕ ไร่ ๐ งาน ๕๐ ตารางวา
มาตราส่วน 1: ๕๐๐

มาตราส่วน 1:50,000 เส้นรุ้ง 17° 07' ๓๓.๗๓" N
เส้นแวง ๑๐๑° ๑๓' ๑๑.๑๑" E

ผู้ดำเนินการ

ผู้จัดทำ	๑๐		
ผู้ตรวจ			
นายช่างสำรวจ			
นายช่างเขียน	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นายช่างแปลภาษา			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
นักศิลปวิทยา			
นักธรณีวิทยา			

ตรวจ/วิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างสำรวจ			
นายช่างเขียน			
นักโบราณคดี	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
สถาปนิก			
นักธรณีวิทยา			

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายช่างสำรวจ	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นายช่างเขียน	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นักโบราณคดี	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
สถาปนิก	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นักธรณีวิทยา	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒

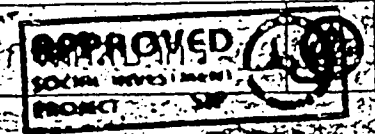
วัดพระงาม (๕-๙๗)

พื้นที่ปลูกฝังงานทางโบราณคดี

นายช่างสำรวจ	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นายช่างเขียน	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นักโบราณคดี	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
สถาปนิก	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒
นักธรณีวิทยา	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๓	๐๒

**โครงการอนุรักษ์และพัฒนา
นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา**

**สำนักงานโบราณคดีและ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ**

1
2
3
4

9170

9171

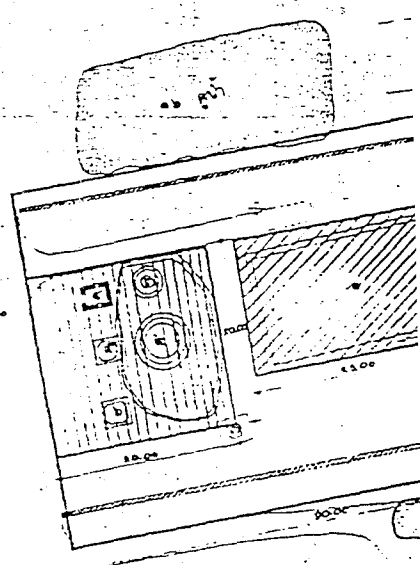
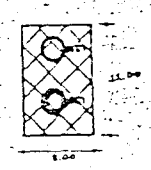
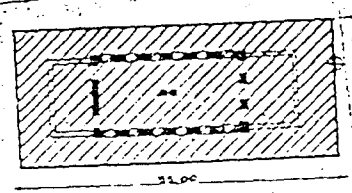
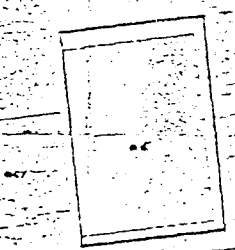
9172

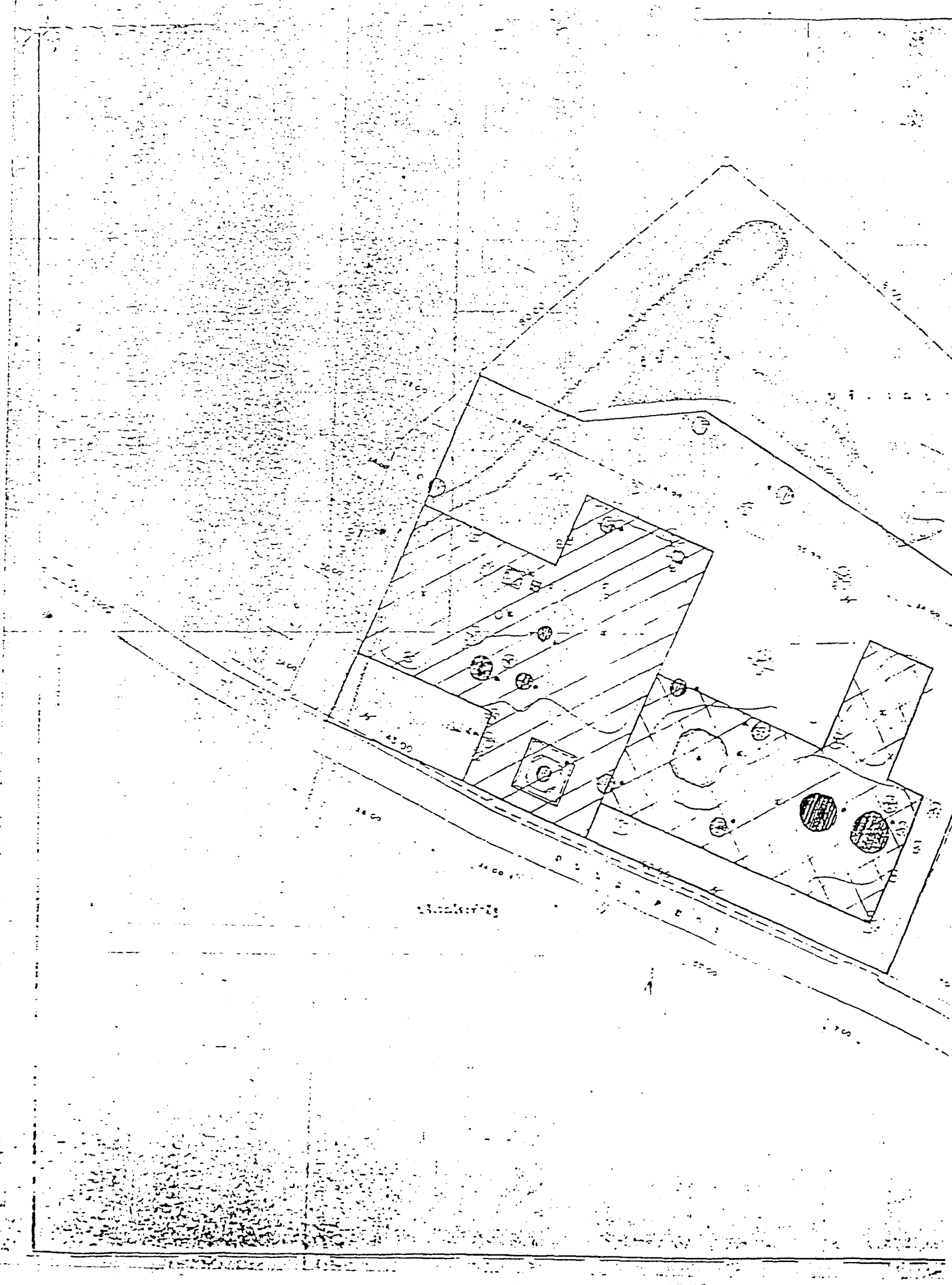
9173

9174

WATERWAY

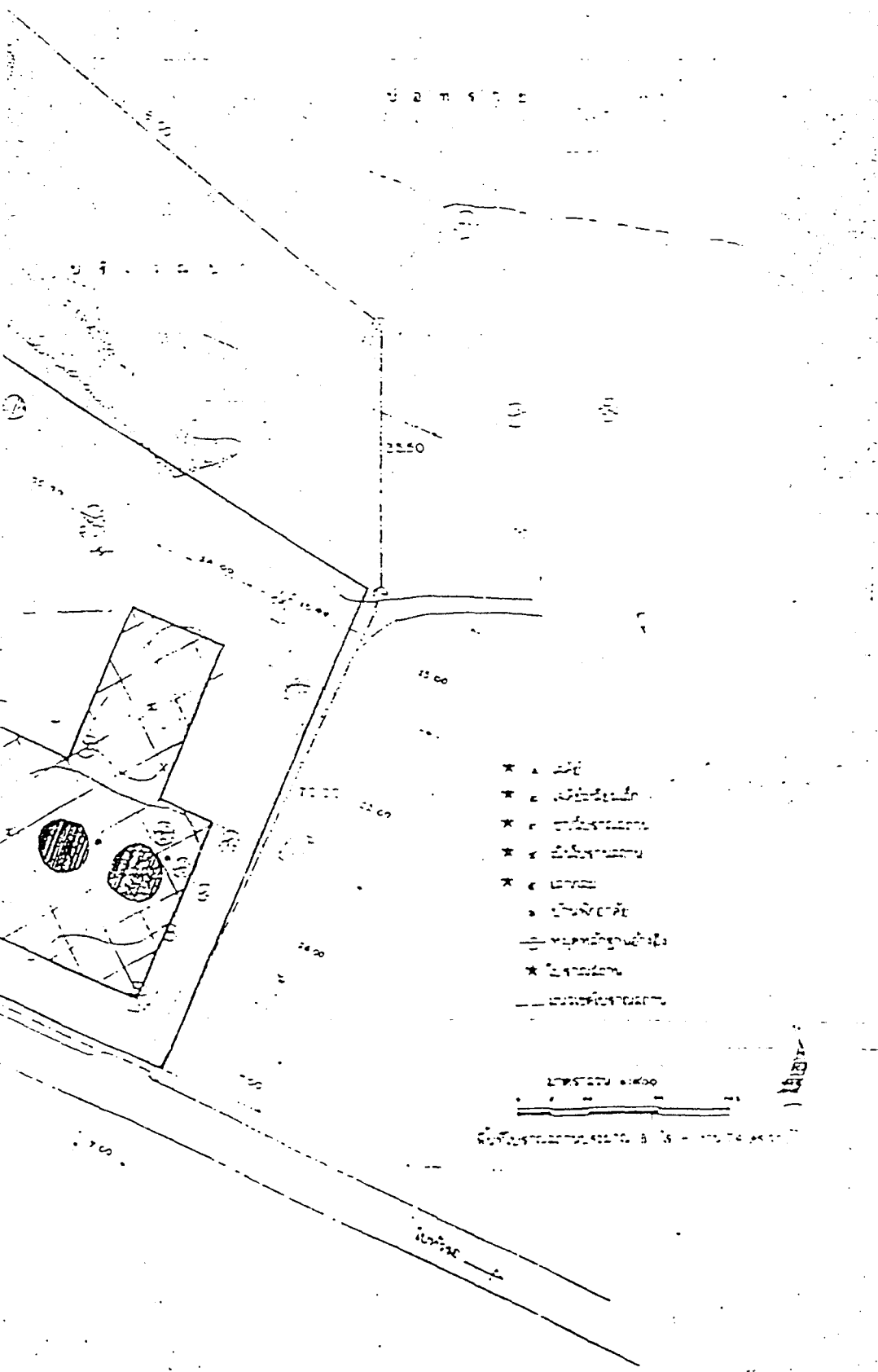
WATERWAY

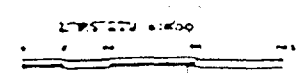

ผังบริเวณพื้นที่พัฒนาระบบชลประทานโครงการชลประทาน...

- แนวเขตชลประทานโครงการชลประทาน...
- ▨ แนวเขตชลประทานโครงการชลประทาน...
- ▣ แนวเขตชลประทานโครงการชลประทาน...
- แนวเขตชลประทานโครงการชลประทาน...

- * A. ...
- * B. ...
- * C. ...
- * D. ...
- * E. ...
- * F. ...
- * G. ...
- * H. ...
- * I. ...
- * J. ...

ผังคชขบ

(Logo of the Ministry of Agriculture and Rural Development)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรมชลประทาน

.....
.....
.....

รายการ

ผู้ดำเนินการ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตรวจ/วิเคราะห์รูปแบบ

.....
.....
.....
.....
.....

เห็นชอบ/อนุมัติ

.....
.....
.....
.....

พื้นที่ปฏิบัติงานทางโบราณคดี

.....
-------	-------	-------	-------

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาระบบชลประทานพระบรมสารีริกธาตุ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3

กรม **APPROVED** SOCIAL INVESTMENT PROJECT. SIP

(Official Seal)

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

เลขที่ใบเสนอราคา	004
วันที่	20 / 10 / 43
เวลา	13:00 น.

ที่ 2543 / 005

๕๐ มกราคม 2543

เรื่อง ขอย้ายระยะเวลาดำเนินการ

เรียน ประธานกรรมการตรวจการจ้าง

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ. 0708.10/6368-69

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาสรุปการปฏิบัติงานครั้งที่ 5 และรายงานการปฏิบัติงาน ระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม - 28 ธันวาคม 2542 และภาพถ่าย 1 ชุด

ตามสัญญาที่อ้างถึงบริษัท มรดกโลก จำกัด เป็นผู้รับจ้างกรมศิลปากรดำเนินการ ขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค ภายในวงเงิน 5,250,000 บาท กำหนดแล้วเสร็จภายใน 210 วัน นับตั้งแต่วันลงนามในสัญญา ซึ่งตรงกับวันที่ 25 มกราคม 2543 นั้น

บริษัท มรดกโลก จำกัด ได้ดำเนินการดังกล่าวล่าช้ากว่ากำหนดเวลา เนื่องจาก ระหว่างวันที่ 1-16 พฤศจิกายน 2542 ได้มีน้ำท่วมขังพื้นที่งานในงวดที่ 3 ภายในบริเวณโบราณสถานวัดเจ้าย่า และวัดแค เนื่องจากทั้ง 2 วัด ตั้งอยู่ริมคลองสระบัว เมื่อถึงฤดูน้ำหลากจึงมีน้ำท่วมขังได้ง่าย อีกทั้งการขออนุญาตเข้าไปขุดตรวจในพื้นที่บ้านที่ติดกับวัดแคและวัดเจ้าย่านั้น ทางบริษัท สามารถเข้าไปดำเนินการขุดตรวจที่วัดเจ้าย่าได้ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2542 เป็นต้นมา แต่การดำเนินการไม่สะดวกนัก เนื่องจากพื้นที่บางส่วนยังมีน้ำท่วมขังอยู่ และวัดแค สามารถเข้าไปดำเนินการได้เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 เป็นต้นมา ทำให้การขุดตรวจและการขุดแต่งพื้นที่งานในงวดที่ 3 ดำเนินการอย่างล่าช้า อันเป็นผลให้การวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี การเขียนแบบรายละเอียดของโบราณสถานไม่สามารถทำได้ทันตามกำหนดระยะเวลา ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 20 วัน

ดังนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอย้ายระยะเวลาการส่งงานงวดสุดท้ายออกไปอีก 20 วัน เพื่อให้การดำเนินการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีดำเนินตามขั้นตอนทางวิชาการ

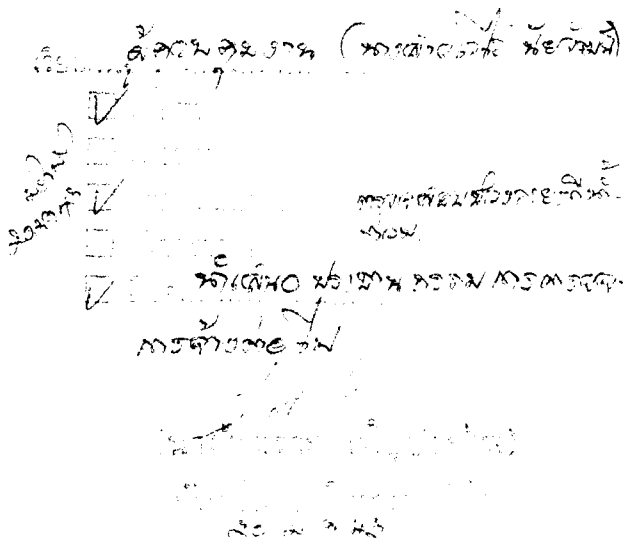
จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายพลฤกษ์ แยมกถิน

(นายพลฤกษ์ แยมกถิน)

ผู้จัดการทั่วไป

มติที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

ที่ประชุมที่ประชุม
 วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓
 ณ กรุงเทพมหานคร

ดร. กฤษณา
 ผู้อำนวยการสำนักงาน
 ๒๕๕๓ ๑๐๓ ๑๑.๐๐ น.
 กรุงเทพมหานคร

(Handwritten signature)
 (นายสมศักดิ์ เกียรติ)
 ผู้อำนวยการ

สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

- ๑. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
- ๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๕. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๖. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๗. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๘. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๙. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- ๑๐. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

นี้ทำขึ้นเพื่อเป็นบริบทในการทำงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง
 การให้บริการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถ
 ไปศึกษาในชั้นที่ออกข้อสอบ ทำไปการดำเนินการ
 งานวิชาการและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา
 งานวิชาการและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา
 งานที่เกี่ยวข้องกับวิชา วิชาภาษาอังกฤษและวิชาอื่น
 งานที่เกี่ยวข้องกับวิชา วิชาภาษาอังกฤษและวิชาอื่น
 วันที่ ๑๕ ม.ค. ๒๕๖๓

มติคณะกรรมการตรวจการจ้าง

วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2543

ตามสัญญาเลขที่ 9/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2542

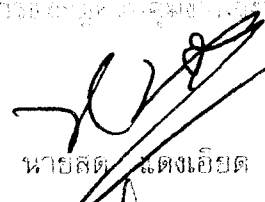
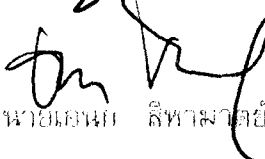

งานขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค

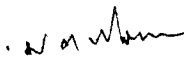
ตามสัญญาเลขที่ 9/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2542 กรมศิลปากร โดยผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้ว่าจ้างบริษัท มรดกโลก จำกัด ทำการขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค ในราคารวมทั้งสิ้น 5,250,000 บาท (ห้าล้านสองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) กำหนดเวลาทำงานแล้วเสร็จภายใน 210 วัน ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2542 ถึงวันที่ 25 มกราคม 2543 นั้น

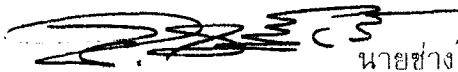
เนื่องจาก ในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2542 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 ปรากฏว่าเกิดน้ำท่วมขังบริเวณพื้นที่โบราณสถานวัดเจ้าย่าและวัดแค ค่าบิลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้ผู้รับจ้างบริษัท มรดกโลก จำกัด ไม่สามารถดำเนินงานขุดแต่งตามกระบวนการทางโบราณคดีในพื้นที่โบราณสถานดังกล่าวได้ (เอกสารหมายเลข 1 - 4)

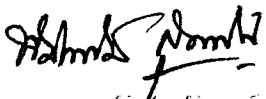
คณะกรรมการตรวจการจ้าง ได้ประชุมในวันที่ 24 มกราคม 2543 เวลา 11.00 น. เพื่อพิจารณาขอต่อสัญญาของผู้รับจ้างแล้วเห็นว่า ขวงระยะเวลาดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2542 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 ได้เกิดน้ำท่วมขังพื้นที่โบราณสถาน ทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถปฏิบัติงานขุดแต่งตามกระบวนการทางโบราณคดีได้จริง ทำให้ผู้รับจ้างต้องเสียเวลาปฏิบัติงานเป็นจำนวน 10 วัน จึงมีมติให้ต่อสัญญาจ้างขยายเวลาทำสภาพแวดล้อมโดยรอบออกไปอีก 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2543 ถึงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2543 ตามระเบียบบงการสำนักพระราชวัง วาดด้วยภาพพัลลว พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2539 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ข้อ 1.2.2

คณะกรรมการตรวจการจ้าง ๓ คน ลงมติว่า เห็นชอบให้ขยายสัญญาต่อไปเป็นเวลา

	ผู้อำนวยการสำนักงาน -	ประธานกรรมการ
(นายสดุด แดงเอียด)	โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ 3	
	ผู้อำนวยการ -	กรรมการ
(นายเลมก สิทธิมาตย์)	อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา	
	เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง 7	กรรมการ
(นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว)		
ไปรษณกร	นักโบราณคดี 7 ว.	กรรมการ
(นางสาวกัญชภัค อยู่วังดี)		

 นักโบราณคดี 7 กรรมการ
(นายเมธา วิจักขณะ)

 นายช่างโยธา 6 กรรมการ
(นายไชยา คำสิงห์)

 นายช่างศิลปกรรม 6 กรรมการ
(นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาศวิน)

เป็ หนองเป็ นักโบราณคดี 4 ผู้ควบคุมงาน
(นางสาวเรไร นัยวัฒน์)

บันทึกข้อความ

ในราชการ สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๕ พระนครศรีอยุธยา

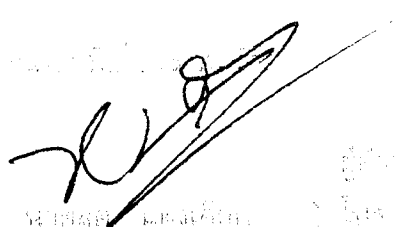
ที่ ศบ ๐708.10 / วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๓

เรื่อง ขอสงวนสิทธิ์ขยายระยะเวลางานชุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม เจ้าเจ้าย่า และวัดแค

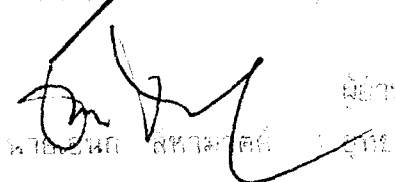
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพื่อแจ้งขอ ข้าราชการ พระเอกโอรส จำกัด ผู้รับจ้างทำงานชุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามสัญญาเลขที่ ๐/๒๖๔๒ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ขอขยายระยะเวลาตามสัญญาออกไปอีก เนื่องจากในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เกิดฝนตกหนักท่วมซึ่งบริเวณพื้นที่โบราณสถานวัดเจ้าย่าและวัดแค ตลอดจนพระพุทธรูปภายในพระนครศรีอยุธยา จึงขอร้องพระนครศรีอยุธยา นำไปให้บริษัท มารดาโสภ จำกัด เลขที่ ๑๒๒ ถนนวิภาวดีรังสิต ๑๕๖/๑๕๖

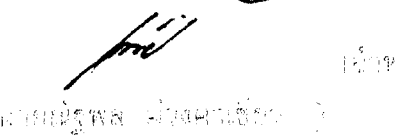
๒. ตามที่กรมศิลปากรเลขที่ ๑๒๒/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๓ ได้แจ้งขอขยายระยะเวลาชุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าย่า และวัดแค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามสัญญาเลขที่ ๐/๒๖๔๒ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้ขอขยายระยะเวลาตามสัญญาออกไปอีก ๑๖ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และขอขยายวันรับงานใหม่เป็นวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ โดยมีเงื่อนไขว่า (ข) ไปอีก ๑๖ วัน

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

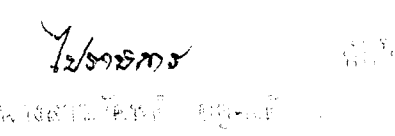
(นายสมศักดิ์ นามขันธ์) ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้อำนวยการ

(นายสมนึก สหามาศ) ผู้อำนวยการสำนักงานประวัติด้านศิลปวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยา

ผู้อำนวยการ

(นายเชษฐพล สว่างผดุง) ผู้อำนวยการสำนักงานประวัติด้านศิลปวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยา

ผู้อำนวยการ

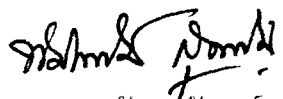
(นายประจักษ์) ผู้อำนวยการสำนักงานประวัติด้านศิลปวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยา

 นักโบราณคดี 7
(นายเมธา วิจักขณะ)

กรรมการ

 นายช่างโยธา 6
(นายไชยา คำสิงห์)

กรรมการ

 นายช่างศิลปกรรม 6
(นางสาวทัศน/ลักษณ สุทธาศวิน)

กรรมการ

ปรีชญา แงวงษ์ นักโบราณคดี 4
(นางสาวปรีชญา นัยวัฒน์)

ผู้ควบคุมงาน

0

สถานที่: ...
 วันที่: ๗/๓๑
 วันที่: 27/๓๑/๒๕๔๓
 เวลา: ...

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ พระนครศรีอยุธยา

ที่ ศธ 0708.10/ ๑๖๖๖ วันที่ ๒๗ มกราคม 2543

หน้าห้อง รอง ผอ.อ.อ.
 ชั้นที่ 31 อ.อ. 2543
 เวลา: ...

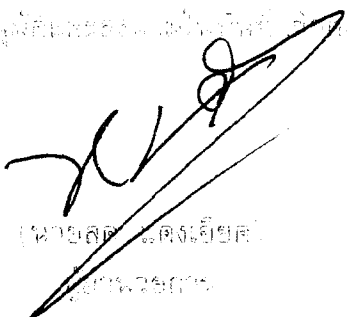
เรื่อง งานชุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้ายาว และวัด...

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หน้าห้อง ผอ.อ.อ.
 ชั้นที่ 3 ก.พ. 2543
 เวลา: ๒๓

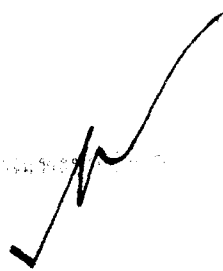
คณะกรรมการตรวจการจ้าง ได้มีมติให้ขยายระยะเวลาตามสัญญาเลขที่ ๑/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกไปอีก ๑๕ วัน เพื่อความสะดวกที่เลือกใบระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึง วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ตามระเบียบสำนักงานรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๓๖ และฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๒ เรื่อง ๑๖๖ (๒) โดยยังคงจ้าง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

จึงเรียนขอแจ้งให้ท่านทราบตามลำดับและขอแสดงความนับถือเป็นอย่างสูง

(นายสงกiet คงเอียด)
 ผู้อำนวยการ

ผู้อำนวยการโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ พระนครศรีอยุธยา

(นายพระนาย สุวรรณรัฐ)
 รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ๒ ก.พ. ๒๕๔๓

- อ.อ.อ.
 - อ.อ.อ.

 ก.พ.๒๕๔๓

(นายธีระวัตร กุลละวณิชย์)
 ผู้อำนวยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมต่อท้ายสัญญาเลขที่ 9/2542

ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2542

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ทำขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2543 ระหว่างกรมศิลปากร โดยนายรัฐะวัตร กุลละวณิชย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมศิลปากร ตามคำสั่งกรมศิลปากรที่ 588/2535 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 ซึ่งต่อไปในบันทึกนี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ฝ่ายหนึ่ง กับ บริษัท มรดกโลก จำกัด โดยนายพลกฤษณ์ แยมกกลิ่น ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ที่ คอ. 0104107 ลงวันที่ 9 กันยายน 2541 เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” อีกฝ่ายหนึ่ง มีข้อตกลงกัน ดังต่อไปนี้

1. บันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมต่อท้ายสัญญาฉบับนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาเลขที่ 9/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2542 งานขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดพระงาม วัดเจ้าชัย และวัดแค อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ผู้ว่าจ้าง ตกลงยินยอมขยายระยะเวลาตามสัญญาออกไปอีก 10 วัน ตามมติคณะกรรมการตรวจการจ้าง เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 เพื่อชดเชยเวลาที่ผู้รับจ้างต้องเสียไป 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2543 ถึงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2543

3. ถ้าผู้รับจ้างส่งมอบงานแล้วข้างต้นแก่ท่านฯ ตามบันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมตามข้อ 2 และผู้ว่าจ้างยังมีได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างยินยอมให้ผู้ว่าจ้างดำเนินการตามสัญญาด้วย 10

บันทึกเพิ่มเติมต่อท้ายสัญญาฉบับนี้ ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน คู่สัญญาได้สำเนาและเข้าใจข้อความโดยละเอียดแล้ว จึงลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน และคู่สัญญาต่างก็ได้ถือไว้โดยชอบแล้ว

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

(ลงชื่อ) รัฐะวัตร กุลละวณิชย์ ผู้ว่าจ้าง
(นายรัฐะวัตร กุลละวณิชย์)

(ลงชื่อ) พลกฤษณ์ แยมกกลิ่น ผู้รับจ้าง
(นายพลกฤษณ์ แยมกกลิ่น)

(ลงชื่อ) พยาน พยาน
(นายณัฐพล ม่วงศรีเชื้อว)

(ลงชื่อ) พยาน พยาน
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

จารึกบนชิ้นส่วนดินเผาประกอบปล้องใจ
พระเจดีย์วัดพระราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บริษัท มรดกโลก จำกัด ได้รับอนุญาตจากสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชุดแต่งโบราณสถานบริเวณวัดพระราม หรือ วัดพระราม คำบลคดลงสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบจารึกบนชิ้นส่วนดินเผาประกอบปล้องใจพระเจดีย์ จำนวน ๔ แห่ง ส่งให้ส่วนภาษาโบราณหอสมุดแห่งชาติ อานแปล บัณฑิตการอ่านแปลจารึกดังกล่าวเสร็จแล้ว สรุปผลได้ดังนี้

- ๑) ชิ้นส่วนดินเผา หลุม เอ.วาย. ๔๔ / ๑๑๐. เอ.ดี. คัมภีร์. ๖
ขนาด ๔.๔ / ๑๔.๒ / ๔.๕ เซนติเมตร สภาพหักชำรุด
จารึกอักษรไทย ภาษาไทย ๒ คำ จำนวน ๓ บรรทัด (๑ / ๒)
- ๒) ชิ้นส่วนดินเผา หลุม เอ.วาย. ๔๔ / ๑๓๖. เอ.ดี. คัมภีร์. ๓
ขนาด ๑๐.๒ / ๒๓.๖ / ๖.๘ เซนติเมตร สภาพหักชำรุด
จารึกอักษรไทย ภาษาไทย ๑ คำ จำนวน ๔ บรรทัด
- ๓) ชิ้นส่วนดินเผา หลุม เอ.วาย. ๔๔ / ๑๕๒. เอ.ดี. คัมภีร์. ๑๔
ขนาด ๑๐.๒ / ๒๓.๖ / ๕.๘ เซนติเมตร สภาพหักชำรุด
จารึกอักษรไทย ภาษาไทย ๑ คำ จำนวน ๔ บรรทัด
- ๔) ชิ้นส่วนดินเผา หลุม เอ.วาย. ๔๔ / ๑๖๕. เอ.ดี. คัมภีร์. ๑๖
ขนาด ๑๐.๓ / ๒๓.๕ / ๖.๗ เซนติเมตร สภาพหักชำรุด
จารึกอักษรไทย ภาษาไทย ๑ คำ จำนวน ๓ บรรทัด

สภาพอักษร จารึกา ทั้ง ๔ แห่ง พื้นผิววัตถุไม่เรียบ อักษรบางส่วนเส้นไม่ชัด เลื่อนลง รูปลักษณะอักษรที่จารึกาจะเป็นฝีมือท้องถิ่น ขอความบางคำบางประโยค อานแปลได้ยาก ขอความใบ้ตอบเนื่องกัน การอานแปลอาจได้ความไม่สมบูรณ์ กอปรกับ มีระยะเวลาการอานแปลไม่มาก เนื่องจาก บริษัท มรดกโลก จำกัด จะต้องรายงานผล ให้สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๓ ทราบภายในเดือนมกราคม ๒๕๔๓ หรือเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

รูปอักษรบางตัวที่ใช้ในจารึก อาทิ พยัญชนะ ก -ก, ข -ข,
ค -ค, ง -ง,

๖ -จ, ฆ -ฉ, ๗ -ช, ๘ -ค,
 ๙ -ช, ๙ -น, ๑๐ -บ, ๑๑ -ป,
 ๑๒ -พ, ๑๓ -ม, ๑๔ -ย, ๑๕ -ร,
 ๑๖ -ว, ๑๗ -ศ, ๑๘ -ส, ๑๙, ๒๐ -อ,

สระ ๒๑ -เ, ๒๒ -า, ๒๓, ๒๔ -ใ,

ไ้มยมนก ๒๕ -า,

อักษรวิธี ๒๖, ๒๗ -ช, ขอ, -ฉัว, -เมอิ่ง

คำที่ใช้ ๒๘ -ฉัว(ฉัว), ๒๙ -ฉาก(ฉาก)

๓๐ -ฉาก, ๓๑ -เทอี่(เทอี่)

เรื่อง เข้าใจว่าจะว่าด้วยการสร้างถาวรวัตถุในพุทธศาสนา เพราะปรากฏ คำจารึกว่า "พระเจดีย์" และ "พระวิหาร" และคำปรารภที่จะไป เกิดในชาติหน้า

ระยะเวลาการจารึก พุทธศตวรรษที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๒๐๑-๒๓๐๐)

(นายเท็ม มีเต็ม)

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาตะวันออก

๘ ก.พ. ๕๓

จารึกบนชิ้นส่วนดินเผาประกอบปล่องโถง

พระเจดีย์วัดพระราม

หลุม เอ. วาย. ๘๘/๑๕๒. เอ็น. ดับบลิว. ๑๔

อักษรไทย ภาษาไทย

พุทธศตวรรษที่ ๒๓

คำจารึก

คำอ่าน

๑,	-----.ว.คำใ....(ยัง)
พระ(เจ)คีแลพระวิทาน.---	-----.ว.คำใ....ยัง
พระเจคัยแลพระวิทาร.---
๒.	-----.พระที่เจ้าในฉั่วนัฉัวนา.
----- | -----.พระที่เจ้าในฉั่วนัฉัวนา.
----- |
| ๓. | -----.าโคลกใคเมือง----- | -----.าโคลกใคเมือง----- |
| ๔. | -----นัก-ปร..(น).----- | -----นัก-ปร..น----- |

๑ จารึกบรรทัด ๑ อักษรเดือนกลางอ่านแปลข้อความไต่ยาก

๒,๓ ในจารึกรูปสระ "ะ" เดือนกลางไม่ชัด

๔ พระที่เจ้า น่าจะเป็น "พระพุทธิเจ้า(พระพุทฺธเจ้า)"

๕ ในฉั่วนัฉัวนา - ในฉั่วนัฉัวนา(ในสมัยนี้สมัยหน้า,ในชาตินี้ชาติหน้า)

๖ .า น่าจะไต่แก้คำว่า "ชา"(สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง)

๗ ไต่ลก คำว่า "ลก" ทางล้านนาเรียกลูกชายคนที่ ๒ ว่า "ลก" ในจารึกคำนี้ น่าจะเป็น "ลก" แกรูปสระ ุ หรือ ู ปรากฏไม่ชัด

๘ เมือง - เมือง

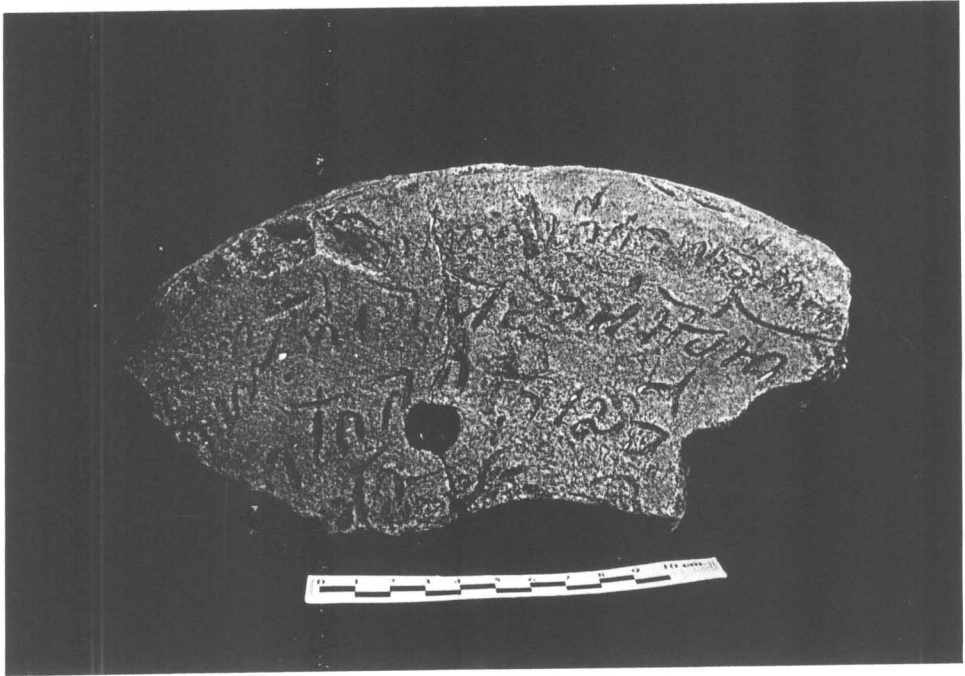
๙ ปร..น ข้อความประโยคนี้น่าจะไต่แก้ "ปรารธนา"?

(นายเต็ม มีเต็ม)

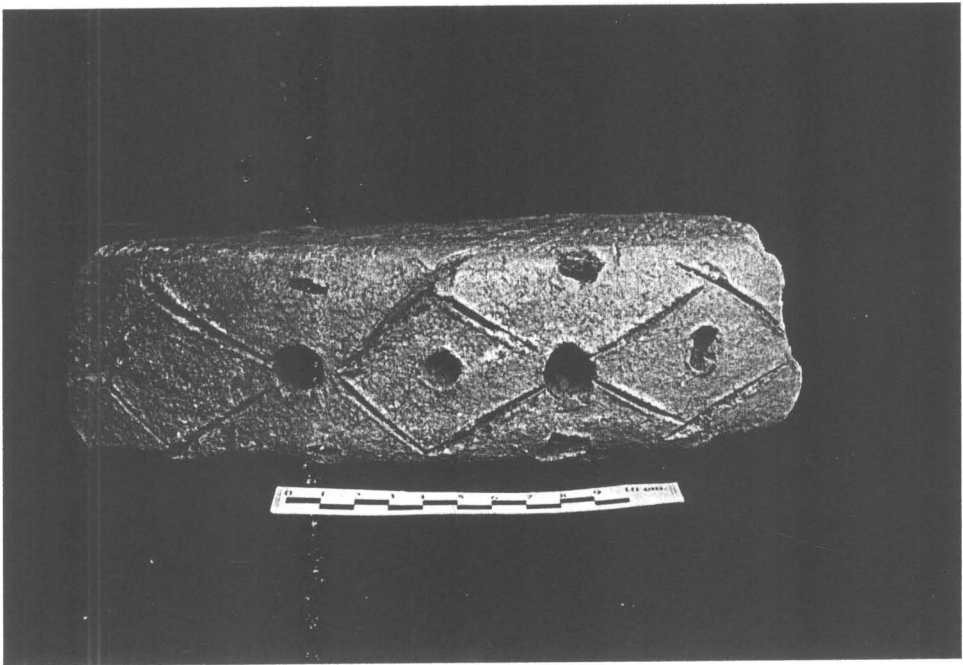
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาตะวันออก

อานแปล อธิบาย

๑๐ ก.พ. ๔๓

ส่วนของอิฐก่อด้านปล้องโจน ที่มีจารึก กำหนดอายุในพุทธศตวรรษที่ 23
พบในกริด NW 14 หมายเลขถง 52

ขอบอิฐด้านข้างปล้องโจน ตกแต่งเป็นรอยบาก เพื่อฉาบปูน

จํารึกยณั้ชั้ส่วนกั้นเขาวะประกอมนปลั้องจึน

พระเจคั้ยวัคพระราราน

พคณ เอ. วาย. ๑๑๗๐๓๒. เอ็น. กั้บขคั้ว. ๓

อัคั้ทรไทย กายาไทย

พพชั้ศควารรณทึ ๒๓

คั้วจารึก

คั้วอาาน

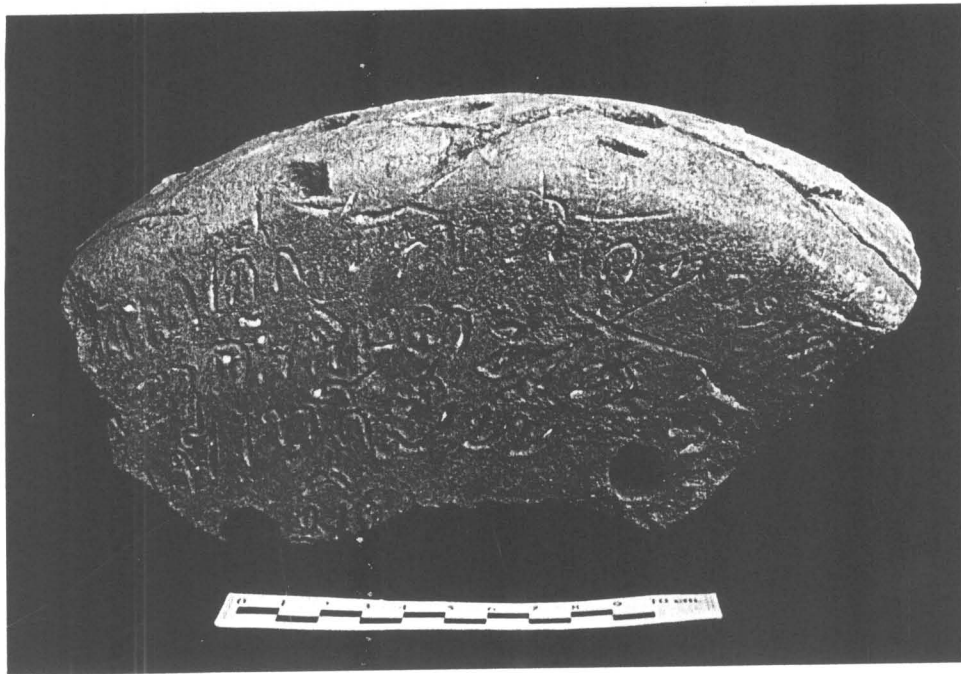
๑,	----- (ท) นาวะเก็คไปฉาคทึค ๒	----- นาวะเก็คไปฉาคทึค ๒ ๓
	-----	-----
๒,	----- . ซาคั้ณฉางนาวะขั้ทึค	----- . ซาคณ ฉางนาวะ ขอึ้ให้ค
	-----	-----
๓,	----- . นึ้เทคึนึ้ฟึ..-----	----- . นึ้เทคึ นึ้ฟึ..-----
๔,	----- (นึ้)..-----	----- นึ้..-----

-
- ๑ นาวะ เขัวใจวจะคั้คแคคั้ว "ปรารณนา" (การทึ้งใจอยากคั้คในสั้งทึคองการ)
 - ๒ ฉาค - ซาคึค (การเก็คในคพึคใหม่)
 - ๓ ซาคณ - คณรึบึ้ไซ้, นริวาร
 - ๔ ฉางนาวะ - ซางนาวะ
 - ๕ นึ้เทคึ - นึ้เด็ค (คั้วทึ้ไซ้ประกอมนทายกั้รึยานแสดงคความหมายในเช็งขอร้อง
วึงวอน, ซัคชวณ อาทึ ไปกั้นเด็ค, ขอเส็ยเด็ค)

(นายเท็ม นึ้เค็ค)

คณเช็ยวซาคทางคานภาษาคะวันออก
อาานแปล อธิบาย

๓๑ น. ค. ๔๓

ส่วนของอิฐปล้องไฉน ที่มีคำจารึก กำหนดอายุในพุทธศตวรรษที่ 23
พบในกริดNW 3 หมายเลขถุง 36

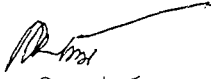
จารึกบนชิ้นส่วนดินเผาประกอบปล่องโถง
พระเจดีย์วัดพระราม
หลุม เอ. วาย. ๘๘/๑๖๕. เอน. คัมภีร์. ๑๖
อักษรไทย ภาษาไทย
พุทธศักราชที่ ๒๓

- ๑, -----/ชา/โคตมพร(ร)...พระ. -----/ชา/โคตมพร(ะ).

๒, -----นันทน ปราชท----- -----นันทนปราชท-----
๓, -----ยิม. มงค.----- -----ยิม. มงค.-----
-

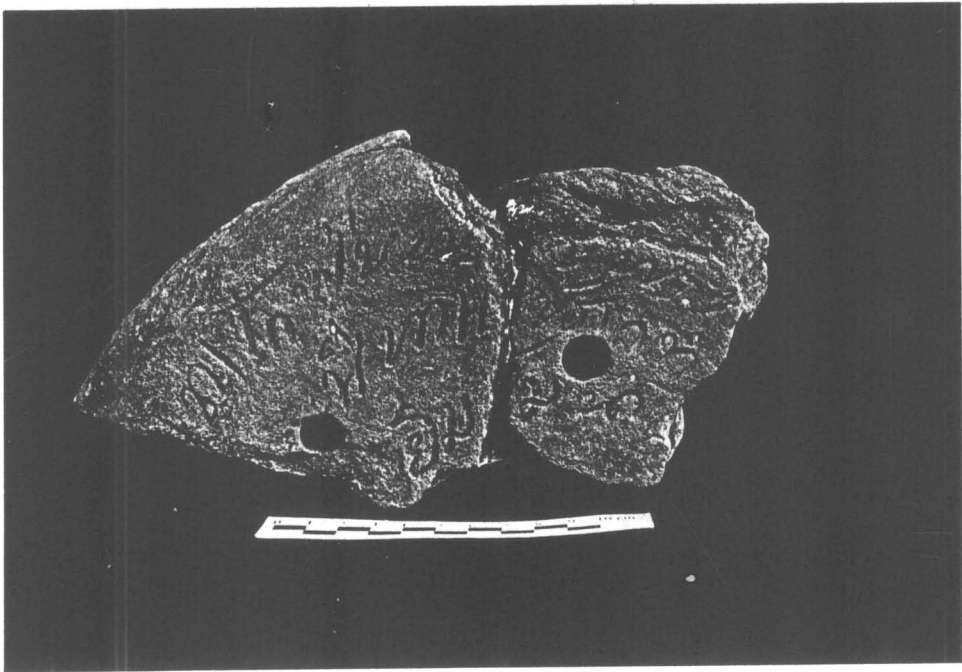
๑ /ชา/ - ชาพเจ้า

๒ นานปราชท น่าจะเป็น "นันทนปราชท"

(นายเทิม มีเต็ม)

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาตะวันออก
อานแปล อธิบาย

๑๐ ก.พ. ๕๓

ส่วนของอิฐรูปโค้งจันทน์ ที่มีคำจารึก กำหนดอายุในพุทธศตวรรษที่ 23
พบในกริด NW 16 หมายเลขถ่วง 65

จารึกบนชิ้นส่วนดินเผาประเภทโลงใบ

พระเจดีย์วัดพระราม

หลุม เอ.วาย.๘๘/๑๑๐. เอส. กัมบลิ. ๖

อักษรไทย ภาษาไทย

พุทธศตวรรษที่ ๒๓

ด้าน ๑

คำจารึก

คำอ่าน

๑, -----(น)กษาค ขิโพ.

-----ทุกษาคิ ขอโพ(บ)

ด้าน ๒

คำจารึก

คำอ่าน

๑, -----(น)กอ.(ส)างโคทม.

-----ทกอ.ส่างโคทม.

๒, -----ย(า)ไทราย-----

-----ยาไทราย-----

๑ กอ. ในจารึกพยัญชนะหลังตัว อ ไม่ชัดเจนว่าเป็นพยัญชนะตัวใด, สาง - สร้าง

๒ โคทม น่าจะตรงกับ "โคทำพร"

๓ ยา น่าจะเป็น "อย่า"

๔ ราย - ร้าย

หมายเหตุ เครื่องหมายที่ใช้ -----

ชิ้นส่วนดินเผาที่หักชำรุดหายไป

แทรพยัญชนะที่ไม่ปรากฏชัด

()

พยัญชนะหรือสระที่มีเค้าเส้นอักษรที่อ่านได้

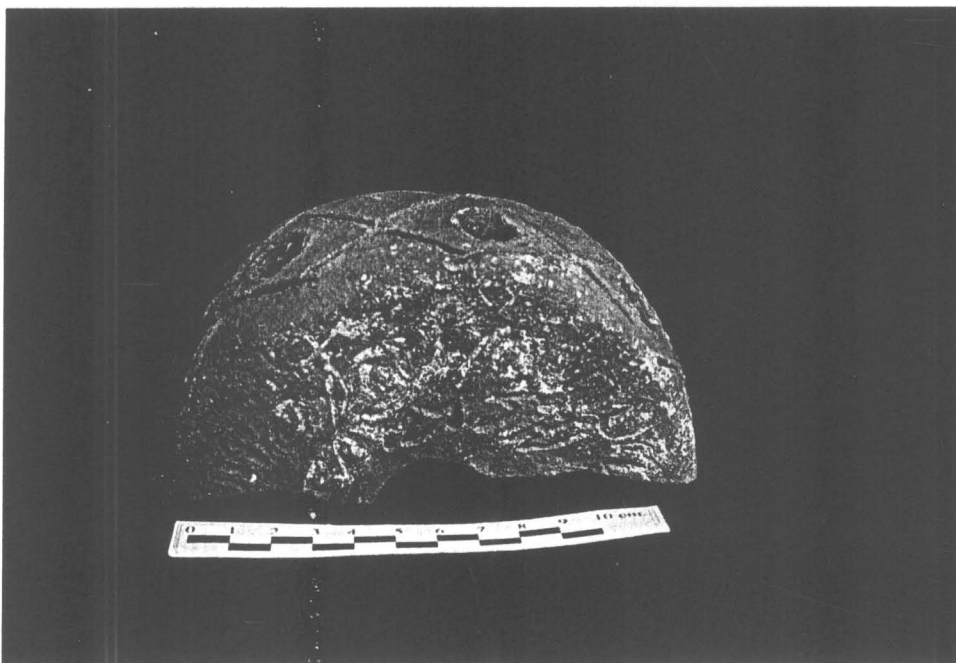
(นาย เติม มีเต็ม)

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาตะวันออก

อานแปล อธิบาย

ส่วนของอิฐปล้องไฉน ที่มีค้ำจารึก กำหนดอายุในพุทธศตวรรษที่ 23
พบในกริด NW 6 หมายเลขถุง 10 ด้านหน้าและด้านหลัง

ทะเบียนนฤงโโบราณวัตถุทั้งหมด
(Find List)

วัดพระงาม

ทะเบียนถุโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุ Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
001	26/6/99	NE 1		กระเบื้องมุงหลังคา, เศษภาชนะดินเผา, ชิ้นส่วนพระพุทธรูปดินเผา, ชิ้นส่วนพระพุทธรูปปูนปั้น, ลวดลายดินเผาประดับสถาปัตยกรรม	
002	26/6/99	NE 17		ชิ้นส่วนปูนปั้นประดับอาคาร	
003	26/6/99	SE 1		พระพิมพ์โลหะ, ประติมากรรมดินเผารูปศิระบุคคล, ชิ้นส่วนของเครื่อง, รูปปูนปั้น, เศียรสำริด, ชิ้นส่วนพระพุทธรูปหินทราย, ดินเผาลายต่างๆ, ชิ้นส่วนกระเบื้องเชิงชาย, เม็ดพระศก, เศษภาชนะดินเผา,ประดับอาคาร, ประติมากรรมเหล็ก	
004	26/6/99	SE 17		กระเบื้องเชิงชาย	
005	27/6/99	SW 5		เศษภาชนะดินเผา, ปูนปั้นประดับอาคาร	
006	27/6/99	SE 33		ชิ้นส่วนดินเผาประดับอาคาร, ปูนปั้นประดับอาคาร, เศษภาชนะดินเผา, กระเบื้องเชิงชาย, ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	
007	28/6/99	NW 5		ฐานพระสำริด, แกนพระพุทธรูป, เศษภาชนะดินเผา	
008	29/6/99	NE 33		เศษภาชนะดินเผา, ชิ้นส่วนดินเผาประดับอาคาร, ชิ้นส่วนประติมากรรมหินทราย, ฐานบัวดินเผาประดับอาคาร, กระเบื้องเชิงชาย, ปลายเหล็ก, ชิ้นส่วนใบเสมา	
009	29/6/99	NE 49		เศษภาชนะดินเผา, พระพุทธรูปดินเผาปางมารวิชัย	
010	2/7/99	SW 6		แกนพระพุทธรูป, อีสุวงกลมมีลวดลาย	

วัดพระงาม

ทะเบียนถุโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุ Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
011	2/7/99	NW 6		เศษภาชนะดินเผา, แกนพระพุทธรูป	
012	2/7/99	NE 2		เม็ดพระศก, ฐานสถูปจำลอง, ตะปูเหล็ก	
013	4/7/99	NW 1		ท่อหรือปลอกทองแดง, ชิ้นส่วนประติมากรรมหินทราย, ชิ้นส่วนปูนปั้น, ชิ้นส่วนหินทราย, อนุพระพุทธรูปหินทราย, ฐานพระพุทธรูปดินเผา, เม็ดพระศก, ดินเผาประดับอาคาร, เศษภาชนะดินเผา	
014	5/7/99	NE 3		กระเบื้องมุงหลังคา	
015	5/7/99	SE 49		เศษภาชนะดินเผา, ปูนปั้นประดับอาคาร, กระเบื้องเชิงชาย	
016	5/7/99	NW 2		ชิ้นส่วนพระพุทธรูปดินเผา, เม็ดพระศก, ดินเผาประดับอาคาร, เกตุมาลาหินทราย, กระเบื้องกระเบื้องเชิงชาย, ชิ้นส่วนประติมากรรมหินทราย, เศียรพระพุทธรูปสำริด, ชิ้นส่วนเสมานินชนวน, เศษภาชนะดินเผา	
017	5/7/99	SW 1		ปูนปั้นประดับอาคาร	
018	6/7/99	SW 2		เม็ดพระศก, ชิ้นส่วนพระดินเผา, กระเบื้องกระเบื้องเชิงชาย, พระปูนปั้น, ชิ้นส่วนใบเสมา, ชิ้นส่วนพระหินทราย	
019	7/7/99	NE 19		กระเบื้องเชิงชาย	
020	7/7/99	NE 18		ชิ้นส่วนพระหินทราย, ชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน, กระเบื้องเชิงชาย	
021	7/7/99	NE 34		กระเบื้องเชิงชาย, ชิ้นส่วนพระสำริด	
022	7/7/99	SW 11		กระเบื้องเชิงชาย, ชิ้นส่วนพระดินเผา, แกนพระดินเผา, ปูน, ตะปู, ชิ้นส่วนหวดดา	

วัดพระงาม

ทะเบียนถุงโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุง Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
023	8/7/99	SE 2		ชั้นส่วนพระดินเผา, ลวดลายดินเผา, เม็ดพระศก, ชั้นส่วนปูนปั้น, ชั้นส่วนหินเสมาหินชนวน, ชั้นส่วนพระหินทราย, ชั้นส่วนปูนปั้น	
024	8/7/99	SE 4		กระเบื้องมุงหลังคา, ชั้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	
025	8/7/99	NE 4		เศษภาชนะดินเผา, ชั้นส่วนดินเผาประดับอาคาร	
026	9/7/99	SE 3		ลายดินเผารูปกลีบดอกบัว, แกนพระดินเผา	
027	9/7/99	SW 12		เศษภาชนะดินเผา, ตะปูเหล็ก, ชั้นส่วนประติมากรรมรูปสัตว์, ชั้นส่วนใบเสมาหินชนวน, กระเบื้อง, เบ้าดินเผา	
028	10/7/99	NE 22		กระเบื้องเชิงชาย, กระเบื้อง	
029	10/7/99	SE 18		กระเบื้องเชิงชาย, กระเบื้อง, เศษภาชนะดินเผา, ฐานพระดินเผา, ปูนปั้น	
030	10/7/99	SE 20		กระเบื้อง, กระเบื้องเชิงชาย	
031	11/7/99	SE 19		เศษภาชนะดินเผา, กระเบื้อง, กระเบื้องเชิงชาย	
032	11/7/99	SE 35		ใบเสมา, กระเบื้องมุงหลังคา	
033	12/7/99	SW 3		เศษภาชนะดินเผา, ชั้นส่วนพระสำริด, ชั้นส่วนปูนปั้น, หินชนวนใบเสมา	
034	12/7/99	NW 11		ประติมากรรม, กระเบื้องเชิงชาย, ชั้นส่วนพระหินทราย, ชั้นส่วนปูนปั้น, ชั้นส่วนรักปิดทอง	
035	13/7/99	SW 13		กระเบื้องมุงหลังคา, ดินเผาประดับอาคาร, ใบเสมา	

วัดพระงาม

ทะเบียนถุงโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุง Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
036	13/7/99	NW 3		ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด, ประติมากรรมดินเผารูปช้าง, ดินเผา ประดับอาคารมีจารึก, ชิ้นส่วนดินเผา ประดับอาคาร, เศษภาชนะดินเผา	
037	14/7/99	NE 5		ชิ้นส่วนหม้อ (ขนาดใหญ่)	
038	14/7/99	NE 21		ชิ้นส่วนใบเสมา, เศษภาชนะดินเผา, ปูนปั้นประดับอาคาร, เบี้ยดินเผา	
039	16/7/99	SW 15		แกนพระพุทธรูป, เศษภาชนะดินเผา, พระพุทธรูปสำริด, ชิ้นส่วนดินเผา ประดับอาคาร	
040	16/7/99	NE 35		เศษภาชนะดินเผา, กระจเบื้องเชิงชาย, ชิ้นส่วนดินเผาประดับอาคาร	
041	16/7/99	NE 36		เศษภาชนะดินเผา, พระสำริด, กระจเบื้องเชิงชาย, ปูนปั้นประดับอาคาร	
042	18/7/99	SW 16		กระจเบื้องเชิงชาย	
043	20/6/99	SW 4		เศษภาชนะดินเผา	
044	20/6/99	SW 21		กระจเบื้องเชิงชาย, ปูนปั้นประดับอาคาร	
045	21/6/99	SE 5		ลวดลายปูนปั้น, พระพุทธรูปสำริด	
046	21/6/99	SE 21		พระพุทธรูปสำริด	
047	21/6/99	NE 37		ปูนปั้นประดับอาคาร, ฟันสัตว์, เศษ ภาชนะดินเผา	
048	21/6/99	SE 34		เสมาดินเผาประดับอาคาร	
049	21/6/99	SE 35		เศษภาชนะดินเผา, ดินเผาประดับ อาคาร	
050	21/6/99	NW 4		เศษภาชนะดินเผา	
051	21/6/99	NW 13		ปูนปั้นประดับอาคาร, เศษภาชนะดิน เผา	

วัดพระงาม

ทะเบียนถุโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุ Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
052	22/6/99	NW 14		ดินเผาประดับอาคารมีจารึก, เศษ ภาชนะดินเผา	
053	22/6/99	SE 6		เศษภาชนะดินเผา	
054	22/6/99	SE 36		เศษภาชนะดินเผา, กระเบื้องเชิงชาย	
055	22/6/99	NE 38		เศษภาชนะดินเผา	
056	22/6/99	SE 37		กระเบื้องเชิงชาย, ปูนปั้น, เศษภาชนะ ดินเผา	
057	22/6/99	NE 6		กระเบื้องเชิงชาย, เศษภาชนะดินเผา, ปูนปั้นประดับอาคาร	
058	24/6/99	NE 22		ปูนปั้นลายเทพพนม	
059	24/6/99	SW 22		ปูนปั้นประดับอาคาร, เศษภาชนะดิน เผา, กระเบื้องเชิงชาย	
060	24/6/99	NW 15		เศษภาชนะดินเผา	
061	24/6/99	SE 22		เศษภาชนะดินเผา	
062	24/6/99	SW 23		ประติมากรรมดินเผาเครื่องเคลือบ, เศษภาชนะดินเผา, ปูนปั้นประดับ อาคาร	
063	24/6/99	SE 38		ลูกแก้วของเจดีย์ราย, ปูนปั้นประดับ อาคารรูปบุคคล	
064	26/7/99	NW 23		หน้าตักพระสำริด, เศษภาชนะดินเผา	
065	26/7/99	NW 16		มีจารึก, เศษภาชนะดินเผา, ชิ้นส่วนปูน ปั้น	
066	26/7/99	NW 21		ฐานพระพุทธรูปดินเผา, เศษภาชนะดิน เผา, กระเบื้องเชิงชาย, ดินเผาประดับ อาคาร	
067	27/7/99	SW 25		เศษภาชนะดินเผา	
068	27/7/99	NW 24		เศษภาชนะดินเผา	

วัดพระงาม

ทะเบียนอุ้งโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขอุ้ง Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
069	27/7/99	NW 25		ประติมากรรมดินเผารูปคนขี่ช้าง, ปูน ปั้นประดับอาคาร, ชิ้นส่วนกระเบื้องเชิง ชาย	
070	27/7/99	NW 26		เศษภาชนะดินเผา, ชิ้นส่วนปูนปั้น ประดับอาคาร	
071	28/7/99	SW 26		เศษภาชนะดินเผา, ชิ้นส่วนปูนปั้น, ชิ้น ส่วนกระเบื้องเชิงชาย	
072	29/7/99	NW 35		กระเบื้องเชิงชาย, เศษภาชนะดินเผา	
073	29/7/99	NW 36		กระเบื้องเชิงชาย, เศษภาชนะดินเผา	
074	29/7/99	NW 45		กระเบื้องเชิงชาย, เศษภาชนะดินเผา	
075	24/7/99	SW 36		กระเบื้องเชิงชาย, เศษภาชนะดินเผา	
076	30/7/99	SW 32		กระเบื้องเชิงชาย	
077	8/8/99	NE 66		เศษภาชนะดินเผา	
078	8/8/99	NE 52		ชิ้นส่วนดินเผาประดับอาคาร, พระ สำริด (เศียร, ลำตัว)	
079	8/8/99	NE 53		ชิ้นส่วนดินเผาประดับอาคาร	
080	9/8/99	NE 68		กระเบื้องเชิงชาย	
081	9/8/99	NE 54		ลวดลายดินเผาประดับสถาปัตยกรรม	
082	9/8/99	NE 7		เศษภาชนะดินเผา	
083	10/8/99	NE 23		เศษภาชนะดินเผา	
084	11/8/99	SE 23		ปูนปั้นประดับอาคาร, ฐานพระพุทธรูป ดินเผา	
085	13/8/99	NE 25		พระดินเผา	
086	13/8/99	NE 10		เศษภาชนะดินเผา	
087	13/8/99	NE 24		เศษภาชนะดินเผา, พระสำริด	
088	13/8/99	NE 40		พระพิมพ์ดินเผา	
089	13/8/99	NE 12		เศษภาชนะดินเผา	
090	13/8/99	NE 9		เศษภาชนะดินเผา	

วัดพระงาม

ทะเบียนถุงโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุง Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
091	20/8/99	NE 13		ภาชนะดินเผา	
092	23/8/99	NE 50		ภาชนะดินเผา, กระจุก	
093	23/8/99	SE 11		เศษภาชนะดินเผา, กระจุกเชิงชาย	
094	23/8/99	NE 74		พระสำริด	
095	25/8/99	SE 40		ภาชนะดินเผา	
096	25/8/99	NE 72		ภาชนะดินเผา	
097	26/8/99	SE 30		ภาชนะดินเผา, กระจุกเชิงชาย	
098	3/9/99	SE 46		ภาชนะดินเผา, กระจุกเชิงชาย	
099	3/9/99	NE 14		ภาชนะดินเผา, กระจุกเชิงชาย, ดินเผาประดับอาคาร, ภาชนะดินเผา, กระจุก	
100	3/9/99	NE 8		ลวดลายปูนปั้น, เศษภาชนะดินเผา	
101	9/10/99	SE 39		ปูนปั้นประดับอาคาร	
102	9/10/99	NE 58		ชิ้นส่วนสำริด	
103	9/10/99	SE 7		ภาชนะดินเผา, กระจุก, ปูนปั้น	
104	12/10/99	NE 63		ประติมากรรมดินเผา	
105	13/10/99	SE 14		ประติมากรรมดินเผา, กระจุกเชิงชาย, ภาชนะดินเผา, กระจุก	
106	29/10/99	NE 65		ปูนปั้นประดับซุ้มประตู, ประติมากรรมปูนปั้น, เครื่องมือเครื่องใช้เหล็ก, เศษภาชนะดินเผา	
107	29/10/99	SE 55		ปูนปั้นประดับซุ้มประตู	
108	3/11/99	SE 72		ปูนปั้น (ซุ้มประตู)	
109	3/11/99	NE 67		ปูนปั้น (กำแพง)	
110	3/11/99	NE 41		พระพุทธรูปสำริด	
111	3/11/99	NE 51		เศษภาชนะดินเผา	
112	3/11/99	SE 65		ประติมากรรมปูนปั้น, ลวดลายปูนปั้น, เศษภาชนะดินเผา	

ทะเบียนถุและ
รายละเอียดโบราณวัตถุขึ้นพิเศษ
(Special Find List)

วัดพระงาม

ทะเบียนโบราณวัตถุขึ้นพิเศษ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Special Find List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชั้นที่ S.F. No.	หมายเลขขุด Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	คำอธิบาย Description
1	008/1		NE 33	เศียรพระพุทธรูปสำริดค่อนข้างสมบูรณ์ลักษณะของเม็ดพระศกเป็นหนามขนุน ขาดรัศมี สูง 8 ซม. กว้าง 6.7 ซม.
2	008/4		NE 33	พระพุทธรูปสำริดปางประทับยืน ครองจีวรเรียบคลุม เหลือเพียงส่วนเศียรและลำตัว สภาพชำรุดค่อนข้างมากส่วนลำตัวและเศียรหลุดแยกจากกัน สูงทั้งหมด 25 ซม. กว้าง 14 ซม.
3	008/6		NE 33	กระเบื้องเชิงชายลายเส้นโค้งประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม สมัยอยุธยากลาง ขนาด สูง 11 ซม. กว้าง 12.5 ซม.
4	009/1		NE 49	พระบาทสำริด สูงทั้งหมด 8.1 ซม. กว้าง 2.8 ซม.
5	010		SW 6	จารึกแผ่นดินเผา
6	015		SE 49	ชิ้นส่วนปูนปั้นรูปพญานาค สภาพชำรุดค่อนข้างมากเหลือส่วนเศียรเพียง 2 เศียร ขนาดความสูงโดยประมาณ 33 X 32 ซม.
7	015/2		SE 49	ชิ้นส่วนปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรมรูปเทวดาประทับยืน สภาพชำรุดเหลือแต่ตัว องค์ แขนและขา ขนาด ความสูง 36 ซม. กว้าง 13 ซม.
8	021/1		NE 34	พระพุทธรูปสำริดประทับนั่งปางสมาธิบนฐานหน้ากระดานเรียบครองจีวรคลุม เศียรทรงเครื่องขฎกาทริต (พระชัยมงคล) เศียรหักจากองค์ ขนาดความสูงทั้งหมด 12.6 ซม. หน้าตักกว้าง 6.1 ซม. ฐานกว้าง 7.5 ซม. ฐานสูง 2.3 ซม.
9	031/6		SE 19	กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม สมัยอยุธยาตอนกลาง รวบรวม พศ.21 ขนาด ความกว้าง 12 ซม. สูง 14 ซม.
10	036		NW 3	จารึกแผ่นดินเผา
11	042/6		SW 16	กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว รูปแบบสมัยอยุธยาตอนกลาง รวบรวม พศ.21 ขนาดความกว้าง 13.5 ซม. สูง 14.5 ซม.
12	047/1		NE 37	พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย สำริดประทับนั่งปางสมาธิบนฐานหน้ากระดานเรียบ (พระชัยมงคล) สภาพค่อนข้างสมบูรณ์ เศียรชำรุดเล็กน้อย ขนาดความสูง 17 ซม. หน้าตักกว้าง 7.8 ซม. ฐานกว้าง 10 ซม. ฐานสูง 3 ซม.
13	053		SE 6	โหลปากผายเนื้อแกร่ง (Pot # 16) ขึ้นรูปด้วยแป้นเคลือบน้ำตาลสีแดง ลำตัวทำเป็น รูปกลีบบัว ขนาดความสูงทั้งหมด 8 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลางปาก 12.7 ซม. ขนาด ลำตัว 12 ซม. สภาพค่อนข้างสมบูรณ์
14	053/6		SE 6	กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม รูปแบบอายุสมัยราวปลาย พศ.22
15	057		NE 6	พระพุทธรูปสำริดประทับนั่งปางสมาธิบนฐานหน้ากระดานซึ่งเจาะเป็นสามเหลี่ยม ไว้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังด้านละ 2 ช่อง ลักษณะดังกล่าวคงตั้งใจให้หมายถึง ความเป็นฐานสิงห์ ครองจีวรคลุม, เศียรทรงเครื่องขฎกาทริต (พระชัยมงคล) ขนาดความสูงทั้งหมด 13.5 ซม. หน้าตักกว้าง 5.4 ซม. ฐานกว้าง 6.8 ซม. ความ สูงฐาน 2.6 ซม.
16	057		NE 6	ตลับดินเผาเนื้อแกร่ง (Pot # 28) ขึ้นรูปด้วยแป้นเคลือบเขียวด้านนอก, เคลือบดำ ด้านใน มีฝาคว่ำ ขนาดความสูงทั้งหมด 8 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลางปาก 8.7 ซม. ขนาดลำตัว 8.7 ฐานมีเชิง เส้น ผศ. 4.8 ซม. สภาพสมบูรณ์

วัดพระงาม

ทะเบียนโบราณวัตถุขึ้นพิเศษ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Special Find List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชั้นที่ S.F. No.	หมายเลขขุด Bag No.	วันเดือนปี Date	พื้นที่ Grid	คำอธิบาย Description
17	058		NE 22	พระพิมพ์ดินเผาประทับนั่งปางมารวิชัยบนฐานบัวภายในซุ้มเรือนแก้วมีสาวกยืนประคองชฎีอยู่ทั้ง 2 ข้าง ขนาดความกว้าง 4 ซม. ความสูงทั้งหมด 6 ซม. สภาพชำรุดมาก
18	086		NE 10	กระปุกเขียนลายครามใต้เคลือบ (Pot # 1) ความสูงทั้งหมด 10.2 ซม. เส้นผศ. ปาก 9.1 ซม. เส้นผศ. ลำตัว 13 ซม. ฐานมีเชิง 7.5 ซม. สภาพสมบูรณ์
19	063		SE 38	ปูนปั้นรูปบุคคลในกรอบสี่เหลี่ยมประดับสถาปัตยกรรม ประทับนั่งสมาธิราบ ขนาดความกว้าง 22.5 ซม. ความสูง 25 ซม. สภาพชำรุดเล็กน้อย ส่วนเศียรหักหายไป
20	065		NW 16	จารึกแผ่นดินเผา
21	083/1		NE 23	พระพุทธรูปสำริดประทับนั่งปางมารวิชัยบนฐานสิงห์ ครองจีวรเรียบคลุม ขนาดความสูงทั้งหมด 18.2 ซม. หน้าตักกว้าง 7.8 ซม. ฐานกว้าง 6.7 ซม. ฐานสูง 4.1 ซม. สภาพสมบูรณ์มาก
22	083/2		NE 23	พระพุทธรูปสำริดประทับนั่งปางสมาธิบนฐานซึ่งเจาะสามเหลี่ยมทั้งหน้า - หลัง ครองจีวรคลุม เศียรทรงเครื่องชฎาเทริด ลำตัวหัก ขนาดความสูงทั้งหมด 12.4 ซม. หน้าตักกว้าง 5.1 ซม. ฐานกว้าง 6.2 ซม. ฐานสูง 3 ซม.
23	088		NE 40	ผอบตะกั่วทรงกระบอกบรรจุกระดูก (Pot # 61) มีฝาปิด , ผลิตจากลึงค์ดอกไม้รอบฝา ขนาดความสูงทั้งหมด 8.5 ซม. เส้นผศ. ลำตัว 11 ซม. สภาพปากบิดงอ
24	098/6		SE 46	กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว รูปแบบอายุสมัยราวปลาย พศ. 21
25	103/2		SE 7	ปูนปั้นลายเทพพนมประดับแนวกำแพง (ทับหลังกำแพง) ลายเทพพนมประทับนั่งบนฐานบัวคว่ำบัวหงายในซุ้มเรือนแก้วใบระกา ขนาดความกว้าง 17 ซม. สูง 18 ซม. สภาพค่อนข้างสมบูรณ์
26	110/1		NE 41	พระพุทธรูปสำริดประทับนั่งปางสมาธิบนฐานซึ่งเจาะสามเหลี่ยมทั้งหน้า-หลัง ครองจีวรเฉียง เศียรทรงเครื่องชฎาเทริด ขนาดความสูงทั้งหมด 9.7 ซม. หน้าตักกว้าง 3.5 ซม. ฐานกว้าง 4.4 ซม. ฐานสูง 1.7 ซม. สภาพสมบูรณ์มาก

วัดพระงาม

ทะเบียนถุงโบราณวัตถุ

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Bag No. List)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเลขถุง Bag No.	วัน/เดือน/ปี Date	พื้นที่ Grid	ระดับ Level (CM.DT)	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
001	8/7/99	TP.1	1 190 - 120	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
002	8/7/99	TP.1	2 200 - 210	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
003	8/7/99	TP.1	2 200 - 210	เศษภาชนะดินเผา	
004	8/7/99	TP.1	3 210 - 220	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
005	8/7/99	TP.1	3 210 - 220	เศษภาชนะดินเผา	
006	9/7/99	TP.1	4 220 - 230	เศษภาชนะดินเผา	
007	9/7/99	TP.1	4 220 - 230	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
008	9/7/99	TP.1	4 220 - 230	ชิ้นส่วนเสมาหินชนวน	
009	9/7/99	TP.1	5 230 - 240	เศษภาชนะดินเผา	
010	9/7/99	TP.1	5 230 - 240	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
011	9/7/99	TP.1	5 230 - 240	ชิ้นส่วนเสมาหินชนวน	
012	9/7/99	TP.1	6 240 - 250	เศษภาชนะดินเผา	
013	9/7/99	TP.1	6 240 - 250	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
014	9/7/99	TP.1	6 240 - 250	ชิ้นส่วนเสมาหินชนวน	
015	9/7/99	TP.1	6 240 - 250	โบราณวัตถุในร่องรอยผิวดิน 1	
016	9/7/99	TP.1	6 240 - 250	โบราณวัตถุในร่องรอยผิวดิน 2	
017	9/7/99	TP.1	7 250 - 260	เศษภาชนะดินเผา	
018	9/7/99	TP.1	7 250 - 260	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
019	9/7/99	TP.1	8 260 - 270	เศษภาชนะดินเผา	
020	9/7/99	TP.1	8 260 - 270	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
021	10/7/99	TP.1	9 270 - 280	เศษภาชนะดินเผา	
022	10/7/99	TP.1	9 270 - 280	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
023	10/7/99	TP.1	10 280-290	เศษภาชนะดินเผา	
024	10/7/99	TP.1	10 280-290	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
025	10/7/99	TP.1	11 290-300	เศษภาชนะดินเผา	
026	10/7/99	TP.1	11 290-300	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	
027	10/7/99	TP.1	12 300-310	เศษภาชนะดินเผา	
028	10/7/99	TP.1	12 300-310	เศษกระเบื้องมุงหลังคา	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

(Photo Record)

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 1
วันที่ใส่ฟิล์ม 26/6/99 วันที่เอาฟิล์มออก 29/6/99

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
1	26/6/99	NE 49 ,33	S	Surface	
2	26/6/99	NE 17	W	Surface	
3	26/6/99	NE 1	W	Surface	
4	26/6/99	SE 1	W	Surface	
5	26/6/99	SE 17	W	Surface	
6	26/6/99	SE 33 , 49	N	Surface	
7	26/6/99	SE 1	W	ชั้นส่วนพระพุทธรูปหินทราย	
8	26/6/99	SE 1	W	ชั้นส่วนเศียรพระพุทธรูปหินทราย	
9	27/6/99	SE 17	E	พระพุทธรูปสำริดมีร่องรอยการปิดทอง	
10	27/6/99	NE 1	N	ฐานพระพุทธรูปดินเผา	
11	27/6/99	SE 1	S	ชั้นส่วนแขนพระพุทธรูปหินทราย	
12	27/6/99	SE 17	S	พระพุทธรูปสำริด	
13	27/6/99	NE 1	N	ชั้นส่วนพระพุทธรูปหินทราย	
14	27/6/99	SE 33	N	ฐานพระพุทธรูปสำริด	
15	27/6/99	SE 17	N	พระพิมพ์โลหะ	
16	28/6/99		W	เนินอุโบสถด้านทิศตะวันออก	
17	28/6/99		W	เนินอุโบสถด้านทิศตะวันออก	
18	28/6/99		S	เนินอุโบสถด้านทิศเหนือ	
19	28/6/99		S	เนินอุโบสถด้านทิศเหนือ	
20	28/6/99		E	เนินอุโบสถด้านทิศตะวันตก	
21	28/6/99		E	เนินอุโบสถด้านทิศตะวันตก	
22	28/6/99		N	เนินอุโบสถด้านทิศใต้	
23	28/6/99		N	เนินอุโบสถด้านทิศใต้	
24	28/6/99			ชั้นส่วนพญานาคที่ตำราจมน้ำได้จากคูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
25	28/6/99			ชั้นส่วนพญานาคที่ตำราจมน้ำได้จากคูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
26	28/6/99			ชั้นส่วนพญานาคที่ตำราจมน้ำได้จากคูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
27	28/6/99			ชั้นส่วนพญานาคที่ตำราจมน้ำได้จากคูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
28	28/6/99			ชั้นส่วนพญานาคที่ตำราจมน้ำได้จากคูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
29	28/6/99			ชั้นส่วนพญานาคที่ตำราจมน้ำได้จากคูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
30	28/6/99		W	คูน้ำด้านทิศเหนือที่ตำราจพบชั้นส่วนพญานาค	
31	28/6/99	NE 17	S	แนวฐานรากของอุโบสถหลังปัจจุบัน	
32					เสีย
33	29/6/99	NE 49	S	พระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย	
34	29/6/99	NE 49	S	พระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย	
35	29/6/99	NE 49	N	พระบาทพระพุทธรูปสำริด (ข้างขวา)	
36	29/6/99	NW 5	S	ภาพหน้าตัดการพังทลายของเจดีย์ประธาน	
37	29/6/99	NW 5	S	ภาพหน้าตัดการพังทลายของเจดีย์ประธาน	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 2
วันที่ใส่ฟิล์ม 29/6/99 วันที่เอาฟิล์มออก 7/7/99

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
1	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
2	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
3	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
4	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
5	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
6	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
7	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
8	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
9	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
10	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
11	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
12	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
13	29/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่พยายามบุกดูเข้าไปนำเศียรพระในเจดีย์ประธานออกมา	
14	30/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรนำรถไถและรถบรรทุกบุกเข้ามาในเขตวัด	
15	30/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรนำรถไถและรถบรรทุกบุกเข้ามาในเขตวัด	
16	30/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรนำรถไถและรถบรรทุกบุกเข้ามาในเขตวัด	
17	30/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรนำรถไถและรถบรรทุกบุกเข้ามาในเขตวัด	
18	30/6/99			เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรนำรถไถและรถบรรทุกบุกเข้ามาในเขตวัด	
19	30/6/99	NE 2	S	Surface	
20	30/6/99	NE 3	S	Surface	
21	30/6/99	NE 4	S	Surface	
22	30/6/99	NE 5	S	Surface	
23	2/7/99	NE 1	W	ภาพด้านตัดแสดงการพังทลายของอุโบสถ	
24	2/7/99	NE 6	E	Surface	
25	2/7/99	NE 2	N	ชิ้นส่วนแกนพระพุทธรูปหินทราย	
26	3/7/99	NW 1	N	Surface	
27	3/7/99	NE 7	S	Surface	
28	3/7/99	NE 8	S	Surface	
29	3/7/99	SE 1	W	เศียรพระพุทธรูปสำริด	
30	4/7/99	SE 17	W	เศียรพระพุทธรูปสำริด	
31	4/7/99	NE 9	S	Surface	
32	4/7/99	NW 2	N	Surface	
33	4/7/99	NW 1	S	ชิ้นส่วนขาพระพุทธรูปหินทราย	
34	5/7/99	NE 3	N	ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริดทรงเครื่อง	
35	5/7/99	NE 3	N	Surface	
36	6/7/99	NE 10 , NE 11	E	Surface	
37	7/7/99	NE 18 , NE 19	S	Surface	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Konica ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 3
วันที่ใส่ฟิล์ม 7/7/99 วันที่เอาฟิล์มออก 14/7/99

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0	7/7/99	SW 12	N	Surface	ต้องเป็น SW 11
1	7/7/99	TP-1	S	Surface	
2	7/7/99	SE 2 , SE 3	E	Surface	
3	8/7/99	TP-1	S	Surface 1 (190 cm.dt)	
4	8/7/99	SE 4	S	Surface	
5	8/7/99	TP-1	S	Surface 2 (200 cm.dt)	
6	8/7/99	TP-1	S	Surface 3 (210 cm.dt)	
7	9/7/99	TP-1	W	Feature 1 (กลุ่มภาชนะดินเผาและกระดูกเผาไฟ)	
8	9/7/99	TP-1	W	Feature 1 (กลุ่มภาชนะดินเผาและกระดูกเผาไฟ)	
9	9/7/99	SE 5 , SE 21	S	Surface	
10	9/7/99	TP-1	S	Surface 9 (290 cm.dt)	
11	10/7/99	SE 18 , SE 20	E	Surface	
12	12/7/99	NW 11 , 21	S	Surface	
13	12/7/99	NE 18	S	ฐานเสมาด้านทิศเหนือ	
14	12/7/99	NE 18	E	พื้นมะเบียงนอกอุโบสถ	
15	12/7/99	NW 1	SW	ฐานซุกชีภายในอุโบสถ	
16	12/7/99	NE 17	W	ภาพด้านตัดการพังทลายของอุโบสถ	
17	12/7/99	NE 4	W	เสากลมที่ฐานด้านหน้าอุโบสถ	
18	12/7/99	SE 4	W	เสากลมที่ฐานด้านหน้าอุโบสถ	
19	12/7/99		E	สภาพของหลุมขุดค้น	
20	12/7/99		W	สภาพที่ภายในอุโบสถภายหลังการขุดแต่ง	
21	12/7/99	SE 18	SE	การขุดแต่งฐานเสมาด้านทิศใต้	
22	12/7/99	SE 19	N	การขุดแต่งฐานไฟที่ด้านทิศใต้	
23	12/7/99	SW 3	SW	Surface	
24	12/7/99	NW 3	W	Surface	
25				ภาพใน TP-1 ดูไม่ชัดต้องรูป	
26	12/7/99	SW 3	SW	การขุดแต่งฐานเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตก	
27	12/7/99		SE	สภาพหลังขุดแต่งของฐานซุกชีและพื้นด้านหลังฐานซุกชี	
28	12/7/99		E	พื้นและประตูทางเข้าอุโบสถ	
29	13/7/99		W	ขณะขุดแต่งเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันออก	
30	13/7/99	NW 11	W	ขณะขุดแต่งพื้นปูนและผนังอุโบสถด้านทิศเหนือ	
31	14/7/99	SW 4 , SW 14	N	Surface	เสีย
32	14/7/99	TP-1	S	Surface 19 (380 cm.dt)	
33					
34					
35					
36					

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 4
วันที่ใส่ฟิล์ม 16/7/99 วันที่เอาฟิล์มออก 22/7/99

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
1	16/7/99	NE 36	N	Surface	
2	16/7/99	NE 36	N	Surface	
3	16/7/99	SW 15	N	Surface	
4	16/7/99	TP-1	S	Surface 22 (410 cm.dt)	
5	16/7/99	TP-1	S	Surface 23 (420 cm.dt)	
6	17/7/99	SW 16	W	Surface	
7	17/7/99	SW 16	W	Surface	
8	17/7/99		N	ส่วนยอดเจดีย์ประธาน	
9	17/7/99		N	ส่วนองค์ระฆังของเจดีย์ประธาน	
10	17/7/99		N	ส่วนฐานเจดีย์ประธาน	
11	17/7/99	NW 3	S	Surface	
12	17/7/99	NW 3	S	Surface	
13	17/7/99	TP-1	S	Surface 24 (430 cm.dt)	
14	17/7/99	TP-1	S	Surface 25 (450 cm.dt)	
15	18/7/99	NW 3	N	ภาพหน้าตัดชั้นดินแสดงการพังทลายของเจดีย์ประธาน	
16	18/7/99	NW 3	N	ภาพหน้าตัดชั้นดินแสดงการพังทลายของเจดีย์ประธาน	
17	18/7/99	NE 21	N	Surface	
18	18/7/99	SW 21	S	Surface	
19	18/7/99	TP-1	S	Surface 26 (470 cm.dt)	
20	20/7/99	NW 2	N	Surface	
21	20/7/99	NW 4	S	Surface	
22	20/7/99	NE 37	N	Surface	
23	20/7/99	SE 34 ,35,36	W	Surface	
24	20/7/99	SE 34 ,35,36	W	Surface	
25	20/7/99	TP-1	S	Surface 28 (510 cm.dt)	
26	21/7/99	NW 13	S	Surface	
27	21/7/99	NW 14	S	Surface	
28	21/7/99	TP-1	S	Surface 29 (530 cm.dt)	
29	21/7/99	SE 21	S	Surface	ในรูปเขียนวันที่ผิด
30	21/7/99	NE 37	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
31	21/7/99	NE 37	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
32	21/7/99	NE 37	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
33	22/7/99	NE 34	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
34	22/7/99	NE 37	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
35	22/7/99	NE 37	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
36	22/7/99	NE 36	N	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
37	22/7/99	NE 36	N	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 5
วันที่ใส่ฟิล์ม 22/7/99 วันที่เขาฟิล์มออก 25/7/99

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
1					เสีย
2	22/7/99	NE 38	N	Surface	
3	22/7/99	NE 22	S	Surface	
4	22/7/99	NE 6	N	Surface	
5	22/7/99	SE 6	S	Surface	
6	22/7/99	SE 22	N	Surface	
7	22/7/99	SE 38	N	Surface	
8	22/7/99	SE 37	N	Surface	
9	22/7/99	SW 22	N	Surface	
10	22/7/99	NW 16	W	Surface	
11	22/7/99	NW 15	W	Surface	
12	22/7/99	NW 21	S	Surface	
13	22/7/99	NE 37	N	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
14	22/7/99	NE 37	N	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
15	22/7/99	NE 37	N	พระพุทธรูปแก้วปางสมาธิ	
16	22/7/99	NE 37	N	พระพุทธรูปแก้วปางสมาธิ	
17	22/7/99	NE 37	W	ชั้นส่วนปูนปั้นประดับอาคาร (ส่วนฐานเจดีย์)	
18	22/7/99	NE 37	W	ชั้นส่วนปูนปั้นประดับอาคาร (ส่วนฐานเจดีย์)	
19	22/7/99	NE 38	E	หินอ่อนจารึกสำหรับประดับยอดเจดีย์ (ผอบบรรจุพระธาตุจำลอง)	
20	22/7/99	NE 38	E	หินอ่อนจารึกสำหรับประดับยอดเจดีย์ (ผอบบรรจุพระธาตุจำลอง)	
21	22/7/99	NE 34	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
22	22/7/99	NE 34	W	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
23	22/7/99	NW 14	W	ชั้นส่วนดินเผาประดับยอดเจดีย์ (มีจารึก)	
24	22/7/99	NW 14	W	ชั้นส่วนดินเผาประดับยอดเจดีย์ (มีจารึก)	
25	24/7/99	NE 6	N	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
26	24/7/99	NE 6	N	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
27	24/7/99	NE 33	W	เศียรพระพุทธรูปสำริด	
28	24/7/99	NE 33	W	เศียรพระพุทธรูปสำริด	
29	24/7/99	NE 33	E	ลำตัวพระพุทธรูปสำริด	
30	24/7/99	SW 23	W	Surface	
31	24/7/99	SW 24	E	Surface	
32	24/7/99	NE 6	S	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
33	24/7/99	NE 6	S	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
34	24/7/99	NE 6	S	พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ	
35	25/7/99	SE 38	N	ชั้นส่วนปูนปั้นประดับอาคารรูปบุคคล (เทวดา ?)	
36	25/7/99	SE 38	N	ชั้นส่วนปูนปั้นประดับอาคารรูปบุคคล (เทวดา ?)	
37	25/7/99		NW	สภาพก่อนการขุดแต่งของเจดีย์ประธาน	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 6
วันที่ใส่ฟิล์ม 27/7/99 วันที่เอาฟิล์มออก 29/7/99

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
1					เสีย
2					เสีย
3	27/7/99	SE 24	W	บ่อปูน	
4	27/7/99	SE 24	W	บ่อปูน	
5	27/7/99	SE 24	W	บ่อปูน	
6	27/7/99	SW 23	W	ขุดแต่งแนวฐานโพนหน้ากระดาน	
7	27/7/99	SW 23	W	ขุดแต่งแนวฐานโพนหน้ากระดาน	
8	27/7/99	NW 24	W	Surface	
9	27/7/99	NW 25	W	Surface	
10	27/7/99	NW 26	W	Surface	
11	27/7/99	NW 23	E	ขุดแต่งแนวฐานโพนหน้ากระดาน	
12	27/7/99	NW 23	E	ขุดแต่งแนวฐานโพนหน้ากระดาน	
13	28/7/99	SW 25	N	Surface	
14	28/7/99	SW 26	N	Surface	
15	28/7/99	NW 35	N	Surface	
16	28/7/99	NW 36	W	Surface	
17	28/7/99	NW 46	W	Surface	
18	28/7/99	NW 45	W	Surface	
19	29/7/99	SW 36	W	Surface	
20	29/7/99	SW 35	W	Surface	
21	29/7/99	SW 46	N	Surface	
22	29/7/99	SW 26	S	ชิ้นส่วนปูนประดับอาคาร (ซุ้มจระต๋ ?)	
23	29/7/99	SW 45	N	Surface	
24	29/7/99	SW 34	E	Surface	
25	29/7/99	SW 33	E	Surface	
26	29/7/99	SW 43	E	Surface	
27	29/7/99		N	ฐานโพนหน้ากระดานด้านทิศใต้	
28	29/7/99		W	ฐานโพนและพื้นภายในอุโบสถภายหลังการขุดแต่ง	
29	29/7/99		W	ฐานโพนและพื้นภายในอุโบสถภายหลังการขุดแต่ง	
30	29/7/99		E	ประตูทางเข้าอุโบสถด้านทิศตะวันออก	
31	29/7/99		E	ประตูทางเข้าอุโบสถด้านทิศตะวันออก	
32	29/7/99		NW	พื้นและผนังอุโบสถด้านทิศเหนือ	
33	29/7/99		N	เสาทางด้านหน้าอุโบสถ	
34	29/7/99		NE	การขุดแต่งบริเวณเจดีย์หมายเลข 11	
35	29/7/99		NE	กองดินทั้งด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ	
36	29/7/99		W	ทางเดินรูปตัว Y หลังจากทำการขุดแต่งแล้ว	
37	29/7/99		N	เจดีย์หมายเลข 6, 7 ภายหลังจากขุดแต่งไปแล้วบางส่วน	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Konica ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 7

วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0	7/8/99	TP-1		Profile	
1	7/8/99	TP-1	E	Profile E	
2	7/8/99	TP-1	N	Profile N	
3	7/8/99	TP-1	N	Profile N	
4	7/8/99	TP-1	N	Profile N	
5	7/8/99	TP-1	W	Profile W	
6	7/8/99	TP-1	W	Profile W	
7	7/8/99	TP-1	W	Profile W	
8	7/8/99	TP-1	S	Profile S	
9	7/8/99	TP-1	S	Profile S	
10	7/8/99	TP-1	S	Profile S	
11	7/8/99		NE	การขุดแต่งบริเวณฐานไฟที่หน้ากระดานด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้	
12	7/8/99	SE 1	W	สภาพก่อนการขุดตรวจบริเวณหน้าฐานชุกชี	
13	7/8/99	NE 51	N	ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
14	8/8/99	NW 13	S	สภาพก่อนการขุดตรวจของฐานไฟที่บัวด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	
15	8/8/99	NW 13	S	สภาพก่อนการขุดตรวจของฐานไฟที่บัวด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	
16	8/8/99		E	ขุดวางผังครั้งที่ 2 เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล	
17	8/8/99		NE	ขุดวางผังครั้งที่ 2 เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล	
18	8/8/99		NE	ขุดวางผังครั้งที่ 2 เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล	
19	9/8/99	NE 22	N	Surface	
20	9/8/99	NW 16	N	สภาพก่อนการขุดตรวจของกำแพงแก้วล้อมรอบเจดีย์ประธาน	
21	10/8/99	NE 23	N	Surface	
22	10/8/99	NE 24	N	Surface	
23	10/8/99	NE 25	N	Surface	
24	10/8/99	NE 26	N	Surface	
25	10/8/99	NE 27	N	Surface	
26	10/8/99	NE 12	N	Surface	
27	10/8/99	NE 39	N	Surface	
28	10/8/99	NE 40	N	Surface	
29	10/8/99	NE 41	N	Surface	
30	10/8/99	NE 42	N	Surface	
31	10/8/99	NE 43	N	Surface	
32	10/8/99	NE 44	N	Surface	
33	10/8/99	NE 55	W	Surface	
34	10/8/99	NE 21	S	แนวฐานไฟที่บัวย่อมุม	
35	10/8/99	SE 1	W	สภาพภายในหลุมขุดตรวจด้านหน้าฐานชุกชี	
36	10/8/99	SE 1	W	สภาพภายในหลุมขุดตรวจด้านหน้าฐานชุกชี	
37	10/8/99	NE 3	E	ประตูทางเข้าอุโบสถด้านทิศตะวันออก	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 8
วันที่ใส่ฟิล์ม 10/8/99 วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1					ไม่มี
2	10/8/99		E	ที่ที่ดินด้านทิศตะวันออกของวัด ซึ่งอาจจะเป็นคูน้ำเดิม	
3	10/8/99		E	ที่ที่ดินด้านทิศตะวันออกของวัด ซึ่งอาจจะเป็นคูน้ำเดิม	
4	10/8/99		N	ที่ที่ดินด้านทิศตะวันออกของวัด ซึ่งอาจจะเป็นคูน้ำเดิม	
5	10/8/99	SW 16	N	แนวเสี้ยวของฐานไฟที่บัวด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้	
6	10/8/99	NE 23	N	กลุ่มพระพิมพ์ดินเผาที่พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13	
7	10/8/99	NE 23	N	กลุ่มพระพิมพ์ดินเผาที่พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13	
8	10/8/99	NE 23	N	พระพุทธรูปสำริดที่พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13	
9	10/8/99	NE 23	N	ชิ้นส่วนของครุฑที่พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13	
10		NE23	NW	การขุดแต่งกลุ่มพระพิมพ์ดินเผาที่พบบริเวณเจดีย์รายหมายเลข 13	
11		NE21	S	แนวฐานไฟที่เดิม	
12		NE21	S	แนวฐานไฟที่เดิม	
13		NE5	S	ทางเดินรูปตัว Y เข้าสู่อุโบสถ	
14		SE5	W	ทางเดินรูปตัว Y และอุโบสถภายหลังการขุดแต่ง	
15		SE5	W	ทางเดินรูปตัว Y และอุโบสถภายหลังการขุดแต่ง	
16		SE5	N	ทางเดินรูปตัว Y เข้าสู่อุโบสถ	
17				ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
18		NE22	N	ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
19		NE22	S	ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
20		SE38	E	ชิ้นส่วนใบเสมาหินชนวน	
21		SE22	SE	ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
22		SE38	S	ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
23		SE38	E	ภาชนะดินเผาเต็มใบ	
24		NE22	N	ปูแผ่นส่วนของครุฑที่พบที่เจดีย์รายหมายเลข 7	
25		NE22	N	ปูแผ่นส่วนของครุฑที่พบที่เจดีย์รายหมายเลข 7	
26		NE10	N	เครื่องถ้วยอันนัม (เต็มใบ)	
27		NE21	W	บันไดทางขึ้นอุโบสถ	
28		NE21	S	บันไดทางขึ้นอุโบสถในสมัยที่ 2	
29		NE10		เครื่องถ้วยอันนัม	
30		NE10		เครื่องถ้วยอันนัม	
31		NE32-NE33	E	มุมฐานอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือก่อนการขุดตรวจ	
32		NE32-NE33	E	มุมฐานอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือก่อนการขุดตรวจ	
33		NE5,SE5	E	ทางเดินรูปตัว Y เข้าสู่อุโบสถภายหลังการขุดแต่ง	
34		NW21	S	ร่องรอยการฉาบปูนบริเวณผนังอุโบสถด้านนอกทางทิศเหนือ	
35			W	ผนังอุโบสถด้านทิศใต้	
36			W	สภาพเจดีย์ประธานภายหลังการขุดแต่ง	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

ม้วนที่ 9

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					
1					
2			N	สภาพพื้นที่วัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือก่อนการขุดแต่ง	
3			E	สภาพพื้นที่วัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือก่อนการขุดแต่ง	
4			S	สภาพพื้นที่วัดด้านตะวันออกเฉียงใต้ก่อนการขุดแต่ง	
5			S	สภาพพื้นที่วัดด้านตะวันออกเฉียงใต้ก่อนการขุดแต่ง	
6			S	สภาพพื้นที่วัดด้านตะวันออกเฉียงใต้ก่อนการขุดแต่ง	
7			W	สภาพพื้นที่วัดด้านตะวันตกเฉียงใต้ก่อนการขุดแต่ง	
8			W	สภาพพื้นที่วัดด้านตะวันตกเฉียงใต้ก่อนการขุดแต่ง	
9			NE	การขุดแต่งพื้นที่วัดทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
10			N	การขุดแต่งพื้นที่วัดทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
11			W	การขุดแต่งพื้นที่วัดด้านทิศตะวันตก	
12		SE30	E	การขุดบริเวณอาคารหมายเลข 3 และแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียง	
13		NW13	S	สภาพของฐานโถงที่บัวด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือก่อนขุดตรวจ	
14		NW13	S	สภาพของฐานโถงที่บัวด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือก่อนขุดตรวจ	
15		NW13	S	สภาพหลังจากขุดตรวจบริเวณฐานโถงที่บัวไปแล้วบางส่วน	
16		SE33	N	สภาพของฐานโถงที่บัวทางด้านทิศใต้	
17		SE33	N	สภาพของฐานโถงที่บัวทางด้านทิศใต้	
18		SE33	N	สภาพของฐานโถงที่บัวทางด้านทิศใต้	
19		SE17	S	พื้นที่บริเวณฐานทักษิณด้านทิศใต้ก่อนการขุดตรวจ	
20		SE17	W	สภาพของฐานโถงที่บัวด้านทิศใต้	
21		SE17	S	สภาพพระมัยงอุโบสถด้านทิศใต้ก่อนการขุดตรวจ	
22		SE17	W	ผนังอุโบสถด้านทิศใต้ก่อนการขุดตรวจ	
23		SE1	N	สภาพพื้นภายในอุโบสถก่อนการขุดตรวจ	
24		NE22	N	กลุ่มกระดูกที่พบจากการเจาะตรวจฐานเจดีย์รายหมายเลข 7	
25		NE22	E	ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก	
26		NE22	E	ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก	
27			S	สภาพหลังขุดแต่งของฐานชุกชี	
28			S	สภาพภายในฐานชุกชี	
29		SE22	S	ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก	
30		SE22	S	ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก	
31		SE17	N	แนวฐานรากของอุโบสถ	
32		SE17	N	แนวฐานรากของอุโบสถ	
33		SE6	S	ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก	
34		SE17	S	ระมัยงอุโบสถด้านทิศใต้ก่อนการขุดตรวจ	
35			E	ระมัยงอุโบสถด้านทิศใต้ก่อนการขุดตรวจ	
36		SE17	SE	การขุดเจาะระมัยงอุโบสถเพื่อตรวจสอบอุโบสถสมัยแรก	
37		SE17	S	หลุมขุดตรวจบริเวณฐานโถงที่บัวด้านทิศใต้	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 10
วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					
1		NW13	S	แนวฐานรากของกำแพงแก้วรอบเจดีย์ประธาน	
2		NW13	S	แนวฐานรากของกำแพงแก้วรอบเจดีย์ประธาน	
3		NW13	W	พื้นที่ระหว่างกำแพงแก้วและฐานเจดีย์ประธาน	
4		NW13	W	พื้นที่ระหว่างกำแพงแก้วและฐานเจดีย์ประธาน	
5		NW22	N	ภาพเนินดินราบรูปกระดุก	
6		SE17	E	เสาพาไลรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบริเวณระเบียงอุโบสถสมัยที่ 2	
7		SE17	E	เสาพาไลรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบริเวณระเบียงอุโบสถสมัยที่ 2	
8		NE22	W	ทางเดินรูปตัววาย (Y) เข้าสู่ฐานโถงในสมัยที่ 2	
9		NE22	W	ทางเดินรูปตัววาย (Y) เข้าสู่ฐานโถงในสมัยที่ 2	
10		NW13	S	ชั้นดินภายในฐานโถง	
11		NW13	S	ชั้นดินภายในฐานโถง	
12		SE49	E	ปูชนียวัตถุประดับประดารูปพญานาค	
13		SE49	E	ปูชนียวัตถุประดับประดารูปพญานาค	
14		SE49	E	ปูชนียวัตถุประดับประดารูปพญานาค	
15		SE17	N	พื้นระเบียงอุโบสถในสมัยที่ 2	
16		SE17	N	พื้นระเบียงอุโบสถในสมัยที่ 2	
17		SE17	E	พื้นระเบียงอุโบสถในสมัยที่ 2	
18		NE21	W	ชั้นดินบริเวณด้านหน้าฐานโถง	
19		NW13	S	ฐานเขียงสี่เหลี่ยมของเจดีย์ประธานในสมัยแรกสุด	
20		NW13	S	ฐานเขียงสี่เหลี่ยมของเจดีย์ประธานในสมัยแรกสุด	
21		SE17	N	เสาพาไลรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่รองรับหลังคาระเบียงอุโบสถสมัยที่ 2	
22		NE21	W	ฐานโถงที่ด้านหน้าหลังจากที่ขุดตรวจไปแล้วบางส่วน	
23		SE1	E	เขินของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
24		SE1	E	เขินของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
25		SE17	N	ชั้นดินใต้อุโบสถ	
26		SE17	N	ชั้นดินใต้อุโบสถ	
27		NE21	W	บันไดทางขึ้นฐานโถงในสมัยที่ 3	
28		NE21	W	บันไดทางขึ้นฐานโถงในสมัยที่ 3	
29		NE21	S	บันไดทางขึ้นฐานโถงในสมัยที่ 3	
30		SE49	S	ปูชนียวัตถุประดับประดารูปบุคคล (นางอัปสร ?)	
31		NE21	E	เศษอิฐที่ใช้ถมปิดบันไดทางขึ้นฐานโถงในสมัยที่ 2	
32		SE1	E	เขินของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
33		SE1	S	เขินของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
34		NW13	S	ฐานรากของเจดีย์ประธานที่มีการก่ออิฐพอกเพื่อเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง	
35		NW13	S	ฐานรากของเจดีย์ประธานที่มีการก่ออิฐพอกเพื่อเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง	
36		NE2	N	สภาพของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Konica

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

ม้วนที่ 11

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1					ไม่มี
2		SE1	W	หลุมขุดตรวจบริเวณด้านหน้าฐานชุกชี	
3		SE1	N	ฐานรากของฐานชุกชีที่พอกขยาย	
4		NE21	W	สภาพหลังขุดตรวจไปได้บางส่วนบริเวณฐานไฟที่ด้านหน้า	
5		NE21	W	สภาพหลังขุดตรวจไปได้บางส่วนบริเวณฐานไฟที่ด้านหน้า	
6		NE2	E	เอ็นของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
7		NE2	S	เอ็นของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
8			S	สภาพภายในฐานชุกชี	
9		SW1	S	พื้นด้านหลังฐานชุกชีภายในอุโบสถ	
10		NE21	W	ฐานไฟที่ต่อเติมในสมัยที่ 3	
11		SW1	S	พื้นด้านหลังฐานชุกชีภายในอุโบสถที่มีร่องรอยของหลุมเสาไม้	
12		NE74	N	พระพุทธรูปสำริด พบบริเวณขุมประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
13			W	ฐานอุโบสถด้านหน้า (ทิศตะวันออก)	
14			SW	ฐานอุโบสถด้านหน้า (ทิศตะวันออก)	
15		SE21	SW	มุมฐานอุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้	
16			S	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศเหนือ	
17			S	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศเหนือ	
18			S	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศเหนือ	
19			S	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศเหนือ	
20			S	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศเหนือ	
21			S	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศเหนือ	
22			E	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศตะวันออก	
23			E	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศตะวันออก	
24			S	ทางเดินจากขุมประตูด้านทิศใต้เข้าสู่อุโบสถในสมัยที่ 2	
25			S	ทางเดินจากขุมประตูด้านทิศใต้เข้าสู่อุโบสถในสมัยที่ 2	
26			S	ทางเดินจากขุมประตูด้านทิศใต้เข้าสู่อุโบสถในสมัยที่ 2	
27			N	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศใต้	
28			N	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถด้านทิศใต้	
29		SW1	S	สภาพภายในหลุมขุดตรวจด้านหลังฐานชุกชี	
30		SW1	W	สภาพภายในหลุมขุดตรวจด้านหลังฐานชุกชี	
31		SW1	E	ร่องรอยหลุมเสาไม้ภายในอุโบสถ	
32		SW1	S	ร่องรอยหลุมเสาไม้ภายในอุโบสถ	
33		SW31	S	ปีกขุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
34		SE49	S	ปีกขุมประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
35		SE49	W	การเรียงอิฐของทางเดินจากขุมประตูด้านทิศใต้เข้าสู่อุโบสถในสมัยที่ 2	
36		SE5	N	ร่องรอยการจามปูนที่บันไดทางขึ้นอุโบสถในสมัยที่ 4	
37		NE21	S	พื้นบริเวณด้านหน้าฐานไฟที่ต่อเติมขึ้นในสมัยที่ 3	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 12
วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1					ไม่มี
2		NE21	S	พื้นบริเวณด้านหน้าฐานโถงที่ต่อเติมชั้นในสมัยที่ 3	
3			N	ทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศใต้เข้าสู่อุโบสถในสมัยที่ 2	
4		SE33	N	บันไดของทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศใต้ขึ้นฐานโถงในสมัยที่ 2	
5		SE33	W	บันไดของทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศใต้ขึ้นฐานโถงในสมัยที่ 2	
6		SE49	W	ทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศใต้เข้าสู่อุโบสถในสมัยที่ 2	
7		SE23	N	ภาพระดิมภาพระดิม	
8		NE21	W	ชั้นดินบริเวณด้านหน้าฐานโถง	
9		SW1	W	พื้นปูอิฐภายในอุโบสถที่มีการปูทับกัน 2 ครั้ง	
10		SE1	W	การปูอิฐเป็นพื้นอุโบสถในสมัยที่ 4	
11		SE1	N	ฐานรากของพื้นอุโบสถในสมัยที่ 4	
12		NE2	N	ร่องรอยปูนฉาบบริเวณผนังเดิม	
13		NE2	N	แนวอิฐของผนังเดิม	
14		SE1	E	ชั้นดินใต้พื้นอุโบสถในสมัยที่ 4	
15		SE1	W	พื้นลาดปูนหน้าฐานซุ้มที่ก่อนที่จะมีการพอกขยายขนาดฐานซุ้ม	
16		NE2	N	ฐานรากของปูนฉาบบริเวณผนังเดิม	
17		SE30	W	ผนังด้านทิศตะวันออกของอาคารหมายเลข 3	
18		SE30	E	ผนังด้านทิศตะวันออกของอาคารหมายเลข 3	
19		SE1	S	หลุมขุดตรวจฐานรากของฐานซุ้ม	
20		NE21	W	ฐานโถงในสมัยที่ 4 ซึ่งก่อปิดบันไดเดิมในสมัยที่ 3	
21		NW2	E	หลุมขุดตรวจฐานรากของอุโบสถ	
22		NE21	W	ตลับบรรจุกระดูกจากแหล่งเตาศรีสังขานาลย์	
23			N	เจดีย์รายหมายเลข 11	ตัวเลขใน Photo Board
24		SE22	E	ฐานเชื่อมระหว่างเจดีย์รายหมายเลข 10 และ 11	เป็นหมายเลขเจดีย์ราย
25			W	เจดีย์รายหมายเลข 10	ที่ยังไม่ได้ update
26			S	เจดีย์รายหมายเลข 9	
27			W	เจดีย์รายหมายเลข 8	
28			W	เจดีย์รายหมายเลข 13	
29			S	เจดีย์รายหมายเลข 5	
30			S	เจดีย์รายหมายเลข 4	
31			S	เจดีย์รายหมายเลข 3	
32			S	เจดีย์รายหมายเลข 14	
33			S	เจดีย์รายหมายเลข 2	
34			S	เจดีย์รายหมายเลข 1	
35		SW26	E	แนวฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก	
36		NE14	S	ร่องรอยปูนฉาบบริเวณพื้นด้านหน้าซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 13

วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					
1		SE74	N	ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้	
2		SE74	W	ซุ้มประตูด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้	
3		NE74	N	ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
4		NE74	E	ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
5		NE29	E	แนวอิฐที่ก่อไปชนกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก	
6		NE29	S	แนวอิฐที่ก่อไปชนกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก	
7			N	สภาพก่อนการขุดตรวจของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก ซึ่งมีหลุมขุดตรวจของทางสนง.บค.พ.ที่ 3 อยู่แล้ว 1 หลุม	
8			E	ทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเข้ามาภายในวัด	
9			E	ทางเดินจากซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเข้ามาภายในวัด	
10			N	พื้นวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการขุดแต่ง	
11			S	พื้นวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ภายหลังการขุดแต่ง	
12			E	พื้นภายในซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
13			N	พื้นวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการขุดแต่ง	
14			E	พื้นวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังการขุดแต่ง	
15			N	พื้นวัดด้านทิศตะวันออกภายหลังการขุดแต่ง	
16			W	พื้นวัดด้านทิศตะวันตกภายหลังการขุดแต่ง	
17			S	พื้นวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ภายหลังการขุดแต่ง	
18		NE14	E	กลุ่มภาชนะดินเผาบรรจุกระดูกที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
19		NE21	E	พื้นบริเวณบันไดทางขึ้นฐานโถ่ในสมัยที่ 2	
20		SE65	E	ซุ้มประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
21		SE65	N	ซุ้มประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
22		SW16	E	แนวเลียขของฐานโถ่ที่บัวด้านหลังเจดีย์ประธาน	
23		SW5	E	ร่องรอยปูนฉาบบริเวณฐานเขียงสี่เหลี่ยมของเจดีย์ประธาน	
24		SW5	N	ชั้นดินในหลุมขุดตรวจฐานรากของเจดีย์ประธาน	
25		SW5	W	ฐานรากของกำแพงแก้วรอบเจดีย์ประธาน	
26		NW13	W	ฐานเขียงของเจดีย์ประธานที่มีการพอกทับชั่วคราวแบบออกมา	
27		NW2	E	หลุมขุดตรวจฐานรากของอุโบสถ	
28		SE17	S	หลุมขุดตรวจพื้นในฐานโถ่	
29		SE17	N	ชั้นดินภายในหลุมขุดตรวจพื้นในฐานโถ่	
30		NE13	E	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก	
31		NE13	N	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก	
32		NE13	E	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออก	
33		NE13	E	ฐานรากของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
34		NE13	S	แนวอิฐที่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นทางเดินเดิม	
35		NE13	N	หลุมขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดและซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
36		SE17	W	ชั้นดินภายในหลุมขุดตรวจบริเวณระเบียงอุโบสถ	
37			W	ส่วนยอดของเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันออก	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

วันที่ 14

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1					ไม่มี
2		SE23	S	ภาพขณะเดินผ่านบรรจุกระดูก	
3		SE23	S	ภาพขณะเดินผ่านบรรจุกระดูก	
4		SE7	W	เศษปูนฉาบของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
5		SE7	W	กำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
6		NE22	E	ทางเดินรูปตัววาย (Y) ในสมัยที่ 2 ซึ่งถูกเจดีย์รายหมายเลข 8 สร้างทับ	
7		NE24	N	แท่นฐานของเจดีย์รายหมายเลข 13	
8		NE4	N	ชั้นดินในหลุมขุดตรวจบริเวณชานด้านหน้าอุโบสถ	
9		NE4	N	ชั้นดินในหลุมขุดตรวจบริเวณชานด้านหน้าอุโบสถ	
10		NE4	N	พื้นอุโบสถสมัยที่ 2	
11		NE2	N	พื้นปูอิฐภายในอุโบสถสมัยที่ 2	
12		NE2	W	พื้นปูอิฐภายในอุโบสถสมัยที่ 2 ซึ่งถูกเซ็นเสากลมในสมัยที่ 4 สร้างทับ	
13		NE4	E	ผนังด้านทิศตะวันออกของอุโบสถสมัยที่ 1	
14		NE4	W	พื้นลาดปูนบริเวณชานหน้าอุโบสถสมัยที่ 4	
15		NE4	W	พื้นลาดปูนบริเวณชานหน้าอุโบสถสมัยที่ 4	
16			E	พื้นวัดด้านทิศตะวันออกที่เริ่มเห็นร่องรอยของพื้นอาคารหมายเลข 1	
17		NE8	S	การขุดแต่งอาคารหมายเลข 1	
18		NE2	W	เศษอิฐที่พบในหลุมขุดตรวจพื้นอุโบสถสมัยแรก	
19		NE2	W	เศษอิฐที่พบในหลุมขุดตรวจพื้นอุโบสถสมัยแรก	
20		NE2	W	สภาพของหลุมขุดตรวจฐานรากของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
21		NE2	W	สภาพของหลุมขุดตรวจฐานรากของเสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4	
22		NE8	S	พื้นบางส่วนอาคารหมายเลข 1	
23			N	สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังจากทำการขุดแต่งไปแล้วบางส่วน	
24			N	สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังจากทำการขุดแต่งไปแล้วบางส่วน	
25			N	สภาพของอาคารหมายเลข 1 หลังจากทำการขุดแต่งไปแล้วบางส่วน	
26		NE2	W	เสากลมภายในอุโบสถสมัยที่ 4 ที่สร้างทับพื้นปูอิฐในสมัยที่ 3	
27		NW13	S	ฐานรากในสมัยแรกสุด (สมัยที่ 1) ของเจดีย์ประธาน	
28		NW13	S	ฐานรากในสมัยแรกสุด (สมัยที่ 1) ของเจดีย์ประธาน	
29		NW13	S	ฐานรากของเจดีย์ประธานที่มีการก่อพอกเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง	
30		NW13	S	การเรียงอิฐของฐานรากเจดีย์ประธานในสมัยแรกสุด (สมัยที่ 1)	
31		NW13	S	แนวอิฐที่ก่อพอกเสริมความมั่นคงครั้งที่ 1 ให้ฐานเจดีย์ประธาน	
32		NW13	SE	แนวอิฐที่ก่อพอกเสริมความมั่นคงครั้งที่ 1 ให้ฐานเจดีย์ประธาน	
33		NW13	W	ฐานรากของเจดีย์ประธานที่มีการก่อพอกเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง	
34		NW13	W	ฐานรากของเจดีย์ประธานที่มีการก่อพอกเสริมความมั่นคง 2 ครั้ง	
35		NW2	E	ภาพเรียงอิฐของฐานอุโบสถด้านทิศตะวันตก	
36		NW4	S	ภาพเรียงอิฐของเจดีย์ประธานด้านทิศเหนือ	
37		SW5	W	ร่องรอยการฉาบปูนบริเวณเรือนธาตุของเจดีย์ประธาน	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 15
วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					
1		SE7	N	ปูนปั้นทับหลังกำแพงรูปเทพพนม พบบริเวณกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
2		SE7	N	ปูนปั้นทับหลังกำแพงรูปเทพพนม พบบริเวณกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
3		NE7	SE	การขุดแต่งกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
4		NE7	N	การขุดแต่งกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
5		SE26	E	การขุด Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
6		NE42	N	การขุด Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
7			W	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
8			N	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
9			N	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
10		SE9	W	บ่อปูนที่พบบริเวณทิศใต้ของอาคารหมายเลข 1	
11		NE8	W	พื้นในสมัยที่ 3 ของอาคารหมายเลข 1	
12		NE24	W	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 13	
13		NE24	E	ฐานรากของแท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 13	
14		NE24	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 12	
15		NE40	N	ฐานรากของแท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12	
16		NE21	S	ฐานโถงในสมัยที่ 2 ที่มีการย่อมุขด้านหน้า	
17		NE21	S	ส่วนบัวหน้าของฐานโถงในสมัยที่ 2	
18		NE21	W	การเรียงอิฐฐานโถงในสมัยที่ 2	
19		NE21	N	แนวอิฐที่ก่อขึ้นเพื่อขยายขนาดฐานโถงในสมัยที่ 3	
20		SE22	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 9 และ 10	
21		SE21	W	ฐานโถงในสมัยที่ 2 มีลักษณะเป็นฐานบัวคว่ำบัวหงาย	
22			W	พื้นวัดด้านทิศใต้ภายหลังการขุดแต่ง	
23		SE23	W	ร่องรอยการอาบน้ำปูนบนเจดีย์รายหมายเลข 10	
24		SE30	E	ฐานรากของอาคารหมายเลข 3	
25		NE40	W	แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12	
26		NE8	W	ชั้นส่วนอิฐฐานปูนที่พบบริเวณอาคารหมายเลข 1	
27		NE7	SE	การขุดแต่งอาคารหมายเลข 1	
28		NE23	N	กลุ่มพระพิมพ์ดินเผาที่พบจากการขุดแต่งเจดีย์รายหมายเลข 13	
29		NE7	N	ปูนปั้น (กลีบบน) ที่พบจากการขุดแต่งซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก (สมัยที่ 2)	
30		NE23	N	ฐานเจดีย์รายหมายเลข 13 ที่สร้างทับไปบนกำแพงวัดในสมัยที่ 2	
31		NE7	E	กำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
32		NE7	E	สภาพหลังขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
33		NE7	E	สภาพหลังขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
34		SE7	S	กำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
35		NE7	N	ซุ้มประตูและกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
36		NE7	N	ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกซึ่งเชื่อมต่อกับทางเดินรูปตัว Y ขึ้นสู่ฐานโถง	
37		NE7	NE	ซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกซึ่งเชื่อมต่อกับทางเดินรูปตัว Y ขึ้นสู่ฐานโถง	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

ม้วนที่

16

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1					ไม่มี
2		NE14	N	การขุดแต่งทางมะดินแนวบรรจุกระดูกบริเวณขุมประตูด้านทิศตะวันออก	
3		NE14	N	กลุ่มทางมะดินแนวบรรจุกระดูกที่พบบริเวณขุมประตูด้านทิศตะวันออก	
4		NE26	W	ชั้นดินภายใน Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
5			N	สภาพของ Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
6		NE26	E	ชั้นดินภายใน Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
7		SE26	W	ชั้นดินภายใน Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
8		SE42	W	ลานอิฐที่พบจากการขุด Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
9		NE13	E	ขุดบริเวณแก้วอกใต้ฐานขุมประตูด้านทิศตะวันออก	
10		NE13	N	ร่องรอยการติดวงกบไม้ที่ขุมประตูด้านทิศตะวันออก	
11		SE42	W	ลานอิฐที่พบจากการขุด Trench ตรวจสอบพื้นลานวัดด้านทิศตะวันออก	
12		NE7	E	สภาพหลังขุดแต่งของขุมประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
13		NE7	E	สภาพหลังขุดแต่งของขุมประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
14		NE31	S	สภาพของหลุมขุดตรวจบริเวณอาคารหมายเลข 2	
15		NE11	E	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3 ซึ่งถูกทางเดินในสมัยที่ 4 สร้างทับ	
16			W	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
17			W	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
18			S	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
19			N	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
20			N	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
21		SE8	W	เสาสี่เหลี่ยมภายในอาคารหมายเลข 1	
22		SE8	N	เสาสี่เหลี่ยมภายในอาคารหมายเลข 1	
23		SE8	N	เสาสี่เหลี่ยมภายในอาคารหมายเลข 1	
24			E	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
25			E	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
26			E	ทางเดินเข้าสู่อาคารหมายเลข 1 ในสมัยที่ 3	
27		NE78	N	กองอิฐลิ่มที่เกิดจากการพังทลายของผนังอาคารหมายเลข 2	
28		NE78	W	กองอิฐลิ่มที่เกิดจากการพังทลายของผนังอาคารหมายเลข 2	
29		SE14	N	กลุ่มทางมะดินแนวบรรจุกระดูกที่พบบริเวณอาคารหมายเลข 3	
30		SE14	S	กลุ่มทางมะดินแนวบรรจุกระดูกที่พบบริเวณอาคารหมายเลข 3	
31		SE14	N	ทางมะดินแนวบรรจุกระดูกที่พบบริเวณหน้าขุมประตูด้านทิศตะวันออก	
32		NE31	N	ผนังด้านทิศตะวันออกของอาคารหมายเลข 2	
33			N	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 2	
34			N	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 2	
35		NE31	W	ผนังด้านทิศใต้ของอาคารหมายเลข 2	
36		NE14	S	ฐานรากของผนังอิฐหน้าขุมประตูด้านทิศตะวันออก	
37		NE30	N	ฐานรากของอาคารหมายเลข 1	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 17
วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1		NE62	S	ผนังอาคารหมายเลข 2 ด้านทิศตะวันตก	
2		NE62	E	ผนังอาคารหมายเลข 2 ด้านทิศตะวันออก	
3		NE14	E	พื้นอิฐรูปครึ่งวงกลมด้านหน้าซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
4		NE14	W	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
5		NE14	W	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
6		SE14	NW	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
7		NE14	W	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
8		NE14	W	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
9		NE14	S	สภาพหลังการขุดแต่งของพื้นอิฐหน้าซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
10		NE14	SW	สภาพหลังการขุดแต่งของพื้นอิฐหน้าซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
11		NE14	W	พื้นอิฐรูปครึ่งวงกลมด้านหน้าซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
12		SE14	NW	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
13		NE14	W	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
14		NE14	W	พื้นอิฐซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
15		NE21	W	สภาพภายในฐานเสมาประจำทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
16		SE42	SE	การขุดแต่งโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)	
17		NE65	W	ชิ้นส่วนปูนปั้นลายพันธุ์พฤกษาที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศเหนือ(สมัยที่ 2)	
18		NE65	SW	ชิ้นส่วนปูนปั้นลายพันธุ์พฤกษาที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศเหนือ(สมัยที่ 2)	
19		NE65	W	ชิ้นส่วนปูนปั้นลายพันธุ์พฤกษาที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศเหนือ(สมัยที่ 2)	
20		SE47	N	การขุดแต่งอาคารหมายเลข 3	
21		SE42	E	สภาพหลังขุดแต่งของโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)	
22		SE42	N	สภาพหลังขุดแต่งของโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)	
23		SE42	W	สภาพหลังขุดแต่งของโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)	
24		SE42	W	การเขียนอิฐโบราณสถานหมายเลข 15 (ลานอิฐ ?)	
25		NE65	N	ชิ้นส่วนปูนปั้นประดับอาคารที่พบบริเวณซุ้มประตูด้านทิศเหนือ(สมัยที่ 2)	
26		NE8	NW	ร่องรอยของพื้นสมัยที่ 3 ของอาคารหมายเลข 1	
27		NE8	W	ร่องรอยของหลุมเสาไม้บริเวณอาคารหมายเลข 1	
28		NE8	NW	ร่องรอยการก่อขอมแล้วฉาบปูนของพื้นสมัยที่ 3 ของอาคารหมายเลข 1	
29		SE8	NW	สภาพหลังขุดแต่งของฐานอาคารหมายเลข 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นฐานบัวคว่ำ	
30		SE9	NE	สภาพหลังขุดแต่งของฐานอาคารหมายเลข 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นฐานบัวคว่ำ	
31		SE15	W	กระเบื้องเชิงชายลายดอกบัว กำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 23	
32		NE9	W	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
33		NE7	S	ด้านหลังของอาคารหมายเลข 1 มีการก่ออิฐเชื่อมต่อกับซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
34		NE7	S	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
35		NE7	S	ด้านหลังของอาคารหมายเลข 1 มีการก่ออิฐเชื่อมต่อกับซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
36		NE7	W	พื้นภายในอาคารหมายเลข 1	
37		NE8	W	สภาพหลังขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

จำนวนที่

18

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1			E	สภาพหลังชุดแต่งของอาคารหมายเลข 3	
2			N	ผนังด้านทิศตะวันออกของอาคารหมายเลข 3	
3		SE77	N	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
4		SE77	N	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
5			N	สภาพหลังชุดแต่งของกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 4	
6			W	สภาพหลังชุดแต่งของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
7		SE72	N	มุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2	
8		SE72	E	มุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2	
9		SE72	W	มุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2	
10			W	สภาพหลังชุดแต่งของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
11		SE65	W	กำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
12		SE65	N	กำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2 ซึ่งเชื่อมต่อกับซุ้มประตูด้านทิศใต้	
13			W	สภาพหลังชุดแต่งของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
14		SW33	S	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
15		SW33	N	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
16		SW26	W	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
17		SW36	N	หลุมขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
18		SW16	N	หลุมขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
19		SW6	E	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
20		NW36	E	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
21		SW47	W	Trench ขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
22		SW47	N	ชั้นดินในTrench ขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
23			N	หลุมขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
24			N	หลุมขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
25		NW47	W	Trench ขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
26		NW47	N	ชั้นดินในTrench ขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
27		NE49	S	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 1	
28		NE34	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 2	
29		NE36	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 3	
30		NE38	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 6	
31		NE38	E	ร่องรอยปูนฉาบบริเวณฐานเจดีย์รายหมายเลข 6	
32		NE37-38	W	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 4 และ 5	
33		NE22,NE6	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 8	
34		NE22	E	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 7	
35		NE7	E	ฐานรากของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
36			E	สภาพหลังการชุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
37			W	บิลล์งก์และปล้องโถงของเจดีย์ประธาน	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 19

วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1		NE71	N	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 4	
2		NE55	NE	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
3		NW46	NW	การขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
4		NW46	NE	การขุดตรวจฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
5		NE51	E	การขุดแต่งฐานไฟทีของเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3 และ 14	
6		NE55	NE	การขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
7		NE51	W	บันไดทางขึ้นฐานไฟทีของเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3 และ 14	
8		NE55	N	ชั้นส่วนปูนปั้นที่พบบริเวณมุมกำแพงด้านทิศ NE ในสมัยที่ 2	
9		NE51	N	การขุดแต่งฐานไฟทีของเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3 และ 14	
10		SE49	NW	ฐานรากของซุ้มประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
11		SE49	NW	ฐานรากของซุ้มประตูด้านทิศใต้ในสมัยที่ 2	
12		SE77	NW	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
13		SE77	SE	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4	
14		NE77-NE78	E	ฐานรากของมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
15		NE77-NE78	N	ฐานรากของมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
16		NE77-NE78	S	ฐานรากของมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
17		NE55	NW	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
18		NE55	N	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
19		NE55	E	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
20		NE55	S	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
21		NE55	W	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
22		NE65	S	สภาพหลังขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
23		NE65	N	สภาพหลังขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
24		NW36	NW	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
25		NW36	E	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 4	
26		NW45-NW46	W	ฐานรากของมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือในสมัยที่ 4	
27		NE55	E	ปูนฉาบส่วนย่อมุมยี่สิบของมุมกำแพงวัดด้านทิศ NE ในสมัยที่ 2	
28		NE55	N	ปูนฉาบส่วนย่อมุมยี่สิบของมุมกำแพงวัดด้านทิศ NE ในสมัยที่ 2	
29		NE55	S	ปูนฉาบส่วนย่อมุมยี่สิบของมุมกำแพงวัดด้านทิศ NE ในสมัยที่ 2	
30		NE55	SW	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
31		NE55	S	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 2	
32		NE46	W	ชั้นดินภายในหลุมขุดตรวจหาพื้นอาคารหมายเลข 2	
33		NE46	SE	สภาพของหลุมขุดตรวจหาพื้นอาคารหมายเลข 2	
34			S	พื้นวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงภายหลังจากขุดแต่ง	
35			E	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงในสมัยที่ 4	
36		NE76	W	สภาพหลังการขุดแต่งของกำแพงวัดด้านทิศเหนือ	
37		NE78-NE79	W	ผนังด้านทิศเหนือของอาคารหมายเลข 1	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

วันที่

20

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1		NE68	W	กำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
2		NE51	W	บันไดทางขึ้นฐานไฟของเจดีย์รายหมายเลข 1,2,3และ14	
3		NE51	SW	การขุดแต่งฐานไฟของเจดีย์รายหมายเลข 1,2,3และ14	
4			E	สภาพหลังขุดแต่งของแนวกำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 4	
5			W	สภาพหลังขุดแต่งของแนวกำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 4	
6			W	พื้นที่ทางทิศตะวันตกของวัดพระงามคือทุ่งข้าวซึ่งมีน้ำหลากทุกปีในหน้าฝน	
7			S	พื้นที่นอกกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกภายหลังการขุดแต่ง	
8			W	พื้นวัดด้านทิศใต้ภายหลังการขุดแต่ง	
9		SE49	W	แนวกำแพงวัดด้านทิศใต้ในสมัยที่ 4 ซึ่งสร้างทับบนกำแพงวัดในสมัยที่ 2	
10		NE7	N	ซุ้มประตูและกำแพงวัดด้านทิศตะวันออกในสมัยที่ 2	
11		NE69	N	ฐานรากของกำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 4	
12			W	คูน้ำด้านทิศเหนือของวัด	
13			E	ส่วนบังลังก์และปล้องไฉนของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันตก)	
14			E	ส่วนองค์ระฆังของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันตก)	
15			E	ส่วนเรือนธาตุของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันตก)	
16			N	ส่วนบังลังก์และปล้องไฉนของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศใต้)	
17			N	ส่วนองค์ระฆังของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศใต้)	
18			N	ส่วนเรือนธาตุของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศใต้)	
19			W	ส่วนบังลังก์และปล้องไฉนของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันออก)	
20			W	ส่วนองค์ระฆังของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันออก)	
21			W	ส่วนเรือนธาตุของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันออก)	
22			S	ส่วนบังลังก์และปล้องไฉนของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศเหนือ)	
23			S	ส่วนองค์ระฆังของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศเหนือ)	
24			S	ส่วนเรือนธาตุของเจดีย์ประธาน (ด้านทิศเหนือ)	
25			E	ฐานเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันตก)	
26			N	ฐานเจดีย์ประธาน (ด้านทิศใต้)	
27			W	ฐานเจดีย์ประธาน (ด้านทิศตะวันออก)	
28			S	ฐานเจดีย์ประธาน (ด้านทิศเหนือ)	
29			E	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถ	
30			E	สภาพหลังการขุดแต่งของอุโบสถและอาคารหมายเลข 1	
31			SW	ภาพอิฐภายในเจดีย์ประธาน	
32			NW	ภาพอิฐภายในเจดีย์ประธาน	
33			E	สภาพหลังการขุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศตะวันออก	
34		NE36	E	ภาพระดับแนวบรรจุกระดูกที่พบบริเวณฐานเจดีย์รายหมายเลข 3	
35		NW46	SE	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือในสมัยที่ 4	
36		SE46	W	สภาพหลังขุดแต่งของมุมกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
37			E	การขุดแต่งฐานไฟของเจดีย์รายหมายเลข 1,2,3และ14	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 21
 วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1		SE49	S	ฐานรากของเจดีย์รายหมายเลข 1	
2		NE65	SE	ทางเดินจากภายนอกวัดเข้ามายังซุ้มประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
3		NE65	SE	ทางเดินจากภายนอกวัดเข้ามายังซุ้มประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
4		SE8	E	ฐานรากของเสาสี่เหลี่ยมภายในอาคารหมายเลข 1	
5		SE8	E	ฐานรากของเสาสี่เหลี่ยมภายในอาคารหมายเลข 1	
6			W	สภาพหลังการขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
7			W	สภาพหลังการขุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
8		SE72	NE	มุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2	
9		SE72	N	มุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2	
10		SE72	W	มุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 2	
11		SE77-SE78	W	ฐานรากของมุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
12		SE77-SE78	W	ฐานรากของมุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
13		NE77-NE78	N	ฐานรากของมุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 4	
14		NE77-NE78	N	ฐานรากของมุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 4	
15		NE77-NE78	SE	ฐานรากของมุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในสมัยที่ 4	
16			W	กลุ่มเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3 และ 14 ซึ่งตั้งอยู่บนฐานไฟฟ้เดียวกัน	
17			E	กลุ่มเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3 และ 14 ซึ่งตั้งอยู่บนฐานไฟฟ้เดียวกัน	
18		NE51	S	กำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
19		NE65	S	กำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 4 สร้างทับทางเดินเข้าวัดในสมัยที่ 2	
20		NE34	N	สภาพหลังขุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 2	
21		NE35	N	สภาพหลังขุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 14	
22		NE36	N	สภาพหลังขุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 3	
23		NE37	N	สภาพหลังขุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 4	
24		NE38	NE	สภาพหลังขุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 5	
25			W	ฐานไฟฟ้ของเจดีย์รายหมายเลข 1, 2, 3 และ 14	
26		NE39	N	แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 6	
27		NE39	N	แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 6	
28		NE40	E	แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 12	
29		NE24	N	แท่นบูชาของเจดีย์รายหมายเลข 13	
30		SW46	N	มุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
31		SW46	N	มุกก้ำแห่งวัดด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ในสมัยที่ 4	
32		NE2	E	การกลบหลุมขุดตรวจภายในอุโบสถ	
33		NE65	N	ซุ้มประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2 ซึ่งมีทางเดินเชื่อมต่อมายังอุโบสถ	
34		NE2	E	การกลบหลุมขุดตรวจภายในอุโบสถ	
35		NE67	W	กำแพงวัดด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
36		NE2	W	การกลบหลุมขุดตรวจภายในอุโบสถ	
37		NE2	W	การกลบหลุมขุดตรวจภายในอุโบสถ	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

วันที่ 22

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1			NW	สภาพหลังชุดแต่งของเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
2			N	สภาพหลังชุดแต่งของเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
3			NW	สภาพหลังชุดแต่งของเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	
4		NE33	N	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 1	
5		NE34	NE	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 2	
6		NE35	NE	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 14	
7		NE36	N	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 3	
8		NE37	SW	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 4	
9		NE38	SW	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 5	
10		NE48	NW	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 6	
11		NE22	W	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 7	
12		NE6	N	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 8	
13		SE6	S	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 9	
14		SE21	E	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 10	
15		SE38	SE	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 11	
16		NE24	NE	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 12	
17		NE23	W	สภาพหลังการชุดแต่งของเจดีย์รายหมายเลข 13	
18			SW	เจดีย์รายหมายเลข 6,7 และ 8 ซึ่งมีการสร้างฐานเชื่อมเจดีย์เข้าด้วยกัน	
19			SW	เจดีย์รายหมายเลข 9, 10 และ 11 ซึ่งมีการสร้างฐานเชื่อมเจดีย์เข้าด้วยกัน	
20			E	สภาพหลังการชุดแต่งของโบราณสถานวัดพระงาม คลองสระบัว	
21			E	สภาพหลังการชุดแต่งของโบราณสถานวัดพระงาม คลองสระบัว	
22			E	สภาพหลังการชุดแต่งของอุโบสถและเจดีย์ประธาน	
23		NE30	NE	สภาพหลังการชุดแต่งของอาคารหมายเลข 2	
24			SW	สภาพหลังการชุดแต่งของอาคารหมายเลข 1	
25		NE14	SE	การวัดค่าระดับสมมุติ	
26		NE3	NW	การวัดค่าระดับสมมุติ	
27		SE18	W	ฐานสมาธิประจำทิศใต้	
28		NE65	E	สภาพหลังการชุดแต่งของซุ้มประตูด้านทิศเหนือในสมัยที่ 2	
29		NE65	N	กำแพงวัดในสมัยที่ 4 สร้างทับทางเดินเข้าซุ้มประตูในสมัยที่ 2	
30		NE22	SW	ทางเดินรูปตัว Y จากซุ้มประตูเข้าสู่ฐานโถงในสมัยที่ 2	
31			S	สภาพหลังชุดแต่งของอาคารหมายเลข 3	
32			N	สภาพหลังชุดแต่งของอาคารหมายเลข 2	
33		SW46-SW47	W	สภาพของหลุมขุดตรวจหากำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
34		SW46-SW47	E	สภาพของหลุมขุดตรวจหากำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
35		NW8	N	การขุดตรวจหากำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
36		NW38	S	กำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
37		NW38	S	กำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความเร็วแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

วันที่

23

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
00		NW48	W	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
0		SW18	S	การขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
1		NW28	N	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
2		NW28	N	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
3		SW28	N	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
4		SW9	N	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
5		SE50	E	หลุมขุดตรวจหาเจดีย์รายทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ	
6		SE52	N	หลุมขุดตรวจหาเจดีย์รายทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ	
7		SE36	S	หลุมขุดตรวจหาเจดีย์รายทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ	
8		NE53	E	หลุมขุดตรวจหาเจดีย์รายทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ	
9		NE53	W	หลุมขุดตรวจหาเจดีย์รายทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ	
10		NE53	S	หลุมขุดตรวจหาเจดีย์รายทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ	
11			SE	สภาพพื้นวัดด้านทิศใต้ของอุโบสถภายหลังการขุดตรวจ	
12		NW38-NW48	N	แนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
13		NW38-NW48	W	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
14		NW38-NW48	W	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
15		SW18-SW8	N	หลุมขุดตรวจหาแนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
16		SW18-SW8	W	แนวกำแพงวัดด้านทิศตะวันตกในสมัยที่ 2	
17					ไม่มี
18					ไม่มี
19					ไม่มี
20					ไม่มี
21					ไม่มี
22					ไม่มี
23					ไม่มี
24					ไม่มี
25					ไม่มี
26					ไม่มี
27					ไม่มี
28					ไม่มี
29					ไม่มี
30					ไม่มี
31					ไม่มี
32					ไม่มี
33					ไม่มี
34					ไม่มี
35					ไม่มี
36					ไม่มี

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 24
วันที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1					ไม่มี
2				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางรำพึง	ภาพถ่ายในวันนั้นเป็น
3				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางห้ามพระแก่นจันทน์	ภาพโบราณวัตถุที่ถ่าย
4				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางห้ามพระแก่นจันทน์	โดยการจัดฉากทั้งหมด
5				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางรำพึง	
6				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางถวายเนตร	
7				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางมารวิชัย	
8				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางมารวิชัย	
9				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางมารวิชัย	
10				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางมารวิชัย	
11				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางสมาธิ	
12				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางสมาธิ	
13				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางสมาธิและปางมารวิชัย	
14				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางปรีณิพพาน	
15				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางสมาธิและปางมารวิชัย	
16				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางปรีณิพพาน	
17				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางปรีณิพพาน	
18				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางปรีณิพพาน	
19				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางห้ามพระแก่นจันทน์	
20				พระพิมพ์ดินเผา (พระโคตมสมอ) ปางห้ามพระแก่นจันทน์	
21				ปูนปั้นบัวหัวเสาประดับกรอบประตูชนิด " บัวจกกล "	
22				ปูนปั้นบัวหัวเสาประดับกรอบประตูชนิด " บัวจกกล "	
23				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายดอกจอกออกจากลานไม้สามแถว	
24				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายดอกจอกออกจากลานไม้สามแถว	
25				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายดอกจอกออกจากลานไม้สามแถว	
26				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายดอกจอกออกจากลานไม้สามแถว	
27				ปูนปั้นประดับอาคารลายกระหนก	
28				ปูนปั้นประดับอาคารลายกระหนก	
29				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายดอกจอกออกจากลานไม้สามแถว	
30				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายดอกจอกออกจากลานไม้สามแถว	
31				ปูนปั้นประดับอาคารลายกระจัง	
32				ปูนปั้นประดับอาคารลายกระจัง	
33				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายพันธุ์พฤกษา	
34				ปูนปั้น (กลิบบน ?) ลายพันธุ์พฤกษา	
35				ปูนปั้นประดับอาคารลายพันธุ์พฤกษา	
36				ปูนปั้นประดับอาคารลายพันธุ์พฤกษา	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

แผ่นที่

25

วันที่ใส่ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0					ไม่มี
1				ปูนเป็นรูปบุคคล (เทวดา ?)	ภาพถ่ายในวันนี้เป็น
2				ปูนเป็นรูปบุคคล (เทวดา ?)	ภาพโบราณวัตถุที่ถ่าย
3				ปูนเป็นประดับอาคารลายดอกจอกออกจากไม้ 2 แฉก	โดยการจัดฉากทั้งหมด
4				ปูนเป็นประดับอาคารลายดอกจอกออกจากไม้ 2 แฉก	
5				ปูนเป็นทับหลังกำแพงรูปเทพพนมประดับผนังในซุ้มเรือนแก้วโบระกา	
6				ปูนเป็นทับหลังกำแพงรูปเทพพนมประดับผนังในซุ้มเรือนแก้วโบระกา	
7				ปูนเป็นทับหลังกำแพงรูปเทพพนมประดับผนังในซุ้มเรือนแก้วโบระกา	
8				ปูนเป็นทับหลังกำแพงรูปเทพพนมประดับผนังในซุ้มเรือนแก้วโบระกา	
9				กลับขนุนลายพื้นผ้าทอ	
10				กลับขนุนลายพื้นผ้าทอ	
11				ปูนเป็นประดับซุ้มประตูรูปบุคคล (นางอัปสร ?)	
12				ปูนเป็นประดับซุ้มประตูรูปบุคคล (นางอัปสร ?)	
13				ปูนเป็นประดับซุ้มประตูรูปนาค	
14				ปูนเป็นประดับซุ้มประตูรูปนาค	
15				ปูนเป็นประดับอาคารส่วนหน้าเสา	
16				ปูนเป็นประดับอาคารส่วนหน้าเสา	
17				กระบือธงเชิงชายลายดอกบัว	
18				กระบือธงเชิงชายลายดอกบัว	
19				กระบือธงเชิงชายลายดอกบัว	
20				กระบือธงเชิงชายลายดอกบัว	
21				กระบือธงเชิงชายลายเทพพนม	
22				กระบือธงเชิงชายลายเทพพนม	
23				กระบือธงเชิงชายลายเทพพนม	
24				กระบือธงเชิงชายลายเทพพนม	
25				กระบือธงเชิงชายลายเส้นโค้งประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม	
26				กระบือธงเชิงชายลายเส้นโค้งประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยม	
27				ชิ้นส่วนลวดพระพุทธรูปสำริด	
28				ชิ้นส่วนลวดพระพุทธรูปสำริด	
29				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
30				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
31				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
32				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
33				พระพิมพ์โลหะ (จีน) ปางมารวิชัย	
34				ฐานพระพุทธรูปสำริด รูปดอกบัวหงายบนฐานบัวคว่ำบัวหงาย	
35				ฐานพระพุทธรูปสำริด รูปดอกบัวหงายบนฐานบัวคว่ำบัวหงาย	
36					

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม

Kodak

ความไวแสง

100

กล้อง

Nikon FM2

วันที่ 26

วันที่ใช้ฟิล์ม

วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	ภาพถ่ายในวันนี้เป็น
1				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	ภาพโบราณวัตถุที่ถ่าย
2				เศียรพระพุทธรูปสำริด	โดยการจัดฉากทั้งหมด
3				เศียรพระพุทธรูปสำริด	
4				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
5				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
6				เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขงาทรงเทริด (พระชัยมงคล)	
7				เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขงาทรงเทริด (พระชัยมงคล)	
8				ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
9				ชิ้นส่วนลำตัวพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
10				เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขงาทรงเทริด (พระชัยมงคล)	
11				เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขงาทรงเทริด (พระชัยมงคล)	
12				พระบาทพระพุทธรูปสำริด	
13				พระบาทพระพุทธรูปสำริด	
14				ชิ้นส่วนฐานและลำตัวพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
15				ชิ้นส่วนฐานและลำตัวพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
16				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
17				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
18				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
19				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
20				แกนพระพุทธรูปดินเผา	
21				แกนพระพุทธรูปดินเผา	
22				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
23				พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ทรงเครื่องน้อย (พระชัยมงคล)	
24				เศียรพระพุทธรูปสำริด ไม่สวมศิราภรณ์	
25				เศียรพระพุทธรูปสำริด ไม่สวมศิราภรณ์	
26				เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขงาทรงเทริด (พระชัยมงคล)	
27				เศียรพระพุทธรูปสำริด สวมขงาทรงเทริด (พระชัยมงคล)	
28				ผอบโลหะ (ตะกั่ว) บรรจุกระดูก	
29				ผอบโลหะ (ตะกั่ว) บรรจุกระดูก	
30				ชิ้นส่วนฐานและหน้าตักพระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล)	
31				ชิ้นส่วนฐานและหน้าตักพระพุทธรูปสำริด (พระชัยมงคล)	
32				ชิ้นส่วนลำตัวและเศียรพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
33				ชิ้นส่วนลำตัวและเศียรพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
34				ชิ้นส่วนฐานและลำตัวพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
35				ชิ้นส่วนฐานและลำตัวพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ (พระชัยมงคล)	
36				ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก ลำตัวตกแต่งลายกลีบบัว	
37				ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูก ลำตัวตกแต่งลายกลีบบัว	

วัดพระงาม

แบบบันทึกภาพถ่าย

ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา

(Photo Record)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยี่ห้อฟิล์ม Kodak ความไวแสง 100 กล้อง Nikon FM2 ม้วนที่ 27
 รุ่นที่ใส่ฟิล์ม วันที่เอาฟิล์มออก

รูปที่ No.	วันที่ Date	พื้นที่ Grid	ทิศทาง Dir.	คำอธิบาย Description	หมายเหตุ Commentary
0				ตลิ่งบวรภูระดูก มีแหล่งมรดกจากประเทศเวียดนาม	
1					ไม่มี
2					ไม่มี
3					ไม่มี
4					ไม่มี
5					ไม่มี
6					ไม่มี
7					ไม่มี
8					ไม่มี
9					ไม่มี
10					ไม่มี
11					ไม่มี
12					ไม่มี
13					ไม่มี
14					ไม่มี
15					ไม่มี
16					ไม่มี
17					ไม่มี
18					ไม่มี
19					ไม่มี
20					ไม่มี
21					ไม่มี
22					ไม่มี
23					ไม่มี
24					ไม่มี
25					ไม่มี
26					ไม่มี
27					ไม่มี
28					ไม่มี
29					ไม่มี
30					ไม่มี
31					ไม่มี
32					ไม่มี
33					ไม่มี
34				ภาพระดับน้ำบวรภูระดูก	
35				ภาพระดับน้ำบวรภูระดูก	
36				ภาพระดับน้ำบวรภูระดูก	
37					

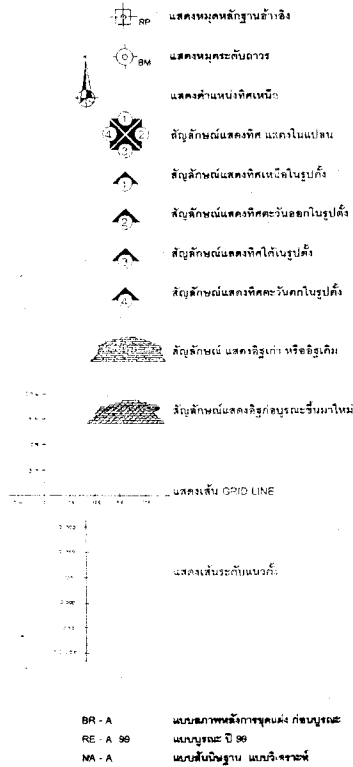
สารบัญแผนผังโบราณสถาน วัดพระงาม
หลังการขุดแต่ง แบบบูรณะ และแบบสันนิษฐาน
และรายการประกอบแบบบูรณะโบราณสถาน

ผังแผ่นที่ 33	รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด สถาพลหลังขูดแต่ง (ด้านทิศใต้)
ผังแผ่นที่ 34	รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด สถาพลหลังขูดแต่ง (ด้านทิศใต้)
ผังแผ่นที่ 35	ผังบริเวณ รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 36	รูปแปลน เจดีย์ประธาน รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 37	รูปด้าน เจดีย์ประธาน รูปแบบนูนระ (ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก)
ผังแผ่นที่ 38	รูปด้าน เจดีย์ประธาน รูปแบบนูนระ (ด้านทิศใต้และทิศตะวันตก)
ผังแผ่นที่ 39	แบบนูนระเสริมความมั่นคง เจดีย์ประธาน
ผังแผ่นที่ 40	รูปแปลน พระอุโบสถ รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 41	รูปด้าน พระอุโบสถ รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 42	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 1
ผังแผ่นที่ 43	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 2
ผังแผ่นที่ 44	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 3
ผังแผ่นที่ 45	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 4
ผังแผ่นที่ 46	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 5
ผังแผ่นที่ 47	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 6
ผังแผ่นที่ 48	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 7
ผังแผ่นที่ 49	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 8
ผังแผ่นที่ 50	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 9
ผังแผ่นที่ 51	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 10
ผังแผ่นที่ 52	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 11
ผังแผ่นที่ 53	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 12
ผังแผ่นที่ 54	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 13
ผังแผ่นที่ 55	รูปแปลน รูปด้าน รูปแบบนูนระ เจดีย์รายหมายเลข 14
ผังแผ่นที่ 56	รูปแปลน อาคารหมายเลข 1 รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 57	รูปด้าน อาคารหมายเลข 1 รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 58	รูปแปลน อาคารหมายเลข 2,3 รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 59	รูปด้าน อาคารหมายเลข 2 รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 60	รูปด้าน อาคารหมายเลข 3 รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 61	รูปแปลน ฐานไฟที่ รูปแบบนูนระ
ผังแผ่นที่ 62	รูปตั้ง ฐานไฟที่ รูปแบบนูนระ(ด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือ)
ผังแผ่นที่ 63	รูปตั้ง ฐานไฟที่ รูปแบบนูนระ (ด้านทิศตะวันตกและทิศใต้)
ผังแผ่นที่ 64	รูปแบบเสริมความมั่นคง ฐานไฟที่
ผังแผ่นที่ 65	รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด รูปแบบนูนระ (ด้านทิศเหนือ)
ผังแผ่นที่ 66	รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด รูปแบบนูนระ (ด้านทิศเหนือ)

- ผังแผ่นที่ 67 รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด และซุ้มประตู รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศตะวันออก)
- ผังแผ่นที่ 68 รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศใต้)
- ผังแผ่นที่ 69 รูปแปลน รูปด้าน กำแพงวัด และซุ้มประตู รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศใต้)
- ผังแผ่นที่ 70 รูปแบบเสริมความมั่นคง แนวกำแพง
- ผังแผ่นที่ 71 รูปแปลน เจดีย์ประธาน รูปแบบสันนิษฐาน
- ผังแผ่นที่ 72 รูปด้าน เจดีย์ประธาน รูปแบบสันนิษฐาน
- ผังแผ่นที่ 73 รูปแปลน รูปด้าน พระอุโบสถ รูปแบบสันนิษฐาน
- ผังแผ่นที่ 74 รูปแปลน รูปด้าน (ศาลา) อาคารหมายเลข 1 รูปแบบสันนิษฐาน
- ผังแผ่นที่ 75 รูปแปลน รูปด้าน ซุ้มประตูวัด กำแพงวัด รูปแบบสันนิษฐาน

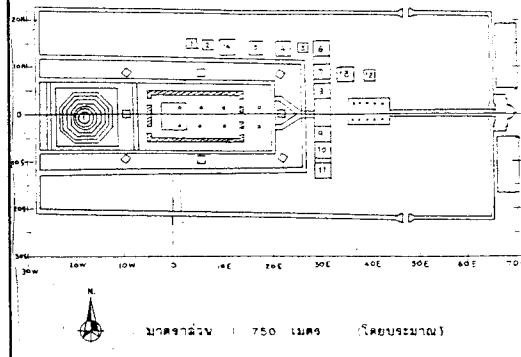
- รูปแบบบูรณะ
- รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศเหนือและทิศตะวันตก)
- รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศใต้และทิศตะวันตก)
- แบบบูรณะ เจดีย์ประธาน
- รูปแบบบูรณะ
- รูปแบบบูรณะ
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 1
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 2
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 3
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 4
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 5
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 6
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 7
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 8
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 9
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 10
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 11
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 12
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 13
- รูปแบบบูรณะ เจดีย์รายหมายเลข 14
- แบบบูรณะ
- แบบบูรณะ
- แบบบูรณะ 2,3 รูปแบบบูรณะ
- แบบบูรณะ
- แบบบูรณะ
- แบบบูรณะ (ด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือ)
- แบบบูรณะ (ด้านทิศตะวันตกและทิศใต้)
- แบบบูรณะ
- แบบบูรณะ (ด้านทิศเหนือ)
- แบบบูรณะ (ด้านทิศเหนือ)
- แบบบูรณะ และซุ้มประตู รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศ
- แบบบูรณะ (ด้านทิศใต้)
- แบบบูรณะ และซุ้มประตู รูปแบบบูรณะ (ด้านทิศ
- แบบบูรณะ
- แบบบูรณะ

- แผนผังที่ 71 รูปแปลน เจดีย์ประธาน รูปแบบสันนิษฐาน
- แผนผังที่ 72 รูปด้าน เจดีย์ประธาน รูปแบบสันนิษฐาน
- แผนผังที่ 73 รูปแปลน รูปด้าน พระอุโบสถ รูปแบบสันนิษฐาน
- แผนผังที่ 74 รูปแปลน รูปด้าน (ศาลา) อาคารหมายเลข 1 รูปแบบสันนิษฐาน
- แผนผังที่ 75 รูปแปลน รูปด้าน ซุ้มประตูวัด กำแพงวัด รูปแบบสันนิษฐาน

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจสอบร่าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายเอก นกขจร		
2.	นายเอก นกขจร		
3.	นายเอก นกขจร		
4.	นายเอก นกขจร		
5.	นายเอก นกขจร		
6.	นายเอก นกขจร		
7.	นายเอก นกขจร		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายเอก นกขจร		
2.	นายเอก นกขจร		

ผังดัชนี

ค่าเงินงานโยธา

284/6 ถนนพิจัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/6 Phichai Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	คุณวิชา ตะก้อง	
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ศิริบุญญานุกูล	
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พงษ์มณี	
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอร่าม	
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา	วิจิตร ดันดีธรรม	
ผู้เขียนร่าง		

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม	
นักวิชาการช่างศิลป์	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบ. บ.ศ. พช. ที่ 3			
ผอ. สบ.ศ. พช.			
อธิบดี			
จ.ที่ 3	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองระบองบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

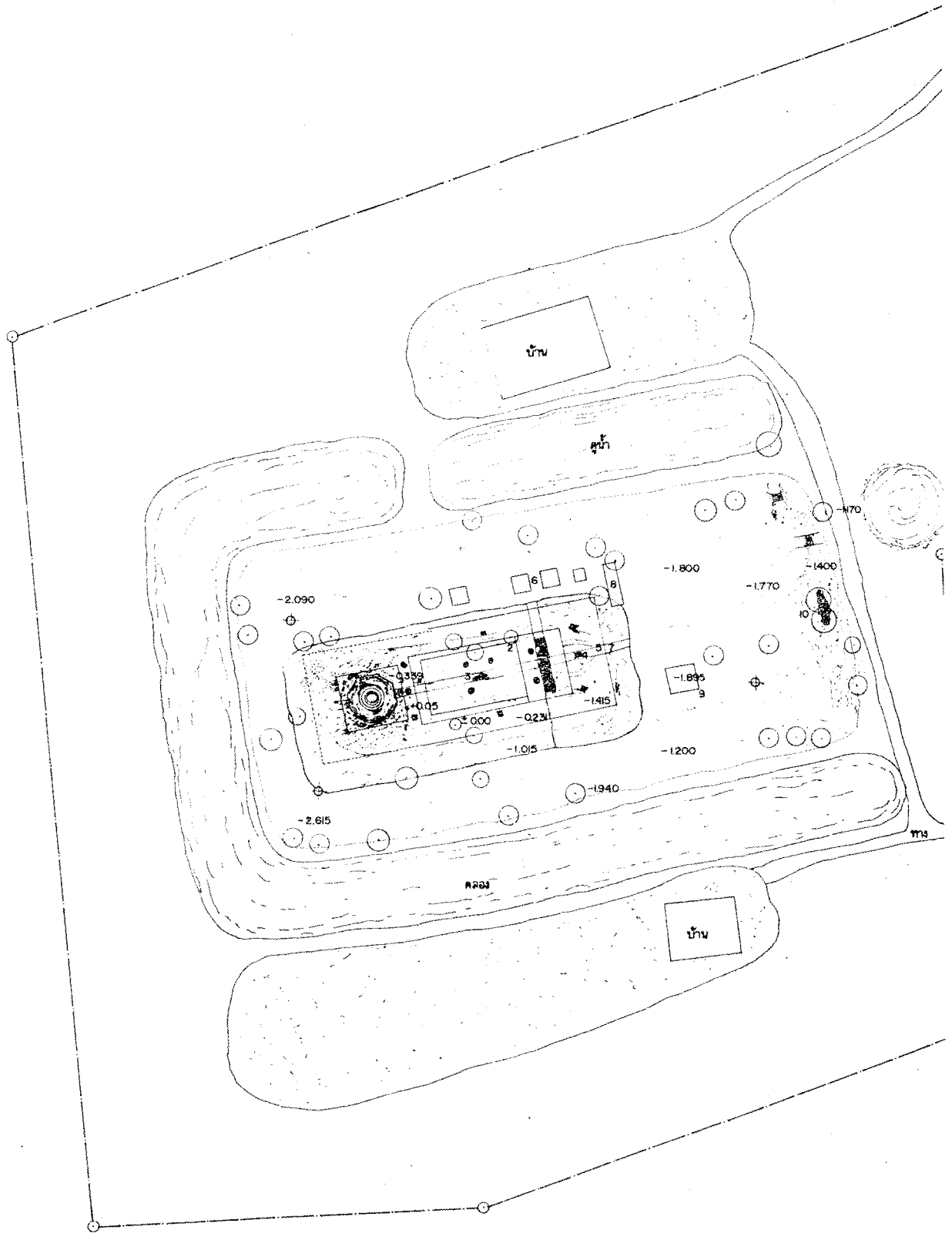
แต่งตั้ง: นายการดำรงตำแหน่งนักโบราณคดี วัดพระงาม

โครงการเงินกู้ OECPSIP เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

ผังบริเวณ
ภาคส่วน 1 : 500

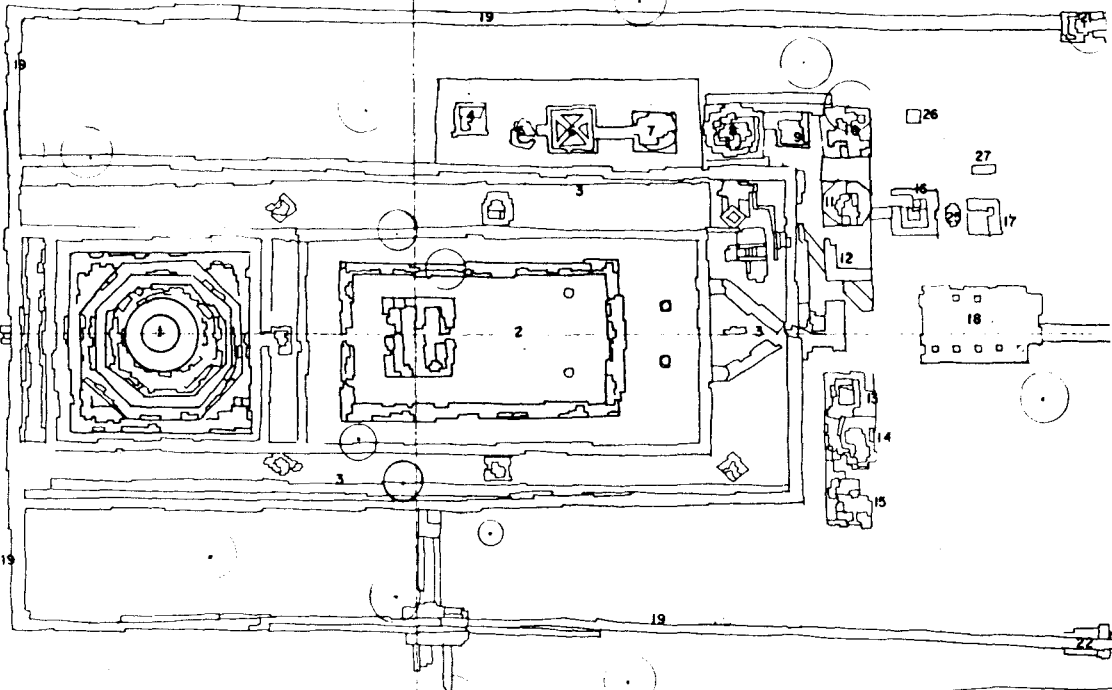
บ้าน

คูน้ำ

คูน้ำ

RP2

RP3

26

27

17

18

14

15

12

13

16

19

20

21

22

23

24

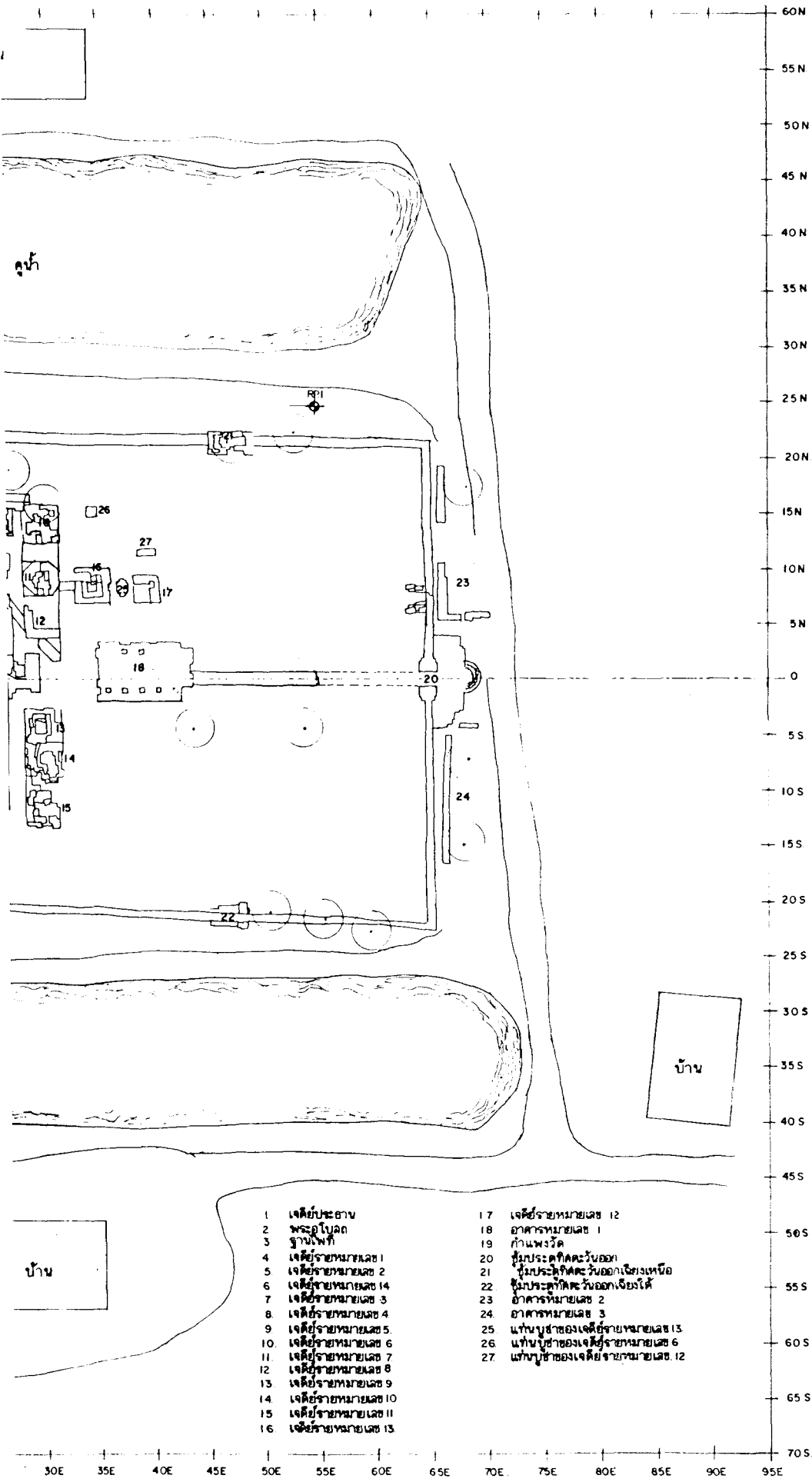
25

ผังบริเวณวัดพระงาม

บ้าน

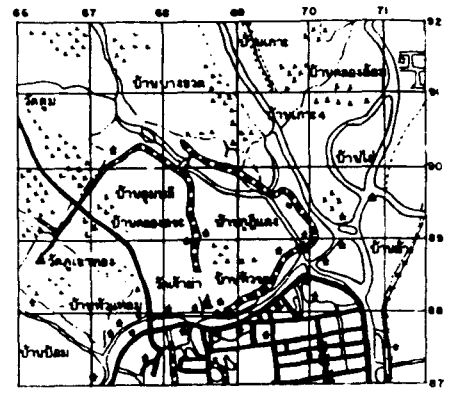

W 60W 55W 50W 45W 40W 35W 30W 25W 20W 15W 10W 5W 0 5E 10E 15E 20E 25E 30E 35E 40E 45E

1 เจดีย์ประธาน	17 เจดีย์รายหมายเลข 12
2 พระอุโบสถ	18 อาคารหมายเลข 1
3 ฐานเพ็ชร	19 กำแพงวัด
4 เจดีย์รายหมายเลข 1	20 ซุ้มประตูทิศตะวันออก
5 เจดีย์รายหมายเลข 2	21 ซุ้มประตูทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
6 เจดีย์รายหมายเลข 14	22 ซุ้มประตูทิศตะวันออกเฉียงใต้
7 เจดีย์รายหมายเลข 3	23 อาคารหมายเลข 2
8 เจดีย์รายหมายเลข 4	24 อาคารหมายเลข 3
9 เจดีย์รายหมายเลข 5	25 แท่นบูชาองค์เจดีย์รายหมายเลข 13
10 เจดีย์รายหมายเลข 6	26 แท่นบูชาองค์เจดีย์รายหมายเลข 6
11 เจดีย์รายหมายเลข 7	27 แท่นบูชาองค์เจดีย์รายหมายเลข 12
12 เจดีย์รายหมายเลข 8	
13 เจดีย์รายหมายเลข 9	
14 เจดีย์รายหมายเลข 10	
15 เจดีย์รายหมายเลข 11	
16 เจดีย์รายหมายเลข 13	

ผังดัชนี

มาตราส่วน 1:150,000 เมตร เส้นรุ้ง L 707 ๑๕7๖ ๑157 IV
 ผังดัดแปลง 47 ๑๑๑๑๑

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
 WORLD HERITAGE Co., Ltd.
 284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
 284/8 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243 4213

ช่างเขียน	กฤษณา ศะอึ้ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ พิธีบุญวินัย		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมนวล		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ้อ		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกชาโสมนธ์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. ดบง. บค. พช. ที่ 3			
ผอ. ดบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR- A 99	RE - A 02	75	2

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต. คลองระบับ อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

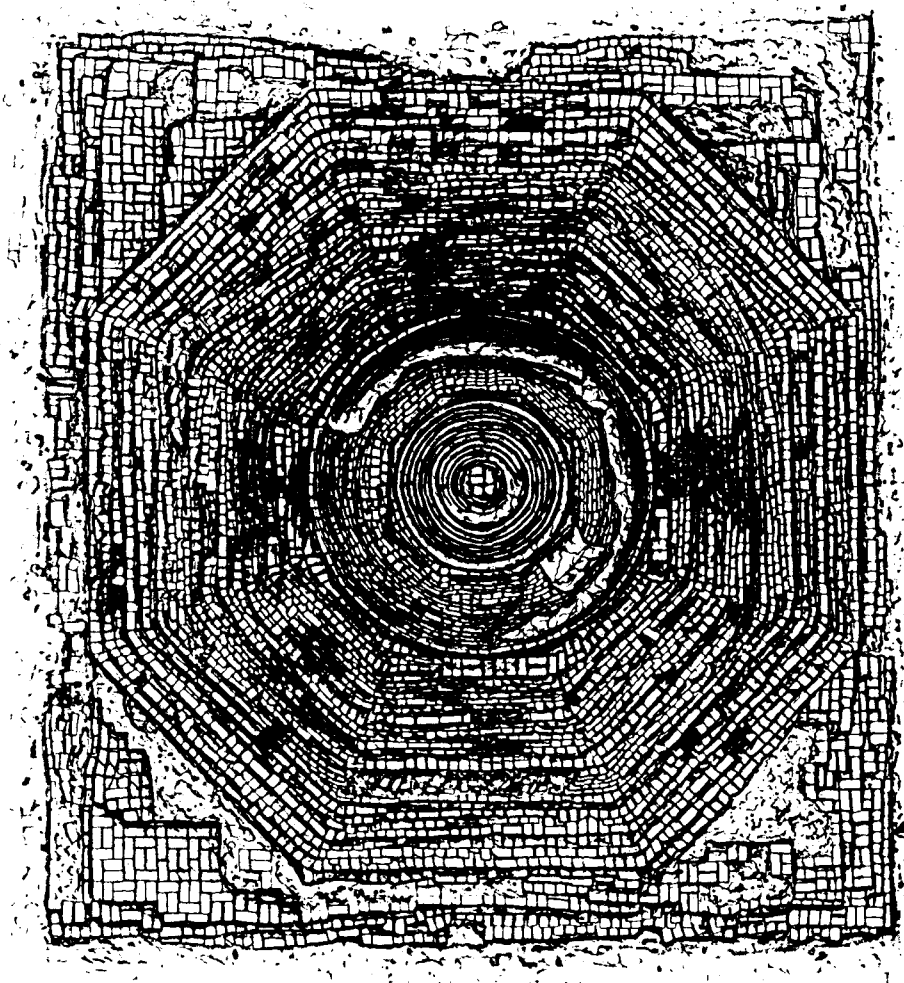
แสดง : ผังบริเวณ
 0 5 10 ม.
 ภาพถ่ายทางอากาศ
 1:250 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIF) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

5N
0
5S

25W

20W

15W

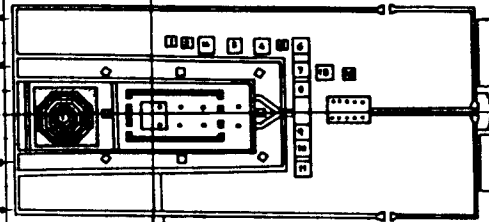

รูปแปลน เจดีย์ประธาน

ขยาย เทคนิคการก่อเรียบอิฐ

ผังค้ำซี

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

284/8 ถนนพิจัย แขวงจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phichai Road, Juek Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศวโอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ หิรัญวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พราหมณธาดา		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่ำ		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

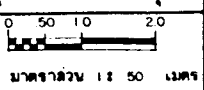
ทนายวิชาการ			
ทนายโบราณคดี			
ผอ. ลงง บค. พช.ที่ 3			
ผอ. ลขบ. พช.			
อธิบดี			

จัด	แบบทนายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR-A 03	75	3.

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต.คลองระบอง อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง : รูปแปลนเจดีย์ประธาน
สภาพหลังบูรณะ

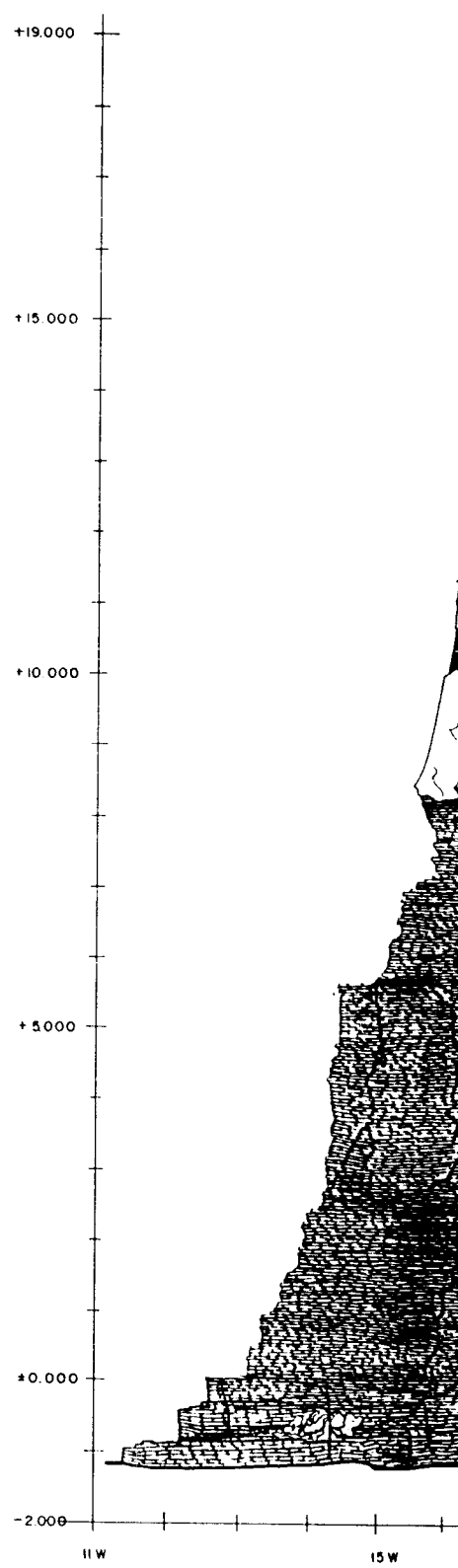
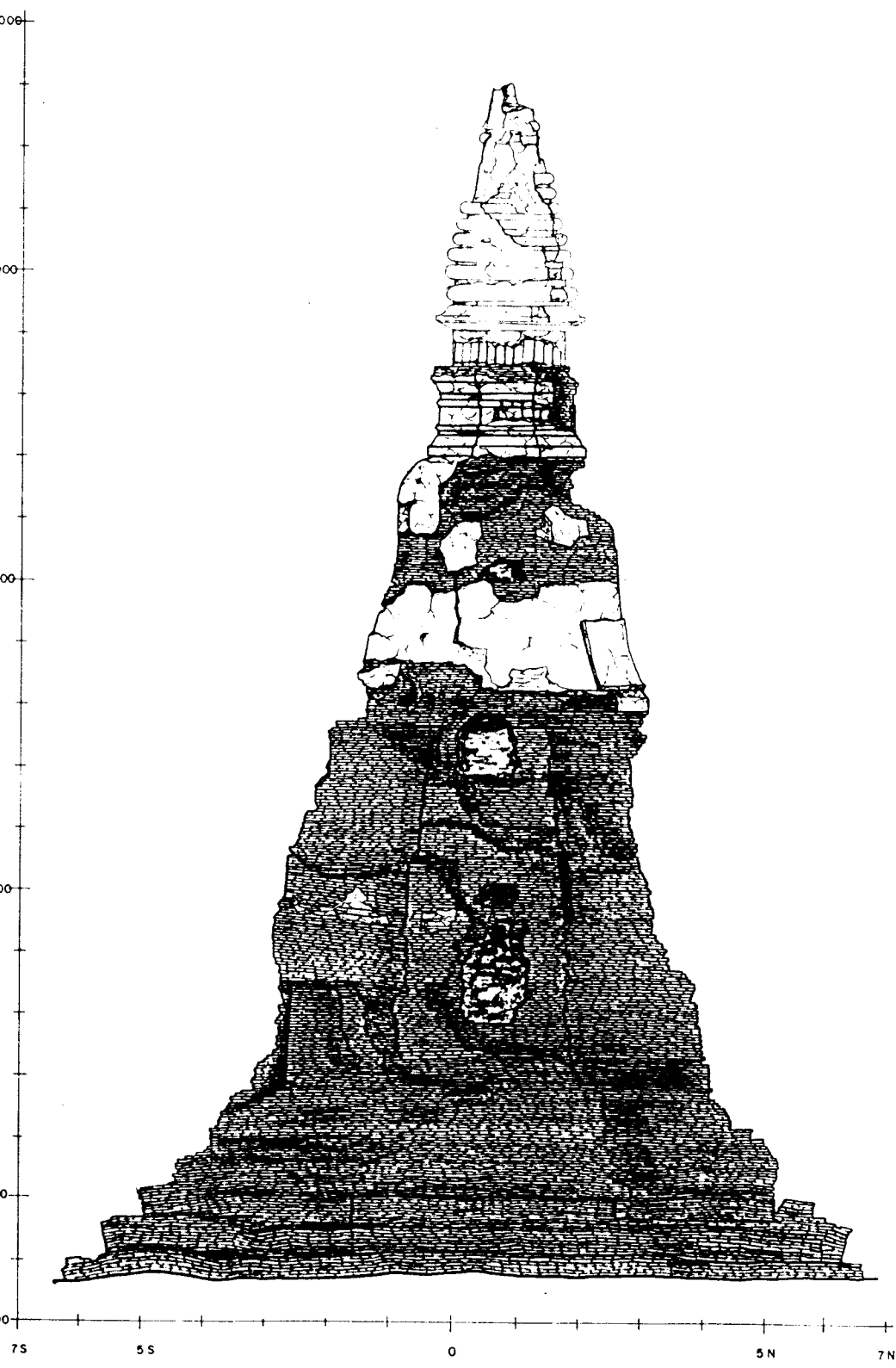
โครงการเงินกู้ oecf (sif) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตติ แดงเอียด		
2.	นายเชนก สีหามาตย์		
3.	นายอัมรินทร์ ม่วงศรีเขียว		
4.	น.ส.กัญณี ชูศักดิ์		
5.	นายเมธา วัชรพงษ์		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.พิศนาถักนงษ์ สุขหาศรี		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เพ็ญ นันท์วิเศษ		
2.	วิไลเอก บุญบุญฤทธิ์ จารุธรรม		

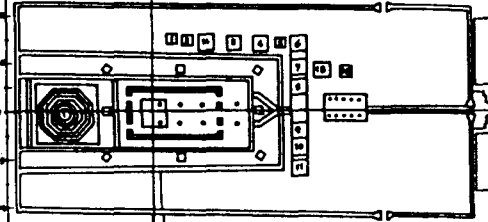

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจร่าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต แสงเชือก		
2.	นายเชนท พิษานาวาศย์		
3.	นายอรรถพล ม่วงพรเชียว		
4.	น.ส.ภัททิ อัญชลี		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายไชย สัมพันธ์		
7.	น.ส.ทัศนาลัยศรี สุขชาติวัน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นักรัตน์		
2.	ร้อยเอก บุญตฤทธิ จายสุวรรณ		

ผังศิขณ

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phlopha Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ศรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ หิรัญวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมธาดา		
นักโบราณคดี	นิมิต ทอระจาม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

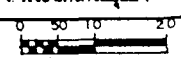
ทพ ฝ่ายวิชาการ			
ทพ ฝ่ายโบราณสถาน			
ผอ. สนง. บค. พส.ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 04	75	4

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

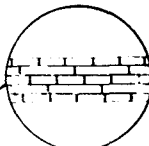
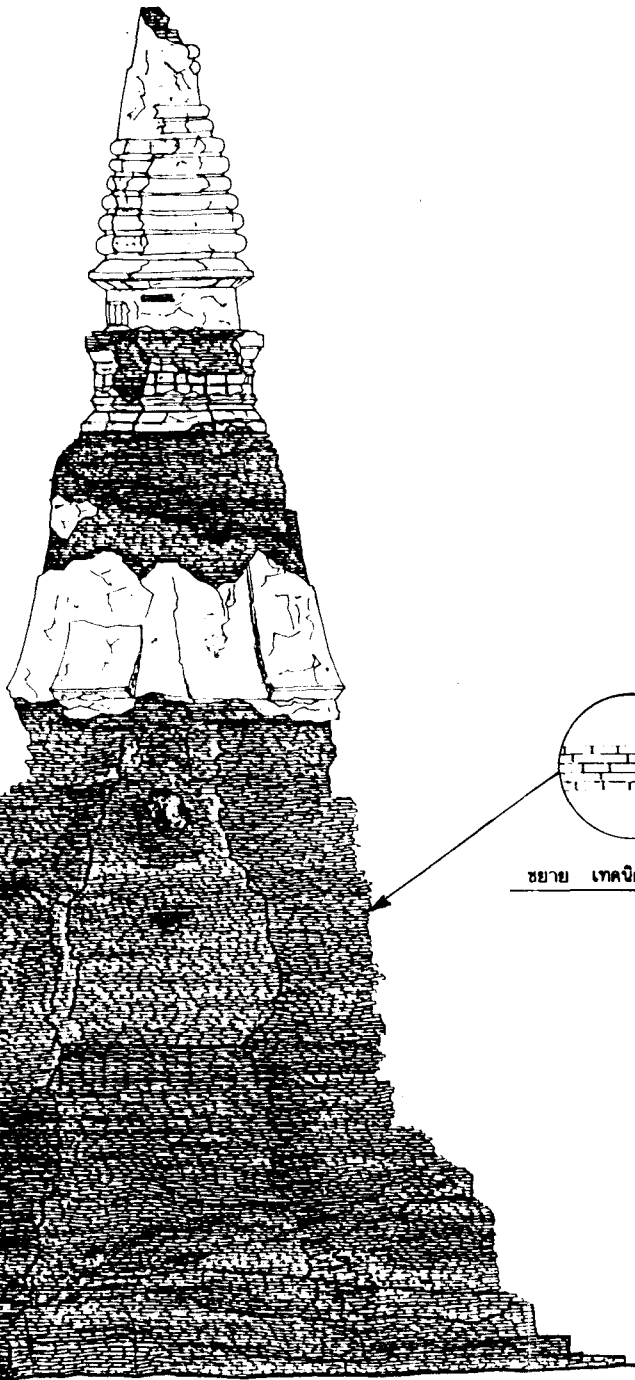
แปลน: เจดีย์ประธาน
ฉาภาพผังชุดแต่ง
มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

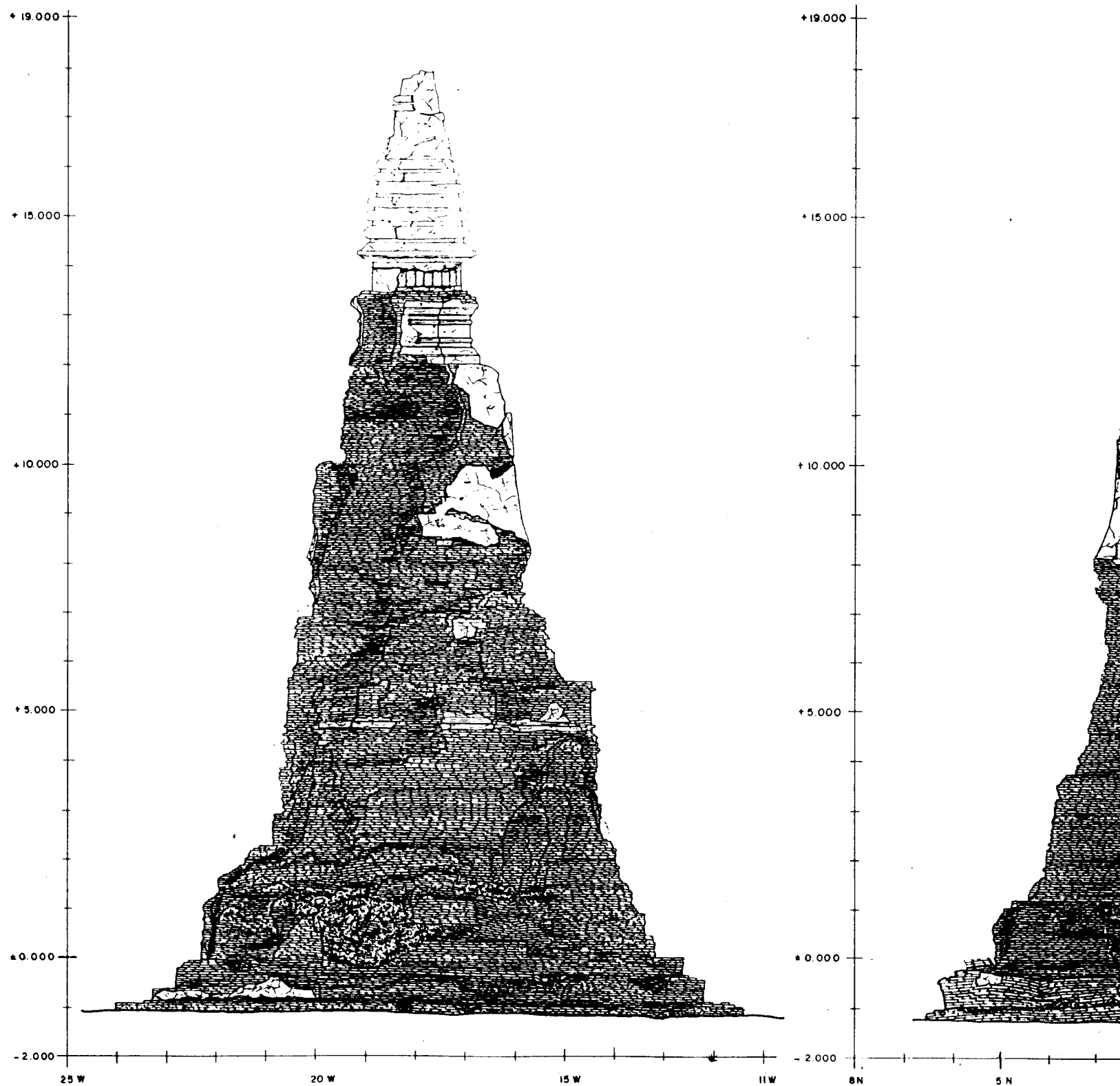
15 W

20 W

25 W

รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

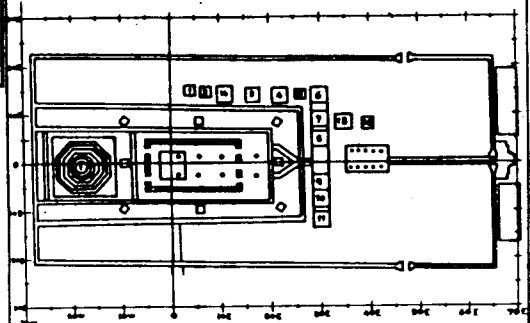

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจราชการ	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชุต นล.เจ็ด		
2.	นายเชนาก สีหะนาศย์		
3.	นายอภัยพิศ นวศรธิดา		
4.	น.ส.ภัททิ อัญญาณี		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายไชย ศาสตร์		
7.	น.ส.ทัศนาลักษณ์ สุขชวนะ		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นิชวิวัฒน์		
2.	ร้อยเอก บุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ		

ผังดัดขึ้น

ขนาดจริง 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

84/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243 4213
284/6 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX: 243 4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศะอ่อง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ ธีระวิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พงษ์มณี		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองระจัน		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

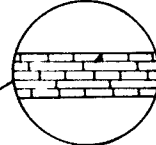
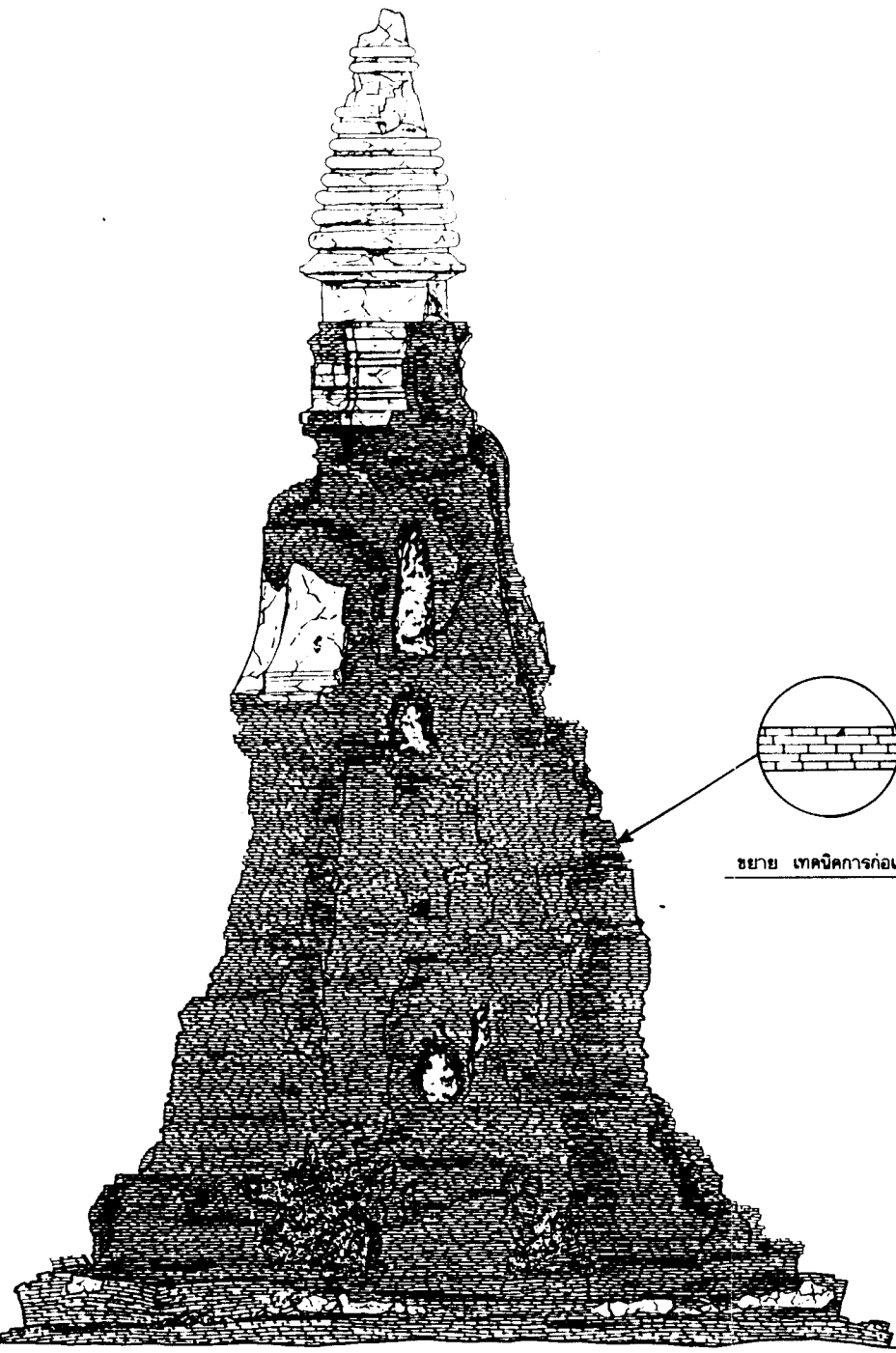
เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบง บค พชที่ 3			
ผอ. สบค พช			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 05	75	5

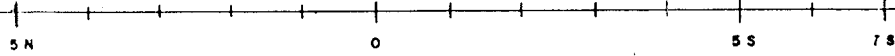
วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
 แลตจ: เจดีย์ประธาน
 ภาพร่างชุดแต่ง: มาตรฐาน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

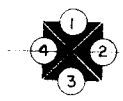
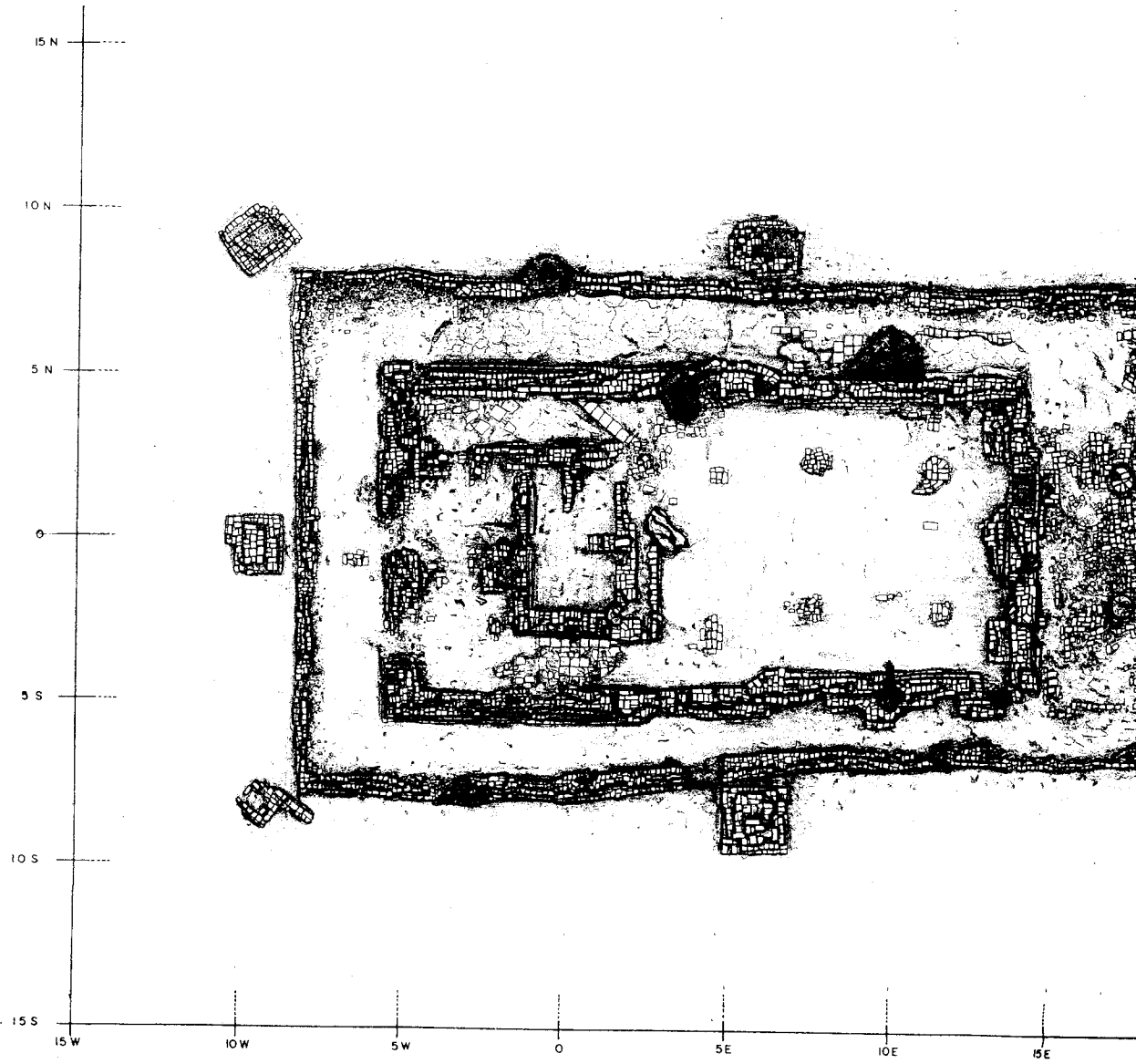

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

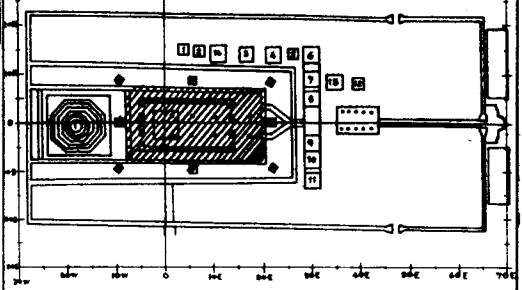

ទ្រុងសាលា ផ្ទះសាលា

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจพิจารณา	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชด แดงเอียด		
2.	นายเสนก สิมานาคย์		
3.	นายอัฐพร น่วงศรีเชิด		
4.	น.ส.ภคพิศ ชูวงศ์		
5.	นายเมธา วิชาญณะ		
6.	นายไชย คำสิงห์		
7.	น.ส.ทัศนีย์ภรณ์ สุขชวนวิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยรัตน์		
2.	ร้อยเอก บุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ		

ผังดัดขึ้น

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเนิงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/6 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/6 Phichai Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศวอ้ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุวิชาติ พิธีบุญบุญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมตะยาด		
นักโบราณคดี	ชัยศักดิ์ ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. ดนง บศ. พช. ที่ 3			
ผอ. ดบศ. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 06	75	6

วัดพระงาม

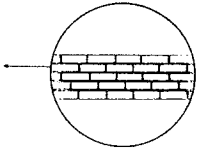
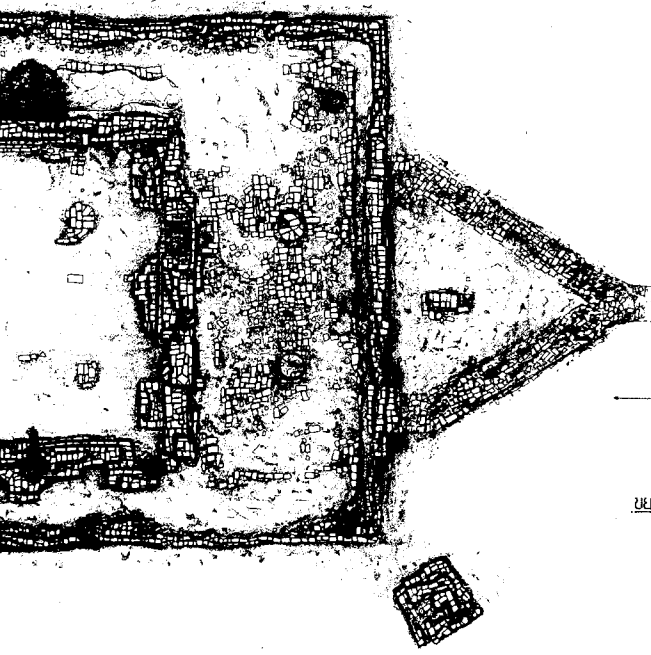
ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน อุโบสถ
สภาพหลังขุดแต่ง
มาตราส่วน 1 : 100 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

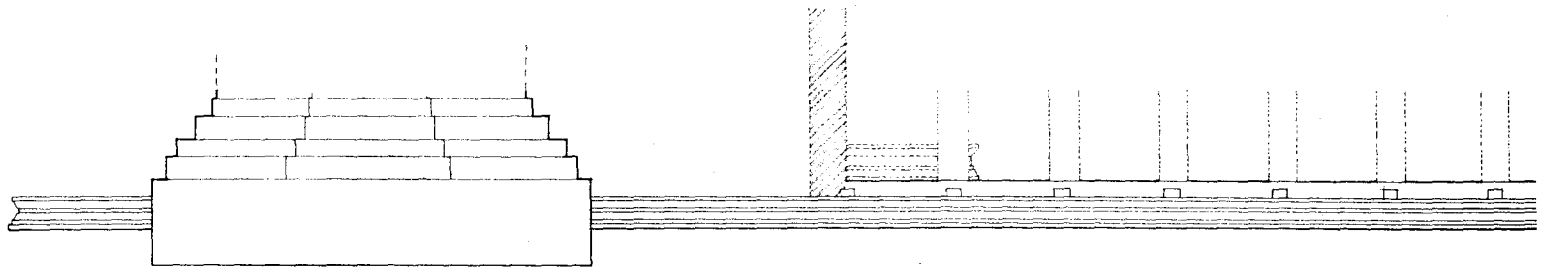
กรมศิลปากร

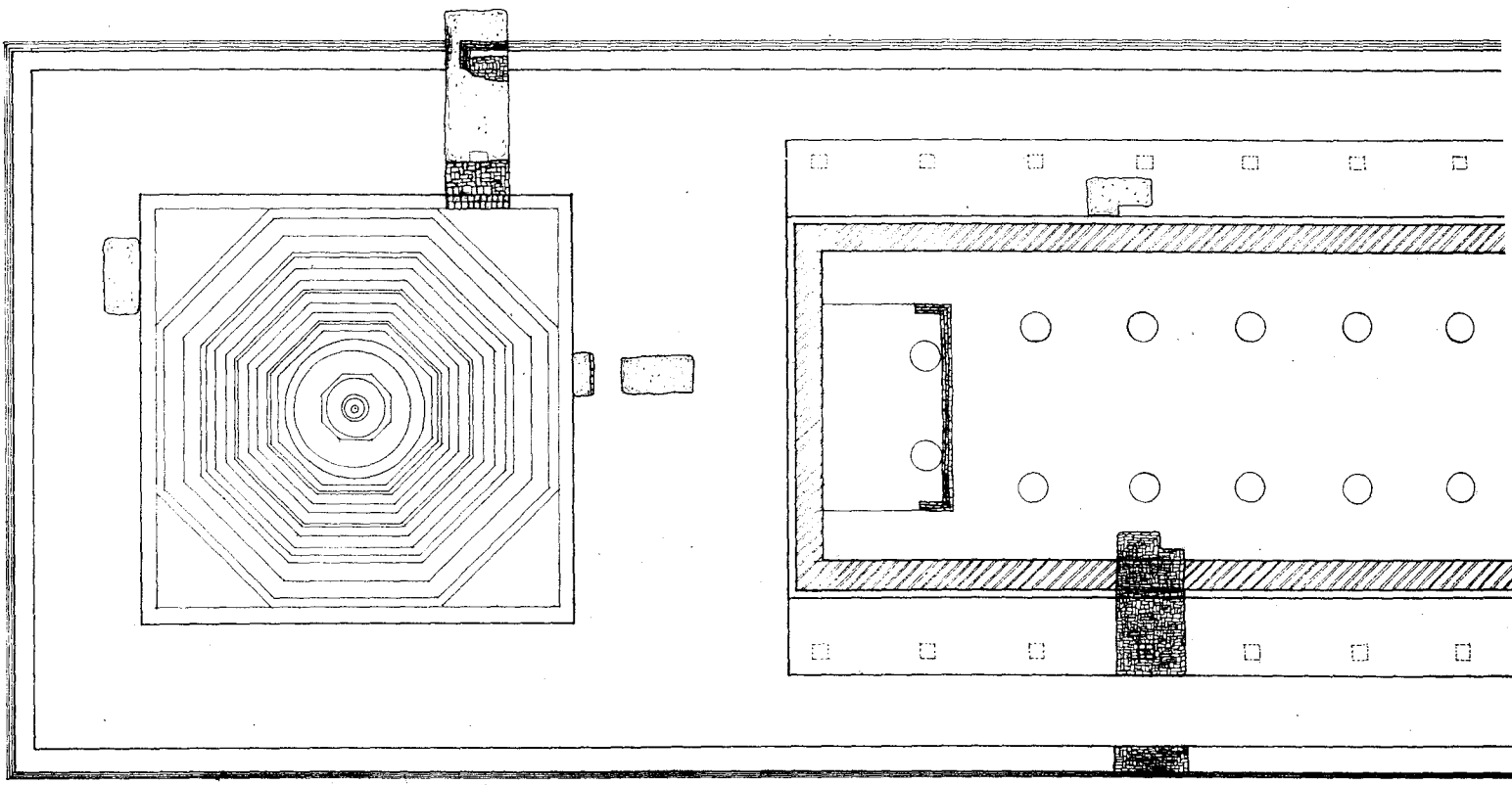
เขียนเทคนิคการก่อเรียงอิฐ

10E 15E 20E 25E

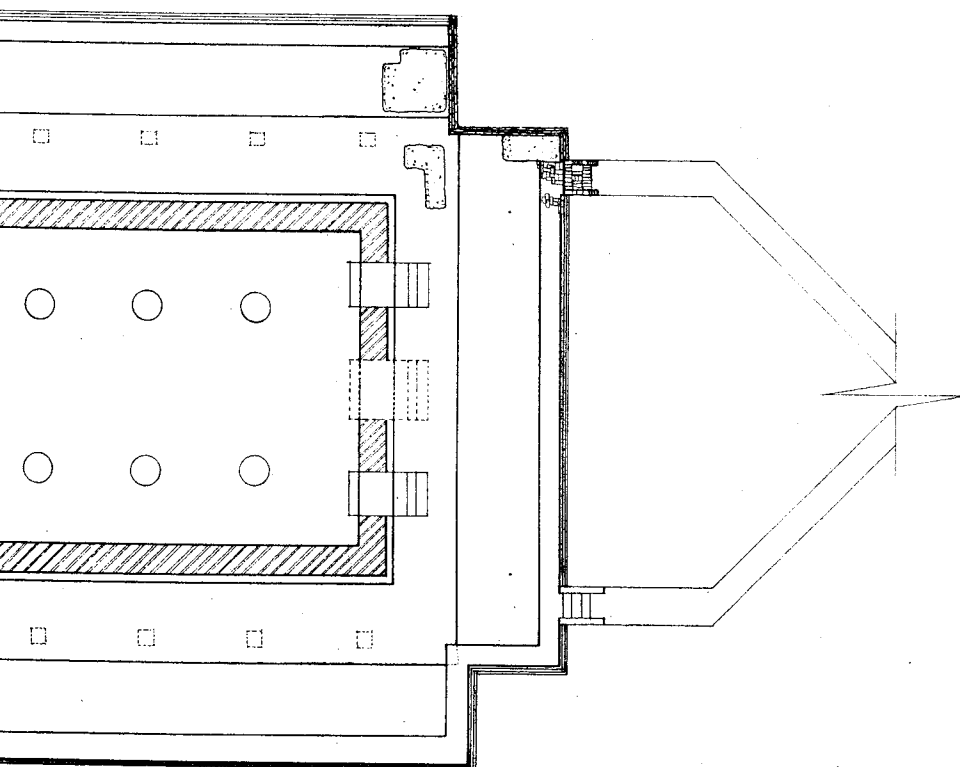
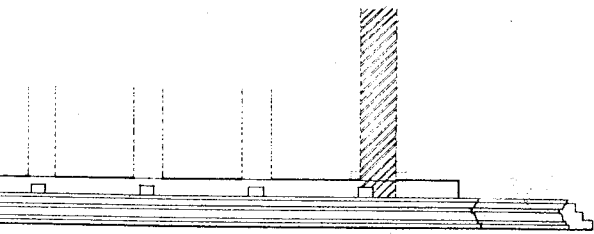
20.000
2.600

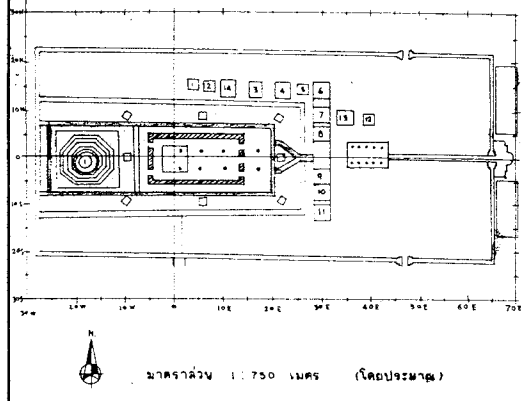
รูปตั้ง

รูปแปลน

ผังดัดชัย

คำเนิงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/6 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
 284/6 Phetchai Road, Duang Bangkok 10300 Tel./FAX : 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ตรีทอง	<i>Krisana Tritong</i>
นายช่างศิลปกรรม	สุจิตต์ ศิริบุญญ	<i>Sujit Siribun</i>
นักวิชาการช่างศิลป์	วิรัช พรหมธรรมา	<i>Virach Promtham</i>
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่วม	<i>Banhit Tongaum</i>
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา	วิโรจน์ ศุภดิธรรมา ศ.บ. 5579	<i>Viron Subdit</i>
ผู้เชี่ยวชาญ		

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา		

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ		
หน.ฝ่ายโบราณสถาน		
ผอ. ลงง. บค. พช.ที่ 3		
ผอ. สบค. พช.		
อธิบดี		

รหัส	แบบทนายเลข	จำนวนแผ่น	ขยาย
BR - A 99	BR - A 6 / 2	75	6 / 1"

วัดพระธรรม

ที่ตั้ง: ค.คลองสระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

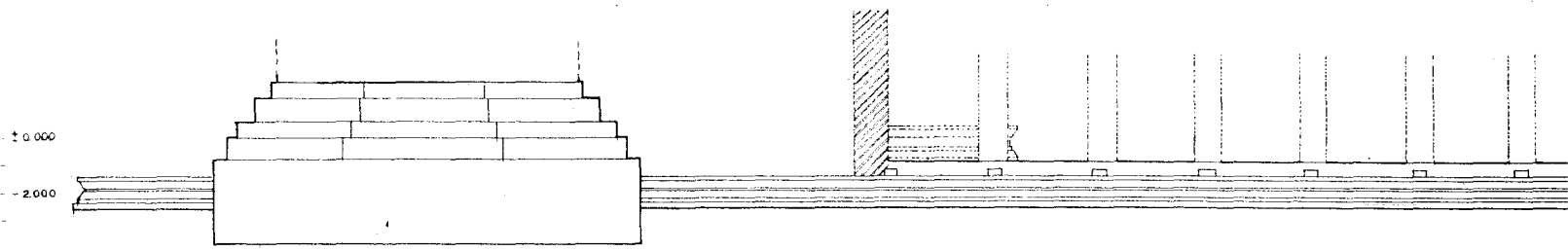
แสดง: รูปตั้ง รูปแบบ พระอุโบสถ
 ฉายที่ 1 (ฉายที่ 2 ของวัด) มาตราส่วน 1:50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการบูรณะ
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน
 แห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

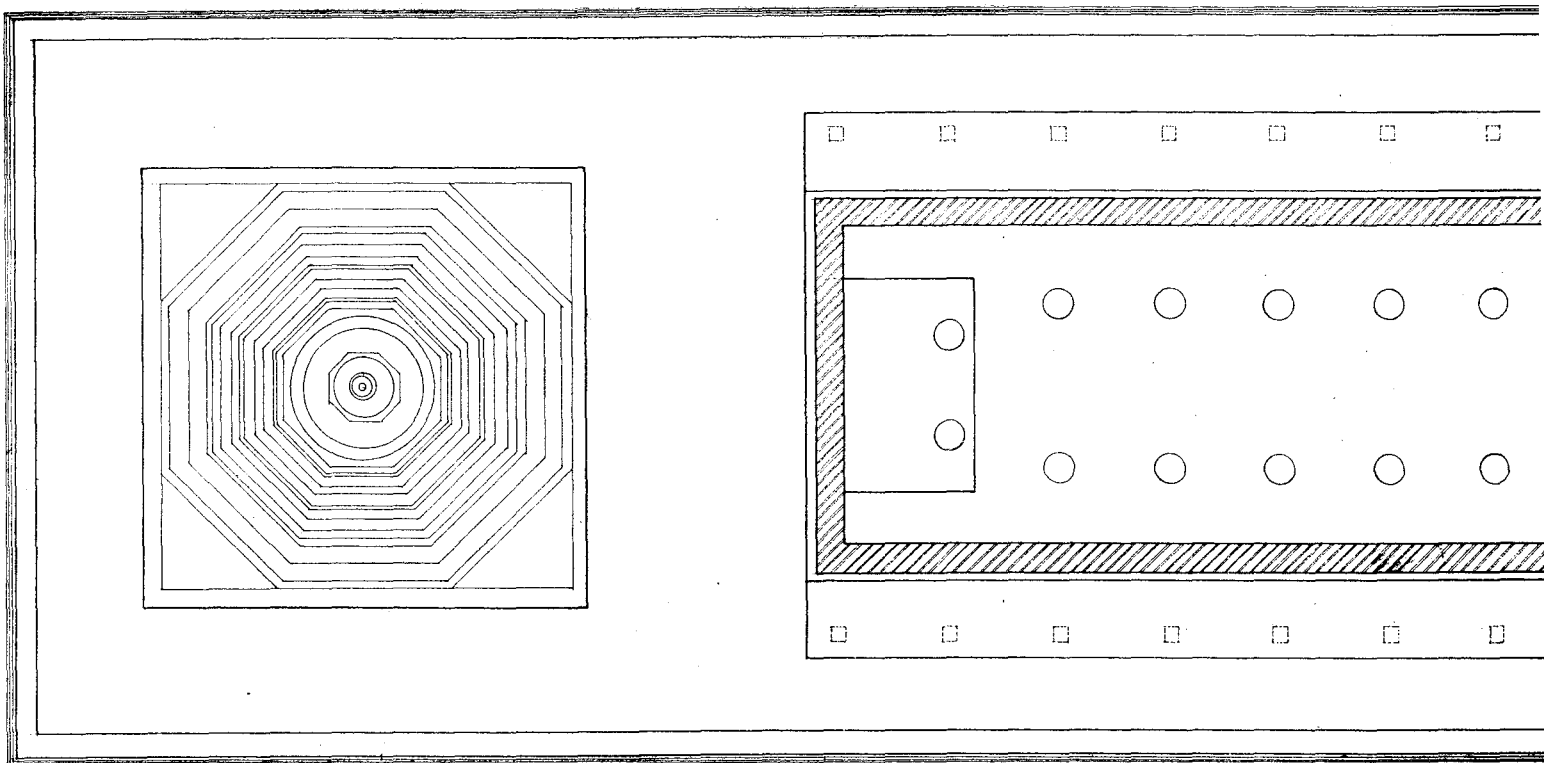

กรมศิลปากร

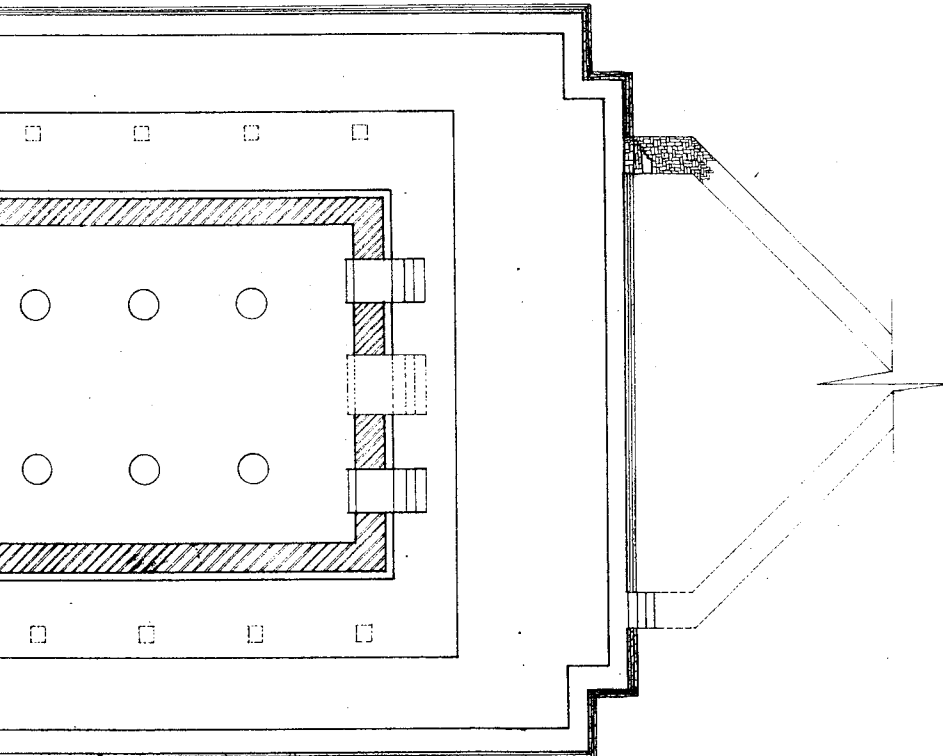
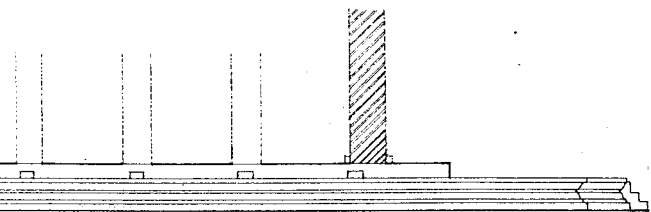
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจสอบร่าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชิต นนทสิทธิ์		
2.	นายอนุชิต สัทมาสถ์		
3.	นายณัฐพร ม่วงศรีเมธี		
4.	น.ส.กิตติ อัญญา		
5.	นายมนตรี วิจิตร		
6.	นายโยธา คำสิงห์		
7.	น.ส.พิชานันท์ สุทธิธรรม		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยวัน		
2.	ร.อ.บุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ		

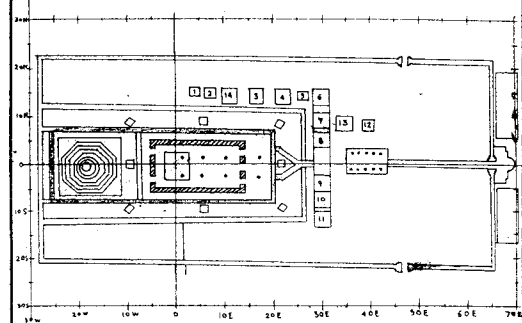
รูปตัด

รูปแปลน

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินการโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.
234/8 ถนนรัชดา แขวงจตุจักร เขตจตุจักร 10300 โทร. 940-8888
234/8 Phichai Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX : 940-8888

ช่างโยธา	คุณภา ตรีทอง	ภรณ์ M. Per.
นายช่างศิลปกรรม	จุฑาทิพย์ ศิริขันธ์	ศิริขันธ์
นักวิชาการช่างศิลป์	วิรัช พรหมระชาด	วิรัช
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่ำ	บัณฑิต
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา	วิโรจน์ ต้นศิริธรรม พ.ม. 2678	วิโรจน์
ผู้เขียนรายงาน		

ตรวจ / วิจารณ์ที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา		

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ		
หน.ฝ่ายโบราณคดี		
ผอ. ชนง. บ.ศ. พช.ที่ 3		
ผอ. ล.บ.ศ. พช.		
อธิบดี		

รหัส	แบบทนายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 99-	75	6 / 2

วัดพระราม

ที่ตั้ง : ค.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แปลน : รูปตั้ง รูปแปลน พระอุโบสถ
สมัยที่ 2 (สมัยที่ 3 ของวัด) 1:30 เมตร 300
มาตราส่วน 1:300 เมตร

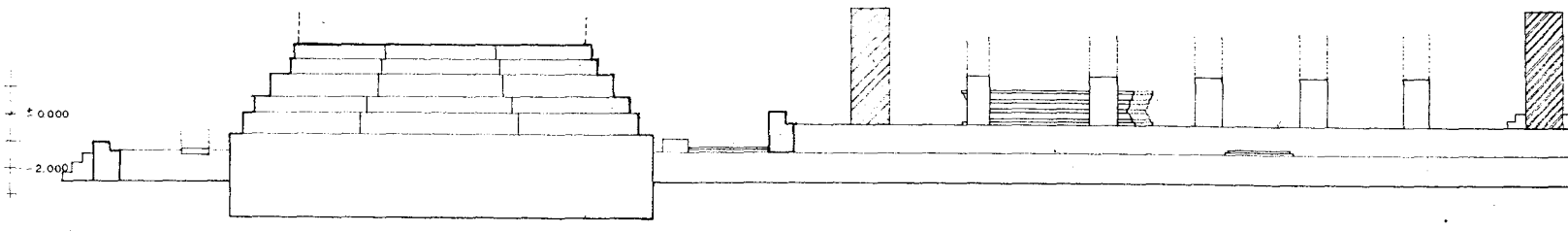
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการอนุรักษ์

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

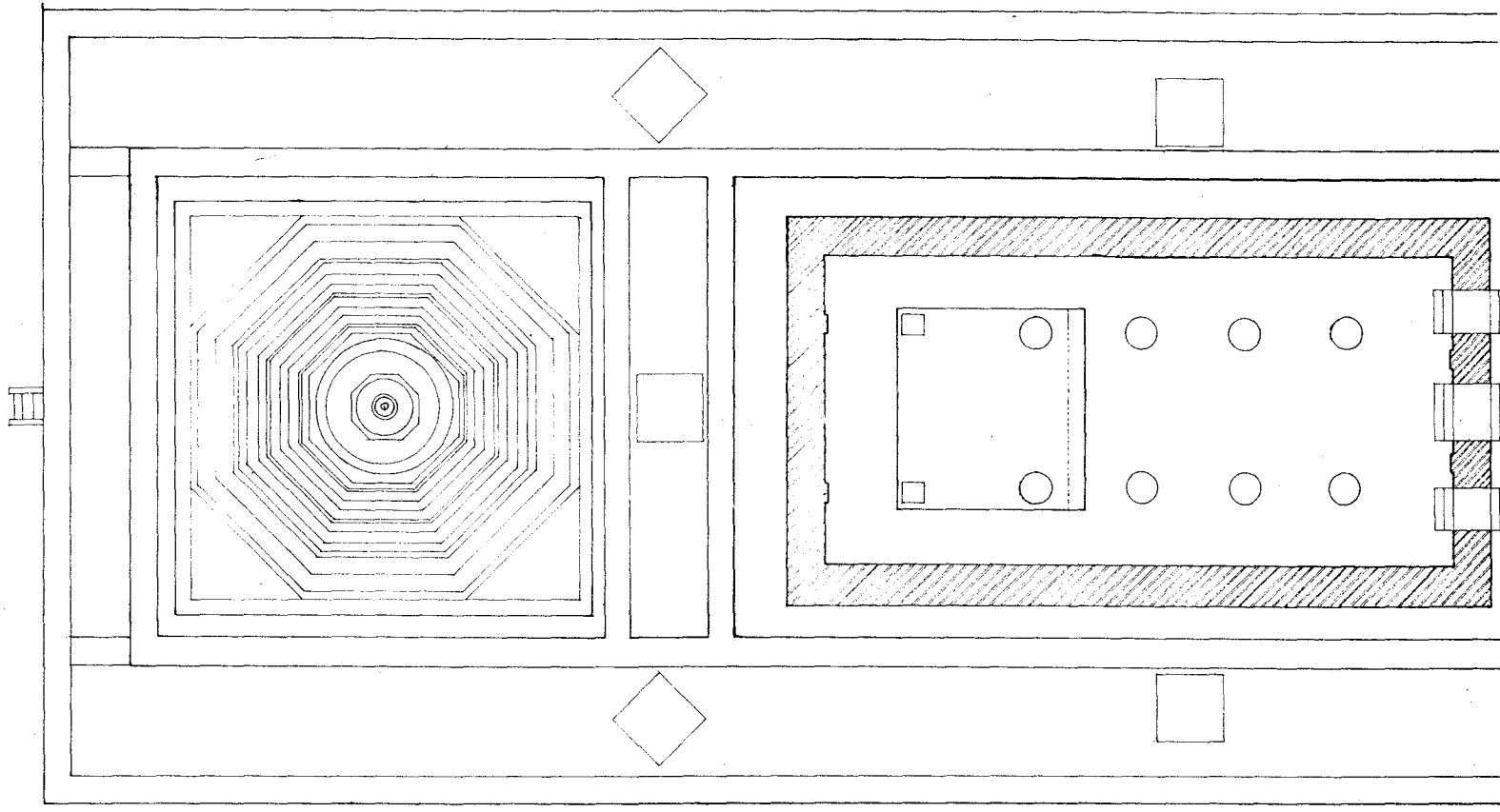
กรมศิลปากร

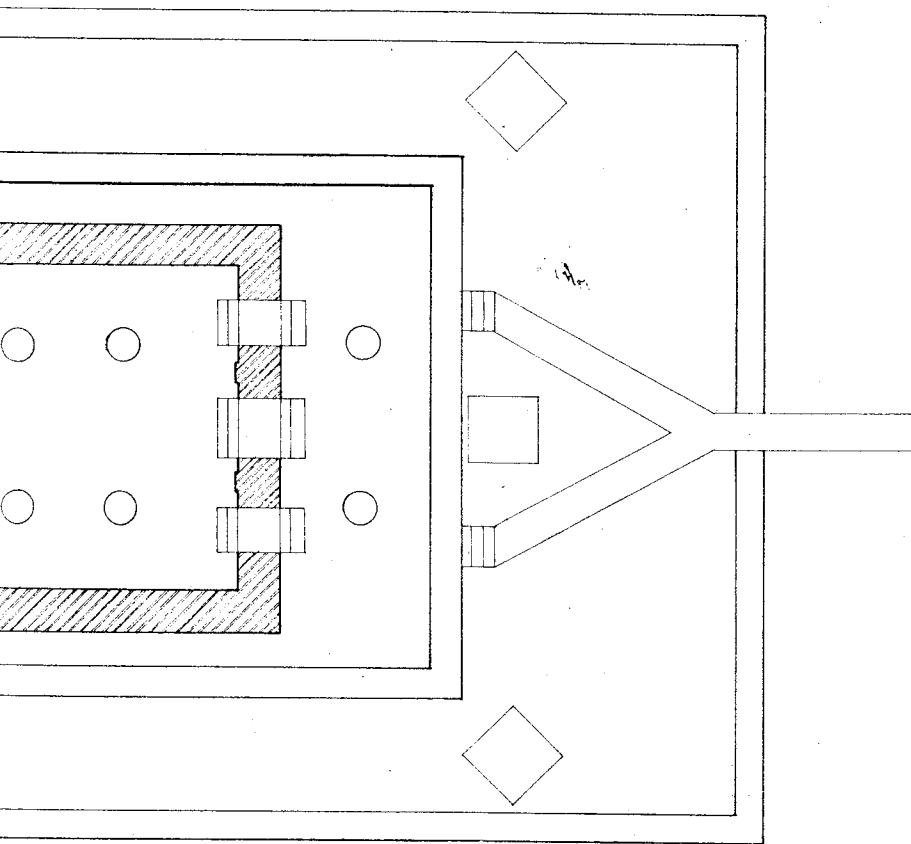
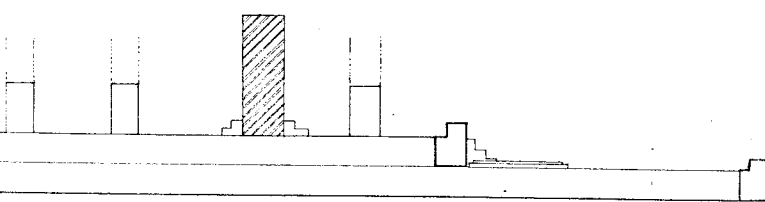
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมศักดิ์ แดงเอียด		
2.	นายอนุช สีพนาทย์		
3.	นายณัฐพล ม่วงศรีเชาว		
4.	น.ส.ภัทรี อัญญา		
5.	นายสมชาย วิจิตรณะ		
6.	นายโยธา ศำสิงห์		
7.	น.ส.ทัศนีย์กมล สุทธาพริน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยวัน		
2.	ร.อ.บุญบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ		

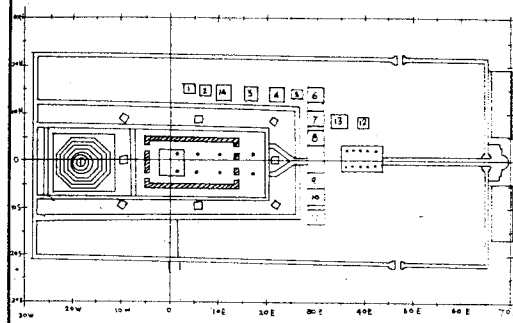
รูปตั้ง

รูปแปลน

ผังค้ำย

มาตราส่วน 1 : 750 (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/6 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/6 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel./FAX : 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ตรีทอง	กฤษณา ตรีทอง	
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ศิริบุญญา	สุรศักดิ์ ศิริบุญญา	
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พงษ์ทะเลาะ	วินัย พงษ์ทะเลาะ	
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่วม	บัณฑิต ทองอ่วม	
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา	วิโรจน์ ดันดีศรีธรรม	วิโรจน์ ดันดีศรีธรรม	
ผู้เชี่ยวชาญ	สม. 5678	สม. 5678	

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทนายวิชาการ			
ทนายโบราณคดี			
ผอ. ลงง.บค. พช.ที่ 3			
ผอ. ลบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A	75	6/3

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ค.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

ผลิตภัณฑ์: รูปปั้น รูปแปลง พระอุโบสถ
สมัยที่ 3 (สมัยที่ 4 ของวัด) มาตรฐาน 1500 เมตร

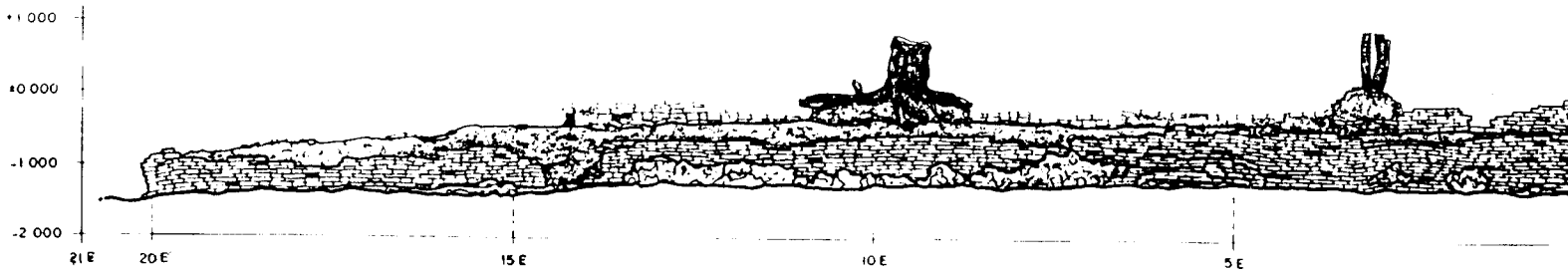
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

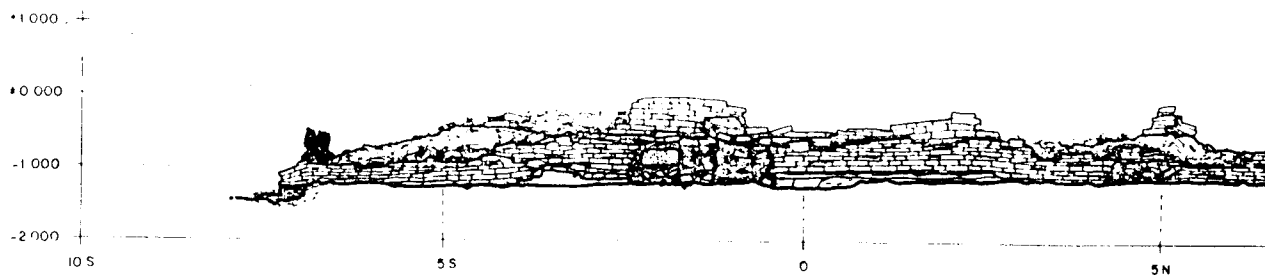
กรมศิลปากร

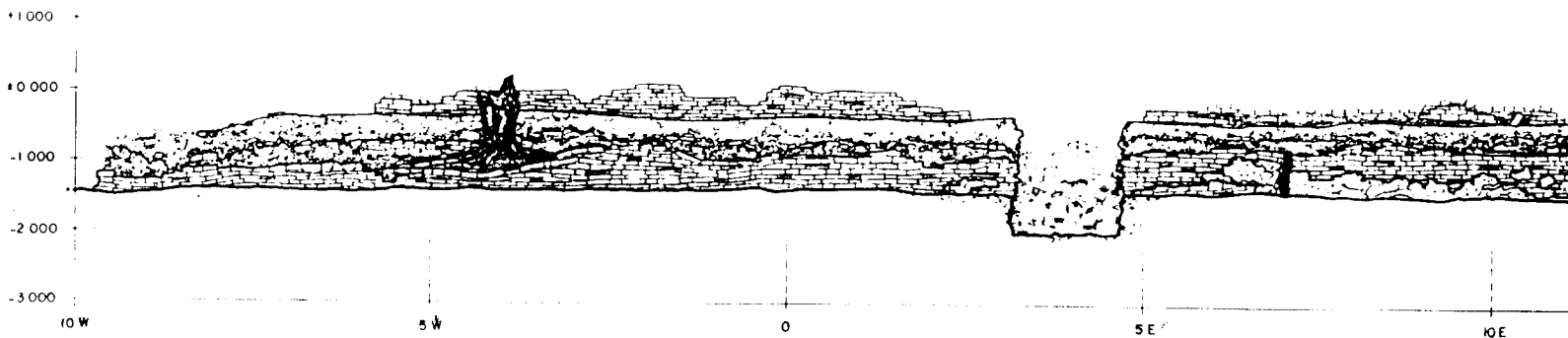
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจสอบร่าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมศักดิ์ คุ้มเมือง		
2.	นายอนุชิต สิทธานนท์		
3.	นายณัฐพล ม่วงศรีชัย		
4.	น.ส.กัญญา อัญญา		
5.	นายสมชาย วัชรพงษ์		
6.	นายโยธา คำสิงห์		
7.	น.ส.ทัศนีย์กมล สุทธาภิรมย์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เจียร นิมิตรกุล		
2.	ร.อ.บุญญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ		

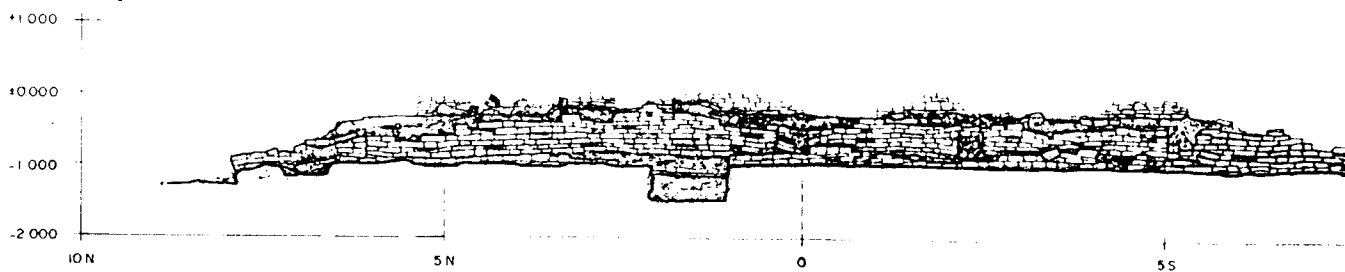
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ 1

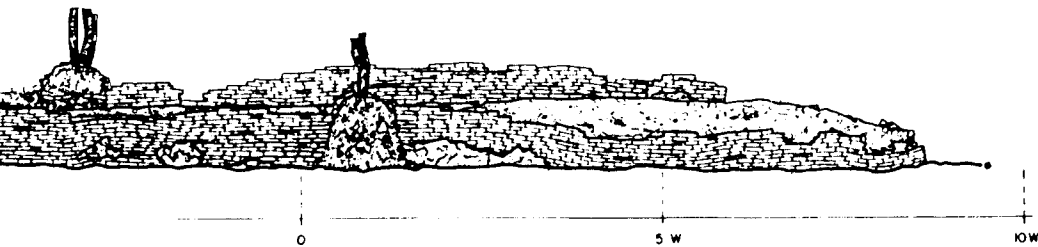
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

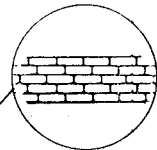

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก 4

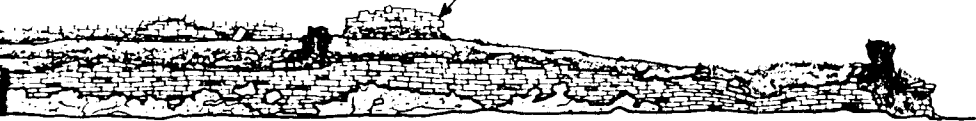

5N

10N

ขยย เทคนิกการก่อเรียงอิฐ

10E

15E

20E

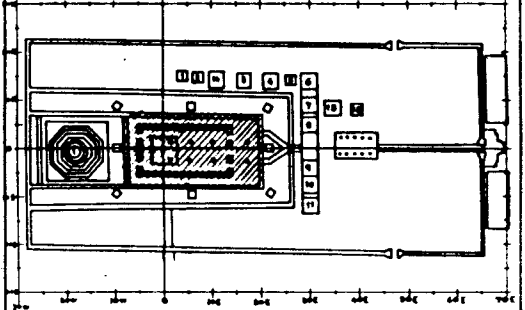

55

105

ผังศิลา

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพิจัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phichai Road, Dusit Bangkok 10300 Tel / FAX 243 4213

ช่างโยธา	กฤษณา ตรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ธีรพันธุ์บุญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมสะอาด		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองระจัน		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. ลงง บค พช.ที่ 3			
ผอ. ลบค พช			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR- A 99	BR - A 07	75	7

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปด้าน พระอุโบสถ 0 50 10 20

สภาพหลังขุดแต่ง มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

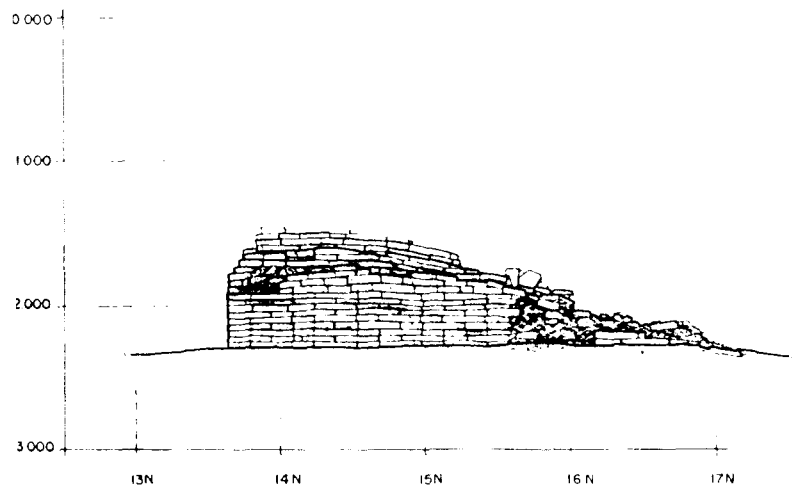
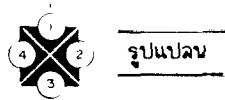
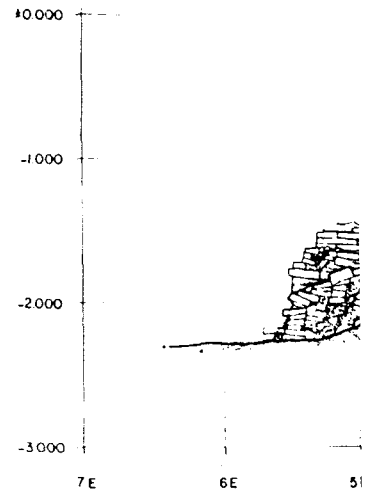
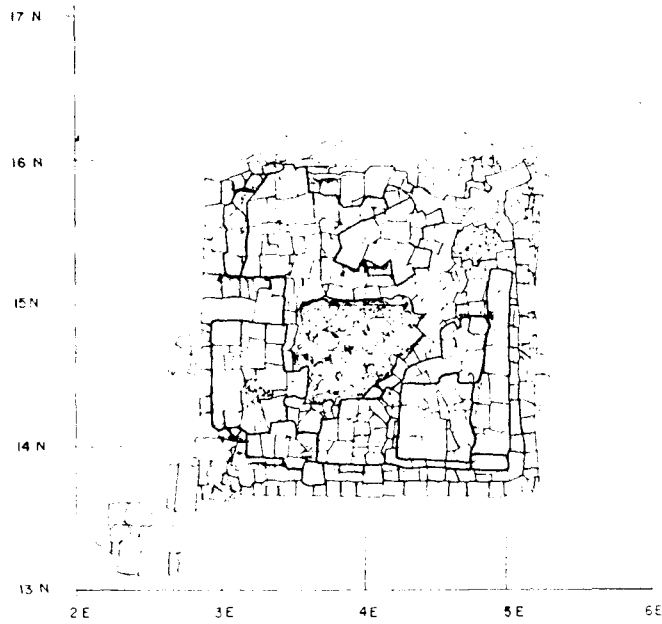
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นางสดุดี แซงเอียด		
2.	นางกมลนา สิมขามณี		
3.	นายอนุชิต นิ่มนงเจริญ		
4.	น.ส.วิมลทิพย์ อัญชลี		
5.	นายอนุชา วิจิตรณะ		
6.	นายโอภา สาลีพันธ์		
7.	น.ส.ทัศนวิภาณี สุขขาศิรินทร์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.สรโรจน์ น้อยรัตน์		
2.	วิจิตร งาม บุญญฤทธิ์ นายสุพรรณ		

โครงการเงินกู้ OECF (SID) เพื่อการท่องเที่ยว

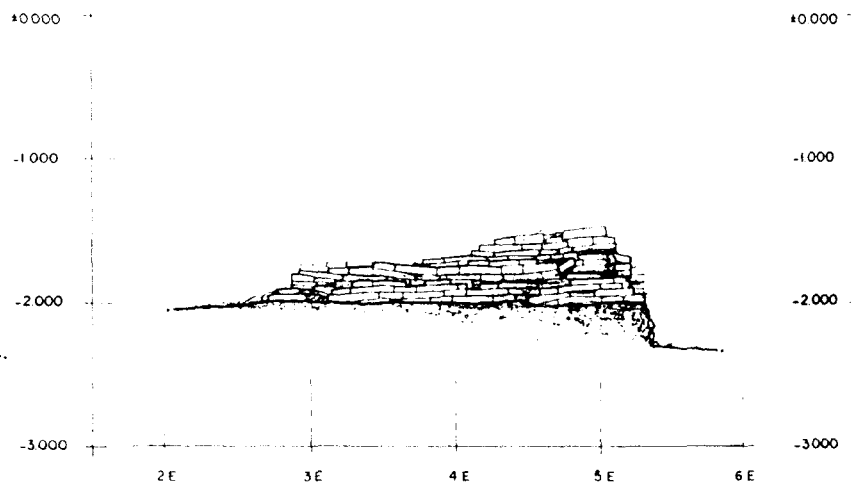
ดำเนินงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

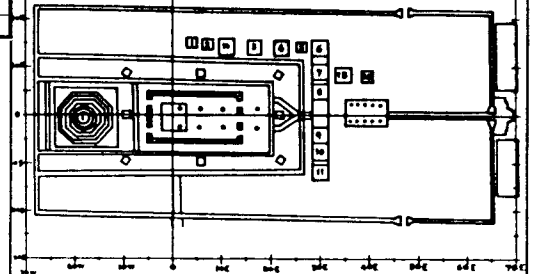
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเลข
1.	นายศักดิ์ นาคเหล็ก		
2.	นายเชนท ศิพามาตร์		
3.	นายณัฐพล ม่วงศรีเชียร		
4.	น.ส.กัญชวี ชูบุญดี		
5.	นายเมธา วัชรพงษ์		
6.	นายโรย คำสิงห์		
7.	น.ส.ทัศนวิมลรัตน์ สุขเกษม		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเลข
1.	น.ส.เรไร น้อยวัฒน์		
2.	วิมลเอก บุญบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ		

ผังดัชนี

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานไทย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา คมฉิ่ง		
ช่างช่างศิลปกรรม	จุฑาณี ทวีบุญบุญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมฉาย		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองธรรม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

ช่างช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เก้าโสดานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

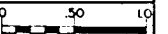
ทพ ฝ่ายวิชาการ			
ทพ ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบ. บค. พช. ที่ 3			
ผอ. สบ.ค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 08	75	8

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน สภาพพื้นที่จุดแต่ง

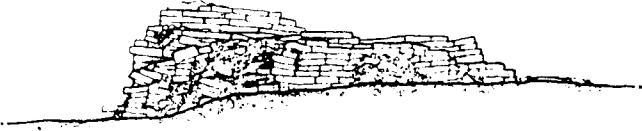
เจดีย์รายหมายเลข 1 มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

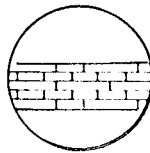
สำนักงาโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

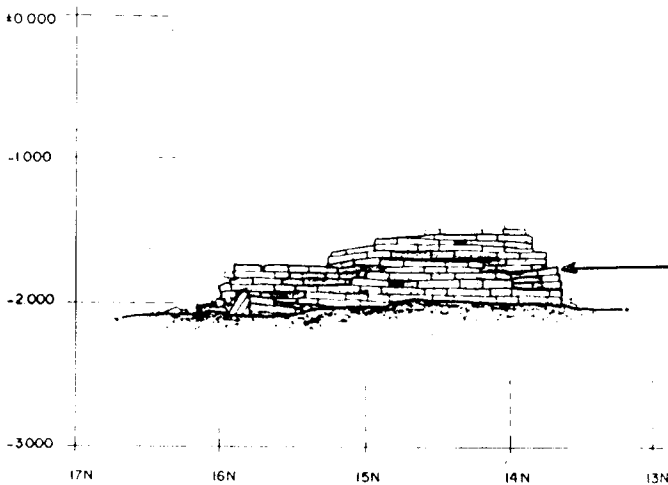
กรมศิลปากร

รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

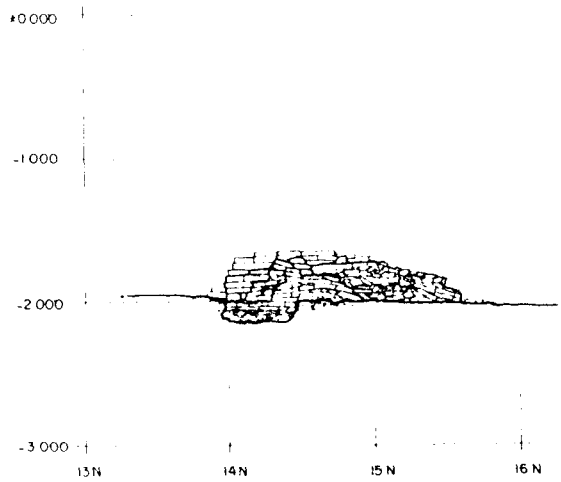
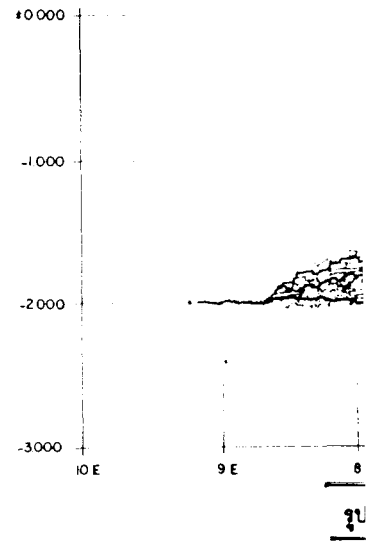
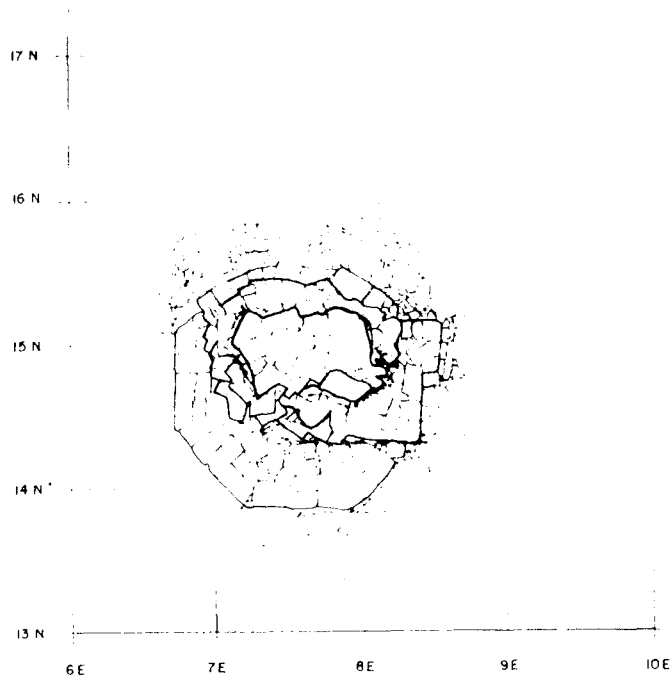

ขยาย เทคนิศการก่อเรียงอิฐ

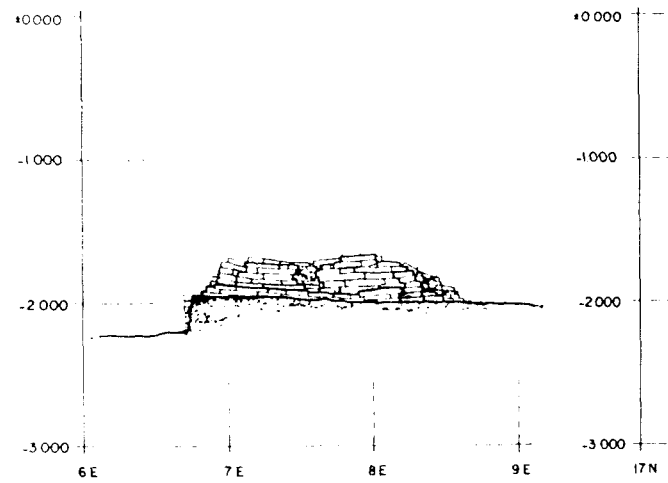

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

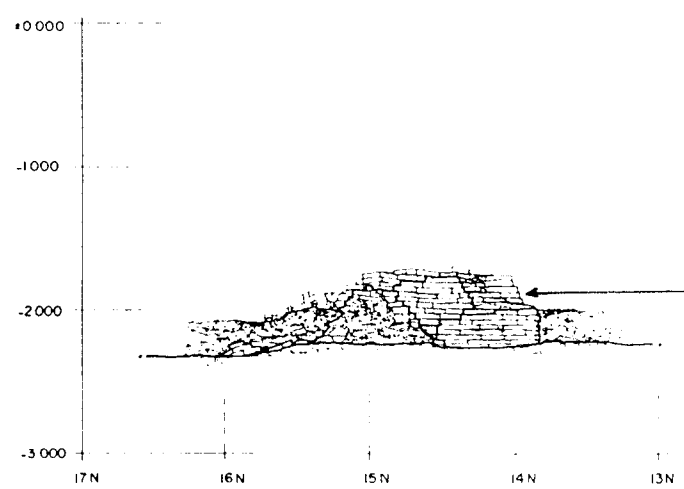
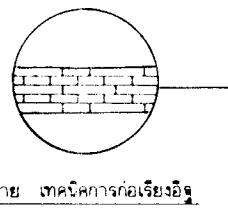
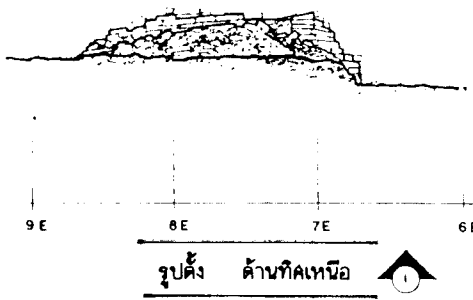

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

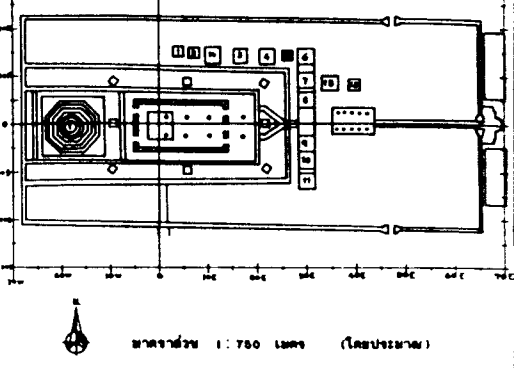

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจสอบรางวัล	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตศ แดงเชิด		
2.	นายชนก สีนามาศย์		
3.	นายรัฐพล ม่วงศรีเขียว		
4.	น.ส.ภัทลีย์ สุขุมดี		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโชค สวัสดิ์		
7.	น.ส.ศันสนีย์ สุธงษาวิวัฒน์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นันท์วัฒน์		
2.	วิเชต บุญบุญจตุรย์ จิตรสุวรรณ์		

ผังดัชนี

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.
 284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
 284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา คะว่อง
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ทวีบุญญานันท์
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พงษ์ธาดา
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอร่าม
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	
ผู้เชี่ยวชาญ	

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม	
นักวิชาการช่างศิลป์	
นักโบราณคดี	กษมา เก้าอี้ชานนท์
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ	
หน.ฝ่ายโบราณคดี	
ผอ. มทบ. พช. ที่ 3	
ผอ. สบค. พช.	
อธิบดี	

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 09	75	๑

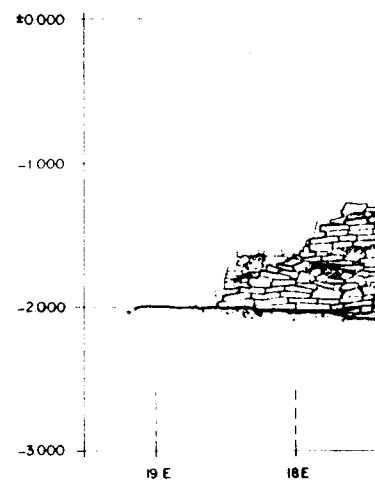
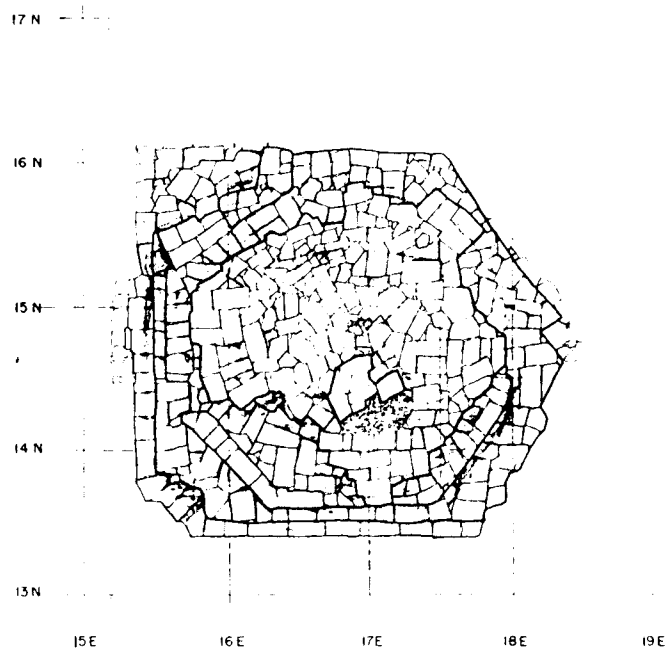
วัดพระงาม

ที่ตั้ง ศ.คลองละบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 0 50 100
 แลดู: รูปแปลน, รูปด้าน สภาพหนึ่งจุดแดง
 เจริญราษฎร์หมายเลข 2 มาตรฐาน 1 : 25 เมตร

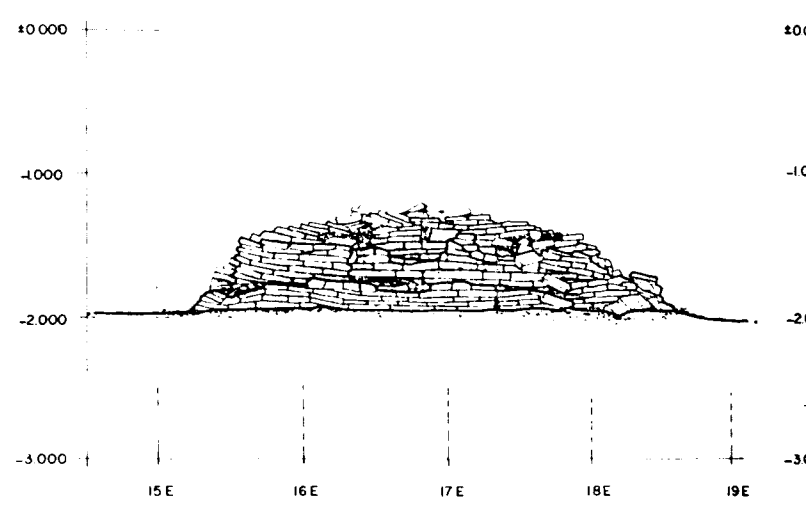
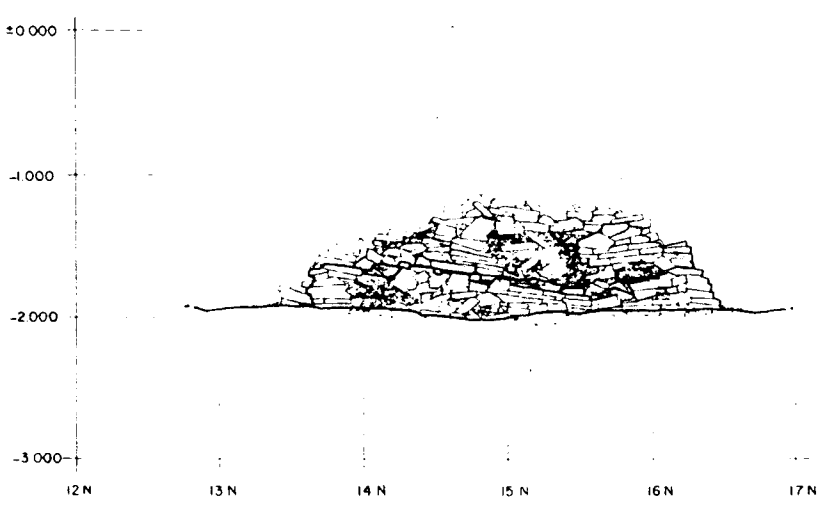
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

รูปแปลน

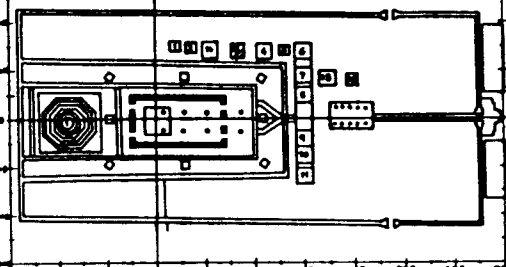

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการสำรวจฯ	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายยศ ผดุงเลิศ		
2.	นายเชนก สิทนามาศย์		
3.	นายอัฐพล นังครเชียว		
4.	น.ส.ภัทศิณี อัญจนศิริ		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายไชย คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันนาภรณ์ สุทธาศรีวัน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยวัฒน์		
2.	วิเชตเอก บุญบุญฤทธิ์ ฉายสุพรรณ		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phraha Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะวียง		
นายช่างศิลปกรรม	สุศักดิ์ ธีระวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พงษ์ระออด		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทอจรัมย์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบง.บค. พช.ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR- A 10	75	10

วัดพระงาม

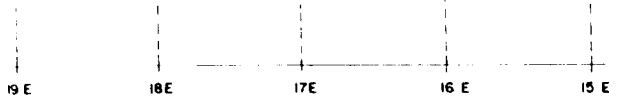
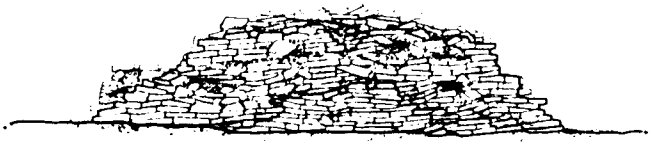
ที่ตั้ง ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แลดค 3 - รูปแปลน, รูปด้าน สภาพหลังขุดแต่ง
เจดีย์รายหมายเลข 3 มาตรฐาน 1 : 25 เมตร

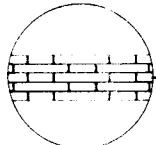
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

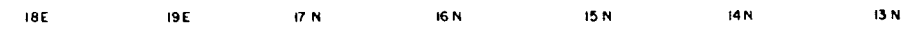
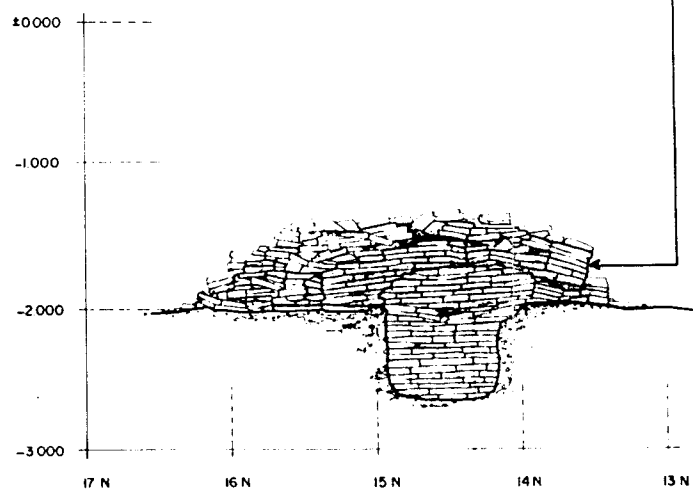
กรมศิลปากร

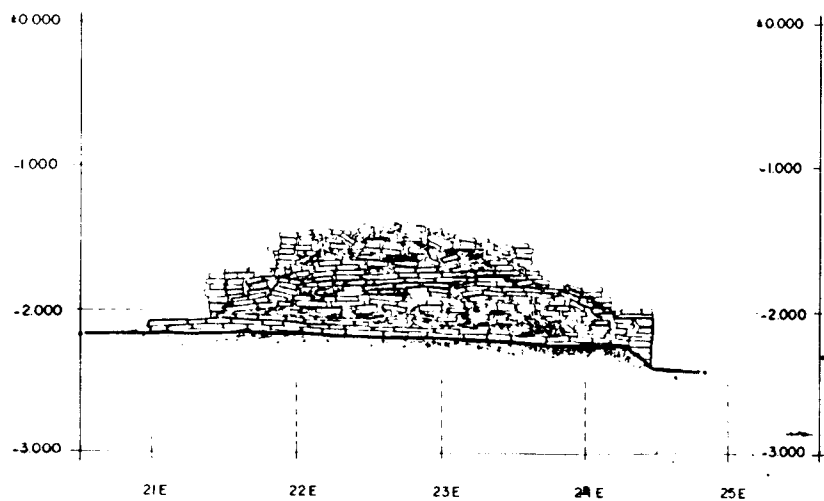
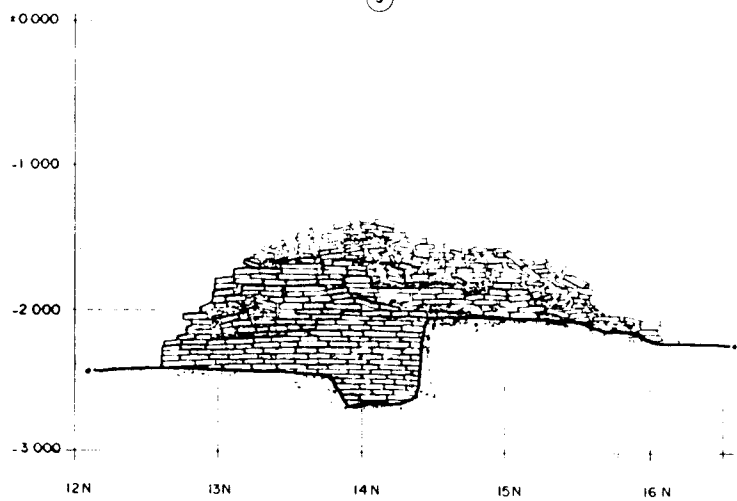
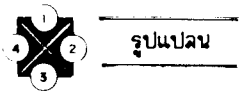
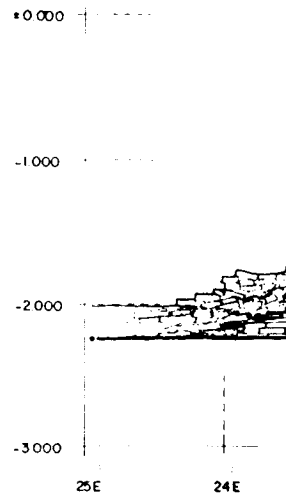
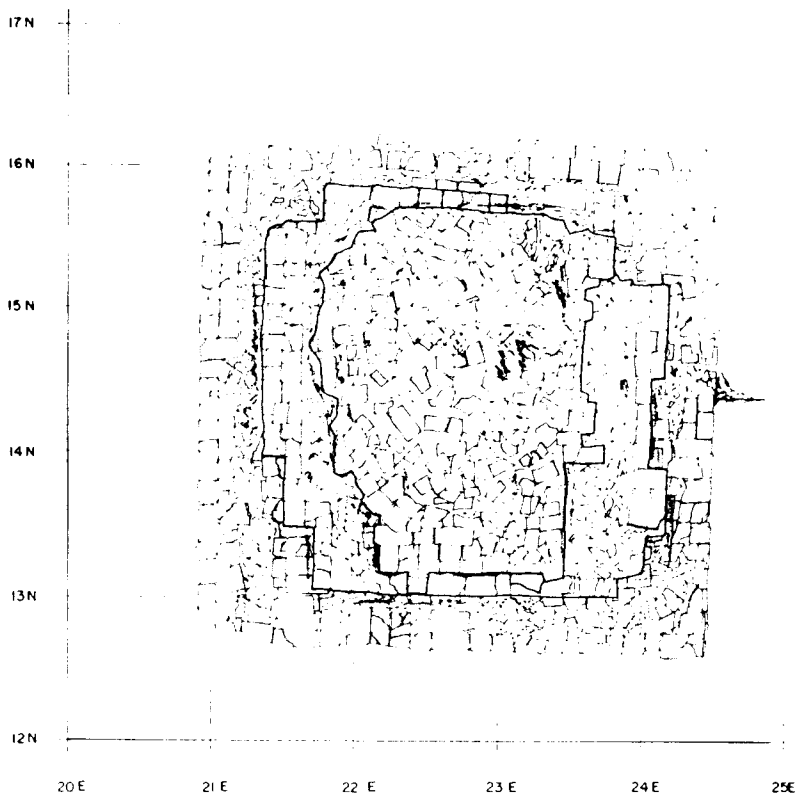
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

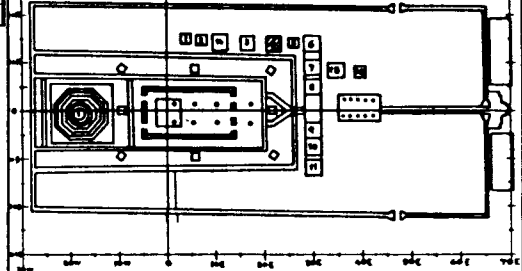

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการบริหารโครงการ	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต สมงะจิตต์		
2.	นายเสนาภ มีหมานนท์		
3.	นายอัฐพร นวศรเชียว		
4.	น.ส.ภัททิ อัญชลี		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.ทัศนีย์กมล สุทธาวิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นิชวิวัฒน์		
2.	วิจิตรเอก บุญอุตุทธิ์ จากสุวรรณ		

ผังดัดชนิ

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฎา ตะก้อง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ธีรวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมเดชาต		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาไศยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบ.บ.ค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบ.ค. พย.			
อธิบดี			

จุดที่	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 11	75	11

วัดพระงาม

ที่ตั้ง ต.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

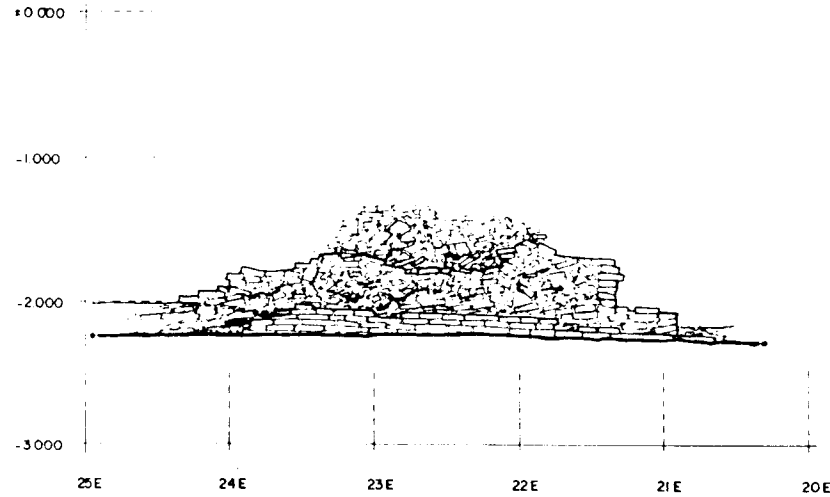
แสดง : รูปแปลน, รูปด้าน, ภาพทิวทัศน์แต่ง

เจดีย์รายหมายเลข 4 มาตราส่วน 1 : 25

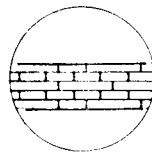
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

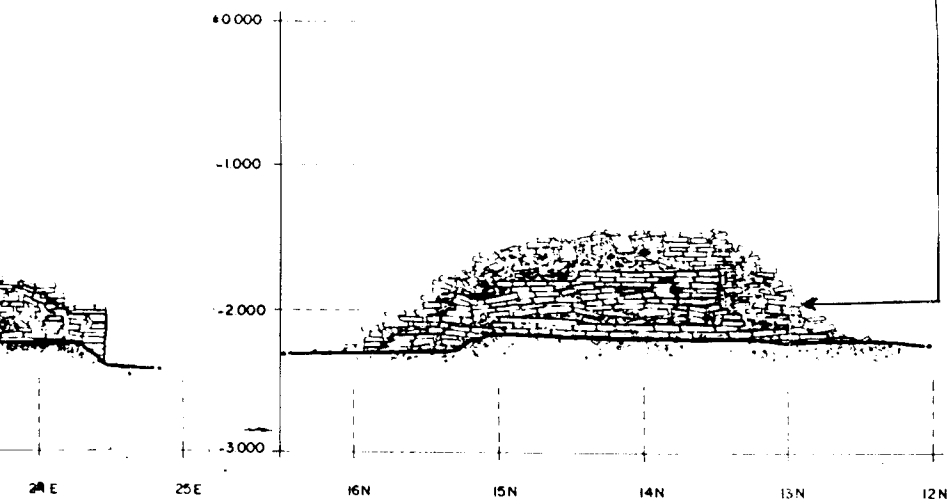
กรมศิลปากร

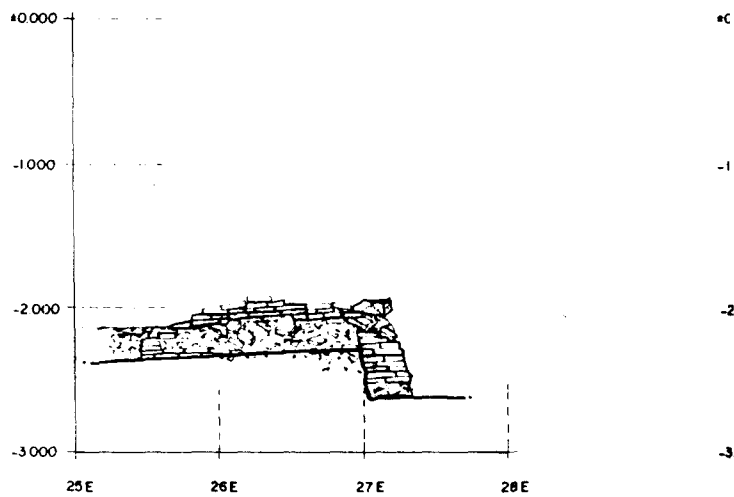
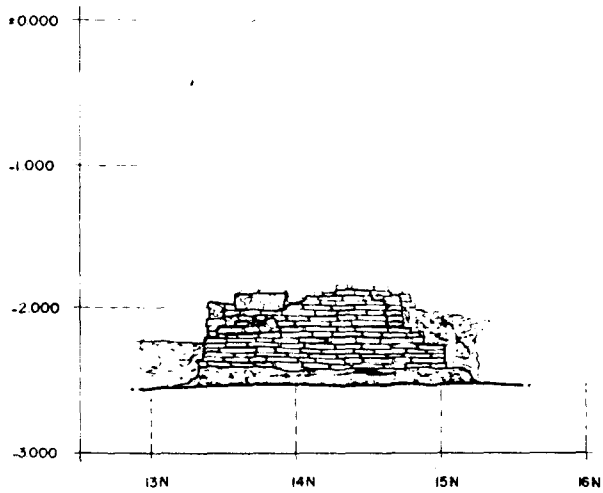
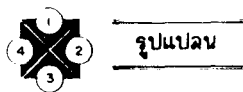
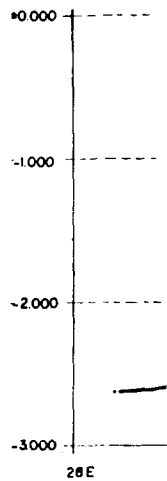
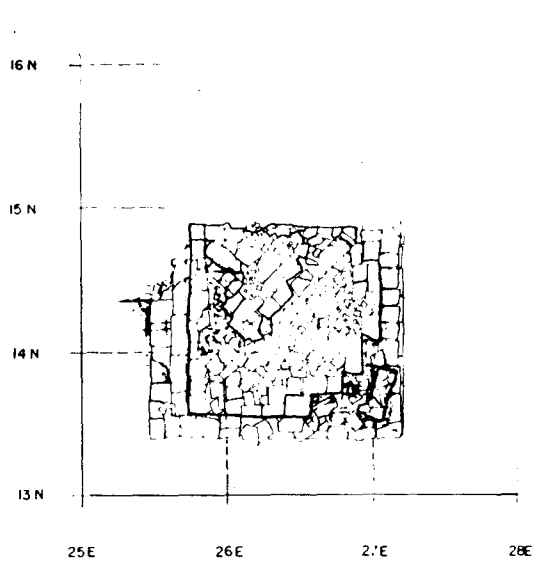
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

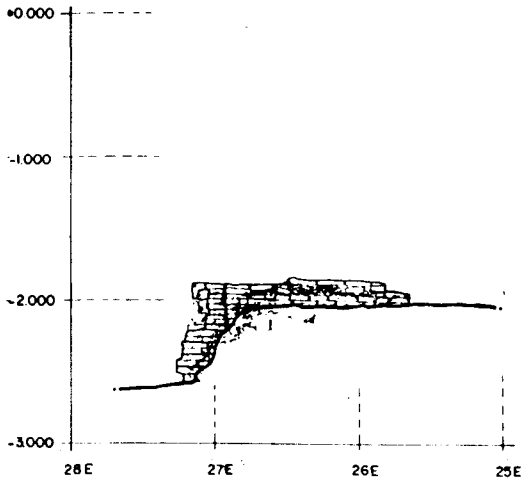
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

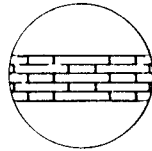
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

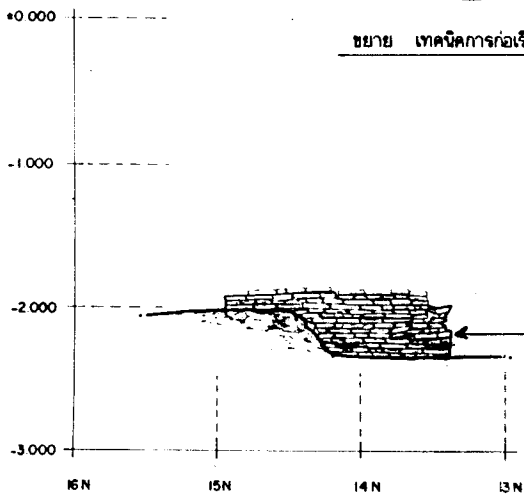
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายอดิศักดิ์ วัฒนวิเศษ		
2.	นายเชนภักดิ์ สนิทนาม		
3.	นายอรรถวิทย์ ม่วงระวีวงศ์		
4.	น.ส.วิภาณี อัญญา		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโพธิ์ คำสิทธิ์		
7.	น.ส.พิณนาถกมล สุทธาวิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เจียร นิลวิวัฒน์		
2.	วิเชษฐ บุญชูฤทธิ์ จารุสุพรรณ		

รูปตัด ด้านทิศเหนือ

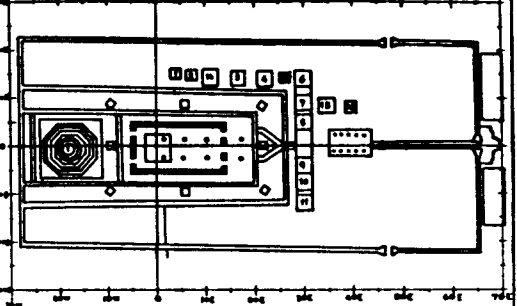

ขยาย เพดานค้ำคานก่อเรียงอิฐ

รูปตัด ด้านทิศตะวันตก

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phlochee Road, Dusit Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	คุณภา คุ้มรัง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ หิรัญบุญญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พงษ์ระจกต์		
นักโบราณคดี	นันทิต ทองอ่วม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาไสยามนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. อบจ. บค. พช.ที่ 3			
ผอ. อบค. พช.			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 12	75	12

วัดพระงาม

ที่ตั้ง ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน ภาพหลังจุดแดง 0 30 10

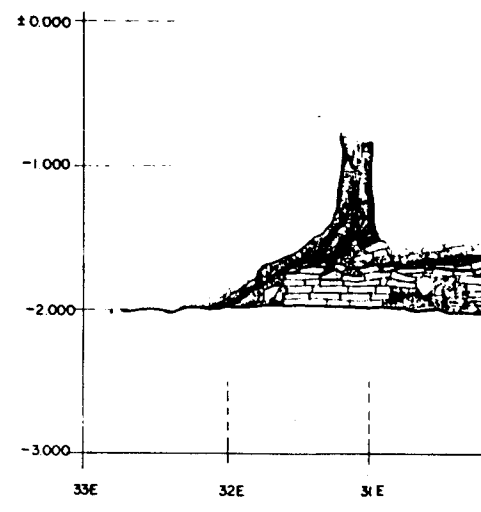
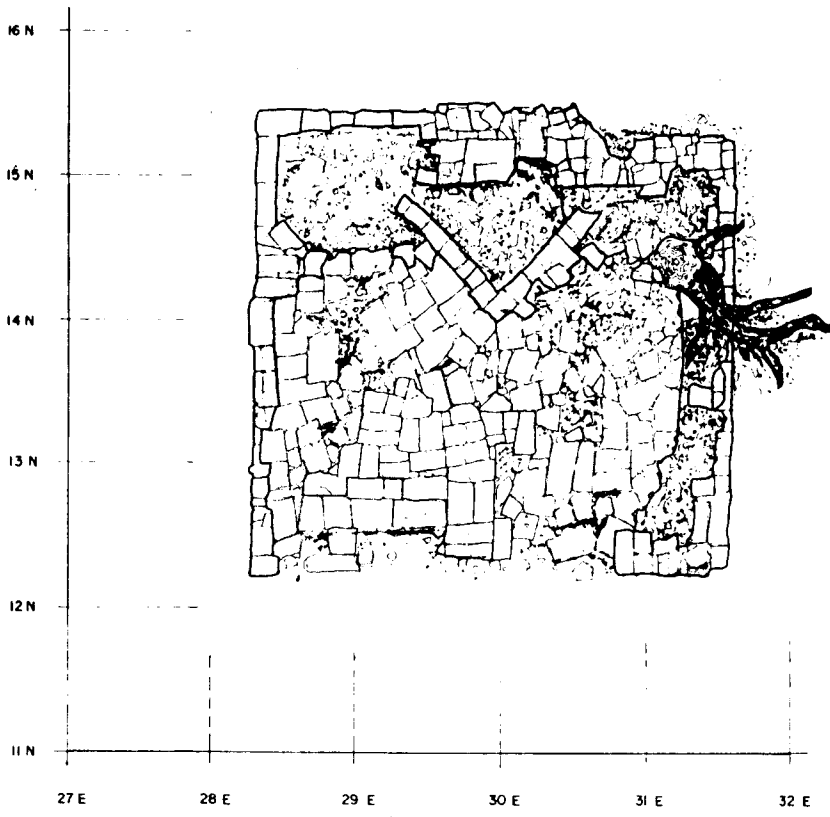
เจดีย์รายหมายเลข 6 มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

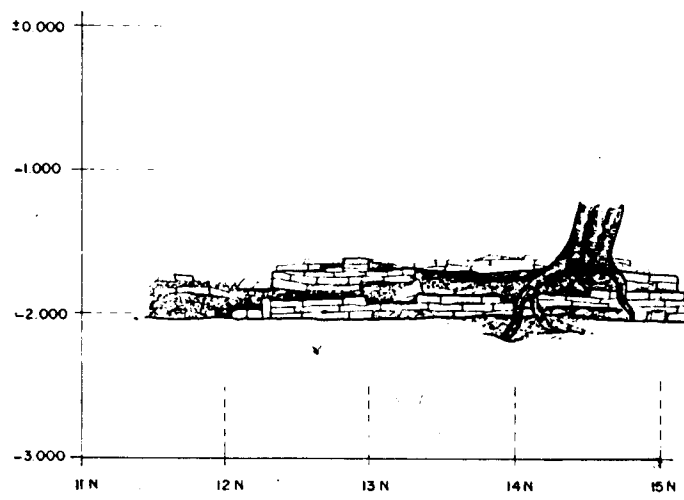

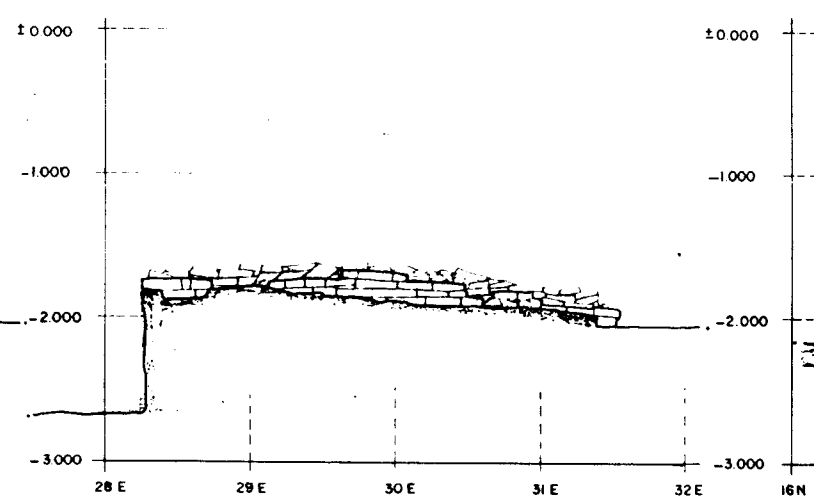
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

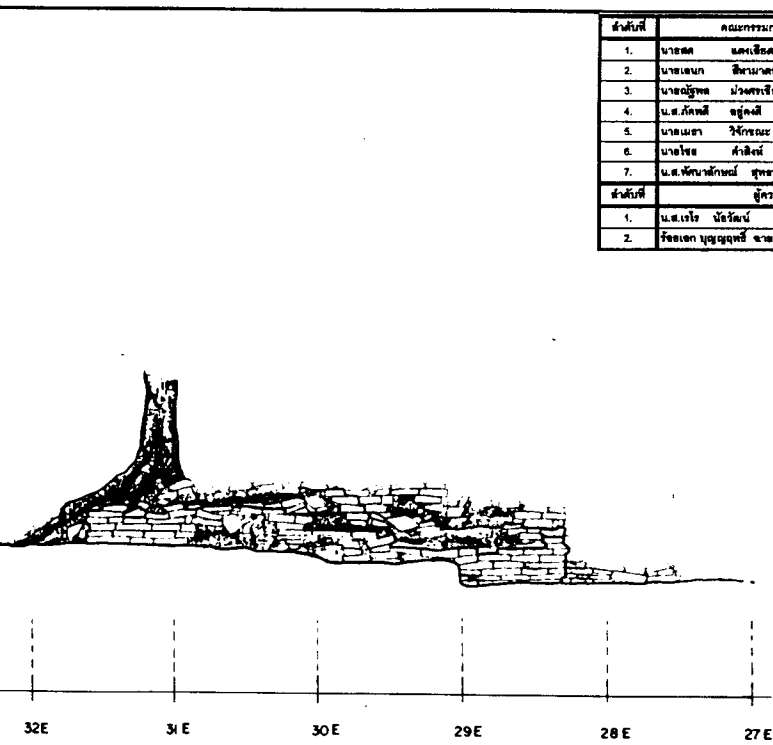
รูปแปลน

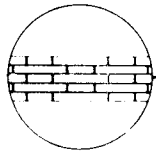
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

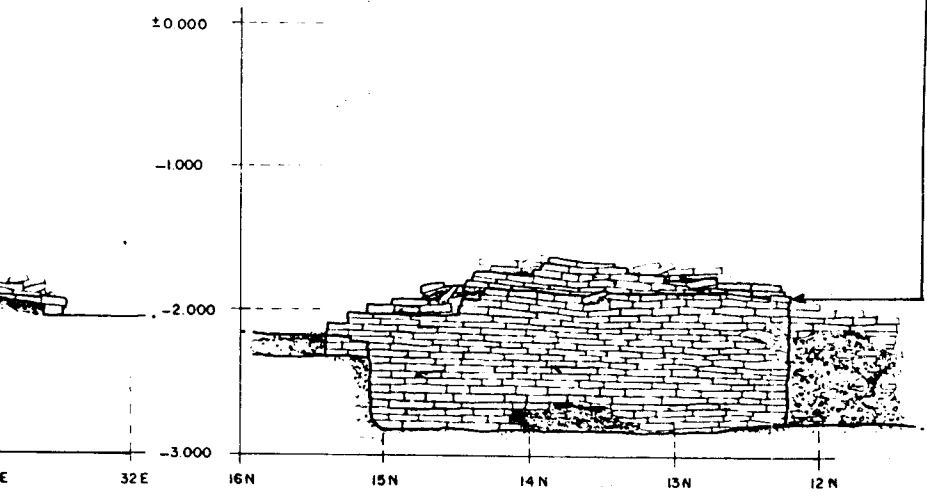
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

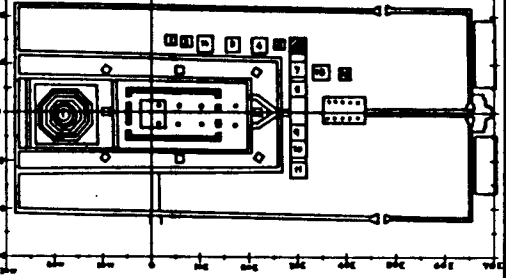
ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต นนทเศรษฐ		
2.	นายสมนึก นิรามาศร์		
3.	นายอัฐพร ม่วงศรีเขียว		
4.	น.ส.ศักดิ์ณี ชูกลิ่น		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโสม คำสิทธิ์		
7.	น.ส.พินาดีกษณ์ สุทธาภิวัน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เจียร นันธิพัฒน์		
2.	วิจิตรเอก บุญชูฤทธิ์ จานสุพรรณ		

ผังค้ำยัน

ขนาดจายัน (1 : 750 เมตร) (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phulchai Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะวียง		
นายช่างศิลปกรรม	สุศักดิ์ ทิพย์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมฉายา		
นักโบราณคดี	นันทิต ทองอ่วม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาโคสานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบข. บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบค. พย.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 13	75	13

วัดพระงาม

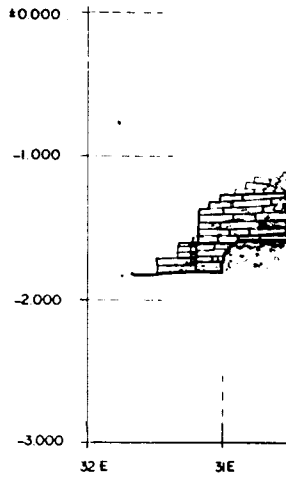
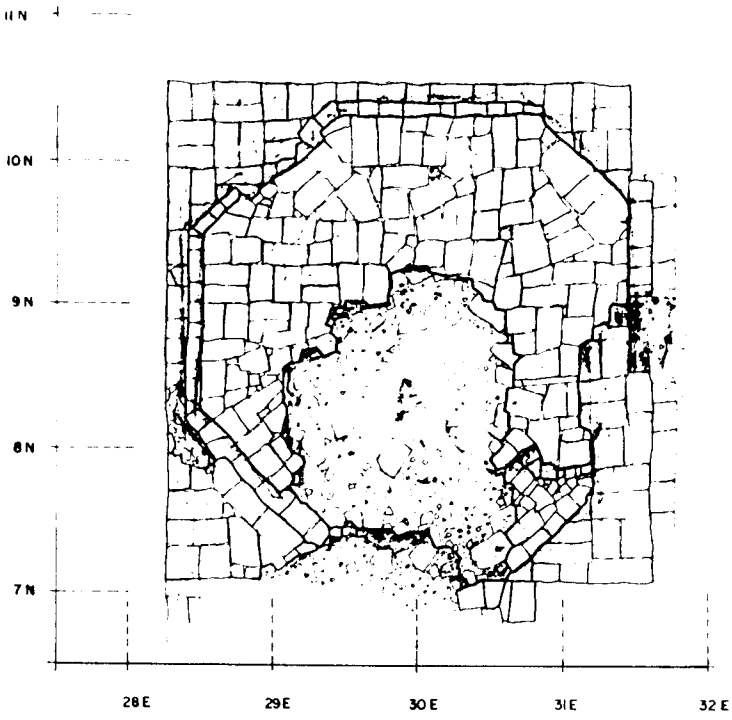
ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลตั้ง: รูปแปลน, รูปด้าน ฉากหลังชุดแต่ง
 เจดีย์รายหมายเลข 6 มาตรฐาน 1: 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

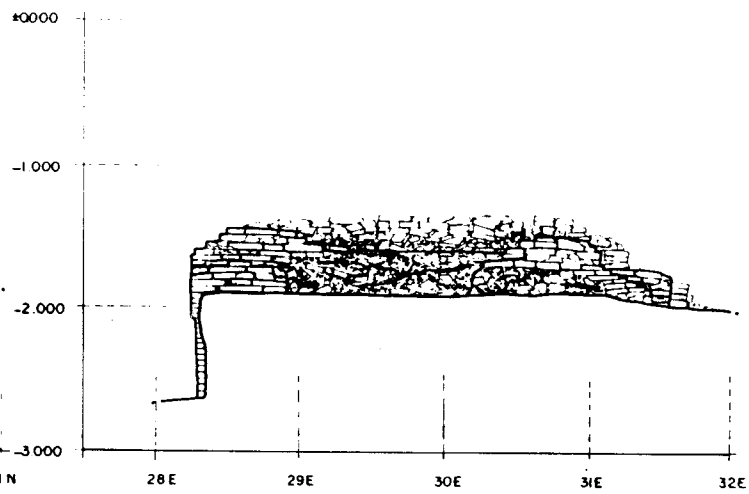
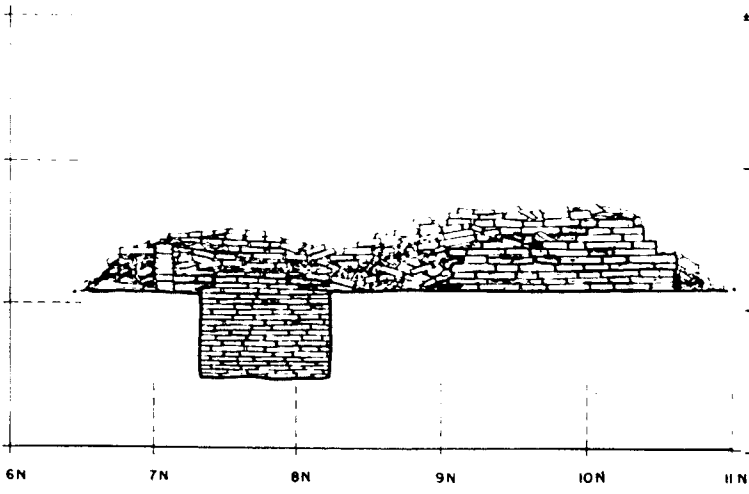
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

รูปแปลน

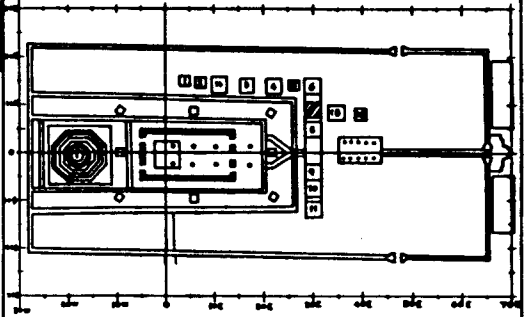

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

ลำดับที่	คณะกรรมการสำรวจทางรังวัด	วันที่	หมายเลข
1.	นายชุต ผลิตเชิด		
2.	นายเชนภ สัตยนาถ		
3.	นายอัฐพล ม่วงกรเชิด		
4.	น.ส.ภัทรา อัญญาณี		
5.	นายเมธา วิชาญณะ		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.พิณาสักกอน์ สุทธวนัน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเลข
1.	น.ส.เรไร นิตวิมล		
2.	วิเศษ เอกบุญชูสุทธิ อรรถสุพรรณ		

ผังดัดชัย

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phulcha Road, Dusit Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฎา ตะวียง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ธีรบุญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พงษ์ระดม		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทพ.ฝ่ายวิชาการ			
ทพ.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สนง. บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบค. พย.			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 14	75	14

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

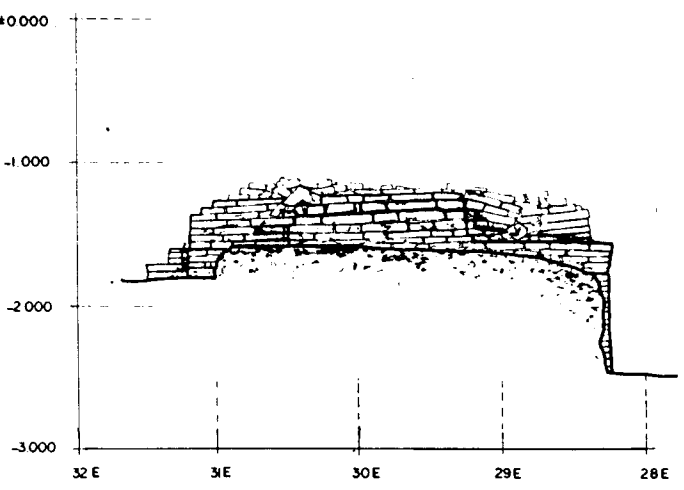
แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน สภาพที่ขุดแต่ง

เจดีย์รายหมายเลข 7 มาตรการ 1 : 25 เมตร

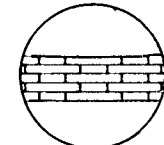
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

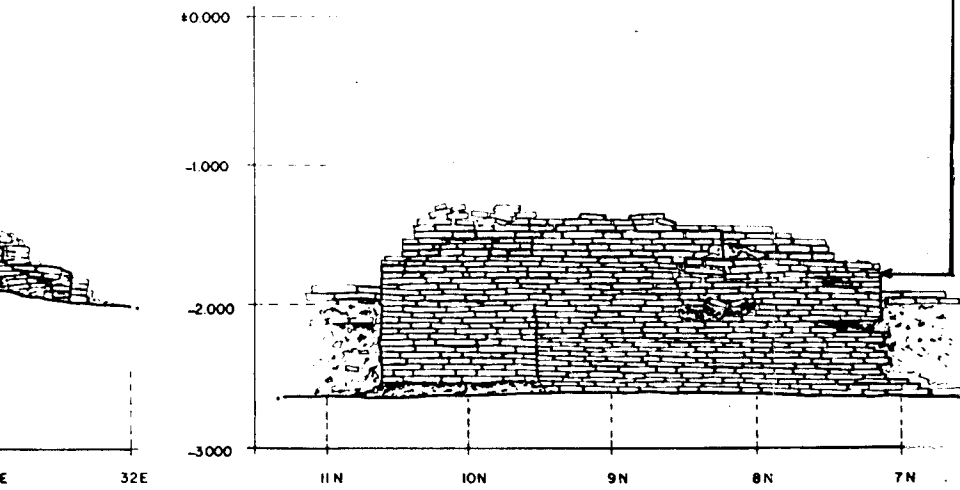
กรมศิลปากร

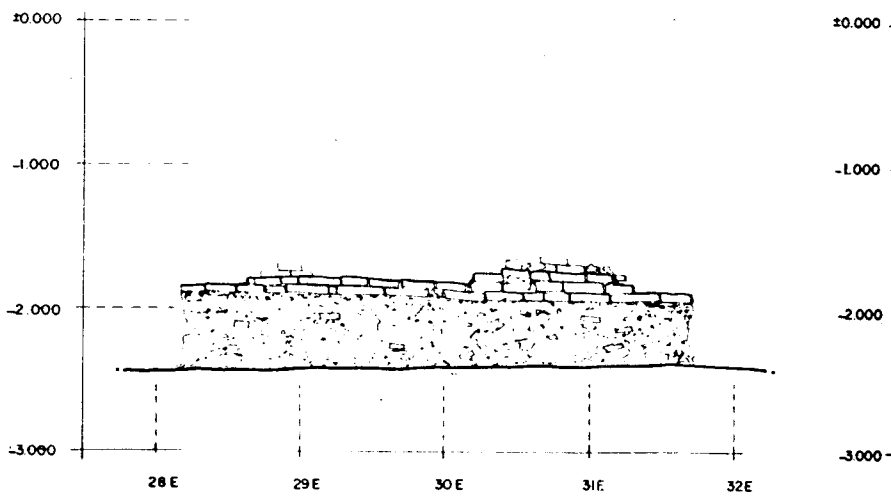
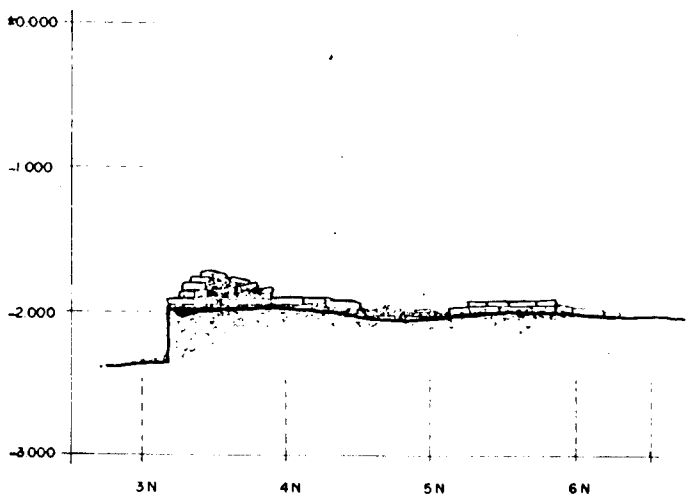
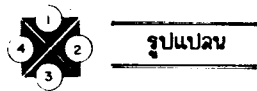
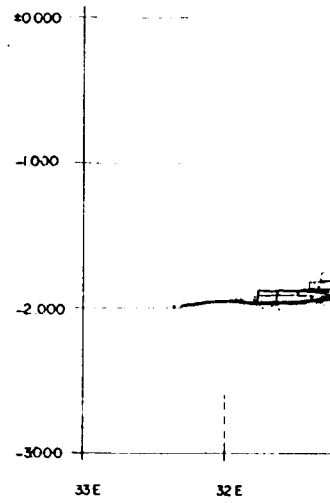
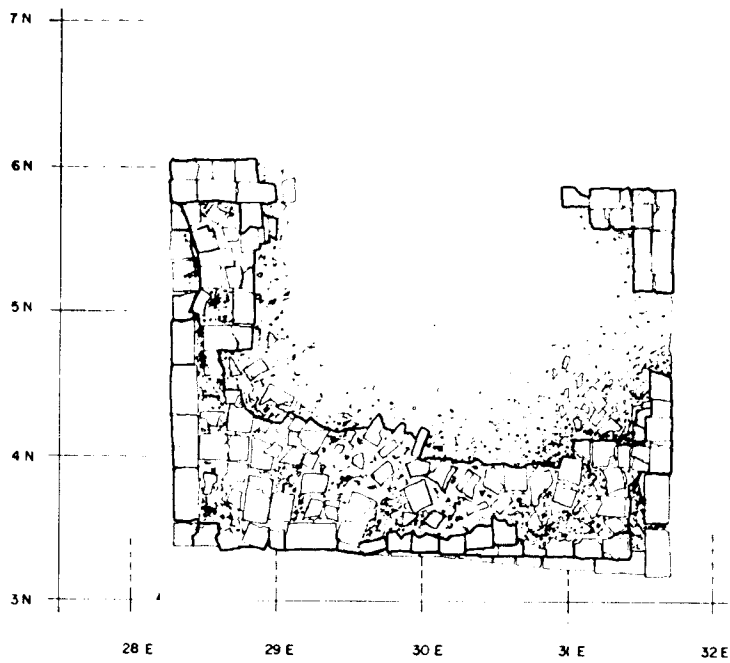
รูปตัด ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

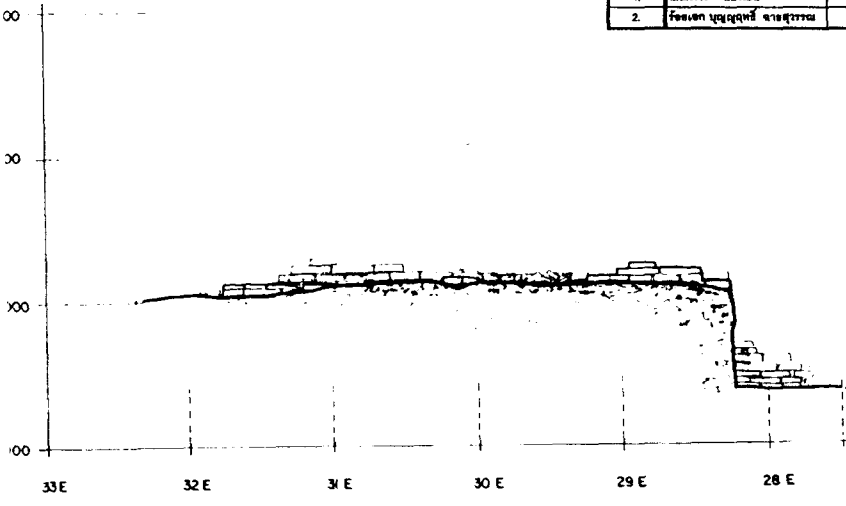
รูปตัด ด้านทิศตะวันตก

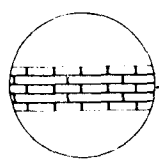
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

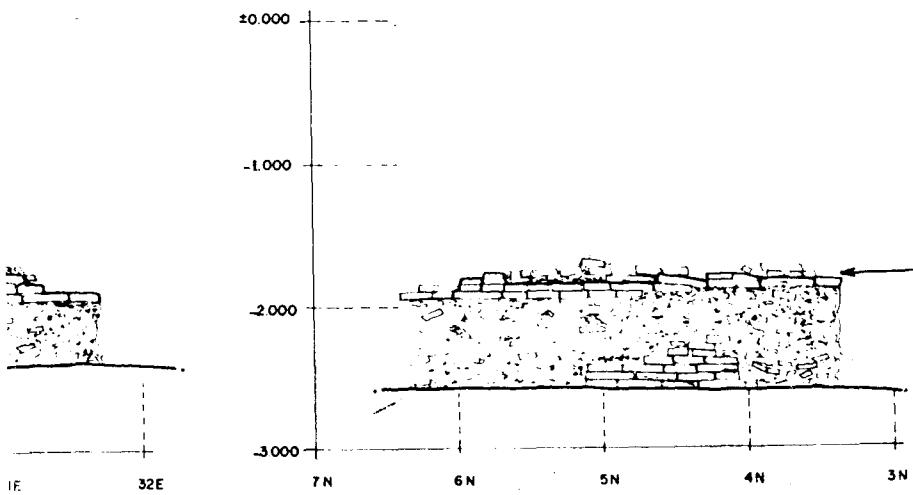
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจประเมิน	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต วัฒนเชิด		
2.	นายเชนก สันนามนต์		
3.	นายอัครวิมล บำรุงศรีเอื้อ		
4.	น.ส.กัญณี ชูรุ่งนที		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายไพจิตร คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันสนีย์ สุธะพรินทร์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร บัณฑิต		
2.	วิมลดา บุญอุทิศ ฉายสุวรรณ		

รูปตัด ด้านทิศเหนือ

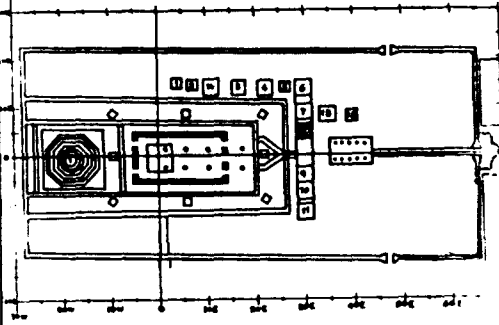

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตัด ด้านทิศตะวันตก

ผังดัดขึ้น

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศวกิจ		
นายช่างศิลปกรรม	สุพัตร์ พิชญ์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมธรรมา		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่วม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาโศยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบง. บค. พช. ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 15	75	15

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต.คลองจั่นบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

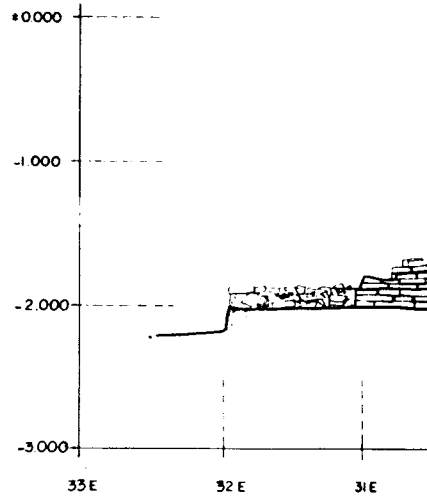
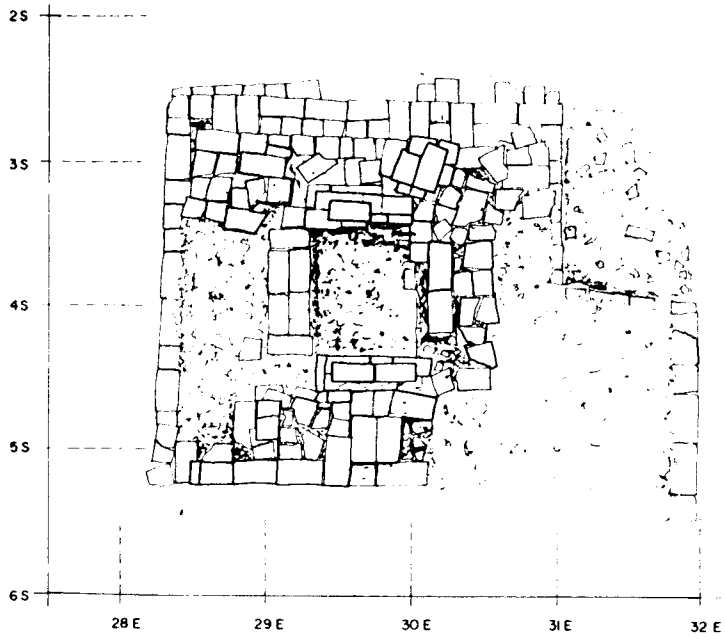
ผลิตง : รูปแปลน, รูปด้าน ภาพพิมพ์ชุดแดง

คดียกราชหมายเลข 8 มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

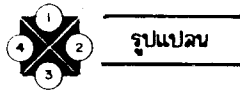
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว
สำนักงารโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

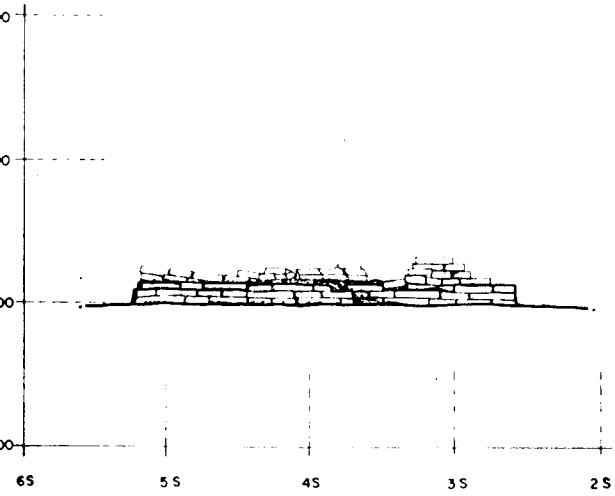
กรมศิลปากร

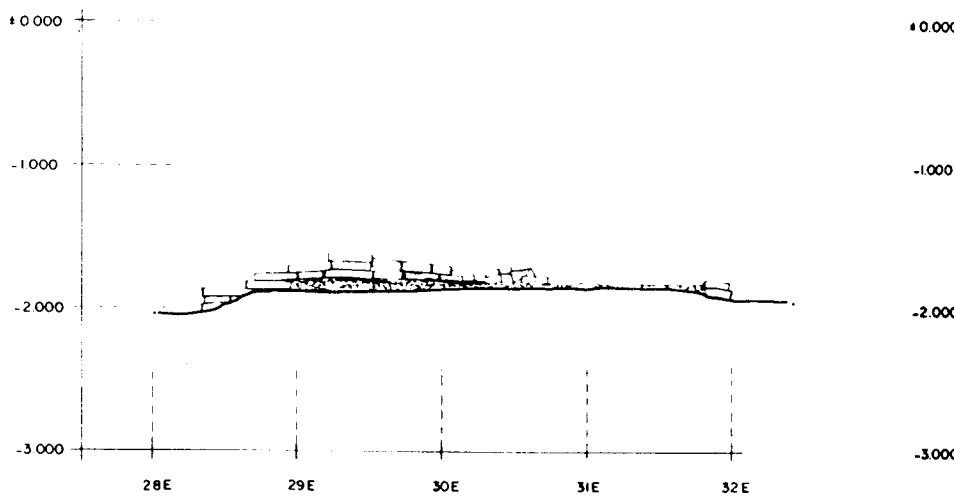
รูปตั้ง

รูปแปลน

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

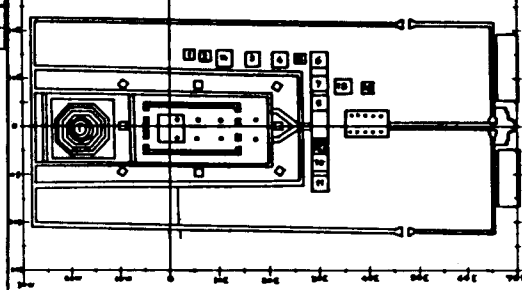

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

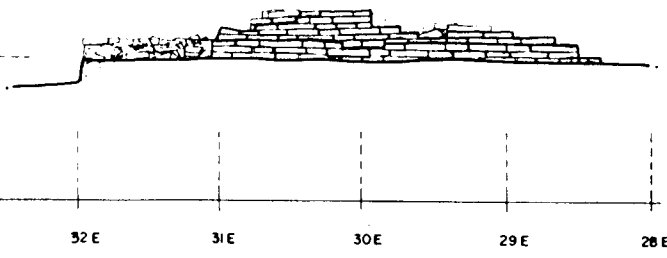

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตติ แสงเชิด		
2.	นายเอก สิวามาตร์		
3.	นายอัฐพล ม่วงดาภิธา		
4.	น.ส.วิภาณี ชูคุณสี		
5.	นายเมธา วัชรชนะ		
6.	นายโธม คำสิงห์		
7.	น.ส.พิกานัดกานต์ สุขหาวัน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เกรียง นิชรัตน์		
2.	วิเชนท บุญบุญดี ขาดสุวรรณ		

ผังศิลา

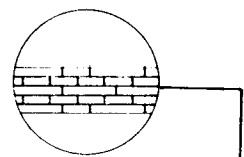

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

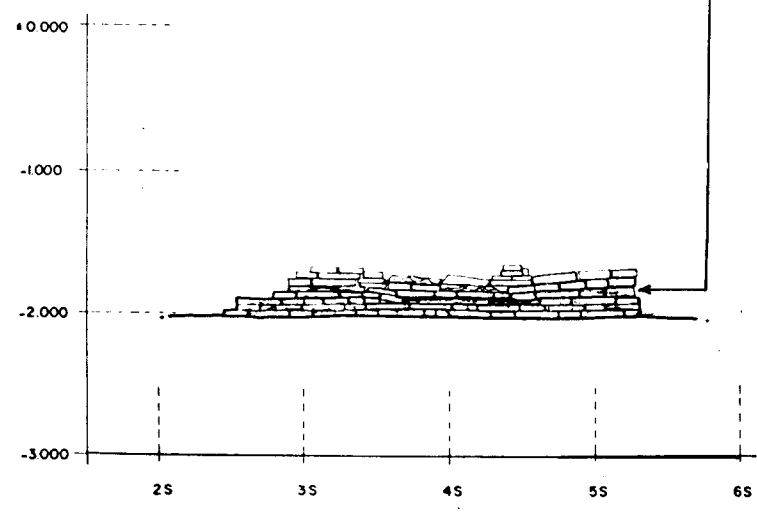

32 E 31 E 30 E 29 E 28 E

รูปตัด ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตัด ด้านทิศตะวันตก

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.
284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phlopha Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ตรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุจิตต์ พิริภูมิบุญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมธาดา		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองระจัน		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาโสชานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สนง. บค. พส.ที่ 3			
ผอ. สบค. พส.			
อธิบดี			

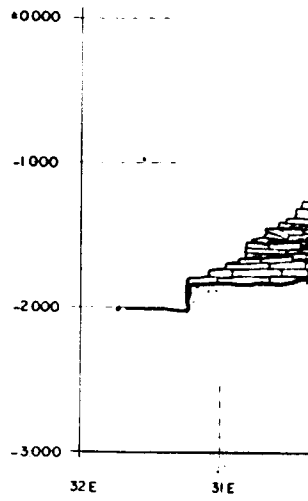
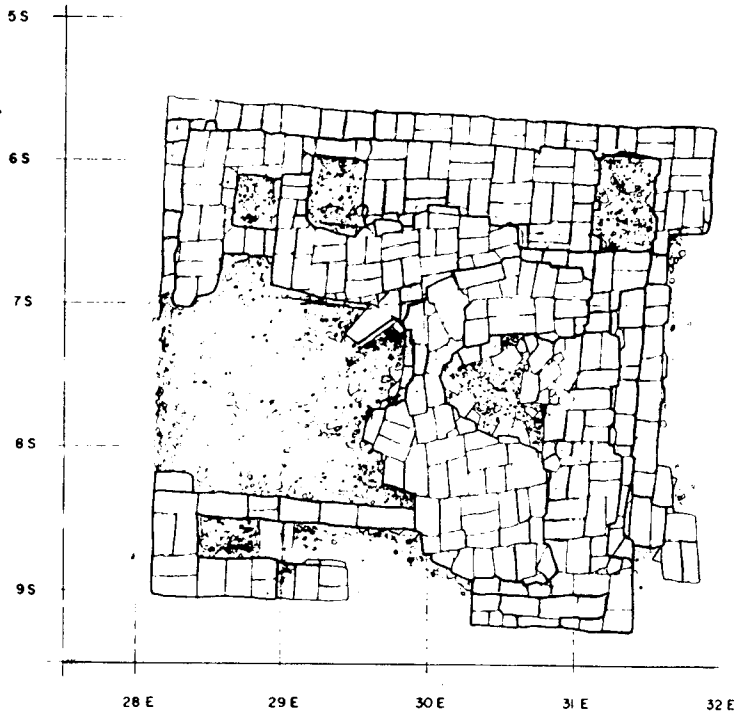
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 16	75	16

วัดพระงาม

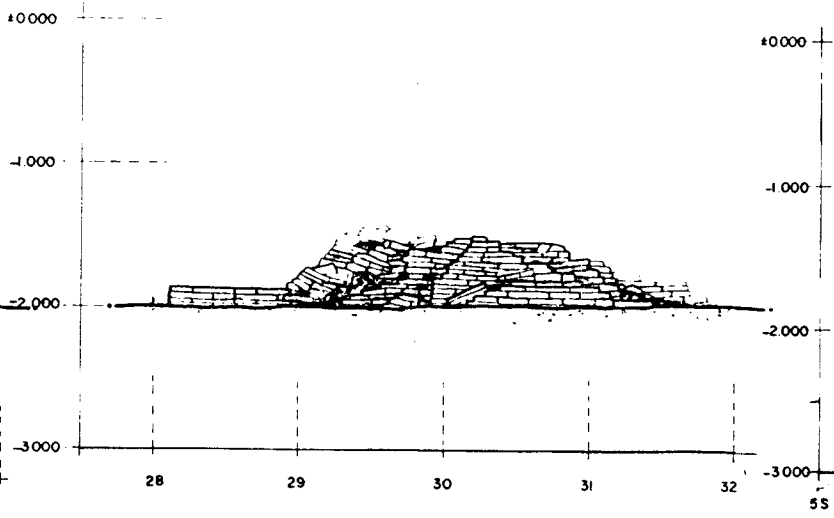
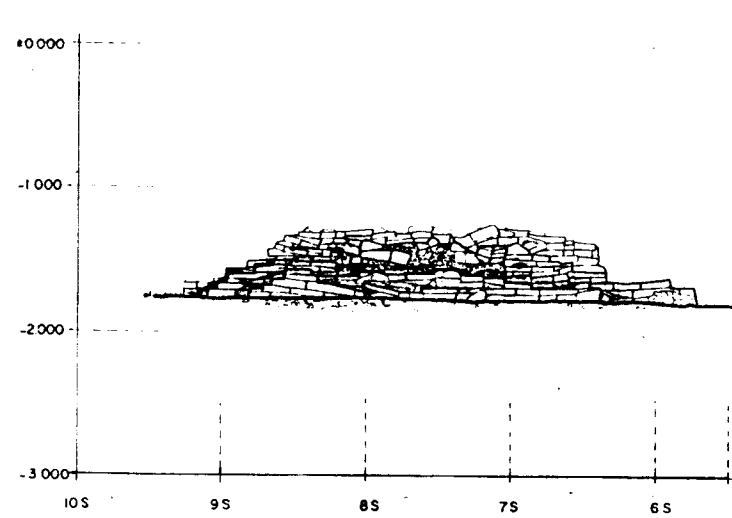
ที่ตั้ง: ต.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลตง: รูปแปลน, รูปด้าน ฉากทาสีจุดแดง
 เลขที่รายงานหมายเลข 9 มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (รท) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

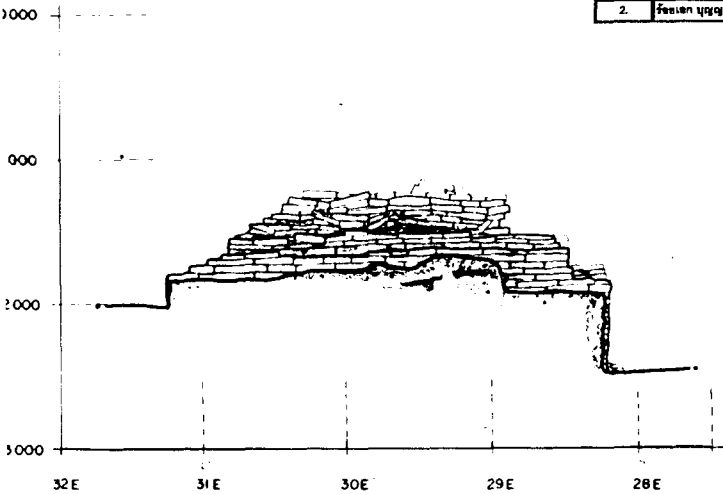

รูปแปลน

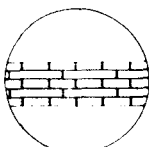

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

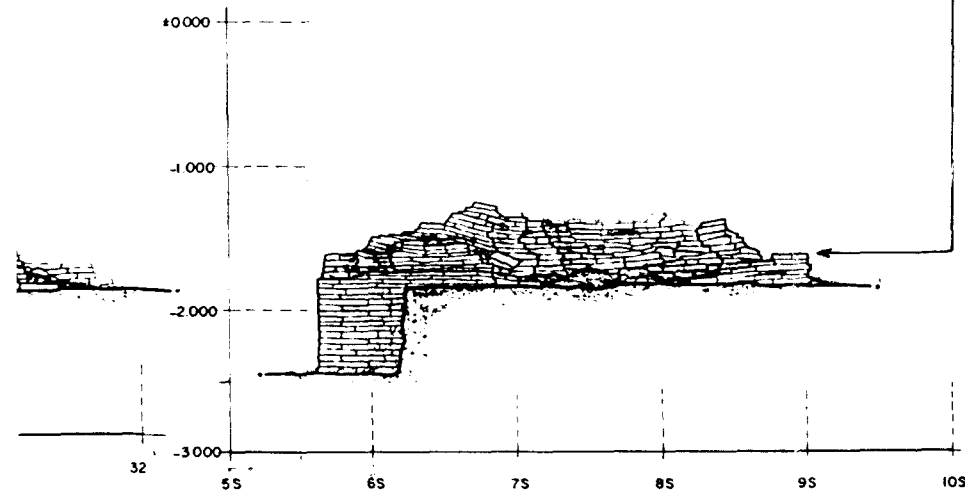
รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

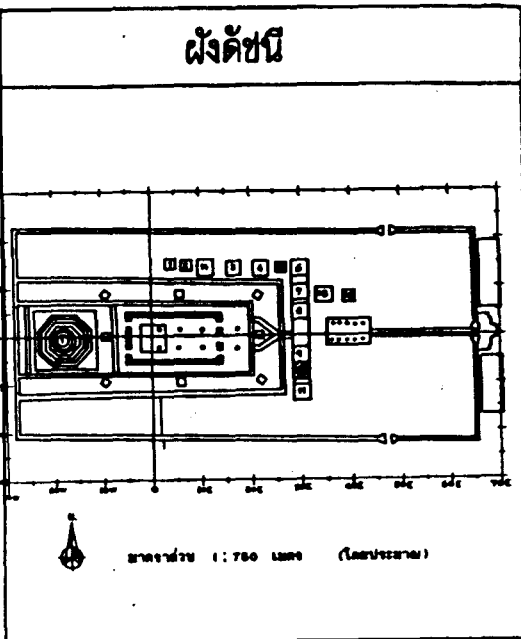

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจสอบการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตติ แสงเสียด		
2.	นายเชนท สิทธิมาตย์		
3.	นายอัฐพร ปวงศารัตน		
4.	น.ส.ศศิภาณี ชูศักดิ์		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโสม คำสิงห์		
7.	น.ส.ศศิมาศกัญญา สุขชวนะ		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เจี๊ยง น้อยรัตน์		
2.	วิมลเชก บุญบุญฤทธิ์ จารุสุวรรณ		

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE CO., LTD.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศวรั้ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุวิชาติ พิรุณวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมธรรมา		
นักโบราณคดี	กษมา เกาไศยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทพ ฝ่ายวิชาการ			
ทพ ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สนง. บค. พช. ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 17	75	17

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน, ภาพทางผังจุดตั้ง

0 50 100

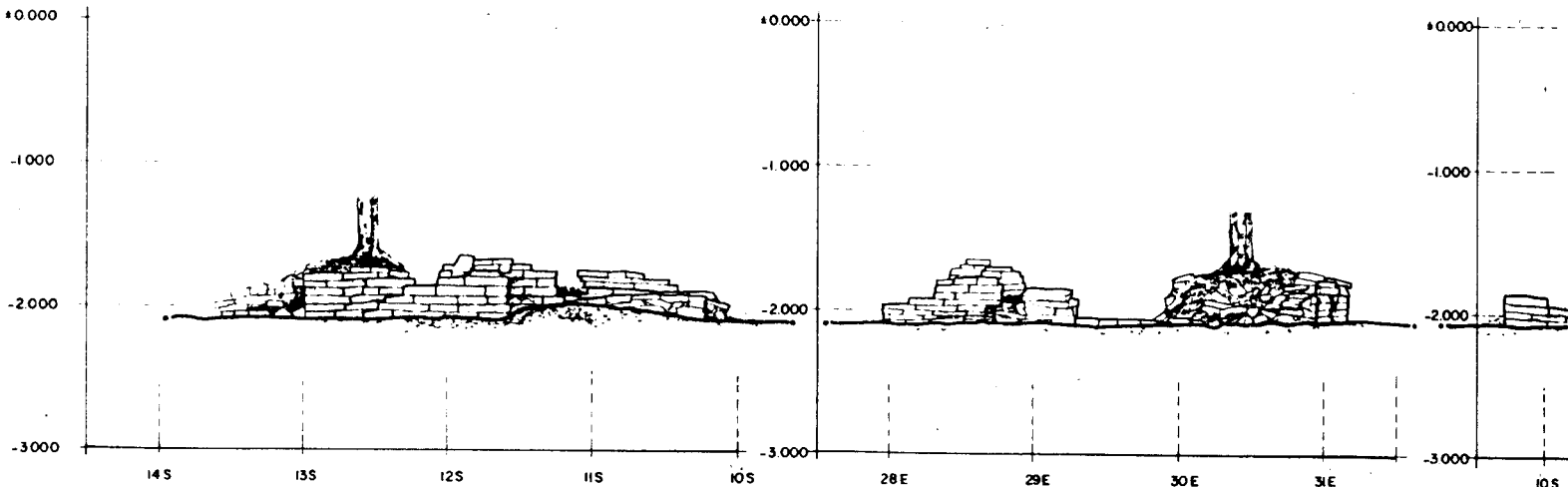
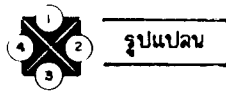
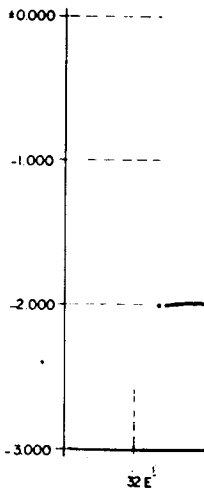
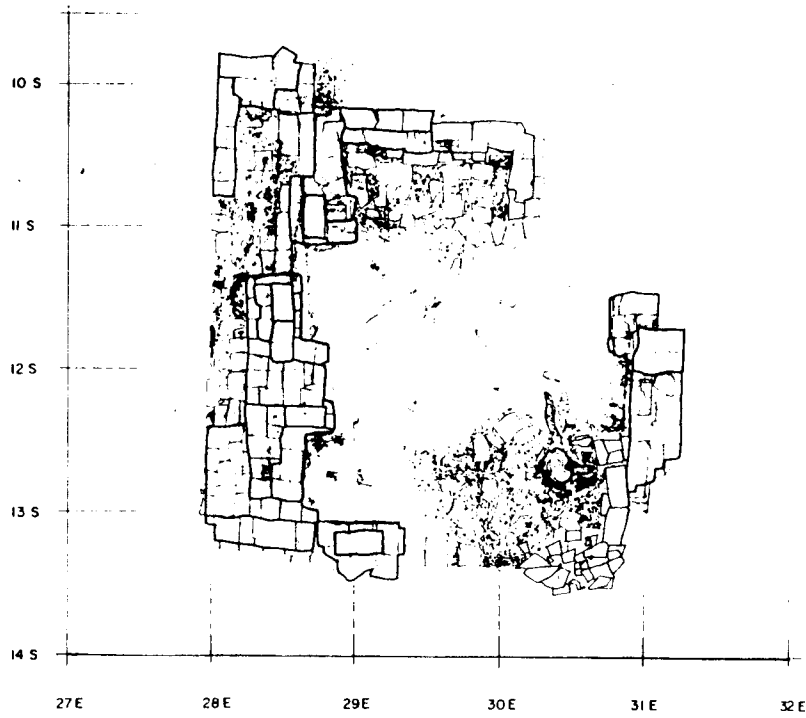
เจดีย์รายหมายเลข 10 มาตรฐาน 1: 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

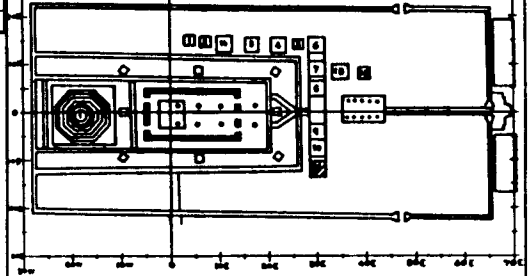

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

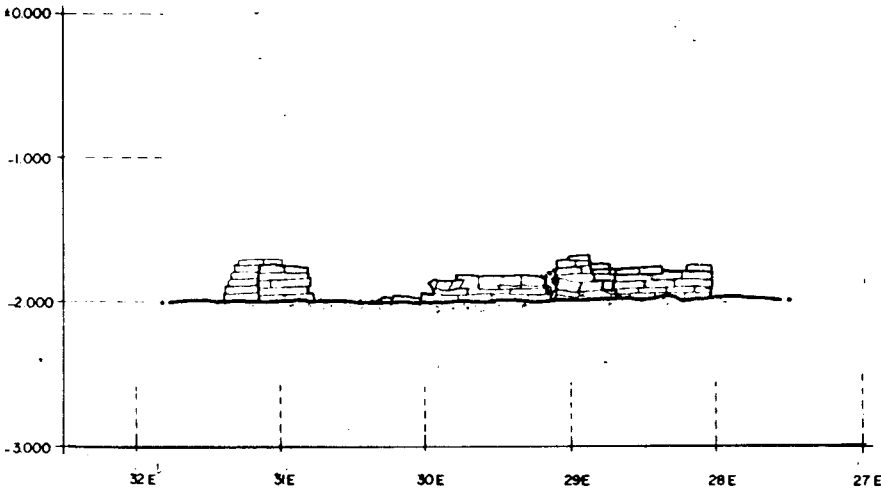
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการพิจารณาเรื่อง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
2.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
3.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
4.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
5.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
6.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
7.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		
2.	นายสมชาย นาคะวิเศษ		

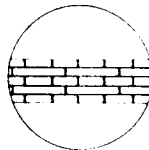
ผังดัดขึ้น

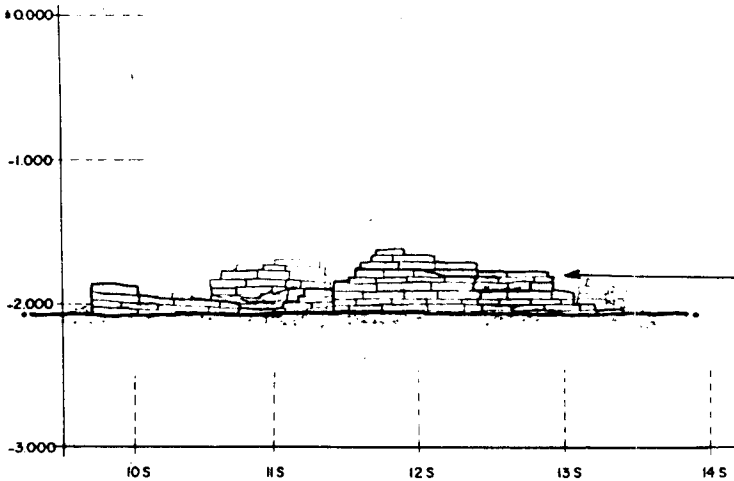
มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

รูปตัด ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตัด ด้านทิศตะวันตก

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phcha Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	คุณสุภา ศรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ หิรัญวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมสวัสดิ์		
นักโบราณคดี	เนติศักดิ์ ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เก้าโสดานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบง บค พช ที่ 3			
ผอ. สบค พช			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 18	75	18

วัดพระงาม

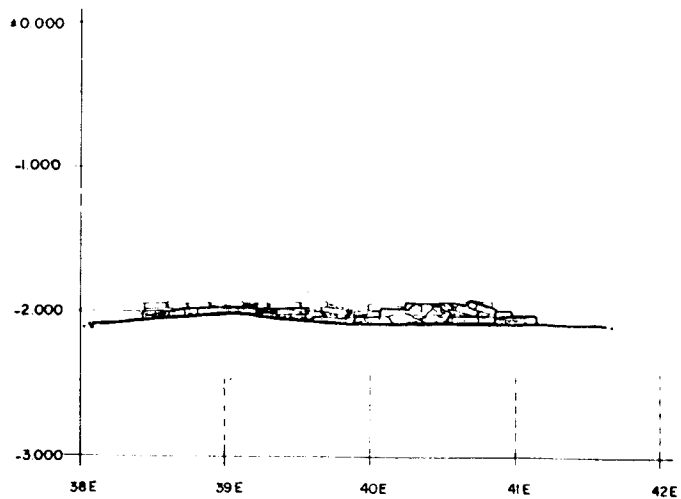
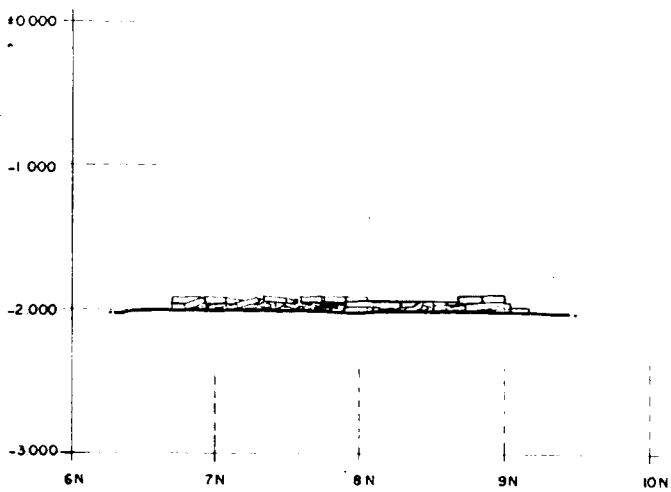
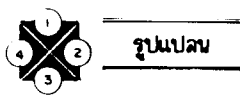
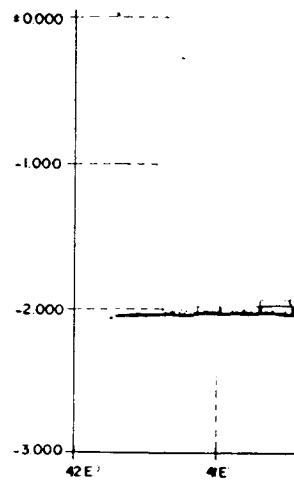
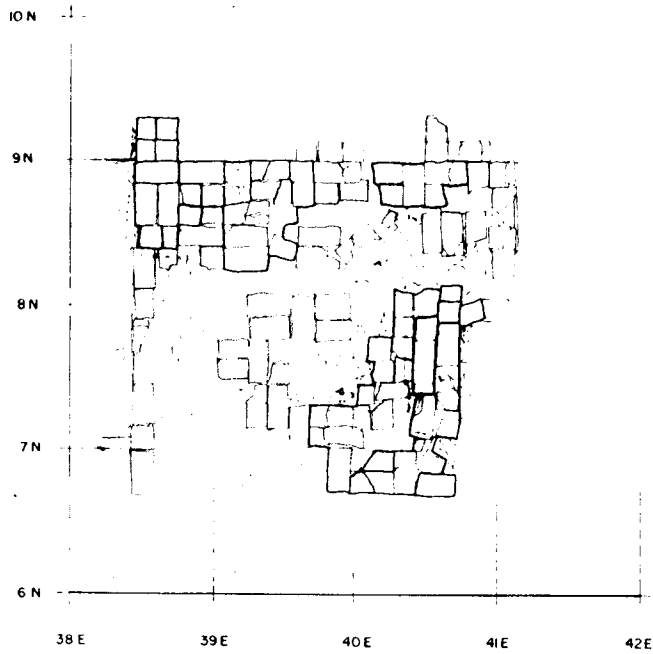
ที่ตั้ง: ต.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลดู: รูปแปลน, รูปด้าน สภาพหลังขุดแต่ง
 ผู้ศึกษาชื่อยานหมายเลข 11: มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเรียนรู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

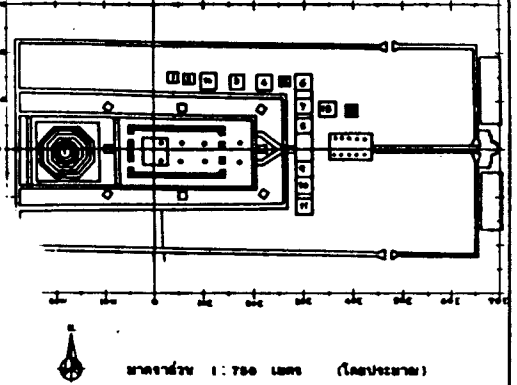

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต แสงเรือง		
2.	นายเสนาภ สีนามาศ		
3.	นายอัฐพล มิ่งนครเชิดชา		
4.	น.ส.กัญณี ชูสกุลดี		
5.	นายเมธา วิชากรณะ		
6.	นายไชย คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันษาภิรมย์ สุขหากรีน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.จิว บัณฑิต		
2.	วิมลเอก บุญบุญฤทธิ์ ฉลาสุวรรณ		

ผังค้ำซี

คำเนียงงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phichai Road, Dusit Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	คุณสุภา ตรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ พิธีวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมฉนวน		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่วม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เทาไสยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทพ.ฝ่ายวิชาการ			
ทพ.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบจ. บค. พช.ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			
รหัส	แบบทนายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR-A 99	BR-A 19	75	19

วัดพระงาม

ที่ตั้ง ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

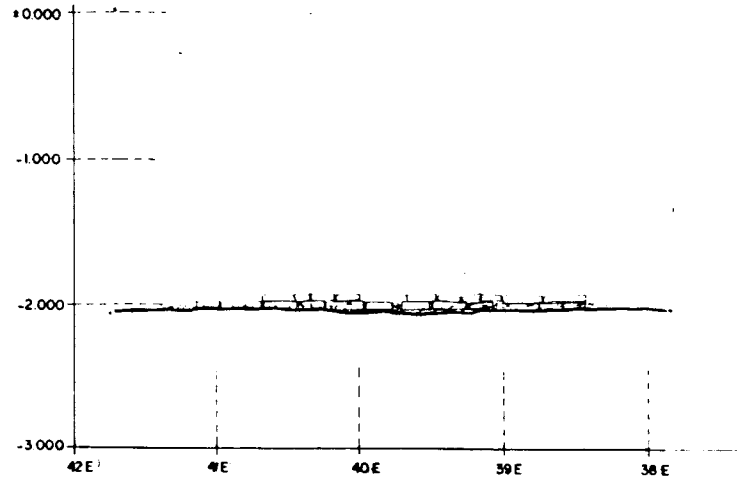
แสดง รูปแปลน, รูปด้าน ภาพหลังสุดแต่ง 0 50 100

เจดีย์รายหมายเลข 12 ขนาดจาลง 1 : 25 เมตร

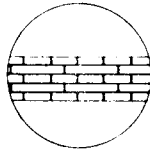
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

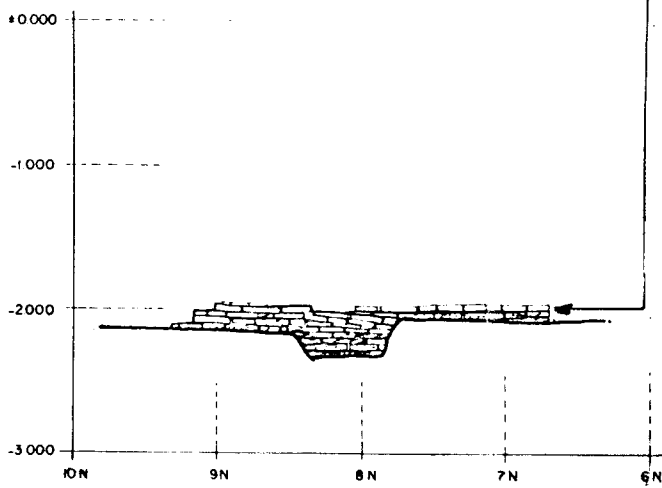
กรมศิลปากร

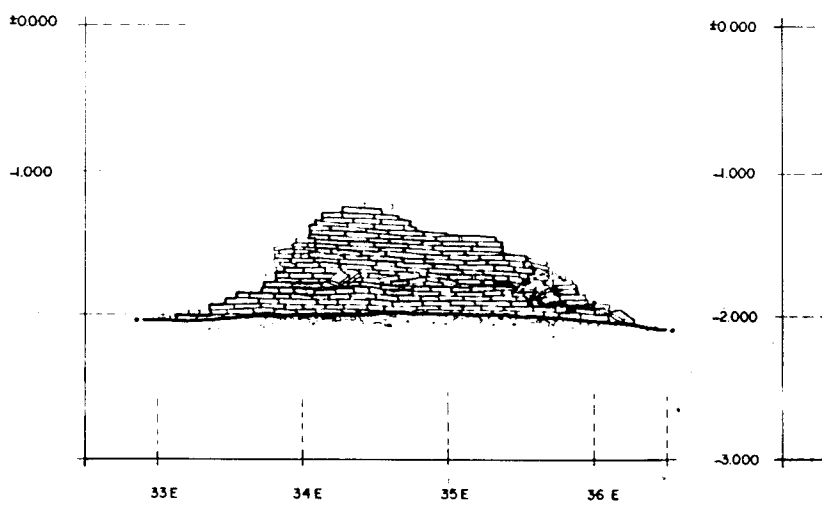
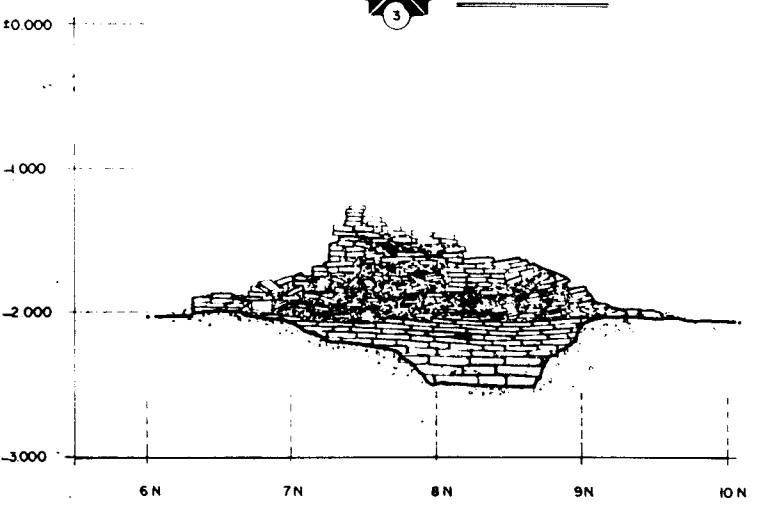
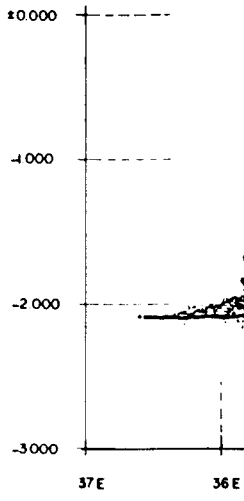
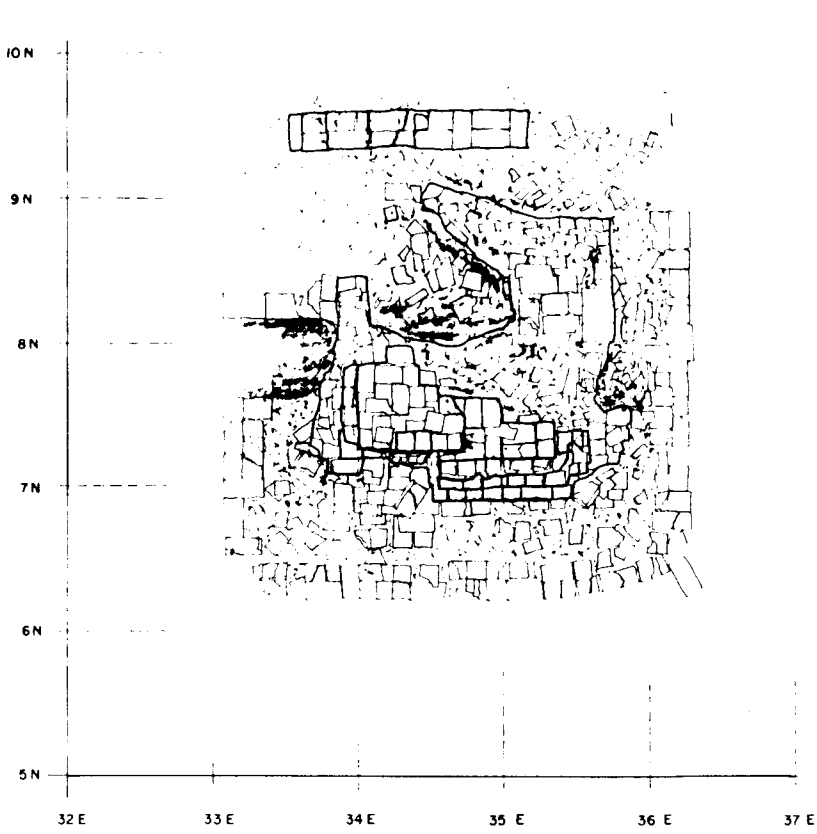
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

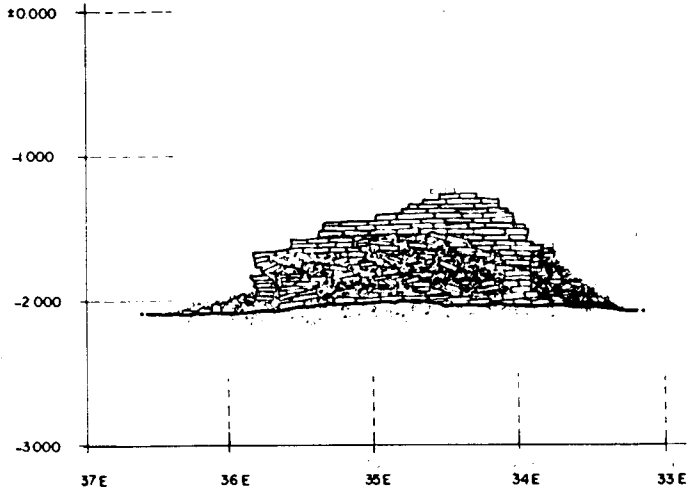

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

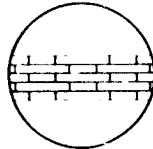

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

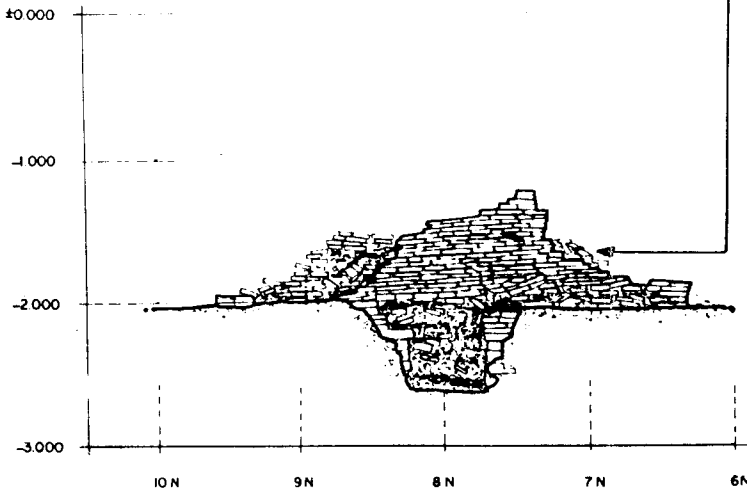
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

รูปตัด ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

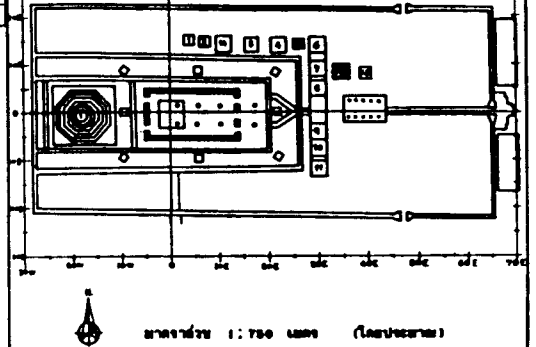

รูปตัด ด้านทิศตะวันตก

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต แสงเชือก		
2.	นายเชนท พิษนาถ		
3.	นายอภินันท์ ม่วงสาธา		
4.	น.ส.กัญญา อัญญา		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโรจ ศักดิ์		
7.	น.ส.พิชานันท์ สุทธวัฒน์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นิชรัมย์		
2.	พิชิตเอก บุญชูฤทธิ์ จงสุธรรม		

ผังค้ำยัน

คำเนียงงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 243-4203
284/8 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10200 Tel/FAX 243-4203

ช่างโยธา	กฤษณา ตะอิ่ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ ทรัพย์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมฉาย		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาโตสานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบจ.บค. พช.ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			
จัด	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 20	75	20

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ค.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน ฉากหลังชุดแต่ง

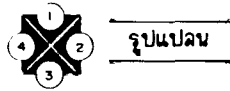
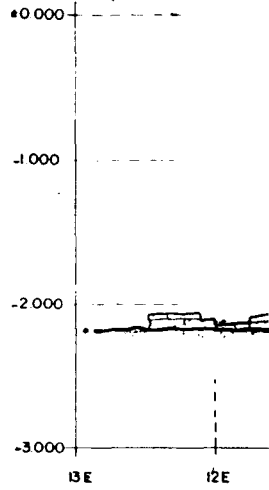
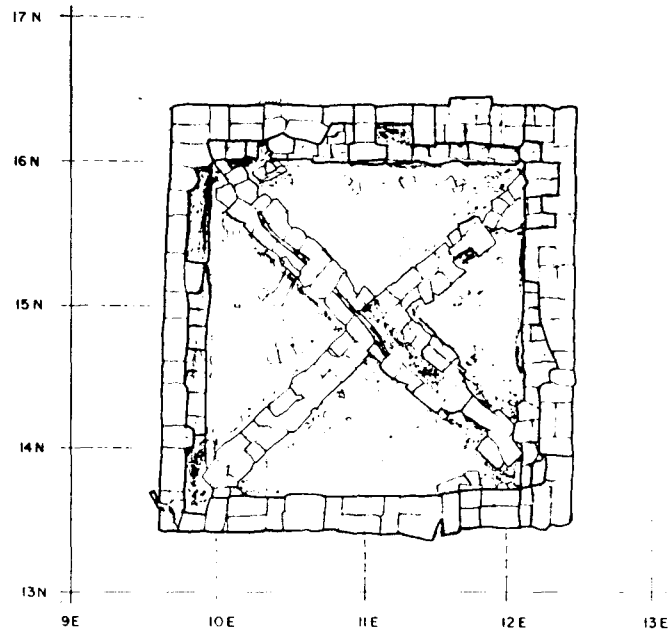
เจดีย์รายหมายเลข 13 ขนาดจายวัน 1:25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

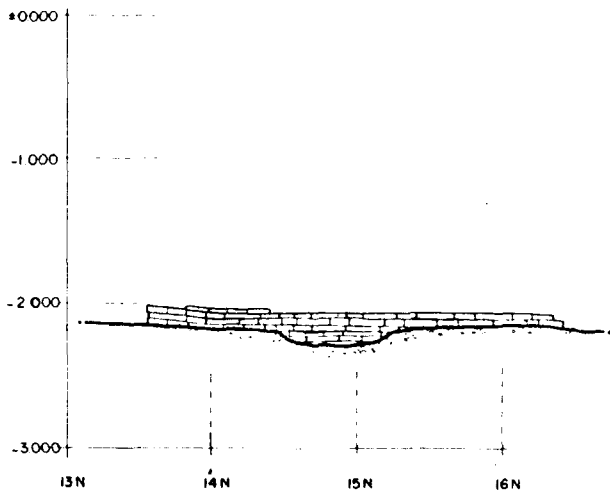
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

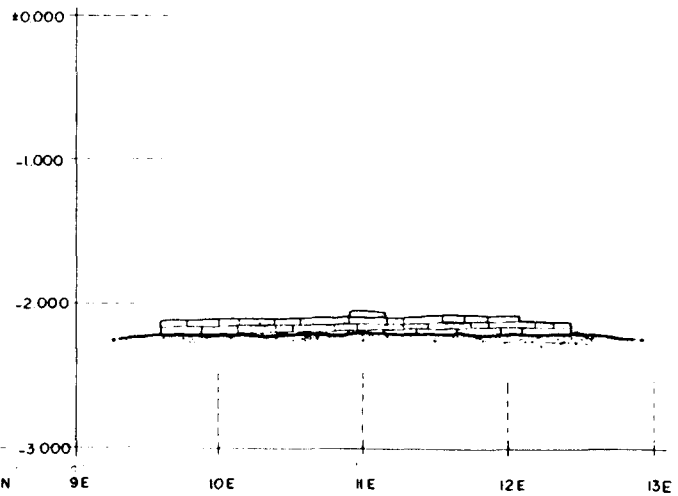

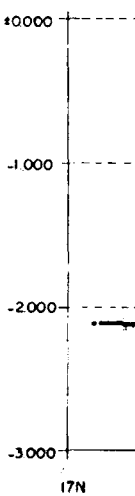
รูปแปลน

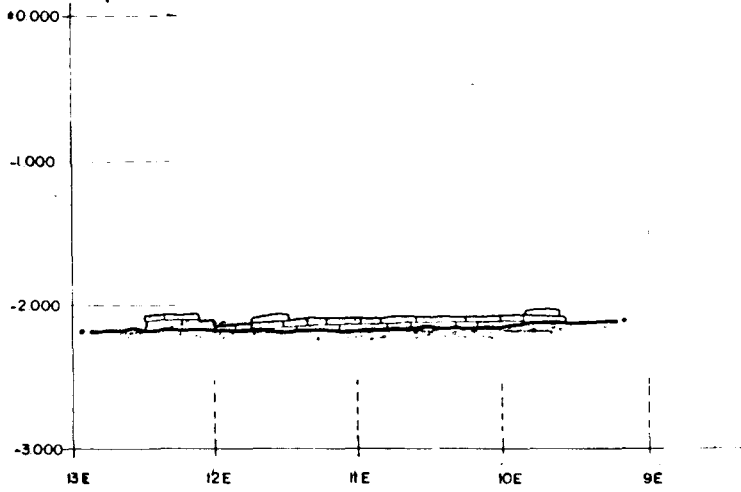
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

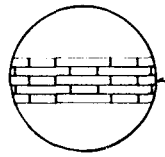
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

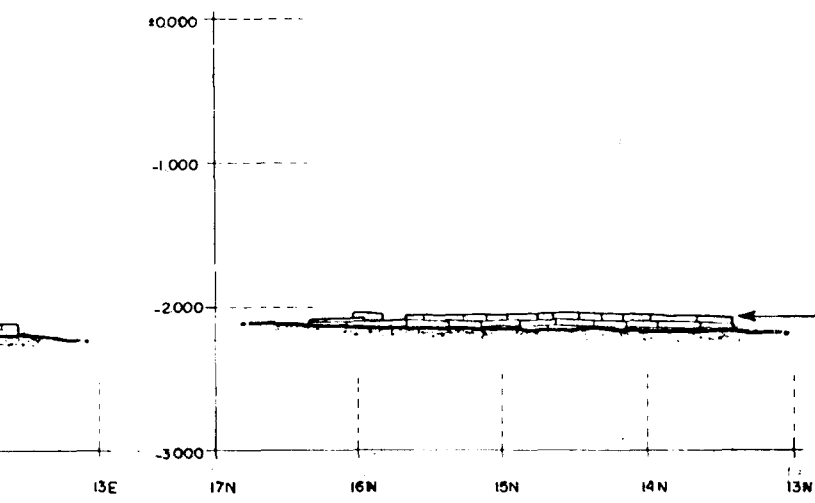
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต สดกเชิด		
2.	นายเสนาภ สนิทมาลย์		
3.	นายอัฐพร ม่วงศรีเชิด		
4.	น.ส.กัญญา อรุณศรี		
5.	นายเมธา วิจิระณะ		
6.	นายโรจ ศาสตร์		
7.	น.ส.พัชราภรณ์ สุทธากิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นักรัตน์		
2.	วิมลภา บุญฤทธิชัยสุพรรณ		

รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

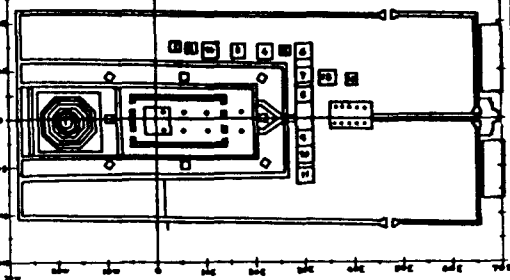

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phichai Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศรีรัง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ ทรัพย์วิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พงษ์ระดม		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองระจัน		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ			
นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาโศภานันท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ			
ทนายวิชาการ			
ทนายโบราณคดี			
ผอ. ลงง. บค. พช.ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 21	75	21

วัดพระงาม
ที่ตั้ง ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
แปลน, รูปเล่ม, รูปด้าน ภาพหลังชุดแต่ง
เจดีย์รายหมายเลข 14 มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

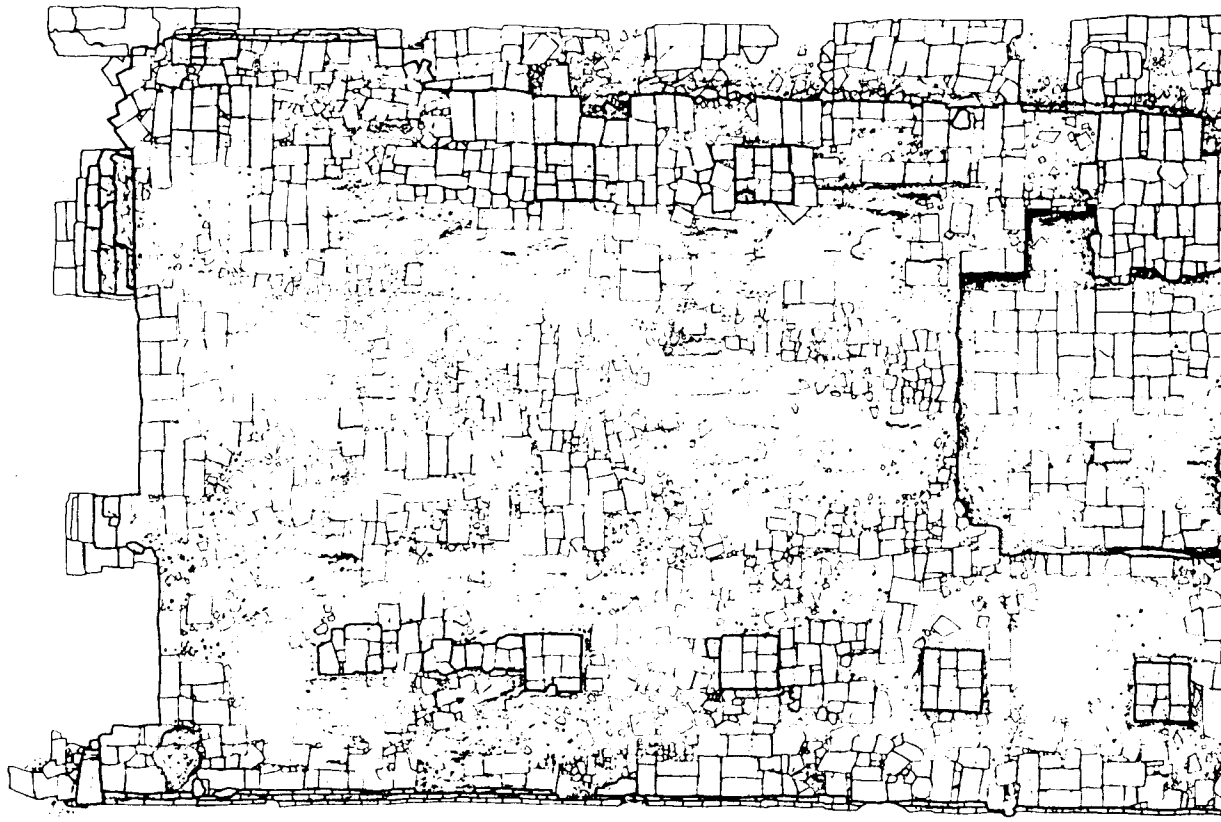

กรมศิลปากร

4 N

0

3 S

35E

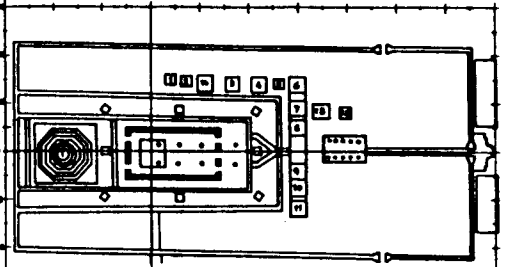
40E

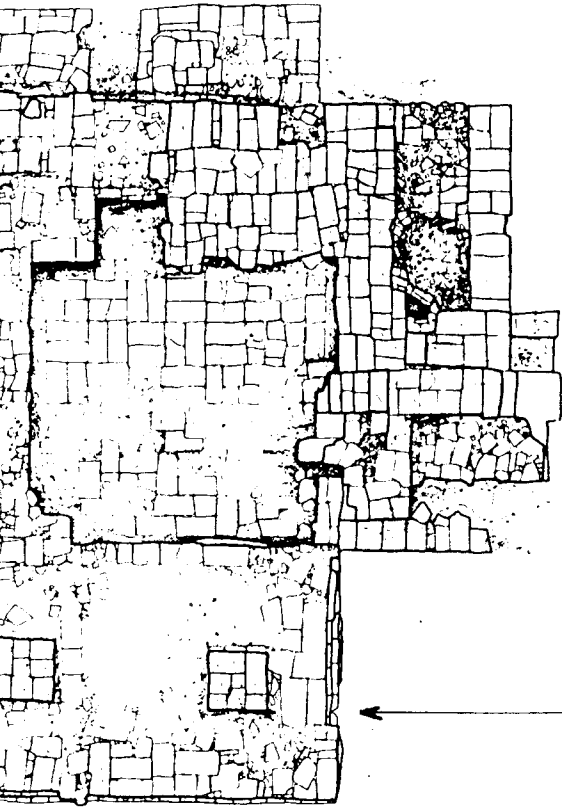
รูปแปลน อาคารหมายเลข 1

ลำดับที่	คณะกรรมการสำรวจ	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตติ แสงเชิด		
2.	นายเชนก สิตานนท์		
3.	นายอัฐพล ม่วงตาเหียง		
4.	น.ส.กัญญา ชูกลิ่น		
5.	นายเมธา วัชรพงษ์		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันสนีย์ ทุตพรวิวัฒน์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นิลรัตน์		
2.	วิมลเอก บุญผดุงฤทธิ์ จารย์สุวรรณ		

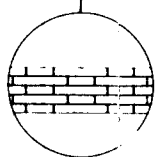
ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

45 E

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/6 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/6 Phlochee Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะก้อง		
นายช่างศิลปกรรม	สุวิทย์ วิมลวิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิมล พรหมสะอาด		
นักโบราณคดี	กษมา เกาไศยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

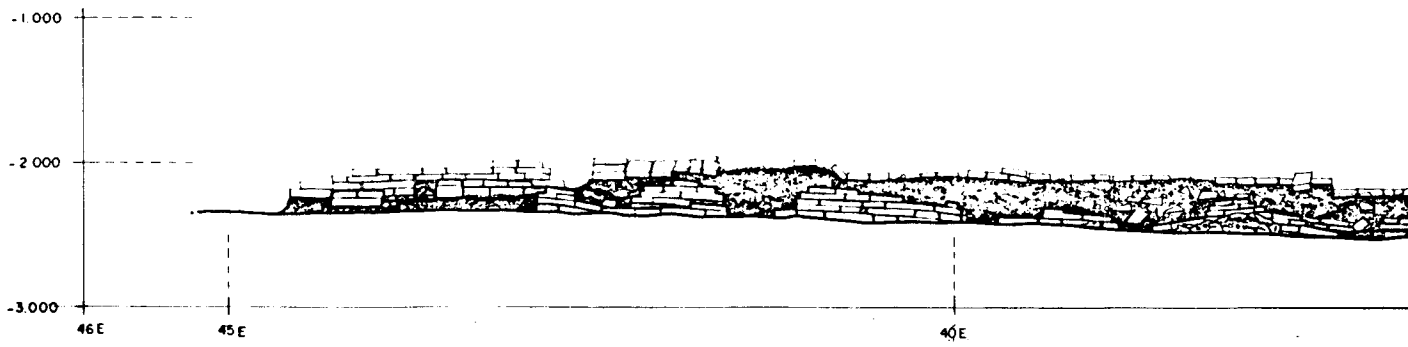
ทนายวิชาการ			
ทนายโบราณคดี			
ผอ. สบจ. บศ. พช. ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 22	75	22

วัดพระงาม

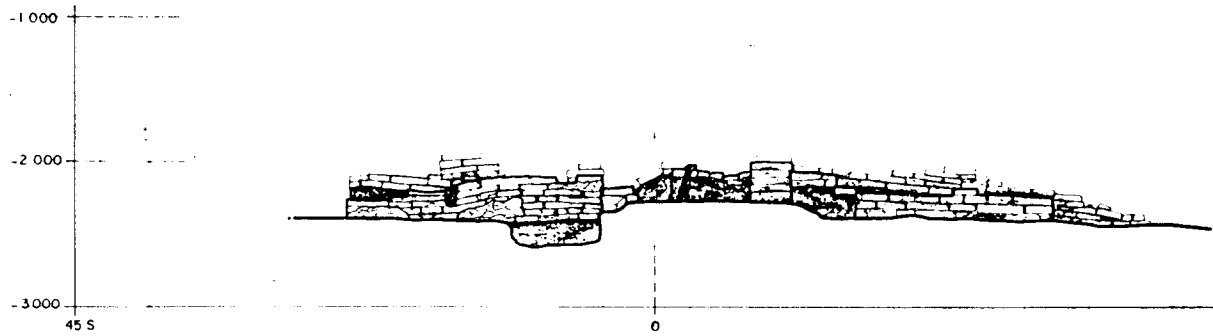
ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
 แสดง: รูปแปลน อาคารหมายเลข 1
 ภาพร่างรังวัดแต่ง
 0 50 100
 1:25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

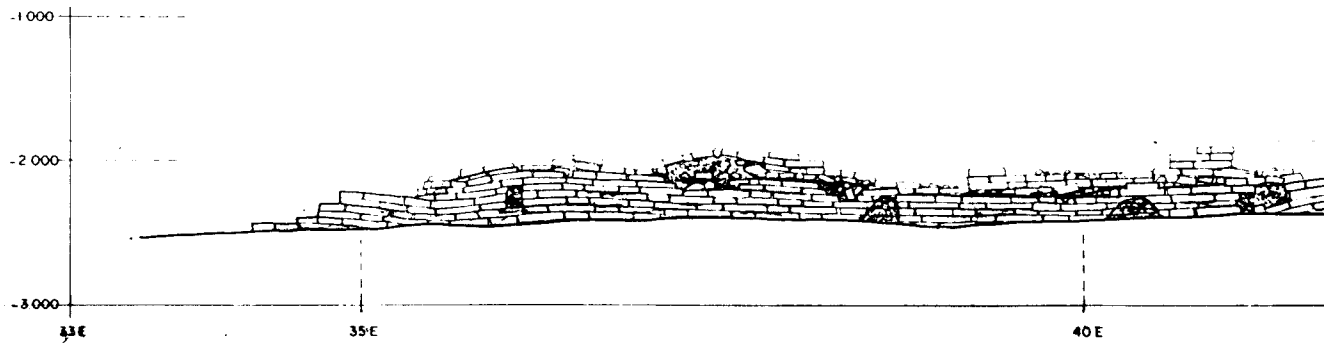

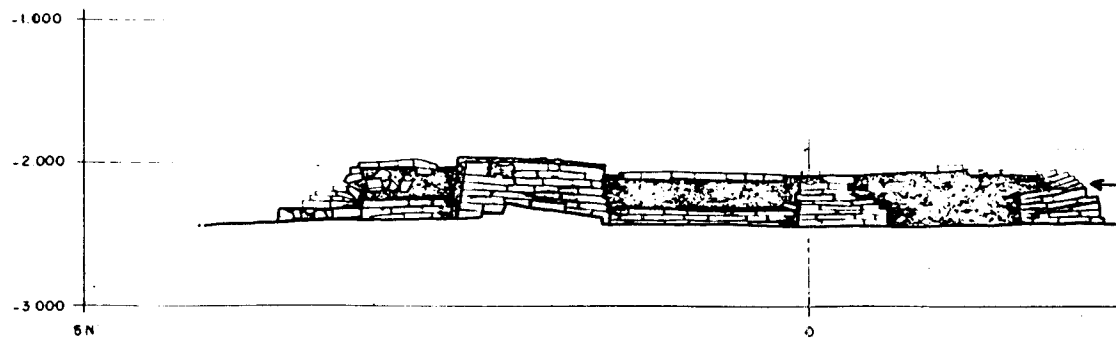
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ ①

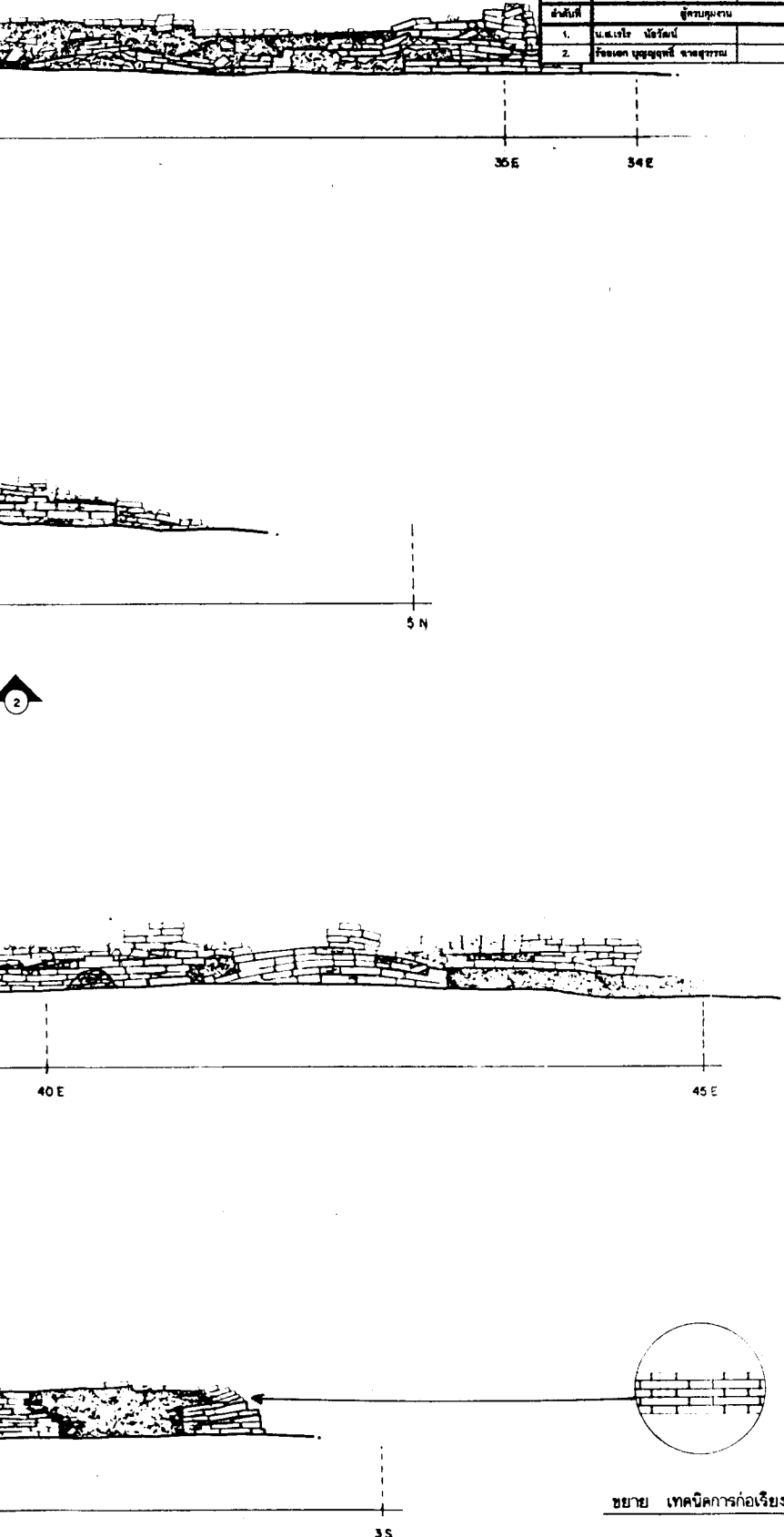
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออกเฉียง ②

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ ③

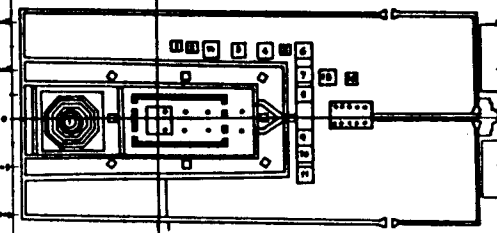

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก ④

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต นนทเสียด		
2.	นายเชษฐาภรณ์ สิมะมาตร์		
3.	นายอรรถพล ม่วงตาเจีย		
4.	น.ส.กัญญาณี อู่กุลณี		
5.	นายเมธา ใจดี		
6.	นายโรจน์ คำสิงห์		
7.	น.ส.ศศิมาภรณ์ สุทธาภรณ์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นันทวัฒน์		
2.	นายเชษฐาภรณ์ สิมะมาตร์		

ผังศิขณ

ขนาดจาลอง 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.
284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel / FAX: 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา คุ้มยิ่ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุวิทย์ พิษฐ์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมเสนา		
นักโบราณคดี	กษมา เทวโศขานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิจารณ์ารูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

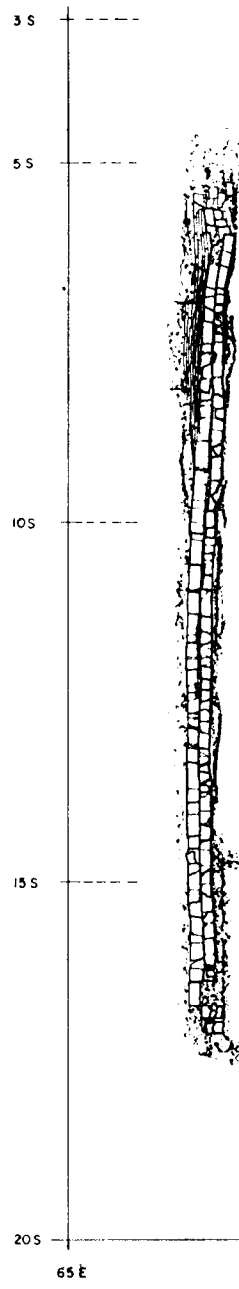
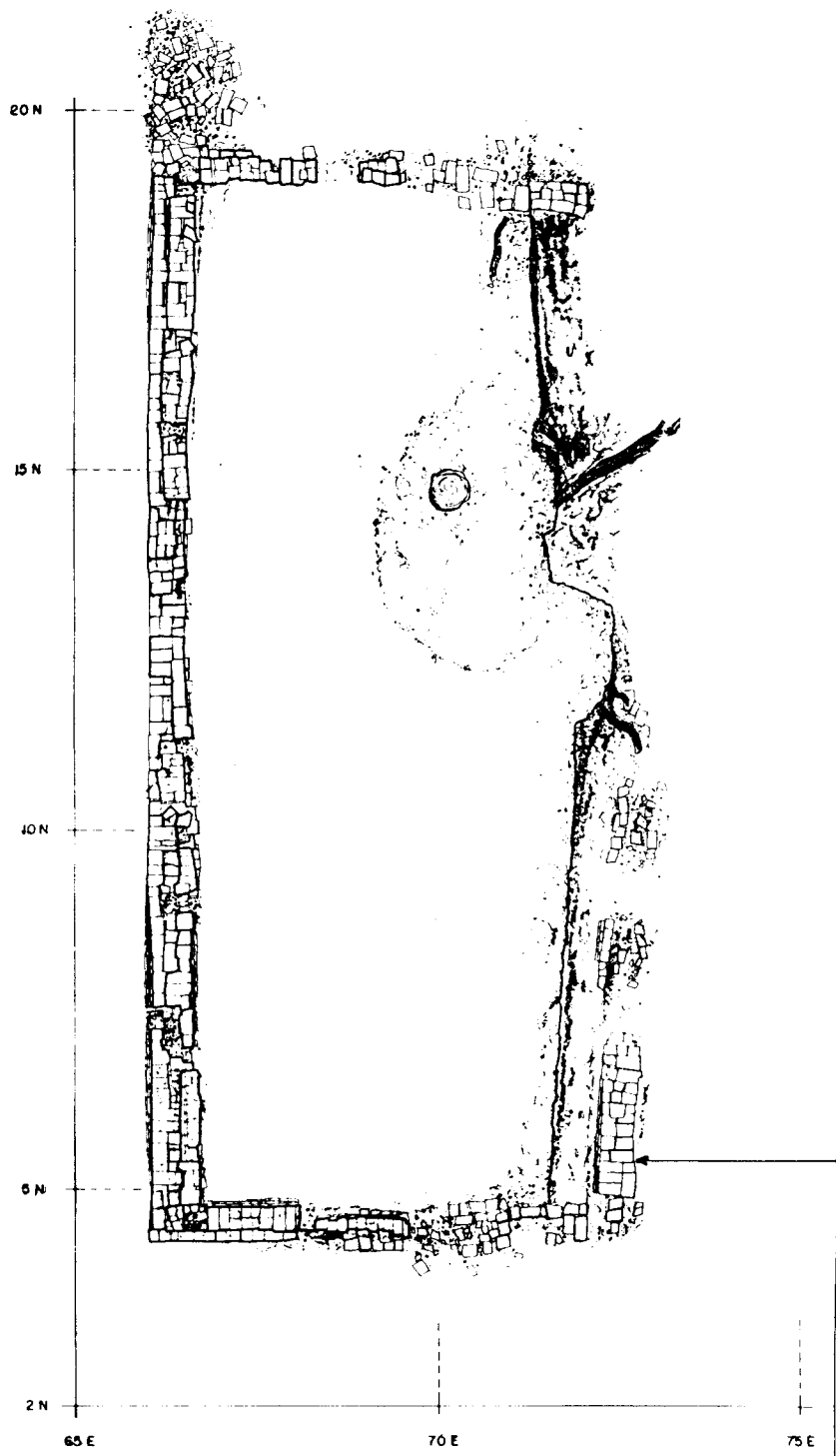
เห็นชอบ / อนุมัติ

ทน ฝ่ายวิชาการ			
ทน ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สขจ. บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สขค. พย.			
อธิบดี			
จ.ที่ด	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 23	75	23

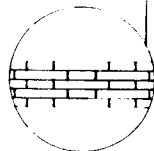
วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองสระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลคอง: รูปด้าน อาคารหมายเลข 1
 สภาพหลังสุดแต่ง ขนาดจาลอง 1 : 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (JICA) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

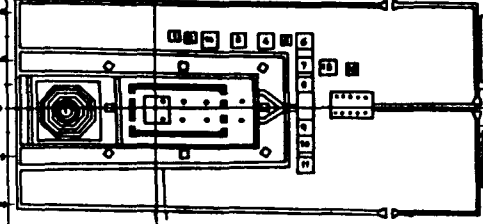
รูปแปลน อาคารหมายเลข 2

ชชาย เทคนิควิศวกรก่อเรียงอิฐ

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตติ แสงเชิด		
2.	นายเชนก สีตมาลัย		
3.	นายอัฐพร ม่วงศรีวิชา		
4.	น.ส.กัญญา อัญญา		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโรช ศาสรินทร์		
7.	น.ส.พิศนาลักษณ์ สุทธาทิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นริวัฒน์		
2.	ร้อยเอก บุญญฤทธิ์ ฉายสุพรรณ		

ผังตัดชัย

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phlopha Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา คะว่อง		
นายช่างศิลปกรรม	สุศักดิ์ ศิริวิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิเชียร พราหมะวงศา		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองระจัน		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิจารณ์ / อนุมัติ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาโตธรรมนธ์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบค. บค. พส.ที่ 3			
ผอ. สบค. พส.			
อธิบดี			

จังหวัด	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 24	75	24

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน อาคารหมายเลข 2,3

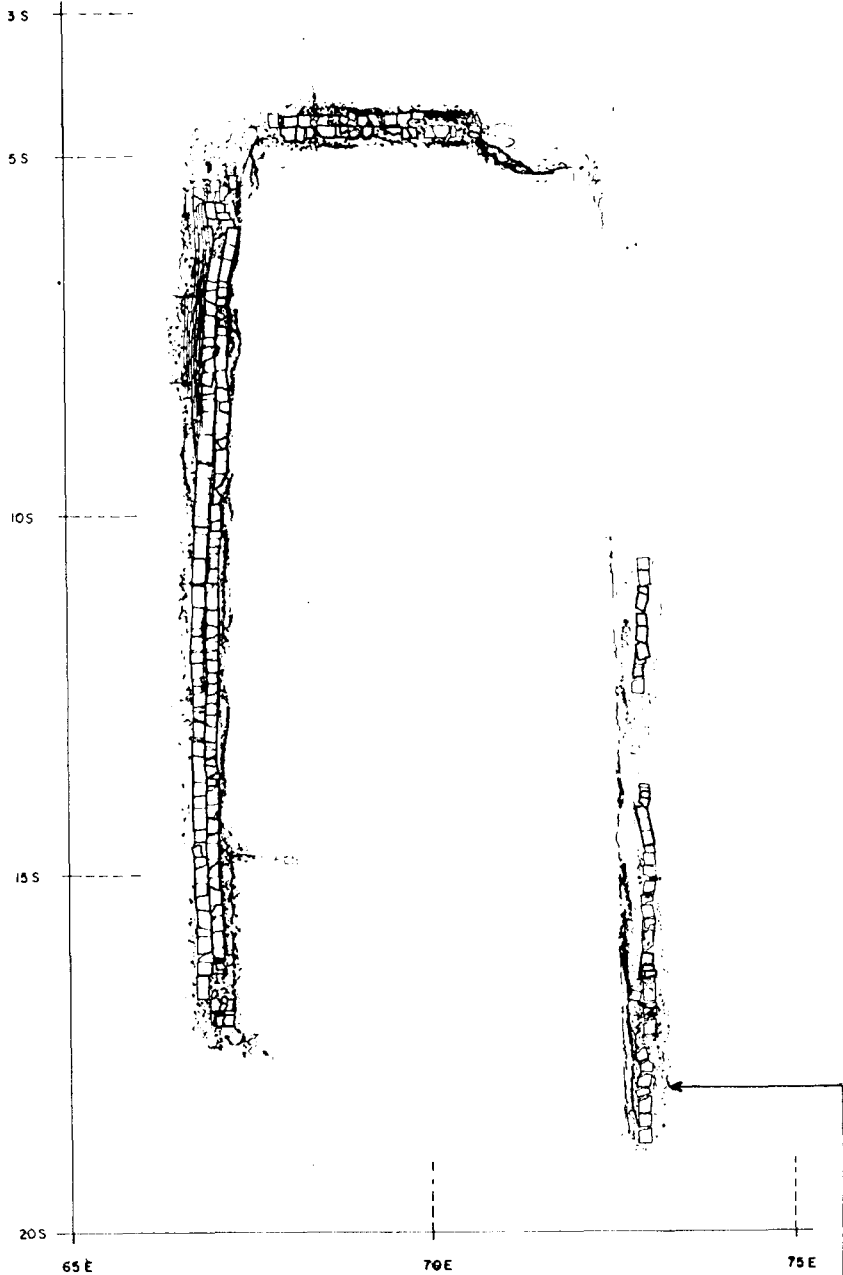
สภาพที่ร่างชุดแดง

มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

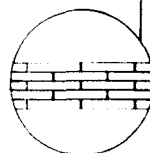
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

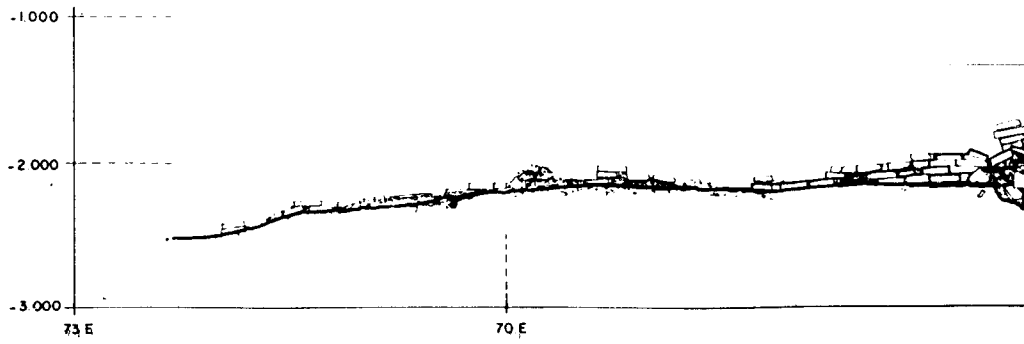
กรมศิลปากร

รูปแปลน อาคารหมายเลข 3

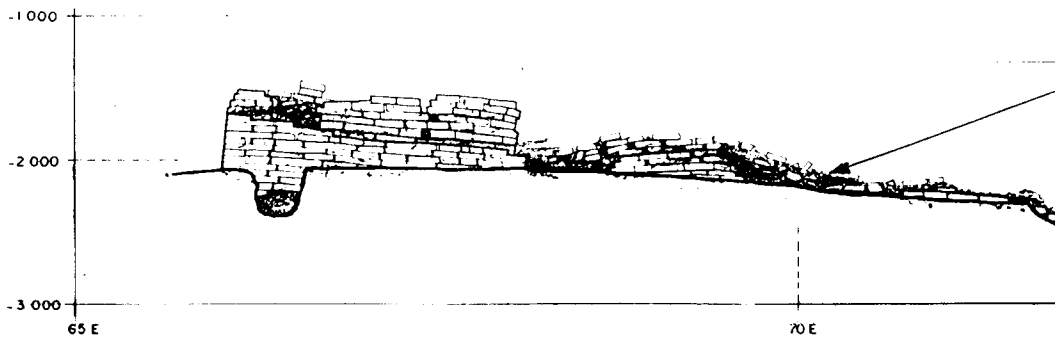
ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

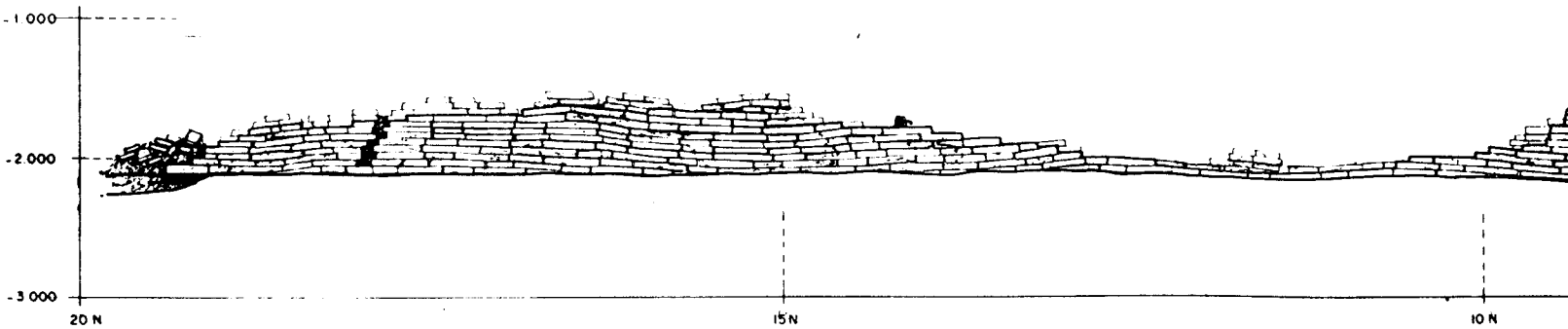
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ 1

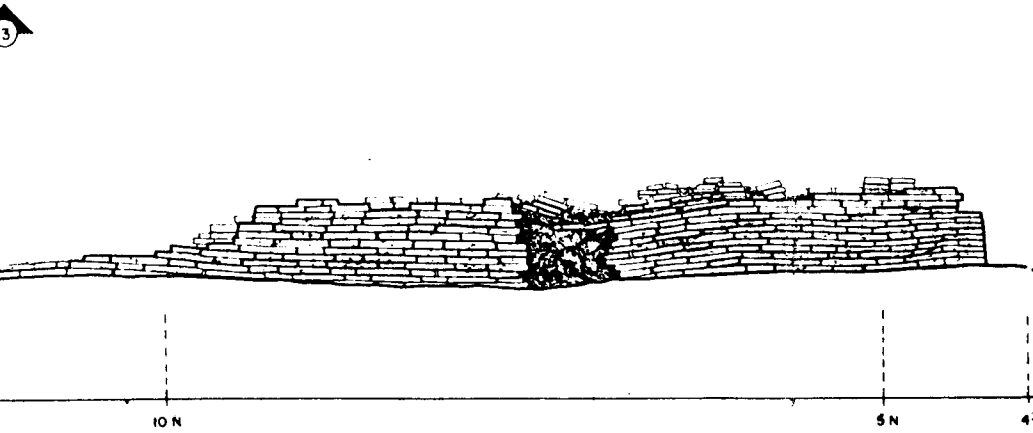
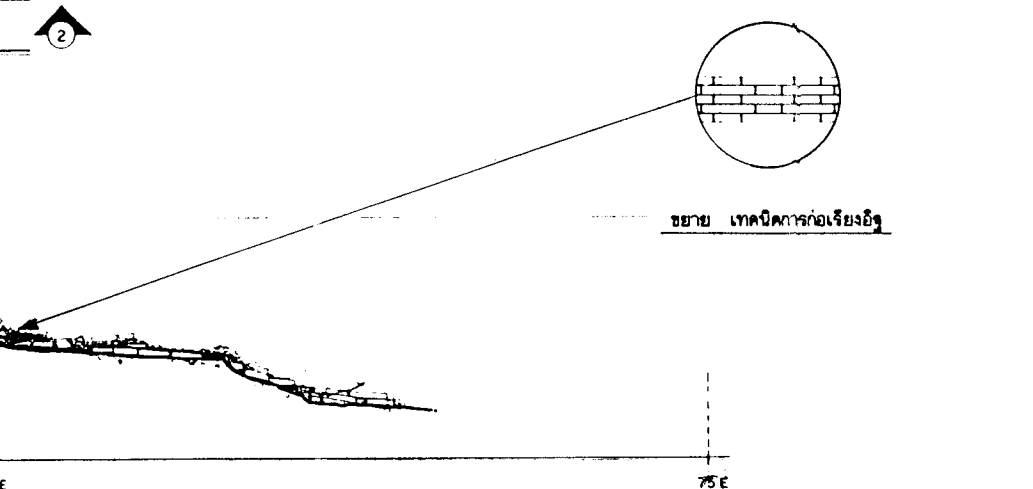
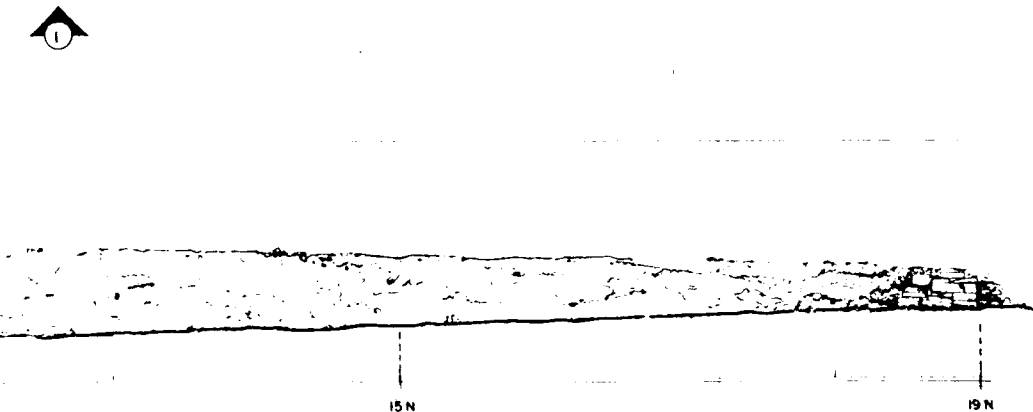
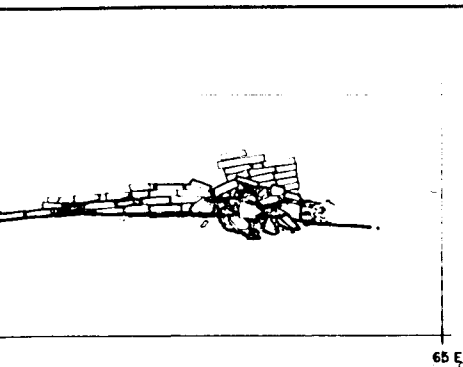
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก 2

รูปตั้ง ด้านทิศใต้ 3

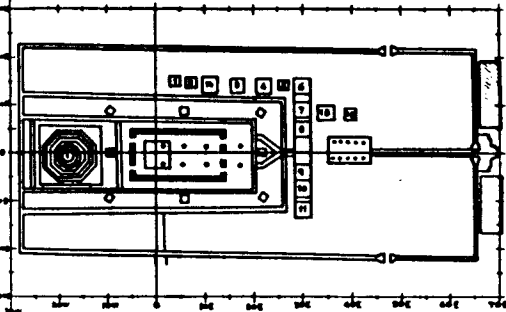

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก 4

ลำดับที่	คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายอดิศร นนทเศรษฐ์		
2.	นายเดชา นันทนาคย์		
3.	นายอรรถพร ม่วงศรีเชิด		
4.	น.ส.กัญญา ชูศักดิ์		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายไชย คำสิทธิ์		
7.	น.ส.พินิจภรณ์ สุทธาวรรณ		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยรัมย์		
2.	วิไลเอก บุญชูฤทธิ์ อารยสุวรรณ		

ผังศิลา

มาตราส่วน 1 : 750 (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/6 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
284/6 Phichai Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศรีอึ้ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ ทรัพย์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พงษ์เดชา		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองจักษ์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกาไชยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบง. บค. พย. ที่ 3			
ผอ. สบค. พย.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR- A 25	75	25

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง : รูปด้าน อาคารหมายเลข 2

สภาพหลังขุดแต่ง

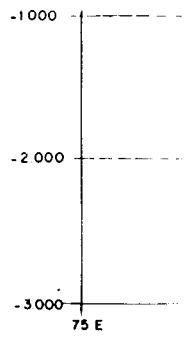
มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเงินทุน OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

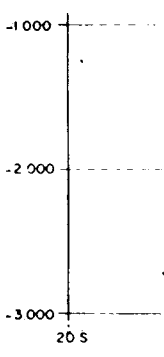
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

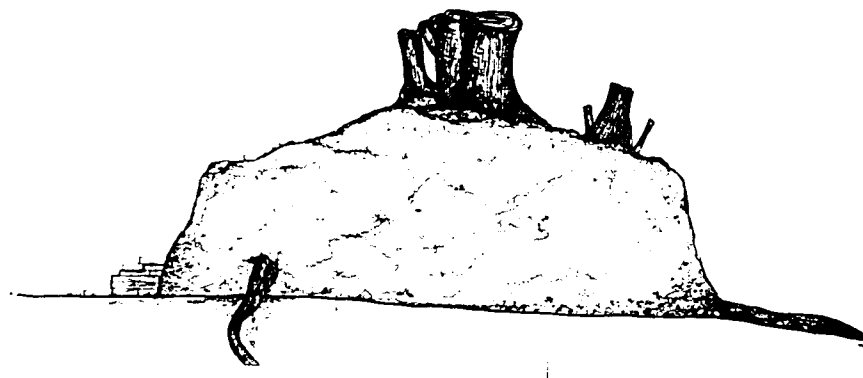
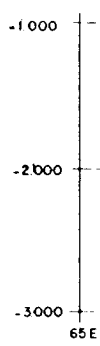

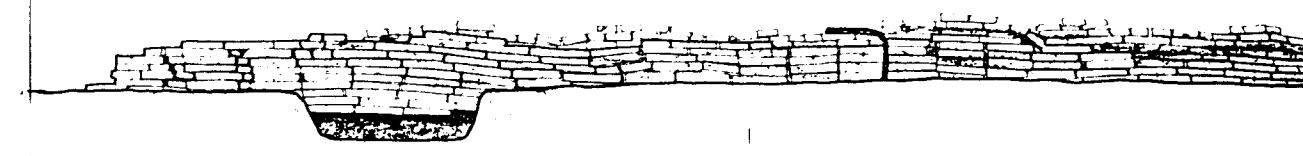
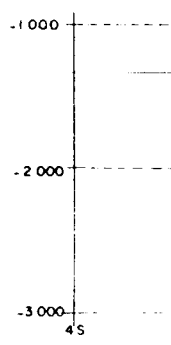
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

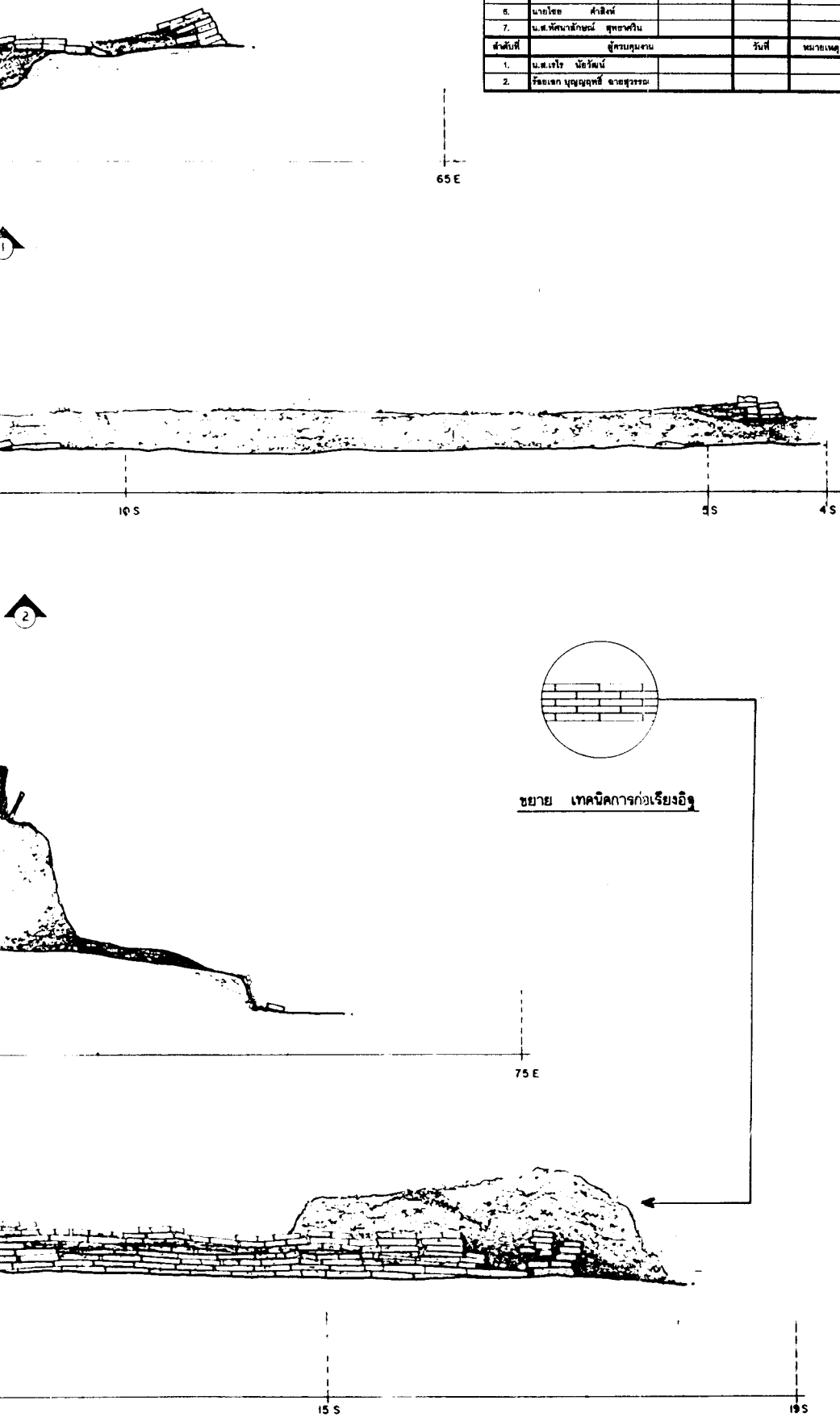

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

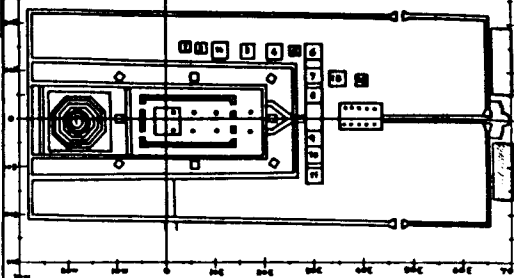
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันตก

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชิต นนทเชิด		
2.	นายเชนก มีนามาชัย		
3.	นายอัฐพล มีวงศ์เชิด		
4.	น.ส.กัทธี ชูกลิ่น		
5.	นายเมธา วัชรณะ		
6.	นายโฮจ คำสิทธิ์		
7.	น.ส.ทัศนีย์กมล ชูชวนวิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นันวิวัฒน์		
2.	ร้อยเอก บุญชูฤทธิ์ ฉายสุพรรณ		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 มม (โดยประมาณ)

คำเบิกงานโดย

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4211
284/8 Phicha Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ศรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ หิรัญวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พงาณเดชะ		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองธรรม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เทาไธยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณสถาน			
ผอ. สบง บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบค. พย.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 26	75	26

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต. คลองจระบัว อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

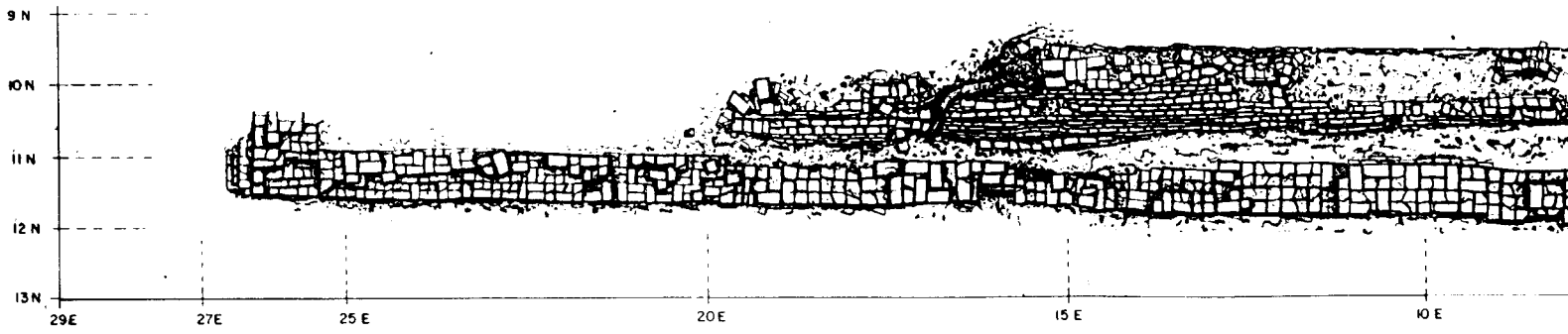
แสดง: รูปด้าน อาคารหมายเลข 3
สภาพหลังบูรณะ
มาตราส่วน 1 : 25 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

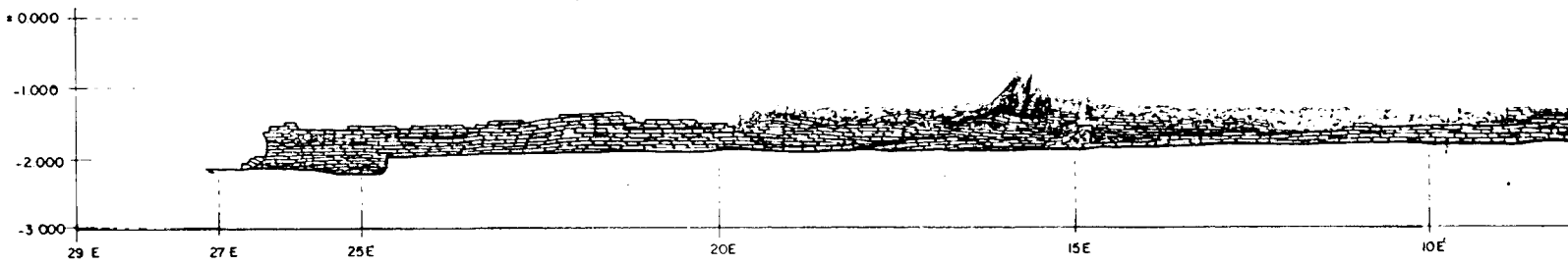
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

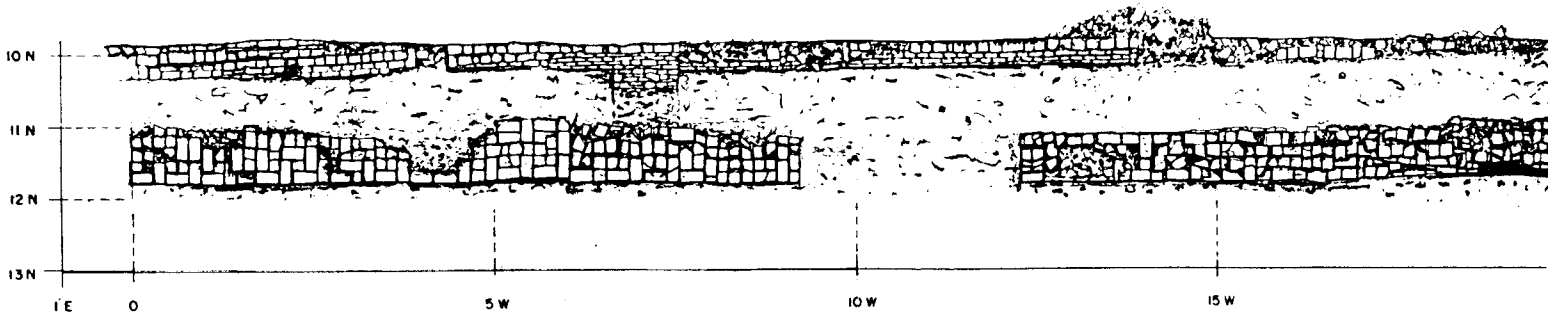

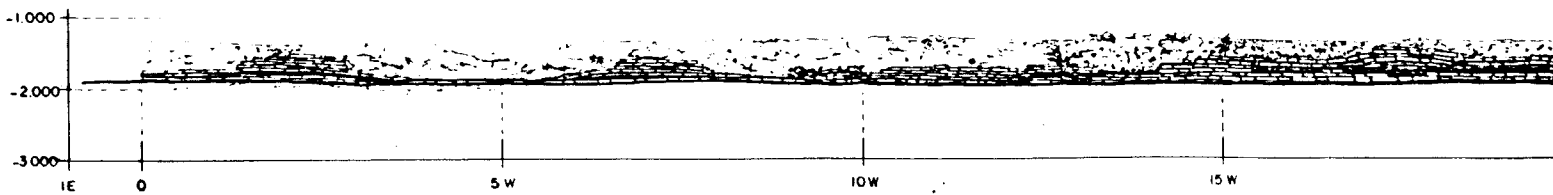
รูปแปลน ฐานไฟที่ด้านทิศเหนือ

รูปตั้ง ฐานไฟที่ด้านทิศเหนือ

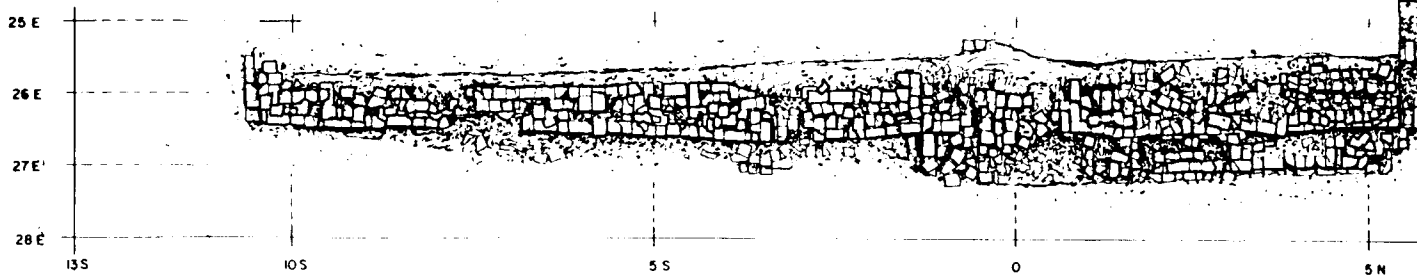

รูปแปลน ฐานไฟที่ด้านทิศเหนือ

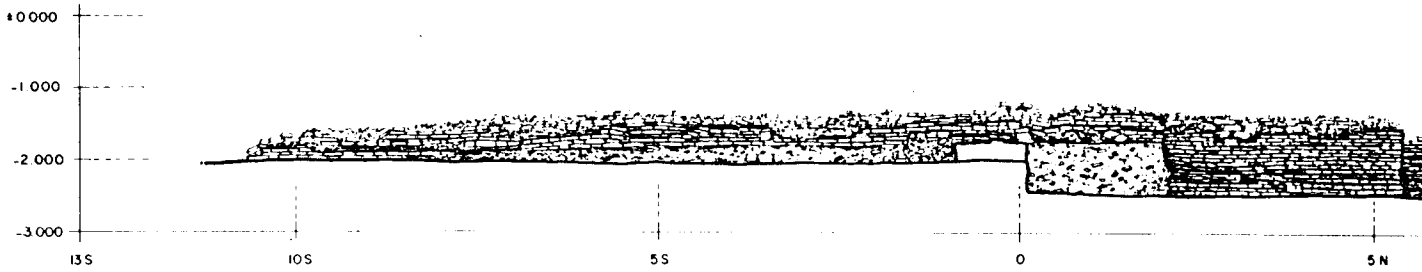

รูปตั้ง ฐานไฟที่ด้านทิศเหนือ

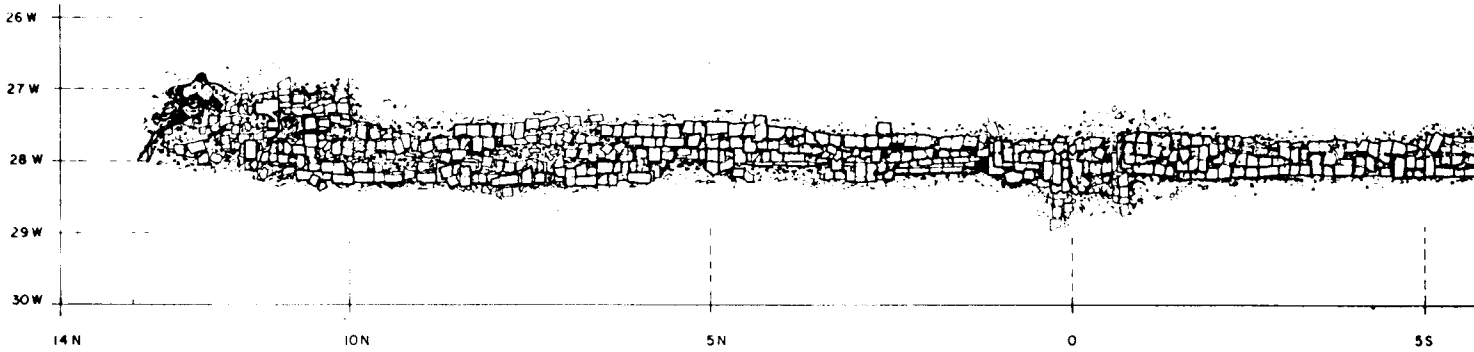

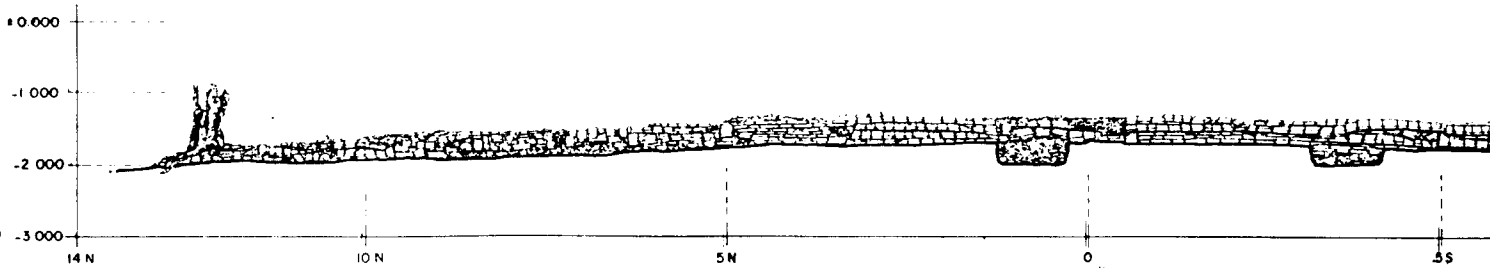
รูปแปลน ฐานไฟที่ด้านทิศตะวันออก

รูปตั้ง ฐานไฟที่ด้านทิศตะวันออก

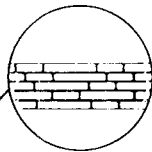
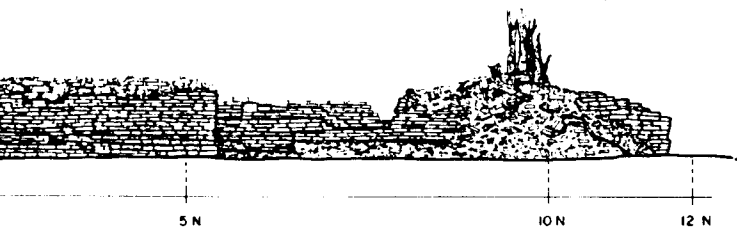
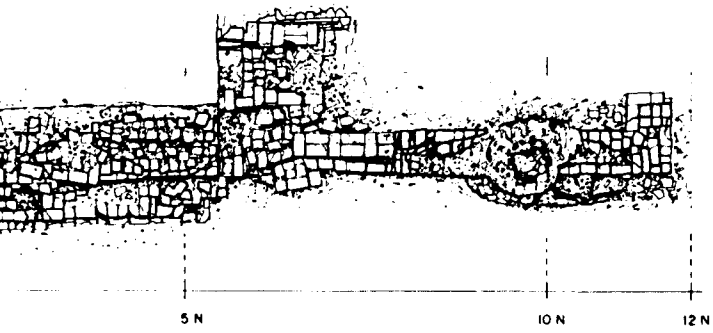

รูปแปลน ฐานไฟที่ด้านทิศตะวันตก

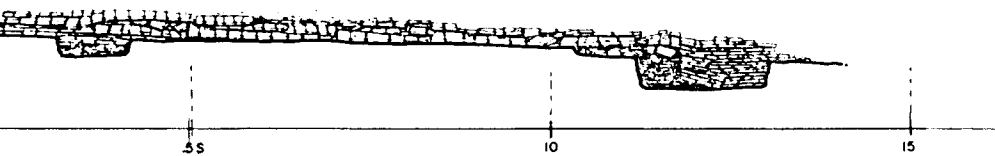
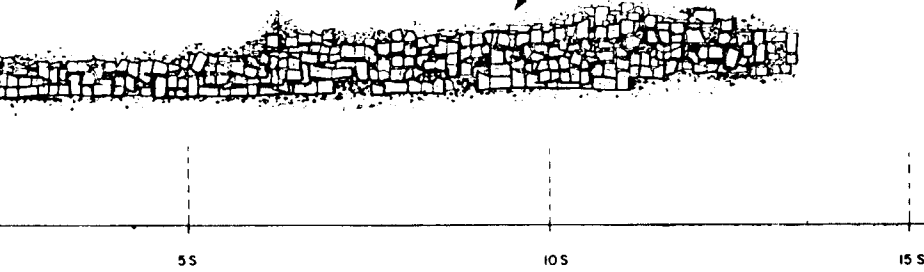

รูปตั้ง ฐานไฟที่ด้านทิศตะวันตก

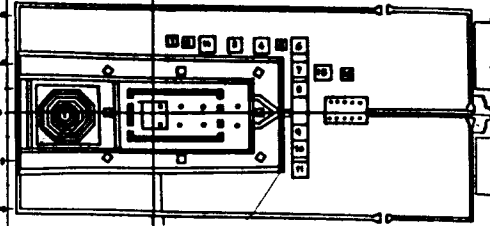

ขยขย เทคนิคการก่อเรียงขยขย

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมศักดิ์ แซ่เจ็ง		
2.	นายสมนึก สีงามรัมย์		
3.	นายอัฐพล ด้วงกระเชียร		
4.	น.ส.กัญญา อรุณศรี		
5.	นายเมธา จิวิฑูระ		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.พิศนงลักษณ์ สุทธาภินันท์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.จเร น้อยพันธ์		
2.	วิมลเอก บุญฤทธิชัย ฉะสุวรรณ์		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
784/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา กระจ่าง		
นายช่างศิลปกรรม	สุวิทย์ ทรัพย์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมฉะยาต		
นักโบราณคดี	กษมา เกาไศยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

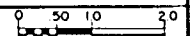
เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. ลขง. บค. พช.ที่ 3			
ผอ. ลขบ. พช.			
อธิบดี			
รหัส	แบบทมาเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 28	75	28

วัดพระงาม

ที่ตั้ง ค. คลองจระบัว อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน, ฐานโพธิ์

สภาพหลังฤดู

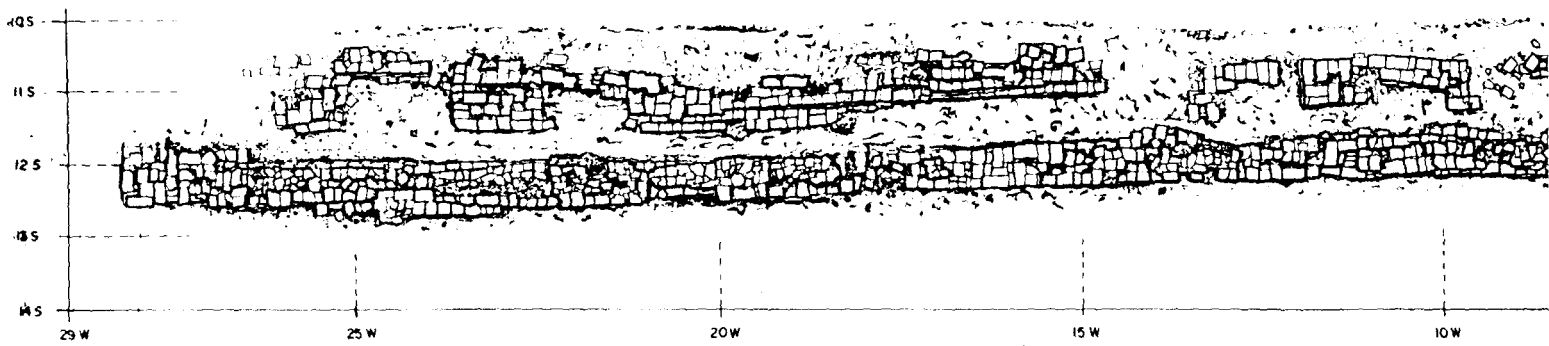
มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

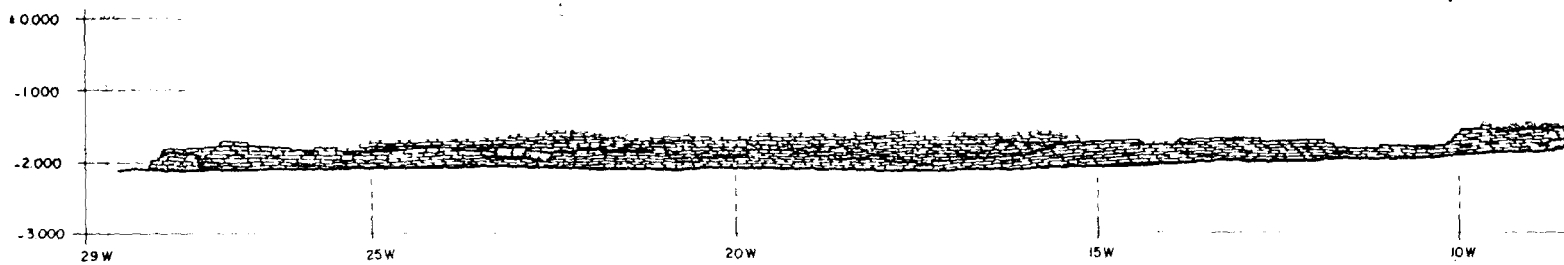
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

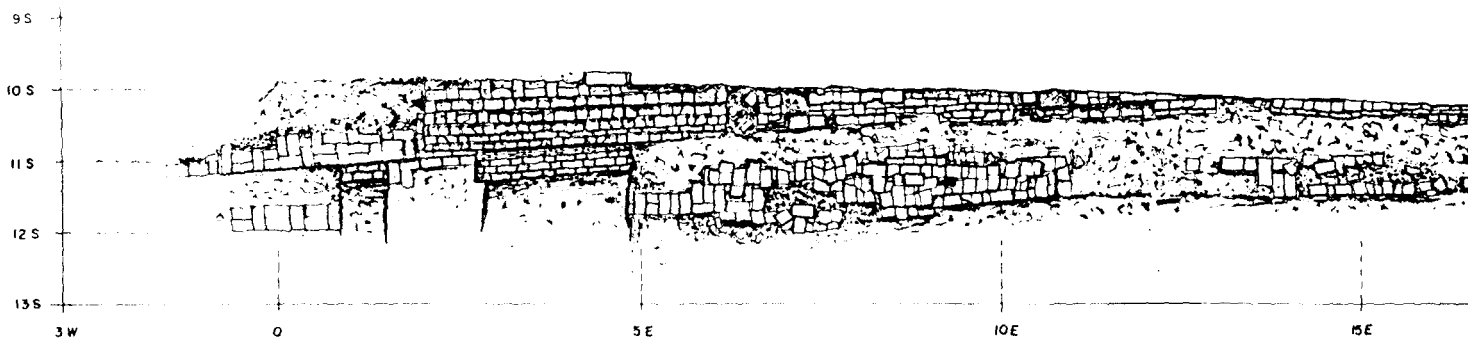

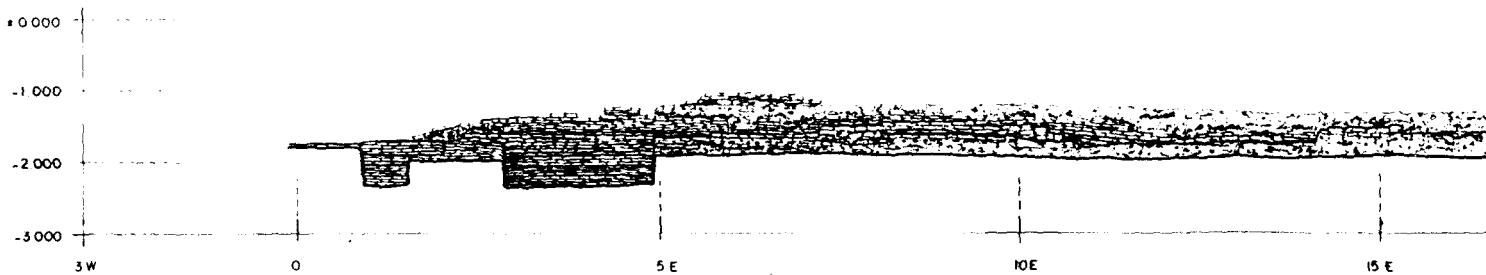
รูปแปลน ฐานไฟที่ด้านทิศใต้

รูปตั้ง ฐานไฟที่ด้านทิศใต้

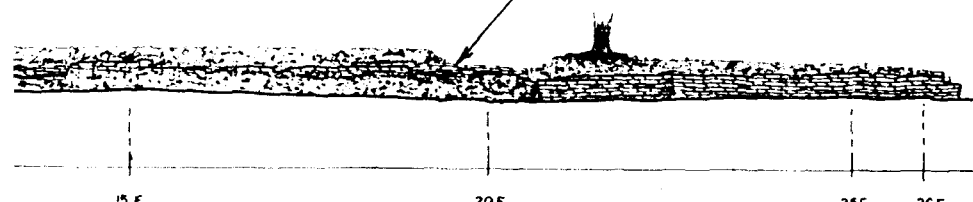
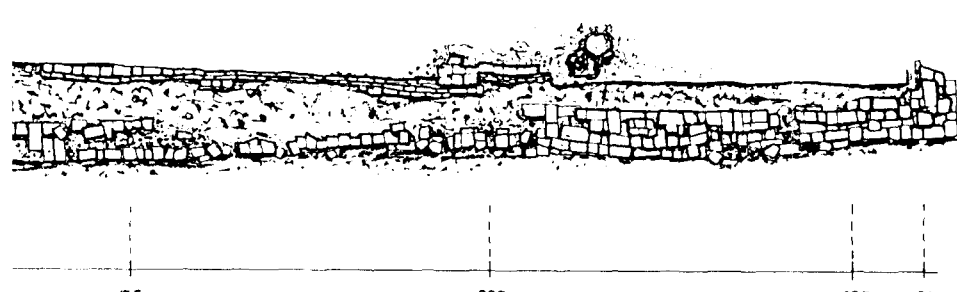
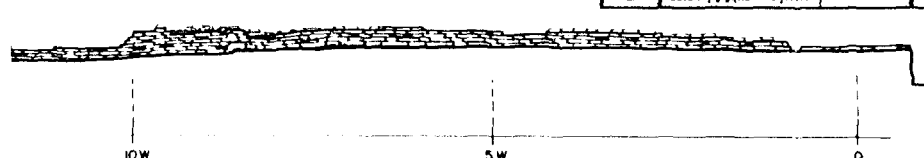
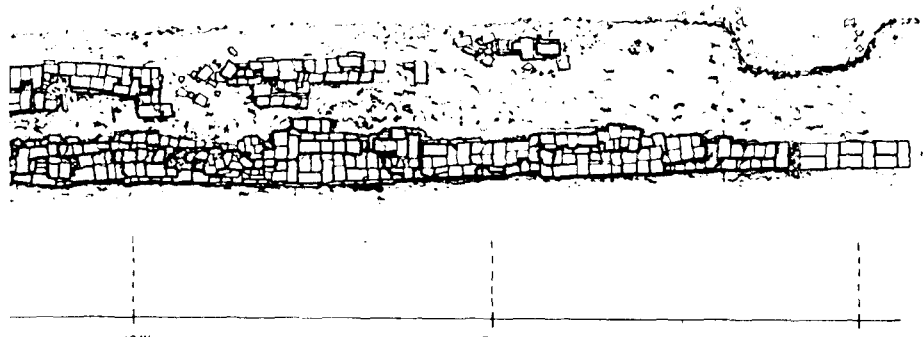

รูปแปลน ฐานไฟที่ด้านทิศใต้

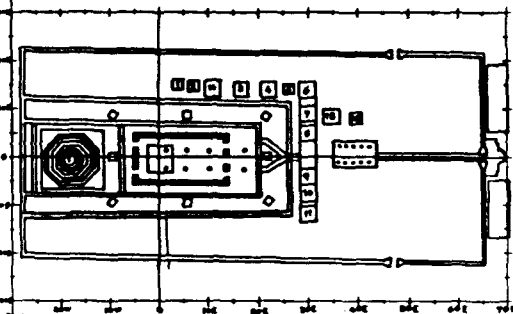
รูปตั้ง ฐานไฟที่ด้านทิศใต้

ลำดับที่	คณะกรรมการพิจารณา	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชิต แผลงเอียด		
2.	นายเชนก สีนามาศ		
3.	นายอัฐพร บ่วงศรีเชียร		
4.	น.ส.วิภาณี ชูอุดม		
5.	นายเมธา วัชรณะ		
6.	นายโฆธ คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันษาภรณ์ สุพรรณศรี		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร ปรีวีวัฒน์		
2.	วิมลเกศ บุญชูฤทธิ์ จงจรูญ		

ผังค้ำยัน

ขนาดจั่วชั้น 1 : 750 มม (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4210
284/8 Phichai Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4210

ช่างโยธา	คุณภา ศวียง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ทรัพย์วิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมผลชาติ		
นักโบราณคดี	นันทิต ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เกชาโศกานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบค. พช. ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			
จัด	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR- A 99	BR - A 29	75	29

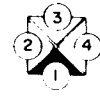
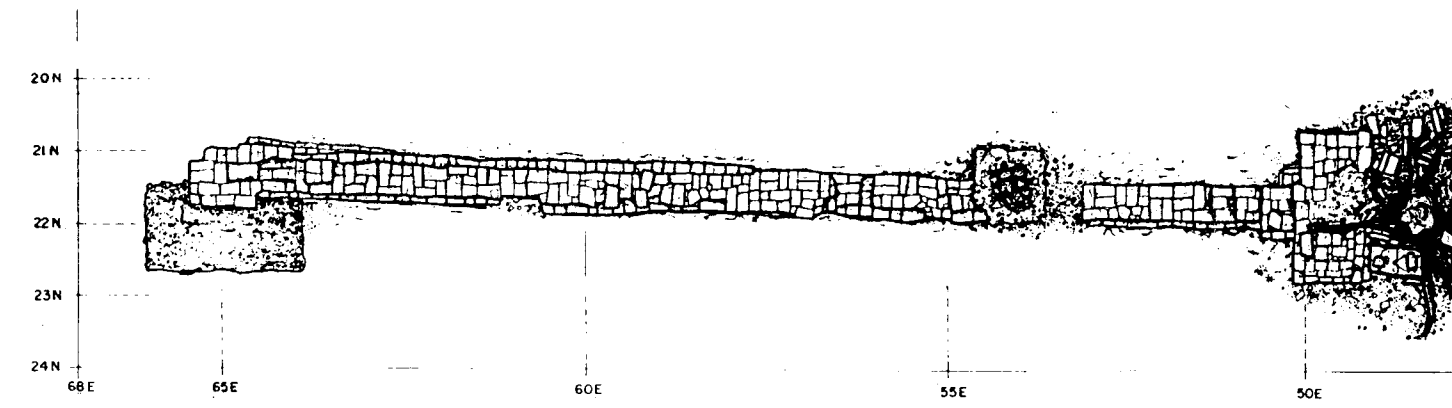
วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต. คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แปลง : รูปแปลง, รูปด้าน ฐานโพธิ์
 ภาพถ่ายทางอากาศ
 0 50 10 20
 1 : 50' - เมตร

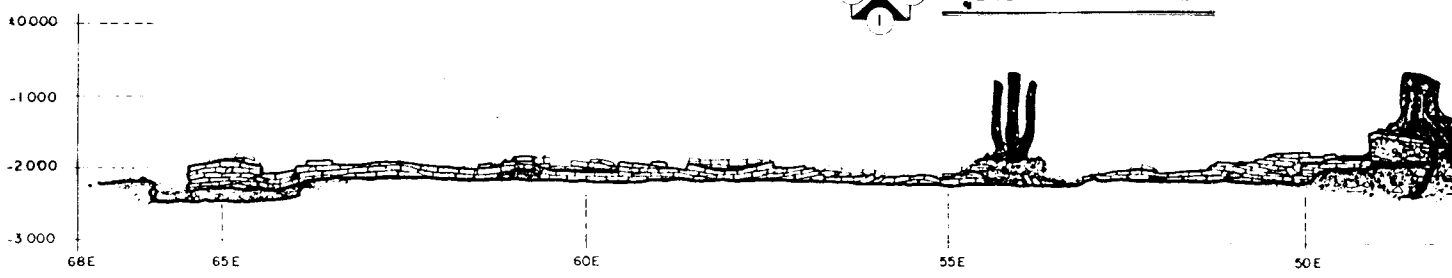
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการศึกษา
 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน
 แห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

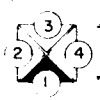
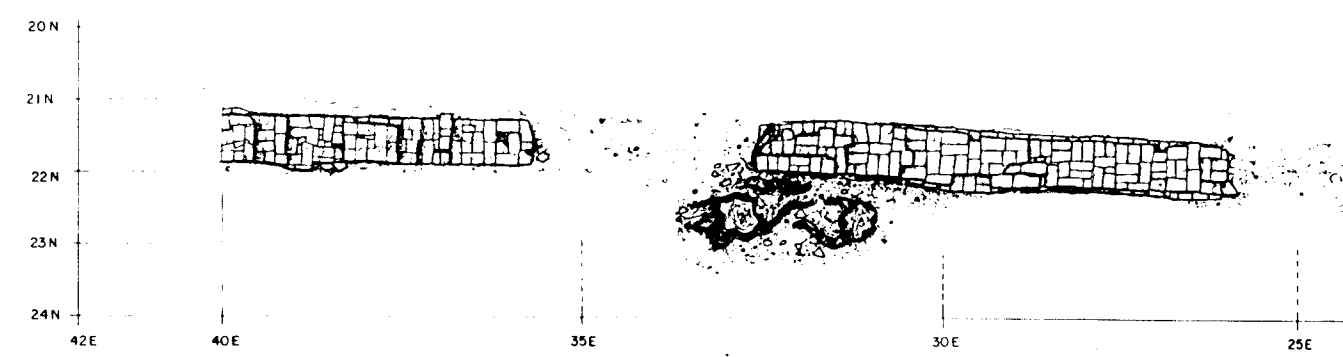
กรมศิลปากร

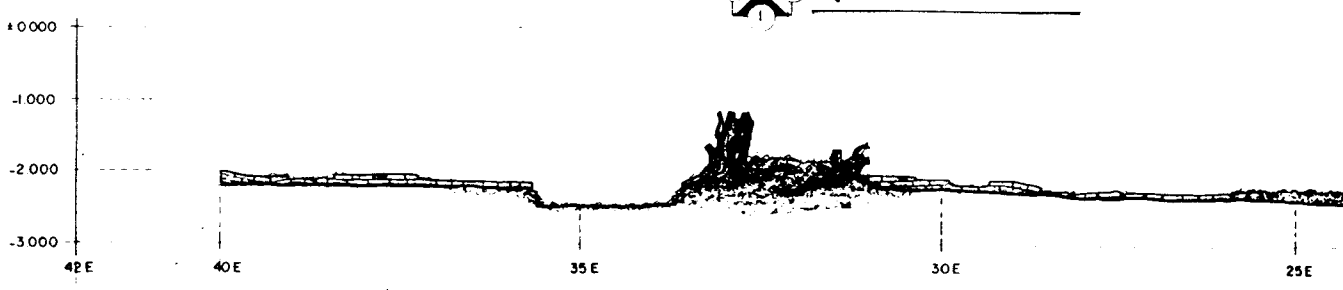
รูปแปลน ด้านทิศเหนือ

รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

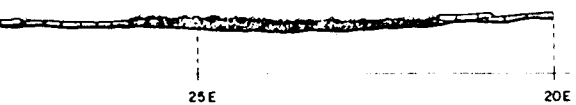
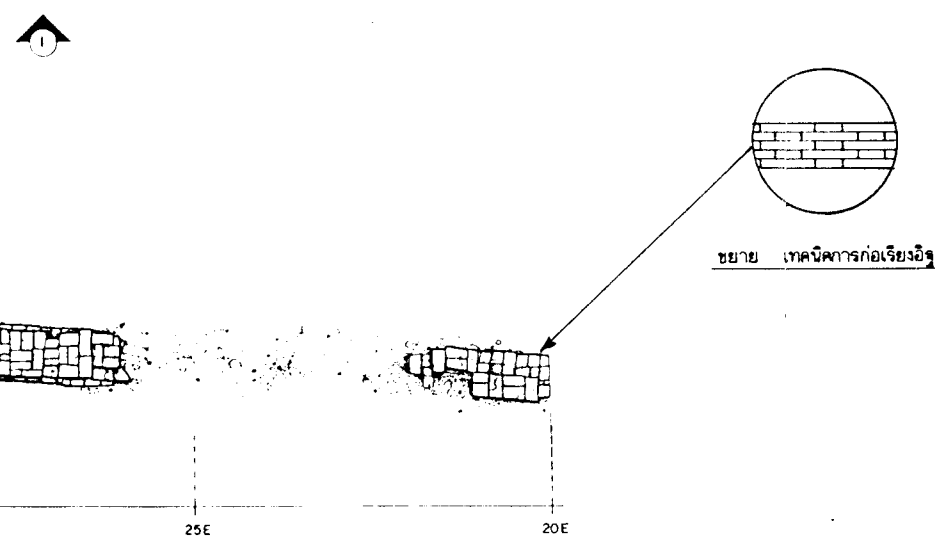
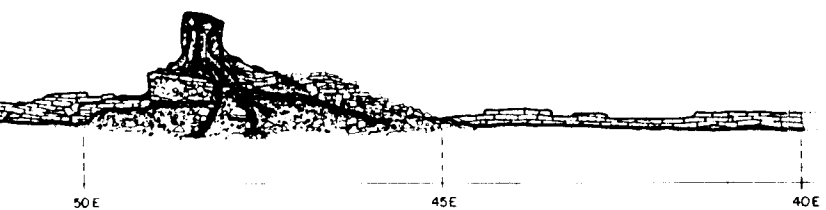
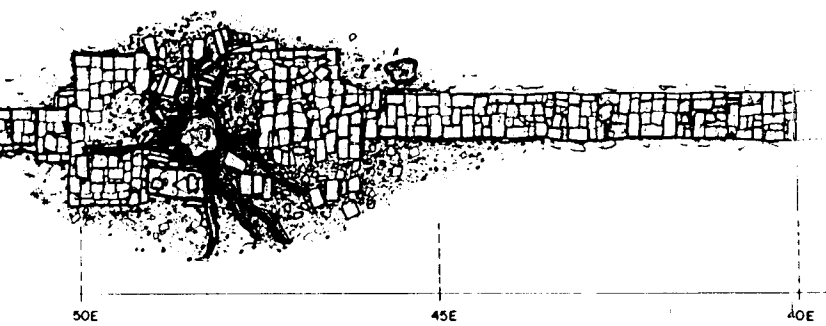

รูปแปลน ด้านทิศเหนือ

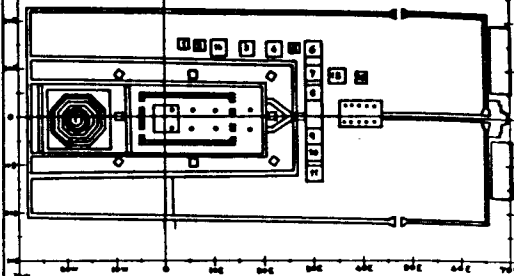
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

ลำดับที่	คณะกรรมการพิจารณา	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมชาย ใจดี		
2.	นายสมชาย ใจดี		
3.	นายสมชาย ใจดี		
4.	นายสมชาย ใจดี		
5.	นายสมชาย ใจดี		
6.	นายสมชาย ใจดี		
7.	นายสมชาย ใจดี		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมชาย ใจดี		
2.	นายสมชาย ใจดี		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเบิกงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4211
284/8 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะก้อง		
ช่างศิลปกรรม	ลลิตา หิรัญวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมละอาน		
นักโบราณคดี	เนติชาติ ทองอร่าม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

ช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา ภาไพฑูริย์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบ. บค. พช. ที่ 3			
ผอ. สบ.ค. พช.			
อธิบดี			

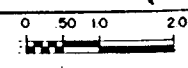
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 30	75	30

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง : รูปแปลน, รูปด้าน, กำแพงวัด

สภาพหลังขุดแต่ง

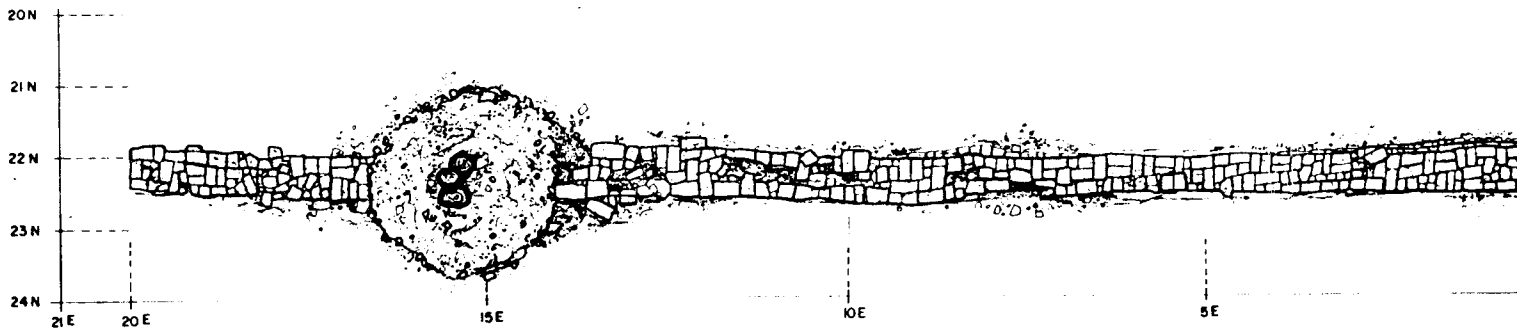

โครงการเงินกู้ OECF (สปป.) เพื่อการท่องเที่ยว

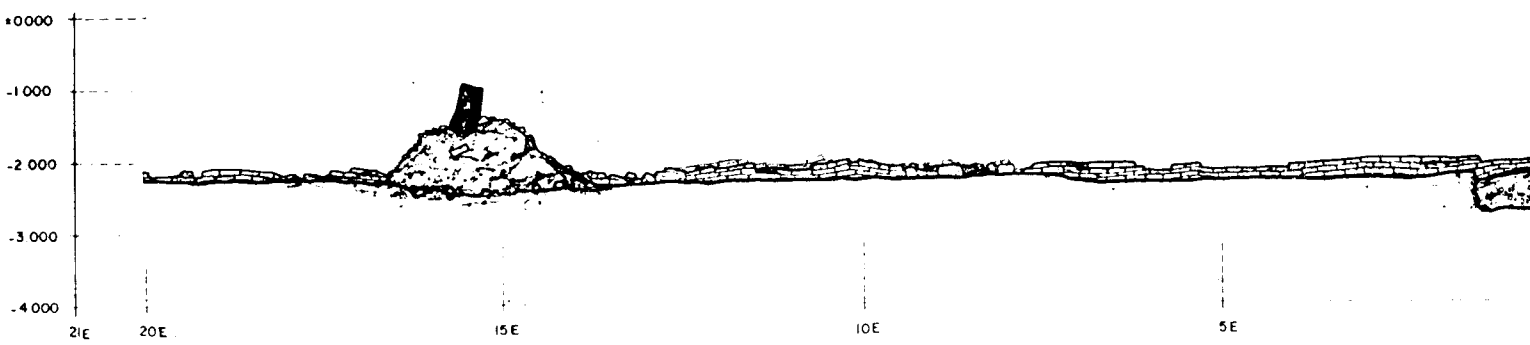
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

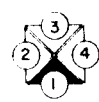
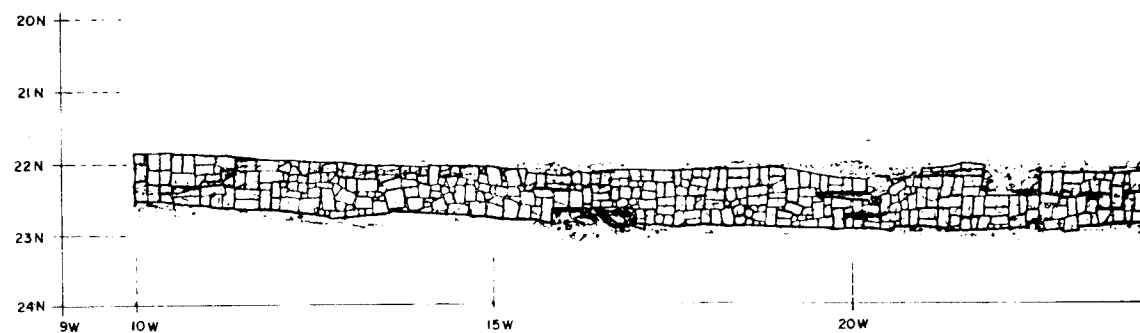

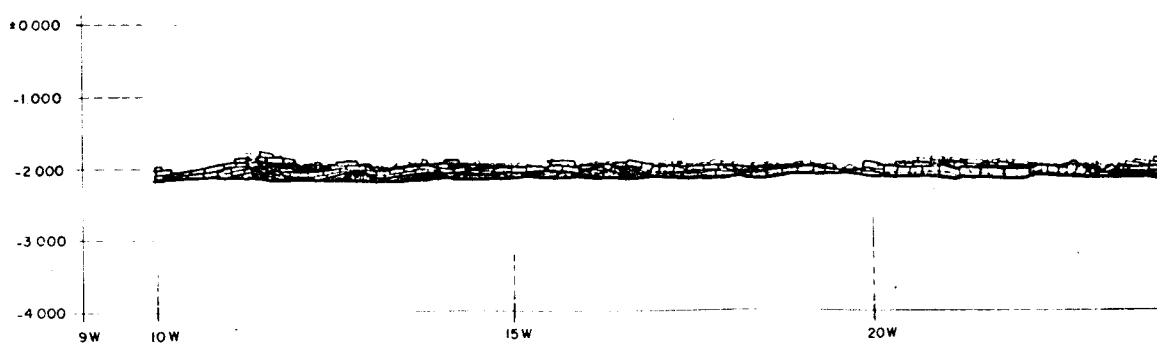
รูปแปลน ด้านทิศเหนือ

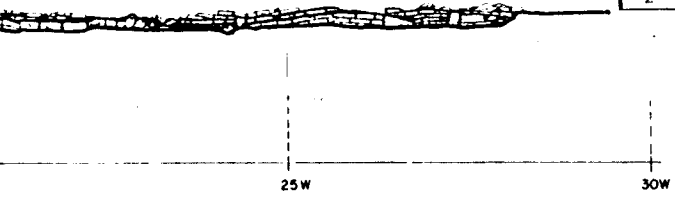
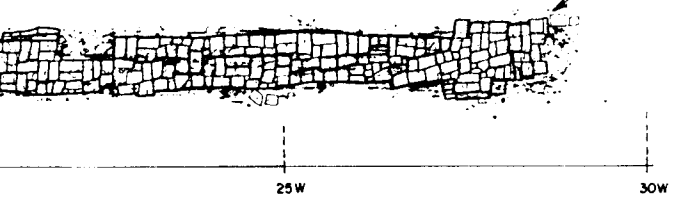
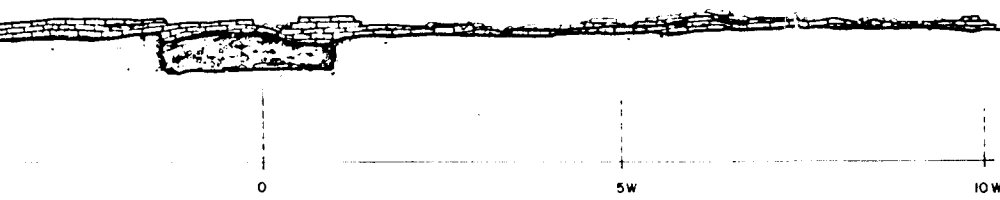
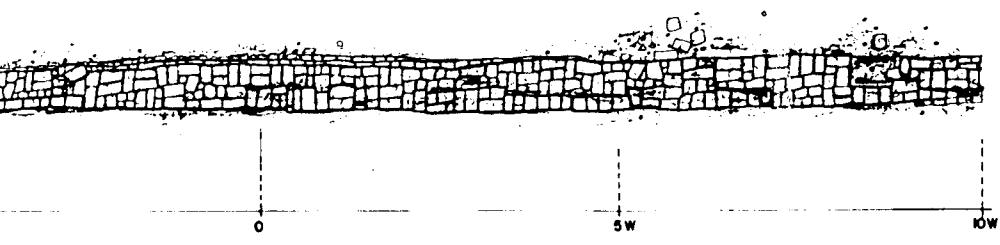
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

รูปแปลน ด้านทิศเหนือ

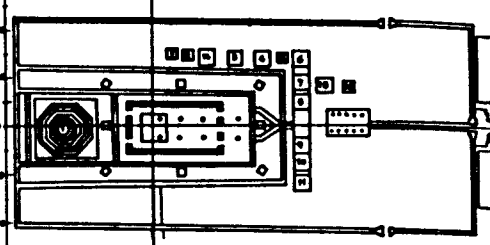
รูปตั้ง ด้านทิศเหนือ

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชุต วัฒนชัย		
2.	นายเสนาท พิทยานนท์		
3.	นายสุวิทย์ วัฒนชัย		
4.	น.ส.กัญญา อรุณศรี		
5.	นายเมธา วัชรพงษ์		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.พิศมาลีนต์ สุขชวนวัน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นิลวัฒน์		
2.	วิเชต บุญบุญศรี ราชสุพรรณ		

ผังค้ำยัน

ขนาดจายรับ 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ตำแหน่งงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phichai Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา กระจ่าง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ หรือวินัย		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมสะอาด		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอ่วม		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เขียนงาน			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา กาโตซานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทพ. ฝ่ายวิชาการ			
ทพ. ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบจ.บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบค. พย.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 31	75	31

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ค. คลองระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลตั้ง: รูปแปลน, รูปด้าน กำแพงวัด
 สภาพหลังขุดแต่ง
 0 50 10 20
 ขนาดจายรับ 1 : 50 เมตร

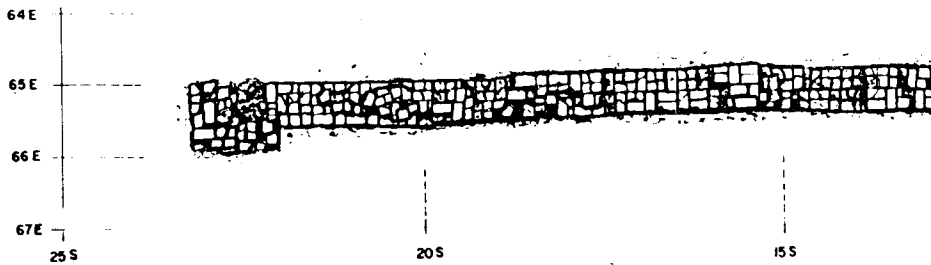
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

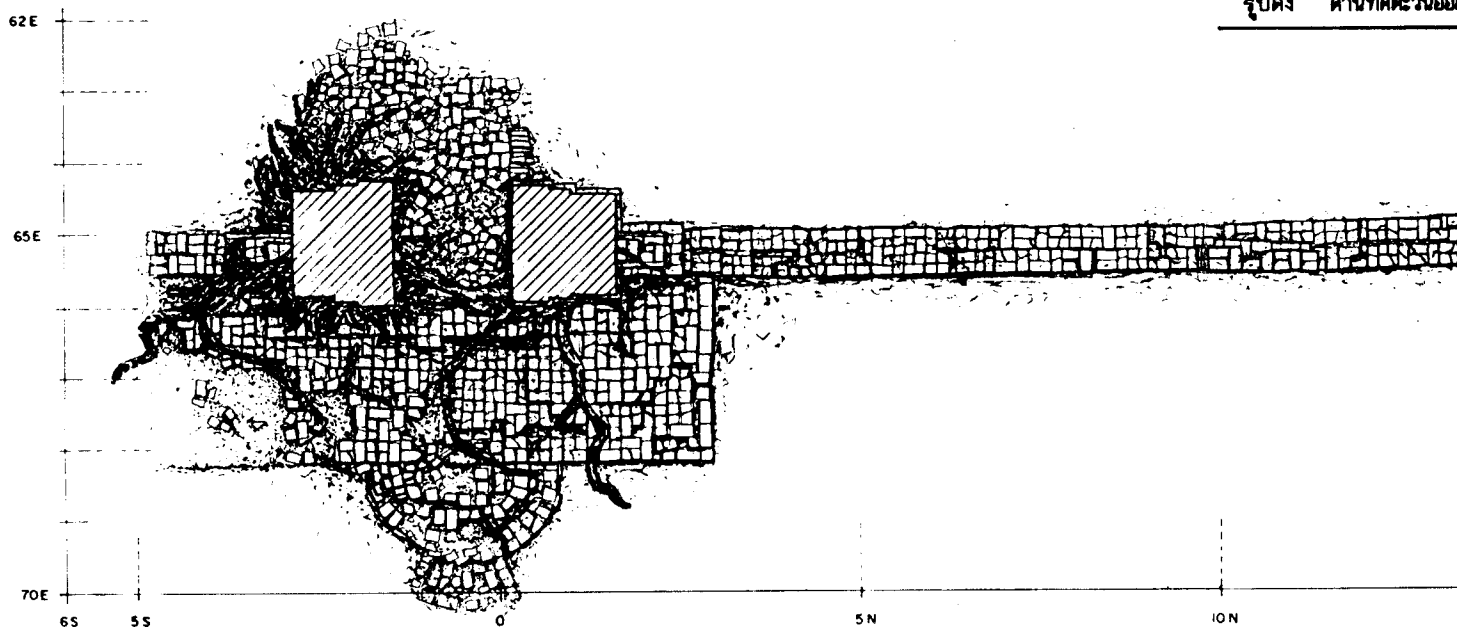
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจรับงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต วัฒนชัย		
2.	นายสมาน สิมานนท์		
3.	นายสุวิทย์ น่วมศิริ		
4.	น.ส.ศุภาณี ชูชาติ		
5.	นายสมชาย วิชาญ		
6.	นายโพธิ์ ศาสตร์		
7.	น.ส.ศุภาณี น่วมศิริ		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เจ้า นันทิณี		
2.	วิศวกร ชูชาติ อ.อ.อ.อ.		

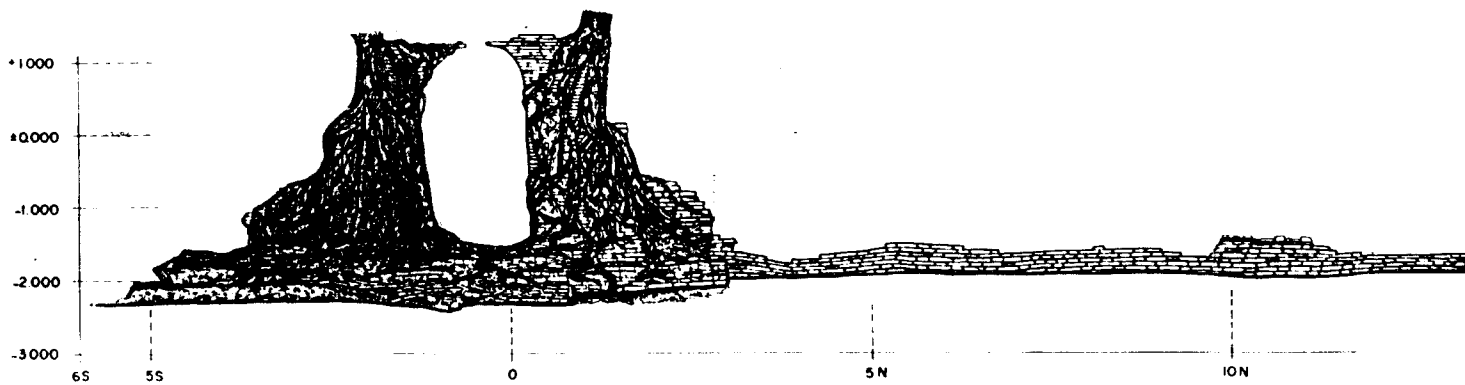
รูปแปลน ด้านทิศตะวันออก

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

รูปแปลน ด้านทิศตะวันออก

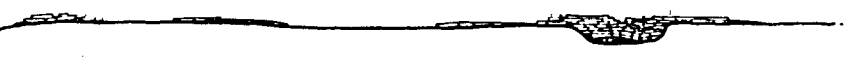
รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

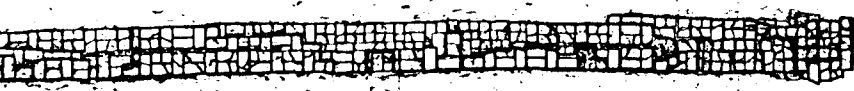
15S 10S 5S

รูปแปลน ด้านทิศตะวันออก

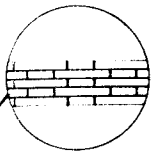
15S 10S 5S

รูปตั้ง ด้านทิศตะวันออก

15N 20N 22N

ทิศตะวันออก

ขยาย เสาคาน้ำทิ้งก่อเรียงอิฐ

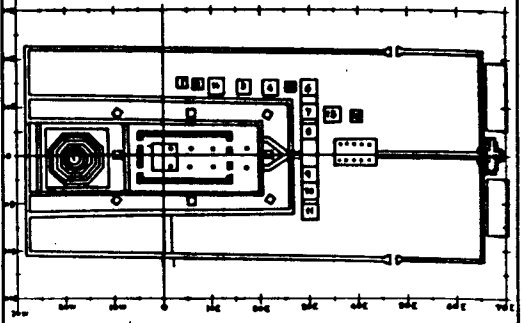

15N 20N 22N

ทิศตะวันออก

ผังศิลา

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานศิลปะ

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศรีทอง		
นายช่างศิลปกรรม	สุชาติ หิรัญวิบูลย์		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมสะอาด		
นักโบราณคดี	กมลมา เกาโตสานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิเคราะห์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

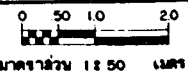
ทน ฝ่ายวิชาการ			
ทน ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สนง. บค. พส.ที่ 3			
ผอ. สบค. พส.			
อธิบดี			

จังหวัด	แบบทมาขเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 32	75	32

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจั่นระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน กำแพงวัด
สภาพหลังขุดแต่ง
มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

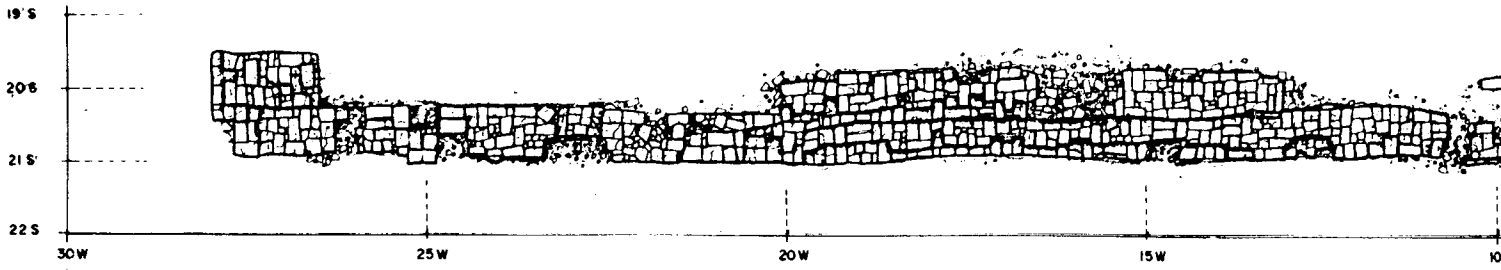

โครงการเงินกู้ oecf (sfp) เพื่อการท่องเที่ยว

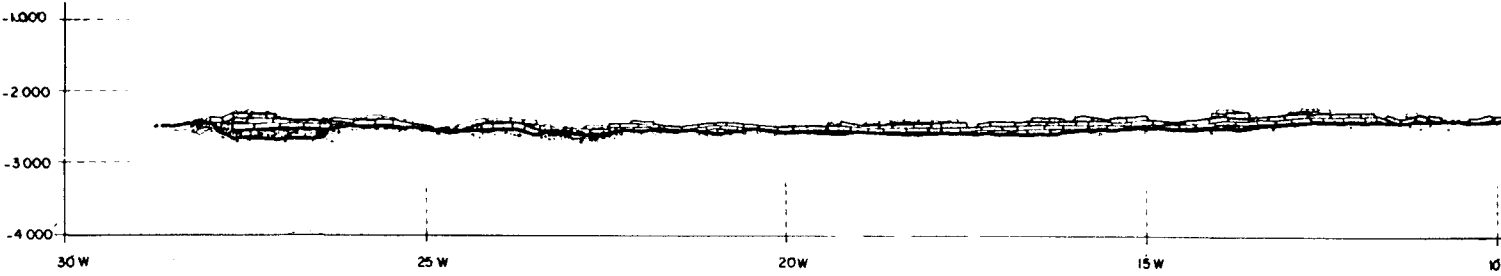
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

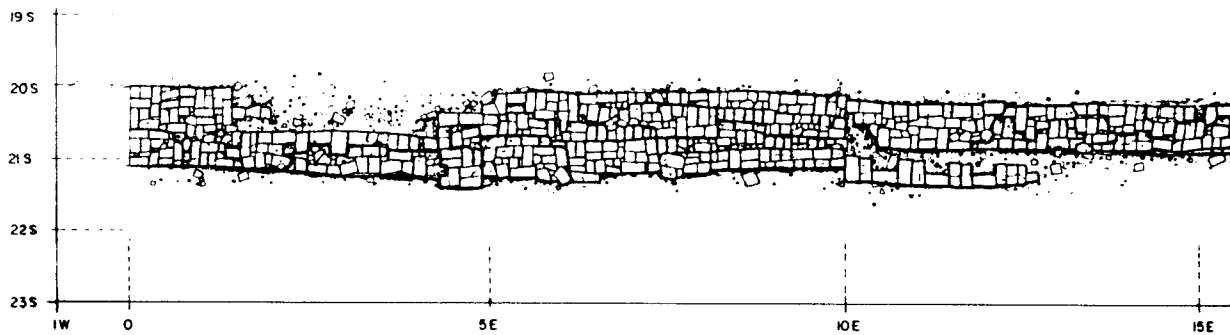

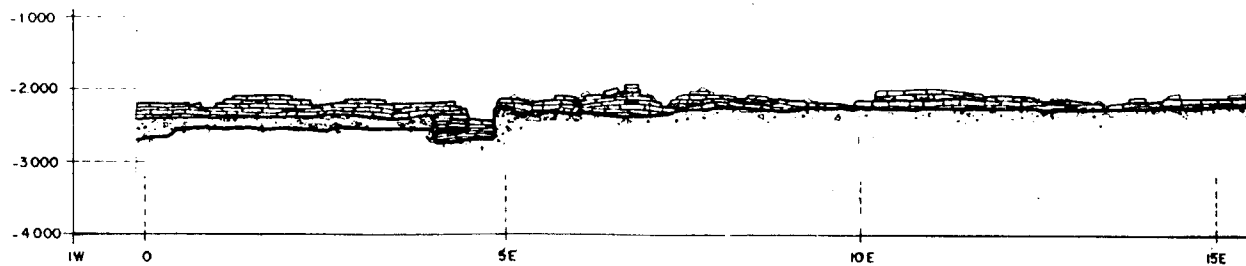
รูปแปลน ด้านทิศใต้

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

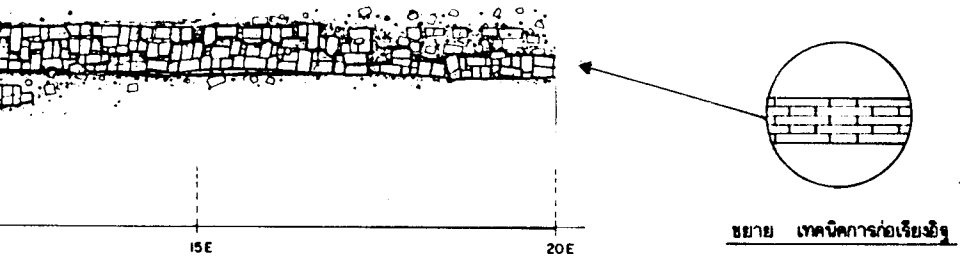
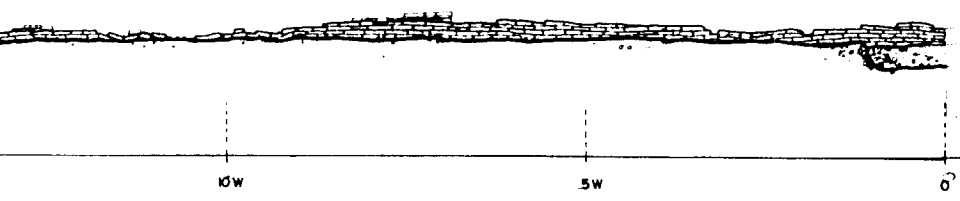
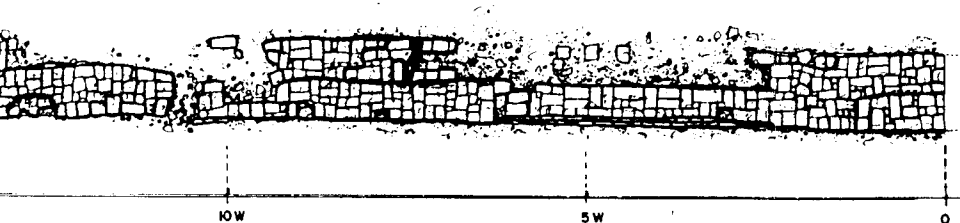

รูปแปลน ด้านทิศใต้

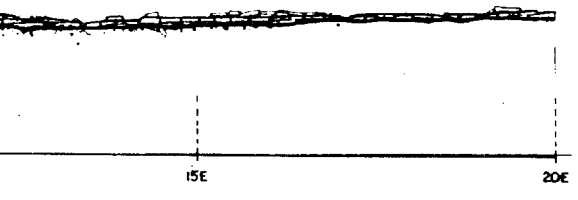

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

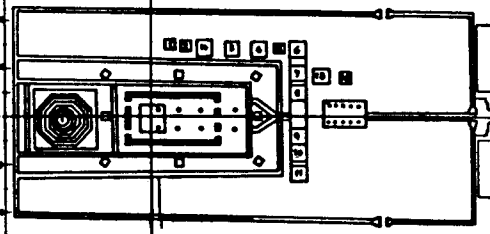

ขยาย เทคนิคการก่อเรียงอิฐ

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายชุต แดงเอียด		
2.	นายเชนท สิทินานต์		
3.	นายอัฐพร มีศกรเจริญ		
4.	น.ส.กัญญา อู่กมล		
5.	นายเมธา วัชรณะ		
6.	นายโสม คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันสนีย์กมล สุทธาทิพย์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เจ้า น้อยวัน		
2.	วิเศษ เอกบุญชูชัย จารุวรรณ		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

204/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
204/8 Phulach Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX 243-4213

ช่างโยธา	กฤษณา ศรีอึ้ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุทัศน์ ทัศนวิมล		
นักวิชาการช่างศิลป์	วินัย พรหมเสถียร		
นักโบราณคดี	กษมา เกาโตซานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทน ฝ่ายวิชาการ			
ทน ฝ่ายโบราณสถาน			
ผอ. ลงจ. บค. พร.ที่ 3			
ผอ. สบค. พย			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 33	75	33

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองระบองบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

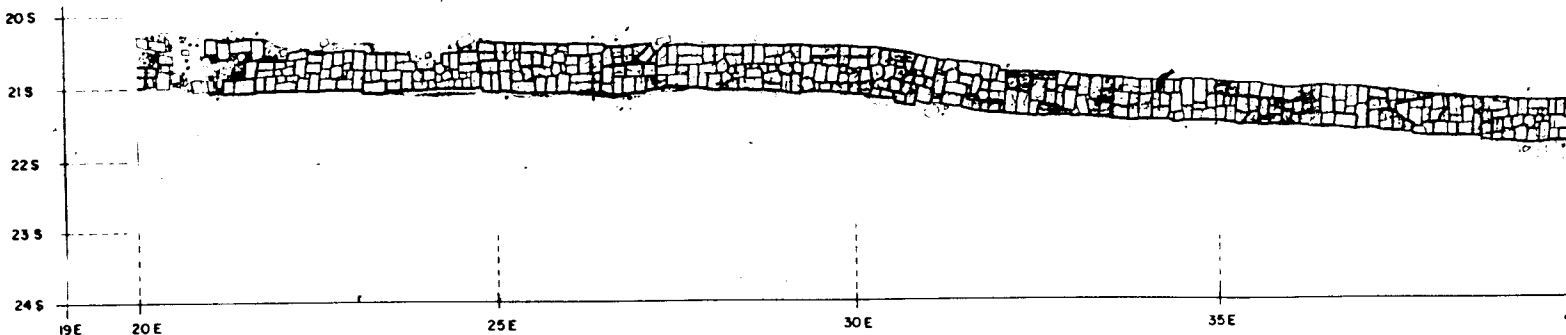
แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน กั้นผนังวัด
 0 50 10 20
 ภาพร่างจุดแดง
 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

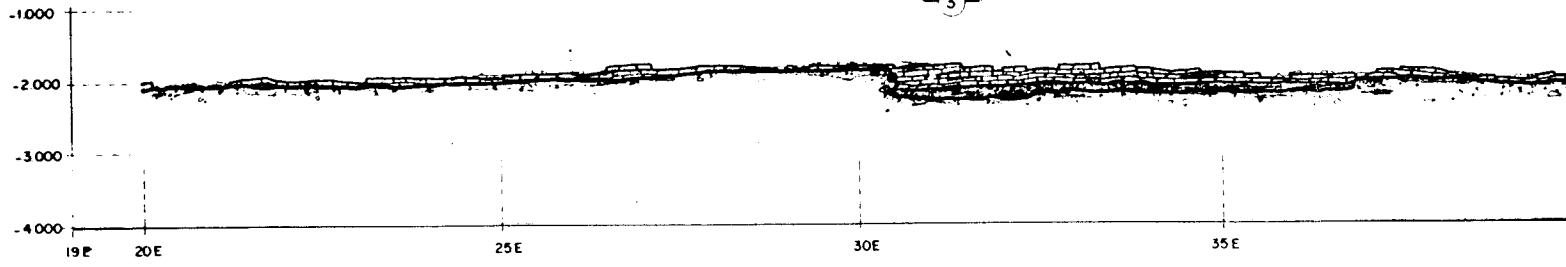
สำนักสถาปัตยกรรมและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

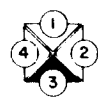
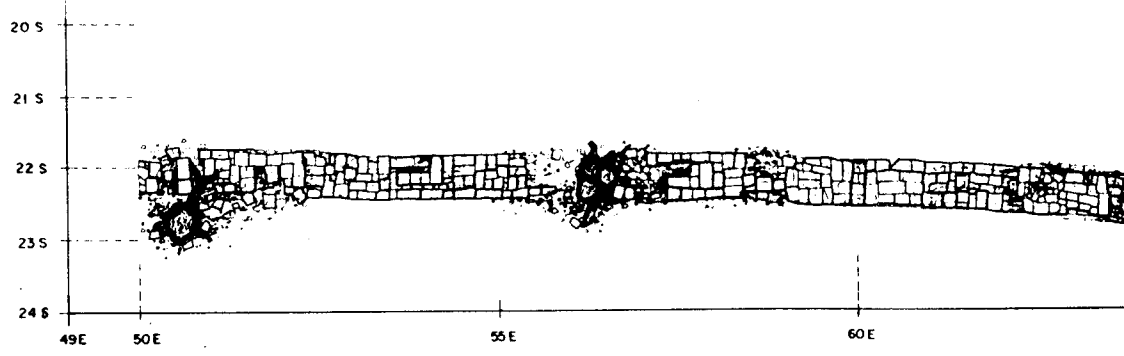

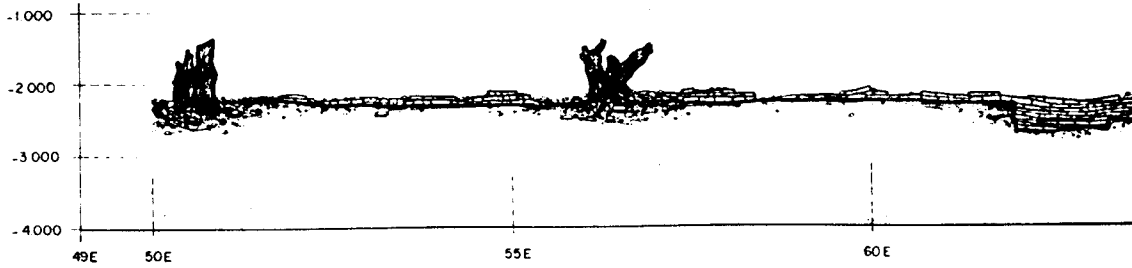
รูปแปลน ด้านทิศใต้

รูปตั้ง ด้านทิศใต้

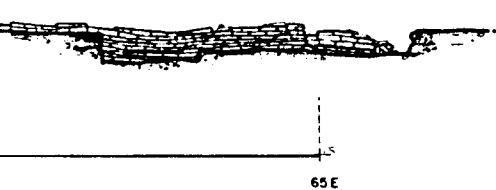
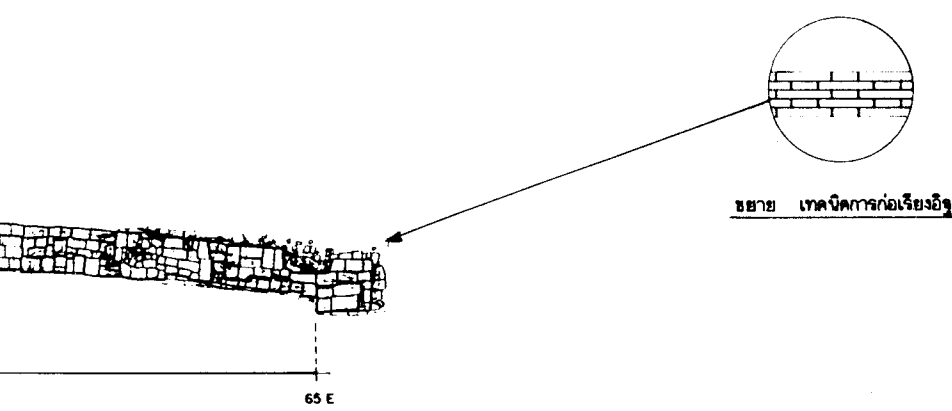
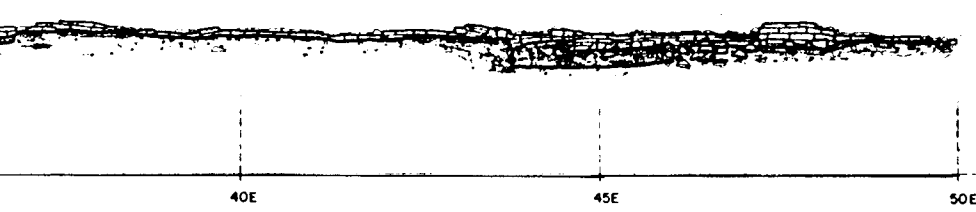
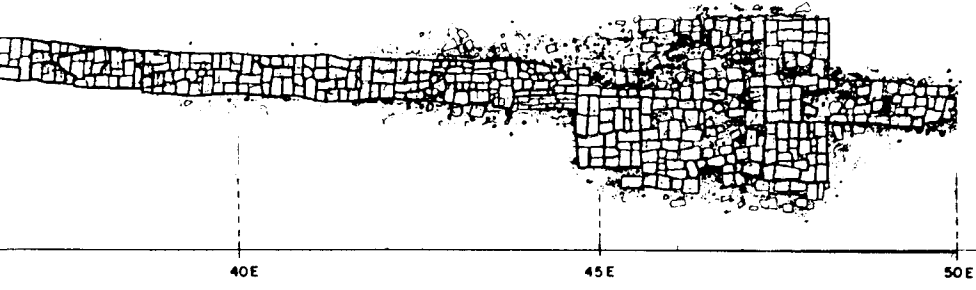

รูปแปลน ด้านทิศใต้

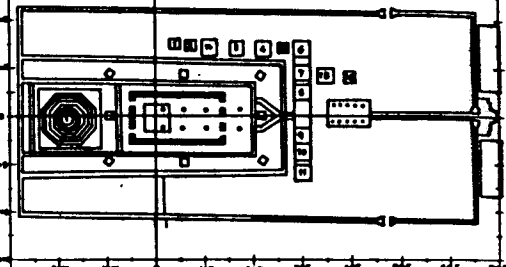
รูปตั้ง ด้านทิศใต้

ลำดับที่	ชื่อกรรมการทรงกรม	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมิต วัฒนา		
2.	นายสมาน สีทา		
3.	นายสุวิทย์ ม่วงศรี		
4.	น.ส.กัญญา ชูวงศ์		
5.	นายสมชาย วิชาญ		
6.	นายวิเศษ คำอินทร์		
7.	น.ส.กัญญาทิพย์ สุพรรณสิน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.กรรมา น้อย		
2.	พริศพร บุญฤทธิ จิตสุพรรณ		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเนียงงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.
284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel/FAX 243-4213

ช่างโยธา	คุณภา ตะอึ้ง		
นายช่างศิลปกรรม	สุวัฒน์ หิรัญวิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	วิชัย พรหมสะอาด		
นักโบราณคดี	บัณฑิต ทองอำไพ		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี	กษมา เทาโสธานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

พน ฝ่ายวิชาการ			
พน ฝ่ายโบราณสถาน			
ผอ. สขง.บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบค. พร.			
อธิบดี			

จ.ท.ล	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
BR - A 99	BR - A 34	75	34

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลดู: รูปแปลน, รูปด้าน กำแพงวัด
 สภาพแหล่งขุดแต่ง
 0 50 10 20
 มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (สปป.) เพื่อการท่องเที่ยว
 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

9 N

14,381

5 N

0

5 S

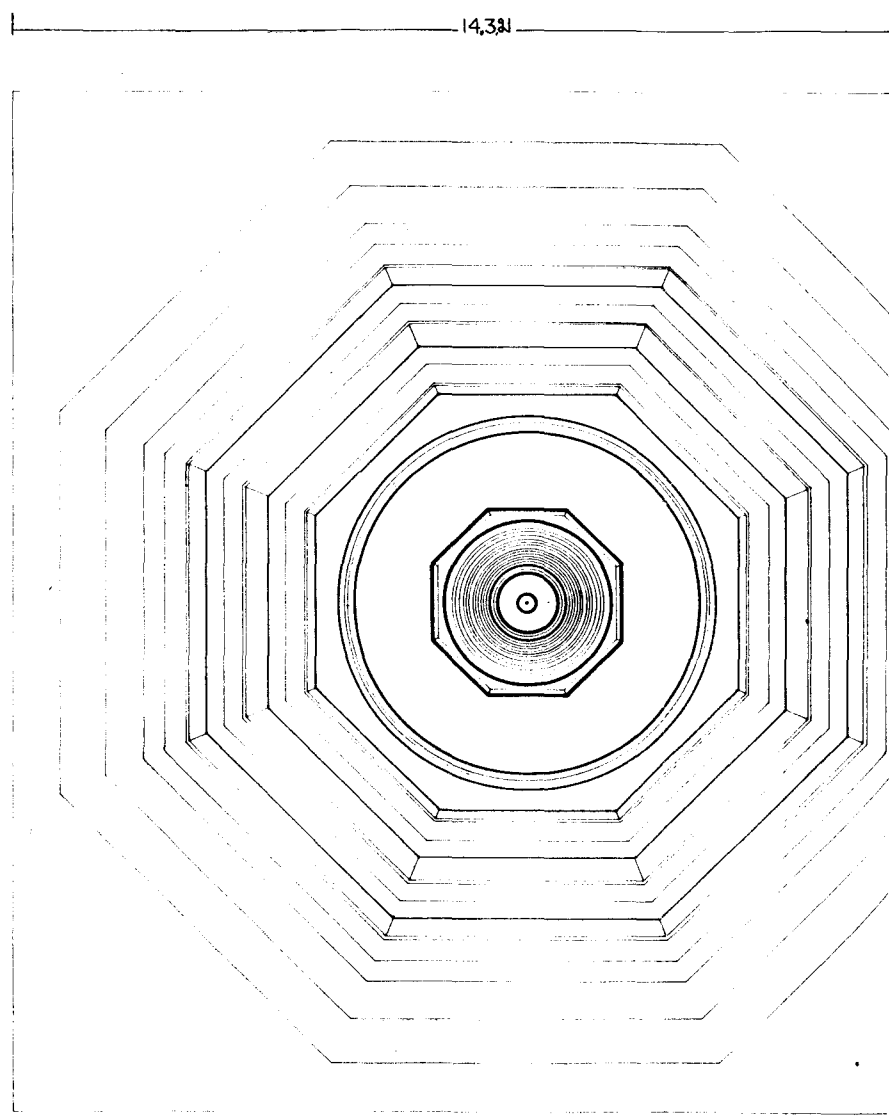
8 S

25 W

20 W

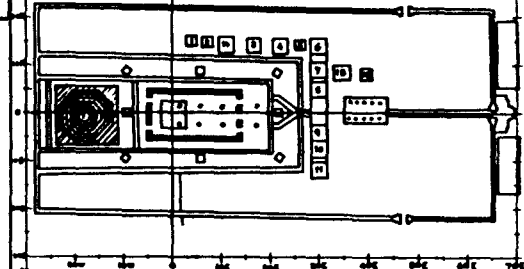
15 W

รูปแปลน

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายสมศักดิ์ นิตยวิเศษ		
2.	นายเชนทก สีระนาคย์		
3.	นายอนุวัตร ปวงศาจิระ		
4.	น.ส.กัญญา ชูสุคนธ์		
5.	นายเมธา วิชาญนะ		
6.	นายโรจน์ คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันษาอักษรณ์ สุระวัฒน์		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นิตยวิเศษ		
2.	วิเชตต์ บุญญฤทธิ์ ฉวยสุวรรณ		

ผังดัดขึ้น

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phichai Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX 243 4213

ช่างโยธา	กฤษณา ตะกั๊ว		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ศิริบุญญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	บุญสมค์ พานิชกุล		
นักโบราณคดี	สมภารภาโสสุวรรณท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิจารณ์ร่างแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทนายวิชาการ			
ทนายโบราณคดี			
ผอ. ลงง บค. พช.ที่ 3			
ผอ. สบค. พช.			
อธิบดี			

จังหวัด	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
น่าน - A 99	AN - A 71	75	71

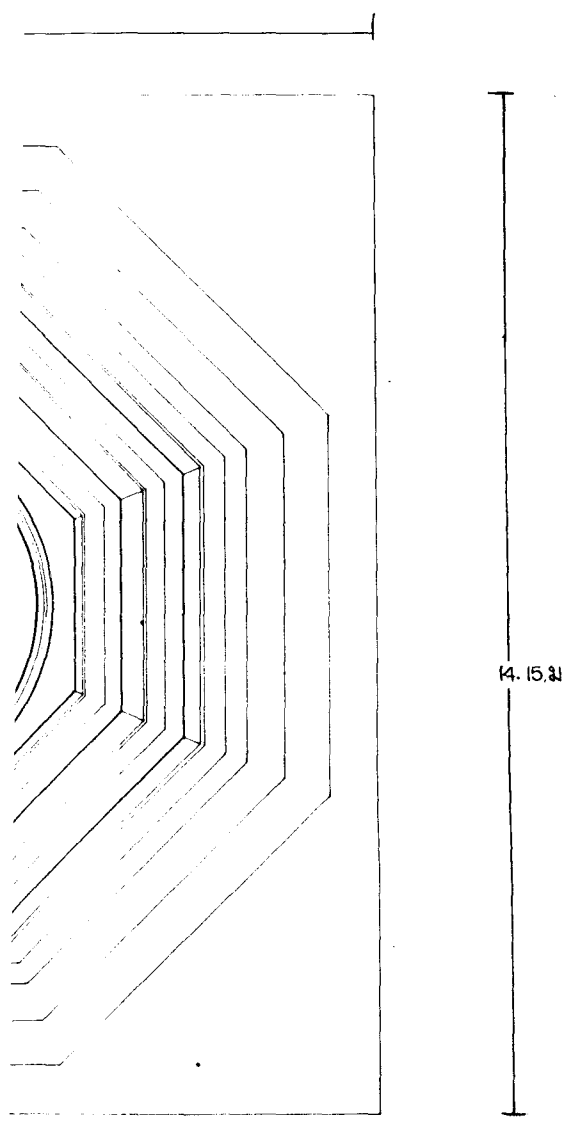
วัดพระงาม

ที่ตั้ง ศค.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
 แลสัง รูปแปลน เจดีย์ประธาน
 รูปแปลนฉันทบูร
 0 50 10 20
 มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

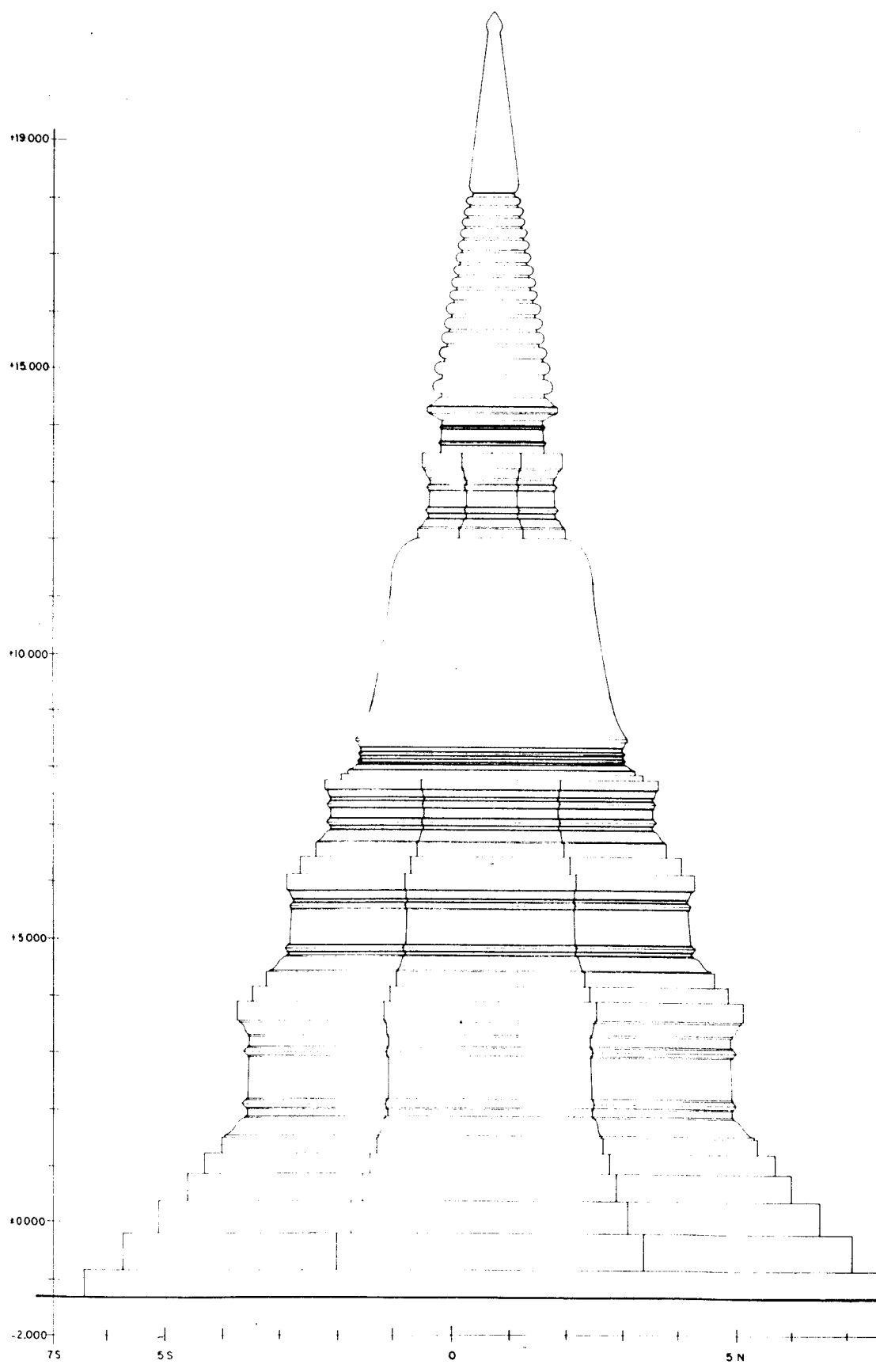
กรมศิลปากร

14.15 ม.

15W

10W

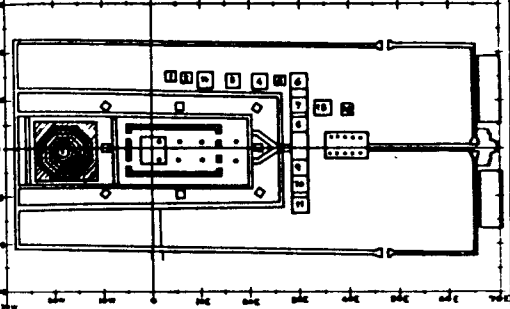

รูปด้าน

22.6.ม

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตศ นนงเอียด		
2.	นายเชนภ สิมานวนชัย		
3.	นายอัฐพล ม่วงศรีเชียร		
4.	น.ส.ภัทรี อัญชลี		
5.	นายเมธา วัชรชณะ		
6.	นายไชย คำสิงห์		
7.	น.ส.ทัศนีย์กัญจน์ สุทธาพริน		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยโพน		
2.	วิชัยเอก บุญบุญฤทธิ์ ฉ่างสุวรรณ		

ผังดัดชั้น

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

ดำเนินงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243 4213
284/8 Phetchaburi Road, Dusit Bangkok 10300 Tel./FAX 243 4213

ช่างโยธา	กฤษณา ตรีภอง		
นายช่างศิลปกรรม	ดุจดัทพ์ ศิริบุญญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	บุญยงค์ พาณิชกุล		
นักโบราณคดี	ศนภก เกาไศยวรรณท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิจารณ์ที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณสถาน			
ผอ.ลงง บค พช ที่ 3			
ผอ.ลบก พช			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
AN - A 99	AN - A 72	75	72

วัดพระงาม

ที่ตั้ง ต.คลองระบับ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง รูปด้าน เจดีย์ประธาน

รูปแบบต้นนิชฐาน

มาตราส่วน 1 : 50

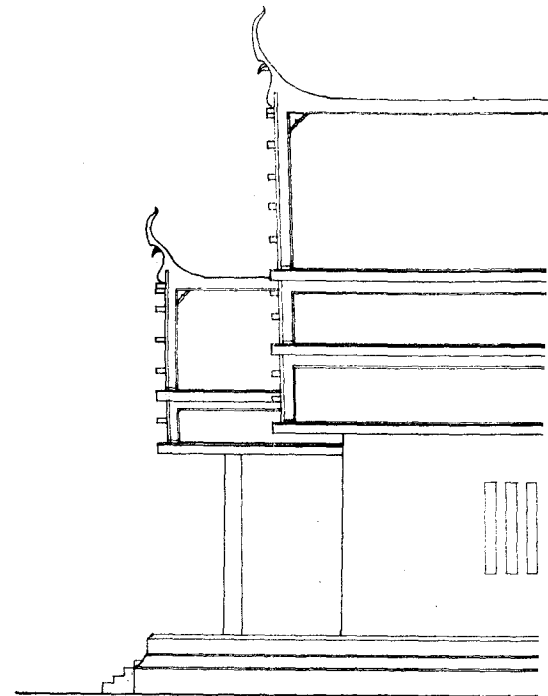
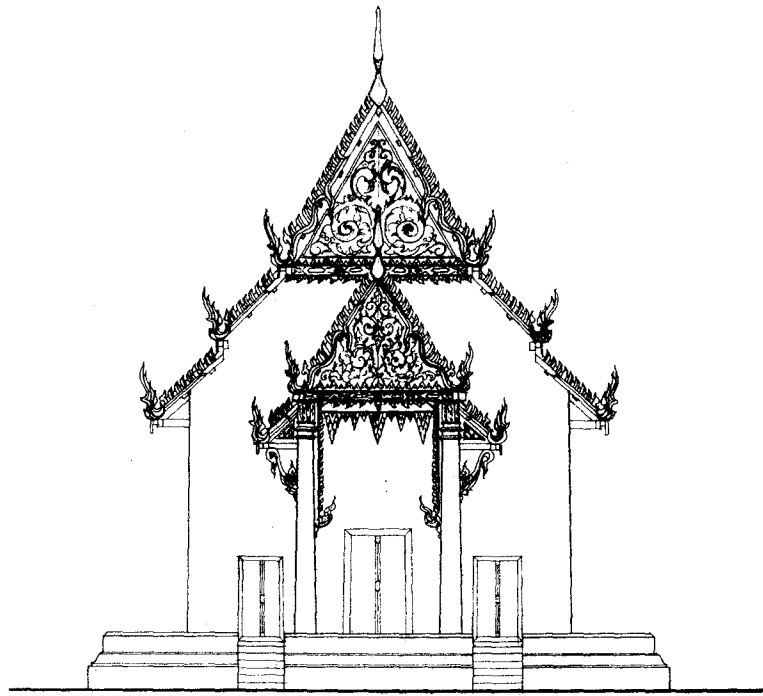
โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

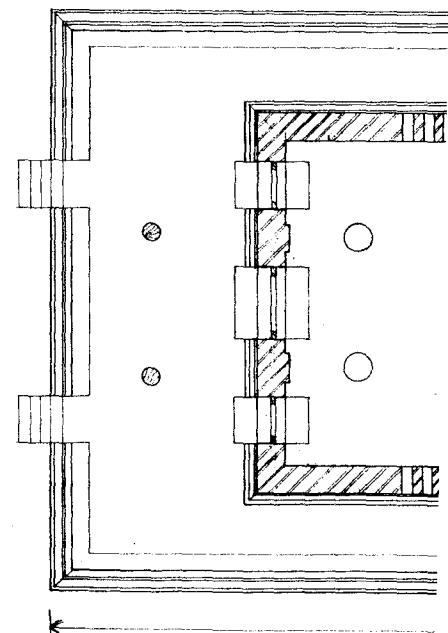
กรมศิลปากร

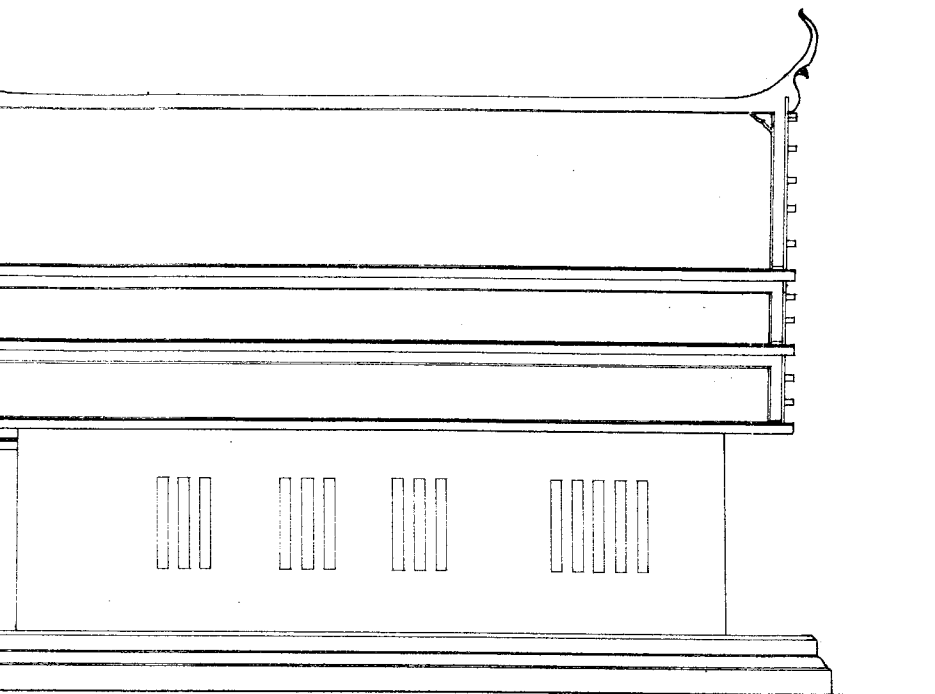
5N 8N

รูปด้านหน้า

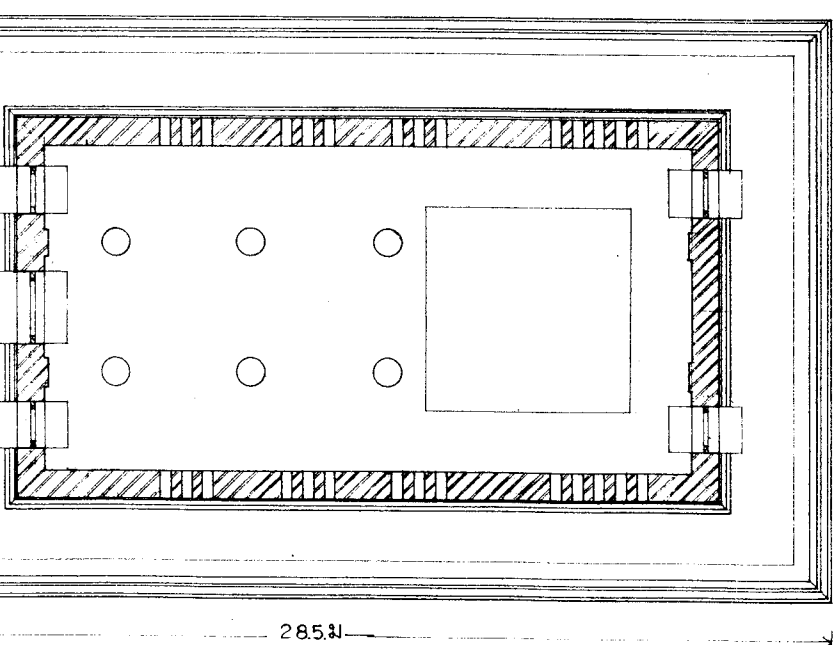

ลำดับที่	คณะกรรมการประกวดรางวัล	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายตติ นนทจิตร		
2.	นายเชนท สนิทมาตร์		
3.	นายณัฐพล ม่วงศรีเรือง		
4.	น.ส.กัญญาณี อัญญาณี		
5.	นายเมธา วัชรพงษ์		
6.	นายไชย สัมพันธ์		
7.	น.ส.พิชญานันต์ สุทธาทิน		
ลำดับที่	ผู้รับมอบงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นักรัตน์		
2.	พิชิตเสก บุญชูฤกษ์ นาคสุวรรณ		

16.6 ม

รูปด้านข้าง

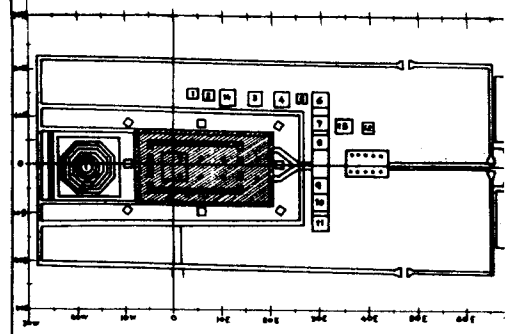

16.2 ม

รูปแปลน

28.5 ม

ผังค้ำชณี

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเป็นงาปโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/6 ถนนพิจัย เลนสุขุมิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 243-4213
284/6 Pichai Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX : 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะก้อง		
นายช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ตรีญญวิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	บุญยงค์ พาณิชกุล		
นักโบราณคดี	กษมา เกาโคสานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เขียนชาญ			

ตรวจ / วิจารณ์ที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทน ฝ่ายวิชาการ			
ทน ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. ลงง บค. พช.ที่ 3			
ผอ. ลบค. พช.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
AN- A 99	AN - A 73	75	73

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง : รูปแปลน, รูปด้าน พระอุโบสถ 0 50 1 2 3 4

รูปแบบฉัันนิจฐาน มาตราส่วน 1 : 100 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อการท่องเที่ยว

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

3N

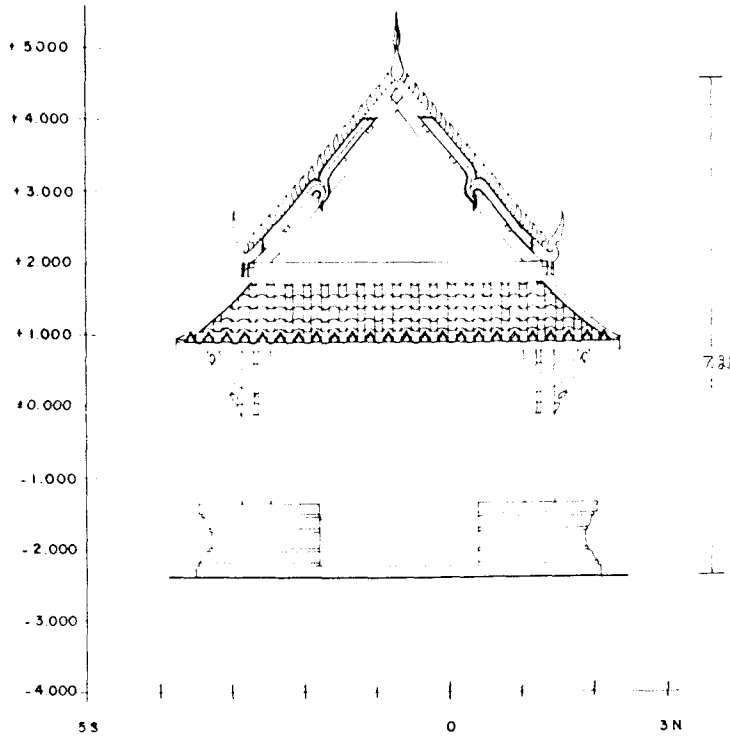
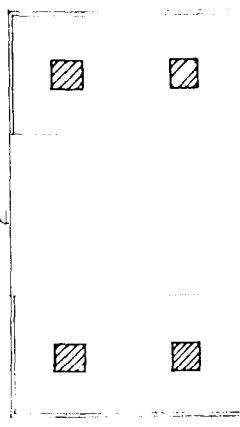
0

5S

32E

2.258

35E

+5.000

+4.000

+3.000

+2.000

+1.000

+0.000

-1.000

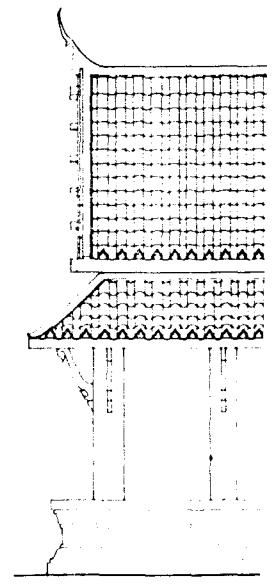
-2.000

-3.000

-4.000

32E

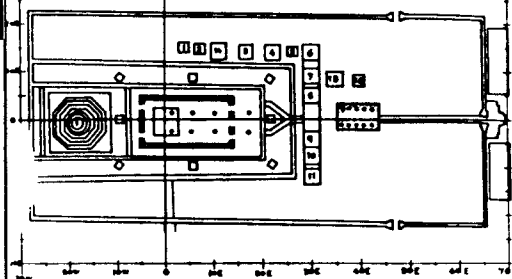
35E

รูปด้านหน้า

ลำดับที่	คณะกรรมการฯ/อาจารย์	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายอดุล แสงเชิด		
2.	นายเดบกร สีนามาศ		
3.	นายอัฐพล อำนวยศรี		
4.	น.ส.กัญญา อัญญา		
5.	นายเมธา วิจิตรณะ		
6.	นายโชค คำสิงห์		
7.	น.ส.ศันสนีย์ สุทธศรี		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร น้อยรัตน์		
2.	วิมลเกตุ บุญผดุงชัย ฉายสุวรรณ		

ผังดัดชัย

มาตราส่วน 1 : 750 เมตร (โดยประมาณ)

คำเนิงานโดย

บริษัท มรดกโลก จำกัด
WORLD HERITAGE Co., Ltd.

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10300 โทร. 243-4213
284/8 Phetchaburi Road, Duang Bangkok 10300 Tel / FAX : 243-4213

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะก้อง		
นายช่างศิลปกรรม	อรุณศักดิ์ ทิระญูวิญญู		
นักวิชาการช่างศิลป์	บุญยงค์ พาณิชกุล		
นักโบราณคดี	กษมาภา ไชยานนท์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

ทพ.ฝ่ายวิชาการ			
ทพ.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบง. บค. พธ.ที่ 3			
ผอ. สบค. พธ.			
อธิบดี			

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
AN - A 99	AN - A 74	75	74

วัดพระงาม

ที่ตั้ง: ค.คลองจระบัว อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

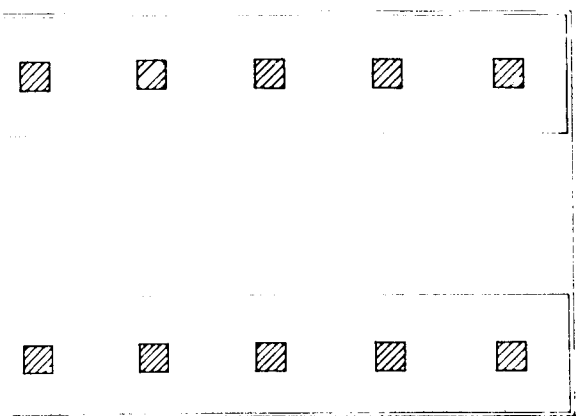
แสดง: รูปแปลน, รูปด้าน (ศาลา)

อาคารหมายเลข 1, รูปแบบต้นฉบับฐาน มาตราส่วน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (JRF) เพื่อการท่องเที่ยว

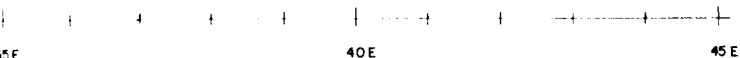
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

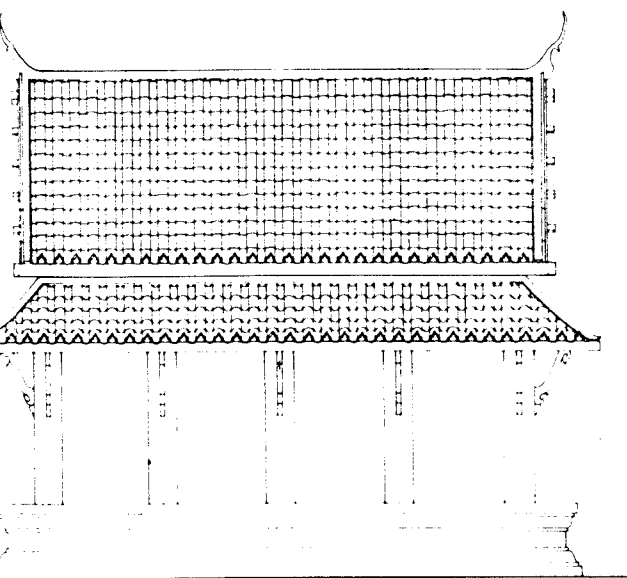

8.4 ม.

5.1 ม.

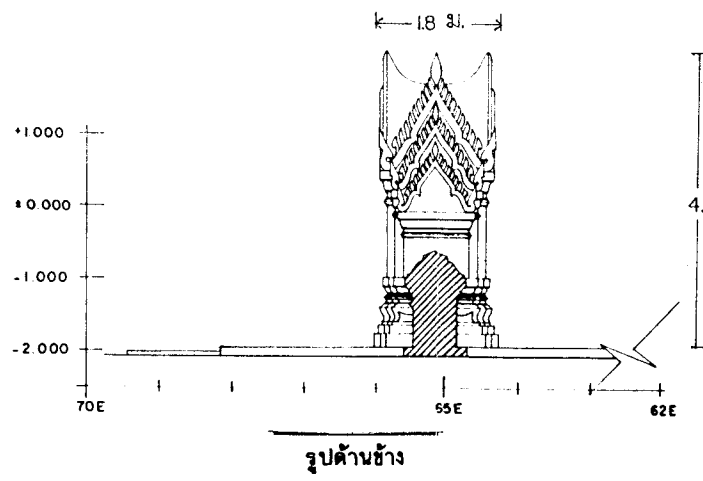
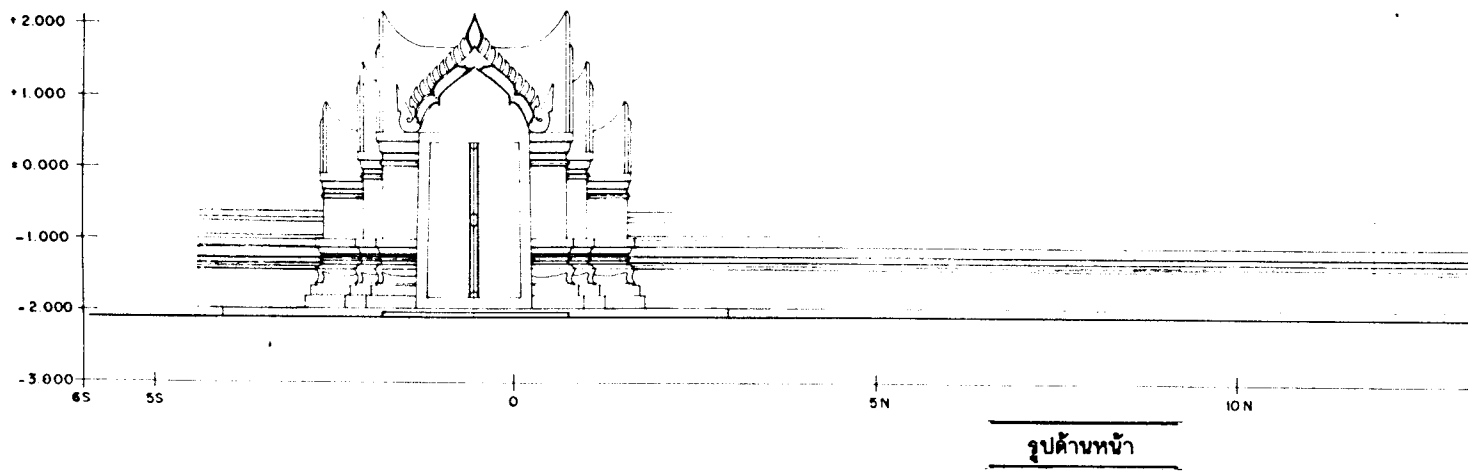
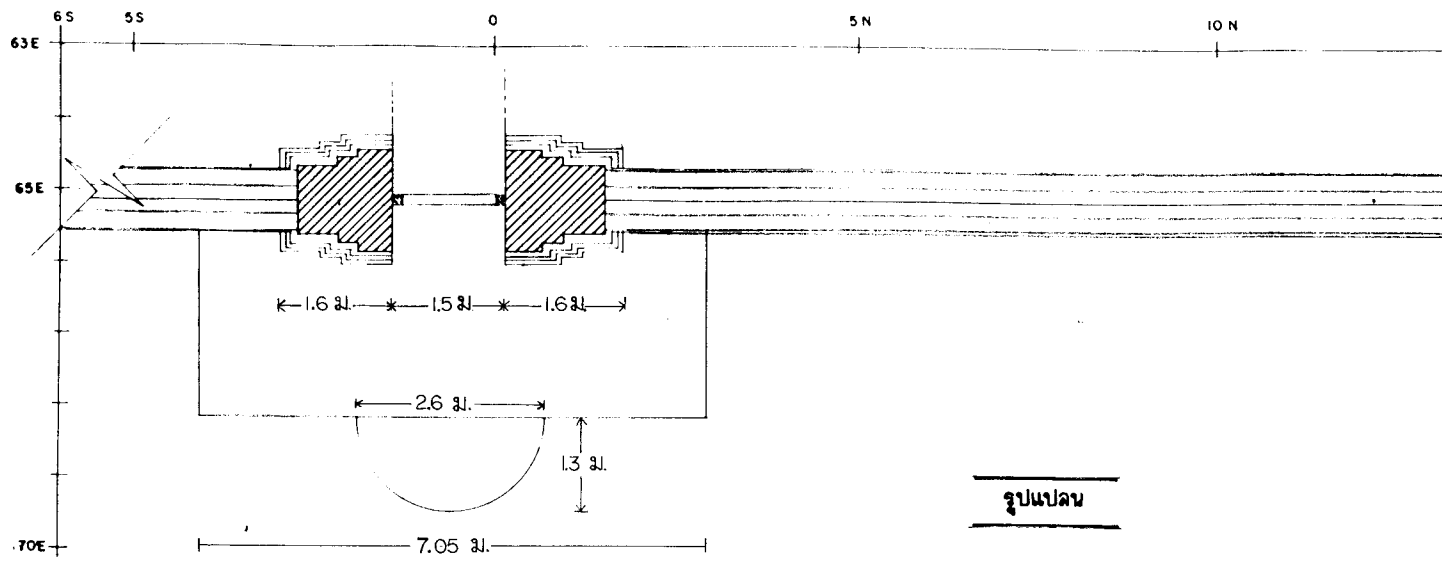
รูปแปลน

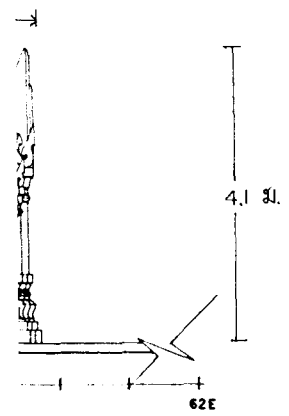
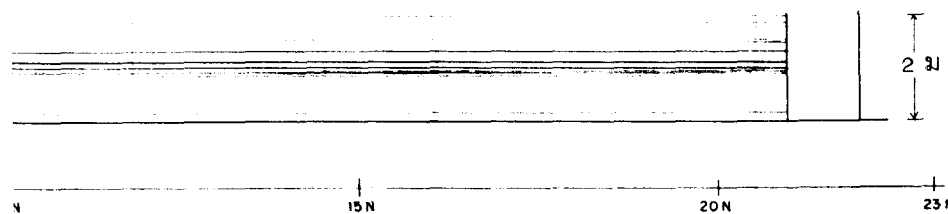
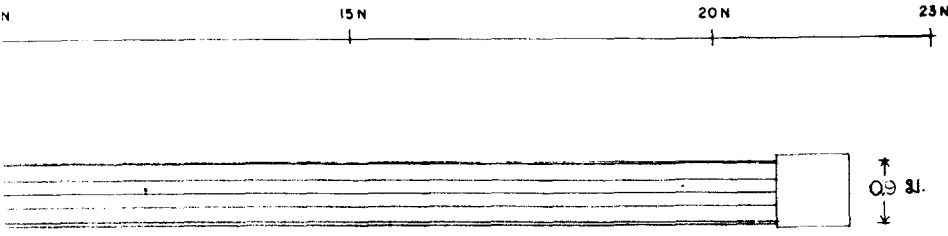

7.31

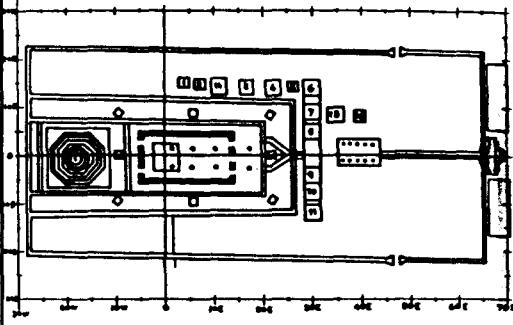
รูปด้านข้าง

ลำดับที่	ชื่อกรรมการ/กรรมการช่วย	วันที่	หมายเหตุ
1.	นางสด แสงสิงห์		
2.	นางเจนก สิมานนท์		
3.	นายอัฐพล มีหาวะเรียว		
4.	น.ส.กัญญา อัญญา		
5.	นายเนธา วิจิตรณะ		
6.	นายโรจ ศาสตร์		
7.	น.ส.พิศนาลักษณ์ สุทธพรหม		
ลำดับที่	ชื่อกรรมการ	วันที่	หมายเหตุ
1.	น.ส.เรไร นันทวัฒน์		
2.	รศ.เอก บุญชูพงศ์ จากสุพรรณ		

ผังค้ำยัน

มาตราส่วน : 1 : 750 (โดยประมาณ)

คำเป็นงานโดย

284/8 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10000 โทร. 243-4218
284/8 Phloklai Road, Dusit Bangkok 10000 Tel./Fax : 243-4218

ช่างโยธา	กฤษฏา ตะก้อง		
ช่างช่างศิลปกรรม	สุรศักดิ์ ศิริบุญบุญ		
นักวิชาการช่างศิลป์	บุญสงค์ พาณิชกุล		
นักโบราณคดี	กัมมร เกาโหลยพันธ์		
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			
ผู้เชี่ยวชาญ			

ตรวจ / วิศวกรที่รูปแบบ / ออกแบบ

ช่างช่างศิลปกรรม			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิชาการ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
ผอ. สบจ.บค. พย.ที่ 3			
ผอ. สบค. พย.			
อธิบดี			
จ.ท.ด	แบบท.ท.ด	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
AN - A 99	AN - A 75	75	75

วัดพระงาม

ที่ตั้ง : ต.คลองระบองเพ็ญ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง : รูปแปลน, รูปด้าน รูปประติมากรรม 0 50 10 20

กำหนดวงวัด รูปแบบชั้นนิยฐาน มาตรฐาน 1 : 50 เมตร

โครงการเงินกู้ OECF (ย.พ.) เพื่อการอนุรักษ์

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

รายการประกอบแบบบูรณะโบราณสถาน

วัดพระงาม(ชะราม) ต. คลองสระบัว อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 มีความประสงค์ที่จะทำการบูรณะและอนุรักษ์โบราณสถานวัดพระงามดังรายการต่อไปนี้

1. เจดีย์ประธาน
2. พระอุโบสถ
3. สุสานไฟที่
4. เจดีย์รายทั้งหมด 14 องค์
 - เจดีย์รายหมายเลข 1
 - เจดีย์รายหมายเลข 2
 - เจดีย์รายหมายเลข 3
 - เจดีย์รายหมายเลข 4
 - เจดีย์รายหมายเลข 5
 - เจดีย์รายหมายเลข 6
 - เจดีย์รายหมายเลข 7
 - เจดีย์รายหมายเลข 8
 - เจดีย์รายหมายเลข 9
 - เจดีย์รายหมายเลข 10
 - เจดีย์รายหมายเลข 11
 - เจดีย์รายหมายเลข 12
 - เจดีย์รายหมายเลข 13
 - เจดีย์รายหมายเลข 14
- 5 อาคารหมายเลข 1
6. อาคารหมายเลข 2,3
7. ทางเดินรูปตัววาย (Y)
8. ชุ่มประตู่ – กำแพงแก้ว

รายการบูรณะประกอบแบบบูรณะ

โบราณสถานภายในวัดพระงามทำการบูรณะมีดังนี้คือ

1. เจดีย์ประธาน

สภาพก่อนบูรณะ

เจดีย์องค์นี้เป็นเจดีย์ ทรงระฆังตั้งอยู่บนฐานบัว 8 เหลี่ยม และฐานเขียงสี่เหลี่ยม ประกอบด้วยฐานเขียงสี่เหลี่ยม 1 ชุด ปัจจุบันถูกฐานไฟที่ถมปิด ฐานเขียง 8 เหลี่ยม ชุดฐานบัว 8 เหลี่ยม ชุดมัลลยเถา องค์ระฆัง บัลลังก์กลม ก้านฉัตรที่มีลูกแก้วคาด 2 เส้น และปล้องโฉน สภาพชำรุดทั้งองค์ โดยเฉพาะส่วนฐานเขียง 8 เหลี่ยม ที่แฉะตัวออก และชุดฐานบัว 8 เหลี่ยมที่กะเทาะหลุดร่วงทุกด้าน องค์ระฆังที่มีร่องรอยการขูดหรือ เจาะทะลุเป็นโพรงทั้งองค์

วิธีการบูรณะ

1. ก่อนการบูรณะ ให้รื้อถอนรากไม้ และวัชพืชที่ขึ้นอยู่บนองค์เจดีย์ และทุกส่วนขององค์เจดีย์ออกให้หมด แล้วจึงใช้น้ำยากำจัดวัชพืชฉีดหรือพ่น โดยเฉพาะต่อไม้ที่อยู่ลึกเข้าไปไม่สามารถนำออกมาได้หมด ให้ใช้น้ำยากำจัดวัชพืชฉีดหรือพ่น เพื่อป้องกันมิให้วัชพืชเหล่านั้นเจริญเติบโตขึ้นมาอีก

2. การบูรณะส่วนรากฐานเริ่มจากรากฐานสี่เหลี่ยมทำการก่ออิฐบูรณะเต็มรูปแบบ โดยถอดหรืออิฐที่ผุเปื่อยออกให้หมด ให้กระทำด้วยความระมัดระวังมิให้กระทบกระเทือนส่วนอื่น โดยเฉพาะปูนฉาบเดิมให้ทำการอนุรักษ์ปูนฉาบเดิมไว้ด้วย

3. การบูรณะฐาน 8 เหลี่ยมทั้ง 3 ชั้นให้ตรวจสอบสภาพอิฐเดิม แล้วรื้อถอดอิฐส่วนที่ผุเปื่อยแตกหักออก หากส่วนใดจะได้รับความกระทบกระเทือน และมีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงพอ ให้ค้ำยันเสียก่อนที่จะก่ออิฐบูรณะ โดยเฉพาะปูนฉาบเดิมให้กระทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง

4. การบูรณะองค์ระฆัง ให้สกัดอิฐที่ผุเปื่อยออก แล้วก่ออิฐเสริมให้เต็มรูปแบบ

5. ให้สกัดก้อนอิฐที่ผุเปื่อยออกอย่างระมัดระวังมิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถานเกิดความเสียหาย ซึ่งเนื่องจากทำการสกัด ก้อนดำเนินการผู้รับจ้างจะต้องตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของโบราณสถานนั้นๆ เสียก่อน หากพบว่าไม่มีความแข็งแรงพอ อันเนื่องจากการสะเทือนจากแรงสกัดให้ทำการค้ำยันก่อนทุกครั้งทำการสกัด

6. ก่อนการก่ออิฐบูรณะส่วนที่ชำรุดเสียหาย ให้ตรวจสอบสภาพของแนวอิฐก่อตรงบริเวณนั้นและโดยทั่วไป ถ้าพบว่ามีจุดที่ไม่มั่นคงแข็งแรงและอาจเป็นอันตรายกับส่วนอื่นๆได้ และให้รื้อออกแล้วเสริมความมั่นคงก่อนที่จะก่ออิฐตามสภาพหลักฐานที่ปรากฏ

7. การก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมจะต้องคำนึงรูปทรงสันฐานเดิม แนวชั้นอิฐก่อระดับชั้นอิฐเดิมที่เป็นหลักฐาน เพื่อจะได้ก่ออิฐเพื่อจะได้ก่ออิฐเชื่อมต่อประสานเป็นแนวเดียวกันของแต่ละชั้นอิฐ โดยจะคำนึงการยึดเกาะระหว่างปูนก่อกับก้อนอิฐ ทั้งอิฐเก่าและอิฐใหม่โดยจะต้องล้างความสะอาดอิฐเก่าที่มีดินจับเกาะอยู่ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ช่องว่างที่จะก่ออิฐเข้าไปใหม่จะต้องมีความกว้างพอที่จะให้ก้อนอิฐเข้าไปจับยึดติดแน่นกับอิฐเดิมของตัวโบราณสถานได้ โดยที่น้ำหนักของตัวอิฐและปูนก่อจะไม่ถ่วงตัวเองให้หลุดร่วงลงมาได้

8. การก่ออิฐทุกครั้งจะต้องช้อนแนวปูนก่อไม่ให้ล้นออกมาภายนอก และทำให้ก้อนอิฐเลอะ การก่อจะต้องใช้ความประณีตไม่เหมือนกับการก่ออิฐอาคารทั่วไปและจำต้องก่ออัดปูนก่อเข้าไปภายในให้แน่น อย่าให้เกิดช่องว่างขึ้นได้ การก่ออิฐสอบปูนให้ปูนสอหลบเข้าไปข้างในประมาณ 1 ซม.

9. การรื้อชั้นอิฐที่ทรุดเอียงไปจากแนวชั้นอิฐเดิม ออกจนถึงแนวชั้นของอิฐที่ได้ระดับเพื่อที่จะก่ออิฐซ่อมแซมส่วนที่ขาดหายไปให้มั่นคงแข็งแรง ตามสัดส่วนหรือรูปแบบเดิมหรือตามรูปแบบกำหนด ซึ่งจะต้องยึดถือหลักฐานเดิมหรือรูปแบบทางสถาปัตยกรรม / ศิลปกรรมเดิม

10. การบูรณะส่วนฐานหรือก่ออิฐเสริมส่วนที่ขาดหายไป ให้ยึดถือหลักฐานเดิมหลังจากการขุดแต่งเท่าที่หลักฐานปรากฏ หรือยึดถือตามแบบวิเคราะห์ แล้วให้บูรณะก่ออิฐเสริมตามรูปแบบกำหนด

11. ปูนฉาบเดิมที่เหลืออยู่ให้คงรักษาไว้แล้วอนุรักษ์ปูนฉาบเดิมโดยการยาแนวปูนฉาบโดยรอบซึ่งจะต้องผสมสีให้กลมกลืนกับสีของปูนฉาบเดิม ปูนยาแนวให้ใช้ปูนหมักแบบโบราณ อุดแต่งปาดปูนให้ดูสวยงาม ส่วนผิวปูนฉาบเดิมให้ล้างทำความสะอาดด้วยแปรงขนอ่อน

12. การก่อกออิฐบูรณะซ่อมแซม อิฐบางก้อนที่หมดสภาพ มีลักษณะผุเปื่อยให้ทำการกระเทาะหรือสกัดเอาอิฐก้อนนั้นๆออก เพื่อที่จะเปลี่ยนใหม่ โดยใช้อิฐที่มีขนาดเดียวกันมีสภาพที่แข็งแรงและได้รูปทรงแทนของเดิมกระทำโดยการก่อกอิฐดังกล่าวอัดเข้าไปแทนที่ของเดิม

13. สำหรับการก่อกอิฐส่วนที่เป็นบัว ให้ยึดของเดิมเป็นเกณฑ์ ทำการถากอิฐให้เฉียงดูเป็นธรรมชาติ กลมกลืนหรือใกล้เคียงของเดิมให้มากที่สุด การก่อกอิฐในส่วนที่พังทลายและก่อกอิฐซ่อมแซมก้อนที่หมดสภาพต้องคำนึงถึงแนวชั้นอิฐของเดิมที่ได้ระดับดีอยู่เป็นเกณฑ์ และที่สำคัญจะต้องพิจารณาถึงวิธีการเทคนิคการก่อกอิฐตามรูปแบบเดิมสมัยโบราณให้มากที่สุด

14. ฐานเดิมที่พังชำรุดมีรอยแยกออกจากกัน ให้รื้อสกัดออก และให้เว้นหลัฐานเดิมที่สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่มีไว้เป็นแบบอย่าง แล้วทำการก่อกเสริมหรือปูนใหม่ตามรูปแบบเดิม

15. การเสริมความมั่นคง ให้วางคาน ค.ส.ล. และเสา ค.ส.ล. เสริมความมั่นคง ตามรูปแบบเสริมความมั่นคง

2. พระอุโบสถ

สภาพก่อนบูรณะ

เป็นอาคารขนาด 6 ห้อง มีชานด้านหน้าโบสถ์ ตัวอุโบสถมีขนาดกว้างประมาณ 15 เมตร ยาวประมาณ 34.3 เมตร พื้นอุโบสถยกสูงจากลานประทักษิณประมาณ 95 ซม. มีระเบียงรอบอุโบสถปูด้วยอิฐกว้างประมาณ 2.2 เมตร และชานทางด้านหน้าอุโบสถที่มีการใช้เสากลม 1 คู่ รองรับหลังคาชานอุโบสถ ภายในอาคารใช้เสาดัดผนัง 2 คู่ ที่ผนังด้านหน้าและด้านหลังตรงกับแนวเสาอิฐรองรับอาคาร เสาคู่สุดท้ายทางทิศตะวันตกเป็นเสาสี่เหลี่ยม ส่วนเสาต้นอื่น ๆ เป็นเสากลมซึ่งเสาแต่ละคู่ห่างกันประมาณ 2.50 เมตร ฐานชุกชีตั้งอยู่ด้านหลัง มีผังรูปสี่เหลี่ยม ฐานเป็นฐานบัว พื้นปูอิฐแล้วลาดปูนต่อมาได้ใช้แผ่นกระเบื้องดินเผารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 30 X 30 ซม.ปูซ่อมอีกชั้นหนึ่ง จากนั้นจึงฉาบปูนทับ

2.1 ฐานชุกชีในพระอุโบสถ

วิธีการบูรณะ

1. ให้ขูดรากถอนโคนวัชพืช จนหมดไม่ให้เหลือ ฉีดพ่นด้วยน้ำยากำจัดวัชพืชทั่วฐานชุกชี
2. ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนผิวอิฐก่อ ปูนสอ ด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
3. รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก ซ่อมแซมปูนสอโดยการอัดปูนใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
4. งานก่อกอิฐซ่อมแซมเส้นลวดและบัว ให้ทำตามรูปแบบและแนวเดิม ให้ก่อกเสริมให้ได้รูปทรงสัดส่วน ระดับและระยะของเดิม ก่ออิฐเสริมตามสภาพหลักฐานที่พบ
5. อิฐที่น้ำมาก่อจะต้องรดน้ำให้เปียกเสียก่อนให้มีความชื้นพอเหมาะที่จะนำมาใช้งานก่อ
6. บริเวณภายในฐานชุกชีให้ทำการบดอัดทรายถมให้เต็มพื้นที่ด้านบนวางอิฐเสริม 2-3 ชั้นสอปูนด้วยปูนสอ
7. การก่อกอิฐจะต้องปาดปูนเต็มหน้าก่อนอิฐเสมอ แล้วจึงนำอิฐมาวางทับ เพื่อการยึดเกาะที่แข็งแรงและปูนสอจะต้องมีความหนาไม่เกิน (ประมาณ 1.5 ซม.)
8. การก่อกอิฐสอปูน ปูนสอนั้นหลบลึกจากหน้าอิฐประมาณ 1 เซนติเมตร (โดยการใช้เหล็กเส้นชุดร่อนปูนก่อ)
9. ก่ออิฐเสริมตามสภาพหลักฐานที่พบ การก่อกให้ก่อกเติมรูปแบบโดยการก่อกเรียงตามรูปแบบโบราณและก่อกอิฐเสริม 2-3 ชั้น ไม่แสดงรูปทรง การก่อกอิฐต้องก่อกให้กลมกลืนกับของเดิมให้ได้ระดับได้แนว

2.2 บันไดทางขึ้น – ลง

วิธีการบูรณะ

ให้ก่อสร้างเสริมตามสภาพหลักฐานเดิม การก่อสร้างให้ก่อสร้างรูปแบบ

2.3 พื้นพระอุโบสถ

วิธีการบูรณะ

1. ให้รื้อกระเบื้องปูพื้นของเดิมออกทั้งหมด โดยจะต้องรื้อด้วยความระมัดระวังและนำไปล้างทำความสะอาด
2. ให้เก็บชิ้นส่วนของกระเบื้องปูพื้นที่แตกหักและยังสามารถนำมาประกอบได้เต็มแผ่นสมบูรณ์ ให้นำกลับมาปูก่อนจนหมด แล้วจึงปูต่อด้วยกระเบื้องใหม่จนเต็มพื้นที่ เป็นการอนุรักษ์ของเดิมที่เหลืออยู่ และเป็นการเก็บหลักฐานเดิมไว้
3. ให้ปรับบดอัดพื้นอาคารให้แน่นไม่เอียงด้วยทรายถม
4. ให้ปูพื้นด้วยกระเบื้องของเดิมที่ยังมีสภาพดี ให้นำกลับมาใช้งานทั้งหมด และให้ปูเสริมด้วยกระเบื้องดินเผาใหม่เนื้อแกร่งชนิดไม่เคลือบ ขนาด 30 X 30 เซนติเมตร บนพื้นอิฐเดิมที่ปูรองพื้นไว้ การปูอิฐให้ทำการปูตามลักษณะการวางของเดิมที่จัดวางไว้ยากแนวด้วยปูนก่อเต็มพื้นที่พื้นพระอุโบสถ
5. อิฐที่ใช้ในการปูครั้งแรกให้ใช้อิฐเดิมที่มีสภาพดี เสริมด้วยอิฐใหม่รองพื้นด้วยปูนหมักความหนาไม่เกิน 3 เซนติเมตร ปรับลาดเอียงเพื่อระบายน้ำ
6. ทำจุดระบายน้ำ 6 จุด เพื่อระบายน้ำออกจากพื้นพระอุโบสถ โดยการปิดช่องหน้าต่างพื้นอิฐ
7. ปูนหมักใช้ในการปูกระเบื้องดินเผา 30 X 30 เซนติเมตร ยากแนวจนเต็มพื้นที่พื้น
8. พื้นอุโบสถที่ยังมีปรากฏหลักฐานมีความสมบูรณ์สวยงาม ให้อนุรักษ์ของเดิมเอาไว้ในบริเวณด้านทิศเหนือ ลานประทักษิณที่ปรากฏพื้นกระเบื้องดินเผาทับหน้าด้วยปูนหมักให้ทำการอนุรักษ์ไว้ล้างทำความสะอาดด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำเพื่อขจัดรอยคราบสกปรก ซ่อมแซมปูนหมัก ซ่อมส่วนที่ชำรุดแทนพื้นที่เดิม

2.4 เสากลม (อุโบสถ)

วิธีการบูรณะ

1. ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนผิวอิฐก่อ ปูนสอด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
2. รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก ซ่อมแซมปูนสอโดยการอัดปูนสอใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
3. งานก่ออิฐซ่อมแซม ให้ใช้อิฐถากที่มีขนาดใกล้เคียงกับหลักฐานเดิม โดยการถากต้องถากทั้งด้านกว้างและยาว ก่อให้เต็มรูปแบบโดยการก่อเรียงรูปแบบโบราณ
4. การก่ออิฐจะต้องปาดปูนเต็มหน้าก่อนอิฐเสมอแล้วจึงนำอิฐมาวางทับ เพื่อการยึดเกาะที่แข็งแรงและปูนสอจะต้องมีความหนาไม่เกิน (ประมาณ 1.5 เซนติเมตร)
5. การก่ออิฐสอปูนนั้นหลบลีจากหน้าอิฐประมาณ 1 เซนติเมตร (โดยการใช้เหล็กเส้นชุดรองปูนก่อ)
6. เสากลมที่ก่อจะต้องมีความสูงไม่เกินผนังหรือตามรูปแบบที่กำหนด

2.5 ฐานใบเสมา

สภาพก่อนบูรณะ

เป็นฐานก่ออิฐสี่เหลี่ยม ตั้งอยู่บนฐานไพที สภาพส่วนใหญ่ชำรุดมาก เหลือความสูงประมาณ 30 – 40 ซม. เท่าที่พบไม่ปรากฏลักษณะของฐาน พบแต่ส่วนของฐานเชิงสี่เหลี่ยม

แนวทางการบูรณะ

1. ให้อุ้ดรกากถอนโคนวัชพืชจนหมดไม่ให้เหลืออยู่ ฉีดพ่นด้วยน้ำยากำจัดวัชพืชทั่วฐานใบเสมา
2. ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนผิวอิฐก่อ ปูนสอ ด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
3. รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก ซ่อมแซมปูนสอใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
4. งานก่ออิฐซ่อมแซมฐานใบเสมา ให้ทำตามรูปแบบรายการสภาพหลักฐานที่พบ การก่อให้ก่อเต็มรูปแบบ โดยการก่อเรียงตามรูปแบบโบราณ
5. ด้านบนฐานใบเสมาให้ออิฐเสริม 2-3 ชั้น ไม่แสดงรูปทรง การก่ออิฐต้องก่อให้กลมกลืนกับของเดิมและให้ได้ระดับกับแนวเดิม

3. ฐานไพที

สภาพก่อนบูรณะ

เป็นฐานไพทีก่ออิฐสอดินเรียบแบบฐานเชิงหน้ากระดาน มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสร้างเชื่อมฐานพระอุโบสถและเจดีย์ประธานให้อยู่บนฐานเดียวกัน มีขนาดกว้างประมาณ 29 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร แล้วจึงสร้างฐานใบเสมาก่อด้วยอิฐแล้วฉาบปูนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสไม่มีการขอมุม ขนาดกว้างประมาณ 1.68 X 1.68 เมตร จำนวน 8 ฐาน อยู่รอบอุโบสถทั้ง 8 ทิศ ด้านหน้าอุโบสถทำทางเดินปูอิฐฉาบปูน มีขนาดกว้างประมาณ 1.02 เมตร ปูขึ้นมาจากลานวัดแล้วแยกออกเป็นรูปตัววาย (Y) เข้าสู่บันไดขึ้นไปยังอุโบสถ

วิธีการบูรณะ

1. ให้อุ้ดรกากถอนโคนวัชพืชจนหมดไม่ให้เหลืออยู่ ฉีดพ่นด้วยน้ำยากำจัดวัชพืชทั่วฐานไพที
2. ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนผิวอิฐก่อ ปูนสอด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
3. รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก ซ่อมแซมปูนสอโดยการยาแนวปูนสอใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
4. แนวฐานไพทีด้านทิศใต้ที่มีการชำรุดหลุดตัวให้ทำการรื้อปรับแนว เพื่อก่ออิฐเสริมให้ได้แนวและระดับของเดิม
5. แนวอิฐฐานไพทีด้านทิศใต้ที่ปรากฏร่องรอยของปูนฉาบ ให้ทำความสะอาดปูนฉาบด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด และยาแนวเสริมความมั่นคงของปูนฉาบ
6. ด้านทิศตะวันออกที่มีการชำรุดหลุดตัวให้รื้อปรับแนว เพื่อก่ออิฐเสริมให้ได้แนวและระดับของเดิม
7. งานก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดเสียหายให้ทำตามรูปแบบและรายการ ให้ก่อเสริมตามรูปแบบของเดิม และได้แนวอิฐเดิมด้วย ก่ออิฐสอปูนตามสภาพหลักฐานที่พบ
8. การก่ออิฐจะต้องปาดปูนเต็มหน้าก่อนอิฐเสมอแล้วจึงนำอิฐมาวางทับ เพื่อการยึดเกาะที่แข็งแรงและปูนจะต้องมีความหนาไม่เกิน (ประมาณ 1.5 เซนติเมตร)
9. ปรับพื้นด้านบนให้ได้ระดับ ปูทับด้วยอิฐวางตามลักษณะรูปแบบเดิม ยาแนวด้วยปูนหมัก ปรับระดับระบายน้ำโดยรอบ
10. การเสริมความมั่นคง ให้อุ้ดดินโดยรอบฐานไพที เพื่อวางคานค.ส.ล. รั้วรอบฐานไพที (ดูแบบเสริมความมั่นคง)

4. เจดีย์ราย

สภาพก่อนบูรณะ

เจดีย์รายมีทั้งหมด 14 องค์ แต่ละองค์มีสภาพชำรุดมากดังนี้คือ

- 1.เจดีย์รายหมายเลข 1 อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยมลดชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.22 เมตร ยาวประมาณ 2.51 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 2.เจดีย์รายหมายเลข 2 อยู่ในสภาพชำรุด ฐานเป็นรูปแปดเหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 1.66 เมตร ยาวประมาณ 2 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานแปดเหลี่ยม
- 3.เจดีย์รายหมายเลข 3 สภาพชำรุด พบเพียงเป็นฐานรูปแปดเหลี่ยมบนฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.50 เมตร ยาวประมาณ 2.61 ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 4.เจดีย์รายหมายเลข 4 สภาพชำรุด เป็นฐานรูปแปดเหลี่ยมบนฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.98 เมตร ยาวประมาณ 3.08 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 5.เจดีย์รายหมายเลข 5 สภาพชำรุด พบแต่ฐานสี่เหลี่ยมหน้ากระดานลดชั้น มีขนาดกว้างประมาณ 1.32 เมตร ยาวประมาณ 1.32 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมลดชั้น
- 6.เจดีย์รายหมายเลข 6 สภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมที่ยังมีร่องรอยการฉาบปูน มีขนาดกว้างประมาณ 3.28 เมตร ยาวประมาณ 3.39 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 7.เจดีย์รายหมายเลข 7 อยู่ในสภาพชำรุด พบฐานแปดเหลี่ยมอยู่บนฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม สันนิษฐานได้ว่าเจดีย์รายองค์นี้เป็นเจดีย์ทรงระฆัง ฐานมีขนาดกว้างประมาณ 3.33 เมตร ยาวประมาณ 3.50 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 8.เจดีย์รายหมายเลข 8 สร้างขึ้นทับทางเดินรูปตัววาย (Y) เดิมที่ถูกกลบทับไป อยู่ในสภาพชำรุด พบเพียงบางส่วนของฐานสี่เหลี่ยมหน้ากระดานเท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.89 เมตร ยาวประมาณ 3.50 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 9.เจดีย์รายหมายเลข 9 อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.68 เมตร ยาวประมาณ 2.91 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 10.เจดีย์รายหมายเลข 10 อยู่ในสภาพชำรุด ส่วนบนของเจดีย์พังทลายหมดแล้ว เป็นเจดีย์รายที่มีฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 3.5 เมตร ยาวประมาณ 3.65 เมตร เหลือความสูงประมาณ 53 ซม. ฐานรากลึกจากระดับพื้นปัจจุบัน 53 ซม.ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 11.เจดีย์รายหมายเลข 11 สภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.90 เมตร ยาวประมาณ 2.98 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 12.เจดีย์รายหมายเลข 12 อยู่ในสภาพชำรุด เหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 2.62 เมตร ยาวประมาณ 2.62 เมตร ด้านทิศตะวันออกของเจดีย์มีแท่นอิฐขนาดเล็กรูปสี่เหลี่ยม ขนาดประมาณ 60 x 70 ซม. สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นแท่นบูชา ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม
- 13.เจดีย์รายหมายเลข 13 อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ สร้างทับแนวกำแพงวัดเดิมด้านทิศตะวันออก อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างประมาณ 3.07 เมตร ยาวประมาณ 3.21 เมตร ลักษณะฐานเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม

14. เจดีย์รายหมายเลข 14 อยู่ในสภาพชำรุดเหลือแต่ฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมและส่วนแกนโครงสร้างของเจดีย์เท่านั้น มีขนาดกว้างประมาณ 2.88 เมตร ยาวประมาณ 2.96 เมตร

4.1 เจดีย์ราย หมายเลข 1,2,3,4,12,13

วิธีการบูรณะ

1. ให้ขุดรากถอนโคนวัชพืช จนหมดไม่ให้เหลืออยู่
2. ฉีดพ่นด้วยน้ำยากำจัดวัชพืช กำจัดวัชพืชทั่วฐานเจดีย์เพื่อป้องกันการกลับมาเจริญเติบโตขึ้นมาอีก
3. ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนอิฐก่อ ปูนสอ ด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
4. รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก
5. ซ่อมแซมปูนสอโดยการอัดปูนสอใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
6. งานก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดเสียหายให้ทำตามรูปแบบและรายการ ให้ก่อเสริมให้ได้รูปทรงสัดส่วนระดับ ระยะของเดิม
7. ในส่วนที่อิฐหมดสภาพ เป็นโพรงข้างในผูกอ่อน รอยแตก แยก ร้าว ให้ทำการก่ออิฐเสริมเข้าไปใหม่ตามรูปแบบเดิมและได้แนวอิฐเดิมด้วย
8. อิฐที่นำมาก่อจะต้องนำมาผาบน้ำให้เปียกเสียก่อนให้มีความชื้นพอเหมาะที่จะนำมาใช้งานก่อ
9. การก่ออิฐจะต้องปาดปูนเต็มหน้าก่ออิฐเสมอ แล้วจึงนำอิฐมาวางทับ เพื่อการยึดเกาะที่แข็งแรงและปูนต้องไม่มีความหนาเกินไป (ประมาณ 1.5 เซนติเมตร)
10. การก่ออิฐสอปูนนั้นให้หลบลิคจากหน้าอิฐประมาณ 1 เซนติเมตร (โดยการให้เหล็กเส้นชุบร้อนงัดปูนก่อ)
11. การก่ออิฐในส่วนที่ชำรุดพังทลายและก่ออิฐซ่อมแซมก่อนที่หมดสภาพ ต้องคำนึงถึงแนวชั้นอิฐของเดิมที่ได้ระดับคืออยู่เป็นเกณฑ์ และจะต้องพิจารณาถึงวิธีการก่อเรียงอิฐตามรูปแบบโบราณ
12. ก่ออิฐเสริมตามสภาพหลักฐานที่พบการก่อให้ก่อเต็มรูปแบบ โดยการก่อเรียง ตามรูปแบบโบราณ
13. ด้านบนเจดีย์ให้ก่ออิฐเสริม 2-3 ชั้น ไม่แสดงรูปทรง การก่อต้องก่อให้กลมกลืนกับของเดิม ให้ได้ระดับและได้แนวกับของเดิม

4.2 เจดีย์ราย หมายเลข 8,7,11,14

วิธีการบูรณะ

1. ให้ขุดรากถอนโคนวัชพืช จนหมดไม่ให้เหลืออยู่
2. ฉีดพ่นด้วยน้ำยากำจัดวัชพืชทั่วฐานเจดีย์ เพื่อป้องกันการกลับมาเจริญเติบโตขึ้นมาอีก
3. ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนอิฐก่อ ปูนสอ ด้วยน้ำสบู่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
4. รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก
5. ซ่อมแซมปูนสอโดยการฉีดยุณสอใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
6. งานก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดเสียหายให้ทำตามรูปแบบและรายการ ก่ออิฐเสริมตามสภาพหลักฐานที่พบ การก่อให้ก่อเต็มรูปแบบโดยการก่อเรียงตามรูปแบบโบราณ
7. ด้านบนฐานเขียงสี่เหลี่ยมให้ก่ออิฐเสริม 2-3 ชั้น ไม่แสดงรูปทรง การก่อต้องก่อให้กลมกลืนกับของเดิมให้ได้ระดับและได้แนว
8. สำหรับช่องว่างภายในฐานเขียง ให้บดอัดปรับทรายภายในได้ที่แล้วก่ออิฐปิดด้านบนอย่างน้อย 2 ชั้น

4.3เจดีย์ราย หมายเลข 5, 6,7,9,10

วิธีการบูรณะ

- 1.ให้ชุดรอกถอนโค่นวัชพืช จนหมดไม่ให้เหลืออยู่
- 2.ฉีดพ่นด้วยน้ำยากำจัดวัชพืชทั่วฐานเจดีย์ เพื่อป้องกันการกลับมาเจริญเติบโตขึ้นมาอีก
- 3.ทำความสะอาดรอยคราบสกปรกบนอิฐก่อ ปูนสอ ดัวนน้ำสนุ่ แปรงขนอ่อนและน้ำสะอาด
- 4.รื้ออิฐก่อและปูนสอที่ชำรุดเสื่อมสภาพออก
- 5.ซ่อมแซมปูนสอโดยการฉีดยุติปูนสอใหม่แทนปูนสอเดิมที่ชำรุดเสื่อมสภาพ
- 6.งานก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมในส่วนชำรุดเสียหาย ให้ทำตามรูปแบบและรายการให้ก่อเสริมให้ได้รูปทรงสัดส่วนระดับ และระยะของเดิม
- 7.อิฐที่ก่อให้ใช้อิฐเดิมก่อน ในส่วนที่อิฐหมดสภาพเป็นโพรงข้างใน ผูก่อนรอยแตกแยกแล้วให้ทำการก่ออิฐเสริมเข้าไปใหม่ ตามรูปแบบเดิมและได้แนวอิฐเดิม
- 8.อิฐที่นำมาก่อจะต้องนำมารดน้ำให้เปียกเสียก่อนให้มีความชื้นพอเหมาะที่จะนำมาใช้ก่อ
- 9.การก่ออิฐจะต้องปาดปูนเต็มหน้าก่อนอิฐเสมอแล้วจึงนำอิฐมาวางทับ เพื่อยึดเกาะที่แข็งแรงและปูนจะต้องไม่มีความหนามากเกินไป (ประมาณ 1.5 เซนติเมตร)
- 10.การก่ออิฐสอปูน ปูนสอชั้นหลังลึกลงจากหน้าอิฐประมาณ 1 เซนติเมตร (โดยการใช้เหล็กเส้นชุดรองปูนก่อ)
- 11.ก่ออิฐเสริมตามสภาพหลักฐานที่พบการก่อให้ก่อเต็มรูปแบบ โดยการก่อเรียงอิฐตามรูปแบบโบราณ
- 12.ด้านบนเจดีย์ให้ก่ออิฐเสริม 2-3 ชั้น ไม่แสดงรูปทรง การก่ออิฐต้องก่อให้กลมกลืนกับของเดิมให้ได้ระดับได้แนว

5. อาคารหมายเลข 1

สภาพก่อนบูรณะ

เป็นอาคารขนาดเล็กตั้งอยู่ด้านหน้าพระอุโบสถ เชื่อมต่อกับซุ้มประตูวัดเดิม มีลักษณะคล้ายศาลาโถง ฐานอาคารเป็นฐานบัวเตี้ยๆ สร้างคร่อมทับทางเดินปูอิฐเดิม มีเสาอิฐสี่เหลี่ยม เป็นเสารองรับเครื่องหลังคา สภาพที่เหลือคือส่วนของฐานอาคารบางส่วนและเสาอิฐวิธีการบูรณะ

- 1.ก่อนบูรณะให้กำจัดวัชพืชถอนรากไม้ออกจนหมดล้างทำความสะอาดอิฐเดิมที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือปูนฉาบเดิมให้กระทำอหน้าระมัดระวังอย่าให้หลุดร่วงออกไป
- 2.ส่วนฐานของอาคารให้ทำการก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมเต็มรูปแบบตามแบบบูรณะที่กำหนดให้ โดยรื้ออิฐเดิมที่มีสภาพแตกหักผุกร่อนออกแล้วทำการก่ออิฐใหม่ที่มีขนาดเท่าของเดิม มีสภาพแข็งแรงทั่วทั้งก้อน
- 3.พื้นอิฐภายในอาคารให้รื้อพื้นอิฐเดิมที่ชำรุดออก เว้นอิฐพื้นที่มีระดับสูงสุดได้เป็นแบบอย่างเพื่อทำการปูพื้นอิฐใหม่เข้าแทนที่ ก่อนทำการปูพื้นอิฐใหม่ลักษณะรองพื้นด้วยปูนหมักให้ทำการถมทรายบดอัดแน่นแล้วจึงปูพื้นอิฐใหม่ขนาดเท่าของเดิม 2 ชั้น การปูอิฐพื้นให้ปูสลับตามลายเดิม พร้อมทั้งยาแนวอิฐปิดร่องให้สนิทป้องกันน้ำซึมหรือกัดเซาะ
- 4.เสาสี่เหลี่ยมภายในอาคารให้ก่อเสริมจากของเดิมมีความสูงจากพื้นภายในอาคารโดยประมาณ 0.80 – 1.00 เมตร เสาต้นที่ขาดหายไปให้ก่อตั้งเสาขึ้นมาใหม่และได้แนวกับของเดิมตามลักษณะและขนาดเดิม

6.อาคารหมายเลข 2 และ 3

สภาพก่อนบูรณะ

เป็นศาลาโถงขนาดเล็ก ไม่พบเสา และพื้นปู สันนิษฐานว่า เป็นพื้นดินอัด เหลือแต่ส่วนของขอบฐานอิฐเดี่ยวๆ

วิธีการบูรณะ

1. ก่อนบูรณะให้กำจัดวัชพืชถอนรากไม้ออกจนหมดล้างทำความสะอาดอิฐเดิม
2. การก่ออิฐบูรณะส่วนของผนังด้านที่ล้มเอียง ให้ปรับแนวใหม่การก่ออิฐบูรณะให้ก่อโดยรักษาสภาพ สูงจากพื้นโดยประมาณ 0.50 – 0.70 เมตร อิฐแนวบนสุดของผนังให้ก่อในลักษณะเลียนแบบสภาพก่อนบูรณะ
3. พื้นภายในอาคารให้ปรับเกลี่ยดินให้ได้ระดับ แล้วถมด้วยทรายบดอัดให้แน่น ระดับพื้นภายในผู้ควบคุมงานเป็นผู้กำหนดให้
4. การก่ออิฐบูรณะผนังและช่องประตูให้ดูแบบบูรณะในระหว่างปฏิบัติงาน

หมายเหตุ ผนังด้านทิศตะวันออกให้ทำการก่ออิฐบูรณะจากอิฐก่อนล่างสุดแล้วกลบดินปรับระดับ ให้ได้ระดับเดียวกับพื้นดินปัจจุบัน

7. ทางเดิน

สภาพก่อนบูรณะ

เป็นทางเดินขอบอิฐ ด้านในถมทราย ต่อเนื่องจากซุ้มประตูด้านในมายังทางเดินรูปตัว Y ด้านหน้าพระอุโบสถ

วิธีการบูรณะ

1. ให้รื้ออิฐปูพื้นของเดิมออกในส่วนที่ชำรุดทรุดตัว โดยจะต้องรื้อด้วยความระมัดระวังนำไปเก็บกองไว้ในที่กำหนด
2. ทำการปรับบดอัดพื้นอาคารให้แน่นไม่ทรุดตัวอีก
3. ปูอิฐ 2 ชั้นโดยชั้นแรกให้วางตามแบบของเดิมรองพื้นด้วยปูนหมักความหนาไม่เกิน 3 เซนติเมตร
4. ปูพื้นทับด้วยอิฐขนาดเท่าของเดิมวางตามรูปแบบลักษณะของเดิมที่ปรากฏชั้นบนสุด ยานแนวด้วยปูนหมักเต็มพื้นที่ ปรับระดับลาดเอียงเพื่อระบายน้ำ

8. ซุ้มประตูและกำแพงแก้ว

สภาพก่อนบูรณะ

ซุ้มประตูและกำแพงวัด มีร่องรอยการสร้างมาแล้ว 1 ครั้ง ในสมัยสุดท้าย จึงได้รื้อกำแพงและซุ้มประตูเดิมแล้วสร้างกำแพงวัดขึ้นมาใหม่ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีขนาดกว้างประมาณ 93.5 เมตร ยาวประมาณ 43 เมตร และพบซุ้มประตู 3 ซุ้มคือ ทางด้านหน้า 1 ซุ้ม เป็นทางเข้าหลัก มีลักษณะเป็นซุ้มโค้งยอดแหลม ฐานย่อมุม สภาพโดยค่อนข้างดี และซุ้มประตูด้านข้างอีก 2 ซุ้ม เหลือแต่ฐานสี่เหลี่ยม ไม่ย่อมุม สภาพชำรุดมาก มีต้นไม้ขึ้นต้นขึ้นอยู่กลางซุ้ม

วิธีการบูรณะ

1. ก่อนที่จะเสริมความมั่นคง ให้ตรวจสอบแนวกำแพงในส่วนที่ขาดหายไปก่อนที่จะก่ออิฐขึ้นมาใหม่
2. ให้เสริมพื้น ค.ส.ล. ตามรูปแบบที่กำหนด แล้วก่ออิฐบนพื้น ค.ส.ล. เสริมกำแพงให้ได้ชั้นอิฐต่อเชื่อมกับของเดิมที่มีอยู่

3. การเสริมความมั่นคงให้พิจารณาส่วนที่ทรุดตัวมาก และส่วนที่อยู่ใกล้หน้า ให้เสริมความมั่นคงด้วยการเทพื้น ค.ส.ล. รองรับก่อนก่ออิฐบูรณะ เพื่อป้องกันการทรุดตัวของแนวกำแพงอีก
4. ชุ้มประตูด้านหน้า ให้ก่ออิฐเสริมความมั่นคง โดยเฉพาะส่วนบนของชุ้ม ส่วนต้นโพธิ์ที่ขึ้นอยู่บนชุ้ม ให้รักษาไว้ ห้ามตัดราก หรือทำให้ต้นไม้ตาย
5. ชุ้มประตูด้านข้างอีก 2 ชุ้ม ให้เสริมความมั่นคงของฐานราก โดยเทพื้น ค.ส.ล. รองรับก่อนก่ออิฐ ส่วนต้นไม้ที่ขึ้นอยู่กลางชุ้มประตู ให้รักษาไว้
6. แนวกำแพงทางด้านหน้า ให้ก่ออิฐตามสภาพที่พบ โดยก่ออิฐสูงลดหลั่นกันตามสภาพ ความสูงและรูปแบบให้ดูจากแนวกำแพงส่วนที่เหลืออยู่ด้านข้างชุ้มประตูด้านหน้าวัด
7. แนวกำแพงทางด้านอื่นอีก 3 ด้าน ให้บูรณะตามสภาพที่ปรากฏ และให้ก่ออิฐสูงลดหลั่นกันประมาณ 30 - 40 ซม. ตามหลักฐานที่เหลืออยู่

ขั้นตอนและเทคนิคการบูรณะ

1. เริ่มต้นด้วยการกำจัดวัชพืชรอบๆ บริเวณโบราณสถานและบนโบราณสถาน ทำการขุดแต่งหารากฐานเดิมเพื่อเป็นแนวทางในการบูรณะพร้อมทั้งทำความสะอาดเก็บเศษอิฐที่หลุดร่วงลงออก ปิดกวาดเศษดินเปิดให้เห็นผิวอิฐและรูปทรงของโบราณสถาน
2. ทำการตรวจสอบเทคนิคการก่อสร้าง ลักษณะการวางเรียงอิฐ การทับซ้อนสลับกันในแต่ละชั้นอิฐ
3. ก่อนทำการก่ออิฐใหม่ต้องทำการล้างทำความสะอาดในส่วนของอิฐเก่าที่จะนำอิฐใหม่เข้าไปก่อหุ้ม-ก่อปิด เพื่อต้องการให้ปูนที่นำมาก่อมีการยึดเกาะกันได้อย่างดีระหว่างอิฐเก่าและอิฐใหม่
4. การก่ออิฐบูรณะซ่อมแซมให้ทำการก่อเลียนแบบการก่ออิฐของเดิมเป็นหลักและทำการอนุรักษ์อิฐเก่าไว้เป็นรูปแบบเดิมให้มากที่สุด โดยใช้วิธีการรื้อถอดสกัดอิฐเก่าที่ผุเปื่อยออกแล้วทำการก่ออิฐใหม่เข้าไปแทนที่เดิม ส่วนบริเวณที่เป็นโพรงที่เกิดจากการลักลอบขุดรื้อบริเวณฐาน และส่วนขององค์เจดีย์ ให้ก่ออิฐเสริมให้เต็มโพรง เพื่อให้มีความแข็งแรง
5. การเสริมความมั่นคงโดยการวางคาน ค.ส.ล. เพื่อเสริมความมั่นคงตรงส่วนฐานของเจดีย์ในตำแหน่งที่วิศวกรแนะนำ ให้ดำเนินการอย่างระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งเพราะจะต้องถอดอิฐเก่าออก เพื่อจะได้สอดเหล็กคานเข้าไปได้อิฐเก่าแล้วเทคอนกรีต ให้คาน ค.ส.ล. รองรับน้ำหนักและแรงกดขององค์เจดีย์ไม่ให้อิฐมีการทรุดตัวลงอีกและคาน ค.ส.ล. ก็จะช่วยรัดรอบฐานไม่ให้อิฐที่โดนน้ำหนักกดทับจากส่วนบน แล้วเคลื่อนตัวออกจากตำแหน่งเดิม
6. การเสริมความมั่นคงโดยวิธีการฝังเข็ม หรือเรียกอีกอย่างว่าการเจาะอัดฉีดน้ำปูนทรายเป็นเทคนิคที่ช่วยเสริมความมั่นคงให้กับชั้นอัศดงและเรือนธาตุที่มีรอยปริแยกตัวออกจากกัน เนื่องจากการทรุดตัวของพระปรางค์ เทคนิคนี้จะช่วยประสานเหนียวรั้งยึดไม่ให้รอยปริแยกนั้นขยายมากขึ้นกว่าเดิมซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 6.1 ใช้ส่วานซึ่งมีดอกส่วานยาวประมาณ 1.00-1.20 เมตร และส่วนปลายหรือส่วนคมของดอกส่วานนั้นมีขนาดประมาณ 1 นิ้ว ทำการเจาะให้รูเฉียงโดยประมาณ 45 องศา ให้มีความลึก 0.80-1.00 เมตร ระยะความห่างของแต่ละรูนั้นทั้งในแนวนอนและแนวตั้งมีระยะห่างกันประมาณ 0.50 เมตร โดยเลือกจุดที่มีความเสี่ยงต่อการปริแยกและส่วนที่ปริแยกอยู่ก่อนแล้ว เพื่อยึดรอยปริแยกเข้าด้วยกัน
 - 6.2 หลังจากการเจาะจนได้ความลึกที่ต้องการแล้ว จึงใช้ลมเป่าไล่ฝุ่นผงอิฐออกจากรูและใช้น้ำล้างตามลงไปเพื่อช่วยชะล้างทำความสะอาด อีกทั้งน้ำจะช่วยเป็นสื่อให้น้ำปูนทรายให้เข้าแทรกซึมไปตามช่องว่างภายในชั้นอิฐได้ดียิ่งขึ้น

6.3 เมื่อทำการเตรียมรูที่เจาะไว้เพื่อทำการฝังเข็มเรียบร้อยแล้ว ให้ใส่เหล็กข้ออ้อย เคลือบกัลวานไนซ์กันสนิมลงไป เหล็กที่ใช้มีขนาด 0.9 มม. และมีความยาว 0.80-1.00 เมตร

6.4 เป็นขั้นตอนวิธีการอัดฉีดน้ำปูนทรายโดยมีอัตราส่วนผสม 1 : 4 : 8 มีซีเมนต์ขาว : ปูนหมัก : ทรายละเอียด ซึ่งได้ทำการร่อนด้วยกระรอกคัดเป็นพิเศษ ผสมให้เหลวใส่ลงไปจนถึงที่ทำขึ้นเป็นพิเศษเพื่อทำการอัดฉีดน้ำปูนทรายโดยเฉพาะ ประกอบด้วยถังที่มีความหนาทนต่อแรงดันของลมได้ ขนาดตามความเหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกทั้งพื้นราบและที่สูง โดยตัวถังจะต่อท่อให้ลมจากถังป้อนลมเข้าไปช่วยดันน้ำปูนทรายออกจากถังทางท่อที่ต่อโดยติดตั้งให้มีวาล์วปิด - เปิดได้ เมื่อต้องการให้น้ำปูนทรายไหลหรือหยุด โดยมีสายยางรับน้ำปูนทรายที่มีความทนต่อแรงอัดได้ นำน้ำปูนทรายไปยังรูที่เจาะไว้ ในระหว่างที่กำลังอัดฉีดน้ำปูนทรายอยู่นั้นส่วนบนของถังอัดน้ำปูนทราย จะมีแกนต่อลงไปจนถึงทำการปั้นหรือควนปูนอยู่ตลอดเวลา เพื่อไม่ให้น้ำปูนทรายนอนกันถังและแข็งตัวจนกว่าน้ำปูนทรายจะถูกอัดฉีดจนหมดถัง

การอัดฉีดน้ำปูนทรายลงไปในส่วนนั้น ได้อัดฉีดน้ำปูนทรายลงไปจนเต็มรูจนล้นออกมาแสดงว่าน้ำปูนทรายได้แทรกซึมเข้าไปตามช่องว่างจนไม่สามารถจะแทรกซึมได้อีกต่อไปจนล้นออกมา ฉะนั้นสาเหตุที่ต้องใช้แรงลมช่วยดันน้ำปูนทราย จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด ดีกว่าวิธีการใช้กระบอกฉีดน้ำปูนทรายกรอกลงไป เพราะในระหว่างที่กรอกให้น้ำปูนทรายไหลลงไปนั้น น้ำปูนทรายไหลได้ช้าประกอบกับอิฐในรูจะดูดซับน้ำปูนทรายจะเริ่มแข็งตัวไปพร้อมกันจึงทำให้น้ำปูนทรายไม่สามารถไหลแทรกซึมเข้าไปทุกซอกทุกมุมได้ดีเท่ากับเทคนิคการใช้แรงลม

6.5 หลังจากทำการอัดฉีดน้ำปูนทรายเสร็จแล้วให้ล้างทำความสะอาดคราบน้ำปูนให้หมดและปิดปากรูด้วยปูนทรายผสมผงอิฐ เพื่อให้รูที่เจาะนั้นมีความกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน ไม่มีร่องรอยของปากรูให้เห็น เป็นอันสิ้นสุดขั้นตอนการเจาะฝังเข็ม

การอนุรักษ์ปูนฉาบและลวดลายปูนปั้น

มีขั้นตอนเทคนิคดังต่อไปนี้

1. ได้ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของปูนฉาบด้วยวิธีการเคาะฟังเสียง จะสามารถทราบได้ว่าระหว่างปูนฉาบหรือปูนปั้นนั้นยังยึดเกาะกันดีอยู่หรือไม่ และมีช่องว่างเกิดขึ้นระหว่างปูนฉาบกับผนังอิฐหรือไม่ เพื่อสามารถตรวจสอบว่าปูนปั้นสามารถยึดเกาะอยู่กับผนังอิฐได้อีกต่อไปหรือพร้อมที่จะหลุดร่วงลงได้ทุกเมื่อ ส่วนของปูนฉาบให้ใช้แปรงขนอ่อนล้างขัดทำความสะอาด แล้วเม้มตะเข็บตามขอบปูนฉาบเดิมป้องกันการไหลซึมของน้ำกัดเซาะปูนฉาบเดิมให้หลุดร่วงลงได้ง่าย ส่วนไหนของปูนฉาบที่ตรวจสอบพบว่าข้างในเป็นโพรงกลวงก็จะเจาะล้าง ทำความสะอาดแล้วอัดฉีดด้วยน้ำปูนทรายเพื่อจะได้เข้าไปยึดเกาะปูนฉาบภายในให้แน่นแข็งแรงยิ่งขึ้น

2. เมื่อทำการตรวจสอบพบจุดที่มีความกลวงหรือเกิดช่องว่างระหว่างปูนฉาบกับผนังอิฐ เจาะปูนฉาบให้เป็นรูไม่ใหญ่มากนัก ใช้น้ำฉีดล้างภายในให้น้ำชะล้างให้สะอาด แล้วทำการเม้มตะเข็บปูนฉาบ โดยจับขอบปูนฉาบด้วยปูนทรายให้รอบรองปูนทรายที่จับขอบแห้งแข็งแรงดีแล้วจึงฉีดน้ำปูนทรายโดยการใช้กระบอกฉีดยาฉีดน้ำปูนทรายเข้าไปจนน้ำปูนทรายไม่สามารถไหลเข้าไปได้อีกต่อไป แสดงว่าน้ำปูนทรายได้แทรกซึมเข้าไปจนเต็มภายใน แล้วทำให้การยึดเกาะกันระหว่างปูนฉาบและลวดลายปูนปั้นเดิม มีความแน่นหนามันคงมากกว่าเดิม

3. ในส่วนของปูนปั้นที่มีความหนาและมีน้ำหนักมาก จึงได้เจาะปูนปั้นทะลุถึงไปถึงเนื้ออิฐ ล้างทำความสะอาดรูที่เจาะใส่เหล็กลงไปแล้วฉีดน้ำปูนทรายตามลงไปจนเต็ม เพื่อเป็นการคานน้ำหนักของปูนปั้นได้ดียิ่งขึ้น

4. ล้างทำความสะอาดโบราณสถานหลังจากทำการบูรณะสิ้นสุดลง

การบูรณะซึ่งเน้นเรื่องการอนุรักษ์ของเดิมให้คงสภาพไว้ให้มากที่สุด เช่นเดียวกับการก่ออิฐบูรณะซ่อมแซม ยังคงรักษาสภาพอิฐเดิมที่มีความแข็งแรงจะไม่ทำการถอดหรือรื้อออก ส่วนไหนที่ก่ออิฐใหม่เข้าไปจะเชื่อมต่อให้เป็นแนวเดียวกันตามรูปทรงเดิม และให้กลมกลืนกันมากที่สุด

ในระหว่างการทำงานการบูรณะให้บันทึกภาพถ่าย และจดบันทึกการทำงานไว้เป็นหลักฐานทางด้านวิชาการต่อไป